

KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA.

39.

1926.

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORIN
JULKAISEMA.

HELSINKI.
1929.

SISÄLLYSLUETTELO.

	Siv.
Alkulause	III
I. Kaupunginvaltuusto.	
A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	3
1. Kaupungin asemakaavaa koskevat asiat.....	3
2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat	8
3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautinto-oikeutta koskevat asiat.....	14
4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.....	19
5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat....	29
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	40
C. Muut asiat	91
II. Rahatoimikamari.	
A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.....	130
1. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset	130
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautinto-oikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat	134
3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat....	164
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	173
C. Muut asiat	216
III. Tilastokonttori	1*
IV. Satamahallitus	6*
V. Ulosottolaitos	11*
VI. Palotoimikunta	14*
VII. Köyhäinhuoltolautakunta	18*
VIII. Lastensuojelulautakunta	40*
IX. Kaupunginkirjasto	66*
X. Rakennustarkastuskonttori	73*
XI. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta.....	75*
XII. Majoituslautakunta	76*
XIII. Holhouslautakunta	77*
XIV. Oikeusaputoimisto	79*
XV. Sosiaalilautakunta	82*
XVI. Ammattioppilaslautakunta	92*
XVII. Työvälistysoimisto	93*
XVIII. Naisten työtuvat	100*
XIX. Verotusvalmistelukunta	106*
XX. Kaupungin museo	108*
XXI. Musiikkilautakunta	110*
XXII. Raittiyslautakunta	113*
XXIII. Urheilulautakunta	119*
XXIV. Maatalouslautakunta	121*
XXV. Kansanpuistot	127*
XXVI. Kaupungin yleisten töiden hallitus	129*
XXVII. Puhtaanapitolaitos	143*
Hakemisto	152*

ALKULAUSE.

Esilläoleva kolmaskymmenesyhdeksäs vuosikerta julkaisua „Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta“ on toimitettu pääasiallisesti saman suunnitelman mukaisesti kuin aikaisemmat saman julkaisusarjan vuosikerrat. Osastojen luku on kuitenkin lisääntynyt yhdellä, nimittäin ulosottolaitoksen tarkastajan maistraatille lähettämällä vuosikertomuksella.

Osastot I (kaupunginvaltuusto) ja II (rahatoimikamari) on laadittu tilastokonttorissa. Muita asianomaisten johto- ja lautakuntain laatimia vuosikertomuksia on tilastokonttorissa muodollisesti paranneltu, jolloin eräitä kertomuksia on lyhennetty jättämällä pois vähemmän tärkeitä yksityisetteikkoja. Kaikki päivämäärät ja numerot on, mikäli mahdollista, tarkistettu.

Osastot III—XXVII, jotka olivat painovalmiit ennen osastoja I ja II, on painettu erityisin sivunumeroin niin pian kuin tämä kävi mahdolliseksi.

Asialuettelo on laadittu saman suunnitelman mukaan kuin aikaisemmin.

Helsingissä, helmikuun 26 p:nä 1929.

Otto Bruun.

OIKAISTAVIA.

- Siv. 53, riv. 22 ylh., on: *osaston*; lue: *osastojen.*
" 175, " 13 alh., " *250,000.*; lue: *,250,000.*
" 204, " 5 " " *myönnetystä*; lue: *myönnetyistä.*
" 208, " 8 ylh., " *Rakennustarkastuskonttori*; lue: *Asuntotarkastuskonttori.*
-

I. Kaupunginvaltuusto.

Kaupunginvaltuutettuina olivat:

Toimittaja A. Aalto.	Ammattientarkastaja A. Lindroos.
Maalari A. Allila.	Toimitsija A. J. Luostarinen.
Pankinjohtaja H. Ekholm.	Kirjaltaja V. Mikkola.
Toimitsija Y. Enne.	Taloudenhoitaja H. Moisio.
Pankinjohtaja G. Estlander.	Toimittaja A. F. Niemistö.
Insinööri E. von Frenckell.	Lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.
Veturinkuljettaja F. B. Gröndahl.	Maalari U. L. Nurminen.
Kouluhoitajatar L. Hagan.	Sähkötyöntekijä O. Oksanen.
Taloudenhoitaja A. Halme.	Toimittaja M. Paasivuori.
Johtaja Y. Harvia.	Filosofiantohtori K. A. Paloheimo.
Professori A. L. Hjelmman.	Rouva F. Pietikäinen.
Pankinjohtaja M. Honkajuuri.	Kirjelajittelija P. Rahikainen.
Filosofiantohtori T. Hultin.	Filosofiantohtori E. Railo.
Rouva A. Huotari.	Filosofiantohtori H. Ramsay.
Johtaja G. Idström.	Rouva K. Ritavuori.
Johtaja R. Itkonen.	Pankinjohtaja R. Ryti.
Kansakoulunopettaja A. Jansson.	Lääketieteenliseniaatti H. Ryömä.
Satamatyöntekijä E. Jokela.	Sähkötekniikko V. V. Salovaara.
Lääketieteenliseniaatti K. Kari.	Filosofiantohtori G. Schauman.
Päätoimittaja K. Koskimies.	Konsuli K. Seidenschmur.
Professori H. Kyrklund.	Rehtori M. Sergelius.
Arkkitehti S. Lagerborg-Stenius.	Lääketieteenliseniaatti H. Sundelius.
Lääketieteen- ja kirurgiantohtori F. Langenskiöld.	Lääketieteenliseniaatti E. Suolahti.
Johtaja W. A. Lavonius.	Kirjanpitäjä B. Tabelle.
Ompelijatar S. Lehtinen.	Johtaja V. Tanner.
Muurari A. E. Leino.	Lääkintöneuvos A. Tollet.
Nuorempi oikeusneuvosmies G. Leopold.	Professori A. Tulenheimo.
Yliarkkitehti H. Lindberg.	Lääketieteenliseniaatti U. Tötterman.
Johtaja I. Lindfors.	Johtaja I. W. Udd.
	Professori B. Wuolle.

Vttjen Itkosen¹⁾, Enteen²⁾, Hjelmmanin³⁾, Tannerin⁴⁾ ja Ryömän⁵⁾ ilmoitettua olevansa estyneet ottamasta osaa kaupunginvaltuuston työhön

1) Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 1 §. — 2) S:n 1 p. syysk. 2 §. — 3) S:n 13 p. tammik. 5 §. — 4) S:n 13 p. tammik. 6 §. — 5) S:n 15 p. jouluk. 1 §.

heidät vapautettiin sen jäsenyydestä, ja heidän sijalleen tulivat seuraavat varamiehet:

Toimitsija J. E. Janatuinen.

Rouva M. Salmela.

Metallityöntekijä Y. I. Lehtinen

Työväälitysneuvoja T. Uski.

Pankkiylitarkastaja J. A. Levonius.

Edellä lueteltujen henkilöiden lisäksi, jotka vuoden varrella tulivat varsinaisiksi kaupunginvaltuutetuiksi, valtuutettujen varamiehet olivat seuraavat:

Ulkotyöntekijä J. E. Aalto.

Filosofianmaisteri A. Malm.

Veturinkuljettaja J. H. Aalto.

Rakennusmestari A. V. Malmi.

Rakennusmestari K. W. Angervuori.

Varatuomari S. Mannermaa.

Maalarimestari H. A. Bergström.

Yliopettaja E. Meinander.

Ens. palomestari W. Bergström.

Insinööri M. M. Muoniovaara.

Rouva E. Björkman.

Lääketieteenlisensiaatti A. Nikula.

Metallityöntekijä H. Blomqvist.

Kansakoulunopettaja A. Noponen.

Filosofiantohtori W. Brenner.

Filosofianmaisteri P. H. Norrmén.

Filosofiantohtori F. Burjam.

Viilaaja A. Paananen.

Johtaja L. Ekstrand.

Pankinjohtaja W. Paersch.

Arkkitehti S. Frosterus.

Johtaja J. Pelin.

Vanhempi oikeusneuvosmies F. Gyl-
ling.

Ompelijatar E. E. Peltolehto.

Maalarimestari A. A. Haanoja.

Ylikonemestari H. Pihl.

Johtaja J. Herajärvi.

Filosofianmaisteri H. E. Pipping.

Lakitieteenkandidaatti K. V. Holma.

Rouva L. Raatikainen.

Ajuri J. G. Holopainen.

Puuseppä M. Rinne.

Kamreeri V. Hougberg.

Insinööri E. von Schantz.

Kirjatyöntekijä L. Hulkkonen.

Rouva H. Seppälä.

Lakitieteenkandidaatti O. Karhunen.

Lääketieteenlisensiaatti W. Sipilä.

Varatuomari O. Kauppi.

Lakitieteenkandidaatti J. O. Söder-
hjelms.

Pankinjohtaja K. Kivialho.

Johtaja B. Tallberg.

Varastotyöntekijä M. Korhonen.

Ylijunailija K. V. Waltamo.

Toimittaja Y. Koskelainen.

Professori G. von Wendt.

Rouva E. Lahti.

Tehtailija K. A. Wigg.

Johtaja R. Laurén.

Ulkotyöntekijä V. Wiherkoski.

Filosofiantohtori K. S. Laurila.

Pianoteknikko J. Virtanen.

Rouva L. Lehtonen.

Johtaja E. F. Wrede.

Konttorinjohtaja V. Leino.

Metallityöntekijä F. A. Åkerman.

Varamiehet J. E. Aalto, Holopainen ja Seppälä toimivat kaupunginvaltuutettuina sinä aikana, joksi varsinaisille vttlle Nurmiselle¹⁾, Allilalle²⁾ ja Paasivuorelle³⁾ oli myönnetty tilapäinen vapautus tehtävästään.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi⁴⁾ kertomusvuonna vt Tulenheimo ja varapuheenjohtajana vt Ekholm.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokuntaan kuuluivat⁵⁾ paitsi valtuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa vuoden alkupuoliskona vtt Harvia, Leino, Mikkola, Niemistö, Norrmén, Paloheimo, Ramsay, Sergelius ja Tollet, vuoden jälkipuoliskona vtt Harvia, Leino, Mikkola, Niemistö, Norrmén, Ramsay, Sergelius, Tollet ja Wuolle.

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ S:n 31 p. maalisk. 1 §. — ³⁾ S:n 15 p. jouluk. 2 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. tammik. 2 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. tammik. 3 § ja 16 p. kesäk. 1 §.

Kaupunginvaltuuston ensimmäisenä sihteerinä toimi lakitieteenkandi-daatti E. Cavonius ja toisena sihteerinä filosofianmaisteri K. Rein. Kielen-kääntäjänä oli toimittaja K. V. Puuska.

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 20 kertaa.

Vuoden varrella saapui 629 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edellisestä vuo-desta jäljellä olleista 140 asiasta ratkaistiin 570 ja poistettiin kirjoista 25, joten vuoteen 1927 siirtyi 174 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli kertomusvuonna 538 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjeiden luku 701.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1926 käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupunginasemakaavaa koskevat asiat.

Salmisaaren y. m. alueiden asemakaava. Kaupunginvaltuuston puolestaan hyväksyttyä ¹⁾ laaditun ehdotuksen Salmisaaren, erään Lapinniemen osan ja Pikku-Pässin asemakaavaksi sisäasiainministeriö oli maaliskuun 6 p:nä vah-vistanut ²⁾ mainitun asemakaavan, kuitenkin siten, että asemakaava, mikäli se koski kaupunkiin vielä yhdistämätöntä Salmisaaren osaa, astuisi voimaan vasta yhdistämisen tapahduttua.

Määrärahan myöntäminen kaupunginasemakaavatoita varten. Kaupungin-ase-makaavakomitean anottua 178,000 markan suuruista määrärahaa, jotta ratapihaan rajoittuvan kaupunginalueen asemakaavan ³⁾ laatimistyötä voi-taisiin jatkaa lokakuun 31 p:ään 1927, rahatoimikamari oli esityksestä anta-massaan lausunnossa huomauttanut, että kysymys kaupungin ja valtion välisestä tilusvaihdosta oli suuresti mutkistunut sen jälkeen kuin asemakaavan suunnittelutyö aloitettiin, minkä vuoksi oli sängen vaikeata laatia toteutetta-viksi sopivia suunnitelmia niiden erittäin tärkeiden alueiden järjestelemiseksi ja käyttämiseksi, jotka edelleenkin olivat valtion hallussa. Kamari tahtoi sen vuoksi esittää kysymyksen, oliko kaupungin edun mukaista jatkaa suun-nittelutyötä yhtäjaksoisesti samoin kuin siihen asti vai olisiko sopivampaa ja kaupungille taloudellisempaa järjestää työt muulla tavalla, esim. jättä-mällä ne kaupungin vakinaisten työvoimain suoritettaviksi. Joka tapauksessa kamari oli sitä mieltä, että kysymys lisämäärärahan osoittamisesta oli jätettävä ratkaisematta, kunnes tilusvaihtokysymys oli jonkin verran selvinnyt. Kau-punginvaltuusto päättikin ⁴⁾ evätä kaupunginasemakaavakomitean esityksen, mutta samalla varata vuoden 1927 menosäännön Sekalaisten menojen pää-luokkaan puheena olevan kaupunginasemakaavasuunnitelman töiden jatka-miseen käytettäväkseen 150,000 markkaa, kuitenkin määräten, ettei näitä varoja ollut käytettävä, ennenkuin oli saatu selvyyttä kaupungin mahdollisuuksista saada käytettäväkseen suunnittelutyön käsittämät maa-alueet, sekä että niiden käyttämistavasta oli tehtävä erityinen päätös.

¹⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 4. — ²⁾ Valt. pöytäk. 31 p. maalisk. 3 §. — ³⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 4—8. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 15 p. jouluk. 3 §.

Eräiden Vallilan korttelien muutettu jaotuskaava. Sosialilautakunta oli rahatoimikamarille lähettämässään kirjelmässä lausunut mielipiteenään, että Vallilan alueella puistoiksi varattu tila oli riittämätön, sekä ehdottanut, että tämän johdosta korttelin n:o 536 tontteja n:ot 2 ja 7 sekä korttelin n:o 537 tontteja n:ot 1, 6, 8, 10 ja 12 ei luovutettaisi rakennettavaksi, vaan että ne yhdistettäisiin puheena olevassa korttelissa olevaan aukioon ja tämä alue järjestettäisiin puistikoksi. Rahatoimikamari katsoi tehdyn ehdotuksen¹⁾ voimassa olleeseen jaotuskaavaan verrattuna merkitsevän tuntuva parannusta sekä asemakaavateknillisessä että terveydellisessä suhteessa ja lähetti sen ynnä kaupungin yleisten töiden hallituksen puoltavan lausunnon kaupunginvaltuustolle, joka hyväksyi edellä mainitun Vallilan korttelien n:ot 536 ja 537 muutetun jaotuskaavan.

Vahvistettuja kaupungin asemakaavan muutoksia. Päättyessään²⁾ luovuttaa valtiolle tonttipaikan eduskuntataloa varten kaupunginvaltuusto samalla hyväksyi³⁾ mainitun luovutuksen edellyttämän XIII kaupunginosan korttelien n:ot 401, 402, 403 a ja 403 b asemakaavan muutoksen, jonka sisäasiainministeriö vahvisti⁴⁾ elokuun 9 p:nä.

Kaupunginvaltuuston myönnettyä⁵⁾ XIII kaupunginosan korttelissa n:o 431 olevan Runeberginkadun tontin n:o 33 jakamiseen kahdeksi tontiksi sisäasiainministeriö oli helmikuun 3 p:nä vahvistanut valtuuston päätöksen⁶⁾.

Arkaadin rakennuttaminen Yrjönkadun poikki. Kaupunginvaltuuston oikeutettua⁷⁾ Keskinäisen henkivakuutusyhtiö Suomen rakennuttamaan arkaadin Yrjönkadun poikki IV kaupunginosan korttelin n:o 66 tontin n:o 12 ja korttelin n:o 63 tontin n:o 11 välille rahatoimikamari oli laadittanut ehdotuksen tämän päätöksen edellyttämäksi puheena olevain korttelien asemakaavan muutokseksi. Kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾ puolestaan hyväksyä ehdotuksen, johon oli merkitty sekä arkaadin asema että julkisivukaavio ja alistaa päätöksensä valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Tonttien yhdistäminen. Kaupunginvaltuusto päätti seuraavissa tapauksissa anoa valtioneuvostolta alla mainittujen tonttien yhdistämistä tarkoittavan kaupungin asemakaavan muutoksen vahvistamista:

XI kaupunginosan korttelissa n:o 303 sijaitsevain Ens. linjan tontin n:o 7 ja Toisen linjan tontin n:o 10⁹⁾; sisäasiainministeriö vahvisti¹⁰⁾ muutoksen kesäkuun 8 p:nä; uusi tontti merkittäisiin korttelin n:o 303 n:oksi 11;

XIV kaupunginosan korttelissa n:o 525 sijaitsevain Florantien tonttien n:ot 10 ja 12, jolloin tonttien omistajat olivat sitoutuneet luovuttamaan tontista n:o 10 viereisen jalkakäytävän laajentamiseen tarvittavan 12 m²:n laajuisen alueen¹¹⁾; sisäasiainministeriö vahvisti¹²⁾ muutoksen heinäkuun 31 p:nä;

X kaupunginosan korttelissa n:o 288 sijaitsevain Lintulahdenkadun tontin n:o 4 ja Sörnäsintien rantatien tontin n:o 21¹³⁾; sisäasiainministeriö vahvisti¹⁴⁾ muutoksen heinäkuun 31 p:nä; uusi tontti merkittäisiin Sörnäsintien rantatien tontin n:o 21 omistajan It. Viertotien tontin n:o 26 kanssa yhteisistä pihamaista sekä kaasu-, vesi- ja viemärijohtoista aikaisemmin tekemä sopimus velvoittaisi uutta tonttia;

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 21 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 12. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 20 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. syysk. 6 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 10. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 3 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 18. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 22 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. huhtik. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. syysk. 6 §. — ¹¹⁾ S:n 19 p. toukok. 3 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. syysk. 11 §. — ¹³⁾ S:n 19 p. toukok. 2 §. — ¹⁴⁾ S:n 1 p. syysk. 9 §.

V kaupunginosan korttelissa n:o 90 sijaitsevain Ison Robertinkadun tonttien n:ot 34 ja 36 ¹⁾); sisäasiainministeriö vahvisti ²⁾ muutoksen lokakuun 20 p:nä; uusi tontti merkittäisiin Ison Robertinkadun n:oksi 48;

X kaupunginosan korttelissa n:o 251 sijaitsevain Vilhonvuorenkadun tonttien n:ot 7 ja 9 ³⁾); sisäasiainministeriö vahvisti ²⁾ muutoksen lokakuun 20 p:nä; uusi tontti merkittäisiin Vilhonvuorenkadun n:oksi 11;

V kaupunginosan korttelissa n:o 92 sijaitsevain Ison Robertinkadun tonttien n:ot 29, 30 ja 31 ⁴⁾); sisäasiainministeriö vahvisti ⁵⁾ muutoksen marraskuun 17 p:nä; uusi tontti merkittäisiin Ison Robertinkadun n:oksi 38 a; sekä

XIII kaupunginosan korttelissa n:o 424 sijaitsevain Museokadun tonttien n:ot 20 ja 22 ⁶⁾); sisäasiainministeriö vahvisti ⁵⁾ muutoksen marraskuun 17 p:nä; uusi tontti merkittäisiin Museokadun n:oksi 20 a.

Edelleen kaupunginvaltuusto myöntyen Asunto-osakeyhtiö Sturen tekemään anomukseen päätti ⁷⁾, että yhtiön vuokraamat, Vallilan korttelissa n:o 554 sijaitsevat Sturenkadun tontit n:ot 40, 42 ja 44 sekä Somerontien tontit n:ot 11, 13 ja 15 yhdistettäisiin yhdeksi tontiksi, joka merkittäisiin Sturenkadun n:oksi 20.

Kaikissa tapauksissa määrättiin ehdoksi, että yhdistämällä syntyneistä tonteista ei saanut rakentaa suurempaa osaa kuin jos alkuperäiset tontit olisi rakennettu erikseen.

Tonttialueiden järjestely. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ puolestaan myöntyä Osakeyhtiö Laivanvarustajankatu n:o 5:n ja Osakeyhtiö Termo aktiebolag nimisen yhtiön anomukseen saada erottaa 551.07 m²:n laajuinen alue VII kaupunginosan korttelissa n:o 129 sijaitsevasta Laivanvarustajankadun tontista n:o 5 ja yhdistää se samassa korttelissa sijaitsevaan Pietarinkadun tonttiin n:o 12. Sisäasiainministeriö vahvisti ⁹⁾ tämän päätöksen maaliskuun 15 p:nä.

Sisäiset rakennusrajat. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli laadittanut ehdotuksen XI kaupunginosan korttelien n:ot 344 ja 346 muutetuiksi sisäisiksi rakennusrajoiksi. Edellistä korttelia koskevan muutoksen tarkoituksena oli siirtää kulmatonttien siipirakennusten ulkorajat 3 m:n päähän tontinrajasta, mikä vaikuttaisi edullisesti korttelin rakennusten valosuhteisiin ja rakennustaiteelliseen kokonaisvaikutukseen, jota vastoin korttelia n:o 346 olisi muodosteltava, jotta sen tontti n:o 6 voitaisiin rakentaa edullisemmin ja korttelin pihamaat tulisivat avonaisemmiksi. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ puolestaan hyväksyä edellä mainitun asemakaavan muutosehdotuksen, ja sisäasiainministeriö vahvisti ¹¹⁾ tämän päätöksen lokakuun 20 p:nä.

Tontinrajan muuttaminen. Paraisten kalkkivuoriosakeyhtiö oli anonut saada siirtää X kaupunginosan tehdaskorttelissa n:o 288 sijaitsevan Sörnäsin rantatien tontin n:o 21 a koillisrajaa esitykseen liitetystä kartasta tarkemmin ilmenevällä tavalla sekä perustellut anomustaan sillä, ettei tontin koillisosa silloisessa muodossaan soveltunut rakennustarkoituksiin. Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹²⁾ yhtiön anomukseen, ja lokakuun 20 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti ¹³⁾ tämän valtuuston päätöksen.

Tonttien jakaminen. Kaupunginvaltuusto päätti seuraavissa tapauksissa anoa valtioneuvostolta alla mainittujen tonttien jakamista tarkoittavan kaupunginasemakaavan muutoksen vahvistamista:

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 12 §. — ²⁾ S:n 17 p. marrask. 2 §. — ³⁾ S:n 1 p. syysk. 13 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. syysk. 11 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. jouluk. 4 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. syysk. 13 §. — ⁷⁾ S:n 31 p. maalisk. 10 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. tammik. 8 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. huhtik. 1 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. syysk. 15 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. marrask. 2 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. syysk. 16 §. — ¹³⁾ S:n 17 p. marrask. 2 §.

XIV kaupunginosan korttelissa n:o 523 sijaitsevan Länt. Viertotien tontin n:o 35 kahdeksi, Länt. Viertotien n:oksi 35 a ja Florantien n:oksi 22 merkittäväksi tontiksi ¹⁾; sisäasiainministeriö vahvisti ²⁾ muutoksen maaliskuun 15 p:nä; kaupungin tonttikirjaan merkittäisiin, että uudet tontit saisivat yhteisen porttikäytävän ja pihamaan ja että edellisen tontin viemärijohdot vedettäisiin jälkimmäisen läpi;

IV kaupunginosan tehdaskorttelin n:o 175 tontin n:o 4 kahdeksi, Ruoholahdenkadun n:oksi 3 a ja Köydenpunojankadun n:oksi 4 a merkityksi tontiksi ³⁾; sisäasiainministeriö vahvisti ⁴⁾ muutoksen kesäkuun 8 p:nä;

I kaupunginosan korttelissa n:o 7 sijaitsevan Mariankadun tontin n:o 5 kahdeksi, n:oksi 5 a ja 2 merkityksi tontiksi ⁵⁾; sisäasiainministeriö vahvisti ⁶⁾ tämän muutoksen elokuun 9 p:nä; kaupungin tonttikirjaan oli merkittävä, että uudella tontilla n:o 5 a ja Mariankadun tontilla n:o 6 olisi yhteinen pihamaa ja yhteinen, tontilla n:o 6 sijaitseva porttikäytävä;

XIII kaupunginosan korttelissa n:o 425 sijaitsevan Temppekkadun tontin n:o 7 kahdeksi, Tunturilaaksonkadun n:oksi 6 ja Temppekkadun n:oksi 7 a merkittäväksi tontiksi ⁷⁾; sisäasiainministeriö vahvisti ⁸⁾ muutoksen elokuun 9 p:nä;

I kaupunginosan korttelissa n:o 9 sijaitsevan Rauhankadun tontin n:o 7 kahdeksi, Rauhankadun n:oksi 7 a ja 7 b merkityksi tontiksi ⁸⁾; sisäasiainministeriö vahvisti ⁹⁾ tämän muutoksen lokakuun 19 p:nä;

XIII kaupunginosan korttelissa n:o 425 sijaitsevan Temppekkadun tontin n:o 13 kahdeksi, Tunturilaaksonkadun n:oksi 12 ja Temppekkadun n:oksi 13 a merkityksi tontiksi ¹⁰⁾; sisäasiainministeriö vahvisti ¹¹⁾ muutoksen lokakuun 20 p:nä;

VII kaupunginosan korttelissa n:o 100 b sijaitsevan Vuorimiehenkadun tontin n:o 8 kahdeksi, Vuorimiehenkadun n:oksi 13 ja Tähtitorninkadun n:oksi 14 merkityksi tontiksi ¹²⁾; sisäasiainministeriö vahvisti ⁹⁾ muutoksen lokakuun 19 p:nä; kaupungin tonttikirjaan oli merkittävä, että jaon johdosta syntyvän uuden Tähtitorninkadun tontin n:o 14 vesi- ja viemärijohdot sai tontinomistajan kustannuksella teettää uuden Vuorimiehenkadun tontin n:o 13 läpi;

VIII kaupunginosan korttelissa n:o 139 sijaitsevan Rahapajankadun tontin n:o 1 kahdeksi, Pormestarinrinteen n:oksi 1 ja 2 merkittäväksi tontiksi ¹³⁾; sisäasiainministeriö vahvisti ⁹⁾ muutoksen lokakuun 19 p:nä; sekä

XIII kaupunginosan korttelissa n:o 425 sijaitsevan Temppekkadun tontin n:o 15 kahdeksi, Ahlqvistinkadun n:oksi 1 a ja 1 b merkittäväksi tontiksi ¹⁴⁾. Jos edellä mainittu kaupunginasemakaavan muutos asianmukaisesti vahvistettiin, oli anottava maistraatin toimenpidettä, jotta kaupungin tonttikirjaan merkittäisiin, että vastaisilla Ahlqvistinkadun tonteilla n:ot 1 a ja 1 b oli yhteinen pihamaa ja yhteinen, tontilla n:o 1 b sijaitseva porttikäytävä sekä että tontin n:o 1 a omistajalla oli oikeus vetää viemäri-, vesi-, kaasun-, sähköy. m. johdot tontin n:o 1 läpi.

Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä rahatoimikamari oli huomauttanut, että kaupungin omistamat XIII kaupunginosan korttelissa n:o 438 sijaitseva Caloniuksenkadun tontti n:o 5 ja XIV kaupunginosan kort-

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 7 §. — ²⁾ S:n 21 p. huhtik. 1 §. — ³⁾ S:n 21 p. huhtik. 3 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. syysk. 5 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. kesäk. 9 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. syysk. 7 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. kesäk. 13 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. syysk. 14 §. — ⁹⁾ S:n 17 p. marrask. 1 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. syysk. 17 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. marrask. 2 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. syysk. 18 §. — ¹³⁾ S:n 1 p. syysk. 19 §. — ¹⁴⁾ S:n 3 p. marrask. 2 §.

telissa n:o 464 sijaitseva Runeberginkadun tontti n:o 49 samoin kuin kaikki XIV kaupunginosan korttelin n:o 470 4 tonttia voimassa olevassa asemakaavassa oli merkitty pinta-alaltaan niin laajoiksi, että ne sopivasti voi jakaa, molemmat ensin mainitut tontit 2 ja kortteli n:o 470 6 tontiksi, koska kaupunki siten myydessään tontit todennäköisesti saisi niistä suuremman hinnan kuin jos ne myytäisiin jakamatta. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ tähän esitykseen, ja heinäkuun 31 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti²⁾ valtuuston päätöksen.

Sisäisten rakennusrajain järjeleminen. XIV kaupunginosan korttelissa n:o 463 sijaitsevien Töölönkadun tonttien n:ot 24 ja 26 sekä Pohj. Hesperiankadun tontin n:o 7 omistaja, Aktiebolaget Medica osakeyhtiö, oli anonut, että edellä mainittujen tonttien n:ot 26 ja 7 vuonna 1912 vahvistetut³⁾ sisäiset rakennusrajat järjestettäisiin uudestaan siten, että ensin mainitulle tontille teetetty rakennus lukuun ottamatta pihanpuoleista matalahkoa kylkirakennusta joutuisi sijaitsemaan rakennettavaksi luvallisella alueella, jota vastoin eräs likimain saman suuruinen tontin n:o 7 alue, jonka voimassa olevain määräysten mukaan sai rakennuttaa, jätettäisiin rakennuttamatta. Anomuksesta olivat eri viranomaiset antaneet lausuntonsa, ja m. m. kaupungin asemakaava-arkkitehti oli puoltanut puheena olevain rakennusrajain järjelemissä siten, että tontin n:o 26 rakennusala lisääntyisi n. 216 m² ja tontin n:o 7 vähenisi n. 150 m², minkä ohessa hän tässä yhteydessä ehdotti, että Töölönkadun suuntaa ja Kulneffinkadun korkeussuhteita mainitun tontin n:o 26 kohdalta jossain määrin muutettaisiin. Myöskin rahatoimikamari puolsi myöntymistä yhtiön anomukseen huomauttaen, että tontilla n:o 26 oleva kivirakennus oli teetetty kaupunginviranomaisten luvalla sekä että XIII ja XIV kaupunginosain asemakaavaa laadittaessa mikäli mahdollista oli otettu huomioon olemassa olevat rakennukset. Koska nyt kyseessä oleva rakennus miltei kokonaan sijaitsi tontilla n:o 26, jonka vuokraaja vuokrasopimuksen määräysten mukaisesti sai lunastaa omakseen, ei kamarin mielestä ollut kehoitettava ja vielä vähemmän voitiin velvoittaa tontin omistajaa poistamaan se osa rakennustaan, joka sijaitsi myöhemmin vahvistettujen sisäisten rakennusrajain ulkopuolella, mikäli se oli hänen omistamallaan maalla.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ myöntyä yhtiön anomukseen vuonna 1912 vahvistettujen XIV kaupunginosan korttelin n:o 463 sisäisten rakennusrajain järjelemissä siten, että mainitun korttelin tontin n:o 26 rakennusala lisääntyisi n. 216 m² ja saman korttelin tontin n:o 7 rakennusala vähenisi n. 150 m², kuitenkin ehdoin, että yhtiö hyväksyi Töölönkadun suunnan ja Kulneffinkadun korkeussuhteiden muutoksen tontin n:o 26 kohdalta kaupungin asemakaava-arkkitehdin laatimien piirustusten litt. K ja B osoittamalla tavalla sekä että yhtiö mainitun tontin lisääntyneen rakennusoikeuden korvaukseksi suoritti kaupunginkassaan 26,400 markkaa. Sittemmin kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen päätöksen aiheuttamaksi kaupungin asemakaavan muutokseksi, jonka sisäasiainministeriö vahvisti⁶⁾ elokuun 9 p:nä.

Käpylän omakotialueen tonttien rakennusrajat 7). Rahatoimikamari, jolla kaupunginvaltuuston vuonna 1922 tekemän päätöksen nojalla oli oikeus vahvistaa Käpylän omakotialueen korttelien n:ot 860 ja 869—873 tonttijaoitus, valtuutettiin⁸⁾ kaupungin yleisten töiden hallitusta ja sosialilautakun-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 14 § ja 19 p. toukok. 1 §. — ²⁾ S:n 1 p. syysk. 7, 8 ja 10 §§. — ³⁾ Ks. v:n 1912 kert. s. 63. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 6 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. kesäk. 14 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. syysk. 7 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1922 kert. s. 4. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 15 §.

taa kuultuaan myöntämään vähäisiä, ei kuitenkaan periaatteellista laatua olevia poikkeuksia muiden mainitun omakotialueen korttelien vahvistetuista rakennusrajoista.

Sisäisten rakennusrajan muuttaminen. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ myöntyä VI kaupunginosan korttelissa n:o 228 sijaitsevan Ehrensverdintien tontin n:o 2 omistajan tekemään anomukseen mainitulle tontille vahvistettujen sisäisten rakennusrajin muuttamisesta siten, että sille teetettävän uudisrakennuksen saisi kylkirakennuksella yhdistää viereisellä Wecksellintien tontilla n:o 3 olevaan asuinrakennukseen, minkä ohessa rakennusrajoja hiukan tarkistettaisiin. Sisäasiainministeriö vahvisti²⁾ tämän päätöksen huhtikuun 8 p:nä.

Koska valtiolle koulutarkoituksiin luovutetun XIII kaupunginosan korttelissa n:o 418 sijaitsevan Runeberginkadun tontin n:o 23 voimassa olevat rakennusrajat vaikeuttivat tontin rakennuttamista ja käyttämistä koulutontiksi, rahatoimikamari oli yleisten rakennusten yllähdittämisen kehoituksesta laadittanut ehdotuksen mainittujen rakennusrajin siirtämiseksi lähemmäksi naapuritontteja. Näiden omistajat, kolme asunto-osakeyhtiötä, olivat esittäneet vastalauseensa ehdotusta vastaan huomauttaen, että ehdotettu muutos huonontaisi heidän omistamiansa tonttien valoisuusoloja. Kun kuitenkin sekä kaupungin ammattiviranomaiset että rahatoimikamari olivat pitäneet valitusta aiheettomana, koska valittajain tonttien valoisuusolot muutoksen johdosta paranisivat eivätkä suinkaan huononisi, valtuusto päätti³⁾ puolestaan hyväksyä XIII kaupunginosan korttelin n:o 418 tontin n:o 23 rakennusrajin muutosehdotuksen. Sisäasiainministeriö vahvisti⁴⁾ valtuuston päätöksen marraskuun 17 p:nä.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Kaupungin ja valtionrautateiden välinen tilusvaihto. Vuonna 1921 valtionrautatiet olivat tehneet aloitteen sellaisen kaupungin ja valtionrautateiden välisen tilusvaihdon aikaansaamiseksi, että kaupunki luopuisi eräästä Oulunkylän aseman viereisestä maa-alueesta ja saisi korvaukseksi sen It. Viertotien varrella sijaitsevan alueen omistusoikeuden, jonka valtionrautatiet aikaisemmin olivat luovuttaneet kaupungille Pääskylänkadun rakentamista varten. Kysymystä oli valmisteltu m. m. rakennuskonttorin asemakaavaosastolla, mutta se oli eri syistä sittemmin jätetty lepäämään. Edellä mainittujen kaupungin omistamien Oulunkylän alueiden vuokrakauden päätyttyä ja kaupungin tultua esteettömäksi luovuttamaan valtionrautateille niiden haluaman alueen kysymys otettiin uudestaan harkittavaksi. Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjelmässä rahatoimikamari huomautti, että kyseessä olevassa tilusvaihdossa kaupungille tuleva maa oli Sörnäsän rautatien eteläpuolella, viertotiensillan kummallakin puolella sijaitseva kaista, pituudeltaan hiukan yli 330 m ja leveydeltään sillan kohdalta 10—11 m, mutta tästä kohdasta kumpaankin päähän kapeneva. Alue oli aikanaan pakkolunastettu valtionrautateille ja ilman vastaväitteitä annettu kaupungin käytettäväksi katualaksi, kun tämän kaupunginosan asemakaava vuonna 1901 vahvistettiin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 2 §. — ²⁾ S:n 5 p. toukok. 2 §. — ³⁾ S:n 22 p. syysk. 8 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. jouluk. 4 §.

Maan omistusoikeudesta valtionrautatiet kuitenkin eivät tietävästi olleet luopuneet, minkä johdosta rahatoimikamari ja kaupungin yleisten töiden hallitus, jonka lausunto oli hankittu, katsoivat olevan paikallaan, että kaupunki hankki sen itselleen. Rautatiehallitus taas halusi saada 9,670 m²:n laajuinen, leveydeltään vaihtelevan maa-alueen, joka sijaitisi Oulunkylän aseman eteläpuolella ja liittyi rautatiealueeseen sen länsipuolella. Rautatiehallitus oli pitänyt molempia vaihdettaviksi ehdotettuja alueita saman arvoisina, ja rahatoimikamari yhtyi tähän käsitykseen, Pääskylänkadun viereisen alueen korkeamman yksikköarvon kun oli katsottava korvaavan sen pienempi pinta-ala.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti hyväksyä sellaisen kaupungin ja valtionrautateiden välisen tilusvaihdon, että kaupunki saisi Sörnäsän haararadan varrella, viertotien sillan kummallakin puolella sijaitsevan, karttaan tarkemmin merkityn 2,240 m²:n laajuinen alueen korvaukseksi Oulunkylän aseman lounaispuolella olevasta, samaten kartassa osoitetusta 9,670 m²:n laajuisesta alueesta.

Sörnäsän keskusvankilan aluetta koskeva tilusvaihto. Rahatoimikamari oli lähettänyt kaupunginvaltuustolle esityksen sellaisen tilusvaihdon toimeenpanemisesta kaupungin ja valtion kesken, joka tekisi Sörnäsän keskusvankilan hallussa olevan alueen välttämättömän järjestelyn mahdolliseksi, ja valtuusto oli asiaa ensimmäistä kertaa käsitellessään palauttanut²⁾ sen kamariin, jota kehoitettiin jatkamaan valtion kanssa neuvotteluja takeiden saamiseksi vuokraajain oikeuksien turvaamisesta. Kamari oli sen jälkeen pohtinut kysymystä oikeusministeriön edustajain kanssa, jotka kuitenkin olivat olleet sitä mieltä, ettei vaihtosopimuksessa olisi taattava puheena olevan vuokratuokauden pidennystä pitemmäksi ajaksi kuin kolmeksi vuodeksi vaihtosopimuksen solmiamisesta lukien. Sen sijaan oli todennäköistä, että useimmat rakennuksista ja varsinkin vankilan alueesta loitompana sijaitsevat saisivat asianomaisen vuokraajan kanssa tehdyn erikoissopimuksen nojalla jäädä paikalleen pitemmäksi ajaksi. Keskustelussa pohdittiin edelleen kysymystä vankilan alueeseen rajoittuvan It. Viertotien osan hoidosta.

Rahatoimikamari antoi sittemmin kaupunginvaltuustolle uuden esityksen ja ehdotti siinä, että valtion ja kaupungin kesken toimeenpantaisiin sellainen tilusvaihto, että valtio Sörnäsän keskusvankilaa varten saisi seuraavat karttaan tarkemmin merkityt alueet: vankilan alueen länsirajalta 8,920 m²:n laajuinen alueen; vankilan alueen itärajalta 4,640 m²:n laajuinen alueen; vankilan alueen itärajan suoristamiseksi tarpeellisen 840 m²:n laajuinen alueen; uuden pohjoisrajan eteläpuolella sijaitsevan, täytettäväksi tarkoitetun pienen vesialueen; sekä Vanhankaupunginlahden satama-alueella, vankilan läheisyydessä sijaitsevan n. 3,000 m²:n laajuinen varstoalueen käyttöoikeuden. Näistä luovutuksista kaupunki saisi korvaukseksi It. Viertotien varrelta 2,560 m²:n laajuinen alueen; vankilan-alueen eteläpuolelta 3,380 m²:n laajuinen alueen; vankilan alueen itäpuolelta 2,000 m²:n laajuinen alueen; sekä lisäksi 7,520 m²:n laajuinen alueen; valtio sitoutuisi tällöin videntämään tilusvaihdon koskettamien tonttien vuokraoikeuden kolmeksi vuodeksi sopimuksen allekirjoittamisesta lukien; rakentamaan omalla kustannuksellaan sivuraiteen vankilan alueen ja Sörnäsän satamaradan välille ja suorittamaan muut tästä työstä aiheutuvat kustannukset; sekä huolehtimaan It. Viertotien hoidosta ja puhtaanapidosta kulloinkin voimassa olevien määräysten mukaisesti; jota vastoin kaupungin velvollisuutena

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 6 §. — ²⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 13.

olisi omalla kustannuksellaan tasoittaa kaikki vankilan aluetta ympäröivät kadut.

Asiaa uudestaan käsiteltäessä kaupunginvaltuustossa eräs vt m. m. huomautti, ettei kaupungilla ollut mitään suoranaista hyötyä tilusvaihdosta, jonka toteuttaminen kamarin esittämin ehdoin päinvastoin loukkaisi vuokraajain oikeuksia.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ antaa edellämainittua tilusvaihtoa koskevan kysymyksen raueta.

Valtion ja kaupungin välinen tilusvaihto. Kaupunginvaltuustolle lähtetäessä kirjelmässä²⁾ rahatoimikamari huomautti, että valtion ja Helsingin kaupungin välistä suurta tilusvaihtoa koskeva kysymys nyttemmin oli joutunut sellaiseen vaiheeseen, että lopullinen ehdotus voitiin esittää valtuuston ratkaistavaksi. Kamari myönsi, että jos tarkastettiin erikseen kutakin yksityistä vaihtoesinettä, sille arvioitua hintaa, luovutusehtoja y. m., voitiin tehdä joukko muistutuksia, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, että tilusvaihtoehdotus³⁾ kokonaisuutena arvosteltuna oli kaupungille edullinen sekä käsittämässä aluehankinnan kannalta että sen merkityksen vuoksi, mikä sillä oli monien vaikeiden järjestelykysymysten ratkaisemisessa. Valmisteluvaliokuntakin puolsi kysymyksen ratkaisemista, mutta toivoi samalla, että valtion kanssa ryhdyttäisiin uusiin neuvotteluihin niiden Vikin sotilasvirkatalon osain hankkimiseksi kaupungille, joita kaupunginvaltuuston tutkittavaksi esitetty sopimus ei koskenut.

Asia pantiin pöydälle³⁾ valtuuston seuraavan vuoden tammikuun toiseen kokoukseen.

Alueiden yhdistäminen kaupunkiin. Huopalahden kunnanvaltuuston anottua valtioneuvostolta, että kysymys Pikkuhuopalahden kylän Korpaksen tilasta n:o 1 kaupungille pakkoluovutettujen Ruskeasuon ja Uudenpellon alueiden yhdistämisestä kaupunkiin otettaisiin heti käsiteltäväksi, ja kaupunginvaltuuston siltä vaaditussa lausunnossa⁴⁾ puollettua anomusta, valtioneuvosto oli marraskuun 21 p:nä 1925 päättänyt⁵⁾, että mainitut alueet kirkollisessa suhteessa siirrettäisiin Huopalahden seurakunnasta Helsingin pohjoiseen suomalaiseen ja pohjoiseen ruotsalaiseen seurakuntaan ehdoin, ettei minkäänlainen kirkollisen omaisuuden ositus siirron johdosta tullut kysymykseen; hallinnollisesti Huopalahden nimismiespiiristä Helsingin kaupunkiin; oikeudellisesti Helsingin tuomiokunnan Helsingin pitäjän käräjäkunnasta Helsingin kaupungin tuomioalueeseen; sekä kameraalisesti Haagan kauppalakunnasta Helsingin kaupunkiin.

Samalla valtioneuvosto oli määrännyt, että siirto sekä kirkollisessa että hallinnollisessa, lainkäytöllisessä ja kameraalisessa suhteessa toimeenpantaisiin joulukuun 31 p:nä 1925 sekä ettei edellä mainittujen virka- ja itsehallintoalueiden kielellinen jako saanut muuttua.

Edelleen valtioneuvosto oli tehdyistä anomuksesta tammikuun 28 p:nä päättänyt⁶⁾, että Huopalahden kunnan Drumsön kylässä sijaitseva Salmisaari niminen tilus RN 1.175 kalavesineen siirrettäisiin kirkollisessa suhteessa Huopalahden seurakunnasta Helsingin kaupungin pohjoiseen suomalaiseen ja pohjoiseen ruotsalaiseen seurakuntaan; hallinnollisessa suhteessa Huopalahden pitäjän nimismiespiiristä Helsingin kaupunkiin; oikeudellisessa suhteessa Helsingin tuomiokunnan Helsingin pitäjän käräjäkunnasta Helsingin kaupungin

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 8 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 34. — ³⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 10 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 13. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 3 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. maalisk. 13 §.

tuomiopiiriin; ja kameraalisessa suhteessa Huopalahden kunnasta Helsingin kaupunkiin; sekä että siirto sekä kirkollisessa että kunnallisessa, hallinnollisessa, oikeudellisessa ja kameraalisessa suhteessa astuisi voimaan vuoden 1927 alusta lukien sekä ettei se saanut aiheuttaa muutosta edellä mainittujen virka- ja itsehallintoalueiden kielelliseen jakoon.

Mustasaaren osto. Rahatoimikamari ilmoitti olleensa neuvotteluissa yliarkkitehti H. Lindbergin kanssa Mustasaari nimisen Huopalahden kunnassa sijaitsevan palstan ostamisesta kaupungille. Palsta käsitti 4 osin maatumalla yhteen kasvanutta, osin silloilla toisiinsa yhdistettyä saarta, joiden pinta-ala oli arvioitu n. 60,000 m²:ksi, mihin tuli lisäksi osia kolmesta läheisestä kalliosaaresta sekä laajahko vesialue. Saarilla oli yhteensä 14 rakennusta, jotka sisälsivät 22 tulisijallista asuinhuonetta, sekä 3 venelaituria, ja viljelty alue oli n. 1 ha:n laajuinen. Yliarkkitehti Lindberg oli ilmoittanut suostuvansa myymään mainitun palstan kaupungille 400,000 markan hinnasta, jota oli pidettävä erittäin huokeana, koska se vastasi ainoastaan 6:67 markan neliömetrihintaa, jolloin laitteiden arvoa ei laisinkaan ollut otettu huomioon, sekä myöntynyt jättämään kauppahinnan 7 %:n korkoisen, 6 kuukauden irtisanomisajoin laaditun velkakirjan varaan. Rahatoimikamari esitti, että myyntitarjous hyväksyttäisiin, ja myöskin kansanpuistojen valvoja, jonka lausunto asiasta oli hankittu, yhtyi tähän esitykseen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että Mustasaari siihen kuuluvine maa- ja vesialueineen sekä rakennuksineen ostettaisiin kaupungille 400,000 markan hinnasta, joka suoritettaisiin 7 %:n korkoisella velkakirjalla, sekä että tähän tarkoitukseen tarvittava määräraha merkittäisiin vuoden 1927 menosääntöön.

Tontin luovuttaminen suunnitellulle eduskuntatalolle. Vuonna 1923 kaupunginvaltuusto päätti²⁾ ilmoittaa eduskuntatalolautakunnalle, että kaupunki oli halukas luovuttamaan vastaista eduskuntataloa varten 6,000 m²:n laajuisen alueen XIII kaupunginosan kortteleista n:ot 402, 403 a ja 403 b. Eduskunta oli sen jälkeen asettanut rakennustoimikunnan, joka oli neuvotellut kaupungin rakennuskonttorin ja ratapihaan rajoittuvan kaupunginalueen asemakaavan laatimista varten asetetun komitean edustajain kanssa eduskuntatalon sijoittamisesta, tarvittavan tonttialan vahvistamisesta sekä eduskuntatalon tonttiin rajoittuvien alueiden käytöstä. Tällöin oli sovittu siitä, että rakennettavaksi aiotun 6,000 m²:n laajuisen tonttialan lisäksi olisi eduskuntatalon länsipuolelta mahdollisia vastaisia lisärakennuksia varten varattava n. 1,500 m²:n laajuinen puoliympyrän muotoinen alue, jota kaupungin toimesta hoidettaisiin puistona, kunnes nämä lisärakennukset tulisivat tarpeellisiksi. Edelleen oli rakennustaiteellisista syistä oltu yksimielisiä siitä, että eduskuntatalon tontin pohjois-, länsi- ja eteläpuolella olevia alueita vastedes rakennettaessa oli noudatettava vahvistettuja julkisivukaavoja. Rakennustoimikunta esitti sen jälkeen kaupunginvaltuustolle, että kaupunki luovuttaisi eduskuntataloa varten tarvittavan, karttaan tarkemmin merkityn alueen aikaisemmin sovitusta hinnasta, 500 markasta m²:ltä, että valtuusto puolestaan hyväksyisi luovutuksen edellyttämän kaupunginasemakaavan muutoksen sekä hankkisi sille asianmukaisen vahvistuksen, vahvistaisi eräitä määräyksiä noudatettaviksi eduskuntatalon tonttiin rajoittuvia tontteja rakennettaessa ja kaupungin puolesta sitoutuisi hoitamaan edellä mainittua puoliympyrän muotoista aluetta puistona, kunnes sille rakennettiin eduskuntatalon lisärakennus.

1) Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 4 §. — 2) Ks. v:n 1923 kert. s. 20—23.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta palautti edellä mainitun esityksen rahatoimikamariin, joka hankki asiasta kaupungin yleisten töiden hallituksen ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin lausunnot¹⁾ sekä sen jälkeen ottaen huomioon kysymyksen tärkeyden antoi valitsemilleen edustajille tehtäväksi ryhtyä eduskuntatalon rakennustoimikunnan kanssa puheena olevaa rakennusta varten tarvittavan alueen suuruutta ja hintaa koskeviin neuvotteluihin. Kamari oli näet sitä mieltä, että myöskin eduskuntatalon pohjois- ja eteläpuolelle suunnitellut istutukset, jotka olennaisesti kuuluivat eduskuntatalon arkkitehtuuriin, olisi lunastettava, ja rakennustoimikunta ilmoittikin olevansa siihen suostuvainen edellyttäen, että eduskunta saisi vapaasti käyttää koko tätä aluetta.

Sittenkuin vielä oli käyty eräitä neuvotteluja, kamari otti kysymyksen lopullisesti harkittavakseen ja hylkäsi tällöin tehdyn ehdotuksen, että eduskuntatalon tontin luovutus tapahtuisi tilusvaihdon muodossa. Siihen yksikköhintaan nähden, jonka mukaan tontin hinta oli määrättävä, kamari omaksui sen mielipiteen, että koko tonttialueen kauppahinta olisi laskettava 500 markan mukaan m²:ltä, vaikkakin ammattiviranomaiset olivat arvioineet neliömetrihinnan 1,500 markaksi. Kamari katsoi näet eduskuntatalon sekä esteettisessä että tonttipoliittisessa suhteessa tuottavan suunnittelun alaiselle Töölön kaupunginosalle niin laajakantoisia ja huomattavia etuja, että ne korvasivat yksikköhinnan alennuksen. Muihin luovutusehtoihin nähden kamari oli sitä mieltä, että kaupunki nimenomaan olisi vapautettava velvollisuudesta toimittaa mitään eduskuntatalon tontille kuuluvia kaduntasoitustöitä, minkä ohessa kamari piti välttämättömänä määrätä, ettei toistaiseksi puistoalueina käytettäville eduskuntatalon pohjois-, etelä- ja länsipuolella sijaitseville alueille vastedes saisi rakentaa korkeampia rakennuksia kuin 30 m yli 0-tason sekä että, koska eduskuntatalon pohjois- ja eteläpuolella olevat kadut tulisivat ainoastaan 7.5 m:n levyiset, yhdensuuntaisesti eduskuntatalon pohjoisten ja eteläisten rajaviivain kanssa ja 7.5 m:n etäisyyteen niistä vahvistettaisiin rakennusrajat, joiden ulkopuolelle ei saisi rakentaa mitään muuta kuin ne matalat penkeret, jotka oli aiottu eduskuntatalon kupeille, suunnitellun monumentaalisen pääportaan pohjois- ja eteläpuolelle. Viimemainittu määräys oli välttämätön, jotta läheiset korttelit vastaisuudessa voitaisiin rakentaa ehdotetun korkuisiksi²⁾ ja niille turvattaisiin ilman ja valon saanti.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto täysin yhtyen rahatoimikamarin asiasta tekemään ehdotukseen¹⁾ päätti³⁾ myydä valtiolle eduskuntatalon rakentamista varten toukokuun 14 p:nä 1926 päivätyn piirustuksen osoittaman, kortteliksi n:o 403 a merkityn n. 10,000 m²:n laajuisen alueen 500 markan yksikköhinnasta m²:ltä ja muuten seuraavin ehdoin:

a) ettei pohjois-, etelä- ja länsipuolella suunniteltua eduskuntataloa sijaitsevia alueita, lukuunottamatta edellämainittuja matalia pengerrakennuksia, rakennutettu yli erikoisesti merkittyjen rakennusrajojen, ei myöskään korkeammin rakennuksin kuin + 30 m yli 0-tason;

b) ettei kaupunki teettänyt mitään kaduntasoitustöitä puheena olevan korttelin pohjois-, etelä- tai länsipuolella eikä myöskään ryhtynyt korottamaan, leventämään tai lännemmäksi siirtämään Länt. Viertotietä Auroran- ja Arkadiankatujen väliseltä osalta, ennenkuin se sen hyväksi näki;

c) että ostajan tuli teettää ja kustantaa sekä Länt. Viertotieltä suunnitellun eduskuntatalon pääportaille johtavat ajorampit ja portaiden edessä

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 91 — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 20 §; ks. myös tätä kert. s. 91.

oleva kävely- ja ajorata että myöskin kaikki tarpeellisiksi katsotut johdot kaupungin viertotiessä sijaitsevasta johtoverkosta puheena olevaan kortteliin; samoin kuin

d) että tämä kauppa päätettiin ja maksu suoritettiin kuluvan vuoden aikana.

Anomus saada ostaa tontti sairaalaa varten. Sittenkuin XIV kaupunginosan korttelin n:o 479 kaupunginasemakaavan muutos oli vahvistettu¹⁾, Suomen punainen risti niminen yhdistys oli anonut, että sen suunnittelemaa sairaalaa varten varattu mainitun korttelin tontti n:o 4 lopullisesti luovutettaisiin yhdistykselle. Koska kuitenkin se Topeliuksenkadun osa, jonka varrella mainittu tontti sijaitti, yhä edelleen oli tasoittamaton ja vailla vesi- ja viemärijohtoja, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ ilmoittaa hakijalle, ettei tonttia toistaiseksi voitu myydä, mutta että se jatkuvasti pidettiin varattuna edellä mainittuun sairaalataroitukseen.

Taidehallille anottu tonttipaikka. Suomen taiteilijaseuran anottua, että valtion omistamasta Ratakadun tontista n:o 2 mahdollisia katujärjestelyjä varten erotettu rakentamaton alue³⁾ luovutettaisiin seuralle taidehallin rakennuspaikaksi ja rahatoimikamarin esityksestä antamassaan lausunnossa oltua sitä mieltä, ettei aluetta voitu luovuttaa valtioneuvoston suostumuksetta sekä että se oli puheena olevaan tarkoitukseen liian ahdas, kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ evätä seuran anomuksen.

Juho ja M. Lallukan taiteilijakoti nimisen säätiön hallitus oli anonut, että kaupunki luovuttaisi säätiölle Cygnaeuksen taidekokoelman hallussa olevan It. Kaivopuiston tontin n:o 17 kauppaneuvos Lallukan ja hänen puolisonsa testamentissa edellytetyn taiteilijan kodin rakennuspaikaksi. Tämän johdosta rahatoimikamari, joka oli hankkinut asiasta kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon, oli huomauttanut, että kaupunki tosin oli mainitun tontin ja valtioneuvos F. Cygnaeuksen testamentin nojalla myöskin sillä olevan huvilarakennuksen omistaja, mutta että tonttialue vuonna 1883 tehdyllä sopimuksella oli vuokrattu valtiolle sekä että valtioneuvos Cygnaeus oli lahjoittanut omaisuutensa kaupungille ehdoin, että hänen taidekokoelmansa säilytettiin mainitussa huvilassa ja siirrettiin sieltä vasta kun Suomeen oli perustettu kaunotaiteiden korkeakoulu, johon puheena olevat kokoelmat voitiin sijoittaa. Edelleen kamari huomautti, että kysymys It. Kaivopuiston tontin n:o 17 käyttämisestä olisi tutkittava läheisen veistämöalueen ja Kallioliinan alueen käytämistä koskevan kysymyksen yhteydessä.

Tutustuttuaan asiasta hankittuun selvitykseen kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ evätä sekä edellä mainitun anomuksen It. Kaivopuiston tontin n:o 17 luovuttamisesta että Suomen kirjailijaliiton ja Suomen näytelmäkirjailijaliiton yhteisesti tekemän anomuksen, että kaupunginvaltuusto luovuttaessaan tontin Juho ja M. Lallukan taiteilijakoti nimiselle säätiölle määräisi ehdoksi, että kaikki taiteenhaarat ja siis myöskin kirjallisuus saisivat yhtäläisen oikeuden nauttia hyväkseen tulevan taiteilijakodin tarjoamia etuja ja että säätiön hallituksen jäseniksi kutsuttaisiin taiteilijaliittymäin jäseniä.

Töölön seurakuntatalon tonttipaikka. Kaupungin suomalaisten ja ruotsalaisten evankelis-luterilaisten seurakuntain lisätyt kirkkovaltuusmiehet olivat anoneet, että kaupunki maksuttomasti ja täysin omistusoikeuksin luovuttaisi seurakunnille XIV kaupunginosan korttelin n:o 488 kirkko- ja seurakuntatalon

¹⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 9 ja v:n 1924 kert. s. 17. — ²⁾ Valt. pöytäk. 1 p. jouluk. 15 §.

— ³⁾ Ks. v:n 1908 kert. s. 2. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 31 p. maalisk. 24 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. toukok. 18 §.

sekä muiden seurakunnallisten rakennusten rakennuspaikaksi. Tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti m. m., että mainittu kortteli maaperänsä ja maastonsa puolesta erittäin hyvin soveltui puistoksi, ja kun sitä asemaansa nähden voitiin pitää Topeliuksenpuiston luonnollisena jatkona, kamari ehdotti, että puheena olevaan tarkoitukseen luovutettaisiin korttelin n:o 480 pohjoisosa.

Sittenkuin kamari kaupunginvaltuuston kehoituksesta ¹⁾ oli valmistellut viimemainitun alueen luovutusehtoja koskevaa kysymystä, valtuusto päätti ²⁾

kirkko- ja seurakuntatalon rakentamiseksi Helsingin suomen- ja ruotsinkielisille evankelis-luterilaisille seurakunnille 1,692,000 markan hinnasta myydä XIV kaupunginosan korttelin n:o 480 pohjoisosan, joka käsitti n. 4,230 m² ja jonka rajat tarkemmin ilmenivät asiakirjain oheisesta piirustuksesta, kuitenkin seuraavin ehdoin:

a) niin kauan kuin tonttialuetta käytettiin kirkko- ja seurakuntataloa varten, kauppahinta sai olla maksamattomana ja korottomana lainana kaupunginkassassa, mutta päinvastaisessa tapauksessa se oli heti maksettava;

b) jos alue luovutettiin kolmannelle henkilölle tai ellei anoja ollut 3 vuoden kuluessa kauppakirjan antopäivästä lukien aloittanut rakennustöitään tonttialueella tai jos alueelle rakennettiin tai rakennuksiin sisustettiin muita kuin seurakuntain virkailijoille tarpeellisia asuinhuoneistoja, kauppahinta niinkään oli heti maksettava kaupunginkassaan;

c) tonttialueeseen rajoittuvia Choraueksenkadun ja Topeliuksenkadun osia ei kaupungin puolesta tasoitettu eikä varustettu vesi- eikä viemärijohdoilla, ennenkuin kaupunginviranomaiset sen harkitsivat kaupungille edulliseksi;

d) kaupunginvaltuusto varasi itselleen oikeuden tarkastaa ja hyväksyä rakennusyrityksen piirustukset; samoin kuin

antaa rahatoimikamarille toimeksi sekä laatia seurakuntain kanssa tehtävän kauppasopimuksen että laadittua ja aikansa valtuuston hyväksyttäväksi lähettää ehdotuksen kortteleja n:ot 488 ja 480 koskevaksi kaupungin- asemakaavan muutokseksi.

Anomus saada tontti rukoushuonetta varten. Kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾ Filadelfia-seurakunnan yhdistys r. y. nimisen liittymän anomuksen, että XI kaupunginosan korttelissa n:o 337 sijaitsevat Agrikolankujan tontit n:ot 3, 5 ja 7 maksutta luovutettaisiin seurakunnalle rukoushuoneen paikaksi.

3. *Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat asiat.*

Tonttipaikan osoittaminen pientenlastenkoululle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta oli ilmoittanut, että säätiöllä Sedmigradskyn pientenlastenkoulu oli varoja, jotka todennäköisesti tekivät sille mahdolliseksi viiden lähinnä seuraavan vuoden kuluessa rakentaa huoneiston kolmannelle pientenlastenkoululle ja ryhtyä sitä ylläpitämään, sekä tiedustellut, luovuttaisiko kaupunki tähän tarkoitukseen maksutta tontin esim. Vallilasta. Tähän esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 6 §. — ²⁾ S:n 1 p. jouluk. 14 §. — ³⁾ S:n 3 p. marrask. 27 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. marrask. 23 §.

luovuttaa Sedmigradskyn pientenlastenkoulun johtokunnalle vuoden 1999 loppuun maksuttomasti heinäkuun 29 p:nä 1926 päivätyyn karttaan tarkemmin merkityn, Vallilan korttelista n:o 553 erotetun, Sammatin- ja Kuusamonteiden varrella sijaitsevan 1,500 à 1,600 m²:n laajuisen alueen, kuitenkin ehdoin, että sille ennen vuoden 1931 loppua rakennettiin ja siellä sen jälkeen ylläpidettiin pientenlastenkoulua sekä että muuten noudatettiin Vallilan kivitallotonteille vahvistettuja vuokraehtoja; samoin kuin

antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi laatia lopullisen ehdotuksen päätöksen aiheuttamaksi Vallilan korttelien n:ot 553 ja 583 jaoituskaavan muutukseksi.

Varastopaikkain kuntoonpaneminen. Viitaten niihin tuntuviin kustannuksiin, joita kaupungilla oli ollut Julius Tallbergin toiminimen kanssa tehdyssä sopimuksessa edellytetyn Salmisaaren liikenneväylän kuntoonpanemisesta¹⁾, v. t. kaupungininsinööri oli ehdottanut, että kaupungin takaisin lunastama²⁾ mainitun liikenneväylän viereinen Lapinniemen osa järjestettäisiin hyötyä tuottavaksi ja siinä tarkoituksessa tasoitettaisiin ja vuokrattaisiin varastopaikoiksi. Rahatoimikamari puolsi tätä ehdotusta samalla huomauttaen, ettei kaupunginasemakaavan lopullinen muodostelu millään tavalla vaikuttaisi aluksi suoritettaviin tasoitustöihin. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että kaksi karttaan tarkemmin merkittyä Lapinniemen aluetta viipymättä pantaisiin kuntoon varastopaikoiksi; että tasoitustyöt heti aloitettaisiin ja suoritettaisiin hätäaputöinä; sekä osoittaa tarkoitukseen 260,000 markkaa Yleisten töiden pääluokkaan valtuuston käytettäväksi merkitystä määrärahasta sekä 240,000 markkaa Sekalaisten menojen pääluokassa olevista valtuuston käyttövaroista.

Valtion jäänmurtajille myönnetty oikeudet. Merenkulkuhallitus, joka oli vuonna 1921 oikeutettu maksutta käyttämään valtion jäänmurtajia varten tarpeellista hiilivarastopaikkaa⁴⁾ sekä saamaan vettä näiden jäänmurtajain tarpeisiin, anoi näiden oikeuksien pidentämistä, ja kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ tähän suostuen myöntää hallitukselle anotut oikeudet 5 vuoden ajaksi lukien tammikuun 1 p:stä 1926 pidättäen kuitenkin kaupunginviranomaisille oikeuden olosuhteiden sitä vaatiessa vaihtaa tähän asti hallituksen käytettävänä olleen, Ruoholahdenrannassa, Hietalahden sataman luoteiskolkassa sijaitsevan hiilivarastopaikan toiseen tähän tarkoitukseen sopivaan paikkaan.

Tähtitornin rakentaminen Kaivopuistoon. Ursa-yhdistyksen anottua, että kaupunki luovuttaisi sille sopivan paikan tähtitiedettä harrastavalle yleisölle tarkoitettun tähtitornin rakentamiseksi, kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että yhdistykselle mainittuun tarkoitukseen vuokrattaisiin karttaan tarkemmin merkitty 30 m²:n laajuinen Kaivopuiston alue 10 vuoden ajaksi 600 markan vuosivuokrasta sekä muuten ehdoin, että tähtitornin pääsymaksu vahvistettiin enintään 5 markaksi hengeltä ja kerralta sekä että rakennuksen pääpiirustukset alistettiin kaupunginviranomaisten tarkastettaviksi ja hyväksyttäväiksi.

Ebeneserkodin lasten leikkikenttä. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä Ebeneserkoti nimisen lastentarhan johtokunta mainitsi, että lastentarhan pienemmät lapset olivat käyttäneet leikkikenttänä erästä Harjutorin osaa, mutta että tämä paikka oli käynyt mainittuun tarkoitukseen sopimattomaksi seudun irtaimen väestön valittua sen oleskelupaikakseen. Johtokunta esitti, että kaupungin omistama Helsinginkadun tontti n:o 1 määrätyn

¹⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 58. — ²⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 11. — ³⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 16 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 35. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 20 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. maalisk. 8 §.

ehdoin luovutettaisiin lastentarhan lasten leikkikentäksi, mutta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ evätä tämän anomuksen.

Mustasaaren käyttö. Mustasaaren jouduttua kaupungin haltuun ²⁾ rahoituskamari oli väliaikaisesti luovuttanut sen kansanpuistoksi kuitenkin uhraamatta muuta kuin kaikkein välttämättömimmät kustannukset sen vartiointiin y. m. Saarella olevat rakennukset kaipasivat kuitenkin kipeästi korjauksia ³⁾, mutta ennen korjaussuunnitelman laatimista oli kysymys saaren vastaisesta käytöstä ratkaistava. Kaupungin kansanpuistojen valvoja oli ollut sitä mieltä, että alue, jonka luonto oli melkein koskematon ja kaupungin läheisyyteen katsoen harvinaisen alkuperäinen ja kaunis, mikäli mahdollista olisi säilytettävä luonnontilassa ja että sinne olisi järjestettävä lasten leikkikenttiä, päärakennus sisustettava yksinkertaiseksi kahvilaksi, uimahuonetta laajennettava ja rappeutuneet huvilarakennukset revittävä, jota vastoin kaksi saarella olevaa pienehköä rakennusta sopisi vartijain asunnoiksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän ehdotuksen, johon rahatoimikamarikin pääasiassa oli yhtynyt, ja päätti ⁴⁾, että Mustasaari luovutettaisiin kansanpuistoksi ja käytettäisiin rahoituskamarin tarkemmin määräämällä tavalla, kuitenkin noudattaen edellä esitettyjä suuntaviivoja. Saaren vuoden 1927 menojen peittämiseksi oli mainitun vuoden menosääntöön merkittävä 24,348 markan määräraha.

Samalla valtuusto päätti ⁴⁾, ettei saarella olevia huvilarakennuksia vuokrattaisi yksityisille henkilöille.

Tontin vuokraaminen. Rahatoimikamari valtuutettiin ⁵⁾ vuokraamaan Pasilankadun tontti n:o 13 Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle vuoden 1950 loppuun 2,600 markan vuosivuokrasta sekä ehdoin, että tontin tuli olla rakennettu 3 vuoden kuluttua sopimuksen allekirjoittamisesta, minkä ohessa valtuusto määräsi ⁶⁾, että muilta kohdin oli noudatettava vuonna 1910 vahvistettuja Pasilan tonttien vuokraehtoja, kuitenkin niin, että yhdistys yleishyödyllisen toimintansa vuoksi oli vapautettava suorittamasta edellä mainitussa vuokrasopimuskaavakkeessa mainittua vuokramaksun korotusta joka kymmenvuotiskauden kuluttua.

Vuokraoikeuden pidennys. Lastenhoidon edistämisyhdistys oli anonut sille vuokratun ⁷⁾ XI kaupunginosan korttelissa n:o 302 sijaitsevan Toisen linjan tontin n:o 6 vuokraoikeuden pidentämistä vuoden 1927 alusta, ja rahoituskamari oli asiasta antamassaan lausunnossa ilmoittanut, että kamari, jolla oli oikeus myöntää vuokraoikeus enintään 5 vuodeksi, oli myöntänyt yhdistykselle pidennystä vuoden 1931 loppuun. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ jättää asian rahatoimikamarin toimenpiteen varaan.

Kotieläinnäyttelyn toimeenpaneminen. Helsinkiin vuonna 1927 järjestettävän kotieläinnäyttelyn keskustoimikunta oli tiedustellut, voitaisiinko mainittua näyttelyä varten luovuttaa Kumtähden niityllä oleva kilpa-ajorata ynnä sen viereinen alue sekä oliko kaupunki muuten halukas avustamaan yritystä. Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ siinä tapauksessa, että näyttely sijoitettiin Helsinkiin ja asiaa koskeva päätös tehtiin ennen syyskuun 1 p:ää, kaupungin puolesta sitoutua avustamaan näyttelyn järjestämistä seuraavalla tavalla:

1) kaupunki luovuttaa maksutta näyttelyalueen ja sille tarvittavan hiekan sekä lisäksi kaksi kansakoulua sekä tarpeellisen kansliahuoneiston, kuitenkin

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. kesäk. 24 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 11. — ³⁾ S:n s. 29. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 13 p. lokak. 10 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. marrask. 8 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1910 kert. s. 24. — ⁷⁾ Ks. julkaisua Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning år 1896 s. 12 ja 111. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 49 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. toukok. 10 §.

kin ehdoin, että näyttely järjestetään koulujen loma-aikana sekä että koulu- ja kansliahuoneistoille mahdollisesti aiheutuva vahinko korvataan;

2) kaupunki teettää omalla kustannuksellaan alueelle väliaikaiset vesi- ja sähköjohdot, antaa ilmaiseksi tarvittavan veden ja sähkövirran sekä panettaa kuntoon jalankulkijoille aiotun tien Pasilan asemalta näyttelyalueelle; sekä

3) myöntää näyttelytoimikunnalle näyttelyalueen kuivattamiseen, kuntoonpanettamiseen ja aitaamiseen enintään 100,000 markan avustuksen.

Edelleen valtuusto päätti merkitä vuoden 1927 talousarvioon edellä mainittuja kaupungin suoritettavia töitä varten kaikkiaan 25,000 markkaa ja käteisavustukseksi 100,000 markkaa;

valtuuttaa rahatoimikamarin etukäteen kaupunginkassasta suorittamaan sen osan edellämainituista summista, mikä kuluvana vuonna tarvittiin niillä kustannettavien töiden suorittamiseen; sekä

antaa kamarin tehtäväksi ryhtyä näistä päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Käpylän urheilu- ja leikkikenttä. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli laatinut Käpylän puutarhaesikaupungin kortteliin n:o 818 järjestettävän urheilu- ja leikkikentän ehdotuksen ynnä likimääräisen kustannusarvion, ja urheilulautakunta, sosialilautakunta ja rahatoimikamari olivat lausuneet ehdotuksesta mielipiteensä ja tällöin olleet eri mieliä siitä, oliko puheena oleva kortteli käytettävä yksinomaan urheilukentäksi vai oliko sinne sen lisäksi sijoitettava myöskin kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdottamat leikki- ja verkko-pallokentät. Kaupunginvaltuustossakin oltiin tästä kysymyksestä eri mieliä, ja asia päätettiin ¹⁾ palauttaa urheilulautakuntaan.

Vuoden 1927 talousarvioon merkittiin ²⁾ 100,000 markan määräraha edellä mainitun Käpylän korttelin n:o 818 tasoittamiseen.

Vanhankaupungin raitiotie. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oli lähettänyt valtuustolle It. Viertotielle rakennettavan raitiotien piirustukset, joiden mukaan kaksi raidetta erkanisi kaupunginportin luona olevasta raidesilmukasta ja kulkisi viertotien levennetyn ajoradan keskilinjaa myöten Toukolan Intiankadun kohdalle, juuri Arabian tehdasalueen eteläpuolelle, missä se rakennettaisiin silmukan muotoon viertotien länsipuolella ja Toukolan tontin n:o 4 eteläpuolella sijaitsevalle aukiolle. Sitäpaitsi oli piirustuksiin merkitty toinen vaihtoehto sen varalta, etteivät kaupungin viranomaiset hyväksyisi edellä selostettua järjestelyä. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto yhtiön esitykseen myöntyen päätti ³⁾ hyväksyä sen raitiotielinjan ensimmäisen rakennusjakson piirustukset, jonka teettämiseen It. Viertotielle raitiotielinjan silloisesta päätekohtasta Vanhankaupunkiin Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oli saanut toimiluvan ⁴⁾, sen vaihtoehdon mukaisesti, jossa väliaikainen päätekohta oli suunniteltu silmukan muotoiseksi, mutta huomautti samalla, että mainittu silmukka oli katsottava väliaikaiseksi.

Sittemmin raiteet olivat valmistuneet, ja kaupungininsinööri ja sähkölaitoksen toimitusjohtaja olivat katselmuksen toimitettuaan hyväksyneet linjan, minkä jälkeen rahatoimikamari oli oikeuttanut yhtiön aloittamaan sen liikenteen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁵⁾ kamarin toimenpiteen.

Sivuutusraiteen sijoittaminen Senaatintorille. Huomauttaen, että kaupungin vilkas raitiotieliikenne ajoittain teki vaunujen järjestelyn välttämättömäksi, mutta tämä sopivien sivuutusraiteiden puutteessa ei voinut ilman ajanhukkaa

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 13 §. — ²⁾ S:n 15 p. jouluk. 5 §. — ³⁾ S:n 5 p. toukok. 11 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 28. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 17 §.

ja hankaluutta tapahtua muualla kuin vaunuhallien luona, anoi Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutta sivuutusraiteen sijoittamiseen Unionin- ja Kata-riinankatujen väliselle Aleksanterinkadun osalle. Kaupungin yleisten töiden hallitus ja kaupunginasemakaava-arkkitehti olivat anomuksesta antamissaan lausunnoissa epäilleet, soveltuiko Senaatintori kaupungin kaikista muista aukioista eroavan luonteensa takia ensinkään raitiovaunujen seisotuspaikaksi, jota vastoin rahatoimikamari katsoi voivansa puoltaa esitystä, koska ehdotettu silmukka ilmeisesti oli raitiotieliikenteelle välttämätön ja raiteilla seisoi- si vaunuja vain poikkeustapauksissa lyhyen hetken. Liikenteenjärjestelykomitea, johon asia oli palautettu¹⁾, yhtyi kamarin mielipiteeseen, mutta katsoi, että raiteen rakentamislupa oli annettava vasta sen jälkeen kuin Senaatintorin lopullinen järjestely oli aloitettu ja sikäläinen ajotie pantu kuntoon kokonaan tai puoleen leveyteensä. Asiaa lopullisesti esitellessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ evätä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön anomuksen.

Erottajan liikenne. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oli vuonna 1924 anonut lupaa Munkkiniemen ja Haagan raitiotielinjojen päätekohtaksi tarkoit- tetun raidesilmukan rakentamiseen Erottajalle, ja kysymys oli sittemmin ollut rahatoimikamarin, kaupungin yleisten töiden hallituksen ja liikenteen- järjestelykomitean valmisteltavana. Sittemmin antamassaan lausunnossa raha- toimikamari huomautti, että Aleksanterinkatua rasitti liian runsas raitiotie- liikenne, minkä johdosta oli erittäin suotavaa, että tämä katu vapautuisi Munkkiniemen ja Haagan linjojen vaunuista, jotka sopivasti voitaisiin suun- nata Erottajalle. Kamari oli myöskin sitä mieltä, että puheena olevan torin ajo- liikenne olisi samassa yhteydessä järjesteltävä. Hyväksyen kamarin esittämän ehdotuksen kaupunginvaltuusto päätti³⁾ myöntää Raitiotie- ja omnibusosake- yhtiölle oikeuden rakentaa Erottajalle osaksi kaksiraiteinen silmukka sekä sen vierelle koroke valtuuston samalla kertaa hyväksymän piirustuksen mukaisesti sekä yhtiön muihin laitteisiin nähden voimassa olevin ehdoin. Edelleen valtuusto päätti³⁾, että korokkeita rakennettaisiin Erottajalle Bulevar- dinkadun suuntaan sekä Länt. Heikinkadulle pääasiassa liikenteenjärjestely- komitean laatiman ehdotuksen mukaisesti, ja osoitti tähän tarkoitukseen 20,000 markkaa käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Raitiotiesilmukka oli sittemmin rakennettu, minkä johdosta rahatoimi- kamari kaupungininsinöörin ja sähkölaitoksen toimitusjohtajan toimitettua sen tarkastuksen sekä antamassaan tarkastuspöytäkirjassa puollettua raiteiden hyväksymistä oli oikeuttanut Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön heti aloitta- maan niiden liikenteen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ tämän toimenpiteen.

Aleksis Kiven muistopatsas. Aleksis Kiven muistopatsaan pystyttämistä varten Helsinkiin asetettu toimikunta oli anonut, että karttaan tarkemmin merkitty, Rautatientorilla Suomen Kansallisteatterin edustalla sijaitseva alue varattaisiin aiotun patsaan paikaksi, ja kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ periaat- teessa hyväksyä esityksen kuitenkin jättäen paikan lopullisen luovuttamisen ja sen rajain vahvistamisen Rautatientorin järjestelykysymyksen ratkaisun varaan.

Arkaadin ja tunnelin rakentaminen kadun poikki. Keskinäinen henki- vakuutusyhtiö Suomi oli kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä ilmoittanut, että yhtiön Antinkadun tontilla n:o 12 oleva talo liikkeen laajene- misen johdosta oli käynyt liian ahtaaksi ja että yhtiö oli ostanut viistosti

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 32 §. — ²⁾ S:n 22 p. syysk. 20 §. — ³⁾ S:n 1 p. syysk. 31 §. —

⁴⁾ S:n 17 p. marrask. 10 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. huhtik. 11 §.

vastapäätä sijaitsevan Yrjönkadun tontin n:o 11 rakentaakseen sille uuden liiketalon, johon sijoitettaisiin osa yhtiön pääkonttoria, sekä anouta oikeutta yhdistää molemmat rakennukset keskenään Yrjönkadun poikki rakennettavalla, henkilöliikennettä varten aiotulla sillalla ja saman kadun alle osin henkilöliikennettä, osin tarpeellisia lämpö-, sähkö- y. m. johtoja varten teetettävällä tunnelilla. Hankittuaan lausuntoja eri ammattiviranomaisilta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ myöntyä yhtiön anomukseen ehdoin, että siltä rakennettiin pääasiassa laaditun piirustuksen vaihtoehdon I mukaan ja huomioon ottaen, etteivät siltapylväät olleet haitaksi jalankulkijoille; että yhtiö suoritti kaupungille korvausta 120,000 markkaa kerta kaikkiaan; että yhtiö suostui siihen, että korttelin n:o 66 tontilta n:o 10 tulevat viemärijohtot sai vetää samassa korttelissa olevan yhtiön tontin n:o 12 läpi sekä suoritti kaikki tämän työn aiheuttamat kustannukset, mistä sitoumuksesta maistraatin toimesta oli tehtävä merkintä kaupungin tonttikirjaan; että yhtiö niinikään korvasi kaupungille kaikki ne kustannukset, joita sillan ja tunnelin teettämisen johdosta mahdollisesti aiheutuisi kaupungille tai yksityisille talonomistajille kuuluvien johtojen muuttamisesta; sekä että yhtiö ylläpiti sillan alla alituista valaistusta, kustansi sen sekä velvoitti tontin n:o 12 vastaisetkin omistajat noudattamaan tätä ehtoa.

Kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettiin toimeksi laadittaa sillan rakentamisen edellyttämä kaupunginasemakaavan muutosehdotus.

4. *Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.*

Huoneiston hankkiminen kaupunginkirjaston Hermannin haaraosastolle. Asunto-osakeyhtiö Sturen ilmoitettua olevansa halukas myymään kaupungille yhtiön osakkeita, jotka oikeuttivat 250 m²:n lattiapinta-alan käsittävään huoneistoon Vallilan korttelissa n:o 554 sijaitsevassa yhtiön uudisrakennuksessa, ja kaupunginkirjaston johtokunnan ilmoitettua, että puheena oleva huoneisto sopi Hermannin haarakirjastolle ja että sitä voitiin käyttää tähän tarkoitukseen n. 18 vuotta, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ edellä mainittujen Asunto-osakeyhtiö Sturen osakkeiden ostamiseen myöntää 150,000 markan määrärahan, joka merkittäisiin kaupungin vuoden 1927 menosääntöön.

Kaupungin museo. Kaupungin museon johtokunta oli valittanut, että museossa vallitseva tilanpuute aiheutti paljon hankaluutta museolle, sekä huomauttanut, että epäkohta korjautuisi, jos museo, jolla oli hallussaan Hakasalmen huvilan alakerron, saisi käytettäväkseen myöskin saman huvilan toisen kerroksen, joka oli luovutettu Taideteollisuusyhdistykselle sen kokoelmia varten. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ luovuttaa Hakasalmen huvilan toisen kerroksen kaupungin museolle sekä merkitä vuoden 1927 talousarvioon 42,000 markkaa eräitä huvilassa tämän johdosta välttämättömiksi käyviä korjauksia varten sekä sanoa irti Taideteollisuusyhdistyksen kanssa tehdyn vuokrasopimuksen viimeistään kesäkuun 1 p:ään 1927.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. kesäk. 4 §; vrl. v:n 1925 kert. s. 195. — ²⁾ S:n 5 p. toukok. 12 §. — ³⁾ S:n 1 p. syysk. 30 §.

Suomenlinnan markustavaisten odotuspaviljonki. Rahatoimikamari ilmoitti, että kamari täyttääkseen kaupunginvaltuuston antaman tehtävän¹⁾ oli antanut komitean valmisteltavaksi kysymyksen odotushuoneen rakentamisesta Suomenlinnaan ja sieltä kaupunkiin matkustaville henkilöille. Komitea olikin tutkinut eri vaihtoehtoja ja mietinnössään tarkemmin esitetyin perustein hylättyään muut päätyneet tähän tarkoitukseen sopivina paikkoina ehdottamaan joko heti Katajanokan kanavan itäpuolella olevaa aluetta, johon voitaisiin rakentaa paviljonki, tai myöskin Katajanokan Rahapajanrannan tontilla n:o 1 sijaitsevan rakennuksen pengkerroksessa sijaitsevaa kolmen huoneen huoneistoa, jonka sen omistaja, pankinjohtaja A. Norrmén, oli ilmoittanut suostuvansa vuokraamaan kaupungille. Katajanokan ja Kauppatorin välisen kääntösillan erittäin vilkas jalkaliikenne oli kuitenkin kasvanut siihen määrään, että pikaisiin toimenpiteisiin oli ryhdyttävä sen turvaamiseksi ja rakennettava kiinteä silta, joka sijoitettaisiin heti rautatie kääntösillan pohjoispuolelle, niin korkealle, 1,5 m keskivedenpinnan yläpuolelle, että tavalliset moottoriveneet esteettömästi voivat kulkea sen alitse. Jalkaliikenne kulkisi Kauppatorilta Kaatterisataman ulkopuolella sijaitsevan rantasillan pohjoislaidalla olevaa kapeata jalkakäytävää sekä edellä mainittua siltaa pitkin Katajanokalle, kun taas ajoliikenne kulkisi Katajanokansillan yli heti kanavan itäpuolella sijaitsevalle penkerelle, minne järjestettäisiin pienet n. s. vapaaportaat. Rahatoimikamari yhtyi kaikin puolin komitean esittämiin näkökohtiin ja ehdotuksiin ja piti puolestaan sopivimpana, että toistaiseksi vuokrattaisiin puheena oleva kolmen huoneen huoneisto.

Hyväksyen kamarin ehdotuksen kaupunginvaltuusto päätti²⁾ jättää kysymyksen lopullisen laskupaikan osoittamisesta Suomenlinnan laivoille toistaiseksi avoimeksi ja satamaolojen vastaisen kehityksen varaan; osoittaa, kunnes tämä kysymys lopullisesti ratkaistaisiin, mainituille aluksille laskupaikan Linnanrannasta; vuokrata 20,000 markan vuosivuokrasta kolmen vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien pankinjohtaja A. Norrménin omistaman, Rahapajanrannan tontin n:o 1 penkeressä sijaitsevan kolmen huoneen huoneiston, joka luovutettaisiin Suomenlinnan matkustajain odotushuoneeksi; rakennuttaa Katajanokan kanavan poikki jalkaliikennettä varten tarkoitettua kiinteän sillan ja tälle vievän jalkakäytävän sekä vapaaportaat, jotka sijoitettaisiin rahatoimikamarin kirjelmän oheisen kartan tarkemmin osoittamalla tavalla; sekä että tästä aiheutuvat kustannukset, 40,000 markkaa jalkakäytävää, 30,000 markkaa siltaa ja 750 markkaa portaita varten, oli suoritettava yleisten töiden pääluokassa olevilla rahatoimikamarin käyttövaroilla ja vuokramenet talousarvioon arvaamattomia vuokria ja vuokrankorotuksia varten merkityn määrärahan varoilla.

Kunnallinen asuntotuotanto. Kaupungin yleisten töiden hallituksen laadittua kaupunginvaltuuston toimenannosta³⁾ Vallilan kortteliin n:o 584 teetetävän kunnallisen asuinrakennuksen sekä keskiosan että pohjoisen kylkirakennuksen pääpiirustukset ja kustannusarvion ja sosialilautakunnan ilmoitettua, ettei sillä ollut niitä vastaan mitään muistuttamista, kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ hyväksyä mainitut piirustukset.

Tuberkuloosia potevien henkilöiden asuinrakennus. Kaupunginvaltuuston annettua⁵⁾ kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi yksissä neuvoin terveydenhoitolautakunnan kanssa laatia XII kaupunginosan kortteliin n:o 382

¹⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 37 ja 259. — ²⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 5 §. — ³⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 31. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 31 p. maalisk. 9 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 33.

rakennettavaksi suunnitellun tuberkuloosia potevien henkilöiden asuinrakennuksen pääpiirustukset ynnä yksityiskohtaisen kustannusarvion hallitus oli laadittanut mainitut piirustukset kustannusarvioineen, joka päättyi 1,010,000 markkaan. Piirustukset, jotka jossain määrin poikkesivat alkuaan hyväksytyistä luonnoksista, käsittivät 12 1 huoneen ja keittiön huoneistoa sekä kellarikerroksessa saunan pukeutumishuoneineen, pesutuvan y. m. Rahatoimikamari oli antamassaan lausunnossa katsonut ensimmäisen kaupunginlääkäriin aloitteesta tehtyjen muutosten tietävän parannusta sekä ollut sitä mieltä, että kaupungin yleisten töiden hallituksen tässä yhteydessä pyytämä määräraha asuinrakennukseen kuuluvan pihamaan louhinta- ja tasoitustöitä varten olisi, jos se myöhemmin osoittautuisi välttämättömän tarpeelliseksi, myönnettävä vasta sitten kun lopulliset rakennuskustannukset voitiin määritellä. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ kamarin ehdotuksen mukaisesti ainoastaan hyväksyä edellä mainitun tuberkuloosia potevien henkilöiden asuinrakennuksen pääpiirustukset.

Poliisitalon rakentaminen. Rahatoimikamari huomautti kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä, ettei kaupungin vuokraamaa ja III poliisipiirin vartiokonttoriksi luovuttamaa Eerikinkadun talossa n:o 10 sijaitsevaa huoneistoa voinut tilan eikä terveydenhoidon vaatimusten kannalta enää pitää tyydyttävänä. Kamari oli sen vuoksi kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta laadittamaan XIII kaupunginosan korttelissa n:o 411 sijaitsevalle Hietaniemenkadun tontille n:o 4 rakennettavaksi aiotun poliisitalon luonnospiirustukset, jotka sittemmin lähetettiin kamarille kahden vaihtoehdon. Näistä toinen käsitti kaksikerroksisen rakennuksen, jonka kustannukset oli arvioitu 1,563,500 markaksi, toinen kuusikerroksisen rakennuksen, jonka oli arvioitu maksavan 3,095,750 markkaa. Kaupunginarkkitehti, poliisimestari ja rahatoimikamari, jotka olivat tutkineet kysymystä, olivat kaikki sitä mieltä, että rakennus olisi teetettävä kuusikerroksinen, jolloin n. 50 huonetta voitaisiin luovuttaa poliisivirkailijain ja miehistön asunnoiksi.

Asian ensimmäisessä käsittelyssä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ periaatteessa hyväksyä III poliisipiirin tarpeiksi XIII kaupunginosan korttelissa n:o 411 sijaitsevalle Hietaniemenkadun tontille n:o 4 rakennettavan kuusikerroksisen rakennuksen luonnospiirustukset; antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi laadittaa ja esittää valtuustolle sekä puheena olevan rakennuksen pääpiirustukset ja yksityiskohtaisen kustannusarvion että myös ehdotuksen rakennusyrityksen edellyttämäksi tontille vahvistettujen sisäisten rakennusrajain muutokseksi; sekä kehoittaa talousarviovaliokuntaa antaessaan lausuntonsa vuoden 1927 talousarvioehdotuksesta samalla lausumaan mielipiteensä siitä, oliko mainitun vuoden menosääntöön merkittävä määräraha tähän tarkoitukseen.

Sittemmin antamassaan mietinnössä³⁾ valiokunta myönsi III poliisipiirin olevan ajanmukaisen vartiokonttorin tarpeessa, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, että rakennusyritys voitiin lykätä tuonemmaksi. Kaupunginvaltuusto, jonka erälle jäsenille oli suotu tilaisuus itse paikalla vakuuttua puheenaolevan vartiokonttorin suorastaan terveydelle vaarallisista olosuhteista, päätti⁴⁾ kuitenkin merkitä vuoden 1927 menosääntöön 2,000,000 markkaa jo aikaisemmin periaatteessa päätettyä uudisrakennusta varten.

Tuberkuloosisairaala. Vuonna 1925 kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾ keskussairaalakomitean toimesta laaditut uuden tuberkuloosisairaalan asuin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 11 §. — ²⁾ S:n 3 p. marrask. 10 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 15 p. jouluk. 5 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 33—35.

ja poliklinikkarakennuksen luonnospiirustukset sekä B:llä merkityt kahden sairaalapaviljongin piirustukset ja oikeutti samalla komitean, mikäli tarkoituksenmukaiseksi havaittiin, vähentämään useammille potilaille aiottujen ja vastaavasti lisäämään harvemmillä potilaille aiottujen sairashuoneiden lukua, minkä ohessa komitealle annettiin tehtäväksi laadittaa ja kaupunginvaltuuston tutkittaviksi ja hyväksyttäväksi esittää edellä mainittujen luonnospiirustusten mukaisesti laaditut puheena olevain rakennusten pääpiirustukset. Rahatoimikamari valtuutettiin ratkaisemaan, mikä komitean hankkimista tuberkuloosisairaalan lämpökeskussuunnitelmista oli pantava mainitun sairaalan pääpiirustusten pohjaksi.

Tehtävänsä täyttäen komitea lähetti valtuustolle pyydettyt pääpiirustukset sekä uudet kustannusarviot. Sairaalapaviljongien piirustuksiin tehdyistä muutoksista mainittakoon etusijassa, että kolmen alimman kerroksen keski-osaan 2 sairashuoneen sijasta, jotka kumpikin oli tarkoitettu 6 potilaalle, oli pantu 4 sairashuonetta, jokainen 3 potilaalle, minkä lisäksi komitea oli pitänyt tarpeellisenä jonkin verran leventää 6 potilaalle tarkoitettuja sairashuoneita. Eräitä muitakin muutoksia oli tehty, kuitenkin vähentämättä sairassijain kokonaislukua. Asuin- ja poliklinikkarakennuksesta komitea lausui¹⁾, että se alkuaan oli suunniteltu vaihtoehdon A²⁾ mukaan rakennettavan sairaalan henkilökuntaa varten sisältäen lisäksi tarpeellisen varatilan. Sairaala rakennettaisiin kuitenkin suunnitelman B mukaan, ja sairassijain lukumäärä lisääntyisi 300:sta 382:een, minkä johdosta asuntojakin tarvittiin suuremmalle hoitohenkilökunnalle. Sitäpaitsi komitea oli pitänyt tarpeellisenä, että erinäiset viranpitäjät, joiden aikaisemmin oli ajateltu asuvan sairaalan ulkopuolella, saisivat asunon sieltä. 444,000 markan kustannuksin voitiin mainittuun tarkoitukseen saada 16 asuinhuonetta¹⁾ rakentamalla rakennuksen molemmissa päissä olevat yksikerroksiseksi suunnitellut osat täyteen korkeuteensa. Perusteltuaan piirustuksia seuranneessa mietinnössä vielä eräitä muita tarkoituksenmukaisina pidettyjä, yksityiskohtiin kohdistuvia muutoksia komitea teki selkoa niistä eri mielipiteistä, joita oli esitetty lämpökeskuksen suunnittelusta. Komitea oli puolestaan pitänyt n:olla 2 merkittyä Neuvovan lämpöteknillisen insinööritoimiston Huber & von Nandelstadin laatimaa ehdotusta sopivimpana. Tämän mukaan sairaala-alueelle rakennettaisiin pieni erillinen kattilahuone, mistä järjestelystä olisi m. m. se etu, että siihen tarvitsi kiinnittää suhteellisen vähän pääomaa sekä että lämmönsaannin keskeytymisen vaara oli pienempi kuin jos lämpö johdettiin tuberkuloosisairaalaan tunnelia pitkin kulkutautisairaalaista.

Kustannusarviota laatiessaan komitea oli ottanut huomioon kaupunginvaltuuston kehoituksen noudattaa mahdollisimman suurta säästäväisyyttä ja sen vuoksi laskelmissaan edellyttänyt käytettävän niin halpoja rakennusaineita ja niin yksinkertaisia rakennusmenetelmiä kuin sairaalan tarkoituksenmukaisuutta vaarantamatta oli katsottu mahdolliseksi. B-suunnitelman toteuttamisesta oli aikaisemmin laskettu olevan kustannuksia 27,694,600 markkaa, siitä 1,100,000 markkaa lämmityskeskukseen. Tähän tuli lisää 444,000 markkaa asuin- ja poliklinikkarakennuksen korottamiseen. Samalla komitea oli katsonut eräitä kohtia voivan yksinkertaistaa, minkä johdosta lopullinen kustannusarvio ainoastaan 388,900 markalla ylitti vuonna 1925 laaditun.

Lopuksi komitea anoi, että asetettaisiin rakennushallitus, joka saisi tehtäväkseen kaupunginvaltuuston tällaisten tapausten varalta vahvistamain sään-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2. — ²⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 33—35.

töjen mukaisesti valvoa uuden tuberkuloosisairaalan rakennustyötä, ottaa rakennusyritystä varten johtavan ja valvovan arkkitehdin sekä huolehtia sellaisen isomman kaluston hankkimisesta, joka sopivimmin oli asetettava palkoilleen sairaalan rakennustyön yhteydessä.

Rahatoimikamari lähetti¹⁾ valtuustolle oman lausuntonsa ohella kaupungin yleisten töiden hallituksen ja kaupungin sairaalain hallituksen sekä terveydenhoitolautakunnan piirustuksista ja kustannusarviosta antamat lausunnot. Samaten kuin sairaalahallituskin kamari piti ehdotettuja laajennuksia välttämättöminä ja ehdotti edelleen, että hallintorakennuksen kellarikerros sijoitettaisiin jonkin verran korkeammalle maanpintaan verraten; että hallintorakennuksen ja sairaspaviljonkien välinen maanalainen yhdyskäytävä sijoitettaisiin hiukan lännemmäksi, jolloin sinne saataisiin parempi kattovalaistus; että eräiden liian ahtaiden huoneiden laajentamiseksi porraskäytäväin välinen seinä siirrettäisiin niin että teekeittiötä varten ehdotettu uloke häviäisi ja julkisivun seinä siten suoristuisi, sekä että kaakeli- ja metlacherlevyjä käytettäisiin suuremmassa määrässä kuin komitean kustannusarvio edellytti. Kamarin ehdottamat muutokset aiheuttaisivat lisäkustannuksia 456,000 markkaa. Kamarin arviolaskelmain mukaan tuberkuloosisairaalan aiheuttamat kustannukset olisivat seuraavat:

Rakennuskustannukset kustannusarvion mukaan....	Smk.	25,703,600: —
Asuin- ja poliklinikkarakennuksen korotus	»	444,000: —
Rahatoimikamarin ehdottamat laajennukset ja muutokset	»	456,000: —
Rakennustyön aiheuttamat, mutta itse sairaalasta erilliset kustannukset	»	1,935,000: —
Jo maksetut palkkiot, matka-apurahat y. m.	»	273,272: 90
Yhteensä Smk.		28,811,872: 90

Tähän tulivat lisäksi kertakustannukset sairaalan kuntoonpanosta ja varusteiden, kaluston y. m. hankkimisesta sinne, jotka kustannukset sairaalain tilivirasto oli arvioinut 4,000,000 markaksi.

Edellä mainittuihin sairaalarakennuksen loppukustannuksiin, 28,811,872: 90 markkaan, sisältyivät johtavan arkkitehdin palkkio sekä kattilahuoneen kustannukset ja lämpökeskuksen osalle tuleva erä lämmitysjohtoa varten arvioidusta määrärahasta, yhteensä 1,200,000 markkaa. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli kuitenkin ollut sitä mieltä, että mainittua palkkiota voitaisiin vähentää, ja kamari halusi sen johdosta saada tästä asiasta selvityksen Suomen arkkitehtiliitolta. Lämmityskeskukseen suunnittelun suhteen kotimaisten ammattimiesten mielipiteet olivat olleet jyrkästi ristiriitaisia, minkä vuoksi kamarin mielestä oli tiedusteltava ulkomaisten asiantuntijain mieltä, ennenkuin asia ratkaistiin. Kamari ehdotti senvuoksi, ettei kattilahuoneen piirustuksia hyväksyttäisi tässä yhteydessä, sekä että mainitun 1,200,000 markan määrärahan myöntäminen jätettäisiin uuden esityksen varaan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto pääasiassa rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti²⁾

ottaen huomioon edellä ehdotetut muutokset ja täydennykset hyväksyä keskussairaalakomitean toimesta laaditut asuin- ja poliklinikkarakennuksen

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 3 §; ks. myös tätä kert. s. 126.

sekä kaksi sairaspaviljonkia käsittävät vastaisen tuberkuloosisairaalan pääpiirustukset;

asettaa puheena olevain rakennusten teettämistä varten seitsenhenkisen rakennustoimikunnan, johon tuberkuloosisairaalan ylilääkäri kuuluisi itse-
oikeutettuna jäsenenä ja kaupunginvaltuusto valitsisi viisi jäsentä ja raha-
toimikamari yhden ja joka oikeutettaisiin ottamaan johtava ja tarkastava
arkkitehti, ensinmainittu väliaikaisin sopimuksin, kunnes seuraavassa mainittu
palkkiokysymys lopullisesti ratkaistiin, sekä panemaan työ käyntiin niin pian
kuin se katsoi ajankohdan sopivaksi;

antaa rahatoimikamarille toimeksi mahdollisimman pian antaa valtuus-
tolle lopullisen selvityksen lämmityskeskuksesta ja johtavan arkkitehdin
palkkiosta;

osoittaa jo myönnettyjen 12,000,000 markan lisäksi puheena olevaan
tarkoitukseen 15,611,873 markkaa; sekä

kehoittaa rahatoimikamaria antamaan ehdotuksen mainittujen varain
hankkimisesta.

Voidakseen täyttää edellä mainitun kaupunginvaltuuston antaman
tehtävän rahatoimikamari sittemmin oli kääntynyt gööteporilaisen lämpö-
teknikon, insinööri W. Fagerströmin puoleen pyytäen häneltä lausuntoa tuber-
kuloosisairaalan lämmityslaitoskysymyksestä. Antamassaan vastauksessa
herra Fagerström oli kaikin puolin yhtynyt keskussairaalakomitean ehdo-
tukseen, että puheena olevalle sairaalalle järjestettäisiin oma lämpökeskus.
Rahatoimikamari oli puolestaan samaa mieltä ja anoi, että 230,000 markkaa
varattaisiin kattilahuonetta ja n. 400,000 markkaa lämpökeskusta varten
lämmitysjohtoa varten myönnetystä 1,871,700 markan määrärahasta.

Johtavan arkkitehdin palkkion kamari hankittuaan asiasta Suomen
arkkitehtiliiton lausunnon katsoi voivansa ehdottaa 500,000 markaksi.

Rahatoimikamarin esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti¹⁾
antaa tuberkuloosisairaalan rakennushallitukselle tehtäväksi aikanaan esittää
valtuuston hyväksyttäväksi puheena olevan kattilahuoneen pääpiirustukset
sekä myöntää 1,130,000 markkaa edellä mainitun lämpökeskuksen rakentami-
seen sekä tuberkuloosisairaalarakennuksen johtavan arkkitehdin palkkaami-
seen. Rahatoimikamaria kehoitettiin vuoden 1927 talousarvioehdotuksen
yhteydessä ehdottamaan, miten varat oli hankittava.

Kivelän sairaalan keittiörakennus. Käsitellessään vuonna 1925 rahatoimi-
kamarin vireille panemaa kysymystä uuden keittiörakennuksen teettämisestä
Kivelän sairaalalle kaupunginvaltuusto päätti²⁾ merkitä vuoden 1926 meno-
sääntöön 2,000,000 markan määrärahan mainittuun tarkoitukseen sekä asettaa
komitean edelleen valmistelemaan edellä mainittua kysymystä sekä kysymystä
asuntojen hankkimisesta Kivelän sairaalan hoitohenkilökunnalle.

Saamansa tehtävän täyttäen komitea lähetti valtuustolle mietintönsä³⁾
ja lausui siinä, että se tätä kysymystä tutkiessaan oli vakuuttunut siitä, että
kaupunki vielä kauan oli tarvitseva Kivelän sairaalaa sairaanhoitotarkoituk-
siin. Komitea ei senvuoksi voinut yhtyä esitettyyn mielipiteeseen²⁾, että sai-
raalalla olisi väliaikainen luonne. Kivelän sairaalaa haittasi kenties tuntu-
vimmin käyttökelpoisen keittiön ja riittävään hoitohenkilökunnan asuinhuo-
neiden puute. Sen poistamiseksi tarjoutui kaksi keinoa: joko teettää rakennus,
joka käsittäisi sekä keittiölaitokselle tarpeelliset huoneet että huoneita hoito-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. lokak. 9 §; ks. myös tätä kert. s. 84 ja 88. — ²⁾ Ks. v:n 1925
kert. s. 35 ja 258. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 19.

henkilökunnalle, tai sijoittaa uudisrakennukseen pääasiassa vain keittiölaitos ynnä ruokasali, jota vastoin henkilökunnan entinen ruokasali sisustettaisiin asuinhuoneiksi. Kaupunginarkkitehti oli komitean kehoituksesta laatinut vaihtoehtoiset luonnospiirustukset I ja II huomioon ottaen edellä esitetyt mahdollisuudet. Ehdotus I, joka keittiölaitoksen lisäksi käsitti 11 asuinhuonetta, niistä 5 hoitajattarille, oli pääasiassa laadittu aikaisemman, rahatoimikamarin puoltaman vaihtoehdon B¹⁾ pohjalle. Kustannusten supistamiseksi oli tätä ehdotusta eräiltä kohdin yksinkertaistettu m. m. jättämällä pois aikaisemmin suunniteltu leipomo.

Käsiteltäessä edellä manittua komiteanmietintöä ynnä sen oheen liitettyjä piirustuksia esitettiin kaupunginvaltuustossa se huomautus, että eräaseen aikaisempaan ehdotukseen sisältynyt henkilökunnan kylpyhuone oli jätetty pois, mitä oli pidettävä erittäin sopimattomana, koska Kivelän sairaalan kylpylaitteet olivat hyvin alkeelliset. Ottaen huomioon tämän huomautuksen sekä muuten myöntyneen komitean esitykseen kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että aikaisemmin rakennettavaksi päätetty Kivelän sairaalan keittiörakennus teetetäisiin pääasiassa edellä mainittujen luonnospiirustusten vaihtoehdon I mukaisesti 2,985,000 markan kustannuksin; merkitä rakennuskustannusten suorittamiseksi vuoden menosääntöön merkityn 2,000,000 markan määrärahan lisäksi vuoden 1927 menosääntöön 985,000 markkaa; sekä antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi yksissä neuvoin sairaalahallituksen kanssa laadittaa ja lähettää valtuustolle puheena olevan rakennuksen pääpiirustukset, joita laadittaessa kellarikerrokseen oli sijoitettava kaksi kylpyhuonetta.

Ryttlän koulukodin keittiörakennus. Koska Ryttlän koulukodin keittiötila oli hyvin ahdas niin suuren laitoksen tarpeisiin ja tarpeellisia säilytys-, valmistus- y. m. huoneita puuttui, kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että Ryttlän koulukotiin rakennettaisiin uusi kivinen keittiörakennus 620,000 markaksi arvioiduin kustannuksin ja pääasiassa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laadittujen ja sosialiministeriön hyväksymien luonnospiirustusten mukaisesti; että mainittu määräraha merkittäisiin vuoden 1927 menosääntöön; että kaupungin yleisten töiden hallitus saisi tehtäväkseen laadittaa ja mahdollisimman pian esittää valtuustolle puheena olevan rakennuksen pääpiirustukset kustannusarvioineen; sekä ettei rakennustyötä saanut panna alulle, ennenkuin valtuusto oli lopullisesti hyväksynyt pääpiirustukset ja valtio myöntänyt hanketta varten avustuksen.

Työväenopiston suomenkielisen osaston rakennus. Kaupunginvaltuuston osoitettua⁴⁾ XI kaupunginosan korttelin n:o 325 työväenopiston suomenkielisen osaston tonttipaikaksi kaupungin yleisten töiden hallitus oli rahatoimikamarin toimenannosta laadittanut mainitun rakennuksen luonnospiirustukset kahtena vaihtoehtona, joista toinen opistorakennuksen lisäksi käsitti yhden ja toinen kaksi voimistelusalaa; edellisen kustannusarvio päättyi 8,189,000 markkaan ja jälkimmäisen 8,354,000 markkaan. Piirustuksista kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa⁵⁾ rahatoimikamari oli sitä mieltä, että koko suunnitellun rakennusyrityksen toteuttaminen yhdellä kertaa kävisi liian rasittavaksi kaupungin raha-asioille. Rakennusohjelmaa supistettaessa olisi lähinnä tarjona mahdollisuus jättää teettämättä voimistelusalit, jotka eivät kuuluneet työväenopistoon eivätkä tulisi olemaan sen hallinnonkaan alaiset, minkä johdosta ne yhtä hyvin voitaisiin sijoittaa jonkin muun

¹⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 35 ja 258. — ²⁾ Valt. pöytäk. 2 p. kesäk. 8 §. — ³⁾ S:n 1 p. jouluk. 7 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 16. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9.

rakennuksen yhteyteen. Niinikään kamari oli sitä mieltä, että oppilaitos toistaiseksi haitatta voisi tulla toimeen ilman piirustuksiin merkittyä suurta luento- ja juhlasalia, m. m. koska niihin tarkoituksiin, joita se oli aiottu tyydyttämään, voitiin, kuten aikaisemminkin, käyttää vuokrahuoneistoja. Mahdollisuus vatedes rakentaa tämä sali olisi kuitenkin säilytettävä ja koulu-rakennuksen porrashuoneen ja eteisen mitat määrättävä tätä lisärakennusta silmällä pitäen. Näihin näkökohtiin oli työväenopiston yhteinen johtokunta yhtynyt. Kamarilla ei puolestaan ollut mitään muistuttamista rakennuskonttorin laatimia asemapiirustuksia eikä myöskään julkisivupiirustusta vastaan, sittenkuin alkuperäistä ehdotusta säästäväisyyssyistä oli jonkin verran yksinkertaistettu. Kamarin ehdottamalla tavalla yksinkertaistetun rakennuksen kustannukset arvioitiin 4,250,000 markaksi.

Kysymyksestä oli lausunut mielensä myöskin työväenopiston suomenkielisen osaston opistolaisyhdistys, joka kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä oli anonut, että kaupungin yleisten töiden hallituksen esittämä rakennussuunnitelma, joka käsitti luokkahuoneita, juhlasalin ja kaksi kunnallista voimistelusalaa, hyväksyttäisiin toteutettavaksi, mutta valtuusto päätti¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen hyväksyen,

että työväenopiston suomenkielisen osaston rakennus toistaiseksi teetettäisiin ainoastaan sen laajuinen, että siihen mahtuisivat alkeisopetusta ja erikoiskursseja varten tarpeelliset huoneistot, jättämällä teettämättä juhlia ja esitelmää varten aiottu sali sekä opistorakennuksen yhteyteen teetettäväksi suunnitellut voimistelusalat; hyväksyä puheena olevaa rakennusta varten laaditun yksinkertaistetun julkisivupiirustuksen sekä muut luonnopiirustukset, mikäli ne koskivat edellä mainittua rakennuksen osaa; sekä valtuuttaa rahatoimikamarin ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin valtionavun hankkimiseksi puheena olevalle rakennukselle.

Rahatoimikamari lähetti sittemmin valtuustolle kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laaditut rakennettavaksi päätetyn työväenopistorakennuksen pääpiirustukset 4,327,000 markkaan päättyvine kustannusarvioineen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ piirustukset ja päätti tähän tarkoitukseen aikaisemmin varattujen³⁾ 4,000,000 markan lisäksi osoittaa rakennuskustannuksiin 327,000 markkaa, mitkä varat merkittäisiin vuoden 1927 menosääntöön.

Konserttitalon rakentaminen. Samalla kuin musiikkilautakunta lähetti⁴⁾ kaupunginvaltuustolle selvityksen kaupunginorkesterin aiheuttamien kustannusten supistamismahdollisuuksista lautakunta ilmoitti ottaneensa harkittavaksi senkin kysymyksen, miten konserttitalon olemassaolo vaikuttaisi orkesterin toimintaan. Tässä mielessä lautakunta oli laadittanut kaupungin omistamaan III kaupunginosan kortteliin n:o 54 tai mahdollisesti jollekin muulle tontille rakennettavaksi suunnitteleman tällaisen rakennuksen luonnopiirustukset ja tehnyt laskelmia konserttitalon kannattavuudesta. Lautakunta esitti, että rahatoimikamarille annettaisiin tehtäväksi tarkemmin selvitellä yrityksen toteuttamismahdollisuuksia, mutta kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾, että lautakunnan esitys tällä kertaa saisi raueta.

Vesijohtolaitoksen uudisrakennukset. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ kaupungin teknillisten laitosten hallituksen lähettämät eräiden jo vuonna 1917 päätetyn⁷⁾ vesijohtolaitoksen laajentamisen yhteydessä teetettävien rakennusten piirustukset.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 22 §. — ²⁾ S:n 16 p. kesäk. 16 §. — ³⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 123 ja v:n 1925 kert. s. 109. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 111. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 23 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. jouluk. 9 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1917 kert. s. 61.

Katajanokan tavarasaema. Satamahallituksen esityksestä oli ryhdytty Katajanokan satama-alueen liikenneolojen parantamista tarkoittaviin toimenpiteisiin ¹⁾, ja vuoden 1924 menosääntöön merkittiin ¹⁾ m. m. määräraha kappaletavarasuojan sekä rautatietoimiston rakentamiseksi kortteliin n:o 150. Rahatoimikamari oli sittemmin antanut tarkemmin selvittää ²⁾, miten puheena olevaa rakennusta varten luovutettu erittäin arvokas alue voitaisiin käyttää kaupungille edullisimmalla tavalla, ja tällöin havainnut, että ajatellun tavarasaeman rakentaminen tulisi erittäin kalliiksi, varsinkin jos kortteli käytettäisiin niin tehokkaasti kuin sen aseman vuoksi oli suotavaa. Lisäksi voitiin epäillä, oliko sopivaa varata huomattavan suuri tila postilaitoksen tarpeisiin, koska laitos mahdollisesti sijoittaisi tullipostiosaston suunniteltuun uuteen keskuspostitaloon, minkä ohessa postipakettien painon ehdotettu lisääminen voisi vaikuttaa tilantarpeeseen. Edelleen rautatiehallituksen edustaja oli lausunut, ettei tavarasaemalle varattu paikka kenties ollut paras mahdollinen, vaan että se mieluummin olisi sijoitettava idemmäksi, ainakin kunhan tekeillä oleva ratapihan järjestely olisi toimeenpantu. Kun siis päätöstä tavarasaeman rakentamisesta Katajanokalle ei näyttänyt voivan heti onnistuneesti toteuttaa, mutta sellaista kieltämättä kipeästi kaivattiin, oli Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa, joka oli aikeissa ryhtyä laajentamaan Katajanokan korttelissa n:o 178 sijaitsevaa, toistaiseksi vain osittain rakennettua varastorakennustaan, ryhdytty neuvotteluihin siinä mielessä, että kaupunki saisi vuokrata yhtiöltä tarpeelliset huoneistot. Yhtiö ilmoittikin olevansa halukas vuokraamaan puheena olevalle kappaletavara-asemalle tarpeellisina pidetyt osat korttelissa n:o 189 sijaitsevaa, kivirakennustaan ehdoin, että kaupunki myönsi sille suunniteltua lisärakennusta varten 3,000,000 markan suuruisen lainan, josta suoritettaisiin korkoa enintään 8 ¹/₄ % ja kuoletusta vuosina 1928—1931 300,000 markkaa ja samoin vuosina 1932—1936 360,000 markkaa; mainittu korko olisi yhtiöllä sitäpaitsi oikeus saada alennetuksi kaupungin itsensä mahdollisesti otettavasta uudesta obligatiolainasta maksettavaa efektiivistä korkoa vastaavaksi.

Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ hyväksyen rahatoimikamarin asiasta tekemän ehdotuksen ²⁾ antaa kysymyksen tavarasaeman rakentamisesta kortteliin n:o 150 toistaiseksi raueta; valtuuttaa rahatoimikamarin edellä esitetyn ehdoin vuokraamaan mainitulta yhtiöltä puheena olevaa tavarasaemaa varten vähintään 10 vuodeksi tarpeelliset osat sen korttelissa n:o 189 sijaitsevaa varastosuojarakennusta enintään 40 markan vuosivuokrasta m²:ltä; sekä että tavarasaeman rakentamiseksi Katajanokalle myönnetystä 2,200,000 markan määrärahadista saisi käyttää 350,000 markkaa aseman huoneistojen kuntoonpanettamiseen.

Tullipostiosaston Katajanokalla sijaitsevan huoneiston laajentaminen. Koska tullipostiosastolle Katajanokan korttelissa n:o 151 olevasta Helsingin makasiiniosakeyhtiön talosta vuokrattu huoneisto oli osoittautunut liian ahtaaksi mainitun osaston lisääntyneelle liikenteelle, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että puheena olevaa huoneistoa oli laajennettava n. 370 m²:llä lattiapintaa sekä myönsi eräiden laajentamisen aiheuttamien muutto- ja sisustuskustannusten suorittamiseksi enintään 950,000 markan suuruisen määrärahan, joka maksettaisiin etuantina kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäisiin vuoden 1927 menosääntöön.

¹⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 57—58. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 28. — ³⁾ Valt. pöytäk. 22 p. syysk. 22 §; ks. myös tätä kert. s. 45. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2 p. kesäk. 9 §.

Varastosuojan osto. Rahatoimikamari ilmoitti, että kauppa- ja teollisuusministeriö oli tarjonnut kaupungin lunastettavaksi Ruoholahden satamassa sijaitsevan, valtion omistaman varastosuojan, joka alkuaan oli aiottu elintarvemakasiiniksi, sekä että kamari kaupunginarkkitehdin arvioitua rakennuksen 90,000 markaksi oli ostanut sen 30,000 markan hinnasta ja vuokrannut sen yksityiselle henkilölle 3,000 markan kuukausivuokrasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ toimenpiteen ja osoitti mainitun kauppahinnan suoritettavaksi kaupunginvaltuuston käyttövaroista Kiinteä omaisuus nimisen pääluokan kohdalta.

Palolaitoksen laajentaminen. Vuonna 1925 kaupunginvaltuusto käsitteli laadittua palolaitoksen laajentamissuunnitelmaa ja päätti ²⁾ tällöin m. m. merkitä vuoden 1926 talousarvioon määrärahan keskuspaloeseman uudestaan rakentamista varten. Tämän rakennustyön piirustukset hyväksyttiin ³⁾ sittemmin, ja rahatoimikamari sai tehtäväkseen yksissä neuvoin palotoimikunnan kanssa vastedes antaa valtuustolle ehdotuksen muiden laajentamishjelmassa lueteltujen töiden suorittamisesta, kuitenkin siten, ettei ohjelman toteuttamisaikoja ollut katsottava vahvistetuiksi. Tämän johdosta palotoimikunta oli ehdottanut, että Korkeavuorenkadun tontille n:o 7 tekeillä olevan keskuspaloeseman laajentamisen yhteydessä teetettäisiin ehdotetut kaksi asuinrakennusta sekä että Käpylään rakennettaisiin paloasema, jota vastoin rahatoimikamari uudelleen neuvoteltuaan asiasta palopäällikön kanssa oli sitä mieltä, että mainittujen asuinrakennusten kustannukset sopivasti voitiin jakaa kahdelle vuodelle niin, että puheena olevan tontin piharakennus rakennettaisiin vuonna 1927 ja katurakennus vasta vuonna 1928 sekä että Käpylän paloaseman rakentaminen voitiin lykätä toistaiseksi. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ periaatteessa hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laaditut Korkeavuorenkadun tontille n:o 7 teetettävän palomiestien asuntoja sisältävän piharakennuksen luonnospiirustukset; kehoittaa talousarviovaliokuntaa vuoden 1927 talousarvioehdotuksesta annettavassa lausunnossaan esittämään mielipiteensä siitä, olisiko puheenaolevaa rakennusta varten merkittävä määräraha mainitun vuoden menosääntöön; sekä antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi yksissä neuvoin palotoimikunnan kanssa laatia rakennuksen pääpiirustukset yksityiskohtaisine kustannusarvioineen.

Vuoden 1927 menosääntöön kaupunginvaltuusto sittemmin talousarviovaliokunnan ehdotuksesta merkitsi ⁵⁾ 1,300,000 markkaa piharakennuksen teettämiseksi Korkeavuorenkadun tontille n:o 7.

Koulukeittien sisustaminen kansakouluun. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan ilmoitettua, ettei Tehtaankadun kansakoulutalossa ollut koulukeittiötä, vaikka sellainen oli aivan välttämätön kotitaloudenhoidon käytännölliselle opetukselle, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ myöntää 126,000 markkaa koulukeittiöosaston sisustamiseksi mainittuun oppilaitokseen; määrää oli suoritettava etuantina kaupunginkassasta ja sittemmin merkittävä vuoden 1927 menosääntöön.

Nikkilän sairaalan yövalaistus. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, että Nikkilän sairaalan kulunut ja käyttökeltoton akkumulaattorilaitte poistettaisiin ja sairaalaan tarvittava yövirta ostettaisiin Eteläsuomen voimaosakeyhtiöltä Sibbo elektriska andelslag nimisen osuuskunnan välityksellä, joka oli sitoutu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 16 §. — ²⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 38—40. — ³⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 9 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. marrask. 12 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. jouluk. 5 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. huhtik. 7 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. syysk. 34 §.

nut antamaan tarvittavan virran 60 pennin hinnasta kilowattitunnilta. Virran jakelu edellytti kuitenkin muuntaja-aseman rakentamista, jonka kustannukset oli arvioitu 93,000 markaksi. Käyttökustannusten laskettiin kuluvalta vuodelta nousevan 7,000 markkaan. Mainitut määrät, yhteensä 100,000 markkaa, kaupunginvaltuusto osoitti¹⁾ Sairaanhoidon nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Sairaalan korjaus- ja sisustustyöt. Kaupungin sairaalan hallitus oli ilmoittanut, että tarpeellisen lisätilan saamiseksi Marian sairaalan kirurgiselle osastolle olisi pakko siirtää osa sairaalan sisätautiosastoa sekä koko tuberkuloosiosasto Kivelän sairaalaan, mikä toimenpide kuitenkin edellytti erinäisten korjaus- ja muutostöiden suorittamista kummassakin puheena olevassa sairaalassa. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti²⁾ osoittaa edellä mainittujen töiden kustantamiseksi 65,000 markkaa ennakolta maksettavaksi kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäväksi vuoden 1927 menosääntöön.

Toivoniemen tilan korjaukset. Kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ käyttövaroistaan Lastensuojelutoiminta nimisen pääluokan kohdalta 54,000 markkaa Toivoniemen tilan navettarakennuksen kuntoonpanettamiseen, koska rakennus lastensuojelulautakunnan ja kaupunginarkkitehdinlausunnon mukaan ehdottomasti oli pikaisen korjauksen tarpeessa.

Mustasaarella suoritettavat korjaukset y. m. Rahatoimikamari oli ilmoittanut, että kaupungin ostaman⁴⁾ Mustasaaren rakennukset olivat jotenkin puutteellisessa kunnossa, ja kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ tämän johdosta korjauttaa saaren päärakennuksen ja vartijan asunnon pääasiassa rakennuskonttorin laatiman ja valtuustolle lähettämän ehdotuksen mukaisesti, mihin tarkoitukseen 110,000 markkaa oli merkittävä vuoden 1927 menosääntöön Yleisten töiden pääluokkaan, sekä merkitä Mustasaaren vuoden 1927 menosääntöön 36,300 markkaa venelaiturien korjauksiin, 32,000 markkaa mukavuuksien rakentamiseen ja 10,000 markkaa kaivotöihin.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Korttelin n:o 178 raidelaitteet. Rahatoimikamari oli ilmoittanut, että kaupungin takaisin lunastamassa⁶⁾ tehdaskorttelissa n:o 178 olevat rautatie-raitteet olivat huonossa kunnossa sekä ettei Munkkisaarella kuntoonpannuilla uusilla varastoalueilla ollut raideyhteyttä rautatieverkon kanssa ja kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta ehdottamaan toimenpiteitä näiden epäkohtain poistamiseksi. Hallituksen tämän johdosta laatiman kustannusarvion mukaan voitiin tehdaskorttelin n:o 178 itäosan ja Munkkisaaren sekä mainitun korttelin länsiosassa jo olemassa olevain raidelaitteiden välille aikaansaada raideyhteys yhteensä 500,000 markan kustannuksin. Kamari, jonka mielestä mainitun tehdaskorttelin länsiosan varastopaikkain vuokraajain kanssa tehdyt vuokrasopimukset velvoittivat kaupungin heti panettamaan kuntoon sikäläiset rautatieraitteet, oli sen jälkeen antanut hallitukselle määräyksen viipymättä panettaa alulle puheena olevat korjaustyöt, joiden kustannukset oli arvioitu 50,000 markaksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁷⁾ tämän

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 34 §. — ²⁾ S:n 16 p. kesäk. 15 §. — ³⁾ S:n 3 p. marrask. 22 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 11. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 13 p. lokak. 10 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 9. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 15 p. jouluk. 5 §.

toimenpiteen, ja vuoden 1927 menosääntöön merkittiin ¹⁾ manittuun tarkoitukseen 500,000 markkaa.

Malmin kaatopaikalle johtavan rautatieaitteen korjaus. Rahatoimikamari ilmoitti, että valtionrautateiden rataosasto oli velkonut kaupungilta 24,996 markkaa osaston toimesta suoritetuista Malmin kaatopaikalle johtavan rautatieaitteen korjauksista. Koska kaupunki oli velvollinen kustantamaan korjauksen, mutta vuoden 1925 talousarviossa ei ollut määrärahaa tähän tarkoitukseen, kamari oli osoittanut mainitun määrän kaupunginkassasta sekä kehoittanut rahatoimikonttoria vuoden 1925 tilinpäätöksessä ottamaan sen huomioon talousarvioon merkitsemättömänä menona. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ kamarin toimenpiteen.

Vallilan rautatievaihteen viereinen purkauskenttä. Rahatoimikamari ilmoitti kehoittaneensa kaupungin yleisten töiden hallitusta heti panettamaan kuntoon Vallilan rautatievaihteen viereisen purkauskentän, joka oli erittäin huonossa, lisääntyneelle liikenteelle vaarallisessa kunnossa, ja kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ kamarin anomuksesta hyväksyä tämän toimenpiteen sekä osoittaa puheena olevaan työhön liittyvien kustannusten peittämiseksi 100,000 markkaa suoritettavaksi etukäteen kaupunginkassasta ja aikanaan merkittäväksi vuoden 1927 talousarvioon.

Torikauppa. Eräät torikauppiaat olivat anoneet, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta vuonna 1923 myönnetty ⁴⁾ lihan, makkaran, veren, leivän y. m. ravintoaineiden kauppaa avonaisella torilla koskevan terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n määräyksen soveltamisen lykkäys pidennettäisiin toistaiseksi ja kunnes kaupunki oli rakentanut ajanmukaisia kauppahalleja, joihin mainittu torikauppa voitiin sijoittaa. Myöskin tori- ja kauppahallivalvoja oli ollut sitä mieltä, että puheena olevan kaupan harjoittamisoikeus olisi säilytettävä, kunnes torikauppa kokonaisuutena oli lopullisesti järjestetty. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ tehdä Uudenmaan läänin maaherralle esityksen, että torikauppa kaupungissa saisi jatkua ⁴⁾ samassa laajuudessa kuin aikaisemmin kesäkuun 1 p:ään 1931.

Huhtikuun 22 p:nä antamallaan päätöksellä maaherra sittemmin määräsi, että voimassa olevan terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:ään sisältyvien lihan y. m. kauppaa koskevien määräysten soveltaminen oli lykättävä kesäkuun 1 p:ään 1931 siihen asti voimassa ollein rajoituksin, kuitenkin siten, että valmiiden ruokatavarain, siirtomaantavarain, lukuunottamatta tuoreita hedelmiä, sekä veren ja jauhetun lihan kauppaa koskevat määräykset astuisivat voimaan kesäkuun 1 p:nä 1926.

Koska maaherra edellä mainitussa päätöksessään oli antanut määräyksiä sellaistenkin elintarpeiden kaupasta, joita ei mainita terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:ssä, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ valittaa tästä päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka kumosi mainitun päätöksen ja palautti asian maaherran uudelleen käsiteltäväksi.

Lokakuun 16 p:nä maaherra antoi uuden päätöksen, jolla terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n lihan, kynityn siipikarjan, kynityn tai nyljetyn riistan, voin, juuston ja leivän kauppaa koskevien määräysten soveltaminen lykättiin kesäkuun 1 p:ään 1931 siihen asti voimassa ollein rajoituksin, jota vastoin valtuuston esitys muilta kohdin evättiin.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 85. — ²⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 21 §. — ³⁾ S:n 19 p. toukok. 6 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 63. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 7 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. kesäk. 7 §.

Koska mainittu päätös poikkesi kaupunginvaltuuston esityksestä ja sitäpaitsi oli ristiriidassa terveydenhoitojärjestyksen loppusäännöksen kanssa, kaupunginvaltuusto siitä tiedon saatuaan päätti¹⁾ anoa korkeimmalta hallinto-oikeudelta sen muuttamista.

Länsisataman rakennustyöt. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli lähettänyt rahatoimikamarille rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston päällikön laatiman suunnitelman eräiden Länsisataman töiden suorittamiseksi. Suunnitelmassa ehdotettiin, että erinäisiä Lapinniemen alueita täytettäisiin kaupungin rakennuspaikoilta saadulla louhinkivellä sekä että kivipenkereitä rakennettaisiin osin Drumsönkadun päästä salmen poikki Salmisaareen, osin Itämerenkadun eteläpuolelle. Kellosaaren pohjoispuolella oleva vesialue tulisi täten eristetyksi ja voitaisiin vastedes täyttää ruoppausmullalla. Salmen poikki Salmisaareen vievä pengeri olisi, jos se rakennettaisiin harjaltaan 4 metrin levyiseksi, parempi väylä mainittuun saareen vievälle raitiotielle kuin Itämerenkatu oli. Rahatoimikamari piti puolestaan ehdotusta huomiota ansaitsevana ja luovutti kaupungin hätäaputöihin myöntämät²⁾ varat, 270,000 markkaa, hallituksen käytettäväksi Salmisaaren kallionlouhintöiden ja niihin liittyvän penkeren rakennustyön alkuunpanemiseksi, koska nämä työt hyvin soveltuivat suoritettaviksi talvisaikaan, minkä ohessa kamari oikeutti rakennuskonttorin, mikäli täyteaineen kaatopaikkoja tarvittiin, panemaan tähän tarkoitukseen kuntoon eräitä Lapinniemen paikkoja käyttäen kaupunginvaltuuston siellä suoritettavia tasoitustöitä varten myöntämää²⁾ määrärahaa.

Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä kamari sittemmin teki selvää toimenpiteistään sekä ilmoitti, että edellä mainitut Itämerenkadun eteläpuolelle tulevat kivipenkeret ainakin osaksi voitiin rakentaa talousarvioon rantaverhousta ja täytetöitä varten merkittyjen määrärahain varoilla. Sitä vastoin ei varoja ollut käytettävissä salmen poikki Salmisaareen vievän penkeren rakentamiseen, minkä ohessa kamari ehdotti, että Drumsönkatu heti tasoitettaisiin niin leveäksi, että sitä raitiotieliikenteen lisäksi voisi käyttää muukin ajoneuvoliikenne. Salmisaarella olevia rautatieraitteita olisi jonkin verran siirrettävä, jotta saataisiin tilaa raitiotieraitteille.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto myöntyen rahatoimikamarin tekemään esitykseen päätti³⁾ puolestaan hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen puoltamat ja jo osittain suoritettut eräiden Lapinniemen alueiden täytetyöt sekä ehdotuksen kivipenkereiden rakentamisesta Itämerenkadun eteläpuolelle ja Salmisaaren salmen poikki; myöntää Salmisaaren salmen penkeren valmiiksi rakentamiseen 370,000 markkaa, Drumsönkadun tasoittamiseen 12 metrin levyiseksi 170,000 markkaa sekä Salmisaaren rautatieraitteiden siirtämiseen 25,000 markkaa; merkitä edellä mainitut määrärahat vuoden 1927 talousarvioon, mutta oikeuttaa rahatoimikamarin tarpeen vaatiessa osoittamaan tarvittavat varat kuluvan vuoden aikana maksettaviksi kaupunginkassasta.

Kaupunginvaltuuston vuosien 1925 ja 1926 menosääntöihin merkitsemät määrärahat liikenneväylän teettämiseksi Salmisaareen olivat osoittautuneet riittämättömiksi, osin koska kadun suunta sitä lopullisesti paalutettaessa muutettiin hiukan pohjoisemmaksi, mikä aiheutti suurehkoja louhinta- ja kaivutöitä, osin koska työ oli suoritettava sopimattomana vuodenaikana, ja valtuusto päätti⁴⁾ sen johdosta osoittaa Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan tarvittavan 440,000 markan suuruisen lisämäärärahan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 4 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 61. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 22 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. helmik. 12 §.

Eläintarhan septiktankkilaitos. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä ¹⁾ rahatoimikamari ilmoitti antaneensa arvioida rautatiepengermän painumisen Eläintarhan istutuksille aiheuttamat vahingot ja koska mainittujen istutusten kuntoonpanemisen katsottiin tulevan melko kalliiksi esittäneensä, että rautatiehallituskin valitsisi jäävittämiä arviomiehiä arvioimaan puheena olevat vahingot. Hallitus oli kuitenkin evännyt kamarin esityksen viitaten asiasta aikaisemmin antamaansa ilmoitukseen ²⁾, että valtio suostui korvaamaan kaupungille kaikki pengermän painumisesta johtuneet vahingot 685,000 markalla kerta kaikkiaan. Kamari ei pitänyt suuremman korvaussumman saamista valtiolta mahdollisena. Edelleen kamari oli selvitetty kysymystä toimenpiteihin ryhtymisestä niinikään vahingoittuneen Eläintarhan septiktankin korjaamiseksi ja tällöin puolestaan hylännyt ehdotuksen vanhan puhdistusaseman hävittämisestä ja uuden suuremman, jonkin verran tehokkaamman tehostettu-liete-järjestelmän mukaisen aseman rakentamisesta. Niille alueille, joilta uuden aseman paikka olisi etsittävä, ei vielä ollut vahvistettu lopullista asemakaavaa, ja sitäpaitsi tehostettu-liete-järjestelmä ollakseen taloudellisesti täysin tyydyttävä edellytti laajempaa laitosta kuin kyseessä oleva tulisi olemaan. Kamari lausui käsityksensä, että Eläintarhassa oleva septiktankkilaitos olisi säilytettävä, mutta rakennettava uudestaan ja laajennettava.

Rahatoimikamarin tekemän ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ valtuuttaa kamarin tekemään rautatiehallituksen kanssa sellaisen sopimuksen, että valtionrautatiet suorittamalla kerta kaikkiaan 685,000 markkaa korvaisivat kaupungille rautatiepengermän painumisen Eläintarhan septiktankkilaitokselle aiheuttamat vahingot; sekä että mainittu laitos rakennettaisiin uudestaan 1,800,000 markaksi arvioiduin kustannuksin pääasiassa kamarin asiasta antamaan esitykseen liitettyjen piirustusten tarkemmin osoittamalla tavalla ja n. s. Emscherkaivoilla varustetun septiktankkijärjestelmän mukaisesti.

Kaupungin viemäriolojen järjestäminen. Vuonna 1915 kaupunginvaltuusto antoi komitealle, johon kuului kaksi kaupunginvaltuutettua, kaksi terveydenhoitolautakunnan ja kaksi kaupungin yleisten töiden hallituksen edustajaa sekä vesijohtolaitoksen laboratorin silloinen johtaja filosofianmaisteri G. K. Bergman, tehtäväksi ⁴⁾ hankkia selvityksen ja antaa lausunnon eri mahdollisuuksista järjestää kaupungin viemäriolot. Tämän tehtävän täyttääkseen komitea ryhtyi toimittamaan tarkkoja jatkuvia tutkimuksia, jotka kohdistuivat viemäriveden laatuun eri osissa kaupunkia, eri vuodenaikoina ja sääolojen vaihdellessa; meriveden laatuun viemärien suissa, niinikään olosuhteiden vaihdellessa; ja pannen erikoista huolta likaantumisen laajuuden selville saamiseen; meriveden laatuun verraten pitkän matkan päässä rannasta; seisotuskaivojen puhdistustehoon; pohjalietteen laatuun ja sen vaikutukseen meriveteen; meren virtaisuusoloihin Helsingin ympärillä; sekä olemassa olevien puhdistuslaitosten tehoon. Myöskin merentutkimuslaitoksen kanssa oltiin yhteistyössä. Toimitettujen tutkimusten nojalla komitea saattoi todeta, että merivesi likaantumista silmällä pitäen jakautui kahteen toisistaan milloin enemmän, milloin vähemmän eroavaan vyöhykkeeseen, nim. sangen likaantuneeseen rantavyöhykkeeseen ja sen ulkopuolella sijaitsevaan alueeseen, joka käsitti ympäröivät selät ja jolla likaantuminen oli tuntuvasti lievempää. Kaupungin viemärijohtojen suut sijaitsivat vain parin sadan metrin päässä toisistaan, mutta etäisyyden ollessa hieman suurempikin ranta oli miltei yhtäjaksoisesti

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17. — ²⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 50. — ³⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 8 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1915 kert. s. 50.

saastutettu, koska lika tuulen ja merivirtain vaikutuksesta tavallisesti leveni enemmän rannan suuntaan kuin ulospäin. Tähän tuli lisäksi, että useat viemärit laskivat lahtien ja satama-aitaiden sisäosiin, jotka tämän johdosta saivat saman luonteen kuin rantavyöhyke. Vaikkakin rantavyöhykkeen ulkopuolella oleva vesi monessa suhteessa erosi kaupungista etäämpänä sijaitsevan saariston vedestä, piti komitea sitä jotenkin puhtaana, lukuunottamatta kuitenkin ahtaampia lahtia ja satama-aitaita, joiden vettä täytyi pitää epäilyttävänä, vieläpä eräissä tapauksissa huononakin. Likaantumisen kemialliset todisteet osoittivat itäisillä selillä veden puhtaust määrän lievää häiriötä, läntisillä ainoastaan likaantumisen merkkejä ja eteläisissä vesissä tuskin mitään havaittavaa häiriötä. Rantaveden ja selkaveden välinen suuri ero sekä näiden vesien erikseen katsottuina suurin piirtein muuttumaton laatu osoittivat, että merivedessä tapahtui todellinen itsepuhdistus.

Komitean mielestä satamavesi ollessaan laadultaan kaupunkia ympäröivien suurempien selkien veden laatuista oli käytännöllisesti katsoen riittävän puhdasta, ja jos tämä komitean käsitys hyväksyttäisiin, voitaisiin toimenpiteet kohdistaa rantavesivyöhykkeen olojen parantamiseen. Likaviemäreitä pidentämällä tehdyt kokeet olivat antaneet erittäin suotuisan tuloksen. Vesi-alue, jonka rajoissa itsepuhdistusta tapahtui ja paremmin likaantunutta pintavettä esiintyi, supistui verraten vähäpätöisiin, suiden yläpuolella oleviin täpliin eikä suuremman puhtautensa johdosta ja rannasta etäämpänä sijaiten käytännöllisesti katsoen tuottanut minkäänlaista haittaa. Jotta saavutettaisiin tyydyttävä tulos, olisi kuitenkin viemärien pidentämisen lisäksi turvautettava muihin parannustoimenpiteihin, ja sellaisina komitea ehdotti, että rakennettaisiin katkaisevia likaviemäreitä eli kokoavia johtoja, joiden tarkoituksena olisi vapauttaa ahtaamat lahdet ja altaat siitä likavedestä, jonka puhdistamiseen vesimäärä ja veden vaihtuminen olivat riittämättömät, sekä edelleen muuttamiin osiin kaupunkia erilaisia puhdistusasemia, jotka riistäisivät likavedeltä määränmääränsä, ennenkuin se laskettiin mereen. Toinen toimenpide, johon jo aikaisemmin oli ryhdytty ja jota edelleen olisi toteutettava, oli viemärien suihin kerääntyvän pohjalietteen ruoppaaminen.

Vaikkakin rantavesi komitean ehdottamien toimenpiteiden tuntuvasti puhdistuisi, jäisi se kuitenkin edelleen jossain määrin epäpuhtaaksi, varsinkin kaupungin taajimmin asuttujen osain kohdalta. Tämän johdosta komitean mielestä ei ollut hyvin harkittua vatedeskkään sallia meriveden käyttöä vaatteen pesuun ja viruttamiseen.

Lopuksi komitea korosti sen seikan tärkeyttä, että kaupungin uimalaitokset sijoitettiin sopiviin paikkoihin. Näiden paikkain löytäminen olisi jätettävä alan ammattiviranomaisten, kaupungin yleisten töiden hallituksen ja urheilulautakunnan, asiaksi.

Laajan ja yksityiskohtaisen selvityksensä¹⁾, jota tässä ainoastaan mahdollisimman lyhyesti on selostettu, komitea supisti seuraaviin ponsiin:

1) merivesi Helsinkiä ympäröivillä suuremmilla selillä on yleisesti katsoen kohtalaisen vapaata liasta, eikä sitä mitenkään ole pidettävä terveydellisiä haittoja aikaansaavana;

2) sitä vastoin täytyy vettä lähinnä rantoja ja ahtaammissa lahdissa ja satama-aitaissa pitää jonkin verran, jopa osittain suurestikin likaantuneena ja paikoitellen vakavia haittoja aikaansaavana, minkä tähden sen parantaminen on tarpeen vaatima.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4 v:lta 1924.

3) näiden haittain poistamiseksi olisi toimiin ryhdyttävä likaviemärien pidentämiseksi niin, että niiden suut sijaitsisivat verraten syvällä vedenpinnan alla ja noin 100 metrin päässä rannasta veden syvyydestä ja muista paikallisololoista riippuen;

4) missä likaviemärien pidentäminen syystä tai toisesta ei ole mahdollinen, on likavesi tavalla tai toisella puhdistettava, ennenkuin se saa poistua rannoista, ja on komitea ajatellut, että eräissä paikoissa, joissa muita puhdistusjärjestelmiä paikallisololojen johdosta ei voida käyttää, niinkuin esimerkiksi Eteläsatamassa, aktivoitua lietettä käyttävä menettely ehkä voisi olla tarkoitukseen sopiva;

5) luonnollisena toimenpiteenä mainittujen haittain vähentämiseksi edellyttää komitea, että likaviemärien suihin kokoontunut pohjaliete poistetaan ruoppaamalla, mikä ainakin isompien likaviemärien kohdalla olisi toimitettava vuosittain;

6) mitä tuli tehtyyn ehdotukseen koota likavesi yhteen tai muutama viemärijohtoon sekä pumpputa se ulapalle verraten pitkän matkan päähän kaupungista, katsoo komitea sellaisen toimenpiteen epäilemättä antavan tyydyttävän tuloksen sekä tämän järjestelmän ja pidennettyjä likaviemärejä ja puhdistusasemia käsittävän järjestelmän välisen valinnan yksinomaan riippuvan kustannuksista, ensinmainitun järjestelmän kun aivan varmaan täytyy käydä tuntuvasti kalliimmaksi, eritoten käyttökustannuksiin nähden;

7) jotta kaupungilla joka tapauksessa vastaisuudessa olisi täysi vapaus järjestelmän valinnassa, lienee uusia kaupunginosia suunniteltaessa viemärioloja perin pohjin tutkittava ja paikka varattava mahdollisesti ennemmin tai myöhemmin tarpeellisille puhdistusasemille.

Muuten komitea lausui:

8) ettei se ollut havainnut seisotuskaivoille olevan annettava sanottavaa merkitystä, mitä tulee mahdollisuuteen ehkäistä likaveden johtamisesta rantoihin koituvia haittoja;

9) ettei pesuvaatteiden pesua eikä virutusta pidä saada toimittaa rannoissa, vaan on siihen tarkoitukseen käytettävä yksinomaan vesijohtovettä, ja on kaupungin lisääntyvän tarpeen mukaan laitettava uusia, vesijohtovedellä varustettuja virutushuoneita;

10) että uimahuoneita sijoitettaessa siihen katsomatta, mihin parannustoimenpiteeseen ryhdytäänkin, paikka on valittava siten, ettei mitään haittaa läheisyyteen päätyvistä likaviemäreistä voi ajatella syntyvän.

Sittenkuin kaupungin puheena olevan alan ammattiviranomaiset, terveydenhoitolautakunta, v. t. kaupungininsinööri ja kaupungin yleisten töiden hallitus, sekä rahatoimikamari edellä selostetusta mietinnöstä antamissaan lausunnoissa olivat ilmoittaneet voivansa pääasiassa yhtyä siinä esitettyihin näkökohtiin ja ehdotuksiin, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾

että kaupungin viemäriolojen järjestämiseen oli mahdollisimman pian ryhdyttävä;

periaatteellisesti hyväksyä komitean 3 ja 4 ponnassa olevat lausunnot tämän järjestelyn suuntaviivoista;

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi laatia yksityiskohtaisen ehdotuksen järjestelystä, huomioon ottamalla, että työ oli suoritettava useamman vuoden kuluessa ja aloitettava niissä osissa kaupunkia, joissa epäkohdat olivat vaikeimmat;

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 7 §.

kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta noudattamaan komitean 7 ja 10 ponnassa tehtyjä vaatimuksia; sekä

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi laatia ehdotukset uusien, vesijohtovedellä varustettavien virutushuoneiden rakentamiseksi, jotta nykyiset, huuhtelua varten merivedellä rakennetut virutuslaiturit voitaisiin poistaa sekä vaatteiden pesu ja huuhtelu rannoilla kieltää.

Kaasujohtoverkon laajentaminen. Koska erinäisiin hätäaputoinä tasoitettuihin XIII ja XIV kaupunginosain katuihin oli asetettava vesijohtoja ja oli kaupungille edullista samalla panettaa niihin kaasujohdot, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ merkitä vuoden 1927 menosääntöön tähän tarkoitukseen 245,000 markkaa sekä oikeuttaa kaasulaitoksen käyttämään nämä varat ennakoita jo tulevan kesäkauden kuluessa.

Länsisataman liikenneväylä. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä rahatoimikamari lausui ²⁾, että tarkoituksenmukaisen raiteettoman, sekä henkilö- että tavaraliikennettä varten aiotun liikenneväylän aikaansaaminen Länsisataman satama-alueelle oli erittäin suotava ja lähitulevaisuudessa liikenteen yhä lisääntytyä tulisi välttämättömäksi sekä että kamarin mielestä oli sopiva aika ryhtyä toimenpiteisiin, jotka tekivät tämän kysymyksen ratkaisemisen mahdolliseksi. Kamari puolestaan oli sitä harkitessaan havainnut, että Länsisatamaan suuntautuva liikenne sopivasti voitiin johtaa Antinkatua pitkin, jota tämän johdosta oli jatkettava tehdaskorttelin n:o 175 läpi Ruoholahdenrantaan. Kamari olikin neuvotellut niiden mainitun tehdaskorttelin tonttien omistajain kanssa, joita kadun järjestely tulisi koskettamaan, ja Kirjatalo-osakeyhtiö Hietalahden pohjoisrannan tontin n:o 17 omistajana, Osakeyhtiö Putkijohto aktiebolag Köydenpunojankadun tontin n:o 4 a omistajana ja Helsingin tupakkatehdas osakeyhtiö Ruoholahdenrannan tontin n:o 3 a omistajana olivat ilmoittaneet erinäisin ehdoin suostuvansa luovuttamaan uutta liikenneväylää varten tarvittavan maan.

Myöskin Vainvientiösuusliike Valio oli jättänyt rahatoimikamarille esityksen paremman liikenneväylän aikaansaamista kaupungin katuverkon ja Länsisataman välille koskevasta kysymyksestä ja ehdottanut, että Vladimirkatu levennettäisiin osuuskunnan omistaman korttelin n:o 174 kohdalta ja siltaa myöten jatkettaisiin Ruoholahdenrannan rautatieraitteiden poikki. Ehdotuksesta oli rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston työpäällikkö antanut seikkaperäisen lausunnon ja tällöin samoin kuin kaupungin yleisten töiden hallituskin ehdottanut, että se evättäisiin. Myöskin rahatoimikamari yhtyi tähän kantaan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto täydellisesti yhtyen rahatoimikamarin ehdotukseen päätti ³⁾

1) oikeuttaa kamarin tekemään Kirjatalo-osakeyhtiön ja Osakeyhtiö Putkijohto aktiebolag nimisen yhtiön kanssa seuraavat sopimukset:

a) Kirjatalo osakeyhtiö luovuttaa kaupungille tehdaskorttelissa n:o 175 sijaitsevasta Hietalahden pohjoisrannan tontista n:o 17 1,300 m²:n laajuisen alueen 600,000 markan kauppahinnasta, minkä lisäksi kaupunki eräistä revittävästä rakennuksista suorittaa 650,000 markkaa eli yhteensä 1,250,000 markkaa. Kaupunki puolestaan suostuu mainitun tontin muuttamiseen asunto-tontiksi ja selittää, ettei sillä ole mitään muistuttamista yhtiön vastaisuudessa tehtävää anomusta vastaan saada rakennuttaa osalle tonttia silloin sal-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. toukok. 10 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 21 §.

littua korkeampia rakennuksia, pääasiassa arkkitehti R. Eklundin laatiman marraskuussa 1924 päivätyin ehdotuksen mukaisesti, ja ettei se tule siitä vaati-
maan mitään eri korvausta; sekä

* b) Osakeyhtiö Putkijohto aktiebolag luovuttaa samassa korttelissa sijait-
sevasta Köydenpunojankadun tontista n:o 4 a korvauksetta kaupungille
100 m² ja suorittaa sen lisäksi kaupungille 100,000 markkaa korvaukseksi siitä,
että kaupunki sallii puheenaolevan tehdastontin muuttamisen asuntotontiksi ja
että eräs yhtiölle kuuluva rakennus saa jäädä paikalleen 15 vuodeksi lukien
kesäkuun 1 p:stä 1926;

2) oikeuttaa kamarin 2,650,000 markan hinnasta ostamaan Ruoholahden-
rannan tontin n:o 3 a sen muodostamista eri tontiksi tarkoittavan kaupungin-
asemakaavan muutoksen tultua vahvistetuksi ¹⁾ ja kaikkien sitä koskevain
kiinnitysten kuoletetuiksi; sekä

3) merkitä edellä mainittua tarkoitusta varten vuoden 1927 talousarvioon
3,900,000 markkaa, mistä määrästä 2,650,000 markkaa sai kuluvana vuonna
ennakolta suorittaa kaupunginkassasta.

Edellä mainitusta kaupunginvaltuuston päätöksestä ratainsinööri V. J.
Tammelin valitti Uudenmaan läänin maaherralle. Valituskirjelmässään herra
Tammelin esitti, että kysymys liikenneväylän aikaansaamisesta Länsisatamaan
oli puutteellisesti valmisteltu sekä että asiaa käsiteltäessä oli tehty muo-
dollinen virhe, satamahallituksen ja rautatiehallituksen mielipidettä kun ei
ollut ennen asian ratkaisemista tiedusteltu, minkä ohessa valittaja koetti osoit-
taa, että kaupunginvaltuuston päätös loukkasi hänen oikeuttaan kunnan
jäsenenä ja veronmaksajana sekä että se seurauksiltaan oli vahingollinen kau-
punkikunnalle kokonaisuutena.

Kaupunginvaltuusto, jolta tämän johdosta pyydettiin selitystä, päätti ²⁾
huomauttaa, ettei valtuuston tekemästä päätöksestä lain mukaan saanut valit-
taa sen perusteella, että valittaja piti päätöstä kaupungille epätarkoituksen-
mukaisena, minkä johdosta valtuusto oletti, ettei maaherra ryhtynyt tutki-
maan, mitä valittaja tässä kohden oli esittänyt; ettei sitä etua, mikä yksityisellä
kunnan jäsenenä veronmaksajana oli kunnan taloudenhoidossa noudatetusta
säästäväisyydestä, voinut käsittää sellaiseksi yksityiseksi oikeudeksi, jonka
mahdollinen loukkaaminen voitiin esittää lailliseksi perusteeksi valituksen teke-
miseen valtuuston päätöksestä kaupungin taloudenhoitoa koskevissa asioissa;
että satamahallitus kaupunginvaltuuston antaman satamaohjesäännön 2 §:n
mukaisesti tosin oli velvollinen antamaan lausuntoja toimipiiriinsä kuuluvista
asioista, mutta ettei tämä määräys mitenkään velvoittanut valtuustoa hankki-
maan tietoonsa mainitun hallituksen mielipidettä sellaisistakaan asioista; sekä
ettei valtuusto ollut velvollinen tiedustelemaan valtionviranomaisten mielipi-
dettä.

Marraskuun 17 p:nä antamallaan päätöksellä maaherra hylkäsi ³⁾ rata-
insinööri Tammelinin edellä mainitun valituksen.

Sörnäsinsinöörin haarakadun yli vievä silta. Sittenkuin rautatiehallituksen kanssa
oli tehty sopimus Sörnäsinsinöörin haarakadun yli vievän sillan laajentamisesta ⁴⁾, oli
hallitus laadittanut mainitun sillan piirustukset ja lähettänyt ne rahatoimi-
kamarin tarkastettaviksi ja hyväksyttäväksi. Kamari jätti asian kaupungin-
valtuuston ratkaistavaksi, ja valtuusto päätti ⁵⁾ hyväksyä mainitut piirus-
tukset, joiden mukaan sillan ajotie olisi 12 m:n ja kävelytie 4 m:n levyinen, kui-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 6. — ²⁾ Valt. pöytäk. 22 p. syysk. 16 §. — ³⁾ S:n 8 p. jouluk.
9 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. siv. 51. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19 p. toukok. 7 §.

tenkin siten muutettuina, että silta varustettaisiin samanlaisella kaiteella, jollainen oli rakennettu satamaradan poikki Arkadiankadun suuntaan vievälle sillalle, sekä tehtäisiin niin luja, että raitiotieraitteet sillan laajentamisen jälkeen voitaisiin siirtää sen keskelle; sekä hyväksyä rautatiehallituksen sen rahatoimikamarille lähettämässä kirjelmässä lausuman kannan, että radan läntinen maakiinnike olisi rakennettava valtionrautateiden kustannuksella ja ulottuisi Pääskylänkadun tukimuuriin asti, mutta että itäinen maakiinnike valtionrautateiden ja kaupungin välillä siltatöiden jakamisesta tehdyn sopimuksen mukaisesti rakennettaisiin ensinmainittujen kustannuksella enintään 6 m:n pituiseksi maatuon etupinnasta lukien.

Senaatintorin järjestely. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä¹⁾ rahatoimikamari lausui, että kunnan viranomaiset olivat käsitelleet kysymystä Senaatintorin järjestelystä jo neljättä vuosikymmentä, minkä ajan kuluessa melkoinen osa torin alkuperäistä ketokiveystä oli korvattu parhaalla noppakiveyksellä noudattamatta tässä mitään yhtenäistä suunnitelmaa. Kun tätä menettelyä tuskin voitiin pitää sopivana, kamari oli antanut kaupunginasemakaava-arkkitehdille toimeksi laatia ja kaupungin yleisten töiden hallitusta kuultuaan esittää kamarille ehdotuksen torin kiveyksen järjestämisestä niin, että sopivaa jaoitusta ja kiviaineiston vaihtelua hyväkseen käyttämällä voitaisiin hieman hälventää torin autiota vaikutusta. Tämän johdosta kaupunginasemakaava-arkkitehti oli laatinut pyydetyn ehdotuksen ja neuvoteltuaan kaupungin yleisten töiden hallituksen, Suomen arkkitehtiliiton ja kaupunginvaltuuston liikenteenjärjestelykomitean kanssa tehnyt siihen vielä eräitä muutoksia. Lopulliselle, numerolla VI merkitylle ehdotukselle oli tunnusmerkillistä, että torin poikkisuuntiin kulkeva ajoliikenne oli poistettu ja torin kaltevuusolot säilytetty sekä että ehdotus oli laadittu symmetrisesti torin kumpaisenkin pääakselin ympärille, mikä aikaansai eheän, tyynen ja arvokkaan vaikutuksen. Kamari katsoi ehdotuksen täyttävän kaikki ne kohtuulliset vaatimukset, jotka voitiin asettaa Senaatintorin sitkeän järjestelykysymyksen käytännölliselle, arvokkaalle, esteettiselle eikä liian kalliille ratkaisulle, sekä sen lisäksi käsittävän niin hyvän suunnitelman, että se ilman muuta voitaisiin panna työn toteuttamisen pohjaksi. Sen perusajatus oli täysin sopusoinnussa kamarin laajaan ja monipuoliseen selvitykseen perustuvan käsityksen kanssa, että tori oli käsiteltävä torina eikä siihen ollut järjestettävä istutuksia; että sen kaltevaa, hieman vinoa pintaa ei tarvinnut alentaa ja että ehdotuksen torin tasoittamisesta piti saada raueta, jolloin myös kaikenlaiset portaat ja pengermät kävivät tarpeettomiksi; sekä ettei torin poikkisuuntiin käyvää ajoliikennettä jalkaliikenteelle vaarallisena ollut sallittava.

Rahatoimikamarin edellä mainitussa kirjelmässä tekemiin ehdotuksiin myöntyen kaupunginvaltuusto päätti²⁾ periaatteessa hyväksyä kaupungin-arkkitehdin laatiman, numerolla VI merkityn ehdotuksen Senaatintorin järjestämiseksi, sekä että ehdotus oli toteutettava vähitellen, sikäli kuin valtuusto vastedes myönsi määrärahoja tarkoitukseen.

Kaisaniemenkadun leventäminen. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä³⁾ rahatoimikamari ilmoitti neuvotelleensa Aktiebolaget Mikaelsgatan 19 nimisen yhtiön kanssa pyrkien siihen, että yhtiö omistamastaan Kaisaniemenkadun tontista n:o 4 luovuttaisi kaupungille alueen, joka tarvittiin Vuori- ja Mikonkatujen välisen Kaisaniemenkadun eteläosan laajentamiseksi.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4. — ²⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 21 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8.

Yhtiö olikin ilmoittanut suostuvansa luovuttamaan tähän tarkoitukseen 3 m:n levyisen maakaistaleen, joka kaupungingeodeetin toimittaman tarkastusmittauksen mukaan käsitti 351.142 m², 2,300 markan neliömetrihinnasta ja muuten ehdoin, että kauppahinta suoritettiin heti kun lopullinen sopimus oli saatu aikaan sekä että puheena olevalla tontilla Mikon- ja Kaisaniemenkatujen kulmauksessa oleva katurakennus sai olla paikallaan viisi vuotta ja Kaisaniemenkadun varrella oleva piharakennus kolme vuotta, joiden määräraajojen kuluessa yhtiö sitoutui poistamaan uuden tontinrajan yli ulottuvat mainittujen rakennusten osat. Rahatoimikamari paljoksui tosin vaadittua hintaa, mutta piti toisaalta puheena olevaa Kaisaniemenkadun leventämistä 21 m:n levyiseksi niin välttämättömänä, että se puolsi tehdyn tarjouksen hyväksymistä.

Sittemmin yhtiö oli korottanut myyntihinnan 3,000 markkaan m²:ltä eli yhteensä n. 1,053,000 markkaan suostuen kuitenkin alentamaan sen 2,500 markkaan m²:ltä ehdoin, että kauppahinta suoritettiin viimeistään huhtikuun 15 p:nä, jota vastoin koko luovutettavan alueen käyttöoikeus siirtyisi kaupungille vasta kesäkuun 1 p:nä 1931.

Valmisteluvaliokunta, johon asia ensimmäisessä käsittelyssä oli palautettu ¹⁾, ehdotti edellä mainitun myyntitarjouksen kaupungille epäedullisena evättäväksi. Valiokunta ei myöskään pitänyt ehdotettua Kaisaniemenkadun leventämistä niin ehdottomasti tarpeellisena, koska kaupungin keskiosain ja koillisten kaupunginosain välinen yhdysliikenne paitsi Kaisaniemenkatua voi käyttää hyväkseen myös Vilhonkatua.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ evätä rahatoimikamarin esityksen Kaisaniemenkadun tontin n:o 4 osan lunastamisesta mainitun kadun laajentamiseksi.

Hakasalmenkadun leventäminen. Rahatoimikamari tiedoitti ³⁾, että Aleksanterinkadun tontin n:o 22 b ja Hakasalmenkadun tontin n:o 1 omistaja, Aktiebolaget Lantmannagården osakeyhtiö, oli ilmoittanut aikovansa lähitulevaisuudessa rakennuttaa liikepalatsin ensin mainitulle tontille, sekä että kamarin valitsemat edustajat tämän johdosta olivat neuvotelleet yhtiön kanssa, jotta kaupunki saisi mainituista tonteista lunastaa niin suuren osan kuin tarvittaisiin Hakasalmenkadun leventämiseksi. Asiasta oli vielä hankittu lausunnot ³⁾ kaupunginasemakaava-arkkitehdilta, kaupungin yleisten töiden hallitukselta ja kaupunginvaltuuston liikenteenjärjestelykomitealta, jotka kaikki olivat pitäneet Aleksanterin- ja Kaivokatuja välisen Hakasalmenkadun osan leventämistä suotavana, vieläpä ehdottomasti tarpeellisena. Ainoastaan kysymyksestä, miten leveäksi katu olisi laajennettava, oli oltu eri mieltä, kaupunginarkkitehti kun näet katsoi, että leveyden tuli olla 21.5 m, jota vastoin liikenteenjärjestelykomitea piti 18.2 m:n levyttä riittävänä ja kaupungin yleisten töiden hallitus puolestaan huomioon ottaen ne tuntuvat kustannukset, jotka laajennus todennäköisesti aiheuttaisi, halusi määrätä leveyden ainoastaan 17.2 m:ksi.

Rahatoimikamarin otettua tutkittavakseen kysymyksen Kaivo- ja Hakasalmenkatujen liikenteen järjestelystä arkkitehti I. Launis oli lähettänyt kamarille ehdotuksen, että uusi liikenneväylä suunnattaisiin korttelin n:o 96 halki ja että Hakasalmenkadun laajentaminen rajoitettaisiin pylväskäytävään rakentamiseen sen toiselle tai molemmille puolille. Yhtyen niihin ammatti-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 21 §. — ²⁾ S:n 31 p. maalisk. 5 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3.

viranomaisiin, joiden lausunnot tästä kysymyksestä oli hankittu, rahatoimikamari kuitenkin ehdotti tämän esityksen ¹⁾ evättäväksi.

Rahatoimikamari oli puolestaan sitä mieltä, että Hakasalmenkadun pohjoisosa olisi laajennettava samaan leveyteen kuin sen eteläosa eli 21.5 metriin ja katsoi puheena olevan leventämisen elimellisesti liittyvän niihin toimenpiteisiin, joihin aikaisemmin oli ryhdytty sopivan pääliikenneväylän aikaansaamiseksi yhdistämään pohjoiset ja eteläiset kaupunginalueet keskenään ja rautatienaseman kanssa. Kysymyksen rajoittaminen ainoastaan lyhyttä poikkikatua koskevaksi oli kamarin käsityksen mukaan asian katsomista liian ahtaasta näkökulmasta. Ratkaistessaan esillä olevan kysymyksen kaupunginviranomaiset sitäpaitsi inhimillisesti katsoen kaikiksi ajoiksi loivat tämän kaupungin keskustassa sijaitsevan paikan katukuvan, minkä johdosta kenties oli omistettava huomiota myöskin niille rakennustaiteellisille ja esteettisille näkökohdille, jotka ehdottomasti vaativat kadun pohjoisosalle samaa leveyttä kuin sen eteläosalla oli. Jotta laajentaminen voitaisiin suorittaa tässä mittassa, olisi kaupungin lunastettava Aktiebolaget Lantmannagården osakeyhtiöltä 6.65 m:n levyinen kaistale Aleksanterinkadun tontista n:o 22 b ja Hakasalmenkadun tontista n:o 1. Rahatoimikamari oli antanut arvioida tämän alueen hinnan 2,703,100 markaksi, mihin tulisi lisäksi tontin omistajalle Hakasalmenkadun tontille n:o 1 teetettyjen rakennusten tarpeellisista muutostöistä suoritettava korvaus, 480,000 markkaa. Aktiebolaget Lantmannagården osakeyhtiö oli kuitenkin ilmoittanut, ettei se voinut hyväksyä mainittua arviointia, vaan vaati tonttialueesta korvausta 6,000,000 markkaa ja sen lisäksi edellä mainitut 480,000 markkaa omistamansa rakennuksen muuttamisesta.

Koska kaupungin ja tontinomistajan laskemat korvausmäärät niin tuntuvasti erosivat eikä neuvotteluissa ollut voitu päästä suurempaan yksimielisyyteen, rahatoimikamari katsoi, että oli turvaututtava pakkolunastusmenettelyyn, jonka soveltamista tontinomistajakaan ei ollut vastustanut. Jotta pakkolunastusmenettelyyn voitaisiin ryhtyä, oli kuitenkin luovutettavan alueen asema ja rajat täsmällisesti määriteltävä ja kaupunginvaltuuston sen johdosta lopullisesti määrättävä, miten leveäksi katu olisi laajennettava.

Samalla rahatoimikamari ilmoitti ryhtyneensä toimenpiteisiin, jotta valtiolta saataisiin takaisin Hakasalmenkadun leventämiseksi edellä mainittuun leveyteen tarpeellinen alue mainitun kadun tonttia n:o 3, jonka kaupunki oli maksutta luovuttanut valtiolle; kamari ei katsonut voittamattomien esteiden kohtaavan tällaisen sopimuksen aikaansaamista.

Kirjelmänsä lopussa kamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että Aleksanterin- ja Kaivokatuojen välinen Hakasalmenkadun osa laajennettaisiin 21.5 m:n levyiseksi;

antaa tähän tarkoitukseen pakkolunastaa Aleksanterinkadun tontista n:o 22 b ja Hakasalmenkadun tontista n:o 1 keskimäärin 6.65 m:n levyisen alueen, jonka rajat kävivät tarkemmin selvälle kamarin kirjelmään liitetystä, rakennuskonttorin maanmittaustöiden osaston laatimasta kartasta; sekä

antaa rahatoimikamarille toimeksi heti ryhtyä kaikkiin tämän johdosta tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ evätä kamarin esityksen.

Yleisiä töitä varten myönnettyjä lisämäärärahoja. Kaupunginvaltuusto osoitti ³⁾ vuoden tilierotuksesta 100,000 markan lisäyksen vuoden menosääntöön rantaverhousta varten merkittyy määrärahaan, joka oli osoittautunut

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 33 §. — ³⁾ S:n 17 p. marrask. 9 §.

riittämättömäksi sen johdosta, että rakennustoiminta kaupungissa oli ollut vilkkaampaa kuin talousarviota laadittaessa oli voitu edellyttää ja rakennuspaikoilta tuotua täyteainetta sen vuoksi oli täytynyt vastaanottaa arvioitua suuremmassa määrässä.

Rahatoimikamari oli ilmoittanut, että vuoden menosääntöön kytkysillan rakentamiseksi Toukolaan merkitty määräraha oli ylitetty 11,898:75 markalla pääasiassa harvinaisen kylmän ja pitkän talven johdosta. Kamari oli vajauksen täyttämiseksi osoittanut käyttövaroistaan 4,031:25 markkaa ja anoi, että kytkysillan rakentamiseksi Kyläsaaren myönnetyn määrärahan ylijäämän saisi käyttää mainittuun tarkoitukseen, mutta kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾ tämän esityksen ja osoitti tarvittavan määrän, 7,867:50 markkaa, vuoden tilierotuksesta.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatoimintaa koskevat asiat.

Kertomus kaupungin vuoden 1924 tilien ja hallinnon tarkastuksesta. Vuositilintarkastajain tarkastettua kaupungin vuoden 1924 tilit ja hallinnon sekä lähetettyä tarkastuskertomuksen²⁾ ynnä revisionikonttorin vuosikertomuksen²⁾ valtuustolle oli valtuuston valmisteluvaliokunta jättänyt asiakirjat talousarviovaliokunnalle, jonka tuli asianomaisia hallituksia ja lautakuntia kuultuaan antaa lausuntonsa tarkastuskertomuksessa esitetyistä muistutuksista ja ehdotuksista. Tämän tehtävän täyttäen valiokunta sittemmin antoi asiasta mietintönsä³⁾ ja esitti siinä lyhyesti seuraavaa:

Kaupungin tilinpäätös, jonka asetuksen mukaan on oltava valmiina viimeistään huhtikuun 1 p:nä, oli myöhästynyt n. 15 päivää, mikä edellisiin vuosiin verraten merkitsi runsaan kuukauden ajanvoittoa. Valiokunnan mielestä ei voittamattomien esteiden pitänyt kohdata tilinpäätöksen valmistumista määräaikanaan, minkä johdosta rahatoimikonttorille oli korostettava sen seikan suotavuutta, että tämä tulos saavutettiin. — Koska lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot vuosittain nousivat huomattaviin määriin, vuonna 1925 11,000,000 markkaan, eikä lastensuojelulautakunnan käytettävissä ollut taloudellisiin asioihin ja tilitoimiin perehtynyttä johtavaa voimaa, jolla olisi päätehtävänä mainitun suuren toimialan taloudellisten asiain järjestäminen ja valvominen, vuositilintarkastajat olivat ehdottaneet, että lautakuntaan asetettaisiin taloudenhoitaja, joka lastensuojelutoiminnan toimitusjohtajan alaisena avustaisi tätä liian runsaan työtaakan rasittamaa viranpitäjää. Rahatoimikamari oli kuitenkin ilmoittanut, että kysymystä kasvatuslaitosten taloudellisen hoidon järjestämisestä valmisteltiin kamarissa, minkä johdosta valiokunta ei katsonut kaupunginvaltuustolla olevan syytä tehdä päätöstä tämän vuositilintarkastajain huomautuksen johdosta. — Edelleen tarkastuskertomuksessa oli huomautettu, että kansanlastentarhain kustannusten loppusumma olisi niiden vuositilityksen mukaisesti merkittävä kaupungin tilinpäätökseen vastaavain määrärahaan kohdalle ja tällöin syntyvä säästö jätettävä kaupunginkassaan, mutta koska rahatoimikamarin ja kansanlastentarhain johtokunnan ilmoituksen mukaan ehdotettu järjestely jo oli pääkohdissaan toteutettu, ei lisätoimenpiteitä tässä kohden tarvittu. — Sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 33 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27 v:ltä 1925. — ³⁾ S:n n:o 28 v:ltä 1925.

vuositilintarkastajat että talousarviovaliokunta katsoivat kysymyksen kaupungin lämpöteknillisten laitosten ylivalvonnasta ansaitsevan erityistä huomiota. Ottaen huomioon näihin laitosten hoitoon liittyvät suuret taloudelliset edut he esittivät harkittavaksi kysymyksen, eikö lämpötekniikan virka jo nyt olisi kokonaan järjestettävä uudestaan siihen suuntaan, että kaupungin kaikki tähän kuuluvat laitokset alistettaisiin yhtämittaisen, tehokkaan tarkailun alaisiksi. Kun kaupungin yleisten töiden hallitus kuitenkin oli ilmoittanut aikovansa esittää tätä asiaa koskevan ehdotuksen, valiokunta esitti, että valtuusto tässä yhteydessä ainoastaan päättäisi selvittää lämpötekniikan työjärjestystä siten, että hänen apuaan vaadittaisiin ainoastaan niissä kaupungin talojen uudis- ja muutosrakennustöissä, joiden suoritusta kaupungin yleisten töiden hallitus valvoi. — Niiden tuntuviin haittojen korjaamiseksi, jotka johtuivat siitä, että puhtaanapitolaitoksella ja rakennuskonttorilla oli yhteinen tilivirasto, valiokunta ehdotti, että puhtaanapitolaitoksen kirjainpito-osasto muodostettaisiin itsenäiseksi tilivirastoksi sekä että rahatoimikamari saisi tehtäväkseen puntaanapitohallitusta kuultuaan antaa ehdotuksen tämän johdosta kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosääntöön, puhtaanapitohallituksen ohjesääntöön sekä puhtaanapitolaitoksen ja rakennuskonttorin johtosääntöihin tehtäväksi muutoksiksi sekä ehdottaa muita päätöksen toimeenpanemisen mahdollisesti edellyttämiä toimenpiteitä. Tässä mainittujen lisäksi tarkastuskertomus sisälsi vielä eräitä muita huomautuksia, mutta koska ne osin koskivat jo korjattuja epäkohtia, osin valtuuston aikaisemmin käsittelemiä kysymyksiä, ei valiokunta katsonut niiden tässä yhteydessä ansaitsevan valtuuston huomiota.

Esiteltäessä talousarviovaliokunnan edellä selostettua mietintöä kaupungin tilintarkastajain vuodesta 1924 antamasta tarkastuskertomuksesta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä valiokunnan kaikki ehdotukset ja myöntää rahatoimikamarille sekä muille hallintoa hoitaville hallituksille ja lautakunnille vastuunvapauden niiden vuoden 1924 aikaisesta toiminnasta ja niiden siitä antamista tilityksistä.

Kertomus kaupungin vuoden 1925 tileistä ja tilinpäätöksestä. Kaupungin vuoden 1925 tilinpäätöksen supistelma osoitti seuraavat tulot ja menot:

Tulot.

Säästö vuodelta 1924	Smk	50,637,059: 82
Tuloja talousarvion mukaan	»	342,179,769: 30
Laskettujen tulojen ylijäämä	»	17,564,045: 80
Määrärahoja säästynyt	»	14,134,057: 84
Talousarvioon merkitsemättömät tulot	»	1,466,839: 95
Yhteensä	Smk	425,981,772: 71

Menot.

Määrärahoja talousarvion mukaan	Smk	365,179,769: 30
Määräraha-in ylitys	»	3,825,692: 70
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	10,283,583: 68
Talousarvioon merkitsemättömät menot	»	3,862,112: 74
Yhteensä	Smk	383,151,158: 42
Tilierotus vuoteen 1926, säästöä	»	42,830,614: 29
Yhteensä	Smk	425,981,772: 71

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 10 §.

Tilinpäätöksen hyväksymisen sekä vastuunvapauden myöntämisen hallituksille ja lautakunnille, minkä kaupunkien kunnallishallintoasetuksen mukaisesti tuli tapahtua heinäkuun kuluessa, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lykätä, kunnes kaupungin tilintarkastajat olivat antaneet tarkastuskertomuksensa puheena olevan vuoden tileistä ja hallinnosta.

Kertomus kaupungin vuoden 1925 tilien ja hallinnon tarkastuksesta. Vuositolintarkastajain tarkastettua kaupungin vuoden 1925 tilit ja hallinnon lähetettiin tilintarkastuskertomus ²⁾ ynnä revisionikonttorin vuosikertomus ²⁾ ja rahatoimikamarin maistraatin kehoituksesta mainituissa kertomuksissa tehdyistä huomautuksista antama selitys ²⁾ valtuustolle, minkä jälkeen valtuustonvalmisteluvaliokunta jätti asiakirjat talousarviovaliokunnalle, jonka tuli antaa lausuntonsa tilintarkastajain esittämistä huomautuksista ja ehdotuksista.

Vuositolintarkastajat totesivat ensi sijassa sen hyödyn, mikä oli aiheutunut puhtaanapitolaitoksen oman tiliviraston perustamisesta. Erityisesti he olivat havainneet, että vuoden varrella oli saatu aikaan hyvin tarpeellinen suurempien liiketalojen puhtaanapidon veloitusprikaatteiden uudistus ja lausuivat toivomuksen, että puhtaanapitolaitoksen vuosittain osoittama suuri vajuus vastaisuudessa pienenesi.

Epäkohtina mainittiin, että lautakunnat ja laitokset usein hyvin myöhään totesivat myönnettyjen määrärahojen riittämättömyyden, minkä vuoksi lisämäärärahojen myöntämistä koskevat päätökset useinkin oli tehtävä vasta myöhään seuraavana tilivuonna, sekä että asianomaisten viranomaisten päätöksissä ja kaupungin pöytäkirjoissa ja muissa asiakirjoissa esiintyi virheellisyksiä, jotka aiheutuivat erehdyttäviin tietoihin perustuvasta tai puutteellisesta asian valmistelusta. Talousarviovaliokunta halusi tämän johdosta esittää toivomuksenaan, että laitosten ja lautakuntain tulisi hyvissä ajoin anoa välttämättömiä lisämäärärahoja ja tällaisen anomuksen tapahtuessa liian myöhään aina samalla ilmoittaa, miksi sitä ei ollut voitu tehdä aikaisemmin, minkä ohessa lautakunnille ja laitoksille oli huomautettava, että niiden velvollisuus oli vakavasti huolehtia siitä, ettei edellämainittua laatua olevia virheitä tehty.

Revisionikonttorin lausuman muistutuksen johdosta, että rahatoimikamari ja eräät muut lautakunnat ja virastot kaupunginvaltuuston luvatta olivat perustaneet uusia virkoja, talousarviovaliokunta puolestaan tahtoi huomauttaa, että uuden viran perustaminen aiheutti kaupungille lisämenoja, minkä vuoksi kaupunkien kunnallislain 22 §:n 4 mom:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuuston oli tehtävä sen perustamista koskeva päätös määränemmistöllä, ellei toimi ollut sellaista väliaikaista laatua, ettei se rasittaisi seuraavaa varainhoitovuotta, missä tapauksessa rahatoimikamari ohjesääntönsä 10 §:n 16 kohdan nojalla voi osoittaa käyttövaroistaan varoja sen ylläpitämiseksi. Talousarviovaliokunta ei kuitenkaan suinkaan tahtonut väittää, että rahatoimikamari tai muut virastot lisätessään henkilökuntaansa olisivat tehneet itsensä syypääksi väärinkäytökseen. Vastaperustettujen, useimmissa tapauksissa vähäpalkkaisten viranpitäjien tarpeellisuutta vastaan ei ollut esitetty huomautuksia. Se että eri mieliä tästä kysymyksestä yleensä oli esiintynyt, johtui siitä, että yhteismäärärahoista palkattuja viranpitäjiä ei lueteltu talousarviossa, mihin myös liittyi, ettei ollut olemassa mitään määrättyä sääntöä siitä, mitkä virat laatunsa johdosta oli palkattava yhteismäärärahoista. Valiokunta puolestaan epäili, oliko syytä säilyttää yhteismäärä-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 4 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 33.

rahoista palkattujen ja vakinaiisiin palkkaluokkiin kuuluvien viranpitäjien välistä eroa sekä ehdotti, että kaupunginvaltuusto antaisi rahatoimikamarille tehtäväksi tutkia,

1) mitkä yhteismäärärahoista palkatut, luokitellut viranpitäjät olisi toimen laadun johdosta luettava johonkin kaupunginvaltuuston määräämään sääntöpalkkaiseen luokkaan ja mitä muutoksia tällainen toimenpide vaatisi sääntöpalkkaisten toimien luokitteluun;

2) minkä yhteismäärärahoista palkattujen, luokiteltujen viranpitäjien ruumiillisen työn tekijöinä tai niihin verrattavina pitäisi tähänastisin eduin nauttia korvausta asianomaisen hallituksen tai viraston määräyksen mukaan;

3) eikö muiden yhteismäärärahoista palkattujen, luokiteltujen viranpitäjien palkkioita voitaisi järjestellä soveltamalla edellä olevan ensimmäisen ponnin mukaan laajennettua sääntöpalkkaisten viranpitäjien palkkataulua, jossa tapauksessa nykyinen yhteismäärärahoista palkattujen viranpitäjien luokitus voitaisiin kokonaan poistaa; sekä

4) olisiko ehkä joitakin määräyksiä annettava kolmannessa ponnassa mainittujen ylimääräisten viranpitäjien oikeuksien järjestelemiseksi yleensä ja erityisesti heidän mahdollisesti siirtyessään vakinaiselle palkkasäännölle.

Revisionikonttori oli epäillyt, oliko rahatoimikamari menetellyt lain mukaisesti pannessaan kunnallisverotuksessa maksettavaksi 7 markkaa veroäyryltä, vaikka kaupunginvaltuuston vahvistaman verotusmäärän 122,380,000 markan, jaettuna 18,520,000 veroäyrylle olisi pitänyt antaa tulokseksi 6: 61 markkaa veroäyryltä, mutta koska rahatoimikamarin jäsenet tekevät puheena-olevaa veloitusta koskevat päätökset virkamiesvastuulla yleisen lain mukaan, katsoi valiokunta veroäyriä kohti tulevan määrän mahdollisen pyöristämisen saavan tapahtua ilman valtuuston ohjeita.

Hyväksyen talousarviovaliokunnan esittämät, edellisessä selostetut ehdotukset¹⁾ kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ rahatoimikamarille ja muille hallinnollisille lautakunnille ja hallituksille vastuunvapauden niiden vuoden 1925 aikaisesta toiminnasta ja tilityksestä.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle kertomuksen mainittujen säätiöiden vuoden 1925 aikaisesta toiminnasta sekä asianomaisten tilintarkastajain koulujen saman vuoden tilien tarkastuksesta antaman kertomuksen valtuusto myönsi³⁾ johtokunnalle vastuunvapauden mainitun vuoden hallinnosta.

Kaupunginkassan tilaa osoittava taulukko. Kaupungin kassa- ja tili-laitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti rahatoimikamari lähetti⁴⁾ valtuustolle neljännesvuositiliseet, jotka osoittivat kaupungin kaikki menot ja tulot maaliskuun 31 p:nä, kesäkuun 30 p:nä ja syyskuun 30 p:nä. Tilitaseet annettiin talousarviovaliokunnalle tiedoksi.

Lainain ottaminen. Kaupunginvaltuuston päätettyä⁵⁾ ottaa enintään 15,000,000 markan suuruisen lainan kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi sekä alistettua päätöksensä valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi sisäasiainministeriö oli joulukuun 18 p:nä 1925 vahvistanut⁶⁾ valtuuston päätöksen.

Kaupunginvaltuuston päätöksen⁷⁾ 23,500,000 markan suuruisen lainan

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 37. — ²⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 2 §. — ³⁾ S:n 5 p. toukok. 17 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. toukok. 5 §, 22 p. syysk. 12 § ja 1 p. jouluk. 8 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 61. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 5 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 114.

ottamisesta kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin sisäasiainministeriö vahvisti¹⁾ maaliskuun 2 p:nä.

Vuoden 1927 talousarviota käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ ottaa 45,000,000 markan suuruisen pitkäaikaisen lainan käytettäväksi talousarviossa mainittuihin³⁾ tarkoituksiin. Päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi aikanaan ehdottaa lainan ehdot ja ottamisaika.

Samalla kamari valtuutettiin²⁾ vuonna 1927 käyttämään kaupungin tarpeiksi lyhytaikaista luottoa enintään 120,000,000 markkaa tai vastaava arvo ulkomaisessa rahassa.

Rahatoimikamari ilmoitti pidentäneensä National City Bank of New York nimisen pankkilaitoksen kanssa 2 miljoonan dollarin lyhytaikaisesta luotosta tehdyn sopimuksen joulukuun 15 p:ään 1927. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ tämän toimenpiteen.

Vuoden 1924 obligatiolainan. Suomen kaupunkiliiton hallitus lausui kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että liitolle oli luvattu hyvitystä sen avustuksesta niissä rahatoimissa, joiden tuloksena oli vuoden 1924 obligatiolainan ottaminen⁵⁾ sekä että tämä hyvitys erässä lainasta osallistuneiden kaupunkikuntain edustajain kokouksessa oli vahvistettu 0.25 %:ksi lainan bruttomäärästä eli 697,373 markaksi, siihen luettuina lainakustannusten peittämiseen tarvittavat varat. Määrä vahvistettiin edellyttäen mainittujen lainakustannusten nousevan 200,000 à 300,000 markkaan. Kuitenkin oli liiton ollut pakko käyttää koko pääoma ja suuri osa kertyneitä korkoja lainakustannusten peittämiseen, minkä johdosta liitolle myönnetty hyvitys huhtikuun 1 p:nä 1926 oli supistunut 30,663:11 markkaan. Liiton hallitus oli sen vuoksi ottanut harkittavaksi kysymyksen, miten liitto voisi saada osakseen edellä mainitun edustajakokouksen kohtuullisena pitämän hyvityksen. Lainan tilityksestä ilmeni, että National City Bankin hoitamalle kuoletustilille oli syntynyt melkoinen säästö sen johdosta, että obligatioita oli voitu lunastaa nimellisarvoa alemmasta kurssista. Hallitus piti kohtuullisena, että tästä säästöstä, joka oli yhteensä 345,602:40 markkaa, myönnettäisiin 345,000 markkaa kaupunkiliiton käytettäväksi siten, että jokainen lainasta osallinen kunta liiton hyväksi luopuisi osuudestaan mainittuun säästöön. Hallituksen esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ oikeuttaa kaupunkiliiton hallituksen hyvitykseksi vuoden 1924 obligatiolainan järjestämisestä käyttämään Helsingin kaupungin osuuden mainituista säästövaroista eli 152,785:71 markkaa sekä valtuuttaa hallituksen nostamaan nämä varat.

Kaupungin obligatiolainat. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä rahatoimikamari huomautti, että toukokuun 27 p:nä 1921 m. m. Suomen ja ulkomaan rahassa maksettavien obligatioiden ja korkolippujen lunastamisesta erässä tapauksissa annettun lain kumoaminen aiheuttaisi kaupungille tuntevia vaikeuksia. Olisi sen vuoksi tärkeätä ajoissa ryhtyä ehkäiseviin toimenpiteisiin, jotta osittain ulkomaan rahassa maksettavat kaupungin obligatiolainat kurssitappioiden välttämiseksi saataisiin konvertoiduiksi tai lunastetuiksi. Tehdyt yritykset järjestää tämä kysymys neuvottelutietä olivat epäonnistuneet⁷⁾, minkä johdosta kamari esitti, että kaupunki käyttäisi hyväkseen sille lainaehtoissa taattua oikeutta ja joko sanoisi irti lainat tai lisäksi

¹⁾ Valt. pöytäk. 31 p. maalisk. 2 §. — ²⁾ S:n 15 p. jouluk. 5 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 88. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 25 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 64. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 28 §. — ⁷⁾ Vrt. v:n 1925 kert. s. 210—211.

kuoletusta niin että ne tulisivat lunastetuiksi ennen laina-ajan päättymistä. Koska irtisanominen herättäisi levottomuutta obligatioiden omistajissa ja mahdollisesti aiheuttaisi vastatoimenpiteitä, antoi kamari etusijan jälkimäiselle vaihtoehdolle. Jos vuosien 1892, 1898, 1900 ja 1902 obligatiolainain annuiteetti korotettaisiin viidenkertaiseksi, olisivat mainitut lainat kokonaan lunastetut vuonna 1930, minkä jälkeen vuosien 1909 ja 1911 lainat olisivat ainoat kaupungin lainat, jotka olivat lunastettavat sekä koti- että ulkomaan rahassa ja siis voisivat aiheuttaa kurssitappioita. Näihin mahdollisiin tappioihin ei obligatiolain kumoaminen tai voimaan jääminen kuitenkaan voisi mitään vaikuttaa, koska kaupunginvaltuusto oli päättänyt¹⁾, että molempiin edellä mainittuihin lainoihin kuuluvia obligatioita ja kuponkeja sai lunastaa Englannin punnissa affidavitia esittämättäkin.

Rahatoimikamarin esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti²⁾ korottaa kaupungin vuosien 1892, 1898, 1900 ja 1902 obligatiolainain annuiteetin n. viidenkertaiseksi; antaa rahatoimikamarille tehtäväksi annuiteetin suuruuden määrämisen kussakin yksityistapauksessa ja ryhtymisen muihin päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin; sekä jättää kysymyksen siitä, missä määrin edellä mainitun kuoletuksen edellyttämät lisäkustannukset oli suoritettava lainavaroilla, ratkaistavaksi asianomaisten vuosien talousarvioiden käsittelyn yhteydessä.

Krematorioyhdistykselle myönnetty laina. Kaupunginvaltuuston myönnettyä³⁾ Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle, joka sittemmin muutti nimensä Suomen krematorioyhdistykseksi r. y., 1,000,000 markan kuoleuslainan sekä valtuutettua rahatoimikamarin vahvistamaan lainaehdot kamari oli mainitun lainan suorittamisen vakuudeksi pidättänyt kaupungille kiinnitysoikeuden yhdistyksen hallussa olevan Hietaniemen alueen vuokraoikeuteen sekä sille teetettyihin rakennuksiin. Krematoriolaitoksen rakennuskustannukset olivat kuitenkin ylittäneet arviolaskelman, ja yhdistys katsoi tarvitsevansa yksityisluottoa 200,000 markkaa sekä anoi, että tämän lainan saisi kiinnittää paremmin oikeuksiin kuin kaupungin myöntämän lainan. Koska kiinnitettäväksi aiotun omaisuuden arvon ei katsottu täysin vastaavan 1,200,000 markkaa ja esitykseen myöntyminen siis merkitsi kaupungin avustuksen lisäämistä, esitys alistettiin kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi. Valtuusto päätti⁴⁾ oikeuttaa rahatoimikamarin myöntymään yhdistyksen anomukseen.

*Helsingin makasiinosakeyhtiölle myönnettiin*⁵⁾ 3,000,000 markan suuruisen kuoleuslaina ehdoin, että lainamäärälle suoritettiin 8 ¼ % korko, joka yhtiöllä oli oikeus saada alennetuksi sitä efektiivistä korkoa vastaavaksi, jonka kaupunki itse saisi maksaa mahdollisesti otettavasta uudesta obligatiolainasta, sekä että kuoletusta maksettiin joulukuun 31 p:nä vuosina 1928—31 300,000 markkaa ja samoin vuosina 1932—36 360,000 markkaa vuodessa. Lainamääräraha merkittiin vuoden 1927 talousarvioon.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahasto. Sosialilautakunta oli esittänyt⁶⁾, että Käpylän ja Toukolan omankodin rakentajille yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta myönnettäviin lainoihin nähden voimassa olevia lainausrajoja sovellettaisiin myöskin myönnettäessä lainoja Kumtähden ja Taivaskallion samanlaisia rakennusyrityksiä varten sekä että koska rakennuskustannusten nyttemmin voitiin katsoa vakiintuneen, mainittuja rajoja ei enää laskettaisi jostakin rakennuskustan-

¹⁾ Ks. v:n 1922 kert. s. 40—43. — ²⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 25 §. — ³⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 61. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 41 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. syysk. 22 §; ks. myös tätä kert. s. 27 ja 88. — ⁶⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 69.

nuksia alemmasta kiinteistön arvosta, vaan että rahaston hallintojaosto valtuutettaisiin, kuten rahaston alkuperäiset säännöt edellyttivät, vahvistamaan rakennuksen arvo. Lainamäärän lisääntymisen johdosta oli myöskin välttämätöntä korottaa sitä suurinta määrää, joka rahaston sääntöjen mukaan voitiin myöntää lainaksi yksityiselle henkilölle. Edelleen lautakunta huomautti, että puheena olevan rahaston korko kaupunginvaltuuston päätöksen ¹⁾ nojalla oli 1 $\frac{1}{4}$ % alempi Suomen pankin kulloinkin voimassa olevaa alinta diskonttokorkoa, mikä laskutapa kuitenkin mainitun pankin alennettua diskonttokorkonsa tuotti kaupungille suoranaista tappiota.

Sosiaalilautakunnan edellä mainitun kirjelmän johdosta ja siinä tehtyihin ehdotuksiin myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ valtuuttaa yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaoston toistaiseksi poiketen rahaston sääntöjen määräyksistä myöntämään rakennusyrityksille, joiden tarkoituksena oli omain kotien rakentaminen Kumtähteen ja Taivaskalliolle, lainoja, jotka vastasivat 40—70 % asianomaisen kiinteistön laske- tusta arvosta; muuttaa rahaston sääntöjen 4 §:n näin kuuluvaksi: »Yksityisille henkilöille ei myönnetä lainaa useampaan kuin yhteen kiinteistöön eikä viittä- kymmentätuhatta markkaa suurempaa lainaa»; että rahastosta vastedes yleis- hyödyllistä rakennustoimintaa varten annettavain lainain velkakirjoihin otettaisiin näin kuuluva kohta: »Kunnes lainanantaja toisin päättää, on maksamatta olevasta lainamäärästä kannettava ylimääräistä koronlisäystä 2 $\frac{1}{2}$ %, joten vuotuismaksuun sisältyvä korko tekee yhteensä 7 $\frac{3}{4}$ %.»

Länsisataman satamakannanta. Helsingin kaupungin ja Helsingin maka- siiniosakeyhtiön kesken tehdyn sopimuksen ³⁾ mukaisesti yhtiö huolehti lii- kenne-, tuulaaki- ja satamamaksujen kannosta Länsisatamassa saaden tästä kiinteän määrän lisäksi korvaukseksi 8 % mainitusta kannosta. Menosääntöön merkitty korvaus, 240,000 markkaa, osoittautui sittemmin suuren kannon johdosta riittämättömäksi, ja kaupunginvaltuusto osoitti ⁴⁾ vuoden tiliero- tuksesta 200,000 markan lisäyksen edellä mainittuun määrärahaan.

Vapautus liikennemaksujen suorittamisesta. Kaupunginvaltuusto ei kat- sonut ⁵⁾ olevan syytä myöntyä Suomen Höyrylaivaosakeyhtiön anomukseen, että yhtiö vapautettaisiin velvollisuudesta suorittaa velottuja liikennemaksuja, yhteensä 25,779 markkaa, Ranskassa rakennetun höyrylaivansa Oberonin maahantuonnista.

Tyytymättömänä valtuuston edellä mainittuun päätökseen Suomen Höyrylaivaosakeyhtiö oli tehnyt sen johdosta valituksen Uudenmaan läänin maaherralle. Kaupunginvaltuusto, jolta oli pyydetty selitystä asiasta, päätti ⁶⁾ aikaisemmin tekemänsä päätökseen viitaten anoa, että valitus hylättäisiin. Asiaa käsiteltäessä syyskuun 4 p:nä maaherra myöntyi ⁷⁾ tähän valtuuston ano- mukseen, minkä jälkeen yhtiö kääntyi korkeimman hallinto-oikeuden puoleen anoen valituksen hyväksymistä. Viimemainitulle viranomaiselle antamassaan selityksessä valtuusto ainoastaan anoi ⁸⁾, että valitus aikaisemmin esitetyin perustein hylättäisiin.

Tuulaakiverotus. Vastaukseksi Uudenmaan läänin maaherran maistraatin välityksellä esittämään tiedusteluun kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ ehdottaa, että tuulaakimaksua jatkuvasti kannettaisiin määräprosentti tuulaakin alai- sen tavaran tullimaksusta sekä että tämä prosentti vahvistettaisiin 2:ksi. Samalla valtuusto ilmoitti, että kaupungille vuonna 1924 kertyi tuulaakia

¹⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 67. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 3 §. — ³⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 62. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 22 p. syysk. 26 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. maalisk. 9 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. kesäk. 5 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. Syysk. 3 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. marrask. 6 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. marrask. 5 §.

7,565,479: 35 markkaa ja vuonna 1925 9,234,707: 45 markkaa sekä että valtion tarkoitusten kaupungille aiheuttamat kustannukset, joiden korvauksena tuulaakia oli pidettävä, vuonna 1925 nousivat yhteensä 13,772,312: 87 markkaan.

Verovelvollisen henkilön tulosta veroluksessa tehtävä vähennys. Vahvistaessaan vuodeksi 1926 ne rahamäärät, jotka kaupunkien kunnallishallinnosta joulukuun 8 p:nä 1873 annetun asetuksen 55 §:n 3 ja 4 kohdan mukaan sellaisina kuin nämä esiintyvät mainitun asetuksen muuttamisesta tammikuun 20 p:nä 1922 annetussa laissa kunnallisverotuksessa on vähennettävä verovelvollisen henkilön tulosta, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että tällaisesta tulosta, ellei se ylittänyt 9,000 markkaa, sai vähentää 4,000 markkaa sekä että verovelvollisella henkilöllä oli oikeus jokaisen lapsen osalta, jonka hän elatusvelvollisuutensa johdosta oli elättänyt ja joka verovuoden päättyessä ei ollut täyttänyt 15 vuotta, vähentää tuloistaan 1,200 markkaa.

Kunnallisverojen kanto. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että vuoden 1925 kunnallisverot suoritettaisiin neljässä erässä, jotka kannettaisiin, elo-, syys-, loka- ja marraskuun jälkipuoliskolla.

Pelastusarmeijan upseerien kunnallisverotus. Suomen pelastusarmeijan johtaja oli tarkemmin esitetyin perustein anonut, että armeijan upseerit vapautettaisiin velvollisuudesta maksaa kunnallisveroja Helsingissä, mutta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ jättää anomuksen huomioon ottamatta, koska sillä ei ollut oikeutta ratkaista puheena olevaa kysymystä.

Korvaus kansakoulunoppilaan koulunkäynnistä vieraassa kunnassa. Kirkkonummen kunnan kunnanvaltuusto oli anonut Uudenmaan läänin maaherralta, että Helsingin kaupunki velvoitettaisiin suorittamaan sille Helsingistä kotoisin olevan lapsen T. I. Gramin koulunkäynnistä Kirkkonummen kunnan kansakoulussa aiheutuneet kustannukset. Kaupunginvaltuusto, jonka lausuntoa asiasta pyydettiin, päätti⁴⁾ evätä korvausanomuksen, koska puheenaoleva lapsi oli pantu Kirkkonummen kansakouluun hankkimatta siihen asianomaisten kunnan viranomaisten lupaa.

Vahvistettujen palkka-asteikkojen soveltaminen. Rahatoimikamari ilmoitti⁵⁾, että tammikuun kunnalliset palkat ja eläkkeet edellisenä kuukautena vallinneen hintatason nojalla oli maksettava voimassa olevan palkka-asteikon VIII asteen mukaan, helmikuun palkat VII, maalisk. — huhtikuun VIII, touko — kesäkuun VII ja heinä — joulukuun palkat VIII asteikon mukaan.

Palkkausjärjestelmä. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että tammikuun 1 p:ään 1927 voimassa oleviksi vahvistettujen⁷⁾ kaupungin viranpitäjain ja työntekijäin palkkoja koskevain määräysten tuli pysyä voimassa mainitun ajankohdan jälkeenkin, kunnes valtuusto toisin päätti.

Kaupungin kansakoulunopettajain minimipalkat. Kouluhallituksen kehoitettua kaupunginvaltuustoa antamaan lausunnon siitä, mihin maan kaupunkien luokkaan Helsinki oli luettava kaupunkien kansakoulunopettajain alimpia palkkoja vahvistettaessa, kaupunginvaltuusto hankittuaan asiasta kansakoulujen opettajakuntain lausunnon päätti⁸⁾ ilmoittaa yhtyvänsä näiden mielipiteeseen, että Helsingin kaupunki paikkakunnalla vallitsevan hintatason nojalla oli luettava ensimmäiseen, t. s. ylimmän minimipalkan luokkaan.

Kansakoulujohtajain palkkiot. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli viitaten siihen, että kouluhallituksen vahvistama kansakoulunjohta-

1) Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 17 §. — 2) S:n 16 p. kesäk. 17 §. — 3) S:n 2 p. kesäk. 25 §. — 4) S:n 13 p. lokak. 2 §. — 5) S:n 27 p. tammik. 14 §, 3 p. maalisk. 10 §, 17 p. maalisk. 18 §, 19 p. toukok. 4 § ja 1 p. syysk. 36 §. — 6) S:n 15 p. jouluk. 5 §. — 7) Ks. v:n 1922 kert. s. 51 ja 92 ja v:n 1924 kert. s. 77. — 8) Valt. pöytäk. 22 p. syysk. 4 §.

jain uusi johtosääntö tuntuvasti lisäsi mainittujen viranpitäjän vastuuta ja työtaakkaa, anonut, että heidän pohjapalkkionsa korotettaisiin 1,600 markasta 2,400 markkaan sekä lisäpalkkio jokaisesta asianomaisen johtajan valvonnan alaisesta luokasta 50 markasta 100 markkaan sekä että kansakoulunopettajalle tulevaa eläkettä määrättäessä oli otettava huomioon edellä mainittu pohjapalkkio, jos asianomainen oli hoitanut johtajan tointa vähintään kaksi 3-vuotiskautta, huolimatta siitä, oliko hän erotessaan johtajana vai ei. Eväten esityksen sen muilta osilta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että kansakoulun johtajan toimesta vuoden 1927 alusta suoritettaisiin 2,000 markan pohjapalkkio sekä 100 markan lisäpalkkio jokaisesta johtajan valvonnan alaisesta luokasta.

Kaupunginkirjaston Käpylän haaraosasto. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ sijoittaa kaupunginkirjaston Käpylän haaraosaston johtajan viran sivuvirkain 8 palkkaluokkaan.

Evättyjä kunnan viranpitäjien palkankorotusanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi seuraavain kunnan viranpitäjien tekemät, siirtoa ylempään palkkaluokkaan koskevat anomukset:

rakennustarkastuskonttorissa: rakennustarkastajan, rakennusinsinöörin, apulaisrakennusinsinöörin, kanslistin ja kanslistinapulaisen³⁾;

terveystoimistossa veneeristen tautien vastustamista varten: lääkärin, kaitsijain, naistarkastajan ja konttoriapulaisen⁴⁾;

kaupungin sairaalaylihallituksessa: kanslistin⁵⁾.

Evätty esitys henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä. Sörnäsän satamamestarin F. M. Fagrenin anottua, että hänen virkansa siirrettäisiin 6:nnesta 8 palkkaluokkaan, ja satamahallituksen puolestaan ehdotettua, että tämä anomus evättäisiin, mutta että anomuksen tekijälle annettaisiin henkilökohtainen palkanlisäys, kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ evätä molemmat esitykset.

Vapautus velvollisuudesta palauttaa palkanmaksussa suoritettu liikamäärä. Suomenkielisten kansakoulujen opettajatar E. Ekholm oikeutettiin⁷⁾ pitämään hänelle nauttimansa sairasloman ajalta liikaa maksettu 15 päivän palkkamäärä.

Vahvistettuja sopimuspalkkoja. Rakennustarkastaja H. Andersinin palkka, joka suoritettiin sopimuksen mukaan⁸⁾, vahvistettiin⁹⁾ vuodeksi 1927 7,500 markaksi kuukaudesta.

Valitessaan¹⁰⁾ insinööri E. Molanderin kaupungininsinööriksi kaupunginvaltuusto samalla hyväksyen hänen esittämänsä palkkavaatimukset päätti¹¹⁾ taata hänelle 8,000 markan kuukausipalkan.

Koska arkkitehti G. Taucherin kanssa vuonna 1923 kaupunginarkkitehdin viran hoitamisesta tehty¹²⁾ sopimus päättyi joulukuun 31 p:nä, kaupunginvaltuusto päätti¹³⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin sopimaan arkkitehti Taucherin puheena olevan viran hoitamisesta vuonna 1927 8,000 markan kuukausipalkasta.

Oikeus nauttia palkkaetuja virkavapauden ajalta. Seuraavat viranpitäjät oikeutettiin heille sairauden takia myönnetyn kahta kuukautta pitemmän virkavapauden aikana saamaan täydet palkkaetunsa alla mainitulta ajalta: rahatoimikamarin kanslisti S. Holmström maaliskuulta¹⁴⁾;

1) Valt. pöytäk. 17 p. marrask. 21 §; — 2) S:n 17 p. maalisk. 5 §; ks. v:n 1925 kert. s. 134. — 3) Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 36 §. — 4) S:n 27 p. tammik. 37 ja 39 §§. — 5) S:n 27 p. tammik. 38 §. — 6) S:n 27 p. tammik. 41 §. — 7) S:n 19 p. toukok. 13 §. — 8) Ks. tätä kert. s. 118. — 9) Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 15 §. — 10) Ks. tätä kert. s. 119. — 11) Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 8 §. — 12) Ks. v:n 1923 kert. s. 157. — 13) Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 16 §. — 14) S:n 17 p. maalisk. 16 §.

rahatoimikonttorin konttorikirjuri G. Wikström lokakuun 4 p:stä marraskuun 30 p:ään ¹⁾;

tilastokonttorin ylim. aktuaari D. Neovius 2 viikolta syyskuun 3 p:stä lukien ²⁾;

työnvälitystoimiston johtaja A. H. Karvonen heinäkuulta ³⁾;

palokorpraali K. H. Mäkinen marraskuun 1 p:stä 1925 vuoden loppuun ⁴⁾;

Kivelän sairaalan hoitajatar M. Virtala joulukuun 6 p:stä 31 p:ään 1925 sekä seuraavan maaliskuun 1 p:stä vuoden loppuun ⁵⁾;

Kivelän sairaalan hoitajatar S. Virtanen lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun ⁶⁾;

Kivelän sairaalan hoitajatar J. Kari joulukuulta ⁷⁾;

köyhäinlaitoslautakunnan tarkastajatar L. Winter huhtikuun 12 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseltä ajalta ⁸⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettaja O. Rosenqvist 1 kuukaudelta ⁹⁾;

metsänvartija A. L. Nyholm syyskuun 15 p:stä 30 p:ään ¹⁰⁾; sekä

puhtaanpitolaitoksen johtaja J. Sjöholm marraskuun 1 p:stä 1926 huhtikuun 1 p:ään 1927 ¹¹⁾.

Edelleen oikeutettiin eräät viranpitäjät, jotka jo olivat saaneet täydet palkkaetunsa 2 virkavapauskuukaudelta, heille sairauden takia myönnetyn jatkettun virkavapauden aikana saamaan osa heille tulevaa palkkaa. Siten saivat seuraavat henkilöt nostaa kaksi kolmannesta palkastaan:

tilastokonttorin toinen aktuaari W. Sjöström marraskuun 9 p:stä 30 p:ään ¹²⁾;

terveystoimiston naistarkastaja W. Stenberg marraskuun 23 p:stä joulukuun 31 p:ään ¹³⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar E. von Wright marraskuun 10 p:stä joulukuun 20 p:ään ¹⁴⁾;

ylim. kaupunginviskaali A. Brandersille oli maksettava 1,500 markkaa kuukaudelta 4 kuukauden aikana maaliskuun 22 p:stä 1925 lukien ¹⁵⁾.

Seuraaville henkilöille oli maksettava puolet heidän palkastaan:

suomenkielisten kansakoulujen opettajalle J. Revolle 13 päivältä vuonna 1925 ¹⁶⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajalle O. Rosenqvistille 27 päivältä vuonna 1925 ¹⁷⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle J. Poijärvelle marraskuun 21 p:stä joulukuun 19 p:ään 1925 ¹⁸⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle O. Roschierille maaliskuun 15 p:stä toukokuun 31 p:ään ¹⁹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle T. Puhakalle 11 päivältä ²⁰⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle I. Hannulalle syyskuukaudelta 1926, kuitenkin lukuunottamatta 12 päivää, joilta hänen tuli saada täysi palkka ²¹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle L. Vasaralle 12 päivältä ²²⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. lokak. 11 §. — ²⁾ S:n 13 p. lokak. 7 §. — ³⁾ S:n 19 p. toukok. 11 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. tammik. 30 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 32 §, 16 p. kesäk. 33 § ja 20 p. lokak. 10 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. lokak. 12 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. jouluk. 24 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. toukok. 21 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. tammik. 33 §. — ¹⁰⁾ S:n 20 p. lokak. 13 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. marrask. 24 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. jouluk. 12 §. — ¹³⁾ S:n 17 p. marrask. 16 §. — ¹⁴⁾ S:n 17 p. marrask. 18 §. — ¹⁵⁾ S:n 17 p. maalisk. 10 §. — ¹⁶⁾ S:n 27 p. tammik. 35 §. — ¹⁷⁾ S:n 27 p. tammik. 33 §. — ¹⁸⁾ S:n 27 p. tammik. 34 §. — ¹⁹⁾ S:n 21 p. huhtik. 12 §. — ²⁰⁾ S:n 19 p. toukok. 14 §. — ²¹⁾ S:n 22 p. syysk. 31 §. — ²²⁾ S:n 17 p. marrask. 17 §.

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle O. Wegeliukselle maaliskuun 14 p:stä 31 p:ään¹⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle M. Lönnbäckille maaliskuun 14 p:stä toukokuun 31 p:ään¹⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssille O. Koivusalolle maaliskulta ja huhtikuulta²⁾;

kaasulaitoksen montttöörille K. E. Westerbergille 2 kuukaudelta³⁾;

sähkölaitoksen kassanhoitajattarelle E. Kockbergille heinäkuulta⁴⁾;

sähkölaitoksen konttoriapulaiselle E. Schierille maaliskulta—kesäkuulta⁵⁾;

rakennuskonttorin tiliviraston konttoriapulaiselle S. Berggrenille joulukuulta 1925⁶⁾; sekä

metsänvartija A. L. Nyholmille 3 kuukaudelta lokakuun 1 p:stä lukien⁷⁾;

Lihantarkastusaseman johtaja, eläinlääkäri O. Lindström oikeutettiin⁸⁾ hänelle myönnetyn pidennetyn virkavapauden aikana maaliskuun 8 p:stä toukokuun 8 p:ään saamaan täydet palkkaetunsa, mutta veloitettiin palkkaamaan virkavapauden ajaksi lihantarkastusaseman johtajan tointa hoitamaan määrätyn eläinlääkintäbakteriologi H. Tallqvistin sijainen.

Suomenkielisten kansakoulujen opettajatar H. Valio, joka terveytensä hoitamista varten oli virkavapaana 1 kuukauden, oikeutettiin⁹⁾ saamaan koko palkkansa mainitulta ajalta.

Kahden vanhemman oikeusneuvosmiehen viran hoidattaminen. Vanhemman oikeusneuvosmiehen A. Ärtin kuoltua yhteinen raastuvanoikeus oli määrännyt nuoremman oikeusneuvosmiehen B. C. Carlsonin hoitamaan siten avoimeksi tullutta virkaa sekä anonut kaupunginvaltuustolta, että kaupunki suorittaisi siviiliviraston leski- ja orpokassalle asetuksen mukaisesti tulevan palkansäästön ja että oikeusneuvosmies Carlsonille suoritettaisiin sekä koko vanhemman oikeusneuvosmiehen pohjapalkka että hänelle nuorempana oikeusneuvosmiehenä tulevat ikäkorotukset, heinäkuun 4 p:ään 1926 286 markkaa ja sen jälkeen 572 markkaa kuukaudessa. Esityksestä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari oli ollut sitä mieltä, että sen ikäkorotuksia koskeva osa olisi evättävä, mutta samalla huomauttanut, että oikeusneuvosmies Carlson viransijaisuuden aikana menetti hänelle pöytäkirjanlunastuksista tulevat sivutulot, mikä tulojen vähennys hänelle olisi korvattava.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁰⁾ oikeuttaa nuoremman oikeusneuvosmiehen B. C. Carlsonin huhtikuun 24 p:stä toistaiseksi ja niin kauan kuin hän hoiti raastuvanoikeuden vanhemman oikeusneuvosmiehen virkaa saamaan tähän virkaan liittyvän pohjapalkan sekä sen lisäksi heinäkuun 1 p:ään 1926 275 markan ja sen jälkeen viransijaisuusajan loppuun 550 markan kuukausipalkkion; sekä että kaupunki suorittaisi siviiliviraston leski- ja orpokassalle tulevan palkansäästön vanhemman oikeusneuvosmiesvainajan A. Ärtin jälkeen, 666:66 markkaa kuukaudessa.

Samaten oikeutettiin¹¹⁾ nuorempi oikeusneuvosmies C. A. Timgren, joka oli määrätty hoitamaan raatimies H. I. Bläfieldin kuoleman johdosta avoimeksi joutunutta raastuvanoikeuden vanhemman oikeusneuvosmiehen virkaa, kesäkuun 1 p:stä toistaiseksi ja niin kauan kuin hän hoiti puheena olevaa virkaa nostamaan siihen liittyvä peruspalkka sekä sen lisäksi heinäkuun 1 p:ään 1926 275 markkaa ja sen jälkeen viransijaisuusajan loppuun 550 markkaa kuukau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 13 §. — ²⁾ S:n 21 p. huhtik. 10 §. — ³⁾ S:n 31 p. maalisk. 15 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. syysk. 30 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. maalisk. 14 §. ja 16 p. kesäk. 28 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. tammik. 31 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. marrask. 14 §. — ⁸⁾ S:n 31 p. maalisk. 22 §. ja 5 p. toukok. 22 §. — ⁹⁾ S:n 17 p. marrask. 19 §. — ¹⁰⁾ S:n 2 p. kesäk. 11 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. kesäk. 19 §.

nessa. Edelleen valtuusto päätti, että kaupunki suorittaisi siviiliviraston leski- ja orpokassalle tulevan palkansäästön vanhemman oikeusneuvosmiesvainajan H. I. Bläfieldin jälkeen, 666: 66 markkaa kuukaudessa.

Hyväksytyttä anomuksia saada ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen virkavuosia. Nuorempi oikeusneuvosmies T. Wickström oikeutettiin¹⁾ ikäkorotuksen saamiseksi syyskuun 1 p:stä lähtien lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän sijaisena oli hoitanut raastuvanoikeuden nuoremman oikeusneuvosmiehen virkaa eli huhtikuun 20 p:stä 1920.

Rikostuomioiden toimeenpanijan ulosottoapulainen I. Nikiforoff oikeutettiin²⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1923 loka-kuun 1 p:n ja vuoden 1926 toukokuun 1 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut ylimääräisenä ulosottoapulaisena;

Kaupunginvaltuuston kanslian vahtimestari E. Ådahl oikeutettiin³⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1923 toukokuun 1 p:n ja vuoden 1925 syyskuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän viransijaisena oli hoitanut mainittua tointa.

Rahatoimikamarin kirjaaja neiti I. Heikel, joka kesäkuun 1 p:stä 1919 oli ollut kamarin avustavana notaarina, minkä viran nimitys kamarin uudestaanjärjestelyn jälkeen tammikuun 1 p:nä 1922 muutettiin kirjaajaksi, oikeutettiin⁴⁾ lukemaan koko edellämainittu aika ikäkorotukseen oikeuttavaksi virkaajaksi, kuitenkin siten, että hänen vasta lokakuun 1 p:stä tuli saada ikäkorotus kuuden vuoden palveluksesta.

Rahatoimikamarin vahtimestari O. Fahlström, joka ennen nimitystään edellämainittuun virkaan oli toiminut kamarin vahtimestarinapulaisena huhtikuun 1 p:stä 1916 elokuun 1 p:ään 1918, oikeutettiin⁵⁾ lukemaan hyväkseen mainittu aika siten, että hänen lokakuun 1 p:stä tuli saada ikäkorotus kymmenen vuoden palveluksesta.

Rahatoimikamarin vahtimestarinapulaiselle J. Svenssonille myönnettiin⁶⁾ oikeus ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen vuoden 1922 syyskuun 1 p:n ja vuoden 1923 huhtikuun 1 p:n välinen aika, jonka hän ollut kaupunginvaltuuston kanslian vahtimestarinapulaisena sekä aika viimeainittu ajankohdasta, jolloin hänet valittiin kamarin ylimääräiseksi vahtimestariksi, tammikuun 1 p:ään 1926, jolloin hän sai vakinaisen vahtimestaritoimen. Ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava tammikuun 1 p:nä.

Nuoremmat kaupunginkirjurit R. Brandt, joka syyskuun 1 p:nä 1923 nimitettiin virkaansa ja sitä ennen toukokuun 15 p:stä 1917 oli hoitanut eri virkoja rahatoimikonttorissa, sekä A. J. K. Törnroth, joka oli ollut virassaan maaliskuun 3 p:stä 1925 ja sitä ennen joulukuun 1 p:stä 1919 toiminut muissa rahatoimikonttorin viroissa, olivat anoneet, että he ikäkorotuksen saamiseksi saisivat lukea hyväkseen koko sen ajan, jonka he keskeytyksettä olivat palvelleet mainitussa virastossa. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁷⁾ tähän anomukseen oikeuttaen herra Brandtin nostamaan ikäkorotuksen kuuden vuoden palveluksesta ja herra Törnrothin kolmen vuoden palveluksesta tammikuun 1 p:stä 1927 lähtien.

Rahatoimikonttorin vahtimestarille H. Ahlholmille, joka syyskuun 1 p:stä 1919 helmikuun 8 p:ään 1924 oli ollut konttorin ylimääräisenä vahtimestarina

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 46 §. — ²⁾ S:n 22 p. syysk. 21 §. — ³⁾ S:n 21 p. huhtik. 22 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. lokak. 8 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. lokak. 9 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. tammik. 40 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. jouluk. 12 §.

ja viimeainittuna päivänä nimitetty vakinaiseen virkaansa, myönnettiin¹⁾ oikeus lukea hyväkseen edellämainittu virka-aikansa siten, että hän tammikuun 1 p:stä 1927 sai nostaa ikäkorotuksen kuuden vuoden palveluksesta.

Satamakannantonttorin nuorempi kirjanpitäjä E. Jernström, joka oli hoitanut virkaansa yhteismäärärahasta palkattuna kesäkuun 1 p:stä 1920 tammikuun 1 p:ään 1925, jolloin virka siirrettiin vakinaiseen palkkasääntöön, oikeutettiin²⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko edellämainittu virka-aika.

Herra F. O. Österholm, joka syyskuun 1 p:stä 1919 heinäkuun 1 p:ään 1926 oli toiminut virkaatekevänä satamakonstaapelina ja sen jälkeen toimen vakinaisena haltijana, oikeutettiin³⁾ lukemaan hyväkseen koko tämä virka-aika siten, että hän syyskuun 1 p:stä sai nostaa ikäkorotuksen kuuden vuoden palveluksesta.

Vastanimetty kaupungineläinlääkäri W. Ehrström oikeutettiin⁴⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan virkavuotensa lokakuun 15 p:stä 1918, mistä lähtien hän yhtäjaksoisesti oli hoitanut kaupungineläinlääkäri virkaa. Tästä päätöksestä aiheutuva lisäkustannus oli suoritettava menosäännön tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Ylitarkastaja A. Hellstén, joka tammikuun 27 p:nä valittiin mainittuun virkaan, oikeutettiin⁵⁾ ikäkorotuksen saamiseksi uudessa virassaan lukemaan hyväkseen sitä ennen Helsingin kunnallisena ammattientarkastajana palvelmansa aika.

Insinööri B. Willberg, joka syyskuun 24 p:stä 1923 elokuun 1 p:ään 1926 oli ollut kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin v. t. assistentti ja sen jälkeen tämän viran vakinainen haltija, oikeutettiin⁶⁾ lukemaan vuoden 1923 lokakuun 1 p:n jälkeinen aika ikäkorotukseen oikeuttavaksi virka-ajaksi.

Kivelän sairaalan apulaislääkäri U. Tötterman, joka ennen nimitystään tähän virkaan oli hoitanut sitä sijaisena huhtikuun 1 p:stä 1921 marraskuun 16 p:ään 1923, oikeutettiin⁷⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko edellämainittu virka-aika, kuitenkin siten, että ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta maksettaisiin kesäkuun 1 p:stä lähtien.

Nikkilän sairaalan toinen alilääkäri A. Troupp oikeutettiin⁸⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1923 syyskuun 1 p:n ja vuoden 1924 helmikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän viransijaisena oli hoitanut virkaansa.

Varatuomari W. A. Eloniemelle, joka huhtikuun 12 p:stä 1920 huhtikuun 20 p:ään 1922 oli ollut köyhäinhuoltolautakunnan v. t. sihteeri ja siitä lähtien toimen vakinainen haltija, myönnettiin⁹⁾ oikeus ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen koko mainittu virka-aika ja niinmuodoin nostaa ikäkorotus kuuden vuoden palveluksesta toukokuun 1 p:stä lähtien.

Neiti E. Johansson oli heinäkuun 1 p:stä 1920 huhtikuun 27 p:ään 1921 ollut köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston v. t. kirjanpitäjä sekä viimeainittusta päivästä lukien tämän viran vakinainen haltija, ja kaupunginvaltuusto päätti¹⁰⁾, että koko edellämainittu aika oli luettava ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi.

Neiti M. Ådahl oli marraskuun 15 p:stä 1925 ollut köyhäinhuoltolautakunnan tarkastajattarena, mutta sitä ennen tammikuun 1 p:stä 1913 lähtien hoitanut muita likimain samanluontoisia, kunnan köyhäin- ja lastenhoito-

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 13 §. — ²⁾ S:n 3 p. marrask. 28 §. — ³⁾ S:n 1 p. syysk. 47 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. maalisk. 4 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. huhtik. 5 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. syysk. 21 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. kesäk. 22 §. — ⁸⁾ S:n 20 p. lokak. 7 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. toukok. 25 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. syysk. 48 §.

toimen alaan kuuluvia toimia, minkä vuoksi hänet oikeutettiin¹⁾ tammikuun 1 p:stä lähtien saamaan ikäkorotus kymmenen vuoden palveluksesta.

Insinööri R. G. Rosenbröijer, joka joulukuun 17 p:stä 1916 maaliskuun 8 p:ään 1926 oli ollut kaasulaitoksen v. t. johtotyöinsinöörinä ja sen jälkeen viran vakinaisena haltijana, oikeutettiin²⁾ lukemaan vuoden 1917 tammikuun 1 p:n jälkeinen aika ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi, kuitenkin, siten, että mainittu ikäkorotus oli suoritettava huhtikuun 1 p:stä lähtien.

Herra Å. Ullner oli marraskuun 1 p:stä 1920 syyskuun 12 p:ään 1923 yhteismäärärahasta palkattuna hoitanut maatalouskonttorin kirjanpitäjän tointa ja viimeainittuna päivänä tullut viran vakinaiseksi haltijaksi. Kaupunginvaltuusto oikeutti³⁾ hänet ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko edellämämainitun virka-ajan, kuitenkin niin, että ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava tammikuun 1 p:stä 1926.

Evätyt anomus saada ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen virkavuosia. Kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin johtaja K. K. Järvinen oli anonut, että hänet ikäkorotuksen saamiseksi oikeutettaisiin lukemaan hyväkseen se 3 vuoden 4 kuukauden aika vuosina 1904—07, jolloin hän oli palvellut laboratorin assistenttina, mutta kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ evätä tämän anomuksen, koska hakija puheenaolevana aikana oli hoitanut alem-paa virkaa kuin se, jonka haltija hän sitemmin oli.

Raastuvanoikeuden osaston puheenjohtajain palkkiot. Kaupunginvaltuusto vahvisti⁵⁾ raastuvanoikeuden osastojen puheenjohtajain palkkiot vuoden 1927 alusta 8,000 markaksi vuodessa ja päätti merkitä tähän tarkoitukseen mainit-tuun vuoden menosääntöön 56,000 markan määrärahan.

Kaupunginvaltuutettujen palkkiot. Kaupunginvaltuusto vahvisti⁶⁾ kaup-unginvaltuutetun tehtävästä tulevan korvauksen 40 markaksi ja puheen-johtajan palkkion 80 markaksi kokoukselta.

Kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajatoimesta maksettavat palkkiot. Täyttääkseen kaupunginvaltuuston antaman tehtävän⁷⁾ rahatoimi-kamari antoi valtuustolle selvityksen kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajain palkkioiden korottamisen tarpeesta. Kamari ei ollut katsonut olevan syytä mainittavassa määrässä korottaa puheenaolevista luottamus-toimista suoritettavia palkkioita, koska ne jo nousivat verraten runsaaseen määrään kokoukselta. Jos korotuksia kuitenkin olisi tehtävä, tulisi kaupungin teknillisten laitosten ja yleisten töiden hallitusten sekä köyhäinhoito- ja terveydenhoitolautakuntain puheenjohtajain ensi sijassa joutua niistä osallisiksi. Tätä mielipidettä kamari perusteli sillä, että kahden ensin-mainitun hallituksen alaiset laitokset edustivat hyvin huomattavia pääomia, mikä aiheutti puheenjohtajalle sangen suuren vastuun, kun taas molempien jälkimmäisten lautakuntain alaisilla laitoksilla oli erittäin tärkeä yhteiskun-nallinen merkitys ja niiden puheenjohtajilta sen vuoksi vaadittiin paljon aikaa ja työtä.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾, että seuraavain halli-tusten ja lautakuntain puheenjohtajain palkkiot vuoden 1927 alusta korotet-taisiin alla mainittuihin vuotuisiin määriin: kaupungin teknillisten laitosten ja kaupungin yleisten töiden hallituksen, köyhäinhoitolautakunnan ja ter-veydenhoitolautakunnan 12,000 markkaan sekä puhtaanapitohallituksen ja lastensuojelulautakunnan 8,000 markkaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 29 §. — ²⁾ S:n 31 p. maalisk. 21 §. — ³⁾ S:n 17 p. maalisk. 15 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. syysk. 21 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. lokak. 16 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. helmik. 8 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 103. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 14 §.

Majoituslautakunnan virkailijain palkkiot. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ säädettyssä järjestyksessä anoa Uudenmaan läänin maaherralta, että majoituslautakunnan virkailijain vuoden 1925 palkkiot vahvistettaisiin yhteensä 8,800 markaksi, mikä määrä heille vuoden 1925 menosäännön mukaisesti oli suoritettu.

Eräiden rakennusyrityksistä suoritettavien maksujen korottaminen. Kaupunginvaltuusto vahvisti ²⁾ noudatettavaksi rakennustarkastuskonttorin laatiman ehdotuksen taksaksi, jonka mukaan maksut oikeudesta aidata kaupungin maata rakennusyrityksiä varten on arvioitava ³⁾, sekä taksaksi, jonka mukaan maksu oikeudesta sijoittaa uloke tontinrajan ulkopuolelle suoritetaan ⁴⁾. Sitäpaitsi valtuusto puolestaan hyväksyi ²⁾ niinikään rakennustarkastuskonttorin laatiman taksaehdotuksen niiden maksujen laskemiseksi, joita säädettyjen toimituskirjain lunastuksen lisäksi rakennusjärjestyksen mukaan kannetaan Helsingin kaupungin rakennustarkastukseen kuuluvista toimituksista, ja päätti hankkia sille asianmukaisen vahvistuksen.

Raitiotiemaksut. Brändö spårvägsaktiebolag yhtiö oli anonut, että Kauputorin ja Sörnäsän niemekkeen välisestä matkasta yhtiön raitiovaunuissa suoritettavan maksun saisi korottaa 1:25 markasta 1:50 markkaan, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut ⁵⁾ olevan syytä myöntyä yhtiön anomukseen.

Kaupungin sähkölaitoksen johtaja oli ilmoittanut Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle, että raitioteiden tarpeisiin toimitettavan sähkövoiman hinta kuluvan vuoden alusta alustavasti laskettaisiin 60 penniin korotetun yksikköhinnan mukaan kilowattitunnilta, minkä hinnan ennakkolaskelmain mukaan oli katsottu vastaavan niitä uusia arvoja, jotka kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen ⁶⁾ mukaan pantaisiin raitiotievirran toimitukseen tarpeellisille sähkölaitoksen laitteille. Koska mainittu korotus vaarantaisi raitiotieliikkeen kannattavaisuuden, yhtiö anoi kaupunginvaltuustolta oikeutta palata enintään vuonna 1921 vahvistettuun alennuslippuhintaan, 66 $\frac{2}{3}$ penniin, sekä lupaa toistaiseksi ja kunnes toisin määrättiin korottaa yksinkertaisesta matkasta suoritettavan lipun hinta 75 pennistä 1 markkaan.

Asiaa ensimmäistä kertaa käsiteltäessä kaupunginvaltuustossa epäiltiin raitiotiemaksujen korotuksen tarpeellisuutta, minkä ohessa ehdotettiin esikaupunkilinjoilla suoritettavan lisämaksun poistamista tai alentamista perushintaan verrattuna. Asiaa ei kuitenkaan käsitelty loppuun, vaan se palautettiin ⁷⁾ valmisteluvaliokuntaan lausunnon hankkimiseksi.

Sittemmin antamassaan lausunnossa valiokunta esitti vakaumuksenaan, että Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön olisi vaikeata pitää talouttaan tasapainossa ja kerätä varoja vastaisiin laajennuksiin, ellei sekä yksinkertaisesta matkasta suoritettavia kertamaksuja että alennuslippujen hintoja korotettu. Niiden lisämaksujen poistamisen, jotka kaupunginvaltuusto oli oikeuttanut yhtiön kantamaan Käpylän ja Vanhankaupungin linjoilla, valiokunta puolestaan katsoi aiheuttavan niin suuria vaikeuksia ja niin laajakantoisia muutoksia yhtiön talouteen, ettei sitä koskevaa päätöstä olisi tehtä vätässä yhteydessä. Sen sijaan valiokunta piti kohtuullisena, että lisämaksu, joka kannettiin siirryttäessä vyöhykerajan ulkopuolelle, säilytettäisiin entisellään perusmaksun korotuksesta huolimatta.

Hyväksyen valmisteluvaliokunnan ehdotuksen kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ oikeuttaa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön, jos se suostui Käpylän

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 46 §. — ²⁾ S:n 8 p. jouluk. 21 §. — ³⁾ Ks. kunn. asetuskok. s. 134. — ⁴⁾ S:n siv. 135. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 18 §. — ⁶⁾ Vrt. v:n 1925 kert. s. 116. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 17 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. kesäk. 17 §.

ja Vanhankaupungin linjoilla soveltamaan alla mainittuja lisämaksuja, toistaiseksi ja kunnes toisin määrättiin korottamaan raitioteillä yksinkertaisesta matkasta suoritettavan lipun hinnan 75 pennistä 1 markkaan sekä ottamaan uudelleen käytäntöön kaupunginvaltuuston vuonna 1921 alennuslipuille vahvistaman¹⁾ hinnan, 66 $\frac{2}{3}$ penniä; sekä kantamaan Käpylän ja Vanhankaupungin linjan käyttäjiltä matkaa jatkettaessa tariffirajalta jompaankumpaan suuntaan edellä mainitun perusmaksun lisäksi lisämaksua 75 penniä kertalipulta ja 62 $\frac{1}{2}$ penniä alennuslipulta.

Kaupunginvaltuuston kanslian määrärahan ylittäminen. Kaupunginvaltuusto oikeutti²⁾ kansliansa ylittämään eräitä vuoden 1925 menosääntöön merkittyjä valtuuston määrärahoja, nim. vuokra- ja valaistusmäärärahan 1,708:20 markalla, siivousmäärärahan 764 markalla ja tarverahamäärärahan 76,341:09 markalla.

Lisäyksen myöntäminen maisraatin ja raastuvanoikeuden tarverahamäärärahoihin. Käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ 20,000 markan lisäyksen maistraatin ja 25,000 markan lisäyksen raastuvanoikeuden tarverahamäärärahaan.

Lisämäärärahan myöntäminen satamakannantakonttorille. Sittenkuin satamakannantakonttorin Länsirannan tulli- ja tavarasuojarakennuksessa sijaitseva huoneisto oli laajennettu, oli koksinkulutuskin lisääntynyt, minkä johdosta konttorin polttoainemääräraha oli käynyt riittämättömäksi. Samaten olivat talven runsaat lumisateet aiheuttaneet konttorille enemmän puhtaanapitomenoja kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ saatuaan tästä ilmoituksen myöntää konttorille lisämäärärahoja yhteensä 26,000 markkaa, jotka osoitettiin vuoden tilierotuksesta.

Uutta palolennätintä varten myönnetty määräraha. Vuoden 1925 menosääntöön palolennättimien hankkimista varten merkitty 500,000 markan määräraha, joka oli jäänyt käyttämättä, koska tämä työ sopivimmin voitiin suorittaa keskuspalooaseman laajennustöiden yhteydessä, oli rahatoimikamarin luvalla siirretty vuoteen 1926, ja kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ hyväksyä kamarin toimenpiteen.

Määrärahan myöntäminen poliisilaitokselle. Poliisimestari oli anonut, että kaupunki painattaisi ja kustantaisi lomakkeita niitä osoitteenmuutosilmoituksia varten, joita talonomistajain oli annettava poliisilaitoksen osoitetoimistoon ja anomuksensa perusteluksi huomauttanut, ettei poliisilaitoksella ollut määrärahaa tähän tarkoitukseen käytettävänään sekä että määräys laitoksen velvollisuudesta maksutta pitää talonomistajain saatavina näitä lomakkeita oli otettu poliisijärjestykseen kaupunginviranomaisten ehdotuksesta. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ tehdä valtioneuvostolle sen suuntaisen esityksen, että Helsingin poliisilaitos velvoitettaisiin kustantamaan osoitteenmuutosten ilmoittamiseen tarvittavien lomakkeiden painatus, sekä ilmoittaa kaupungin suostuvan $\frac{2}{7}$:llä ottamaan osaa näiden kustannusten suorittamiseen. Valtioneuvostossa elokuun 12 p:nä tapahtuneessa esittelyssä kaupunginvaltuuston anomus evättiin⁷⁾.

Poliisimestari oli anonut Uudenmaan läänin maaherralta 12,000 markan lisäystä poliisilaitoksen puhelimien kunnossapittoa varten myönnettyyn määrärahaan, ja tästä anomuksesta pyydettiin kaupunginvaltuuston lausuntoa. Valtuusto päätti⁸⁾ vastaukseksi ilmoittaa, että kaupunki suostui suorittamaan $\frac{2}{7}$ puheenaolevista kustannuksista.

¹⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 96. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 7 §. — ³⁾ S:n 22 p. syysk. 23 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. jouluk. 19 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 17 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. huhtik. 4 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. syysk. 5 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. lokak. 3 §.

Talven runsaan lumentulon ja sen aiheuttamien suurten kustannusten johdosta oli poliisilaitoksen puhtaanapitomääräraha osoittautunut liian niukaksi. Kaupunginvaltuusto myönsi¹⁾ vuoden tilierotuksesta tähän tarkoitukseen 31,938: 80 markan lisäyksen.

Poliisimestarin anottua Uudenmaan läänin maaherralta 36,000 markan lisämäärärahan myöntämistä 6 uuden hevosen ostamiseksi poliisilaitokselle vuoden varrella vanhuuden tai muiden syiden takia työkyvyttömiksi tulleiden sijaan ja kaupunginvaltuusto, jolta oli pyydetty tämän johdosta lausuntoa, päätti²⁾ vastauskirjelmässään ilmoittaa, että kaupunki suostui säädettyssä suhteessa ottamaan osaa mainittuihin kustannuksiin.

Kaupunginvaltuusto osoitti³⁾ vuoden tilierotuksesta 4,000 markan lisäyksen vuoden menosääntöön poliisilaitoksen huoneistojen valaistusta varten merkittyyn määrärahaan sekä 5,500 markkaa Ruskeasuon poliisiaseman kunnossapitomäärärahaan.

Määrärahojen myöntäminen terveydenhoitoa varten. Koska veneerisiä tauteja sairastavain miesten poliklinikan potilaiden lukumäärä oli lisääntynyt siinä määrässä, että poliklinikkaa varten vuoden 1925 menosääntöön merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, rahatoimikamari oli valtuuttanut terveydenhoitolautakunnan 20,000 markalla ylittämään puheena olevan määrärahan, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾.

Terveydenhoitolautakunta oli ilmoittanut, että vuoden 1925 menosääntöön tuberkelitautisten henkilöiden elintarpeita ja vuokra-avustuksia varten myönnetty määräraha tuli osoittamaan vajausta 15,000 markkaa mainittuna vuonna esiintyneen työttömyyden ja korkeiden elintarvehintain johdosta ja että myöskin parantolahoidon kustantamiseksi osoitettuun määrärahaan tarvittaisiin 20,000 markan lisäys, koska oli havaittu välttämättömäksi lähettää maaseudulle arvioitua suurempi määrä potilaita. Tämän johdosta rahatoimikamari oli valtuuttanut lautakunnan mainituilla määrillä ylittämään puheena olevat talousarvion määrärahat, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾.

Koska myöskin eräät kuluvan vuoden menosääntöön keuhkotautisten tiedonantotoimistoa ja poliklinikkaa sekä veneerisiä tauteja sairastavien miesten poliklinikkaa varten merkityt määrärahat oli havaittu riittämättömiksi kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ myöntää tarvittavan lisämäärärahan, 83,262: 23 markkaa, mistä 77,948: 30 markkaa osoitettaisiin valtuuston käyttövaroista Terveydenhoito nimisen pääluokan kohdalta ja 5,313: 93 markkaa vuoden tilierotuksesta.

Kojeiden ja konekaluston ostamiseksi Marian sairaalan silmäpoliklinikkaan kaupunginvaltuusto myönsi⁷⁾ 38,500 markkaa käyttövaroistaan Terveydenhoito nimisen pääluokan kohdalta.

Lisämäärärahan myöntäminen lihantarkastamolle. Edellämainitusta menosäännön määrärahasta kaupunginvaltuusto osoitti⁸⁾ 15,951: 70 markkaa bakteerisentriifuugin ja elektrolux-jäähdytyskojeen ostamiseksi lihantarkastamon laboratorioon.

Määrärahan myöntäminen Marian sairaalalle. Päättäessään⁹⁾ perustaa Marian sairaalan sisätautiosastolle vuoden 1927 alusta kiertävän sairaanhoitajattaren toimen kaupunginvaltuusto samalla määräsi¹⁰⁾ mainitun vuoden meno-

1) Valt. pöytäk. 13 p. lokak. 13 §. — 2) S:n 17 p. maalisk. 12 §. — 3) S:n 8 p. jouluk. 11 §. — 4) S:n 17 p. helmik. 14 §. — 5) S:n 17 p. helmik. 15 §. — 6) S:n 3 p. marrask. 18 §. — 7) S:n 17 p. helmik. 24 § ja 3 p. marrask. 20 §. — 8) S:n 1 p. syysk. 39 §. — 9) Ks. tätä kert. s. 116. — 10) Valt. pöytäk. 2 p. kesäk. 16 §.

sääntöön merkittäväksi 5,000 markkaa lääkeaineiden ostoon sekä muiden edellämainitusta sairaanhoitotoiminnasta johtuvien kustannusten suorittamiseen.

Lisämäärärahan myöntäminen sairaanhoitajatarkoululle. Koska oli osoitautunut mahdolltomaksi saada Marian sairaalan sairaanhoitajatarkouluun kotitaloudenhoidon opettajatarta 1,000 markan kuukausipalkasta, minkä palkan mukaisesti vuoden talousarvioon tähän tarkoitukseen 4 kuukaudeksi varattu määräraha oli laskettu, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ osoittaa käyttövaroistaan Terveystenhoito nimisen pääluokan kohdalta lisäksi 2,000 markkaa, jotta palkka voitiin korottaa 1,500 markkaan kuukaudessa.

Köyhäinhoitomäärärahan ylittäminen sekä lisäysten myöntäminen niihin. Köyhäinhoitolautakunnan oli vuonna 1925 ollut pakko kokoontua useammin kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu, minkä johdosta mainitun vuoden menosäännössä oleva lautakunnan jäsenten palkkiomääräraha ei ollut riittänyt tarkoitukseensa. Tämän johdosta rahatoimikamari oli myöntynyt puheena olevan määrärahan ylittämiseen tarpeellisella määrällä, 2,500 markalla, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾.

Edelleen lautakunta oli ilmoittanut, että vuoden menosääntöön suoranaisia avustuksia varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi ja syyksi tähän maininnut, että avustettujen lukumäärä oli lisääntynyt ja avustusmääriä oli ollut korotettava, koska kaupungissa vallitsi työttömyyttä, asuntovuokrat olivat kohonneet, juoppous rehoitti ja köyhäinhoidon yhä useammin täytyi antaa avustuksia perheille, joiden elättäjät olivat vangittuina kieltolakirikoksista. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ myöntää suoranaisia avustuksia varten 2,000,000 markan lisämäärärahan, josta 900,000 markkaa osoitettiin valtuuston käyttövaroista Köyhäinhoito nimisen pääluokan kohdalta ja 1,100,000 markkaa vuoden tilierotuksesta.

Edelleen kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ vuoden tilierotuksesta 40,000 markkaa lisäykseksi vuoden talousarvion Köyhäinhoito nimiseen pääluokkaan päivähoitokustannuksia varten merkittyyn määrärahaan, 10,000 markkaa vuoden hautauskulumäärärahaan ja 15,000 markkaa kunnalliskodin lääke- ja sidetarvikemäärärahaan.

Työttömille henkilöille annetut avustukset. Työttömyyden aiheuttaman hädän lieventämiseksi kaupunginvaltuusto osoitti ⁵⁾ käyttövaroistaan Köyhäinhoito nimisestä pääluokasta 100,000 markkaa, josta määrästä 75,000 markkaa annettaisiin vuokra-avustuksiksi työttömille henkilöille ja 25,000 markkaa ruoka-avustuksiksi työttömille naisille.

Lastensuojelumäärärahan ylittäminen. Koska lastensuojelutoiminnan vuoden 1925 menosääntöön yksityistä elätteleentoa ja jatko-opetusta varten merkittyyn määrärahaan oli tarvittu 250,000 markan lisäksi kunnan huostaan otettavien lasten suuren lukumäärän sekä lasten elätteleentomaksujen kohoamisen johdosta, oli rahatoimikamari valtuuttanut lastensuojelulautakunnan ylittämään puheena olevan määrärahan mainitulla määrällä Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾ kamarin toimenpiteen.

Käyttövaroistaan Lastensuojelutoiminta nimisen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto osoitti ⁷⁾ 25,000 markkaa lisäykseksi vuoden menosääntöön Toivoniemen tilaa varten merkittyihin määrärahoihin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 20 §. — ²⁾ S:n 17 p. helmik. 23 §. — ³⁾ S:n 1 p. syysk. 42 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. marrask. 18 §. ja 8 p. jouluk. 18 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 12 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. helmik. 17 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. marrask. 18 §.

Lisämäärärahan myöntäminen kansakouluille. Koska vuoden menosääntöön ruotsinkielisten kansakoulujen varattomien oppilaiden ruokintaa varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, kaupunginvaltuusto myönsi¹⁾ tähän tarkoitukseen 15,000 markan lisämäärärahan suoritettavaksi käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

Valmistavan poikain ammattikoulun määrärahan ylittäminen sekä lisämäärärahan myöntäminen sille. Ammattiopetuslaitosten johtokunta oikeutettiin²⁾ yhteensä 58,927: 39 markalla ylittämään eräitä valmistavan poikain ammattikoulun vuoden 1925 menosäännön määrärahoja, jotka olivat osoittautuneet riittämättömiksi pääasiassa sen johdosta, että koulun uusi työpajarakennus vastoin olettamuksia oli voitu ottaa käytäntöön jo mainittuna vuonna ja tämä seikka oli aiheuttanut eräitä lisäkustannuksia. Sitäpaitsi rahatoimikamari oli oikeuttanut mainitun johtokunnan yhteensä 4,748: 12 markalla ylittämään eräitä valmistavan poikain ammattikoulun vuoden 1925 menosääntöön merkittyjä määrärahoja, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾.

Sittemmin johtokunta ilmoitti, että vuoden menosääntöön valmistavan poikain ammattikoulun tuntiopettajia ja rinnakkaisluokkia varten merkitty määräraha oli osoittautunut liian niukaksi osin oppilasmäärän lisääntymisen, osin ammattikouluja koskevan lainsäädännön muuttamisen johdosta, osin taas sen vuoksi, että mainitun muutoksen johdosta uudestaan laadittua opetusohjelmaa, jonka mukaan tuntiopettajille tuli vähemmän opetustunteja, oli alettu soveltaa vasta syksystä, vaikka talousarvio oli laadittu ajatellen, että muutos toteutettaisiin kalenterivuoden alusta. Kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ tarvittavan lisäyksen, 45,263: 68 markkaa, käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

Määrärahan myöntäminen kaupungin museolle. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ merkittä vuoden 1927 talousarvioon 30,000 markkaa kaluston hankkimiseksi museon käytettäväksi kesäkuun 1 p:stä 1927 luovutettaviin⁶⁾ lisähuoneisiin.

Teknillisten laitosten määrärahan ylittäminen. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oikeutettiin⁶⁾ yhteensä 1,542,608: 05 markalla ylittämään vuoden 1925 talousarvioon merkittyjä mainittujen laitosten määrärahoja, nimittäin 34,808: 05 markalla vesijohtolaitoksen, 987,000 markalla kaasulaitoksen ja 520,800 markalla sähkölaitoksen määrärahoja.

Työntekijäin kesälomia sekä sairas- ja hautausavustuksia varten osoitettujen määrärahan ylittäminen. Koska eräät vuoden 1925 talousarvion määrärahat työntekijäin erinäisiä etuja varten olivat osoittautuneet riittämättömiksi, pääasiassa koska oli noudatettu ylempää palkka-asteikkoa kuin talousarviota laadittaessa oli edellytetty sekä koska sairasavustukseen oikeutettujen henkilöiden lukumäärä oli lisääntynyt, päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen ylittämään nämä määrärahat seuraavilla määrillä: kesälomamäärärahan 76,268: 26 markalla, sairasapumäärärahan 21,897: 80 markalla ja hautausapumäärärahan 16,000 markalla.

Määrärahan myöntäminen kelkkamäkiä varten. Käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto osoitti⁸⁾ 50,000 markkaa lisäykseksi talousarvioon kelkkamäkien rakentamista⁹⁾ ja kunnossapitoa varten merkittyyn määrärahaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 18 §. — ²⁾ S:n 27 p. tammik. 18 §. — ³⁾ S:n 3 p. maalisk. 16 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. jouluk. 10 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 19. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 19 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. helmik. 11 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. marrask. 12 §.

Puhtaanapitolaitoksen määrärahan ylittäminen ja lisämäärärahan myöntäminen. Työttömille naisille oli vuonna 1925 järjestetty puhdistus- ja lakaisutoita kaupungin alueella, ja kustannusten peittämiseen oli käytetty osin lumenkuljetusmäärärahasta jäänyt säästö, 30,254:15 markkaa, osin vuoden 1925 talousarvion vakinainen lakaisumääräraha, jonka kaupunginvaltuusto oikeutti¹⁾ ylittämään 181,973:90 markalla.

Sittemmin ilmeni, että myöskin eräät kuluvan vuoden menosääntöön puhtaanapitoa varten merkityt määrärahat olivat liian niukasti arvioidut ja että tarvittiin yhteensä 1,908,500 markan suuruinen lisämääräraha, siitä 8,500 markkaa tarverahoihin, 900,000 markkaa lakaisua, 900,000 markkaa lumi-toita, 15,000 markkaa autojen käyttöä ja kunnossapitoa, 55,000 markkaa työntekijäin kesälomia ja 30,000 markkaa työntekijäin sairaus- ja hautausavustuksia varten. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ myöntää pyydetyn määrän, josta 68,000 markkaa suoritettaisiin valtuuston käyttövaroista Puhtaanapito nimisen pääluokan kohdalta ja 1,840,500 markkaa vuoden tilierotuksesta. Samalla puhtaanapitolaitos oikeutettiin³⁾ käyttämään autojen käyttö- ja kunnossapitomäärärahasta yhteensä 20,000 markkaa laitoksen virkamiesten tarkastusmatkoillaan käyttämien vuokra-autojen vuokriin.

Koska puhtaanapitolaitoksen vaatetusmääräraha ei riittänyt tarpeellisten sadetakkien ja hansikkaiden hankkimiseen laitoksen työntekijöille, kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ käyttövaroistaan Puhtaanapito nimisen pääluokan kohdalta tarpeellisen lisämäärän, 32,000 markkaa.

Lisämäärärahan myöntäminen kauppahalleille. Koska kauppahallien puhtaanapitoa varten menosääntöön merkitty määräraha talven runsaiden lumisateiden johdosta oli osoittautunut riittämättömäksi, kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta puheena olevaan määrärahaan 37,000 markan lisäyksen.

Kaupungin talot. Talonisännöitsijä oikeutettiin⁶⁾ ylittämään vuoden 1925 menosääntöön poliisilaitoksen hallussa olevien kaupungin talojen valaistusmääräraha 12,000 markalla ja Kaupunkitalot nimisen luvun vastaava määräraha 9,000 markalla.

Myöhemmin kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ vuoden tilierotuksesta 41,085:75 markkaa lisäykeksi vuoden menosääntöön kaupungin talojen puhtaanapitoa varten merkittyyn määrärahaan, joka oli osoittautunut riittämättömäksi harvinaisen runsaiden lumenkuljetuskustannusten johdosta, 19,000 markkaa kaupungin talojen valaistus- ja korjausmäärärahoihin sekä 2,100 markkaa vuoden varrella ostetun Ruoholahdenrannan talon n:o 3 a sekä Ruoholahdenrannassa sijaitsevan tavarasuojuksen hoitoa varten.

Palovakuutusmäärärahan ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti valtuutaneensa sosialilautakunnan korottamaan Kangasalan- ja Someronteiden sekä Kristiinankadun työväenasuntoryhmäin palovakuutusmääriä 814,000, 1,332,000 ja 487,000 markalla sekä pitää kaupungille edullisena ottaa korotetut vakuutukset jo vuonna 1925, jolloin maksut olisivat 2½‰/100 huokeammat, oikeuttaneensa lautakunnan ylittämään vuoden 1925 palovakuutusmäärärahan tähän tarkoitukseen tarvittavalla määrällä, 32,916 markalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁷⁾ kamarin toimenpiteen.

Kansanpuistojen määrärahan ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti oikeuttaneensa kansanpuistojen valvojan ylittämään vuoden 1925 menosään-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 10 §. — ²⁾ S:n 31 p. maalisk. 11 § ja 17 p. marrask. 15 §. —

³⁾ S:n 3 p. marrask. 18 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. jouluk. 11 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. lokak. 13 § ja 8 p. jouluk. 11 §. — ⁷⁾ S:n 27 p. tammik. 23 §.

töön kansanpuistoja varten merkittyjä määrärahoja 54,872: 99 markalla, nim. Seurasaaren määrärahan 8,000 markalla, Korkeasaaren puiston määrärahan 6,500 markalla ja Korkeasaaren eläintarhan kunnossapitomäärärahan 40,372: 99 markalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ kamarin toimenpiteen.

Maatilain määrärahan ylittäminen. Rahatoimikamarin oikeutettua maatalouskonttorin yhteensä 105,000 markalla ylittämään eräitä vuoden 1925 menosääntöön lautakunnan hoidossa olevia maatiloja varten myönnettyjä määrärahoja kaupunginvaltuusto päätti²⁾ tästä tiedon saatuaan ainoastaan hyväksyä toimenpiteen.

Palkkausmäärärahan ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti³⁾, että virallinen elinkustannusindeksiluku vuonna 1925 oli ollut korkeampi kuin talousarviota laadittaessa oli voitu arvioida, mistä oli ollut seurauksena, että mainitun vuoden menosääntöön ylempään palkka-asteikkoon siirtymisen varalta merkitty määräraha oli ylitetty 1,401,838: 94 markalla. Ilmoitus aiheutti ainoastaan pöytäkirjamerkinnän.

Eläkemäärärahan ylittäminen. Rahatoimikamari oikeutettiin⁴⁾ tarpeen mukaan ylittämään vuoden menosääntöön vuoden varrella myönnettäviä uusia eläkkeitä ja apurahoja varten varattu määräraha.

Naisten työtupain määrärahan ylittäminen. Vuoden 1925 menosääntöön naisten työtupia varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi sen johdosta, että työtuvissa kaupunginvaltuuston suostumuksella⁵⁾ oli toimeenpantu ammattikursseja työttömille naisille, mikä oli aiheuttanut 36,381: 95 markan lisäkustannuksen, sekä koska hätäaputoita oli täytynyt järjestää vanhemmille työttömille naisille 20,000 markan kustannuksin. Rahatoimikamarin anomuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ nämä ylitykset.

Määrärahan siirto. Rahatoimikamari oli oikeuttanut kaupungin sairaalahallituksen siirtämään vuoteen 1926 428,096 markkaa vuonna 1925 kaluston ja vaatevaraston hankkimiseksi Nikkilän melisairaalan uudelle osastolle myönnetystä määrärahasta sekä jäähdytyskaapin ja astiainpesukoneen hankkimiseksi Marian sairaalaan myönnetyn määrärahan, 64,000 markkaa, kokonaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁷⁾ kamarin toimenpiteen.

Määrärahan myöntäminen yhtiölle Mankala fors aktiebolag. Mankala fors aktiebolag nimisen yhtiön anomuksesta kaupunginvaltuusto myönsi⁸⁾ Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan yhtiön käytettäväksi 20,000 markkaa.

Määrärahan osoittaminen muotokuva varten. Kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾ osoittaa käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta enintään 40,000 markkaa vtn lääkintäneuvos A. Tolletin muotokuvan maalauttamiseen.

Muotokuva paljastettiin¹⁰⁾ joulukuun 8 p:nä.

Latvian presidentin vierailu. Kaupunginvaltuuston saatua ilmoituksen, että Latvian presidentin odotettiin saapuvan vierailulle Helsinkiin toukokuun keskivaiheilla, valtuusto päätti¹¹⁾ osoittaa Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 60,000 markkaa kaupungin koristamiseen vierailun ajaksi ja eräiden muiden vierailun aiheuttamien kustannusten peittämiseen sekä antaa rahatoimikamarille tehtäväksi yksissä neuvoin valtuuston valmisteluvaliokunnan kanssa ryhtyä tarpeellisiin täytäntöönpanotoimiin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 17 ja 18 §§. — ²⁾ S:n 3 p. maalisk. 13 §. — ³⁾ S:n 17 p. maalisk. 17 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. kesäk. 12 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 83. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 14 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. maalisk. 15 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. toukok. 15 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. syysk. 29 §. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. jouluk. 1 §. — ¹¹⁾ S:n 5 p. toukok. 1 §.

W. Runebergin haula. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että kaupunki ottaisi 30,000 markalla osaa sen muistopatsaan aiheuttamiin kustannuksiin, joka kuvanveistäjä W. Runebergin omaisilla ja ystävillä oli aikomus pystyttää hänen haudalleen, sekä osoittaa mainitun määrän Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Kuvapatsaiden hankkiminen Pitkällesillalle. Kuvanveistäjä J. R. Mäntynen oli 75,000 markan hinnasta tarjonnut kaupungin lunastettavaksi neljä Pitkällesillalle aiottua veistosta, mutta kaupunginvaltuusto päätti²⁾ evätä tarjouksen.

Hätäaputyöt. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä rahatoimikamari huomautti, että satamaliikenteen päätyttyä ja myöskin niiden lomitoiden, joissa tuntuva määrä työntekijöitä oli saanut työansiota, tultua loppuun suoritetuiksi, sekä sitkeän pakkasen miltei kokonaan keskeytettyä yksityisen rakennustoiminnan työttömäin henkilöiden lukumäärä oli huolestuttavasti lisääntynyt. Kamarin mielestä oli hätäaputöitä pantava käyntiin niin laajassa mitassa, että kaupungin töissä olevain työntekijäin luku voitaisiin pysyttää muuttumattomana ja että lisäksi voitaisiin ottaa n. 200 ylimääräistä työntekijää. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli siltä pyydettyssä lausunnossa tehnyt selvää niistä töistä, jotka soveltuivat alulle pantaviksi, sekä niistä johtuvista kustannuksista, minkä ohessa kamari huomautti, että menosääntöön Yleisten töiden pääluokan kohdalle oli merkitty kaupunginvaltuuston käytettäväksi ylimääräisiä töitä varten 1,800,000 markan suuruinen määräraha, josta 500,000 markkaa oli osoitettu³⁾ etukäteen vuonna 1925.

Rahatoimikamarin esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, että hätäaputöitä pantaisiin toimeen miehille, että nämä työt käsittäisivät eräiden Jätkäsaaren korttelien tasoituksen, kanavahautojen louhimisen Poikki- ja Mittaajankatuihin, tukimuurin rakentamisen Ahdinkadun itäpuolelle, Runebergin- ja Mechelininkatujen välisen Museokadun osan tasoituksen, sekä kanavan louhimisen samalla katuosalla, vastaavat työt Ilmarisenkadulla sekä erällä Munkkiniemen- ja Pakaankatujen osilla ynnä Sturenkadun viereisen korttelin n:o 357 louhinnan; sekä että Yleisten töiden pääluokkaan merkittyjen kaupunginvaltuuston käyttövarain ylijäämän, 1,300,000 markkaa, sai käyttää edellä mainittuihin tarkoituksiin.

Rahatoimikamari lähetti sittemmin selonteon niistä toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty vallitsevan työttömyyden johdosta, ja ilmoitti siinä, että oli osoittautunut välttämättömäksi lisäksi panettaa käyntiin louhimistöitä Mechelininkadulla ja jatkaa edellä lueteltuja, jo aloitettuja töitä sekä että myönnetty määräraha riitti kaikkeen tähän. Ilmoitus ainoastaan merkittiin⁵⁾ valtuuston pöytäkirjaan.

Kun työttömyyttä kuitenkin jatkui, katsoi rahatoimikamari, että hätäaputöitä oli jatkettava koko huhtikuu v. t. kaupungininsinöörin laatiman ohjelman mukaan, joka käsitti osin jo aikaisemmin alulle pantujen töiden jatkamista, osin eräitä uusia töitä, jotka satamaosaston toimesta oli suoritettava Lapinniemellä ja Drumsönkadulla. Tähän myöntyen kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että hätäaputöitä sai jatkaa huhtikuun aikana edellä mainitun työohjelman mukaan, myöntää tarkoitukseen 800,000 markkaa osoitettavaksi Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista, että koska mainitut varat jo oli käytetty loppuun, tämän tilin sai ylittää tarvitta-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 18 §. — ²⁾ S:n 5 p. toukok. 20 §. — ³⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 55. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 12 §; ks. myös tätä kert. s. 31. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 22 §. — ⁶⁾ S:n 31 p. maalisk. 8 §.

valla määrällä, sekä oikeuttaa rahatoimikamarin supistamaan hätäaputoita sikäli kuin se katsoi työmarkkinoilla vallitsevan tilanteen sen sallivan.

Helsingin ammatillisen keskusneuvoston r. y. anomuksen, että kaupunginvaltuusto osoittaisi 1,500,000 markkaa töiden järjestämiseksi työttömille tai mahdollisesti raha-avustusten jakamiseksi, kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾, koska vallitsevan työttömyyden lieventämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin jo oli ryhdytty.

Naisten työtuval. Erään työttömien kokouksen edustajat olivat kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä anoneet, että naisten työtuissa noudatettu urakkajärjestelmä poistettaisiin, koska sen turvissa oli harjoitettu keinottelua; että ammattikursseja ei järjestettäisi hätäaputoiden yhteyteen, jotka oli suoritettava erikseen vaatimatta työntekijöiltä mitään ammattitaitoa; että alin tuntipalkka hätäaputoissa vahvistettaisiin 3 markkaksi; sekä ettei työtupain ylläpitämiseen myönnettyä määrärahaa saisi käyttää koneiden ostoon, vaan ainoastaan suoranaiseen töiden järjestämiseen. Naisten työtupain johtokunta, jolta oli pyydetty lausuntoa edellä mainitusta kirjelmästä, oli torjunut keinottelua koskevan syytöksen sekä pitänyt urakkatyötä kyseessä olevissa tapauksissa ainoana tarkoituksenmukaisena. Ammattikursien tarkoituksen, nim. niiden henkilöiden itsensäelättämismahdollisuuksien lisäämisen, joiden ammattitaidottomina oli vaikeata ansaita elatukseksen riittävää urakkapalkkaa, johtokunta katsoi kokouksen ilmeisesti käsittäneen väärin. Näille henkilöille suoritettua palkkaa oli pidettävä työttömyysavustuksen luontoisena. Tuntipalkkaa koskevaan anomukseen johtokunta ei suinkaan tahtonut suhtautua jyrkän kielteisesti, mutta huomautti, että anottu korotus aiheuttaisi kuukausittain 15,000—18,000 markan lisäkustannuksen. johon valtio ei ottaisi osaa. Lopuksi johtokunta ilmoitti, että työkonet aina oli hankittu johtokunnalle erikoisesti tähän tarkoitukseen myönnettyillä määrärahoilla.

Tutustuttuaan työttömäin mainitussa kirjelmässä esittämiin lausuntoihin ja vaatimuksiin sekä naisten työtupain johtokunnan siihen antamaan vastaukseen ja rahatoimikamarinkin ehdotettua esityksen evättäväksi kaupunginvaltuusto päätti²⁾ hylätä sen kaikilta osiltaan.

Työkerhojen järjestäminen työttömille nuorukaisille. Koska työnvälitystoimistoon ilmoittautuneiden työntekijöiden joukossa oli paljon 15—18 vuotisia nuorukaisia, joille toimiston ei onnistunut hankkia työpaikkoja, rahatoimikamari oli neuvotellut Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton kanssa kysymyksestä, mitä mahdollisesti voitaisiin tehdä sopivan työskentelyn hankkimiseksi mainituille nuorille henkilöille, ja liitto oli ilmoittanut suostuvansa järjestämään huoneistoonsa n. s. työkerhoja, joissa n. 40 nuorukaisella olisi tilaisuus suorittaa vähäisiä puutöitä ja myöskin saada opetusta tällaisessa työssä. Jotta tätä toimintaa voitaisiin jatkaa n. 5 kuukautta, tarvittaisiin kaupungin avustusta n. 80,000 markkaa. Rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle yksityiskohtaisen selonteon siitä, miten toiminta oli suunniteltu järjestettäväksi, ja puolsi tarpeellisen määrärahan myöntämistä. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ kuitenkin evätä esityksen, koska ehdotuksen toteuttamiseksi ei voitu edellyttää saatavan valtionapua.

Kunnan työntekijäin kesäloma. Rahatoimikamari oli vuonna 1925 asettanut⁴⁾ komitean valmistelemaan kysymystä kesäloman järjestämisestä niille

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 2 §. — ²⁾ S:n 3 p. maalisk. 23 §. — ³⁾ S:n 27 p. tammik. 13 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 258.

kaupungin työntekijöille, joilla ei sitä aikaisemmin ollut ollut. Hankittu selvitys osoitti kuitenkin, että eri laitoksissa kesälomia myönnettäessä noudatettiin eri menettelytapoja, ja kun komitea katsoi yhdenmukaisuuden näissä asioissa välttämättömäksi, se valmistellessaan kesälomakysymystä otti huomioon kaikki kaupungin työntekijät, kuitenkin rajoittaen tehtävän niin, että työntekijöihin luettiin ainoastaan ne henkilöt, jotka suorittivat ruumillista työtä ja nauttivat viikko-, tunti- tai urakkapalkkaa, sekä maanviljelystyöntekijät, jota vastoin henkilöt, jotka nauttivat kuukausipalkkaa, komitean mielestä oikeastaan kuuluivat kaupungin viranpitäjain ryhmään. Kysymyksestä laatimassaan mietinnössä¹⁾ komitea työpaikkaa silmällä pitäen jakoi kunnan työntekijät kahteen ryhmään. Toisen muodostivat maatalous- ja lastensuojelulautakuntain alaiset, maaseudulla työskentelevät maanviljelystyöntekijät, toisen taas kaupungin yleisten töiden hallituksen, kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ja puhtaanapitohallituksen alaiset työntekijät. Maataloustyöntekijöille komitea ei ehdottanut muuta lomaa kuin työsopimuslaissa säädetyn, koska tätä pitempää lomaa ei yleensä käytetty maanviljelystyöissä maaseudulla. Edelleen komitea katsoi olevan määrääminen, että tämä loma vanhan tavan mukaan oli nautittava marraskuun alussa asianomaisen hallituksen tai työnjohdon silti ollessa esteetön, mikäli siitä ei aiheutunut haittaa työlle, sijoittamaan loman muuhun vuodenaikaan.

Myöskään kaupungin hätäaputyöntekijöille ei heidän työnsä tilapäisen luonteen takia katsottu olevan myönnettävä muuta lomaa kuin työsopimuslaissa säädetty.

Muiden työntekijäin aikaisemmin nauttimiin lomiin nähden ei ollut valinnut täydellistä yhdenmukaisuutta. Yleensä oli kuitenkin ollut huomattavana pyrkimys myöntää pitemmän aikaa kaupungin palveluksessa olleille työntekijöille runsaampi vuotuisen loman määrä sekä sallia rasittavinta ja tärkeintä työtä suorittavain työntekijäin muita nopeammin saavuttaa loman maksimimäärä. Tämä astejärjestelmä oli tietenkin edullinen työntekijöille, mutta samalla kaupungillekin sikäli, että se oli omiaan pysyväisemmin kiinnittämään työntekijöitä kaupungin palvelukseen ja siten vähentämään tilapäisten työntekijäin lukua. Komitea katsoi sen vuoksi, että astejako oli säilytettävä siten, että työntekijä, joka oli ollut vähemmän kuin 3 vuotta kaupungin palveluksessa, saisi työsopimuslaissa säädetyn loman, työntekijä, joka oli ollut toimesaan 3—10 vuotta, 12 työpäivän loman ja enemmän kuin 10 vuotta kaupungin palveluksessa ollut työntekijä 18 työpäivän loman, kuitenkin lukuunottamatta teknillisten laitosten vuorotyöntekijöitä, sukeltajia ja tuntipalkkaisia rakennuskonttorin esimiehiä ja koneenkäyttäjiä, joiden jo 5 vuoden palvelusajan jälkeen tuli saada 18 työpäivän maksimiloma. Lomat oli komitean mielestä myönnettävä kesän aikana, tarkemmin määritellen toukokuun 15 p:n ja syyskuun 15 p:n välillä, joka vuodenaika tarjoaa kaupunkilaisille parhaat mahdollisuudet lepoon ja terveelliseen virkistymiseen. Asianomaiselle hallitukselle olisi kuitenkin pidätettävä oikeus, mikäli se ei vaikuttanut töihin haitallisesti, anomuksesta sijoittaa loma toiseen vuodenaikaan sekä, jos työntekijä oli ollut vähintään 3 vuotta kaupungin palveluksessa ja kaupungille oli vaihdosta etua, samalla pidentää lomaa enintään 6 työpäivää.

Ehdotuksessaan kaupungin työntekijäin lomasäännöiksi komitea myöskin oli määritellyt, mitä oli katsottava palveluksen yhtäjaksoisuuden keskeytykseksi. Sellaisena keskeytyksenä ei katsottu voivan pitää sellaista työstä

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

poisjäämistä, jonka on aiheuttanut sääntömääräinen loma, sotapalveluksen suoritus, todettu tauti tai työssä sattuneesta tapaturmasta johtunut työkyvyttömyys, ei myöskään poisjäämistä työttömyyden takia tai asianomaisella luvalla enintään kahtena kuukautena yhteen jaksoon tai yhteensä kolmena kuukautena saman kalenterivuoden kuluessa.

Komitean mietintö lähetettiin kaupunginvaltuustolle, joka hyväksyi¹⁾ komitean laatiman ehdotuksen Helsingin kaupungin töissä olevain työntekijäin lomasäännöiksi tehtyään siihen ne asialliset muutokset²⁾, että teknillisten laitosten vuorotyöntekijäin tuli 10 vuoden yhtämittaisen palvelusajan jälkeen saada 24 työpäivän yhtäjaksoinen loma sekä että kaupungin työntekijäin loma yleensä oli myönnettävä toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana.

Puhtaanapitolaitoksen ajomiesten palkat. Helsingin kaupungin kunnantöytäntekijäin keskusneuvosto oli anonut, että puhtaanapitolaitoksen ajomiehet saisivat saman palkankorotuksen, jonka kaupunginvaltuusto joulukuussa 1924 oli myöntänyt³⁾ kaupungin palveluksessa oleville työntekijöille ja viranpitäjille, mutta kaupunginvaltuusto, joka jo aikaisemmin oli evännyt⁴⁾ samaa tarkoittavan anomuksen sen nojalla, että puheena olevat ajomiehet suorittivat työnsä omin hevosin ja omin työvoimin ja heidän palkkauksensa sen johdosta perustui sopimukseen, päätti⁵⁾ pysyä silloin tekemässään kielteisessä päätöksessä.

Työntekijäin lääkärinhoito. Helsingin kaupungin teknillisten laitosten työpaikkajärjestö oli anonut, että kaupungin teknillisten laitosten työntekijät jatkuvasti saisivat nauttia maksutonta lääkärinhoitoa, mikä etu oli heiltä lakkautettu kaupunginvaltuuston vahvistettua⁶⁾ kaikkia kaupungin työntekijöitä koskevat sairas- ja hautausavun antamisessa noudatettavat perusteet, mutta kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ evätä tämän esityksen, koska ei ollut mitään syytä asettaa teknillisten laitosten työntekijöitä erikoisasemaan kaupungin muihin työntekijöihin sekä kunnan viranpitäjiin verraten.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Kaupunginvaltuuston menosääntöön merkittyjen yleishyödyllisten yritysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysseurojen avustuspäärahain jakamista varten asettama valiokunta ilmoitti⁸⁾, että anottujen avustusten kokonaismäärä erästä anomusta lukuun ottamatta, jossa haluttua avustusta ei oltu määritetty, nousi aina 1,291,555 markkaan, jota vastoin käytettävissä olevia määrärahoja oli kaikkiaan ainoastaan 720,000 markkaa. Oli senvuoksi selvää, että eräitä avustusanomuksia oli ollut pakko kokonaan evätä ja toisissa anottuja määriä tuntuvasti vähentää, vaikkakin ilmoitettu tarkoitus olisi hyvin ansainnut kannatusta. Kaupunginvaltuustolle edellämainitun määrärahan jakamiskysymyksestä antamassaan lausunnossa⁸⁾ lautakunta oli katsonut, että sen ensi sijassa oli puolettava avustusten myöntämistä lastenhoitoalalla toimiville yrityksille ja laitoksille. Myönnettyjen varain asianmukaisen käytön valvonta oli valiokunnan mielestä järjestettävä samalla tavalla kuin edellisenä vuonna ja asianomaiset hallitukset, lautakunnat ja johtokunnat velvoitettava vuoden 1927 helmikuun kuluessa antamaan kaupunginvaltuustolle selonteko niille uskotun valvonnan suorittamisesta. Niille avustuksensaajille, jotka ilman vastaavaa korvausta antoivat avustusta puutetta kärsiville henkilöille, oli valiokunnan mielestä apurahat myönnettävä aikaisemmin voimassa ollein ehdoin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. kesäk. 10 §. — ²⁾ Ks. kunn. asetuskok. s. 91. — ³⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 77. — ⁴⁾ Ks. v. 1925 kert. s. 86. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 44 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 87. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 19 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13.

Kaikki valiokunnan ehdotukset hyväksyen kaupunginvaltuusto myönsi¹⁾, seuraavat avustukset:

Helsingin kuuromykkäyhdistykselle kuuromykkäin keskuudessa suoritettavaa kansanvalistustyötä varten....	Smk	1,000: —
Nuoriso- ja raittiusseura Fylgialle iltakurssien järjestämiseksi sekä siirtolapuutarhaa varten	»	6,000: —
Brage-yhdistykselle leikkeletoesta varten	»	4,000: —
Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle tyttöjen työtuvan voimassapitoon	»	10,000: —
Yhdistykselle Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors	»	12,000: —
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle alaikäisten katumyyjiin puutarhatöitä, urheilua ja kerhotoimintaa sekä joutilaiden poikain työnvälitystoimistoa varten	»	20,000: —
Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunnalle lasten koulupuutarhan ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Finlands allmänna svenska folkskolläro- och -lära- rinneförening nimisen yhdistyksen Helsingin piirille lasten kesätyöskentelyä varten.....	»	12,000: —
Valkonauha-yhdistykselle:		
sen tyttökodin voimassapitoon	»	20,000: —
» Espoossa olevan vastaanottokodin voimassapitoon	»	10,000: —
Helsingin poikakotisaatiölle sen poikakodin ylläpitä- miseksi	»	12,000: —
Lasten työkotiyhdistykselle	»	100,000: —
Helsingin rouvasväenyhdistykselle sen lastenkodin voimassapitoon.....	»	8,000: —
Sairaanhoitajattarille T. Sainiolle ja H. Kivimäelle Leppävaarassa olevan pientenlastenkotinsa ylläpitämiseksi	»	5,000: —
Neiti T. Soldanille Grankullan lastenhoito-opiston voi- massapitoon	»	12,000: —
Yhdistykselle Koteja kodittomille lapsille lasten vas- taanottokodin ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Caritas-kesäsiirtolan johtokunnalle siirtolan voi- massapitoon	»	6,000: —
Suomen lastenhoitoyhdistykselle	»	50,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle Suvilahden kasarmissa asuvien lasten kerhotoi- mintaa varten	»	6,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle:		
kerhotoimintaa varten	»	10,000: —
huoltolatoimintaa varten	»	8,000: —
Fredriksperin lastenseimen toimikunnalle lastenseimen voimassapitoon	»	15,000: —
Helsingin kaupunkilähetykselle:		
Helsingin lasten ja nuorison keskuudessa suoritettavaa työtä varten	»	20,000: —
sen muuta toimintaa varten.....	»	30,000: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 16 §.

Maitopisara-yhdistykselle	Smk	100,000: —
Helsingin diakonissalaitokselle Pitäjänmäellä olevan tuberkelitautilisten lasten kodin voimassapitoon	»	20,000: —
Lastentarhain kesäsiirtolayhdistykselle kahden lasten kesäsiirtolan voimassapitoon sekä matkakulujen suorittamista varten	»	24,000: —
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle: sen palvelijatarhokodin voimassapitoon	»	10,000: —
vapaapaikan voimassapitoon Lepopirtissä	»	5,000: —
Suomen vankeusyhdistykselle	»	4,000: —
Helsingin työväenyhdistykselle sen lainakirjaston täydentämiseksi	»	5,000: —
Suomen merimieslähetykselle sen toimintaa varten merimiesten hyväksi	»	10,000: —
Helsingin kasvatustaloukselliseksi talousopetuskurssien järjestämistä varten	»	18,000: —
Martta-yhdistyksen Helsingin osastolle kodinhoitokurssien järjestämiseksi	»	5,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle naisyhdistykselle vapaapaikkain järjestämiseksi varattomille äideille ynnä heidän lapsilleen yhdistyksen lepokodissa	»	5,000: —
Teollisuusseutujen evankelioimiselle kerhotointaa varten	»	3,000: —
Helsingin Mariayhdistykselle iäkkäiden palvelijatarhien kodin voimassapitoon	»	15,000: —
Pelastusarmeijalle sen yhteiskunnallista toimintaa varten	»	30,000: —
Helsingin sokeainyhdistykselle sen työnvälitystoimintaa varten	»	20,000: —
Yhdistykselle Kirjoja sokeille	»	10,000: —
Helsingin kansankonservatoriolle	»	12,000: —
Helsingin raittiusseuralle	»	5,000: —
Raittiusyhdistys Riennolle lasten keskuudessa suoritettavaa raittiusuutia varten	»	2,000: —
Alkoholiparantola Turvalle Helsingistä kotoisin olevien varattomien alkoholistien hoitoa varten	»	10,000: —
	Yhteensä	Smk 720,000: —

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti:

että ne yhdistykset, seurat ja yksityiset henkilöt, joille apurahoja myönnettiin, varain asianmukaiseen käyttöön nähden oli alistettava sellaisen valvonnan alaisiksi, mikä säädettiin kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa kaupungille tulevain juovutusjuomavoittovarain käytöstä noudatettavaa menettelyä koskeissa säännöissä, siten, että

Helsingin kuuromykkäyhdistys, nuoriso- ja raittiusseura Fylgia ja Brageyhdistys olivat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors, Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunta, Finlands allmänna svenska folkskolläro- och -lärarinneförening yhdistyksen Helsingin piiri, Valkonauhayhdistys tyttökotiin nähden, Helsingin poikakotisäätiö, Lasten työkotiyhdis-

tys, Helsingin rouvasväenyhdistys, neiti T. Soldan Grankullan lastenhoitopistoonsa nähden, sairaanhoitajattaret T. Sainio ja H. Kivimäki pientenlastenkotiinsa nähden, yhdistys Koteja kodittomille lapsille, Caritas-kesäsiirtolan hallitus, Suomen lastenhoitoyhdistys, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto kerhotoimintaansa nähden sekä saman liiton Helsingin kaupungin osasto, Fredrikserin lastenseimen toimikunta sekä Helsingin kaupunkilähetyslasten ja nuorison hyväksi suoritettavaan työhön nähden olivat lastensuojelulautakunnan alaiset;

Maitopisara-yhdistys, Diakonissalaitos ja Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto huoltolatoimintaan nähden olivat terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Lastentarhain kesäsiirtolayhdistys oli kansanlastentarhain johtokunnan alainen;

Valkonauha-yhdistys vastaanottokotiinsa nähden, Helsingin kasvatusopillinen talouskoulu, Marttayhdistyksen Helsingin osasto, Helsingin talustyöntekijäin yhdistys, Suomen vankeusyhdistys, Suomen merimieslähetysseura, Helsingin työväenyhdistys, Helsingin sosialidemokraattinen naisyhdistys sekä Teollisuusseutujen evankelioimisseura r. y. olivat sosialilautakunnan alaiset;

Helsingin Mariayhdistys, Helsingin sokeainyhdistys, Pelastusarmeija ja Helsingin kaupunkilähetys yleiseen toimintaansa nähden olivat köyhäinhoitolautakunnan alaiset;

yhdistys Kirjoja sokeille oli kaupunginkirjaston johtokunnan alainen; Helsingin kansankonservatorio oli musiikkilautakunnan alainen; sekä

Helsingin raittiusseura, Raittiusyhdistys Riento ja Alkoholistiparantola Turva olivat raittiuslautakunnan alaiset;

vahvistaa avustusten nauttimisen lisäehdoiksi, että kaikkien hakijain, jotka vastaavaa korvausta saamatta myönsivät tarvitseville henkilöille apua, samalla kuin niiden soveltuviin kohdin oli tehtävä ero kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöiden välillä, tuli jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista ja sen mukaan kuin avustusta muodossa tai toisessa annettiin ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi samoin kuin avustusten myöntämiseen ja niiden käytön valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitolautakunta katsoi tarpeelliseksi antaa;

velvoittaa asianomaiset hallitukset, johto- ja lautakunnat vuoden 1927 helmikuun kuluessa antamaan selonteot edellä mainitun valvonnan suorittamisesta sekä sen aiheuttamista toimenpiteistä; sekä

että näille viranomaisille oli annettava tieto kaupunginvaltuuston edellä selostetusta päätöksestä niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Ortopedisien poliklinikan avustaminen. Raajarikkoisten avustamisyhdistys r. y. oli ilmoittanut aikovansa perustaa omistamansa Ens. linjan taloon n:o 3 ortopedisen poliklinikan, jossa yhdistys m. m. tarjoutui antamaan ilmaista hoitoa Helsingistä kotoisin oleville henkilöille sekä olemaan kansakoululääkärien käytettävänä kansakoululasten ortopedisiä erikoistutkimuksia toimitettaessa ehdoin, että kaupunki vuosittain suoritti 12,000 markkaa poliklinikan kustannusten peittämiseksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ tähän anomukseen

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. marrask. 22 §.

yhdistyksen esittämin ehdoin sekä edellyttäen, että yhdistys toimitti valtuustolle ja terveydenhoitolautakunnalle vuosikertomuksensa. Avustus päätettiin myöntää vuodeksi kerrallaan asianomaisen vuoden talousarviota vahvistettaessa.

Avustuksen myöntäminen Valkonauhayhdistykselle. Valkonauhayhdistyksen anottua kunnan varoista 20,000 markan avustusta voidakseen kesäkuun 1 p:ään asti ylläpitää Kilossa olevaa tyttökotiaan kaupunginvaltuusto saatuaan sillävälin tietää yhdistyksen voivan odottaa saavansa vuokra-avustusta valtionkin varoista päätti ²⁾ myöntää mainitulle kodille 5,000 markan avustuksen Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan. Sitten yhdistys sai ³⁾ yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahasta tämän lisäksi 20,000 markan määrärahan, mutta siitä huolimatta sen oli pakko taloudellisten vaikeuksien vuoksi sulkea tyttökoti. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ oikeuttaa yhdistyksen pitämään ^{5/12} jälkimmäisestä apurahasta eli 8,350 markkaa, jota vastoin loput, 11,650 markkaa, oli suoritettava takaisin kaupunginkassaan. Yhdistyksen tekemän anomuksen, että se saisi käyttää viimeainitun määrän suunnitellun nuorten tyttöjen kodin pohjarahastoksi, evättiin, koska ei pidetty sopivana käyttää yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahan varoja uusien yritysten perustamiseen.

Äitiyseläkkeet ja kansakouluoppilaiden ruokinta. Vtn Sillanpään vuoden 1925 talousarviota käsiteltäessä tekemät esitykset ⁵⁾ äitiyseläkejärjestelmän käytäntöön ottamisesta ja kansakoululasten ruokinnan järjestämisestä lähetettiin ⁶⁾ rahatoimikamarin valmisteltaviksi; jälkimmäisestä kysymyksestä kamarin oli hankittava kansakoulujen johtokuntain lausunnot.

Tehtävänsä mukaisesti rahatoimikamari oli hankkinut kysymyksestä lausunnot suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnilta, jotka olivat yhtä mieltä siitä, että ehdotus tosin tarkoitti kansakoululasten parasta, mutta oli mahdoton toteuttaa, koska kansakouluhuoneistoissa ei ollut ehdotuksessa edellytetyn oppilasmäärän ruokkimiseen tarvittavaa tilaa; että voimassa oleva työjärjestys, jonka mukaan useat koulut työskentelivät kahdessa vuorossa, ei sallinut niin pitkän väliajan järjestämistä kuin tarvittiin ehdotetun aterian tarjoiluun; että mikäli ehdotuksen tarkoituksena oli, että ruoka tarjotaisiin ilmaiseksi, kaupungille aiheutuisi siitä tuntuvia kustannuksia, mikä oli tarpeetonta, koska kouluissa kävi paljon lapsia, joiden vanhemmat sekä voivat että tahtoivat itse hankkia lapsilleen ruuan; sekä että kouluissa jo voitiin tarjota lämmin ateria varattomille lapsille, jotka olivat sen tarpeessa, ja että tilaisuus tämän aterian saantiin voitiin ulottaa myöskin lapsiin, joiden kotiolot muista syistä tekivät sen suotavaksi.

Tutustuttuaan edellä selostettuihin lausuntoihin, joihin rahatoimikamarin oli yhtynyt, kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ evätä tarkastaja Sillanpään ehdotuksen maksuttoman aterian tarjoamisesta kaikille kaupungin kansakoulujen oppilaille.

Avustuksen epäminen raittiusyhdistyksiltä. Raittiusyhdistys Kilpi oli anonut 10,000 markan suuruista avustusta kunnan varoista käytettäväksi juoppouden vastustamiseksi Helsingissä, mutta koska yhdistys ei ollut säädetyn ajan kuluessa anonut avustusta yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahasta eikä muita varoja ollut tähän tarkoitukseen käytettävissä, valtuusto päätti ⁸⁾ evätä esityksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 30 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 65. — ³⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 50 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 93. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 45 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. kesäk. 18 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. huhtik. 20 §.

Samaten valtuusto epäsi ¹⁾ Helsingin raittiusjärjestöjen keskustoimikunta nimisen Helsingin raittiusyhdistysten keskuselimen anomuksen 10,000 markan avustuksen myöntämisestä, koska mainittujen yhdistysten oma asia oli avustaa edustajainsa muodostaman keskustoimikunnan toimintaa.

Aero-osakeyhtiön avustusanomus. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä Aero-osakeyhtiö oli huomauttanut, että lentoliikenteen lisääntyminen teki yhtiölle väliaikaisesti luovutetun Katajanokan lentosataman laajentamisen välttämättömäksi, sekä anonut, että yhtiölle myönnettäisiin kunnan varoista avustus, joka olisi vähintään puolet puheenaolevain laajennustöiden arvioiduista kustannuksista, 120,000 markasta. Valtuusto päätti ²⁾ kuitenkin evätä yhtiön anomuksen, koska oli virinnyt kysymys lentosataman perustamisesta yleistä liikennettä varten eikä kunnan avustuksen myöntäminen yksityisen ilmailuliikenneyhtiön laitteita varten asiain niin ollen näyttänyt sopivalta.

Teatterien avustaminen. Svenska teatern, Kansan näyttämö ja Koiton näyttämö nimiset teatteriyhtykset kääntyivät taloudellisiin vaikeuksiin joutuneina kaupunginvaltuuston puoleen anoen avustusta kunnan varoista. Valtuusto hyväksyi ³⁾ anomukset myöntäen käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta teattereille Svenska teatern ja Kansan näyttämö kummallekin 100,000 markan ja Koiton näyttämölle 50,000 markan ylimääräisen avustuksen.

Ruotsin kuninkaan vierailu. Uudenmaan läänin maaherra oli joulukuun 14 p:nä 1925 antamallaan päätöksellä hylännyt ⁴⁾ silloisten vttn J. E. Aallon ja J. E. Nurun vuonna 1925 esittämän valituksen ⁵⁾, joka koski kaupunginvaltuuston päätöstä varojen myöntämisestä eräiden Ruotsin kuninkaan vastaanottojuhllisuuksien aiheuttamien kustannusten suorittamiseen.

Määrärahoja kongresseja varten. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ 20,000 markan avustuksen Helsingissä heinäkuun 31—elokuun 7 p:nä pidettävän Nuorten miesten kristillisten yhdistysten maailmankongressin kustannusten peittämiseksi.

Helsingissä heinäkuun 13—14 p:nä pidettäväksi suunnitellun kolmannen pohjoismaisen kemistikokouksen toimikunta oli anonut kunnan varoista 15,000 markan avustusta kokouksen aiheuttamien kustannusten peittämiseksi, mutta kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ myöntää mainittuun tarkoitukseen ainoastaan 8,000 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokasta.

Riihimäen—Jyväskylän—Haapajärven rautatiekomitealle myönnettiin ⁸⁾ sen anoma 30,000 markan avustus suoritettavaksi Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahasto. Rakennustoiminnasta, joka varsinkin Kuntähdän omakotialueella oli erittäin vilkas, oli ollut seurauksena tavallista suurempi lainain kysyntä yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta, minkä johdosta menosääntöön rahaston kartuttamiseksi merkitty määräraha uhkasi loppua kesken vuotta. Rakennustoiminnan pysähtymisen välttämiseksi kaupunginvaltuusto myönsi ⁹⁾ mainittuun määrärahaan 500,000 markan lisäyksen, joka maksettaisiin ennakolta kaupunginkassasta ja aikanaan merkittäisiin vuoden 1927 menosääntöön.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 21 §. — ²⁾ S:n 16 p. kesäk. 32 §. — ³⁾ S:n 16 p. kesäk. 5 ja 6 §§. — ⁴⁾ S:n 17 p. helmik. 5 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 83. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 43 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. kesäk. 23 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. lokak. 11 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. syysk. 25 §.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen. Joulukuun 17 p:nä 1925 valtioneuvosto oli päättänyt vuonna 1926 jatkuvasti antaa kuoletuslainoja yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi samoin ehdoin kuin aikaisemmin, paitsi että lainain vuotuismaksun tuli olla $9\frac{1}{2}$ %, mistä korkoa 8 %. Edellä mainitussa päätöksessä ilmoitetuin ehdoin kaupunginvaltuusto sittemmin hyväksyen Asunto-osakeyhtiö Sturen tekemän anomuksen päätti ¹⁾ myöntää mainitulle yhtiölle 1,458,000 markan kuoletuslainan 9 %:n vuotuismaksuin, josta $7\frac{3}{4}$ % olisi jäljellä olevan lainamäärän korkoa; anoa sosialiministeriöltä 2,430,000 markan kuoletuslainaa myönnettäväksi yhtiölle valtioneuvoston edellä mainitussa päätöksessä säädetyin ehdoin; antaa rahatoimikamarille tehtäväksi ryhtyä näistä päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin; sekä julistaa päätökset heti tarkistetuiksi ja kiireellisinä toimeenpantaviksi.

Koska kaupunginvaltuusto oli vuonna 1925 myöntänyt ²⁾ Asunto-osakeyhtiö Savilalle kunnan varoista 750,000 markan kuoletuslainan sekä määrännyt, että rahamäärä oli osoitettava vuoden 1925 menosäännön tililtä Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyriyksille, mutta mainitusta määrärahasta oli käytettävänä ainoastaan 490,000 markkaa, valtuusto päätti ³⁾ osoittaa puuttuvan määrän, 260,000 markkaa, kuluvan vuoden menosäännön vastaavalta tililtä.

Sosiaalilautakunta oli ilmoittanut, että sosialiministeriö oli myöntänyt Asunto-osakeyhtiö Hauholle anotun ⁴⁾ 1,095,000 markan kuoletuslainan sijasta vain 950,000 markkaa, koska ministeriön käytettävänä olevat varat eivät olleet sallineet koko lainamäärän myöntämistä, ja kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ lautakunnan ehdotuksesta anoa sosialiministeriöltä, jolla nyttemmin oli käytettävänäään tarkoitukseen tarvittavat varat, 145,000 markan kuoletuslainaa myönnettäväksi Asunto-osakeyhtiö Hauholle valtioneuvoston joulukuun 17 p:nä 1925 tekemässä päätöksessä edellytetyin ehdoin.

Asunto-osakeyhtiö Aito nimisen yhtiön anottua kunnalta Vallilan Pakaankadun tontille n:o 29 suunnittelemaansa rakennusyritystä varten kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ valtioneuvoston joulukuun 17 p:nä 1925 tekemässä päätöksessä edellytetyssä järjestyksessä myöntää yhtiölle talousarvion määrärahasta Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyriyksille 360,000 markan kuoletuslainan, jonka vuotuismaksu olisi 9 % alkuperäisestä lainamäärästä, siitä korkoa $7\frac{3}{4}$ % kunakin vuonna maksamatta olevalle määrälle, sekä anoa sosialiministeriöltä yhtiölle 600,000 markan kuoletuslainaa yleisistä varoista. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Rahatoimikamari ilmoitti ⁷⁾, että se täyttäen kaupunginvaltuustolta saamansa tehtävän ⁸⁾ oli anonut sosialiministeriöltä 262,500 markan suuruista kuoletuslainaa yleisistä varoista tuberkelitautisten henkilöiden asuinrakennuksen teettämiseksi sekä että ministeriö oli myöntänyt tähän tarkoitukseen 210,000 markkaa, mikä määrä oli arvioitu ministeriönl askuperusteiksi vahvistamain korkeimpien rakennuskustannusten mukaan.

Eräät kaupungin viranpitäjät anoivat valitsemiensa edustajain välityksellä, että XIV kaupunginosan korttelissa n:o 475 sijaitsevat Runeberginkadun tontit n:ot 36 ja 38 myytäisiin huutokaupatta suunnitellulle yhtiölle, joka aikoi rakentaa niille asuntoja kunnan virkamiehille, sekä että tälle yhtiölle myönnettäisiin joko 2,090,000 markan suuruinen kuoletuslaina kaupungin varoista tai

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 20 §. — ²⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 96. — ³⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 19 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 96. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. toukok. 24 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. syysk. 37 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 33.

1,400,000 markan kuoleuslaina yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta ja että jälkimmäisessä tapauksessa lisäksi hankittaisiin 1,630,000 markan kuoleuslaina yleisistä varoista. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että kysymys kuoleuslainan myöntämisestä kaupungin varoista ja samanlaisen lainan hankkimisesta yleisistä varoista jätettäisiin lepäämään, kunnes vuoden 1927 talousarvio oli hyväksytty; siinä tapauksessa että kaupunki katsoisi mahdolliseksi myöntää edellä mainitulle yhtiölle anotun kuoleuslainan, valtuuttaa rahatoimikamarin huutokaupatta 1,287,000 markasta myymään yhtiölle XIV kaupunginosan korttelissa n:o 475 sijaitsevat Runeberginkadun tontit n:ot 36 ja 38, sekä sen varalta, että yhtiön osakkeita merkittäisiin yli osakepääoman, valtuuttaa rahatoimikamarin merkitsijöistä valitsemaan yhtiön osakkaat.

Kunnan eläkkeet. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että tammikuun 1 p:ään 1927 voimassa oleviksi vahvistetut ³⁾ kaupungin viranpitäjille ja työntekijöille tulevia eläkkeitä koskevat määräykset jäisivät voimaan vielä mainitun ajankohdan jälkeenkin ja kunnes valtuusto toisin päätti.

Evätyt anomus eläkkeen korottamisesta. Kirvesmies E. J. Wassmanin tekemän anomuksen rahatoimikamarin hänelle myöntämän ⁴⁾ eläkkeen korottamisesta kaupunginvaltuusto jätti ⁵⁾ huomioon ottamatta.

Myönnettyjä eläkkeitä. Kaupunginvaltuusto myönsi alla luetelluille henkilöille anomuksesta ylimääräiset elinkautiseläkkeet suoritettaviksi liukuvan asteikon mukaan seuraavin vuotuisin määrin VI palkka-asteikkoa noudattaessa:

palokorpraali T. Heinolle 9,600 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ⁶⁾;

ent. aluelääkärille R. Heikelille 6,000 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ⁷⁾;

terveyspoliisin ent. kaitsijalle J. A. Roosille 6,000 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ⁸⁾;

Nikkilän mielisairaalan ent. koneenkäyttäjälle H. A. Blomsterille 4,800 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ⁹⁾;

Kallion alemman käsityöläiskoulun ent. johtajalle arkkitehti G. A. Sundelinille, 5,400 markkaa lukien ¹⁰⁾ tammikuun 1 p:stä 1925;

lastentarhanopettajatar E. Hyväriselle 9,000 markkaa, siitä vähennettynä hänelle Yksityiskoulujen eläkekassasta myönnetty eläke, 250 markkaa, elokuun 1 p:stä lukien ¹¹⁾;

rakennuskonttorin avustavalle työpäällikölle B. Weckmanille 12,000 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ¹²⁾;

puhtaanapitolaitoksen johtajalle J. Sjöholmille 30,000 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva vakinainen eläke, lukien huhtikuun 1 p:stä 1927 ¹³⁾;

maistraatinsihteeri C. V. Ekroosin leskelle 6,000 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ¹⁴⁾;

rakennustarkastaja M. Gripenbergin leskelle 6,000 markkaa sekä lisäksi hänen kahdelle alaikäiselle tyttärelleen 3,000 markkaa kumpaisellekin, kunnes he tulivat täysi-ikäisiksi, tammikuun 1 p:stä lukien ¹⁵⁾;

kulkutautisairaalan ent. yövartijan K. A. Rehnströmin leskelle 3,000 markkaa lukien syyskuun 1 p:stä 1925 ¹⁶⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 38 §. — ²⁾ S:n 15 p. jouluk. 5 §. — ³⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 77. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 201. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 20 p. lokak. 14 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. toukok. 8 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. toukok. 15 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. helmik. 22 §. — ⁹⁾ S:n 2 p. kesäk. 13 §. — ¹⁰⁾ S:n 31 p. maalisk. 12 §. — ¹¹⁾ S:n 3 p. marrask. 3 a §. — ¹²⁾ S:n 27 p. tammik. 42 §. — ¹³⁾ S:n 17 p. marrask. 24 §. — ¹⁴⁾ S:n 2 p. kesäk. 21 §. — ¹⁵⁾ S:n 31 p. maalisk. 18 §. — ¹⁶⁾ S:n 5 p. toukok. 23 §.

rakennuskonttorin kirvesmiehen K. T. Nylundin leskelle 3,600 markkaa lukien heinäkuun 1 p:stä 1925¹⁾);

rakennuskonttorin avustavan työpäällikön B. Weckman-vainajan jälkeensä jättämille lapsille, 1 tyttäreille ja 2 pojalle 2,400 markkaa kullekin, lukien elokuun 1 p:stä, pojille, kunnes he olivat tulleet täysi-ikäisiksi ja tyttäreille, kunnes hän oli tullut täysi-ikäiseksi tai mennyt avioliittoon²⁾);

puhtaanapitolaitoksen työntekijän H. J. Flinkin leskelle 3,600 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien³⁾);

puhtaanapitolaitoksen työntekijän H. J. Salmelinin leskelle 3,600 markkaa lukien maaliskuun 1 p:stä 1925⁴⁾); sekä

hallivahtimestari C. J. Björkholmin leskelle 3,600 markkaa lukien tammi-kuun 1 p:stä⁵⁾).

Kaupunginvaltuusto oikeutti⁶⁾ anomuksesta Marian turvakodin johtajattaren B. Hannénin saamaan eläkkeen samojen perusteiden mukaan, joita sovellettiin myönnettäessä eläkkeitä kaupungin viranpitäjille. Rahatoimikamaria kehoitettiin ryhtymään tämän päätöksen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Myönnettyjä lisäeläkkeitä. Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾, että ent. kaupunginpalvelijalle C. G. Lindqvistille vuonna 1909 myönnettyyn⁸⁾ ylimääräisen avustuksen vuoden 1925 joulukuun 1 p:n ja vuoden 1927 tammikuun 1 p:n väliseltä ajalta tuli olla 5,004 markkaa vuodessa VI palkka-asteikon mukaan.

Leskirouva F. Kvarnströmin anomukseen, että hänen tyttärensä Nellyn eläke-aika, jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1917 oli määrännyt⁹⁾ päättyväksi lokakuun 30 p:nä 1926, pidennettäisiin, myönnettiin¹⁰⁾ sikäli, että tytär Nelly edelleen marraskuun 1 p:ään 1928 asti saisi nostaa eläkettä.

Suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle S. K. Strengille myönnettiin¹¹⁾ 3,600 markan vuotuinen lisäeläke elokuun 1 p:stä lukien.

Finbyn kasvatuslaitoksen johtajattarelle E. Antinille, jolla 20 palvelusvuoden nojalla oli oikeus saada ainoastaan lyhennetty eläke syyskuun 1 p:stä lukien¹²⁾, myönnettiin 3,600 markan vuotuinen lisäeläke mainitusta ajankohdasta lukien; lisämäärä oli suoritettava kiintein määrin noudattamatta indeksin vaihteluita.

Professori R. Sieversin anomus saada eläke erotessaan ruotsinkielisten kansakoulujen lääkärinvirasta lähetettiin¹³⁾ rahatoimikamarin ratkaistavaksi.

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia eläkkeen saamiseksi. Soittotaiteilija G. Mariani-Cerati oikeutettiin¹⁴⁾ eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen filharmonisessa orkesterissa palvelemaansa aika.

Putkenlaskija K. Iisakinpoika oikeutettiin¹⁵⁾ eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen Kaasuvalaistusosakeyhtiössä palvelemaansa aika.

Evättyjä eläkeanomuksia. Satamakapteeni O. W. Andsten-vainajan tytär oli anonut, että hänelle myönnettäisiin isänsä jälkeen ylimääräinen elinkautinen eläke kunnan varoista, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut¹⁶⁾ olevan syytä myöntyä anomukseen, koska hakija oli täysi-ikäinen eikä ollut esittänyt varallisuus- ja sukulaisuussuhteistaan mitään selvitystä, joka olisi todistanut hänen avustuksentarpeensa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 13 §. — ²⁾ S:n 22 p. syysk. 32 §. — ³⁾ S:n 17 p. marrask. 11 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. maalisk. 28 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. maalisk. 27 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. kesäk. 23 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. syysk. 40 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1909 kert. s. 95. — ⁹⁾ Ks. v:n 1917 kert. s. 154. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 24 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. marrask. 20 §; vrt. tätä kert. s. 200 —. ¹²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 29 § ja 20 p. lokak. 5 §; ks. myös tätä kert. s. 200. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. 20 p. lokak. 6 §; ks. tätä kert. s. 200. — ¹⁴⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 9 §; vrt. tätä kert. s. 201. — ¹⁵⁾ Valt. pöytäk. 31 p. maalisk. 13 §; vrt. tätä kert. s. 201. — ¹⁶⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 30 §.

Samaten valtuusto epäsi ¹⁾ oikeusaputoimiston oikeusavustajan apulaisen A. V. Falckin lesken anomuksen kunnan eläkkeen tai lahjapalkkion myöntämisestä sekä lehtorinleski E. Hertzin anomuksen saada eläke kaupungin varoista.

Lahjoitusrahastojen korkovarat. Sokeain jatko-opiston yhdistys oli anonut, että se saisi käytettäväkseen professori F. J. von Beckerin lahjoitusrahaston vuotuiset korkovarot ylläpitääkseen niillä opetuslaitosta, jossa sokeainkoulun käyneet sokeat henkilöt voisivat saada sekä tietopuolista että käytännöllistä jatko-opetusta. Samaten oli Helsingin sokeainyhdistys anonut, että se saisi mainitut korkovarot käytettäväkseen voidakseen perustaa lastentarhan ja valmistavan koulun sokeille lapsille. Mainituista esityksistä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että lahjoittaja von Beckerin tarkoituksena oli ollut, että testamentatut varat käytettäisiin lapsille aiotun laitoksen perustamiseen, joten Helsingin sokeainyhdistyksen mainitsema tarkoitus vastasi lahjoittajan tarkoitusta paremmin kuin suunniteltu jatko-opetuslaitos, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, että rahaston korkovaroihin ei olisi koskettava, ennenkuin pääoma oli kasvanut niin suureksi, että sokeille tarkoitettu laitos voitiin sekä perustaa että ylläpitää yksinomaan rahaston omilla varoilla.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ evätä Sokeain jatko-opiston yhdistyksen ja Helsingin sokeainyhdistyksen edellä mainitut anomukset.

Apurahain myöntäminen C. F. Ekholmin stipendirahastosta. Rahatoimikamarin julistettua neljä 1,750 markan suuruisia C. F. Ekholmin stipendirahaston apurahaa haettavaksi kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ myöntää ne ainoille päteville hakijoille, nim. kelloseppä L. N. Tuomelle, kelloseppä U. V. Tuomelle ja johtaja K. A. Wuorelle.

Vuoden 1927 tulo- ja menosääntö. Maistraatti lähetti ⁴⁾ valtuustolle rahatoimikamarin laatiman vuoden 1926 tulo- ja menosääntöehdotuksen ⁵⁾, ja kaupunginvaltuusto otti sen ynnä talousarviovaliokunnan siitä antaman lausunnon ⁶⁾ käsiteltäväkseen sekä vahvisti ⁷⁾ kaupungin vuoden 1927 tulo- ja menosäännön ⁸⁾, joka osoitti seuraavat loppusummat:

Menot.

1. Velat	Smk	49,316,637: 46
2. Virastot	»	6,546,321: —
3. Kunnallishallinto	»	15,031,373: 25
4. Palolaitos	»	4,631,196: —
5. Poliisilaitos	»	6,981,638: 29
6. Yleiset rasitukset	»	11,000: —
7. Terveystenhoito	»	5,859,717: —
8. Sairaanhoido	»	28,982,522: —
9. Köyhäinhoito	»	22,338,069: —
10. Lastensuojelutoiminta	»	11,660,766: 05
11. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	35,301,603: 30
12. Teknilliset laitokset	»	85,363,401: —
13. Yleiset työt	»	54,842,222: —
14. Katu- ja laiturivalaistus	»	3,596,000: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 31 p. maalisk. 20 § ja 3 p. marrask. 26 §. — ²⁾ S:n 31 p. kesäk. 23 §. — ³⁾ S:n 22 p. syysk. 19 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39. — ⁵⁾ S:n n:o 31. — ⁶⁾ S:n n:o 40. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 15 p. jouluk. 5 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 42.

15. Puhtaanapito	Smk	13,781,472: —
16. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	7,557,916: —
17. Kiinteä omaisuus	»	14,096,103: 66
18. Eläkkeet ja apurahat	»	2,460,160: —
19. Sekalaiset menot	»	57,200,135: —
	Yhteensä Smk	425,558,253: 01

Tulot.

Säästö vuodelta 1926	Smk	10,000,000: —
1. Lainat ja korot	»	53,325,000: —
2. Tuloa tuottavat oikeudet	»	24,812,526: —
3. Terveysten- ja sairaanhoito	»	14,177,670: —
4. Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	10,600,837: 75
5. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	10,421,963: —
6. Teknilliset laitokset	»	99,497,536: —
7. Yleiset työt	»	570,202: —
8. Puhtaanapitolaitos	»	5,760,000: —
9. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	9,463,000: —
10. Kiinteä omaisuus	»	24,263,591: —
11. Sekalaiset tulot	»	1,497,086: —
12. Verotus	»	161,168,841: 26
	Yhteensä Smk	425,558,253: 01

Talousarviossa huomioon otetut seikat. Rahatoimikamarin laatima vuoden 1927 talousarvioehdotus oli muodollisesti pääasiassa vuoden 1926 talousarvion kaltainen. Kysymys talousarvioasetelman perusteiden perinpohjaisesta uudistamisesta oli vireillä, mutta koska se oli laajakantoinen ja vaati huolellista tutkimista, ei kamari ollut tahtonut liaksi jouduttaa sen ratkaisemista, sitä vähemmän, koska kaupunkikuntain taloudenhoitoa koskevia uusia lakimääräyksiä oli tekeillä.

Asiallisesti rahatoimikamari tulo- ja menoarvioehdotusta laatiessaan oli samalla tavalla kuin edellisenä vuonna pyrkinyt estämään hallinto- y. m. kustannusten kohoamista sekä noudattamaan mahdollisimman suurta säästäväisyyttä varojen sijoittamisessa uusiin investoimisiin. Toisaalta oli työväliteitä, koneita ja kalustoa varten pyydytetyt määrärahat yleensä otettu talousarvioehdotukseen. Tuloarvioehdotusta laatiessaan rahatoimikamari oli kiinnittänyt erikoista huomiota kunnan liiketoiminnan luontoisten toimialain ja yritysten kannattavaisuuteen, koettanut mikäli mahdollista lisätä kaupungin tuloja sekä huolehtinut siitä, että kaupungille tulevat maksut ja korvaukset vastasivat kohtuullisia käyviä hintoja. Johtavana periaatteena oli ollut pyrkimys johdonmukaisesti noudattamaan omaksuttuja suuntaviivoja, joiden katsottiin olevan omiaan takaamaan talousarvion asiallinen yhtenäisyys ja suunnitelmanmukaisuus ja edistävän pitkäksi aikaa eteenpäin haahmoitellun, kaupungin talouden vakiinnuttamista tarkoittavan ohjelman toteuttamista. Mänttuun ohjelmaan sisältyi m. m. epävarmain ja perimättä jäävien saatavien mahdollisimman nopea poistaminen, säästön käytön supistaminen, kaupungin käyttöpääomain kartuttaminen sekä tuntuvia määrärahoja vaativien uusien yritysten ja laajennusten alkuunpaneminen ainoastaan mikäli se voi tapahtua estämättä kaupungin talouden suotavaa vakiintumista ja veroäyriä korottamatta.

Kamari oli kohdistanut erikoista huomiota yleisiin töihin ja uudishankintoihin tietoisena siitä, että nämä olivat kaupungin talouden kehitykseen vaikuttavista yksityisistä tekijöistä tärkeimmät. Eri näkökohtia punnitessaan kamari oli tullut siihen tulokseen, että kaupungin talouden saattaminen täysin vakavalle pohjalle oli asetettava ensi sijaan ja että tämän päämäärän saavuttamiseksi oli mahdollisimman paljon rajoitettava määrärahaain myöntämistä yleisiin töihin ja uudishankintoihin. Mutta vaikka kaupungin raha-asiaintila olisikin sallinut uusien töiden käyntiin panettamisen, ei sitä kuitenkaan ollut tehtävä siitä syystä, että yksityinen yritteliäisyys varsinkin rakennusteollisuuden alalla oli hyvin vilkas ja kunnan itselleen ja kaupungin asukkaille hyödyksi tuli esiintyä säännöstelijänä työmarkkinoilla ja runsaan työnsaannin aikana supistaa työnsä mahdollisimman vähiin voidakseen taas huonompien työolojen aikana sitä suuremmassa määrässä teettää hyödyllisiä töitä. Tätä politiikkaa kamari katsoi olevan sovellettava sekä nousu- ja laskukausien tasoittamiseksi että myös eri vuodenaikojen epätasaisen työnsaannin säännöstelemiseksi. Talousarvioon oli senvuoksi merkitty runsaat määrärahat talvitöitä varten, sellaisiakin, jotka olisi voitu lykätä tai kokonaan jättää suorittamatta. Vertaillen toisiinsa nyt puheena olevan alan eri määrärahatarpeita kamari oli asettanut ensi sijaan katujen, viertoteiden ja teiden kuntoonpanemisen sekä teknillisten laitosten laajennukset ja uudishankinnat. Liikenteen kasvaminen ja sen luonteen muuttuminen vaativat liikenneväyläin panettamista parempaan kuntoon, mikä myös vastedes vähentäisi katujen ja teiden runsaita kunnossapitokustannuksia. Huonerakennustöitä ja satamain laajentamistöitä kamari katsoi haitatta voivan lykätä.

Vahvistettu menosääntö osoitti tosin tuntuva lisäystä, 40.2 milj. markkaa verrattuna vuoden 1926 talousarvion arvioituihin menoihin, mutta tästä määrästä oli 4.7 milj. markkaa aiottu vanhempien lainain suorittamiseen ja 6.4 milj. tontti- ja maa-alueiden ostoon sekä 7 milj. verotusvarain ja muiden tulojen poistoon ja palautukseen. Muu lisäys johtui pääasiassa hiilien hinnan kohoamisesta, mikä aiheutti kaasu- ja sähkölaitokselle n. 5 milj. markan lisämenon, tilapäisten lainain korkomääräin lisääntymisestä 3 milj. markalla sekä ylemmän palkka-asteikon soveltamisesta vuonna 1927, minkä johdosta palkka- ja määrärahoja oli lisättävä n. 6 milj. markkaa. Poistoihin merkityn määrän, joka oli 42 milj. markkaa¹⁾ eli 7 milj. markkaa suurempi kuin vuonna 1926, voi kenties katsoa sangen raskaasti rasittavan talousarviota, mutta kaupungin talouden vakiinnuttaminen vaati ennen kaikkea, että vuosien kuluessa kertyneet verojäämät kokonaan poistettiin kirjoista ja talousarvio ja tilinpäätös vapautuivat näennäisistä tuloista. Seuraavan vuoden talousarvioon ei enää tarvittaisi poistomäärärahaa aikaisempien vuosien verojäämiä varten, vaan ainoastaan määrä, joka vastasi talousarviovuoden verojäämiä ja joka saavutetun kokemuksen nojalla voitiin arvioida n. 14 %:ksi koko verotetusta määrästä.

Menojen lisääntymistä vastasi 22.8 milj. markan tulolisäys, mihin tuli lisäksi 17.4 milj. markan verotulojen lisäys. Tuntuva lisääntymistä edelliseen vuoteen verrattuna osoittivat teknilliset laitokset, satamalaitos, kaupungin kiinteä omaisuus ja tonttilunastukset. Edelleen voitiin edellyttää tulojen lisääntyvän sen johdosta, että vuokramaksut ja paikkavuokrat oli korotettu vallitseva hintatasoa vastaaviksi. Korotuksissa ei suinkaan pyritty saavuttamaan huippuhintoja, vaan ainoastaan takaamaan kaupungille kohtuullinen

¹⁾ Vrt. tätä kert. s. 88.

korvaus sen antamista käyttöoikeuksista ja siten korjaamaan ne epäkohdat, joita rahan arvon aleneminen tässä kohden oli aiheuttanut. Samaten kuin vuonna 1926 merkittiin edellisen vuoden säästö tuloksi, kuitenkin ainoastaan 10.0 milj. markaksi. Tätä säästöä ei kuitenkaan suunniteltu käytettäväksi varsinaisiin menoihin, vaan aikaisempien vuosien verojäämien poistamiseen. Lainavarain käytössä noudatettiin samoja periaatteita kuin vuoden 1926 talousarviossa, t. s. mainittuja varoja osoitettiin ainoastaan suurempiin uudisrakennuksiin, uudistoihin ja kiinteistöjen ostoon sekä annettavaksi korkoa tuottavina kuoletuslainoina. Uudisrakennuksia ja uudistoitä varten osoitettiin lainavarain lisäksi myöskin muita tuloja.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selkoa kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion vuoden 1926 talousarvioon verrattuna osoittamista tärkeimmistä muutoksista.

Menosääntö. Ensimmäiseen pääluokkaan, Kaupungin velat, merkittiin menoja 49,316,637: 46 markkaa vuoden 1926 talousarvion 41,764,489: 23 markan sijasta. Lisäyksestä kohdistui 4,658,721: 08 markkaa lukuun Kuolelutukset, jossa menot lisääntyivät sen johdosta, että vuosien 1892, 1898, 1900 ja 1902 obligatiolainain kuoletusta oli päätetty ¹⁾ lisätä. Tilapäisen luoton määrärahaa oli korotettava 3,000,000 markkaa sen johdosta, että lainavaroista suoritettavat investoimismenot toistaiseksi oli peitettävä tilapäislainoilla.

Toisessa pääluokassa, Virastot, otettiin Maistraatti nimisessä luvussa huomioon kaupunginvaltuuston päätös ²⁾ kirjajaanapulaisenviran perustamisesta sekä maistraatin notaarinvirkain uudestaanjärjestelystä. Notaarin palkkiota avioliittoasiain käsittelystä korotettiin 1,200 markkaa, ja tarkastajan palkkaamiseksi ulosottolaitokseen ³⁾ merkittiin 54,540 markan tilapäinen määräraha. Lomasijaismäärärahaa korotettiin 10,000 markkaa, koska kunnallispormestari ja oikeusneuvosmies työnsä lisääntymisen vuoksi eivät enää voineet toimia toistensa kesälomain aikaisina sijaisina. Usia määrärahoja oli kaksi, nim. 10,000 markkaa maistraatin käytettäväksi tilapäisiin menoihin ja 9,660 markkaa tilapäisiä apulaisia varten ²⁾. Raastuvanoikeus nimisessä luvussa korotettiin osaston puheenjohtajan palkkio kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen ⁴⁾ mukaisesti. Lomasijaismääräraha vahvistettiin 88,900 markaksi huomioon ottaen, että osastopuheenjohtajan ja nuoremman oikeusneuvosmiehen sijaispalkkio olisi 3,000 markkaa, vanhemman oikeusneuvosmiehen 2,000 markkaa, siviili- tai rikosasiainnotaarin sekä ylimääräisen neuvosmiehen 1,500 ja kaupunginpalvelijain 650 markkaa. Koska holhouskirjoille oli vahvistettu uudet kaavakkeet, merkittiin uusi 7,000 markan suuruinen määräraha raastuvanoikeuden holhouskirjan kirjoittamiseksi uudestaan. Kaupunginvaltuuston päätös ⁵⁾ ulosottolaitoksen henkilökunnan lisäämisestä otettiin huomioon mainitun laitoksen menosäännössä, ja määrärahaa ulosottoapulaisien ja tarkastajan raitiotievuosilippuja sekä näiden viranpitäjäin kaupungin saariin ja Suomenlinnaan tehtäviä virkamatkoja varten korotettiin 6,150 markkaa eli 43,650 markkaan. Rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin menosääntöön merkittiin vasta perustetun ⁵⁾ kirjajaan toimen ja kolmen kanslia-apulaisen toimen palkat. Toisen pääluokan menojen kokonaismäärä oli 6,546,321 markkaa vastaten 5,886,461: 68 markkaa vuoden 1926 talousarviossa.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 45. — ²⁾ S:n s. 112. — ³⁾ Vrt. v:n 1924 kert. s. 142. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 53. — ⁵⁾ S:n s. 113.

Kolmannessa pääluokassa, Kunnallishallinto, aleni Kaupunginvaltuusto nimisessä luvussa tarverahamääräraha 400,000 markasta 200,000 markkaan, koska talousarvion ja valtuuston mietintöjen painatus siirtyi painatustöiden valvojan tehtäväksi ja kustannettavaksi rahatoimikamarin käytettäväksi myönnetyistä määrärahoista. Rahatoimikamarin menosääntöä vahvistettaessa kaupunginvaltuusto päätti korottaa kamarin jäsenen palkkion 75 markasta 100 markkaan kokoukselta. Valtuuston päätös¹⁾ avustavan notaaritoimen perustamisesta otettiin huomioon ja samaten valtuuston päätökset²⁾ ikäkorotusten suorittamisesta erälle viranpitäjille. Uutena määrärahana merkittiin talousarvioon 325,000 markkaa kamarin painatuskustannusten suorittamiseksi. Rahatoimikonttorin palkkausmäärärahaa arvioitaessa otettiin huomioon, että kaksi nuorempaa kaupunginkirjuria oli oikeutettu²⁾ saamaan ikäkorotus. Luvun Rahatoimikamari nimikkeen Vero-osasto kohdalle siirrettiin aikaisemmin erityyppisen Verotusvalmistelukunta nimiseen lukuun merkityt menot. Satamahallinnon menot kohosivat 542,454: 75 markkaa. Suurimman menojen lisäyksen, 240,000 markkaa, aiheutti erä Korvaus Helsingin makasiiniosakeyhtiölle satamakannannasta. Yhden nuoremman satamahirjanpitäjän oikeus ikäkorotuksen saamiseen³⁾ otettiin huomioon ja satamakamreerin virka-apua varten myönnettiin samoin kuin edellisenäkin vuonna 36,000 markkaa. Uutena määrärahana merkittiin 35,000 markkaa kannettujen maksujen poistoihin ja peruutuksiin. Tilastokonttorin määrärahat lisääntyivät 94,796 markkaa, siitä 58,000 markkaa painatuskustannuksiin. Sosialilautakunnan menot osoittivat 28,671 markan lisäystä, jonka aiheutti m. m. vahtimestarin palkkion korotus 800 markkaan kuukaudessa ja samalla portinvartijan toimivan puutarhurin ottaminen Kumtähden siirtolapuutarhaan huhtikuun 1 p:stä 1927 lukien. Työnvälitystoimistonkin menojen arvioitiin kohoavan. Lisäyksestä, jonka suuruus oli 62,739 markkaa, vastasi 27,600 markkaa vasta perustetun osastonjohtajattaren viran palkkaa, ja 10,000 markan lisäkustannus aiheutui siitä, että toimiston itsensä täytyi kustantaa kaavakeiden painatus sen sijaan että ne aikaisemmin oli saatu ilmaiseksi valtiolta. Luvun Rakennustarkastuskonttori menojen summa oli 544,844 markkaa, mitä vastasi 303,064 markkaa vuoden 1926 talousarviossa. Rakennustarkastajan palkka kohosi 6,000 markkaa. Uusia määrärahoja merkittiin 184,000 markkaa tilapäisiä apulaisia¹⁾ ja 23,750 markkaa raitioteiden vuosikortteja sekä matkakustannuksia varten. Holhouslautakunnan huoneiston siivoamiseen myönnettiin uusi 900 markan määräraha. Nimikkeen Sekalaiset menot kohdalle merkityt määrärahat lisääntyivät 239,550 markkaa, mistä 200,000 markkaa vastasi vuonna 1927 suoritettavain eduskuntavaalien arvioituja kustannuksia ja 39,550 markkaa sitä lisämaksua, joka kaupungin oli suoritettava Suomen kaupunkiliitolle henkikirjoitettujen asukkaiden lukumäärän lisääntymisen johdosta. Rahatoimikamarin käyttövarat korotettiin 900,000 markkaan, joten lisäys edelliseen vuoteen verraten oli 150,000 markkaa. Kolmannen pääluokan loppusumma oli 15,031,373: 25 markkaa vastaten 13,368,481: 50 markkaa vuoden 1926 talousarviossa.

Neljännän pääluokan, Palolaitos, menojen arvioitiin lisääntyvän 70,277 markkaa eli 4,631,196 markkaan. Palkkaukset nimisestä luvusta poistettiin ruokamääräraha, koska naimatonkin palomiestistö itse ryhtyi huolehtimaan ravinnostaan. Vastaava vähennys esiintyi tulosäännössä⁴⁾ nautittujen luontois-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 114. — ²⁾ S:n s. 51. — ³⁾ S:n s. 52. — ⁴⁾ S:n s. 91.

etujen korvauksessa. Edellä mainittuun lukuun otettiin uusi 67,275 markan suuruinen määräraha lomasijaisia varten. Pidettiin näet välttämättömänä ottaa palolaitokseen kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n väliseksi ajaksi, jolloin palomiestöillä oli kesälomansa, joitakin sijaisia, koska käytettävissä oleva miehistö muuten oli liian harvalukuinen suuremman tulipalon sattuessa. 3 uuden, sairaiden kuljetukseen tarvittavan hevosen ostoon osoitettiin 20,000 markkaa. Uusi henkilöauto ostettaisiin 40,000 markalla ja autorenkaita 75,000 markalla. Pääpaloseman lisärakennuksen sisustamiseen sekä kaluston hankkimiseen myönnettiin 425,000 markkaa.

Poliisilaitoksen menosääntö päättyi 6,981,638: 29 markkaan ollen 251,117: 29 markkaa suurempi kuin vuoden 1926 talousarviossa. Lisäyksestä tuli 118,914: 29 markkaa kaupungin poliisilaitoksen ylläpidosta suoritettavan käteisavustuksen ja 132,203 markkaa huoneistomäärärahaan osalle.

Kuudenteen pääluokkaan, Yleiset rasitukset, merkittiin ainoastaan 11,000 markkaa majoituksen kaupungille aiheuttamia menoja.

Seitsemänteen pääluokkaan, Terveystenhoito, merkittiin Terveystenhoitolautakunta nimiseen lukuun lautakunnan puheenjohtajan palkkio 12,000 markkaan korotettuna ¹⁾. Jotta kaitsijoilla olisi mahdollisuus ostaa näytteitä tavaroista, jotka tarkastuksissa olivat tuntuneet heistä pilaantuneilta tai väärennyiltä, merkittiin talousarvioon 2,000 markan suuruinen määräraha. Luvussa Lääkärit ja sairaanhoitohenkilökunta korotettiin lomasijaismäärärahaa 12,500 markkaa eli 24,600 markkaan, jolloin toisen kaupunginlääkäriin ja aluelääkärien sijaisten palkkiot voitiin korottaa 2,000 markkaan sekä määrätä sijainen ensimmäiselle kaupunginlääkärille 2,500 markan ja terveydenhoidontarkastajalle 2,000 markan palkkioon; viimeainitut viranpitäjät olivat siihen asti kesälomain aikana hoitaneet toinen toisensa tehtäviä, mikä oli aiheuttanut tuntuva haittaa. Maidontarkastuksen menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisempi päätös ²⁾ yhden ylimääräisen kaitsijan siirtämisestä vakinaiseen menosääntöön, ja maistraatin esityksestä merkittiin uutena määrärahana 27,600 markkaa louhintatöiden valvontaa ³⁾ varten. Terveystoimiston siivouspalkkio kohosi 1,400 markkaa eli 6,000 markkaan. Asuntotarkastuksen menosääntöön merkittiin kaksi uutta määrärahaa, 24,000 markkaa vuokraa ja 1,000 markkaa valaistusta varten. Keuhkotautisten tiedonantoimiston ja poliklinikan arvioidut menot lisääntyivät 389,412 markkaa, mistä 40,000 markkaa aiheutui elintarpeiden ja vuokra-avun antamisesta tuberkelitauteille henkilöille ja 265,000 markkaa parantolahoidon kustantamisesta tuberkelitauteille lapsille. Valtuuston aikaisemmin ortopediselle poliklinikalle myöntämä ⁴⁾ avustus, 12,000 markkaa, merkittiin uutena ylimääräisenä menoeränä lukuun Poliklinikat ja muu sairaanhoito, ja Vuorikadun silmäpoliklinikan määrärahaa korotettiin 6,000 markkaa eli 32,000 markkaan, jolloin korotetun määrärahan nauttimisen ehdoksi määrättiin, että poliklinikka oli pidettävä avoinna viitenä arkipäivänä viikossa 9 kuukautena vuodessa ja kaksi kertaa viikossa kahtena kesäkuukautena, jota vastoin sen kolmantena kesäkuukautena sai pitää suljettuna. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan käytettävä määräraha alennettiin 50,000 markkaa eli 100,000 markkaan. Seitsemäs pääluokka päättyi 5,859,717 markkaan, mitä vuoden 1926 talousarviossa vastasi 5,226,371: 50 markkaa.

Kahdeksannessa pääluokassa, Sairaanhoito, osoittivat kaikkien sairaalain menosäännöt lisäystä, nim. Marian sairaalan 761,852 markkaa, kulku-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 53. — ²⁾ S:n s. 115. — ³⁾ Vrt. tätä kert. s. 115. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 67.

tautisairaalan 377,714 markkaa, Kivelän sairaalan 481,191 markkaa ja Nikkilän sairaalan 939,030 markkaa. Yhteensä sairaalain palkkauskustannukset kohosivat 963,536 markkaa, pääasiassa koska kaikkien kunnan palkkain maksussa noudatettaisiin ylempää palkka-asteikkoa, mutta myöskin uusien virkain perustamisen ja ikäkorotusten myöntämisen¹⁾ johdosta. Ruokintamenojen arvioitiin kohoavan 551,550 markkaa sairaanhoitopäivien luvun odotettavissa olevan lisääntymisen vuoksi ja lämpömenojen 116,901 markkaa hiilien hinnan kohoamisen johdosta. Edelleen oli valaistus- ja lääkeainemäärärahoja korotettava edellistä 14,000 markkaa ja jälkimmäistä 77,850 markkaa kulutuksen lisääntymisen takia. Rakennusten korjaukset ja vuokrat osoittivat lisäystä 39,350 markkaa ja kalustomenot 350,113 markkaa; viimeainittu määräraha jakautui eri sairaalain kesken seuraavasti: Marian sairaala 54,000 markkaa, kulkutautisairaala 132,220 markkaa, Kivelän sairaala 45,000 markkaa ja Nikkilän sairaala 118,893 markkaa. Vedenkulutukseen arvioitiin tarvittavan 59,000 markkaa enemmän kuin vuonna 1926, koska veden hinta oli korotettu, ja pesu- ja pesuainemäärärahaa oli lisättävä 50,000 markkaa. Puhtaanapitomäärärahat merkittiin 118,600 markkaan korotetuin määrin, m.m. koska puhtaanapitolaitoksen taksoja oli korotettu. Elätteelle annetuista potilaista suoritettut maksut ja näiden potilaiden vaatteet aiheuttivat 253,600 markan menojen lisäyksen, osin elätteelle annettujen lukumäärän lisääntymisen, osin elätteelleantomaksujen kohoamisen johdosta. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös²⁾ sairaanhoitajataarkoulun laajentamisesta aiheutti 71,127 markan lisämenon. Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistykselle myönnettiin samoin kuin edellisinäkin vuosina 25,000 markan avustus. Kuten näkyy, osoitti sairaanhoidon menosääntö kauttaaltaan menojen lisääntymistä vuoden 1926 menosääntöön verrattuna. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan käytettävää määrärahaa voitiin kuitenkin supistaa 170,000 markkaa eli 400,000 markkaan. Koko kahdeksannen päaluokan menot nousivat 28,982,522 markkaan vuoden 1926 talousarvion 26,442,114 markan sijasta.

Myöskin yhdeksannen päaluokan, Köyhäinhoidon, menojen arvioitiin lisääntyvän tuntuvasti eli 2,237,409 markkaa. Ensimmäiseen lukuun, Köyhäinhöitolaetakunta, merkittiin 12,000 markkaan korotettu³⁾ palkkio lautakunnan puheenjohtajalle sekä kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen⁴⁾ mukaisesti 9,600 markkaa kahden asiapojan palkkioiksi. Kunnalliskodin ja työlaitoksen ruokakustannukset arvioitiin 219,000 markkaa suuremmiksi kuin vuoden 1926 talousarviossa eli 2,930,000 markaksi; hoidokkien ruoka oli tällöin laskettu 7 (aikaisemmin 6: 50) markan mukaan päivältä, virkailijain 10 markan ja palveluskunnan 9 markan mukaan. Luvussa Apurahoja ja kustannuksia laitoksista erillään olevista köyhistä yhdistettiin sairaanhoito- ja mielisairaanhoitokustannukset yhteen Sairaanhoitokustannukset nimiseen momenttiin, joka merkittiin 6,800,000 markaksi vuoden 1926 6,650,000 markan sijasta. Myöskin suoranaisten avustusten määrärahaa oli korotettava, nim. 150,000 markkaa eli 3,000,000 markkaan, jolloin myöskin hoidon ja ammattiopetuksen antaminen rammaille ja sokeille oli siitä suoritettava. Viimeainittun määrärahan kohoaminen ei aiheutunut yksinomaan avustuksensaajain lukumäärän lisääntymisestä, vaan enemmänkin avustusmääräin korotuksesta. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan osoitettiin 2,500,000 markkaa. Tuntuva lisäys — 1,500,000

1) Ks. tätä kert. s. 52, 108, 115 ja 116. — 2) S:n s. 108. — 3) S:n s. 53. — 4) S:n s. 116.

markkaa vuoden 1926 talousarvioon verrattuna — johtui siitä, että työttömyyttä oli odotettavissa ja se mahdollisesti vaatisi köyhäinhoidon puuttumista asiaan. Yhdeksännen pääluokan loppusumma oli 22,338,069 markkaa vastaten 20,100,660 markkaa vuoden 1926 menosäännössä.

Vuoden varrella toteutetusta¹⁾ lastenhuoltolaitosten keskittämisestä oli seurauksena, että kymmenennen pääluokan määrärahoja voitiin melkoisesti vähentää. Kun lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot siitä huolimatta kohosivat 32,939:40 markkaa, johtui tämä etusijassa siitä, että kuten jo mainittiin, vuonna 1927 tuli sovellettavaksi ylempi palkka-asteikko. Palkkausmäärärahan lisääntymiseen vaikuttivat myöskin kaupunginvaltuuston päätökset²⁾ lastensuojelulautakunnan puheenjohtajan palkkion korottamisesta ja lastenvalvojan viran järjestelystä, minkä lisäksi rahatoimikamari oli oikeuttanut³⁾ yhden yöhoitajattaren saamaan ikäkorotuksen. Lastenhuoltolaitosten menosäännön lämpö- ja valaistusmäärärahaa oli korotettava 14,828 markkaa. Tuberkelitautisista lapsista lastenkoti Droppenille suoritettu apumaksu, joka vuonna 1926 oli 360,000 markkaa, vahvistettiin 400,000 markaksi, koska kodin päivämaksu oltuaan 11 markkaa oli korotettu 12 markkaan, ja tylsämielisten lasten erikoishoitoa ja opetusta varten merkittiin 60,000 markkaa eli 13,000 markkaa enemmän kuin vuonna 1926 sen johdosta, että valtioneuvosto oli korottanut Perttulan laitoksen hoitomaksuja. Lastensuojelulautakunnan hallinnon alaisten maanviljelystilain menosääntö päättyi 1,251,597:25 markkaan osoittaen menojen lisäystä 202,948:75 markkaa, minkä kuitenkin osaksi korvasi tulojenkin lisääntyminen. Kaiken kaikkiaan lastenhuoltotoiminnan aiheuttamat menot arvioitiin 11,660,766:05 markaksi vuoden 1926 menosäännön 11,627,826:65 markan sijasta.

Yhdennessätoista pääluokassa, Opetus- ja sivistyslaitokset, suomenkielisten kansakoulujen menosääntö osoitti 486,251 markan nousua. Valtuuston aikaisemmin tekemän päätöksen⁴⁾ mukaisesti korotettiin kansakoulujohtajain palkkiomäärärahaa 52,335 markkaa eli 104,335 markkaan, ja palkkausmäärärahaa arvioitaessa otettiin huomioon uuden lääkärinviran perustaminen suomenkielisiin kansakouluihin⁵⁾. Tuntiolettajain palkkiot korotettiin 153,478 markasta 183,454 markkaan, koska uusi opetussuunnitelma käsitti entistä enemmän opetustunteja, minkä lisäksi tyttöjen käsityöopetus tuli tapahtumaan kahdella osastolla. Sitäpaitsi oli Tehtaankadun kouluun perustettu uusi jatkoluokka. Talousarvion määräraha Erityiset palkkiot kohosi 163,560 markkaa ja koulujen päivittäisiin siivouksiin tarvittava määräraha 20,000 markkaa. Oppilaiden voimistelu- ja urheiluharjoitusten edistämiseen myönnettiin 34,000 markkaa, lisäys, 6,000 markkaa vuoden 1926 vastaavaan määrärahaan verrattuna, johtui siitä, että mainittujen harjoitusten johtajina toimivain opettajain tuntipalkkiota oli korotettu 20 %. Uusi oli 6,000 markan määräraha erikoislääkärien neuvonantotoimintaa⁵⁾ varten. Ruotsinkielisten kansakoulujen menot lisääntyivät yhteensä 45,622 markkaa. Samaten kuin suomenkielistenkin koulujen menosäännössä kohosi johtajain palkkiomääräraha⁴⁾. Lisäys oli 14,440 markkaa. Tuntiolettajain palkkioihin myönnettiin 125,000 markkaa vuoden 1926 vastaavan määrän ollessa 115,600 markkaa. Sensijaan erä Erityiset palkkiot väheni 28,060 markkaa. Oppilasmäärän vähenemisen johdosta merkittiin koulutarvikkeiden ostoon ainoastaan 200,000 markkaa eli 40,000 markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Varattomain

1) Ks. tätä kert. s. 102. — 2) S:n s. 53. — 3) S:n s. 186. — 4) S:n s. 47. — 5) S:n s. 105.

oppilaiden vaatetusapua ja ruokintaa varten osoitettiin yhteensä 220,000 markkaa, mikä määräraha osoitti lisäystä 30,000 markkaa. Koska Käpylän asukasmäärä oli lisääntynyt ja siellä asuville lapsille oli entistä suuremmassa määrässä annettava raitiotielippuja, korotettiin tähän tarkoitukseen olevaa määrärahaa 4,000 markkaa eli 12,000 markkaan. Kanslia- ja kouluhuoneistojen vuokrat kohosivat 10,000 markkaa ja puhtaanapito- y. m. menot 7,000 markkaa. Erikoislääkärien käyttöä varten myönnettiin 2,000 markkaa ¹⁾. Kansakoulujen yhteiset menot vähenivät 8,202 markkaa. Muille kunnille Helsingistä kotoisin olevien lasten koulunkäynnistä suoritettava korvaus arvioitiin näet ainoastaan 40,000 markaksi vuoden 1926 65,000 markan sijasta. Muut tämän luvun määrärahat osoittivat kaikki vähäistä nousua lukuunottamatta opettajakirjaston hoitomäärärahaa, joka oli entisellään. Uutena määrarahana merkittiin 2,000 markkaa kirjallisuuden ostamiseksi koululääkärien neuvottelukokouksia varten sekä niiden pöytäkirjanpidon y. m. kustantamiseksi. Ammattiopetuksen kaupungille aiheuttamien menojen arvioitiin kohoavan 107,477: 35 markkaa, mistä 1,634 markkaa kohdistui ammattiopetuslaitosten johtokuntaan, 17,498 markkaa yleisiin ammatilaiskouluihin, 78,991 markkaa valmistavaan poikien ammattikouluun ja 9,354: 35 markkaa valmistavaan tyttöjen ammattikouluun. Viimemainitun koulun työainemääräraha vahvistettiin 10,000 markaksi, jolloin otettiin huomioon koulun johtokunnan ehdotus, että työaineet liina- ja pukuosaston harjoitustöihin samoin kuin niihin koetöihin, jotka vaaditaan oppilaan siirtämiseksi ylemmälle luokalle, annettaisiin oppilaille maksutta. Työväenopiston menosääntö päättyi 481,087 markkaan. Lisäyksen, 34,337 markkaa, aiheutti etusijassa luennoitsijain ja tuntiopettajain palkkioiden korotus. Koska uutta työväenopistotaloa pariaikaa rakennettiin ja johtokunnan sen vuoksi täytyi useammin kokoontua, merkittiin entistä suurempi määräraha, 9,000 markkaa, johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioita varten. Kansanlastentarhoja varten osoitettiin 5,881,563: 30 markkaa, siitä 127,957 markkaa johtokuntaa ja kansliaa varten, 5,668,106: 30 markkaa lastentarhain voimassapitoa ja 85,500 markkaa muita menoja varten. Vuoden 1926 vastaavat luvut olivat 5,533,332 markkaa, 118,224 markkaa, 5,334,608 markkaa ja 80,500 markkaa. Menojen lisääntymiseen oli syynä paitsi kaikkia viranpitäjiä koskevaa palkkain korotusta, vuokrain kohoaminen ja lasten ruokintakustannusten lisääntyminen sekä uuden lastentarhan perustaminen ²⁾. Uutena määrarahana otettiin talousarvioon 5,000 markkaa palveluskunnan kesäsjaisia varten. Lukuun Kauppaoppilaitokset ja teknillinen opetus merkittiin ensi kerran Kansalaiskorkeakoululle myönnetty 20,000 markan suuruinen määräraha. Kaupunginkirjaston aukioloaika oli päätetty pidentää kaksi tuntia, mikä aiheutti 55,000 markan lisämenon. Kirjallisuuden hankkimiseen osoitettiin 430,000 markkaa eli 55,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1926. Sidontakustannusten arvioitiin kohoavan 15,000 markkaa ja vuokrain 25,800 markkaa. Kaikkiaan kirjaston menosääntö kohosi 134,542 markkaa. Kaupungin museon menot arvioitiin 132,926 markaksi, siihen luettuna uusi 30,000 markan suuruinen määräraha kaluston hankkimiseksi museorakennuksen toiseen kerrokseen ³⁾. Jotta suomenkielellä laaditusta, Helsingin historiaa vuosina 1550—1812 käsittelevästä kansantajuisesta kuvauksesta saataisiin, ruotsinkielinenkin painos, korotettiin historiallis-topografisten kuvausten hankkimiseen myönnettyä määrärahaa 7,000 markkaa eli 10,000 markkaan. Luvun Musiikkilautakunta menot ylitti-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 105. — ²⁾ S:n s. 108. — ³⁾ S:n s. 58.

vät 43,803 markalla vuoden 1926 talousarvion vastaavat määrärahat, jos viimeainittuihin luettiin sekä 140,000 markan suuruinen määrä, jonka kaupunginvaltuusto vuoden varrella osoitti¹⁾ käyttövaroistaan. Mainitusta lisäyksestä tuli 33,711 markkaa kaupunginorkesterin osalle, ja 5,200 markan lisäys aiheutui ulkoilmakonserttimäärärahan korottamisesta, jotta ulkoilmasoitantoa aikaansaataisiin kolmen kuukauden aikana kerran viikossa Käpyläänkin. Luvussa Erinäiset sivistyslaitokset korotettiin Suomen kansallisteatterin, Svenska teaternin ja Kansan näyttämön määrärahoja jokaista 40,000 markkaa sekä Koiton näyttämön määrärahaa 20,000 markkaa Sörnäisten työväen näyttämön, Helsingin konservatorion ja Suomalaisen oopperan määrärahaan pysyessä ennallaan. Avustuksen saannin ehdoksi määrättiin, että Suomen kansallisteatterin ja Svenska teaternin kummankin tuli antaa vuoden varrella vähintään 25, Kansan näyttämön 10 ja Suomalaisen oopperan 8 kansannäytäntöä, joiden lippujen hinnat olisivat enintään puolet tavallisista, huviveroa lukuunottamatta. Arvaamattomiin menoihin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan myönnettiin 100,000 markkaa eli 140,000 markkaa vähemmän kuin vuodeksi 1926. Yhdestoista pääluokka päättyi 35,301,603: 30 markkaan osoittaen edelliseen vuoteen verraten 1,391,431: 65 markan lisäystä.

Teknillisten laitosten talousarvioon tehtiin se muodollinen muutos, että jokaisen laitoksen kassa- ja tiliviraston menot erotettiin muista hallintokustannuksista ja merkittiin eri nimikkeen alle. Ensimmäisen luvun, Vesijohtolaitos, määräraha summa aleni 3,363,205 markkaa. Hallintoa varten varattiin 228,750 markkaa, siihen luettuna laitosten hallituksen puheenjohtajan korotettu²⁾ palkkio, kassa- ja tilivirastoa varten 590,564 markkaa, käyttöä varten 3,698,594 markkaa, johtoverkkoa, vesisäiliötä ja johtojen tarkastusta varten 518,172 markkaa, mittari- ja talojohto-osastoa, työpajaa ja varastoa varten 573,099 markkaa, sekalaisia menoja varten 652,800 markkaa, yleisiä vesiposteja ja satamain johtoja varten 170,000 markkaa, uudistoitä varten 9,252,000 markkaa ja arvaamattomiin menoihin rahatoimikamarin määräyksen mukaan 150,000 markkaa. Kaikki edellä mainitut menoryhmät osoittivat vähäistä kohoamista, yhteensä 815,795 markkaa, paitsi viimeistä erää, joka oli muuttumaton, ja uudistoiden määrärahaa, jota voitiin vähentää 4,179,000 markkaa. Seuraaviin uusiin töihin y. m. myönnettiin alla mainitut määrärahat: työvälineiden ja kaluston hankkimiseen 170,000 markkaa, vesimittarien ostoon 150,000 markkaa, uusien saostusaltaiden hankkimiseksi Vanhaankaupunkiin 7,500,000 markkaa, vesijohdon uudistamiseksi Helsinginkadulla tontin n:o 24 ja Lant. Brahenkadun väliltä 43,000 markkaa ja uusien vesijohtojen laskemiseksi erinäisiin katuihin 1,277,000 markkaa, mihin tuli lisäksi 87,000 markkaa Sörnäsän rantatien alaisen vesijohdon pidentämiseen korttelin n:o 288 tonttiin n:o 23 asti sekä satamapostien sijoittamiseksi Sörnäsini 25,000 markkaa. Kaasulaitoksen menojen arvioitiin kohoavan 8,942,624 markkaa eli 34,981,804 markkaan. Vahvistettaessa laitoksen osuutta hallituksen menoista otettiin huomioon valtuuston päätös²⁾ hallituksen puheenjohtajan palkkion korottamisesta. Hallintoa varten myönnettiin yhteensä 96,012 markkaa, kassa- ja tililaitosta varten 1,418,100 markkaa, käyttöä varten 18,393,320 markkaa, johtoverkkoa ja jakelukelloa varten 273,548 markkaa, jakelua varten 600,000 markkaa, johtotyöosastoa, työpajaa, varastoa ja näyttelyä varten 537,824 markkaa, sekalaisiin menoihin 1,770,000 markkaa, katuvalaistusta varten 690,000 markkaa, uudistoitä varten 11,053,000 markkaa sekä arvaamattomiin menoihin rahatoimikamarin määräyksen mukaan 150,000 markkaa.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 112. — ²⁾ S:n s. 53.

Käyttömääräraha osoitti lisäystä 3,613,908 markkaa sen johdosta, että laitosta oli laajennettu ja tarveaine- ja työkustannukset olivat kohonneet; sekalaisen menojen määräraha kohosi 705,000 markkaa ja uudistymääräraha 3,956,000 markkaa. Viimemainitusta varattiin pääputkiverkon laajentamiseen 983,000 markkaa, uusien katulyhtyjen asettamiseen, yksityisiä jakelujohtoja varten, kaasumittarien ostoon ja kaluston hankkimiseen yhteensä 1,290,000 markkaa, hiilivarastoalueen laajentamiseen 400,000 markkaa, uuden höyrykattilan hankkimiseen 600,000 markkaa, uuden kaasusäiliön rakentamiseen puolet sen aiheuttamista kustannuksista, 3,500,000 markkaa, kahden kamariuunin hankkimiseen 3,500,000 markkaa, hiilikuljetusnosturia varten 80,000 markkaa ja hiilipurkauslaitetta varten 700,000 markkaa. Sähkölaitoksenkin talousarvio oli laadittava paljoo epäsuotuisammin edellytyksin kuin edellisenä vuonna. Kauttaaltaan kohonneet palkat, mutta ennen kaikkea Englannin kaivosselkkauksen aiheuttama hiilien hinnan kohoaminen lisäsivät tuntuvasti laitoksen menoja. Hallintokustannukset arvioitiin 110,640 markaksi, siihen luettuna laitoksen osuus valtuuston päätöksen¹⁾ mukaisesti korotetusta hallituksen puheenjohtajan palkkiosta, kassa- ja tililaitoksen menot 2,373,909 markaksi, käyttökustannukset 18,392,778 markaksi, jakeluosaston menot 2,033,541 markaksi, katuvalaistusmenot 350,000 markaksi, sekalaiset menot 1,530,750 markaksi, uudistytölkustannukset 9,456,000 markaksi ja arvaamattomiin tarpeisiin rahatoimikamarin määräyksen mukaan tarvittavat määrärahat 300,000 markaksi. Kaiken kaikkiaan tämän luvun menot lisääntyivät 3,076,454 markkaa. Suurin eli 3,386,376 markkaa oli jo mainitusta syystä käyttökustannusten kohoaminen; sekalaisen kustannusten määrärahaa oli korotettava 570,470 markkaa, siitä 150,000 markkaa hallituksen käytettäväksi sähkövirran hankkimista kaupungille koskevan kysymyksen selvittelyä varten. Uudistymääräraha arvioitiin 2,330,000 markkaa tarvittavan koneiston ja 4,999,000 markkaa johtoverkon laajentamiseen, 50,000 markkaa katuvalaistuslaitteihin rahatoimikamarin määräyksen mukaan, 200,000 markkaa johto- ja kaapelitöihin hallituksen määräyksen mukaan, 200,000 markkaa talojohtotöihin, 1,500,000 markkaa mittarien ostoon, 117,000 markkaa mittatransformaattorien tarkistuslaitteiden y. m. ja 60,000 markkaa kaluston hankkimiseen. Kahdenteentoista pääluokkaan merkittiin määrärahoja kaiken kaikkiaan 85,363,401 markkaa, mitä vuoden 1926 talousarviossa vastasi 76,707,528 markkaa.

Kolmannessatoista pääluokassa, Yleiset työt, otettiin luvussa Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori huomioon kaupunginvaltuuston päätökset¹⁾ hallituksen puheenjohtajan palkkion ja kaupunginarkkitehdin palkan korottamisesta sekä rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston henkilökunnan lisäämisestä. Geodeettiasastolle myönnettiin uusi 12,000 markan suuruinen määräraha geodeettisten koneiden hoitoa y. m. varten. Lukuun Rakennukset ja talot merkittiin korjauksia ja kunnossapittoa varten 4,127,540 markkaa. Tämän luvun suuremmista menoeristä mainittakoon kaupungin sairaalain korjaus- y. m. työt, 652,700 markkaa, kansakoulujen, 615,000 markkaa, kunnan työväenasuntojen, 307,400 markkaa, ja poliisilaitoksen huoneistojen, 228,800 markkaa. Kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen²⁾ mukaisesti merkittiin 110,000 markkaa Mustasaaren päärakennuksen ja vartijan asunnon korjaamiseen, 42,000 markkaa, Hakasalmen huvilan muutos- ja sisustustöihin ja 75,000 markkaa maistraatin ja raastuvanoikeuden arkisto-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 48, 53 ja 117. — ²⁾ S:n s. 19 ja 29.

huoneistojen laajentamiseen. Uudisrakennusmäärärahat olivat suhteellisen pienet, yhteensä 14,891,390 markkaa, mikä johtui osin siitä, että pidettiin suotavana supistaa kunnan rakennustoimintaa aikana, jolloin yksityinen rakennustoiminta oli vilkas, osin siitä, että edellisten vuosien siirtomäärärahoja oli runsaasti jäljellä ja siis jatkuvasti käytettävissä tarkoituksiinsa. Aikaisemmin valtuusto oli päättänyt¹⁾, että Tehtaankadun kansakouluun perustettaisiin koulukeittiöosasto 126,000 markaksi arvioiduin kustannuksin, sekä myöntänyt 985,000 markan lisäyksen keittiörakennuksen teettämiseksi Kivelän sairaalaan myönnettyyn määrärahaan, 95,000 markkaa tullipostiosaston huoneiston laajentamiseksi, 327,000 markan lisäyksen työväenopiston uudisrakennusta varten myönnettyyn määrärahaan ja 65,000 markkaa eräihin Marian ja Kivelän sairaalain muutostöihin, 1,300,000 markkaa piharakennuksen teettämiseksi Korkeavuorenkadun tontille n:o 7, 2,000,000 markkaa kolmannen poliisiaseman uudisrakennusta varten, ja 620,000 markkaa keittiörakennuksen teettämiseksi Ryttylän kasvatustalokseen. Nämä päätökset²⁾ otettiin huomioon menoarviossa ja lisäksi osoitettiin 9,850 markkaa kioskirakennuksen teettämiseksi Eläintarhan urheilukentälle. 190,000 markkaa erinäisten rakennusten teettämiseksi Kumtähden siirtolapuutarha-alueelle, 21,000 markkaa poliisivartiotuvan rakentamiseksi Mustikkamaalle, 25,000 markkaa satamavartijakojon rakentamiseksi Katajanokalle ja 5,000,000 markkaa keskussairaala-alueelle³⁾ rakennettavia tuberkuloosipaviljonkeja y. m. varten. Luvussa Kadut ja yleiset paikat arvioitiin korjaus- ja kunnossapitokustannusten kohoavan 204,500 markkaa eli 1,785,500 markkaan ja uudistyökustannusten 2,203,900 markkaa eli 5,984,400 markkaan. Viimemainitusta määrärahasta oli 100,000 markkaa käytettävä purkauspaikan rakentamiseen Vallilan vaihteen luo⁴⁾, 445,000 markkaa eräiden kaupungin katuosuuksien kiveämiseen, 1,481,500 markkaa Töölön katujen tasoittamiseen, 1,237,000 markkaa X—XII kaupunginosain katujen tasoittamiseen, m. m. sen liikenneväylän, jonka kaupunki oli sitoutunut⁵⁾ rakentamaan korttelin n:o 296 läpi, 1,445,000 markkaa Vallilan katutöitä varten, 1,150,900 markkaa Kumtähden katutasoituksia varten, 100,000 markkaa täytemaan vastaanottamiseksi ja 25,000 markkaa Hakaniemen torin kenttäkiveämiseen vastapäätä Sirkuskatua. Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti kehoittaa rahatoimikamaria jouduttamaan rautatieviranomaisten kanssa käytäviä neuvotteluja Sturenkadun rautatiesillan rakentamisesta. Luku Kanavat ja viemärit osoitti 1,782,900 markan suuruista menojen vähennyistä, joka kohdistui yksinomaan uudistyömäärärahoihin, korjauksiin ja kunnossapitoon kun päinvastoin osoitettiin 243,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 talousarviossa. Uusia viemärijohtoja oli laskettava Töölön katuihin 107,000 markaksi arvioiduin kustannuksin, X—XII kaupunginosain katuihin 752,000 markan, Vallilan katuihin 306,000 markan, Käpylän katuihin 179,000 markan ja Kumtähden katuihin 435,600 markan kustannuksin. Katajanokan rannan täyttämisen takia oli sikäläistä viemärinsuuta pidennettävä, mihin työhön varattiin 103,000 markkaa. Töölön pallokentän viemäriin pidentämiseen osoitettiin 29,000 markkaa, Ruskeasuon alueen viemärijohtoja varten 253,000 markkaa, saman alueen palokaivoa varten 40,000 markkaa ja Nikkilän sairaalan viereisen puhdistusaseman kuntoonpanentamiseen 83,000 markkaa. Viertoteitä ja teitä varten myönnettiin yhteensä 5,769,500 markkaa, siitä 2,102,000 markkaa korjauksiin ja kunnossapitoon ja 3,667,500 markkaa uudistoihin. Lisäys edellisestä vuodesta oli 1,208,500 markkaa. Tämän luvun suu-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 28. — ²⁾ S:n s. 24, 27, 25, 29, 28 ja 21. — ³⁾ Vrt. tätä kert. s. 24. — ⁴⁾ S:n s. 30. — ⁵⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 12.

rimmat menoerät olivat 1,786,000 markkaa Kulneffin- ja Toivonkatujen välisen Länt. Viertotien itäisen puolen kiveämiseen isoilla nupukivillä ja sen Kammionkadun ja Nordenskiöldinkadun välisen läntisen puolen leventämiseen sekä 1,500,000 markkaa It. Viertotien kiveämiseen Pääskylänkadun ja raitiotietallin väliltä. Muut uudistymäärärahat olivat 175,000 markkaa Länt. Viertotien leventämiseen Kulneffinkadun ja Eläintarhantien väliltä, 49,500 markkaa It. Viertotien uudestaan järjestämiseen Vantaanjoen uuden sillan kohdalta, 67,000 markkaa uusien teiden rakentamiseen Mustikkamaalle sekä 90,000 markkaa Torkkelin- ja Helsinginkatujen välisen It. Viertotien länsiosan leventämiseen ja kiveämiseen. Urheilu- ja leikkikenttäin korjausten ja kunnossapidon arvioitiin maksavan 353,000 markkaa eli 87,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 talousarvion mukaan. Lisäyksestä tuli 50,000 markkaa kelkkamäkien osalle, jotka tarvitsivat suurempia kunnossapitomäärärahoja, sittenkuin 7 uutta mäkeä oli rakennettu. Uudistoihin myönnettiin 400,000 markkaa, siitä 100,000 markkaa Käpylän urheilukentän tasoittamiseen, 100,000 markkaa Brahenkatujen viereisen urheilukentän tasoitustyön jatkamiseen sekä 200,000 markkaa Mustikkamaan juhla- ja tanssilakentän tasoittamiseen. Satamain määrärahoja korotettiin 302,500 markkaa eli 9,430,000 markkaan. Nimikkeen Korjaus ja kunnossapito kohdalla erotettiin momentista Tilapäiset purkauslaiturit se 130,000 markan suuruinen määräraha, joka oli aiottu venesiltojen kunnossapitoa varten, koska veneiden kiinnityspaikkain vuokratulot eivät läheskään korvanneet niiden kunnossapitokustannuksia. Tämän toimenpiteen tarkoituksena oli saada selville kaupungin tappion suuruus. Eri purkaussiltain uudestaanrakentamiseen ja vahvistamiseen myönnettiin 290,000 markkaa. Tämän nimikkeen määrarahain kokonaismäärä oli 2,685,000 markkaa. Uudistoihin merkittiin yhteensä 6,745,000 markkaa, mistä 2,500,000 markkaa käytettäisiin Länsisataman rakennustöiden jatkamiseen ja 1,050,000 markkaa Katajanokan sataman rakentamiseen. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli menosääntöehdotukseensa merkinnyt viimemainittuun tarkoitukseen 5,000,000 markkaa, millä varoilla olisi rakennettava 100 m uutta satamalaituria. Pidetttiin kuitenkin tarpeettomana toistaiseksi panettaa alulle uusia satamalaajennustöitä, kun entinen laituripituus riitti säännölliselle liikenteelle ja sitäpaitsi oli tärkeätä mikäli mahdollista lykätä rakennusyritykset aikaan, jolloin kaupungissa oli niukemmin työtä saatavissa. Sen vuoksi myönnettiin määrärahoja ainoastaan paraikaa tekeillä olevan laiturin pidentämiseksi 3 metrillä 63 m:n pituiseksi sekä laiturialueen kuntoonpanettamiseksi. Valtuuston aikaisemmin tekemäin päätösten¹⁾ mukaisesti osoitettiin 565,000 markkaa Drumsönkadun tasoittamiseen. Varastopaikkain kuntoonpanettamiseksi Lapinniemielle merkittiin 990,000 markkaa²⁾, Sörnäsän satamaan järjestettävien lautatarhain tasoitus- ja täytetöitä varten 820,000 markkaa ja raideyhteyden järjestämiseksi tehdaskorttelin n:o 178 ja Munkkisaaren välille 500,000 markkaa³⁾, Hakaniemen laiturin väliaikaista laiturinpäättä varten 70,000 markkaa, höyrypursisillan ja neljän hiekanpurkaussillan rakentamiseksi Siltavuoren satamaan yhteensä 70,000 markkaa, venesillan rakentamiseksi Salmisaaren 105,000 markkaa ja Merisatamaan 25,000 markkaa sekä täyteaineen vastaanottoa ja rannan oikaisemista varten Merisatamassa 50,000 markkaa. Istutusmäärärahoja korotettiin 374,000 markkaa eli 2,772,000 markkaan, siitä 1,773,000 markkaa korjauksiin ja kunnossapitoon ja 999,000 markkaa uudistoihin. Viimemainituista mainittakoon Ehrensvärdintien ja Laivurin-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 31. — ²⁾ Vrt. tätä kert. s. 15. — ³⁾ S:n s. 29.

kadun kulmassa olevan puiston useita vuosia keskeyksissä olleiden tasoitus- ja istutustöiden jatkaminen, mihin varattiin 50,000 markkaa. Hernesaarenkadun varrelle oli istutettava puita 15,000 markan kustannuksin ja kaupunginpuutarhaa varten hankittava moottoripyörä 9,000 markalla. It. Viertotien, Hauhontien ja Keiteleentien kulmauksessa oleva puistikko oli pantava kuntoon 130,000 markan ja Dagmarinkadun ja Museokadun kulmaan järjestettävä lasten leikkikenttä 88,000 markan kustannuksin, minkä lisäksi Kumtähden koulupuutarhalle osoitettiin 150,000 markkaa. Varaston menosääntö päättyi 1,622,400 markkaan, siitä 918,500 markkaa uusien työkoneneiden ostoon. Luvun Sekalaista määrärahoja lisättiin 10,000 markkaa, koska metsäin raivaus oli saatava perusteellisemmaksi. Lukuun Työntekijäin erinäiset edut yhdistetyt menoerat nousivat yhteensä 1,375,000 markkaan eli 500,000 markkaa yli vuoden 1926 talousarvion vastaavan määrän. Arvaamattomiin menoihin osoitettiin 3,500,000 markkaa, ylimääräisten töiden järjestämiseen 1,800,000 markkaa ja Nikkilän sairaalan vedensaannin parantamiseksi 500,000 markkaa. Viimemainittu työ oli ehdottomasti tehtävä ensi tilassa, vaikka asiaa koskeva lopullinen ehdotus talousarviota käsiteltäessä ei vielä ollut valmiina. Koko kolmannentoista pääluokan menosääntö päättyi 54,842,222 markkaan, mitä vuoden 1926 talousarviossa vastasi 53,387,433 markkaa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että rahatoimikamarin lupa oli hankittava ennen sellaisten Yleisten töiden pääluokkaan merkittyjen uudistöiden käyntiinpanettamista, joita varten oli myönnetty siirtomäärärahoja.

Neljänteentoista pääluokkaan, Katu- ja laiturivalaistus, sisältyi määrärahoja yhteensä 3,596,000 markkaa eli 412,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 talousarviossa.

Viidenteentoista pääluokkaan, Puhtaanapito, merkittiin määrärahoja yhteensä 13,781,472 markkaa, mikä vuoden 1926 talousarvioon verraten merkitsi 1,540,805 markan lisäystä. Lisäys aiheutui ainakin osaksi siitä, että puhtaanapitotoiminta kaupungin kasvaessa oli laajentunut. Talousarviovaliokunta oli kuitenkin pitänyt mahdollisena, että kunnallisen puhtaanapidon kaupungille tuottamaa tappiota voisi tarkoituksenmukaisilla toimenpiteillä vähentää. Ensimmäisessä luvussa, Puhtaanapitohallitus, otettiin huomioon hallituksen puheenjohtajan palkkion korotus¹⁾. Puhtaanapitolaitoksen tiliviraston määrärahat yhdistettiin eri lukuun. Katujen puhtaanapidon arvioitiin maksavan 5,822,000 markkaa, mihin sisältyi uusi 14,000 markan suuruinen määräraha toripöytäin ja kanateurastuskoneen kuljetusta ja kunnossapitoa varten. Talojen ja makkien puhtaanapitoa varten osoitettiin 3,284,000 markkaa, mitä vastasi vuoden 1926 talousarviossa 3,586,860 markkaa. Tällöin on kuitenkin huomattava, että kaksi levyastian valmistamista ja kunnossapitoa varten merkittyä erää, yhteensä 412,000 markkaa, siirrettiin Malmin kaatopaikka nimiseen lukuun. Viimemainittuun lukuun merkityt menot kohosivat 428,828 markkaa eli 1,454,340 markkaan, kun taas Hevostalli nimiseen lukuun merkityt menot hiukan — 1,670 markkaa — alenivat. Autojen lisäämisen johdosta oli autotallin määrärahaa korotettava 476,000 markkaa. Kahdeksanteen lukuun, Uudishankinnat, sisältyi määrärahoja yhteensä 822,150 markkaa, siitä 240,000 markkaa 8 pienehkön, keittiöjätteiden kuljetukseen käytettävän kuorma-auton, 300,000 markkaa kahden kasteluauton, 26,600 markkaa traktorin ja 35,550 markkaa henkilöauton ostoon sekä

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 53.

100,000 markkaa erikoiskumirenkaiden hankkimiseen ja 120,000 markkaa vajarakennuksen sisustamiseen autotaliksi. Lukuun Työntekijäin erinäiset edut merkittiin määrärahoja 110,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1926 eli 450,000 markkaa.

Kuudennentoista pääluokan, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, määrärahaan summa vahvistettiin 7,557,916 markaksi vuoden 1926 talousarvion 8,476,054 markan sijasta. Vähennys, 990,000 markkaa, kohdistui yksinomaan keskuskeittolan menoarvioon, koska mainitun laitoksen toimintaa vuonna 1927 supistettaisiin.

Seitsemännessätoista pääluokassa, Kiinteä omaisuus, otettiin Kaupunki-kiinteistöt nimisessä luvussa huomioon rahatoimikamarin päätökset¹⁾ n. s. hätäasuntojen isännöitsijän palkkion alentamisesta sekä talonisännöitsijän kanslian konekirjoittajattaren palkkion korottamisesta. Talohenkilökuntaa varten merkittyä määrärahaa supistettiin, koska Kustaanmiekan hätäasunnot tyhjennettäisiin. Yhteensä osoitettiin kaupunkitaloja varten 1,539,619 markkaa. Kunnan työväenasuntoja oli tullut lisää 57 1 huoneen ja keittiön huoneistoa, minkä johdosta tämän luvun määrärahoja oli lisättävä 148,285 markkaa. Maatalouslautakunnan ja sen alaisten tilain määrärahat nousivat yhteensä 3,113,222 markkaan eli 136,846: 50 markkaa yli vuoden 1926 talousarvion vastaavan määrän. Kansanpuistojen menot arvioitiin 1,384,102 markaksi, mistä 102,648 markkaa vasta ostetun Mustasaaren hallintoa ja kunnossa-pitoa varten. Mustikkamaan menosääntö laadittiin huomioon ottaen, että ulkoilmateatterille luovutettu alue pantaisiin kuntoon ja saareen otettaisiin puistonsiivooja. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi asettaa Mustikka-maalle vesiposti yleisön vapaasti käytettäväksi ja huolehtia siitä, että työ suoritettiin niin hyvissä ajoin, että posti oli käyttövalmiina, kun puisto keväällä avattiin. Lukuun Sekalaiset menot merkityt määrärahat nousivat yhteensä 6,959,372: 66 markkaan, mikä vuoden 1926 vastaavaan määrärahaan verraten tiesi 6,447,172: 66 markan lisäystä. Uusia eräiä oli tässä luvussa Ruskeasuon ja Uudenpellon pakkolunastushinta²⁾, 894,372: 66 markkaa, erään korttelissa n:o 175 olevan tontin n:o 17 alueen y. m. osto³⁾, 1,250,000 markkaa, Ruoholahdenrannan tontin n:o 3 osto⁴⁾, 3,900,000 markkaa⁵⁾, ja Mustasaaren kauppahinta⁶⁾, 400,000 markkaa. Pääluokan loppusumma oli 14,096,103: 66 markkaa vastaten 7,171,071: 50 markkaa vuoden 1926 talousarviossa.

Kahdeksanteentoista pääluokkaan, Eläkkeet ja apurahat, sisältyi määrärahoja yhteensä 2,460,160 markkaa eli 474,927 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 talousarviossa.

Yhdeksännessätoista pääluokassa, Sekalaiset menot, merkittiin Kalusto nimiseen lukuun 60,000 markkaa pienehkön auton ostamiseksi rahatoimikamarille ja myöskin rahatoimikonttorin käytettäväksi rahastuksiin y. m. Lukuun Erinäiset huoneenvuokrat merkittiin rahatoimikamarin Pohjoisrannan talosta n:o 2 vuokraaman⁶⁾ huoneiston vuosivuokra, 60,000 markkaa, ja Suomenlinnan matkustajille sisustetun⁷⁾ odotushuoneen vuokra, 20,000 markkaa. Tapaturmavakuutusmäärärahaa voitiin alentaa 100,000 markkaa, koska kuluvasta vuodesta siirtyisi tämä määrä vuoteen 1927. Avustuksiksi yleishyödyllisille yrityksille ja laitoksille jaettaisiin 720,000 markkaa. Luvusta Lisäyksiä palkkamenoihin poistettiin määräraha ylempään palkka-asteikkoon siirtymisen varalta, ja erää Uusien virkain palkat ja palkankorotukset korotet-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 194. — ²⁾ S:n s. 133. — ³⁾ S:n s. 35. — ⁴⁾ Tulee olla 2,650,000 markkaa. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 11. — ⁶⁾ S:n s. 161. — ⁷⁾ S:n s. 20.

tiin 100,000 markkaa. Rahatoimikamarin käytettäväksi oli vuodeksi 1926 merkitty 100,000 markan määräraha uusia virkoja ja palkankorotuksia varten. Tämä määräraha säilytettiin vuoden 1927 talousarviossa, mutta se sai uuden nimikkeen Rahatoimikamarin käytettäväksi ikäkorotuksiin ja palkankorotuksiin. Lukuun Sekalaiset määrärahat merkittiin eri urheilutarkoituksiin yhteensä 185,000 markkaa eli 25,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 menoarvioon. Uudisrakennustoiminnan edistämiseksi myönnettiin 5,500,000 markkaa, siitä 500,000 markkaa kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemäin päätösten¹⁾ nojalla. Samaten valtuuston aikaisempien päätösten²⁾ nojalla merkittiin 150,000 markkaa Asunto-osakeyhtiö Sturen osakkeiden merkittämistä varten ja 3,000,000 markkaa annettavaksi kuoletuslainana Helsingin makasiiniosakeyhtiölle. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeiden merkittämiseksi osoitettiin 242,115 markkaa³⁾. Koska hiilien hintain odotettiin tuntuvasti kohoavan, varattiin tähän lukuun 600,000 markkaa käytettäväksi rahatoimikamarin määräyksen mukaan lisääntyneiden polttoainekustannusten peittämiseen. Naisten työtupain kaupungille aiheuttama tappio arvioitiin 900,000 markaksi vuoden 1926 talousarvion vastaavan määrän ollessa 928,000 markkaa. Poistoihin ja peruutuksiin varattiin 42,000,000 markkaa eli 7,000,000 markkaa yli vuoden 1926 talousarvion vastaavan erän. Yhdeksännentoista pääluokan määrärahaan loppusumma oli 57,200,135 markkaa osoittaen vuoden 1926 vastaavaan lukuun verraten 4,662,875 markan lisäystä.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin edellisen vuoden säästönä 10,000,000 markkaa.

Ensimmäisessä osastossa, Lainat ja korot, osoitettiin vuoden 1924 obligatiolainasta 800,000 markkaa keittiörakennuksen teettämiseksi Kivelän sairaalaan⁴⁾ ja 1,000,000 markkaa piharakennuksen teettämiseksi Korkeavuorenkadun tontille n:o 7⁵⁾. Vastedes kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin otettavista⁶⁾ lainavaroista kaupunginvaltuusto myönsi seuraavat määrärahat:

Vanhankaupungin uudet saostusaltat ⁷⁾	Smk	7,500,000: —
Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentaminen ⁸⁾	»	900,000: —
Höyrykattilan hankkiminen kaasulaitokselle ⁸⁾	»	400,000: —
Kaasusäiliön rakentaminen ⁸⁾	»	3,150,000: —
Kahden kamariuunin hankkiminen kaasulaitokselle ⁸⁾	»	2,300,000: —
Sähkölaitoksen koneiston laajentaminen ⁸⁾	»	1,500,000: —
Sähkölaitoksen johtoverkon laajentaminen ⁸⁾	»	3,000,000: —
Lisämääräraha työväenopistorakennusta varten ⁹⁾	»	250,000: —
Rakennuksen teettäminen kolmannelle poliisiasemalle ¹⁰⁾	»	1,600,000: —
Tuberkuloosipaviljonkien rakentaminen ¹¹⁾	»	4,000,000: —
Länsisataman rakennustöiden jatkaminen ¹²⁾	»	2,250,000: —
Katajanokan laiturirakennustöiden jatkaminen ¹²⁾	»	900,000: —
Varastopaikkain järjestäminen Lapinniemielle ¹²⁾	»	900,000: —
Sörnäsän sataman tasoitus- ja täyttämistyö ¹²⁾	»	750,000: —
Ruskeasuon ja Uudenpellon pakkolunastushinta ¹³⁾	»	850,000: —
Kirjatalo-osakeyhtiölle sen luovuttamasta alueesta y. m. suoritettava kauppahinta ¹⁴⁾	»	1,250,000: —
Ruoholahdenrannan tontin n:o 3 a kauppahinta ¹⁵⁾	» ¹⁶⁾	3,900,000: —

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 69. — ²⁾ S:n s. 19 ja 45. — ³⁾ Vrt. v:n 1922 kert. s. 244. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 24 ja 84. — ⁵⁾ S:n s. 28 ja 84. — ⁶⁾ S:n s. 44. — ⁷⁾ S:n s. 82. — ⁸⁾ S:n s. 83. — ⁹⁾ S:n s. 25 ja 84. — ¹⁰⁾ S:n s. 21 ja 84. — ¹¹⁾ S:n s. 84. — ¹²⁾ S:n s. 85. — ¹³⁾ S:n s. 87 ja 133. — ¹⁴⁾ S:n s. 35 ja 87. — ¹⁵⁾ S:n s. 36 ja 87. — ¹⁶⁾ Tulee olla 2,650,000 markkaa.

Mustasaaren kauppahinta ¹⁾	Smk	400,000: —
Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyriyksille ²⁾	»	3,000,000: —
Pienasunto-osakeyhtiöiden osakkeiden merkitseminen ²⁾	»	1,000,000: —
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston kartuttaminen ³⁾	»	1,500,000: —
Helsingin makasiiniosakeyhtiölle myönnetty kuoletuslaina ⁴⁾	»	3,000,000: —
Yhteensä		Smk 44,300,000: —

Korot nimiseen lukuun merkittiin kaupungin arvioidut korko- ja osinkotulot yhteensä 7,225,000 markaksi. Koko osasto osoitti arvioituja tuloja 53,325,000 markkaa, mitä vastasi 47,489,000 markkaa vuoden 1926 talousarviossa.

Toiseen osastoon, Tuloa tuottavat oikeudet, sisältyi tuloja yhteensä 24,812,526 markkaa eli 2,885,632 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 talousarviossa. Lisäys kohdistui Satamat nimiseen lukuun, jonka loppusumma kohosi 20,282,472 markasta 23,197,836 markkaan. Venelaiturimaksut, jotka aikaisemmin oli luettu satamamaksuihin, erotettiin 75,000 markan suuruisiksi eri momentiksi ⁵⁾.

Kolmannessakin osastossa, Terveysten- ja sairaanhoito, oli havaittavissa vähäinen tulojen lisäys, 657,700 markkaa. Sen aiheuttivat yksinomaan Sairaanhoidon tuloerät, joista m. m. viranpitäjien luontoisetukorvauksia korotettiin yhteensä 406,700 markkaa. Terveystenhoitosta arvioitiin kertyvän tuloja 104,500 markkaa vähemmän kuin vuoden 1926 talousarviossa oli arvioitu, koska lihan kuljetus tarkastamoon oli vähentynyt maan tarkastamojen ja teurastamojen luvun lisääntyttä.

Köyhäinhoidon ja lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot arvioitiin 10,600,837: 75 markaksi vuoden 1926 talousarvion 9,380,298: 45 markan sijasta. Lisäyksestä, joka oli 1,220,539: 30 markkaa, kohdistui 603,544: 60 markkaa kunnalliskotiin ja työlaitokseen, jossa sikalan arvioitiin tuottavan tuloa 100,000 markkaa, köyhäin ylläpidon korvauksen 450,000 markkaa ja viranpitäjien nauttimistaan luontoiseduista suorittaman korvauksen 53,544: 60 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 talousarvion mukaan. Lastenhuoltolaitosten tuottamain tulojen arvioitu lisäys, jonka pääasiassa aiheuttivat lastenhoitokorvaukset, oli 616,994: 70 markkaa. Koulukotien arvioitu valtionapu merkittiin 50 %:ksi niistä kustannuksista, joiden suorittamiseen valtio lain mukaan on velvollinen ottamaan osaa.

Viidennen osaston, Opetus- ja sivistyslaitokset, tulosääntö kohosi 654,240: 70 markkaa eli 10,421,963 markkaan, siitä valtionapua seuraavat määrät:

Kansakoulut	Smk	5,104,380: —
Oppilaiden kesävirkestys	»	240,000: —
Yleiset ammattilaiskoulut	»	122,718: —
Valmistavat ammattikoulut	»	1,212,322: —
Työväenopisto	»	240,543: —
Kansanlastentarhat	»	1,852,000: —
Kaupunginorkesteri	»	500,000: —
Yhteensä		Smk 9,271,963: —

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 11 ja 87. — ²⁾ S:n s. 88. — ³⁾ S:n s. 69 ja 88. — ⁴⁾ S:n s. 45 ja 88. — ⁵⁾ Vrt. tätä kert. s. 85.

Kaupunginorkesterin konserttitulojen arvioitiin lisääntyvän 255,000 markkaa. Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti anoa valtioneuvostolta 800,000 markan suuruista valtionapua kaupunginorkesterille vuodeksi 1928.

Teknillisten laitosten kaupungille aiheuttamat menot merkittiin kuudenneen osastoon ja arvioitiin 99,497,536 markaksi vuoden 1926 talousarvion 85,269,652 markan asemesta. Eri laitosten kesken tulot jakautuivat siten, että vesijohtolaitoksen arvioitiin tuottavan 17,298,492 markkaa, kaasulaitoksen 30,183,342 markkaa ja sähkölaitoksen 52,015,702 markkaa. Rahatoimikamari oli liittänyt ehdotukseensa teknillisten laitosten talousarvioksi kannattavaisuuslaskelman, joka perustui laitosten hallituksen laatimaan vuoden 1927 menosääntöön ja niihin uusiin pääoma-arvoihin ja kuoletussuunnitelmiin, joiden ehdotukset oli laadittu, mutta joita ei vielä ollut esitelty kaupunginvaltuustolle. Tässä laskelmassa arvioitiin vesijohtolaitoksen nettovoitto 3,016,425 markaksi, kaasulaitoksen 570,425 markaksi ja sähkölaitoksen 12,728,468 markaksi. Asema oli siis jotenkin heikko, ja hiltien hintain sangen todennäköinen korotus voi helposti tehdä kaasulaitoksesta tappiota tuottavan liikeyrityksen ja supistaa sähkölaitoksen tuottaman voiton mitättömiin. Talousarviovaliokunta oli tämän johdosta ehdottanut, että kaasunkulutuskasvu vuoden 1927 tammikuun puolivälissä tapahtuvasta mittarin lukemisesta lähtien korotettaisiin 20 penniä m³:ltä eli siis 1:50 markkaan m³:ltä ja tavalliseen sekä porras- ja pihavalaistukseen käytetyn sähkövirran kulutusmaksu samasta ajankohdasta 2:60 markkaan ja matalajännitysvirran 1:60 markkaan kilovattitunnilta, mutta kaupunginvaltuusto epäsi tämän ehdotuksen.

Seitsemänteen osastoon, Yleiset työt, merkittiin tuloja yhteensä 570,202 markkaa eli 409,880 markkaa vuoden 1926 talousarvion vastaavaa määrää vähemmän, mikä kuitenkin johtui siitä, että valtio viimeainittuna vuonna suoritti 685,000 markkaa eräiden Eläintarhan septiktankkilaitokselle aiheutuneiden vaurioiden korvaukseksi. Lisäystä osoittivat erät Rakennuskonttorin toimitusmaksut, jotka taksain korotuksen johdosta kohosivat 48,000 markkaa eli 60,000 markkaan, tenniskenttään tuottamat tulot, jotka kohosivat 2,000 markkaa eli 25,000 markkaan sekä lainatuista työkaluista saadut tulot, jotka korotettiin 100,000 markasta 350,000 markkaan.

Kahdeksanteen osastoon, Puhtaanapitolaitos, merkittiin tuloja yhteensä 5,760,000 markkaa vuoden 1926 talousarvion 5,425,000 markan sijasta.

Yhdeksännessä osastossa, Kauppatorit, kauppahallit ja keskuskeittola, oli tuloja yhteensä 9,463,000 markkaa eli 895,000 markkaa vähemmän kuin vuoden 1926 tulosäännön mukaan. Vähennys johtui siitä, että keskuskeittolan liikettä aiottiin supistaa. Kauppahallimyymläin vuokrain arvioitiin sen sijaan tuottavan 100,000 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna, ja sekalaiset tulot merkittiin 5,000 markkaa vuoden 1926 vastaavaa määrää suuremmiksi.

Kymmenenteen osastoon, Kaupungin kiinteä omaisuus, merkittiin erä Tontinlunastukset 5,000,000 markaksi, jolloin lisäys edelliseen vuoteen verraten oli 2,700,000 markkaa. Kaupunkikiinteistöt nimisessä luvussa kohosivat tulot 973,351 markkaa, mistä 658,920 markkaa aiheutui kunnan työväenasuntojen vuokrain kohoamisesta. Erinäisten rakennusten ja maanvuokrain arvioitiin tuottavan 7,087,300 markkaa. Miltei kaikki tämän luvun erät osoittivat nousua, nimittäin rakennusten ja tilusten vuokrat 782,800 markkaa, mistä kuitenkin 207,800 markkaa oli aikaisemmin neljänteen osastoon sisältyneitä lastensuojelulautakunnan alaisten maatilain vuokria, tilapäiset maan- ja kenttäin vuokrat

1,642,500 markkaa ja kadun aitaaminen rakennustarkoituksiin 100,000 markkaa. Viimemainittu lisäys edellytti aitausmaksun korotusta. Luvussa maatilat ja kansanpuistot arviotulot lisääntyivät 57,104 markkaa, nimittäin maatilain tulot 20,000 markkaa ja puistojen 37,104 markkaa, siitä 10,000 markkaa vasta ostetun Mustasaaren kahvilan vuokraa. Tämän osaston loppusumma oli 24,263,591 markkaa vastaten 18,007,836 markkaa vuoden 1926 tulosäännössä.

Yhdennentoista osaston, Sekalaiset tulot, muutoksista mainittakoon, että erää Rakennustarkastuksen toimitusmaksut korotettiin 350,000 markkaa eli 550,000 markkaan olettaen tarkastusmaksujen taksaa korotettavan. Palolaitoksen valtionapu jäi pois, koska valtio oli lakkauttanut osanottonsa kaupunkien palosuojelukseen, ja viranpitäjään nauttimistaan luontoiseduista suorittama korvaus väheni 319,410 markkaa sen johdosta, että palomiesthistö itse ryhtyi huolehtimaan ravinnostaan ¹⁾. Tämän osaston arvioidut kokonais-tulot olivat 13,590 markkaa suuremmat kuin vuonna 1926 eli 1,497,086 markkaa.

Kahdenteentoista osastoon, Verotus, merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotettava määrä 161,168,841: 26 markan suuruiseksi. Edellisen vuoden vastaava määrä oli 143,710,311: 69 markkaa, joten lisäys oli 17,458,529: 30 markkaa.

C. Muut asiat.

Muistomitali. Pöytäkirjaan merkittiin ²⁾, että Norden-yhdistyksen Tukholmanpiiri oli antanut kaupunginvaltuuston puheenjohtajalle mitalin Tukholmassa maaliskuun 15—19 p:nä 1925 pidettyjen Suomen päivän muistoksi. Mitalia säilytetään kaupungin museossa.

Kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen ratkaisemattomien asiain luettelo. Käsiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen kesäkuun 30 p:nä ratkaisematta olevain asiain luetteloa ³⁾ valtuusto päätti ⁴⁾ poistaa kirjoista verotusvalmistelukunnan esityksen ⁵⁾ kolmen apulaissihteerin viran perustamisesta valmistelukuntaan, koska mainittu laitos oli päätetty lakkauttaa. Samalla valtuusto päätti ⁴⁾ peruuttaa sen komitean tehtävän, joka oli asetettu ⁵⁾ laatimaan ehdotusta verotusvalmistelukunnan uudeksi johtosäännöksi.

, *Tonttirajain korkeusasemat.* Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ anoa maistraatilta, että se edellyttäen että valtioneuvosto hyväksyi XIV kaupunginosa korttelien n:ot 463 ja 468 ehdotetun kaupunginasemakaavan muutoksen vahvistaisi ⁷⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen mukaiset korttelin n:o 463 muutetut korkeusmääräykset.

Maistraatille pyynnöstä lähetyissä lausunnoissa valtuusto puolsi ⁸⁾ mainitun hallituksen toimesta laadittuja ehdotuksia XI kaupunginosa korttelin n:o 337 sekä Salmisaaressa ja Lapinniemen eteläosassa sijaitsevain tehdaskorttelien n:ot 781—786 sisäisten rajalinjain korkeusasemiksi.

Julkisivukaaviot. Päättäessään ⁹⁾ luovuttaa tonttipaikan eduskuntataloa varten kaupunginvaltuusto samalla määräsi ¹⁰⁾, että vastedes vahvistettavia

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 77. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 14 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 22 p. syysk. 18 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1922 kert. s. 134. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 14 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 7. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 20 § ja 17 p. marrask. 3 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. s. 11. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 20 §.

julkisivukaavioita oli noudatettava rakennuttaessa eduskuntatalon tonttiin rajoittuvia XIII kaupunginosan kortteleita n:ot 198, 401, 402 ja 403 b sekä että näiden rakennusten kattolista sai nousta enintään 30 m yli 0-tason.

Rakennusajan pidentäminen. Tekniska läroverket i Helsingfors aktiebolag nimisen yhtiön johtokunta toi esiin, että kaupunki vuonna 1923 oli luovuttanut ¹⁾ mainitulle yhtiölle XIII kaupunginosan korttelissa n:o 436 sijaitsevat Apollonkadun tontit n:ot 8 ja 10 m. ehdoin, että ne kolmen vuoden kuluessa oli rakennettava niin laajasti kuin tontinmyyntiä koskevat määräykset edellyttivät, mutta että tarvittavan rakennuspääoman saantivaikeus oli tehnyt mainitun ehdon täyttämisen yhtiölle mahdottomaksi. Johtokunta anoi, että yhtiölle, jolla nyttemmin oli toiveita saada rakennuslaina valtion varoista, myönnettäisiin mahdollisimman pitkä lykkäys puheena olevain tonttien rakennuttamiseen nähden.

Ottaen huomioon edellä esitetyt näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ myöntää yhtiölle Tekniska läroverket i Helsingfors aktiebolag Apollonkadun tonttien n:ot 8 ja 10 rakennusajan pidennystä joulukuun 1 p:ään 1929.

Kaupungin virastojen ja laitosten työteho. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän ³⁾ täyttäen talousarviovaliokunta lähetti valtuustolle lausuntonsa vireillä olevasta ehdotuksesta ⁴⁾, että perustettaisiin kunnallinen tehoisuusneuvojan virka, jonka haltijan tehtävänä olisi tutkia ja yksissä neuvoin asianomaisten virastopääällikköjen kanssa yksinkertaistaa kaupungin laitoksissa noudatettuja työmenetelmiä sekä siten lisätä työtehoa ja vähentää hallintokuluja. Valiokunta piti puheena olevan ehdotuksen tarkoitusta kaikin puolin huomiota ansaitsevana, mutta oli puolestaan eri mieltä siitä, miten se oli saavutettava. Koska kaupungin eri virastojen toiminta oli mitä suurimmassa määrässä erilaatuista, olisi ehdotetun tehoisuusneuvojan vaikeata hallita kaikkia hänelle osoitettavia työaloja. Yksityisten virastojen työsuoritukset tulisivat varmasti perusteellisemmin tutkituiksi, jos tutkimus suoritettaisiin yhdessä virastossa kerrallaan ja keskusjohdolla olisi vapaus uskoa se tutkimuksen aiheena kulloinkin olevan alan ammattimiehen suoritettavaksi. Tämä menetely, jota rahatoimikamari jo eräissä tapauksissa oli soveltanut, oli valiokunnan mielestä joustavampi ja takasi paremman tuloksen kuin yhden ainoan sellaisen virkamiehen asettaminen lyhyemmäksi tai pitemmäksi ajaksi, jonka tehtävänä olisi mainitussa suhteessa järjestää uudestaan koko kaupungin hallinto, joitakin lueteltuja hallinnonhaaroja mahdollisesti lukuunottamatta.

Talousarviovaliokunnan esittämät näkökohdat hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ sillä kertaa evätä komitean ehdotuksen tehoisuusneuvojan viran perustamisesta sekä antaa rahatoimikamarille tehtäväksi harkintansa mukaan jokaisessa erikoistapauksessa ja oikeutettuna käyttämään apunaan asiantuntijoita käydä tarkastamaan kaupunginhallinnossa noudatettuja työmenetelmiä ja aikanaan antaa selonteon mahdollisista muutostoimenpiteistään sekä milloin ratkaisuvälta tarpeellisiksi katsottuihin muutoksiin nähden voimassa olevien määräysten mukaan kuului kaupunginvaltuustolle, tehdä valtuustolle tarpeellisen esityksen.

Kaupungin viranpitäjän palvelusehtosääntö. Kaupunginvaltuusto antoi rahatoimikamarille tehtäväksi ⁶⁾ ottaa harkittavaksi ja esittää valtuustolle ehdotuksen kaupungin viranpitäjän palvelusehtosäännön muuttamisesta siten, että kamari valtuutettaisiin valtuuston vahvistamain yleisten periaat-

¹⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 27. — ²⁾ Valt. pöytäk. 2 p. kesäk. 20 §. — ³⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 121. — ⁴⁾ Ks. valt. pain. asiakirj. n:o 10 v:lta 1924. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 34 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. tammik. 30 §.

teiden puitteissa ratkaisemaan kysymykset, jotka koskivat viranpitäjain oikeuttamista saamaan koko palkkansa tai osan sitä hänelle myönnetyn virkavapauden aikana, joka kesti kahta kuukautta kauemmin tai oli myönnetty muun syyn kuin sairauden takia.

Helsingin henkikirjoituksen ja veronkannon uudestaanjärjestäminen. Kaupunginvaltuuston annettua rahatoimikamarille tehtäväksi¹⁾ laatia ehdotuksen kaupungin veronkantolaitoksen järjestämisestä kokonaan uudestaan tehokkaamman veronkannon aikaansaamiseksi kamari oli tämän tehtävän täyttääkseen antanut tarkoitusta varten asetetun komitean valmistella asiaa. Mainittu komitea sittemmin laatima mietintö²⁾ lähetettiin kaupunginvaltuustolle, joka asiaa käsitellessään ainoastaan päätti³⁾ asettaa valiokunnan tarkastamaan komitean ehdotusta Helsingin henkikirjoituksen ja veronkannon uudestaanjärjestämiseksi.

Tämän johdosta antamassaan lausunnossa⁴⁾ valiokunta huomautti, että ehdotus, että kaupunki ottaisi kantaakseen kirkollisverot, toteutettuna lisäisi kunnan viranomaisten työtaakkaa ja myöskin aiheuttaisi jonkin verran vastuunvaaraa tuottamatta toisaalta kaupungille mitään hyötyä. Muun veronkannon järjestämiseen nähden valiokunta piti sopivana, että verotusvalmistelukunta yhdistettäisiin rahatoimikonttoriin, jossa sen jälkeen olisi kolme osastoa: kamreeriosasto, kassaosasto ja verotusosasto. Kunnallisen maksuunpanoluettelon laatiminen sekä kunnallisten verolippujen kirjoittaminen olisi verotusosaston asiana, kun taas jäämäluettelon laatiminen ja jäämäverolippujen kirjoittaminen siirtyisi kassaosastolle. Kamreeriosasto vapautuisi siten johtosäännön mukaisesta osanotostaan veronkantoon, ja kaupunginkamreerin- ja avustavan kaupunginkamreerin virkain yhdistäminen kävisi mahdolliseksi. Verotusosaston toiminnan lähintä valvontaa hoitaisi rahatoimenjohtaja kaupunginjohtajan ylivalvonnan alaisena. Toisen kaupunginvoudin konttorin tulisi vastedeskin hoitaa yksinomaan ulosottotoimin tapahtuva verojen periminen, ja sen uudistamisessa olisi pidettävä päämääränä ainoastaan konttorin työtehon lisäämistä. Kaupungin osoite- ja henkilöluetteloissa esiintyvien puutteiden korjaamiseksi valiokunta ehdotti, että henkikirjoittaja ja poliisilaitoksen osoitetoimisto olisivat yhteistoiminnassa siten, että toimisto aakkosellisen henkilöluettelonsa rinnalla pitäisi kaupunginosain, korttelien ja talojen mukaan järjestettyä henkilöluetteloa. Henkikirjoituksen toimittamisaikana tarkkailtaisiin henkikirjoitusta varten annettuja tietoja ja osoitetoimiston luetteloa vastakkain ja niihin tehtäisiin tarpeelliset oikaisut.

Viitaten mietinnössä esittämiinsä näkökohtiin valiokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto epäisi rahatoimikamarin ehdotukset kirkollisverojen kannon ottamisesta kaupungin hoidettavaksi ja rahatoimikonttorista erillisen veronkantolaitoksen perustamisesta sekä muuten päättäisi

1) periaatteessa hyväksyä kaksi henkikirjoittajan ja poliisilaitoksen osoitetoimiston esimiehen tekemää ehdotusta yhteistoiminnan aikaansaamisesta näiden viranomaisten kesken ja poliisijärjestyksen 25 §:ssä säädetyn talonomistajain ja -isännöitsijain ilmoitusvelvollisuuden täyttämisen valvonnan järjestämisestä;

2) rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti lakkauttaa kaupunginvaltuuston huhtikuun 26 p:nä 1910 tekemällään päätöksellä perustaman verotusvalmistelukunnan ja sen sijaan perustaa rahatoimikamarin alaisen verotus-

¹⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 64. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8 v:lta 1925. — ³⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 126 ja 147. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10.

konttorin, jota johtaisi kaupunginvaltuuston rahatoimikamarin ehdotuksesta valitsema virkamies tarpeellisen henkilökunnan avustamana;

3) uskoa rahatoimikonttorin osastoksi kamreeri- ja kassaosastojen rinnalle järjestettävän verotuskonttorin välittömän silmälläpidon rahatoimikamarin toiselle varapuheenjohtajalle, kaupunginjohtajan ylivalvonnan alaiselle rahatoimenjohtajalle;

4) rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti vapauttaa rahatoimikonttorin kamreeriosaston kaupunginkamreerin johtosäännön 2—5 kohdassa luetelluista maksuunpano- ja muista töistä, mikäli ne kohdistuivat kunnan ja valtion veroihin, sekä edellämainituin rajoituksin siirtää tämän johtosäännön 2 ja 3 kohdassa mainitut tehtävät rahatoimikonttorin verotusosaston ja 4 ja 5 kohdassa mainitut tehtävät rahatoimikonttorin kassaosaston suoritettaviksi;

5) hyväksyä rahatoimikamarin ehdotuksen kaupunginkamreerin ja apulaiskamreerin virkain yhdistämisestä;

6) antaa rahatoimikonttorin kassaosaston tehtäväksi toimia, niinkuin tähänkin asti, kunnallis- ja valtionverojen kantoelimenä, kuitenkin siten, että kunnallisveron kanto tapahtuisi vuosineljänneksittäin kamarin määrääminä aikoina sekä toimitettaisiin yksinomaan täkäläisissä pankkikonttoreissa ja rahatoimikonttorin virkahuoneistossa;

7) antaa rahatoimikamarille toimeksi huomioon ottaen, mitä edellä kohdissa 2—6 on mainittu, laatia rahatoimikamarin verotusosaston palkkasääntöehdotuksen sekä ehdotuksen rahatoimikamarin ohjesäännön täydennykseksi ja sen johtosäännön muutokseksi, jolloin johtosäännön m. m. tuli sisältää:

a) määräyksiä verotuskonttorin virkamiesten keskinäisestä työnjaosta ja heidän suhteestaan vuoden alussa kokoontuvaan verotuslautakuntaan;

b) määräyksiä sellaisten verotusasiain valmistelusta, joissa verovelvollinen on laiminlyönyt antaa veroilmoituksen ja eritoten verotusosaston yhteistöiminnasta asianomaisten köyhäinhuolto- ja ulosottoviranomaisten sekä mahdollisesti muiden laitosten kanssa sen seikan selvittämiseksi, jotka varattomuuden tähden on jätettävä merkitsemättä verotusluetteloon; sekä

c) määräys siitä, minkä viranomaisen on ratkaistava kysymys syytteen nostamisesta verovelvollista vastaan väärän tuloilmoituksen antamisesta;

8) myöntää tarpeelliset varat 12 palkkaluokkaan sijoitettavan, lainopillisesti sivistyneen ylimääräisen ulosottomiehen palkkaamiseksi toisen kaupunginvoudin konttoriin ehdotettujen kuuden piiriulosottomiehen sijaan sekä 9 palkkaluokkaan luettavan apulaisen palkkaamiseksi, jonka apulaisen tulisi tarkkailla verovelvollisten varattomuutta koskevia ilmoituksia sekä, jos maistraatti katsoi sen tarpeelliseksi, koettaa hankkia tietoja sellaisten verovelvollisten osoitteista, joita ulosottoviranomaiset eivät olleet tavanneet;

9) anoa, että maistraatti

a) panisi kohdassa 8 mainitun apulaisen johtosääntöön määräyksen, että hän on velvollinen antamaan verotusviranomaisille tarpeellisia tietoja Helsingissä henkikirjoitettujen, tuloilmoituksensa laiminlyöneiden henkilöiden varallisuusoloista;

b) velvoittaisi kaupunginvoudin konttorin niissä tapauksissa, jolloin poliisilaitoksen osoitetoimiston verovelvollisista antamat tiedot olivat osoittautuneet vääriksi, siitä ilmoittamaan toimistolle; sekä

c) ottaisi uudelleen käsiteltäväkseen kysymyksen, eikö toisen kaupunginvoudin konttorin olisi hoidettava paikkakunnalta muuttaneiden henkilöiden verojäämien pakollista perimistä;

10) antaa rahatoimikamarin toimeksi ryhtyä valtion kanssa neuvottelemaan sellaisen valtion ja Helsingin kaupungin välisen sopimuksen aikaansaamisesta, että rahatoimikonttorin verotusosasto velvoitettaisiin avustamaan valtionverotuksessa ja kaupungin talousarvioon merkittäisiin tästä johtuvien kustannusten määräraha, sekä että valtio puolestaan:

a) Helsingin henkikirjoituksen helpottamiseksi ja tehoisamman verotuksen aikaansaamiseksi lisäksi tämän kaupungin vuotuista henkikirjoitusmäärärahaa tasaluvuin 80,000 markkaa ja myöntäisi Helsingin poliisilaitoksen osoite-toimistolle seuraavat määrarahat, joista kaupungin korvattavaksi jäisi kaksi seitsemännestä:

95,000 markkaa korttijärjestelmään perustuvan, kiinteistöittäin järjestetyn henkilöluettelon tekemiseen;

140,000 markkaa vuodessa uuden henkilöluettelon pitämiseen; sekä tilapäisen 180,000 markan vuotuisen määrärahan poliisijärjestyksen 25 §:ssä säädetyn osoitteenmuutosten ilmoittamisvelvollisuuden asianmukaisen täyttämisen valvomiseen;

b) Helsingin kaupungin avustuksesta valtion verotuksessa takaisi kaupungille joko määrätyn tai suhteessa valtion- ja kunnallisverotuksen kaupungille aiheuttamiin kokonaiskustannuksiin lasketun vuotuisen korvausmäärän, joka vahvistettaisiin ottamalla huomioon tämän tarkoituksen valtiolle aiheuttamat tähänastiset menot ja josta vähennettäisiin esimerkiksi puolet a) kohdassa mainituista henkikirjoituksen aiheuttamista lisäkustannuksista eli siis 40,000 markkaa;

11) kehoittaa rahatoimikamaria valmistelemaan kysymystä kunnallisetusetuksen 55 §:n 3 kohdan muuttamisesta siten, että verovapaus voitaisiin asianomaisen kunnanvaltuuston päätöksellä myöntää henkilöille, joiden tulot eivät ylitä esimerkiksi 8,000 markkaa; sekä

12) että 2—6 kohdassa mainitut päätökset tulisivat voimaan niin pian kuin mainittu rahatoimikamarin ohjesäännön muutos on vahvistettu.

Valiokunnan edellä selostetusta mietinnöstä pyydettyssä¹⁾ lausunnossa²⁾ rahatoimikamari huomautti, että siinä esitetty ehdotus sisälsi kamarin aikaisemmasta ehdotuksesta kokonaan poikkeavan ratkaisun suunniteltua uudestaanjärjestelyä koskevalle kysymykselle. Kamari oli katsonut, että olisi perustettava erityinen veronkantolaitos, joka hoitaisi henkikirjoituksen sekä verojen maksuunpanon, kannon ja ulosottoihin tapahtuvan perimisen, kun taas valiokunnan ehdotus pääasiallisesti tähtäsi jo olemassa olevien ja entuudestaan mainittuja tehtäviä hoitavien virastojen täydentämiseen ja osittaiseen uudestaanjärjestämiseen. Kamari oli kuitenkin edelleen sitä mieltä, että sen ehdotus sisälsi sellaisen ratkaisun, jonka toteuttamiseen olisi ryhdyttävä heti kun vireillä olevat kaupunkien kunnallishallintoa, henkikirjoitusta ja väestöluettelonpitoa koskevat aloitteet oli saatu toteutetuiksi. Koska mahdollisesti voi kuluja vielä useita vuosia, ennenkuin kamarin ehdotuksen asialliseen käsitelyyn ja sen toimeenpanemiseen tarpeelliset edellytykset olivat olemassa, kamari kuitenkin oli sitä mieltä, että heti olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin väliaikaisten parannusten aikaansaamiseksi veronkanto- ja henkikirjoitusoloihin sekä että niiden pohjaksi voitaisiin panna kaupunginvaltuuston valiokunnan esittämä ehdotus.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti³⁾ jättää raha-

¹⁾ Valt. pöytäk. 31 p. maalisk. 6 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 7 §.

toimikamarin ehdotuksen ¹⁾ henkikirjoituksen ja veronkantolaitoksen uudestaanjärjestämisestä toistaiseksi lepäämään ja vastedes tehtävän esityksen varaan. Samalla valtuusto yhtyi kamarin käsitykseen, että viipymättä oli ryhdyttävä väliaikaisiin toimenpiteisiin ja päätti ²⁾ tässä mielessä

1) anoa valtioneuvostolta, että sekä valtiolle että kunnalle erittäin tärkeää, koko maan käsittävää, valtion kustannuksella pidettävää väestöluetteloa sekä henkikirjoituksen uudestaanjärjestämistä tarkoittavan lakiehdotuksen käsittelyä kiirehdyttäisiin;

2) kunnes edellisessä kohdassa edellytetty muutos olisi aikaansaatu, puolestaan hyväksyä henkikirjoittajan ja poliisilaitoksen osoitetoimiston esimiehen tekemät ehdotukset näiden viranomaisten keskinäisen yhteistoiminnan aikaansaamisesta ja poliisijärjestyksen 25 §:ssä säädetyn talonomistajain ja -isännöitsijäin ilmoitusvelvollisuuden täyttämisen valvonnan järjestämisestä; sekä sen johdosta esittää valtioneuvostolle, että valtio Helsingin henkikirjoituksen helpottamiseksi ja tehokkaamman verotuksen aikaansaamiseksi lisäisi tämän kaupungin vuotuista henkikirjoitusmäärärahaa tasaluvuin 80,000 markkaa ja myöntäisi Helsingin poliisilaitoksen osoitetoimistolle seuraavat määrärahat, joista kaupungin korvattavaksi jäisi kaksi seitsemännestä, nimittäin:

a) 95,000 markkaa korttijärjestelmään perustuvan, kiinteistöittäin järjestetyn henkilöluettelon laatimiseen;

b) 140,000 markkaa vuodessa uuden henkilöluettelon pitämiseen; sekä

c) toistaiseksi 180,000 markan vuotuisen määrärahan poliisijärjestyksen 25 §:ssä säädetyn osoitteenmuutosten ilmoittamisvelvollisuuden asianmukaisen täyttämisen valvomiseen;

3) tammikuun 1 p:stä 1927 lakkauttaa kaupunginvaltuuston huhtikuun 26 p:nä 1910 tekemällään päätöksellä perustaman verotusvalmistelukunnan ja sen sijaan perustaa rahatoimikamariin vero-osaston, jota johtaa kaupunginvaltuuston rahatoimikamarin ehdotuksesta valitsema virkamies tarpeellisen henkilökunnan avustamana;

4) antaa rahatoimikamarin toimeksi laatia tämän osaston palkkaussääntöehdotuksen sekä ehdotuksen rahatoimikamarin ohjesäännön täydennykseksi ja rahatoimikamarin johtosäännön muutokseksi ³⁾;

5) edelleen jättää rahatoimikamarin toimeksi neuvotella valtion viranomaisten kanssa sellaisen sopimuksen aikaansaamiseksi, että rahatoimikamarin vero-osasto velvoitetaan avustamaan valtion verotuksessa ja kaupungin talousarvioon merkitään tästä johtuvien kustannusten määräraha, sekä että valtio puolestaan Helsingin kaupungin avustuksesta valtion verotuksessa takaa kaupungille sovitavan vuotuisen korvauksen;

6) myöntää menosäännön tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset tarpeelliset varat syyskuun 1 p:stä 1926 palkattavan, 12 palkkaluokkaan sijoitettavan, lainopillisesti sivistyneen ylimääräisen ulosottomiehen palkkaamiseksi toisen kaupunginvoudin konttoriin sekä 9 palkkaluokkaan luettavan apulaisen palkkaamiseksi, jonka apulaisen tulisi pääasiassa tarkkailla verovelvollisten varattomuutta koskevia ilmoituksia; sekä

7) anoa, että maistraatti

a) panisi kohdassa 6 mainitun apulaisen johtosääntöön määräyksen, että hän on velvollinen antamaan verotusviranomaisille tarpeellisia tietoja Helsingissä henkikirjoitettujen, tu ilmoituksensa laiminlyöneiden henkilöiden varallisuusoloista;

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8 v:lta 1925. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 7 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 97.

b) velvoittaisi kaupunginvoudin konttorin niissä tapauksissa, jolloin poliisilaitoksen osoitetoimiston verovelvollisista antamat tiedot ovat osoittautuneet vääriksi, siitä ilmoittamaan toimistolle;

8) kehoittaa rahatoimikamaria valmistelemaan kysymystä kunnallisasetuksen 55 §:n 3 kohdan muuttamisesta siten, että verovapaus voidaan asianomaisen kunnanvaltuuston päätöksellä myöntää henkilöille, joiden tulot eivät ylitä 8,000 markkaa sekä saman pykälän 4 kohdan muuttamisesta siten, että yksityistapauksissa verohelpotuksen tai verovapauden myöntämistä vastaavasti laajennetaan.

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että verotusvalmistelukunnan sihteerin B. von Fieandt irtisanottaisiin toimestaan tammikuun 1 p:stä 1927.

Täyttääkseen kaupunginvaltuuston antaman edellämainitun tehtävän rahatoimikamari sitemmin lähetti valtuustolle ehdotuksen ²⁾ kamarin voimassa olevan ohjesäännön ja johtosäännön muuttamiseksi. Toimitetussa äänestyksessä ilmeni kuitenkin, ettei kamarin ehdotuksessa mainittujen uusien virkain perustaminen saanut osakseen tarpeellista 2/3:n äänenemmistöä, minkä johdosta valtuusto, joka siten oli hylännyt kamarin koko ehdotuksen, päätti ³⁾ kehoittaa kamaria valtuuston joulukuun 15 p:nä pidettävässä kokouksessa ehdottamaan, miten siihen asti verotusvalmistelukunnan toimenä olleet tehtävät oli järjestettävä vuoden 1927 alusta ⁴⁾.

Ulosottoimin perittyjen varain säilyttäminen. Maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle ulosottolaitoksen tarkastajan antaman kertomuksen ⁵⁾ toiminnastaan vuonna 1925 sekä saman viranpitäjän laatiman ehdotuksen eräiden laitoksessa ilmenevien epäkohtain poistamiseksi. Maistraatti lausui ⁶⁾ mainituista kirjelmistä pääpiirteittäin seuraavaa:

Vuonna 1925 toteutettu ⁶⁾ kaupunginvoudinkonttorin työtappain uudistus oli aikaansaanut paremman järjestyksen ja selvyuden konttorin toimintaan. Kuitenkin sekä ensimmäisen että toisen kaupunginvoudin konttorin työvoimat olivat aivan riittämättömät ⁷⁾, mistä oli ollut seurauksena m. m., että tarkastajankin oli ollut pakko kumpaisessakin konttorissa suorittaa eräitä kiireellisiä töitä, jotka eivät hänelle kuuluneet ja jotka tietenkin olivat hänelle esteenä hänen varsinaisten tehtäviensä suorittamisessa. Toinen todellinen epäkohta kaupunginvoudien toiminnassa oli se, ettei ollut olemassa mitään määräyksiä mainittujen virkailijain perimien varojen säilyttämistävästään. Asian näin ollen heillä oli riidaton oikeus sijoittaa perimänsä rahat pankkiin, mikäli niitä ei säilytetty konttorin käteiskassassa, sekä nauttia kertyneet korot virkasivutuloina. Varsinkin ensimmäisen kaupunginvoudin perimät varat nousivat hyvin huomattaviin määriin, minkä johdosta hänen virkasivutulonsakin olivat niin suuret, että hän omin varoin oli voinut palkata konttoriin lainopillisen avustajan ja suorittaa tämän sangen tuntuvat matkakustannukset. Maistraatti piti tällaista palkkausjärjestelmää perin sopimattomana. Se oli entisten kehittymättömien olojen jätettä, joka oli saatava poistetuksi järjestelmällä uudestaan varsinkin ensimmäisen kaupunginvoudin palkkaus. Mutta sen lisäksi oli tarkoin tutkittava, miten näiden varain säilyttäminen oli järjestettävä, kenelle vastuu niiden hallinnosta oli siirrettävä ja kenelle näistä yksityisten asiallisten omistamista varoista kertyvät korkotulot oikeudenmukaisesti kuuluivat. Sen ohessa oli tutkittava, miten mahdollinen uudistus oli toteutettava, kuuluiko se kunnan päätösvallan alaan vai oliko suunnitellut

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. syysk. 10 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 36. — ³⁾ Valt. pöytäk. 1 p. jouluk. 6 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 114. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27. — ⁶⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 142. — ⁷⁾ Vrt. tätä kert. s. 113.

toimenpiteet toteutettava lainsäädäntötietä. Ensimmäisen kaupunginvoudin palkkauksen uudestaanjärjestämiseen tarvittiin joka tapauksessa valtioneuvoston hyväksyminen.

Esiteltäessä maistraatin kirjelmää ja rahatoimikamarin siitä antamaa lausuntoa kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ asettaa komitean²⁾, jonka tuli tutkia kysymystä, miten kaupunginvoutien ja erityisesti ensimmäisen kaupunginvoudin perimien varain säilyttäminen oli asianmukaisesti järjestettävä, ehdottaa, mihin toimenpiteisiin tämän tutkimuksen johdosta oli ryhdyttävä, sekä ottaa harkittavakseen kysymys edellämainittujen varain tilityksestä ja käytöstä.

Rahatoimikamarin ohje- ja johtosäännön muuttaminen. Marraskuun 19 p:nä 1925 sisäasiainministeriö vahvisti³⁾ kaupunginvaltuuston päätöksen⁴⁾ rahatoimikamarin ohjesäännön 10 §:n 12 kohdan muuttamisesta siten, että satamahallitus oikeutettiin ratkaisemaan satamaliikenteestä suoritettavien maksujen tileistä poistoa ja palautusta koskevat asiat.

Sittenkuin rahatoimikamarin kansliaan oli perustettu avustavan nofaarin virka, kaupunginvaltuusto vahvisti⁵⁾ tämän johdosta välttämättömäksi havaitun kamarin johtosäännön⁶⁾ lisäyksen, joka liitettäisiin siihen uutena 11 pykälänä kaikkien myöhempien pykäläin järjestysnumeron siirtyessä askelen eteenpäin.

Rahatoimikonttorin uudestaanjärjestely. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä⁷⁾ rahatoimikamari lausui, että se harkitessaan mahdollisuuksia sopivilla toimenpiteillä tehostaa kaupungin virastojen ja laitosten toimintaa ja tätä tietä vähentää korkeita hallintokustannuksia oli antanut perusteellisesti tutkia rahatoimikonttorin järjestelyä ja työtapoja ja tällöin havainnut varsin laajakantoisten uudistusten olevan tarpeen. Kaupungin kehittyessä ja kunnallisen toiminnan laajentuessa rahatoimikonttorin tehtävät olivat lisääntyneet, ja konttori oli kasvanut suureksi laitokseksi sen sisäisen järjestelyn silti mainittavassa määrässä muuttumatta, minkä johdosta konttori ei ollut voinut täyttää niitä vaatimuksia, jotka kohtuudella voitiin asettaa kaupungin keskeiselle kassa- ja tilivirastolle. Tehokkaan ylimmän johdon puute oli kauan ollut tuntuva epäkohta, joka kuitenkin oli saatu poistetuksi, kun rahatoimenjohtajan virka vuonna 1921 perustettiin⁸⁾. Mutta edelleenkin rahatoimikonttorissa vallitsi epätyydyttävä työnjako. Eri henkilöt hoitivat eri aikoina ja eri tavoin samanluontoisia tehtäviä, minkä vuoksi henkilökunta ei ollut voinut riittävässä määrässä erikoistua tehtäviinsä kaikista tähän tähtäävistä pyrkimyksistä huolimatta. Työnjaon puutteellisuudesta oli myöskin ollut seurauksena, ettei ketään määrättyä virkailijaa voitu saattaa vastuuseen määrättyjen tehtävain suorituksesta, ja tämä henkilökunnan vastuun ja tarpeellisen kiihokkeen puute oli vaikuttanut haitallisesti työkykyyn ja yritteliäisyyteen. Kun konttorissa ei ollut toteutettu osastojakoa, oli töiden jakaminen, henkilökunnan opastaminen ja työn suorituksen valvominen tuottanut vaikeuksia.

Edellä esitetyn johdosta kamari oli sitä mieltä, että tarkoituksenmukaisen työnjaon aikaansaaminen oli rahatoimikonttorin uudestaanjärjestelyn onnistumisen tärkeimpiä edellytyksiä. Uudistuksia suunnitellessaan kamari oli pyrkinyt käyttämään hyväkseen liikemaailman nykyaikaisen konitorijärjestelyn alalla saavuttamia kokemuksia. Rahatoimikonttorilla oli hyvin eri-

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 25 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 126. — ³⁾ Valt pöytäk. 17 p. helmik. 3 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 122. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 13 p. lokak. 6 §. — ⁶⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 124. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18. — ⁸⁾ Ks. v:n 1920 kert. s. 177 ja v:n 1921 kert. s. 160.

luontoisia tehtäviä, mutta ne voitiin sopivasti jakaa siten, että veronkanto- ja virka-apuasiat uskottiin veronkanto-osastolle, eräiden muiden tulojen maksunpano ja periminen toimistolle, kirjanpito kirjanpito-osastolle ja kassatoiminta kassaosastolle. Sitäpaitsi oli seuraavat koko konttorille yhteiset tehtävät, jotka sopivasti voitiin keskittää kukin aliosastoonsa: konekirjoitus, rekisteröimistö ja vahtimestaripalvelus.

Osastojaon perusajatuksena oli, että konttorin eri virkailijat voisivat erikoistua määrättyihin tehtäviin ja vastata niiden suorituksesta sekä että aikaansaataisiin työn läheinen valvonta. Jokaisen edellä luetellun alaosaston etunenässä olisi osastonjohtaja, jonka tulisi huolehtia ja vastata kaikesta osastolla esiintyvistä työstä, kun taas kaupunginkamreeri olisi koko konttorin päällikkö, jonka tulisi tarkoin seurata osastojen ja osastopäällikköjen työtä, jakaa työt eri osastojen kesken sekä valvoa, että niiden keskinäinen yhteistyö ja vuorovaikutus sujuu moitteettomasti. Konttorin yhtenäisyyden, jota oikein suunniteltu työnjako ei suinkaan vaarantaisikaan, takaisi kaupunginkamreerille määrätyn virka-aseman lisäksi rahatoimenjohtaja, jolle kuuluisi konttorin ylin valvonta ja joka rahatoimikamarissa esittelisi konttoria koskevat asiat.

Edellä mainittujen uudistusten toteuttaminen aiheutti tietenkin eräitä muutoksia konttorin henkilökuntaan. Eräitä virkoja oli tarpeettomina lakkautettava, toisia järjestettävä uudestaan, ja rahatoimikamari oli tätä kysymystä tutkiessaan todennut, että useihin tehtäviin oli konttorissa käytetty liian kallis-palkkaista työvoimaa. Ehdotetusta järkiperaisestä työnjaosta olisi seurauksena, että erikoispuolelta tarvittaisiin ainoastaan päällikönvirkoihin, mutta muuten voitaisiin käyttää halvempaa työvoimaa, mikä järjestely aiheuttaisi hyvin tuntuvia säästöjä, vaikka toimien lakkauttamisessa noudatettaisiinkin äärimmäistä varovaisuutta.

Ehdotus sekä kaupunginreviisorin, kaupunginkamreerin ja kaupunginkassanhoitajan siitä antamat lausunnot lähetettiin kaupunginvaltuustolle, jonka valmisteluvaliokunta palautti sen maistraatin harkittavaksi. Maistraatti katsoi ¹⁾ tosin ehdotuksen tarjoavan useita etuja ja parannuksia verrattuna vallitsevaan, osittain vanhentuneisiin muotoihin kangistuneeseen työjärjestelmään, mutta samalla jättävän riittävässä määrässä huomioon ottamatta sen eroituksen, joka vallitsi liike-elämän verraten vapaiden muotojen ja lakiin ja hallinnolliseen käytäntöön perustuvan kunnan hallintojärjestelmän välillä. Maistraatti katsoi kuitenkin tarpeelliseksi yksityiskohtaisesti puuttua ainoastaan veronkantolaitosta koskevaan ehdotuksen osaan, johon nähden se voimassa olevain asetusten mukaan oli velvollinen valvomaan valtion oikeuksia. Tehdäkseen rahatoimikonttorin johdon suunnitellun keskittämisen mahdolliseksi rahatoimikamari oli ehdottanut, että konttorin jako kahteen yhdenvertaiseen osastoon, kamreeri- ja kassaosastoon, lakkautettaisiin ja jälkimmäinen järjestettäisiin kaupunginkamreerin alaiseksi, eräiden muiden uusien osastojen kanssa samanarvoiseksi osastoksi, lähimpänä päällikkönään naispuolinen kassanhoitaja, jonka alaisina toimisi kaksi avustavaa kassanhoitajaa, toinen nais-, toinen miespuolinen. Maistraatti puolestaan katsoi tämän ehdotuksen merkittävän siihenastisen kassajärjestelyn ilmeistä heikontamista ja anoi lausunnossaan tarkemmin esitetyin perustein, että rahatoimikamaria kehoitettaisiin tarkistamaan ehdotustaan rahatoimikonttorin kassaosaston tarpeelliseksi katsotuiksi muutoksiksi.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24.

Asiaa lopullisesti käsiteltäessä kaupunginvaltuusto kuitenkin katsoi voivansa pääasiassa hyväksyä rahatoimikamarin laatiman ehdotuksen ja päätti¹⁾ niinmuodoin

lakkauttaa rahatoimikonttorin jaon kamreeri- ja kassaosastoon tammikuun 1 p:stä 1927;

toteuttaa rahatoimikamarin ehdottaman rahatoimikonttorin osastojaon tammikuun 1 p:stä 1927;

tammikuun 1 p:stä 1927 lakkauttaa rahatoimikonttorin avustavan kamreerin, kaupunginkassanhoitajan, ensimmäisen avustavan kassanhoitajan, vanhemman kaupunginkirjurin ja avustavan vanhemman kaupunginkirjurin virat sekä 2 ekspeditöörin ja 4 konttorikirjurin virkaa;

samasta päivästä perustaa rahatoimikonttoriin seuraavat uudet virat: 2 13 palkkaluokkaan luettavaa osastopäällikön virkaa, 1 10 palkkaluokkaan luettavan osastopäällikön viran, 2 kassanhoitajan tointa, joista toinen kuuluisi 7, toinen 8 palkkaluokkaan, sekä 1 5 palkkaluokkaan kuuluvan konekirjoittajattaren toimen;

antaa näiden päätösten toimeenpanemisen rahatoimikamarin toimeksi; antaa rahatoimikamarille tehtäväksi ennen syyskuun loppua laatia ja antaa valtuustolle ehdotuksen näiden päätösten kamarin sekä kaupungin kassaja tililaitoksen johtosääntöihin aiheuttamiksi muutoksiksi;

että nämä päätökset olisivat voimassa ainoastaan edellyttäen, että seuraavassa mainitut rahatoimikamarin ohjesäännön muutokset asianmukaisesti vahvistettiin; sekä

muuttaa rahatoimikamarin ohjesäännön 14 §:n 3 kohdan näin kuuluvaksi: »Rahatoimikamarin konttoria johtaa ja valvoo rahatoimenjohtaja», saman ohjesäännön 17 §:n näin kuuluvaksi: »Rahatoimenjohtajalla, joka ei saa antautua muuhun toimeen, on velvollisuutena johtaa ja valvoa rahatoimikonttorin tehtäviä»; j. n. e., poistaa 19 §:stä sanan »kaupunginkassanhoitaja»; sekä anoa näille muutoksille asianmukaista vahvistusta.

Edellä selostetusta kaupunginvaltuuston päätöksestä nuorempi oikeusneuvosmies G. Leopold valitti Uudenmaan läänin maaherralle huomauttaen m. m., että rahatoimikamarin ohjesäännön muuttamista koskeva ehdotus kaupunkien kunnallishallinnosta vuonna 1873 annetun asetuksen mukaisesti oli maistraatin laadittava ja annettava kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi. Kun tätä laissa säädettyä järjestystä ei ollut noudatettu puheena olevaa asiaa käsiteltäessä, valittaja anoi, että kaupunginvaltuuston rahatoimikonttorin uudestaanjärjestelyä koskeva päätös kumottaisiin, mikäli se koski rahatoimikamarin ohjesäännön muuttamista. Kaupunginvaltuusto, jolta oli pyydetty lausuntoa tästä valituksesta, ilmoitti antamassaan vastauksessa, ettei se katsonut asian valmistelussa tehdyn mitään muodollista virhettä, puheena oleva ehdotus kun oli alistettu maistraatin tutkittavaksi, ennenkuin valtuusto otti sen lopullisesti käsiteltäväkseen. Maistraattikaan, jonka tehtäviin kuului kaupunginvaltuuston toimenpiteiden laillisuuden valvominen, ei ollut katsonut olevan syytä puuttua asian käsittelyyn, vaan oli jättänyt ehdotuksen eräin asiallisin muistutuksin valtuuston tutkittavaksi. Samaa menettelyä oli noudatettu aikaisemminkin, ja se oli ainoastaan luonnollinen seuraus kunnallisen elämän kehitymisestä, joka varsinkin taloudellisissa kysymyksissä yhä enemmän oli vähentänyt maistraatin merkitystä kaupunginhallituksena. Näihin seikkoihin viitaten kaupunginvaltuusto anoi²⁾, että valitus hylättäisiin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 8 §. — ²⁾ S:n 1 p. syysk. 27 §.

Marraskuun 8 p:nä antamallaan päätöksellä maaherra kuitenkin kumosi valtuuston riidanalaisen päätöksen, koska se ei perustunut maistraatin, vaan rahatoimikamarin laatimaan ehdotukseen eikä niinmuodoin ollut syntynyt lain määräämässä järjestyksessä.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ valittaa maaherran päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Uusi satamajärjestys. Kaupunginvaltuuston lähetettyä Uudenmaan läänin maaherran tutkittavaksi ja vahvistettavaksi ehdotuksen²⁾ Helsingin uudeksi satamajärjestykseksi maaherra oli palauttanut asian valtuustoon huomauttaen, että ehdotuksen sisältämä määräys, joka satamajärjestyksen rikkomisesta sääsi enintään 200 päiväsakon rangaistuksen, oli ristiriidassa rikoslain voimaannapemisesta y. m. joulukuun 19 p:nä 1889 annetun asetuksen 43 §:n muuttamisesta kesäkuun 4 p:nä 1920 annetun lain kanssa, joka kielsi määräämästä suurempaa kuin 1,000 markan eli 100 päiväsakon uhkasakkoa. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ muuttaa ehdotuksen 21 §:n siten, että siinä mainitut 200 päiväsakkoa alennettiin 100:aan.

Toukokuun 18 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti⁴⁾ Helsingin kaupungin uuden satamajärjestyksen.

Helsingin kaupungin sairaalahallinnon ohjesäännön, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾ lokakuun 28 p:nä 1925, maaherra vahvisti⁶⁾ seuraavan joulukuun 16 p:nä.

Sairaalan uusien sääntöjen soveltaminen. Kaupungin sairaalan uusien sääntöjen⁷⁾ astuttua voimaan kaupungin sairaalahallitus oli niiden 21 §:ään vedoten kehoittanut sairaalain ylilääkäreitä tekemään apulaislääkärien kanssa sellaiset sopimukset, että heidän toimikautensa kesti 3 vuotta toukokuun 1 p:stä 1926 lukien, sekä sanomaan irti viroistaan ne apulaislääkärit, jotka eivät ennen mainittua päivää hyväksyneet tällaista sopimusta. Kaksitoista kaupungin sairaalain apulaislääkäriä, joiden mielestä tämä toimenpide oli ristiriidassa sen käsityskannan kanssa, joka vallitsi sääntöehdotusta laadittaessa, anoi, ettei määräystä apulaislääkärien asettamisesta kolmeksi vuodeksi sovellettaisi niihin lääkäreihin, jotka oli nimitetty kaupungin virkaan ennen uuden säännön astumista voimaan. Kaupungin sairaalahallitus oli tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa pitänyt sopimattomana, että kaupungin sairaaloissa olisi kahdenlaisia apulaislääkäreitä, sellaisia, joita aikamääräys ei koskenut, ja sellaisia, jotka oli otettu vain kolmeksi vuodeksi, ja tähän kantaan yhtyen kaupunginvaltuustokin päätti⁸⁾ evätä apulaislääkärien edellämaitun esityksen.

8 tunnin työpäivän soveltaminen sairaaloissa. Talousarviota käsiteltäessä herätettiin kysymys 8 tunnin työpäivän ottamisesta käytäntöön kaupungin sairaaloissa huomauttaen, että mainittujen sairaalain sairaanhoitajattarilla oli liian raskas työtaakka, joka vaikutti haitallisesti sairaanhoitoon. Koska uudistuksen toteuttamisen käytännölliset mahdollisuudet ja sen taloudelliset seuraukset oli tarkoin tutkittava ennen periaatteellisen päätöksen tekemistä, valtuusto päätti⁹⁾ antaa kaupungin sairaalain hallitukselle tehtäväksi esittää selvityksen siitä, millä edellytyksillä kaupungin sairaaloissa voitiin ottaa käytäntöön 8 tunnin työpäivä tai hoitohenkilökunnan ja palvelijaston työtaakkaa muulla tavoin vähentää.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 8 §. — ²⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 122. — ³⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 7 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. kesäk. 12 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 131. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 4 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1925 Kunnall. asetuskok. s. 132. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 51 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. jouluk. 5 §.

Lastensuojelulautakunnan ohjesääntö. Päättyessään¹⁾ järjestellä uudestaan eräät lastensuojelulautakunnan virat kaupunginvaltuusto samalla vahvisti²⁾ tämän järjestelyn aiheuttamat lautakunnan ohjesäännön muutokset.

Kaupungin kasvatustiltojen uudelleenjärjestely. Rahatoimikamari ilmoitti lastensuojelutoiminnasta aiheutuneiden menojen jatkuvasti lisääntyessä otta-neensa harkittavaksi kysymyksen tämän toiminnanhaaran aiheuttamien kustannusten supistamisen mahdollisuudesta. Lastensuojelulautakunnalta tämän johdosta pyydyttyä³⁾ lausunnossa⁴⁾ huomautettiin, että säästöjä pää-asiallisesti voitiin tehdä kasvatustiltojen hallinnossa, ja koska lasten ruoka- ja vaatetusmenoissa ei ollut tinkimisen varaa, olisi siis pyrittävä vähentämään palkkaus-, vuokra-, lämpö- ja valaistusmenoja, mikä taas edellytti lastenhoito-laitosten jatkuvaa keskittämistä. Rahatoimikamarin ehdottamaa Bengtsärin ja Ryttylän tiltojen yhdistämistä lautakunta ei voinut puoltaa. Sen sijaan lautakunta oli sitä mieltä, että Ryttylässä kuntoon saadut työpajat toistai-seksi voisivat tyydyttää teknillisen opetuksen tarpeet, minkä johdosta Bengt-särissa olisi säilytettävä ainoastaan maanviljelys-, puutarha- ja veisto-osastot sekä etupäässä tiltojen omiksi tarpeiksi toimivat suutarin- ja räätälin-työ-pajat. Tällöin voitaisiin Bengtsärissa seppämestarin toimi lakkauttaa, ja äärimmäisen säästäväisyyden aikaansaamiseksi vuoden 1926 alusta tulla toi-meen ilman maataloustyönjohtajan apulaista. Ryttylän tiltojen voisi Van-joen tiltojen lasten lisäksi sijoittaa myöskin Tavolan tiltojen lapset, jol-loin siis molemmat viimeksimainitut tiltojen voisi lakkauttaa. Vanjoen tiltojen alakansakoulua käyvät lapset sopisi siirtää Toivolan turvakotiin, jonka alakansakoulussa ei ollut täyttä oppilasmäärää. Koska kuitenkin Tavolan asuinrakennuksen kaupungille edullinen vuokrasopimus päättyi vasta 15 vu-oden kuluttua, lautakunta ehdotti, että sinne järjestettäisiin tylysämielisten las-ten hoitolaite, jota kauan oli kipeästi kaivattu. Vaikeampi ratkaista oli kysy-mys suhteellisen kallein kustannuksin perustetun Bengtsärin tiltojen talou-dellisesta käyttämisestä. Lautakunta oli harkinnut mahdollisuutta sijoittaa sinne Sjötorpin tiltojen tytyt, mikä tilan puolesta hyvin kävisi pänsä, mutta kuitenkin päätyntyn siihen vakaumukseen, että mainittujen tiltojen yhdistä-minen olisi kasvatuksen kannalta liian uskallettu koe, minkä johdosta Bengt-särin vapaina olevat paikat toistaiseksi oli säilytettävä vastaisen tarpeen varalle. Sen sijaan lautakunta oli sitä mieltä, että edellä mainittu Finbyn Sjö-torpin tiltojen sittenkin voitiin lakkauttaa, mutta sikäläiset ruotsinkieliset lap-set olisi silloin siirrettävä Toivoniemen suomenkielisille tytyille tarkoitettuun tiltojen, jossa johtajatar ilmoitti heille voitavan järjestää opetusta heidän äidinkielellään. Jos suomenkielisten hoidokkien luvun lisääntyminen vastedes tekisi tämän järjestelyn mahdottomaksi, voitaisiin ruotsinkieliset tytyt vai-keudetta sijoittaa Toivolan turvakotiin.

M. m. kaupungin revisionikonttorin innokkaasti kannattamaa käsitystä, että lastensuojelutoiminnan aiheuttamia menoja voitaisiin supistaa taloushal-lintoa keskittämällä ja asettamalla tätä varten taloudenhoitaja, lautakunta vastusti, koska sen mielestä tätä tietä ei enää olisi mitään säästöä saavutet-tavissa, lautakunta kun jo oli mikäli mahdollista ryhtynyt toimenpiteisiin ostojen keskittämiseksi. Muilla keinoin kuin tiltojen keskittämisellä suun-niteltu menojen supistaminen voisi tapahtua ainoastaan lasten ruokaa ja hoitoa niukentamalla, mikä tietenkään ei ollut ajateltavissa.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 103. — ²⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 15 §. — ³⁾ Ks. v:n. 1925 kert. s. 215. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29 v:lta 1925.

Tässä yhteydessä lautakunta edelleen esitti, että kasvatulaitokset nimettäisiin koulukodeiksi, koska entinen nimi sai yleisön rinnastamaan laitokset valtion alaikäisiä rikoksentehtäjiä varten ylläpitämien kasvatulaitosten kanssa ja tämä väärinkäsitys oli omansa vaikeuttamaan lautakunnan huostaan joutuneiden lasten tarkoituksenmukaista sijoittamista.

Rahatoimikamari voi puolestaan yhtyä lastensuojelulautakunnan esittämisiin mielipiteisiin. Suunnitellun keskityksen toteuttamisen ajankohta oli kamarin mielestä valittava niin, että se oli sopiva sekä laitosten sisäisen toiminnan kannalta että myös huomioon ottaen, että lautakunta liian suurilla vaikeuksilla ehti valmistella tämän toimenpiteen yhteydessä olevat seikat. Huomioon ottaen nämä näkökohdat ja myös sen seikan, että Ryttylän laajentamis- ja muutosrakennustöiden arveltiin valmistuvan syyskuun alkuun, kamari ehdotti, että mainittu kasvatulaitosten uudestaanjärjestely toteutettaisiin syyskuun 1 p:stä 1926 lukien, paitsi Vanjoen laitokseen nähden, joka olisi lakkautettava s. v. kesäkuun 1 p:stä lähtien sen huoneiston vuokrasopimuksen päättyessä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyen lastensuojelulautakunnan mietinnössä ja rahatoimikamarin siitä antamassa lausunnossa esitetyt näkökohdat

että Vanjoen alakansakoulu lakkautettaisiin kesäkuun 1 p:stä ja sen oppilaat siirrettäisiin Toivolan kansakouluun;

että Vanjoen ja Toivolan kasvatulaitokset yhdistettäisiin Ryttylän kasvatulaitokseen, edellinen kesäkuun 1 ja jälkimmäinen syyskuun 1 p:stä;

että Sjötorpin kasvatulaitos lakkautettaisiin syyskuun 1 p:stä ja laitokseen otetut lapset siirrettäisiin Toivoniemen tai Toivolan kasvatulaitoksiin lastensuojelulautakunnan harkinnan mukaan;

että Tavolan kasvatulaitos syyskuun 1 p:stä muutettaisiin sellaisten tylsämielisten lasten hoitolaitokseksi, jotka eivät vielä olleet päässeet Perttulan tylsämielisten lasten kasvatulaitokseen;

että kaupungin kasvatulaitosten nimet vastedes olisivat: Bengtsårin, Ryttylän, Toivoniemen ja Toivolan koulukodit sekä Helsingin vastaanottokoti ynnä Ammattioppilaskoti;

että kysymys taloudenhoitajan toimen perustamisesta lastensuojelulautakuntaan toistaiseksi jätettäisiin eri esityksen varaan; sekä

että rahatoimikamari saisi toimekseen yksissä neuvoin lastensuojelulautakunnan kanssa ryhtyä näistä päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin ja siten m. m. irtisanoa Sjötorpin kasvatulaitoksen vakinaisen henkilökunnan, Vanjoen alakansakoulun opettajattaren ja viimeksi mainitun kasvatulaitoksen emännän sekä Bengtsårin metallitöiden opettajan ja maataloustyönjohtajan apulaisen.

Myöhemmässä kirjelmässä lastensuojelulautakunta ilmoitti, että sittenkin Toivolan koulukotiin otetut vajaakykyiset pojat oli siirretty Tavolan koulukotiin, edellisessä kodissa voitiin lakkauttaa yksi hoitajattaren toimi ja samaten poikain käsitöiden ja puutarhanhoidon opettajan toimi, johon liittyvät tehtävät voitiin siirtää muille viranpitäjille. Kaupunginvaltuusto päättikin²⁾ syyskuun 1 p:stä lakkauttaa Toivolan koulukodissa yhden lastenhoitajattaren toimen sekä elokuun 1 p:stä yhdistetyn käsityönopettajan ja puutarhurin toimen. Edelleen valtuusto päätti²⁾ syyskuun 1 p:stä perustaa Ryttylän koulukotiin uuden 3 vakinaiseen palkkaluokkaan luettavan hoitajattaren toimen sekä osoitti käyttövaroistaan Lastensuojelutoiminta nimisen pääloukan

¹⁾ Valt. pöytäk. 31 p. maalisk. 7 §. — ²⁾ S:n 1 p. syysk. 43 §.

kohdalta senylläpitämiseen kuluvana vuonna 5,720 markkaa. Samalla valtuusto määräsi¹⁾ siihen asti erikoismäärärahasta palkatun Kullantorpan yöhoitajattaren toimen tammikuun 1 pstä 1927 sijoitettavaksi yhteismäärärahasta palkattavien virkain ryhmään.

Kansakoulujen terveydenhoito. Vuonna 1924 kaupunginvaltuusto antoi²⁾ kaupungin kansakoulujen terveydenhoidon tarpeellista uudestaanjärjestelyä koskevan kysymyksen valmistelun tehtäväksi vartavasten asetetulle komitealle. Tämän johdosta antamassaan mietinnössä³⁾ komitea huomautti m. m., että voimassa olevan järjestelyn huomattavin puute oli, ettei ollut olemassa mitään yhteistoimintaa saman päämäärän hyväksi työskentelevien virkälääkärien kesken. Niinpä ei esim. oppilaiden terveystortteihin sisältyvää runsasta tilastoaineistoa yhdenmukaisuuden puutteen vuoksi voitu kyllin tehokkaasti käyttää. Yhteistyön ollessa tarkoituksenmukaisen tulisivat jollain taholla tehdyt aloitteet ja parannukset kokonaisuuden hyväksi. Komitea oli sen vuoksi koettanut tutkia, millä keinoin vilkkaampi vuorovaikutus olisi yhtenäisyydelle eduksi aikaansaavissa osin koululääkärien, osin heidän sekä lastensuojelulautakunnan ja kansanlastentarhain lääkärien kesken samalla kuin terveydenhoitolautakunnalle varattaisiin tarpeellinen vaikutusvalta heidän toimintaansa. Nämä tarkoituksetperät komitea katsoi voitavan saavuttaa järjestämällä niin usein kuin olosuhteet vaativat ja vähintään kerran lukukaudessa lääkärien neuvottelukokouksia, joissa pohdittaisiin heidän toimialaansa koskevia kysymyksiä. Komitea ajatteli, että näitä kokouksia johtaisi terveydenhoitolautakunnan koululääkäreistä valitsema puheenjohtaja. Paitsi koululääkäreitä ja lastensuojelulautakunnan lääkäreitä, jotka olisivat saapuvilla viran puolesta, olisi neuvottelukokouksiin kutsuttava myöskin kansanlastentarhain ja kaupungin avustamain poliklinikkain lääkärit, joita, he kun eivät olleet välittömästi kaupungin palveluksessa, ei voitu nimenomaan velvoittaa ottamaan niihin osaa. Tärkeätä olisi, että myöskin ensimmäiselle kaupunginlääkärille myönnettäisiin oikeus ottaa osaa neuvottelukokouksiin sekä sen keskeisen aseman vuoksi, mikä hänellä oli kaupungin terveydenhoidossa, että myöskin yhdyssiteen aikaansaamiseksi kokouksen osanottajain ja terveydenhoitolautakunnan välille. Edelleen komitea katsoi, että neuvottelukokous olisi velvoitettava antamaan kaupungin tilastokonttorille oppilaiden terveydenhoitokorteissa oleviin ensitietoihin perustuvain tilastollisten katsausten laatimista koskevia ohjeita.

Kansakoulujen lääkärihoitoa koskevaa kysymystä käsitellessään komitea huomautti, että suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen lääkärien työtaakat erosivat suuresti toisistaan, edellisellä kun oli hoidettavanaan n. 8,400 oppilaan terveys, kun taas jälkimmäisellä oli hoidossaan ainoastaan n. 2,800 oppilasta. Sen vuoksi olisi suomenkielisiin kouluihin asetettava lisäksi yksi koululääkäri, jolle olisi uskottava määrättyjen, suomenkielisen kansakoulujohtokunnan osoittamain koulujen koko terveydenhoito, kun taas aikaisemmin asetettu lääkäri hoitaisi muiden koulujen terveydenhoidon. Erittäin tärkeätä olisi myös, että kansakoulut saisivat käytettäväkseen määrärahan erikoislääkärien neuvonantotoiminnan kustantamiseksi.

Edellä mainitusta mietinnöstä antamassaan lausunnossa⁴⁾ rahatoimikamari oli hankittuaan kysymyksestä terveydenhoitolautakunnan, suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntain sekä lastensuojelulautakunnan lausunnot ilmoittanut voivansa pääasiassa yhtyä komitean esittämiin näkökohtiin.

¹⁾ Valt pöytäk. 1 p. syysk. 43 §. — ²⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 147. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30 v:lta 1925. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että suomenkielisten kansakoulujen palvelukseen tammikuun 1 p:stä 1927 otettaisiin yksi lääkäri lisää;

että suomenkielisten kansakoulujen molemmat lääkärit luettaisiin 12 vakinaiseen palkkaluokkaan, kuitenkin siten, että silloinen lääkäri niin kauan kuin hän oli virassaan pysytettäisiin 13 palkkaluokassa;

että työ jaettaisiin mainittujen lääkärin kesken siten, että suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan määräyksen mukaan toinen lääkäri hoitaisi eräiden määrättyjen ja toinen lääkäri muiden koulujen kaikki lääkärintehtävät;

että kaupungin vuoden 1927 menosääntöön merkittäisiin 6,000 markan suuruisen määräraha suomenkielisille ja 2,000 markkaa ruotsinkielisille kansakouluille erikoislääkärin neuvonantotoiminnan kustantamiseksi sekä 2,000 markkaa komitean ehdottamia neuvottelukokouksia varten kirjallisuuden ostoon sekä pöytäkirjain laatimista, puhtaaksikirjoitusta y. m. varten;

eräin vähäisin muutoksin hyväksyä rahatoimikamarin laatiman Helsingin kaupungin kansakoulujen terveydenhoito-ohjesääntöehdotuksen²⁾, joka astuisi voimaan tammikuun 1 p:nä 1927, sekä samasta ajankohdasta lukien kumota siihen asti voimassa olleet kaupungin kansakoulujen lääkärin ja hoitajattarien johtosäännöt; sekä

antaa suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle ja terveydenhoitolautakunnalle tehtäväksi ryhtyä edellä mainitusta päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Kansakoulujen ohjesääntö. Rahatoimikamari lähetti valtuustolle ehdotuksen kaupungin kansakoulujen ohjesäännöksi³⁾, johon oppivelvollisuuslain 23 §:n mukaisesti oli tehty mainitun lain toimeenpanosta aiheutuvat muutokset ja lisäykset. Samalla kamari huomautti, että voimassa olevassa vuoden 1866 yleisessä kansakouluasetuksessa säädettiin, että enintään 14 päivää kestävä virkavapauden myöntää opettajalle kansakoulujohtokunta, pitempikäisen taas kansakoulutarkastaja johtokunnan esityksestä, mitkä määräykset hyvin sopivat maalaisoloihin, mutta olivat hankalat soveltaa Helsingissä. Rahatoimikamari ehdotti senvuoksi, että valtioneuvostolle tehtäisiin esitys mainitun asetuksen määräysten muuttamisesta siten, että asianomainen kansakoulutarkastaja saisi myöntää kaupunkien kansakoulujen opettajille virkavapautta enintään 14 päiväksi ja pitemmäksi ajaksi koulun johtokunta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ eräin muutoksin ja lisäyksin hyväksyä Helsingin kansakoulujen ohjesääntöehdotuksen sekä anoa kouluhallitukselta sen vahvistamista; kehoittaa tarkastajaneuvostoa tekemään valtuustolle ehdotuksen neuvoston johtosäännöksi; sekä tehdä valtioneuvostolle esityksen toukokuun 11 p:nä 1866 annetun kansakouluasetuksen 12 §:n 4 kohdan ja 16 §:n 3 kohdan muuttamisesta, mikäli ne koskivat kaupunkien kansakoulujen opettajia, rahatoimikamarin edellä selostetussa kirjelmässä ehdotetulla tavalla.

Valmistavan tyttöjen ammattikoulun ohjesääntö. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾, että valmistavan tyttöjen ammattikoulun käytännöllisen työn vakinaisen opettajattaren opetusvelvollisuuden, joka koulun voimassa olevassa ohjesäännössä⁶⁾ oli vahvistettu 34 viikkotunniksi, tuli olla ainoastaan 32 viikkotuntia, mitä määrää ammattiopetuslaitosten johtokunta oli pitänyt

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. syysk. 29 §. — ²⁾ Kunnall. asetuskok. s. 120. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 13 p. lokak. 5 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. helmik. 27 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 132 ja kunnall. asetuskok. s. 90.

sopivana, vaikka se johtokunnan valtuustolle antamassa ohjesääntöehdotuksessa erehdyksestä oli ilmoitettu 34:ksi.

Kansanlastentarhain hallinto. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä rahatoimikamari lausui, että kysymys kaupungin avustamain kansanlastentarhain asemasta kunnallishallinnossa oli koko laajuudessaan selvitettävä. Tällöin oli otettava harkittavaksi, oliko lastentarhain opettajattarien oikeudet ja velvollisuudet järjesteltävä kunnallisten viranpitäjäin palvelusehtosäännön mukaan, miten mainittujen laitosten huoneistokysymys oli hoidettava, oliko lastentarhat tehtävä lähemmin riippuvaisiksi kunnallishallinnosta ja oliko kaupungin avustus rajoitettava määrälukuisiin lastentarhoihin tai mahdollisesti maksettava muiden kuin siihen asti voimassa olleiden perusteiden mukaisesti. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ asettaa edellä mainittua kysymystä selvittelemään viisijäsenisen komitean, johon valtuusto valitsi 3 jäsentä sekä rahatoimikamari ja kansanlastentarhain johtokunta kumpikin yhden.

Rakennuskonttorin uudestaanjärjestely. Kaupungin yleisten töiden hallitus sai tehtäväkseen²⁾ laatia ja antaa valtuustolle rakennuskonttorin uudestaanjärjestelyehdotuksen.

Sosiaalilautakunnan siirtolapuutarhajaoston johtosääntö. Kaupunginvaltuuston päätettyä³⁾ uskoa Kuntähdän siirtolapuutarhan lähimmän hoidon ja hallinnon sosiaalilautakunnan jaostolle, jonka sen lisäksi tuli lähinnä valvoa muitakin kaupungin siirtolapuutarhoja, oli mainittu lautakunta laatinut ehdotuksen perustettavan jaoston johtosäännöksi. Tehtyään ehdotukseen eräitä etupäässä muodollisia muutoksia kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ sen.

Kansakoulujen kustannukset. Rahatoimikamarin laatimasta vuoden 1927 talousarvioehdotuksesta antamassaan lausunnossa⁵⁾ talousarviovaliokunta huomautti, että kaupungin kansakoulujen oppilasmäärä vuosi vuodelta väheni koulujen menojen samalla kohotessa, minkä johdosta valiokunta epäili, käytettiinkö koulujen palveluksessa olevaa opettajavoimaa mahdollisimman järjestyksellisesti ja eikö kansakoulujen menoja voisi vähentää suhteessa oppilasmäärän vähenemiseen. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ antaa rahatoimikamarille tehtäväksi tutkia, eikö kaupungin kansakoulujen kustannuksia voitaisi vähentää.

Opetuksen harjoittelu kansakouluissa. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁷⁾ Helsingissä vastaisten kansakoulunopettajain valmistamiseksi toimeenpantujen valtion seminaarikurssien johtajan filosofiantohtori F. A. Hästeskon anomukseen, että mainittujen kurssien osanottajat lukuvuonna 1926—27 saisivat kuunnella opetusta ja antaa harjoitustunteja jossakin kaupungin kansakouluista ehdoin, että kaupungille korvattiin kaikki siivouksesta, valaistuksesta y. m. aiheutuvat suoranaiset menot.

Kunnallinen ammattientarkastus. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1921 anonut⁸⁾ valtioneuvostolta elokuun 18 p:nä 1917 ammattientarkastuksesta annetun asetuksen ja senaatin syyskuun 9 p:nä 1918 tekemän, samaa asiaa koskevia erikoismääräyksiä sisältävän päätöksen muuttamista siihen suuntaan, että kunnan ammattientarkastajia lähinnä pitäisi silmällä asianomainen terveydenhoitolautakunta, jonka välityksellä sosiaalhallitus (sosiaaliministeriö) valvoisi kunnan ammattientarkastusta ja vaatisi sen apua, sekä että kunnan

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 3 §. — ²⁾ S:n 3 p. maalisk. 8 §. — ³⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 21. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 28 § ja Kunnall. asetuskok. s. 34. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 15 p. jouluk. 5 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. maalisk. 26 §; vrt. v:n 1924 kert. s. 147 ja v:n 1925 kert. s. 132. — ⁸⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 198.

ammattientarkastajat vapautettaisiin mainitun senaatin päätöksen 9 §:n 3, 4 ja 5 kohdassa mainituista tehtävistä. Valtuuston päätös esiteltiin marraskuun 5 p:nä 1925 valtioneuvostolle, joka päätti¹⁾ tasavallan presidentille ehdottaa, että eduskunnalle annettaisiin esitys laiksi ammattientarkastuksesta, mutta ei katsonut kirjelmän antavan valtioneuvostolle aihetta muuhun toimenpiteeseen.

Mielisairaiden henkilöiden perhehoito. Rahatoimikamari lähetti ohentamalla puoltolauseensa kaupunginvaltuustolle kaupungin sairaalahallituksen asettaman komitean laatiman mietinnön²⁾, joka koski suljetun laitoksen ulkopuolella annetun kunnallisen mielisairashoidon uudestaanjärjestelyä sekä mainitun hallituksen laatiman ehdotuksen Helsingin kaupungin sairaalain toimesta järjestettävää perhehoitoa koskevaksi ohjesäännöksi. Komitea lausui, että Helsingin kaupungin sairaaloista oli järjestetty mielisairaiden henkilöiden elätteleantoa vuodesta 1901 lähtien, mutta että järjestelmä ei ollut kehittynyt yhdenmukaisesti muun mielisairashoidon kanssa sekä että itse elätteleannon järjestelyssä oli havaittu erinäisiä puutteellisuuksia ja epäkohtia, mikä seikka osittain sai selityksensä siitä, ettei ollut olemassa mitään perhehoitoa koskevaa ohjesääntöä, ellei otettu lukuun hoitoperheiden johtosääntöä. Komitean ehdottamat uudistukset tarkoittivat osin järjestelmän laajentamista, osin perhehoitoon annettujen henkilöiden valvonnan tehostamista. Tarkoituksena oli sijoittaa yksityisiin perheisiin, jotka tunnettiin säännöllisiksi sekä muuten sopiviksi, sellaisia kaupungin mielisairaaloihin otettuja potilaita, jotka eivät olleet vaarallisia itselleen eivätkä muille ja jotka jäivät sairaalan kirjoin. Sairaalan ylilääkärin tuli päättää potilaan sijoittamisesta perhehoitoon ja hänen palauttamisestaan sairaalaan sekä kaupungin sairaalahallituksen vahvistamisrajoissa määrätä perhehoidosta suoritettava maksu. Sairaalan lääkärin oli vähintään kerran kuukaudessa käytävä jokaisen perhehoitoon sijoitetun potilaan luona, minkä lisäksi jonkun sairaalaan kuuluvan hoitohenkilön tarvittaessa ja vähintään kerran viikossa tuli käydä näissä perheissä valvomassa sairaiden terveydentilaa ja heidän hoitoaan koskevien määräysten noudattamista. Komitea oli tutkituttanut mahdollisuuksia ulottaa mainittu kunnan elätteleantotoiminta laajemmille alueille, mikä kävisi välttämättömäksi, jos perhehoitoon sijoitettujen potilaiden lukumäärää lisättäisiin, ja tällöin havainnut, että Sipoon pitäjä hyvin soveltui ruotsinkielisten, Askolan ja Pornaisten pitäjät taas suomenkielisten potilaiden sijoitusalueeksi, sekä että sopivia elätteleantopaikkoja tarvittaessa voitiin osoittaa myöskin kaksikielisestä Porvoon pitäjästä. Koska Nikkilän sairaalan perhehoitoon käytettävällä hoitohenkilökunnalla ei ollut riittävää pätevyyttä ja erityisesti, koska oltiin aikeissa laajentaa tätä toimintaa, oli mainittua henkilökuntaa täydennettävä, ja komitea ehdotti tässä mielessä, että asetettaisiin erityinen ylihoitajatar, jonka tehtävänä olisi huolehtia perhehoidon käytännöllisestä järjestelystä sekä valvoa muun hoitohenkilökunnan toimintaa. Lisäksi olisi aluksi otettava kaksi hoitajatarta, joilta olisi vaadittava osastonhoitajattaren pätevyys, sekä sikäli kuin uusia hoitoalueita järjestettiin, lisää kouluutettuja sairaanhoitajattaria. Edellä esitetyllä tavalla järjestetty perhehoito lisäisi tuntuvasti myöskin lääkärin työtaakkaa, minkä johdosta sairaalaan olisi otettava kolmas alilääkäri.

Edelleen komitea huomautti, että mielisairaaloista päästetään koteihin paljon sairaita, jotka voivat elää yksityisissä oloissaan, mutta kuitenkin jatku-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1.

vasti tarvitsevat huolenpitoa ja tukea, sekä että sen lisäksi oli lukuisia sie-
 lullisesti lievemmin sairaita henkilöitä, joita ei vielä ollut hoidettu sairaalassa,
 mutta jotka usein olivat samantapaisen huoltamisen tarpeessa kuin sairaalasta
 toipuvina päästetyt. Mainittuja henkilöitä varten olisi komitean mielestä
 Helsinkiin jonkin muun kaupungin poliklinikan yhteyteen perustettava huolto-
 toimisto ja poliklinikka. Rahatoimikamari ilmoitti, että tällaista huoltola-
 voitaisiin pitää avoimna Lapinniemen keskuslaitoksen poliklinikan yhteydessä,
 mihin jo oli hankittu asianomaisten valtionviranomaisten suostumus. Keskus-
 laitoksen ylilääkäri valtuutettaisiin määräämään huoltolan ja poliklinikan
 aukioloajat, ja kaupunki suorittaisi kaikki huoltolan aiheuttamat menot.
 Erityistä lääkärintointa ei tarvitsisi perustaa, vaan ainoastaan osoittaa palk-
 kio keskuslaitoksen lääkärien lisääntyneen työn korvaukseksi. Kaupungin
 sairaalahallitus oli puolestaan ehdottanut, että suunniteltu mielisairaiden
 huoltola ja poliklinikka sijoitettaisiin Marian sairaalan yhteyteen.

Asiaa esitellessä kaupunginvaltuusto vähäisin muodollisin muutoksin
 päätti¹⁾ hyväksyä kaupungin sairaalahallituksen laatiman ehdotuksen johto-
 säännöksi perhehoidon järjestämisestä mielisairaille kaupungin mielisairalain
 toimesta; säädettyssä järjestyksessä alistaa johtosäännön lääkintöhallituksen
 tutkittavaksi ja vahvistettavaksi; edellyttäen että tämä johtosääntö vahvis-
 tettiin perustaa Nikkilän sairaalaan 6 vakinaiseen palkkaluokkaan luettavan
 ylihoitajattaren toimen sekä kaksi 5 vakinaiseen palkkaluokkaan merkittävää
 hoitajattaren tointa kaupungin sairaalahallituksen tarkemmin määrättävänä
 aikana sekä suorittaa näiden virkain voimassapitämisestä kuluvana vuonna
 aiheutuvat kustannukset Sairaanhoidon nimiseen pääluokkaan merkityistä
 kaupunginvaltuuston käyttövaroista; sekä palauttaa kysymyksen mielenvikai-
 sille aiotun huoltolan ja poliklinikan perustamisesta kaupungin sairaalahalli-
 tukseen, jonka tuli antaa lausuntonsa terveydenhoitolautakunnan asiasta anta-
 masta ehdotuksesta, että mainitut laitokset toistaiseksi sijoitettaisiin Lapin-
 niemen keskuslaitokseen, että niihin asetettaisiin 5 vakinaiseen palkkaluok-
 kaan kuuluva sairaanhoitajat, jonka tehtävänä m. m. olisi käydä potilaiden
 luona näiden kodeissa, sekä että Nikkilän sairaalaan asetettava ylihoitajat
 antaisi neuvoja myöskin poliklinikassa ja huoltolassa, jolloin näiden ja mieli-
 sairaalan kesken saataisiin aikaan tarpeellinen yhteistoiminta.

Lääkintöhallitus vahvisti²⁾ lokakuun 8 p:nä edellä mainitun ehdotuksen
 kaupungin mielisairaaloista järjestettävää perhehoitoa koskeväksi johto-
 säännöksi.

Sairaanhoitajatarkoulun laajentaminen. Kaupungin sairaalain hallitus
 ilmoitti, että kouluutetuista sairaanhoitajattarista vallitsi puute, joka tulisi
 vieläkin tuntuvammaksi kaupungin uuden tuberkuloosisairaalan valmis-
 tuttua, ja esitti tämän johdosta, että Marian sairaalan sairaanhoitajatarkoulua
 laajennettaisiin niin, että jokaiselle kurssille entisten 20 oppilaan sijaan voitai-
 siin ottaa 30 oppilasta. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto osoitti³⁾
 käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta 68,286:96 mark-
 kaa päätöksestä tänä vuonna aiheutuvien kustannusten peittämiseksi sekä tar-
 peellisten taloustarvikkeiden ja vaatteiden hankkimiseksi.

Lastentarhan perustaminen henkisesti vajaakykyisille lapsille. Rouva T.
 Särkijärvi anoi kunnan varoista avustusta 25 henkisesti vajaakykyistä lasta
 varten aiotun lastentarhan perustamiseen ja ylläpitämiseen, ja valtuusto, joka
 oli hankkinut kaupungin opetus- ja lastenhoitoviranomaisten lausunnot hank-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 20 §. — ²⁾ S:n 3 p. marrask. 1 §; ks. Kunnall. asetuskok.
 s. 119. — ³⁾ Valt. pöytäk. 2 p. kesäk. 14 §.

keissa olevan laitoksen tarpeellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta, päätti¹⁾ myöntää hakijalle 20,806: 30 markan suuruisen apurahan mainitun lastentarhan arvioitujen perustamiskustannusten peittämiseksi; alistaa laitoksen kansanlastentarhain johtokunnan ylivalvontaan; myöntää sille ylläpitoavustusta samojen perusteiden mukaan kuin muille kaupungin avustamille kansanlastentarhoille ja kehoittaa johtokuntaa aikanaan antamaan uuden laitoksen vuoden 1927 talousarvioehdotuksen; kehoittaa johtokuntaa laatimaan uuden lastentarhan johtosääntöehdotuksen; sekä että lastentarhaan asetettaisiin johtajatar ja opettajatar, joiden velvollisuudet ja oikeudet olisivat samat kuin muiden kaupungin kannattamain kansanlastentarhain toimihenkilöiden.

Kaupungin painatustyöt. Vuonna 1925 käsitellessään ehdotusta kunnallisen kirjapainon ynnä kirjansitomien perustamisesta kaupunginvaltuusto päätti²⁾ antaa kysymyksen raueta, mikäli se koski suuren, kaupungin kaikilla painatustyöt suorittavan kirjapainon perustamista, mutta antoi samalla rahatoimikamarille tehtäväksi hankkia ja antaa valtuustolle pienemmän, pääasiallisesti lomakkeiden painatusta varten tarkoitetun kirjapainon kustannusarvion.

Tämän johdosta rahatoimikamari lähetti valtuustolle lomakekirjapainon kannattavaisuuslaskelman³⁾, jonka mukaan sen perustamiskustannukset nousisivat 416,300 markkaan ja vuotuiset käyttökustannukset 468,010 markkaan. Kaupungin lomakepainatuskustannukset eivät kuitenkaan olleet suuremmat kuin 350,000 markkaa, enintään 400,000 markkaa vuodessa, siihen luettuina myöskin eräiden muualla suoritettavien kirjapaino- ja erikoispainotöiden aiheuttamat kustannukset, joten siis oli ilmeistä, ettei yritys tulisi kannattavaksi. Kamari oli myös laatinut suuremman, kaupungille edulliseksi osoittautuvan kirjapainon kannattavaisuuslaskelman, mutta ei tässä yhteydessä tahtonut tehdä esitystä sen perustamisesta, lähinnä koska kamari katsoi päämäärän, kaupungin painatuskustannusten vähentämisen, olevan saavutettavissa toista tietä. Kysymystä valmisteltaessa kamari näet oli havainnut, että järjestelmällä kaupungin painatustyöt tarkoituksenmukaisemmin sekä käyttämällä hyväksien yksityisten kirjapainojen välistä kilpailua voitaisiin aikaansaada tuntuvia säästöjä. Nämä toimenpiteet edellyttivät, että kaikkien kaupungin painatus töiden valvonta keskitettiin saman viranpitäjän käsiin, joka voi kokonaan antautua tähän tehtävään eikä kuten aikaisemmin hoitanut sitä sivutoimena. Hänen tuli neuvotella eri virastojen ja viranpitäjien kanssa, tehdä aloitteita, harrastaa työalansa jatkuvaa kehittämistä, tarkasti seurata painatustyöalalla tapahtuvaa edistymistä sekä huolehtia siitä, ettei kaupungin varoja tuhlatu tarpeettomiin ja epätarkoituksenmukaisiin töihin. Edelleen tuli hänen olla vuorovaikutuksessa asianomaisten kunnan elinten ja virkamiesten kanssa ja järjestää painatustyöt niin, että töiden kasautumista ja teettämistä ylityönä vältettiin. Kaikki lopulliset lomake- y. m. käsikirjoitukset oli jätettävä suoraan valvojalle teetettäväksi. Tällöin hän joutuisi jatkuvasti seuraamaan käsikirjoitusten muodollista tarkoituksenmukaisuutta, työn ja paperin laatua, painoksen suuruutta, työn kiireellisyyttä j. n. e. Se, mitä edellä on sanottu painatustyön keskitetystä hoidosta, ei kuitenkaan sinänsä riittänyt takaamaan kaikin puolin onnistunutta tulosta. Lisäksi oli tarpeen järjestää kaupungin painotuotteiden keskusvarasto, joka olisi painatus töiden valvojan hoidossa ja jossa noudatettaisiin varastokorttijärjestelmää ja järkiperaisii säi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 52 §. — ²⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 135. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15.

lytystapoja. Eri virastoilla olisi ainoastaan juoksevan tarpeen mukaiset varastot, joita tarvittaessa voitiin täydentää keskusvarastosta. Tätä järjestelyä noudattaen kävisi tarpeellisen yleiskatsauksen saaminen kaupungin painotuotevarastoihin mahdolliseksi, mikä seikka puolestaan helpoittaisi painatustöiden valvontaa ja tekisi sen mahdollisimman tehokkaaksi samalla kuin varastot tulisivat ammattimaisesti järjestetyiksi ja hoidetuiksi.

Painatustöiden valvojan tuli rahatoimikamarin mielestä olla kamarin valittava ja alainen sekä työskennellä kamarin ja rahatoimikonttorin lähimässä yhteydessä. Hän tulisi tällöin palkattavaksi yhteismäärärahoista eikä hänelle tarvittaisi kaupunginvaltuuston vahvistamaa johtosääntöä, vaan tarpeelliset määräykset voitaisiin liittää rahatoimikamarin johtosääntöön.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto täydellisesti yhtyen rahatoimikamarin ehdotukseen päätti ¹⁾ antaa kysymyksen suuremman tai pienemmän kunnallisen kirjapainon perustamisesta raueta; lakkauttaa silloisen järjestelmän mukaisen kaupungin painatustöiden valvonnan heinäkuun 1 p:stä lukien; antaa kaupungin painatustöiden uudestaanjärjestelyn rahatoimikamarin tehtäväksi; sekä velvoittaa kaupungin virastot ja laitokset, elleivät asianhaarat erityisissä tapauksissa vaatineet muuta menettelyä, toimittamaan painatus- ja kirjansidontatyönsä rahatoimikamarin asettaman valvojan välityksellä.

Kaupungin tilastojulkaisut. Rahatoimikamarin kehoituksesta ²⁾ kaupungin tilastokonttorin johtaja oli laatinut ehdotuksen kaupungin tilastojulkaisujen aiheuttamien kustannusten supistamista tarkoittaviksi toimenpiteiksi ja tällöin sopivimpana suositellut sarjaan Helsingin kaupungin tilasto kuuluvien julkaisujen suomen- ja ruotsinkielisten painosten yhdistämistä, mille toimenpiteelle olisi annettava etusija muiden rinnalla, m. m. koska se aiheuttaisi tuntuvan säästön silti tietämättä mitään julkaistujen tietojen supistamista. Ehdotukseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että sarjaan Helsingin kaupungin tilasto kuuluvat julkaisut vastedes julkaistaisiin kaksikielisin painoksina, joissa suomen- ja ruotsinkielinen teksti olisi ladotut rinnakkain eri palstoille ja taulukkojen tekstit niinkään olisi painettu kahdella kielellä sekä että mainituissa julkaisuissa esiintyvät ranskankieliset otsikot säilytettäisiin sekä taulustossa että tekstiosaston taulukoissa.

Tilastokonttorin kustannusten supistaminen. Rahatoimikamarille lähettämässään kirjelmässä esitetyn perustein tilastokonttori oli ehdottanut, että eräät konttorin virat järjestettäisiin uudestaan. Kamari, joka pääasiassa yhtyi konttorin esittämiin mielipiteisiin, teki tämän johdosta asiasta esityksen kaupunginvaltuustolle ja ehdotti, että tilastokonttoriin tammikuun 1 p:stä 1927 lukien perustettaisiin uusi 9 palkkaluokkaan luettava toisen aktuaarin virka, että tähän virkaan nimitettäisiin konttorin amanuenssi V. Kuhlefelt oikeutettuna uudessa virassaan lukemaan hyväkseen amanuenssin palvelemissa virkavuodet; että avoimeksi tulevaan amanuenssin virkaan nimitettäisiin ylimääräinen amanuenssi E. Ruuth samaten oikeutettuna lukemaan hyväkseen aikaisemmassa virassaan palvelemissa virkavuodet; että ylimääräisen amanuenssin virka lakkautettaisiin samasta ajankohdasta lähtien; sekä että niinkään tammikuun 1 p:stä 1927 konttoriin perustettaisiin kaksi uutta assistentin virkaa ja samalla lakkautettaisiin kaksi ylimääräisen laskuapulaisen virkaa.

Rahatoimikamari, jolta edellä mainitun esityksen johdosta tiedusteltiin, eikö tilastokonttorin viranpitäjän työnjakoa sopivasti järjestelemällä tai mah-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. toukok. 9 §. — ²⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 250. — ³⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 13 §.

dollisesti siirtämällä joitakin konttorin tehtäviä muille virastoille voitaisi vähentää konttorin ylimääräistä henkilökuntaa, huomautti hankittuaan asiasta tilastokonttorin lausunnon, ettei puhtaasti tilastollisia tehtäviä missään tapauksessa olisi siirrettävä muille virastoille, koska konttori tilastotyöhön perehtyneen henkilökuntansa avulla kykeni nopeasti, tarkasti ja oikeita menettelytapoja käyttäen suorittamaan tähän alaan kuuluvat tehtävät. Periaatteelliselta kannalta ei sensijaan ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että muiden kuin tilastollisten julkaisujen toimittaminen siirrettäisiin muille virastoille, mutta kustannukset siitä tuskin vähenisivät. Ajatuksesta, että konttorin työnjakoa järjestelemällä voitaisiin vähentää sen henkilökuntaa, oli kamarin mielestä ainakin toistaiseksi luovuttava. Konttorin työteho ei ollut antanut aihetta muistutuksiin, ja sitäpaitsi oli otettava huomioon, että konttorille oli uskottu uusia tehtäviä ilman että sen henkilökuntaa oli lisätty. Tuntuva kustannusten supistamista voitiin tuskin aikaansaada muuten kuin supistamalla julkaisujen laajuutta ja sisällystä, mitä toimenpidettä kamari kuitenkin ei puoltanut. Näin ollen ja kun uusia tehtäviä alinomaa oli odotettavissa, oli kamarin mielestä varovaisinta toistaiseksi olla ryhtymättä vähentämään konttorin henkilökuntaa ja esitti, että tämä kysymys saisi raueta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ asettaa kolmimiehistä valiokunnan harkitsemaan, missä määrin tilastokonttorin julkaisuja voitaisiin supistaa, jotta konttorin menot saataisiin alenemaan.

Kaupunginorkesterin ylläpitäminen. Vahvistaessaan kaupunginorkesterin kuluvan vuoden menosäännön, joka oli arvioitu edellyttäen syyskuun 1 p:ään asti 69-miehistä ja sen jälkeen ainoastaan 52-miehistä orkesteria, kaupunginvaltuusto antoi²⁾ musiikkilautakunnalle tehtäväksi harkita toimenpiteitä orkesterin kaupungille aiheuttamien kustannusten supistamiseksi. Tämän tehtävän täyttämiseksi lautakunta sittemmin lähetti valtuustolle asiaa koskevan, pääasiassa seuraavansisältöisen mietinnön³⁾:

Koska pääkaupungin konserttorkesteri samalla oli koko maan keskusorkesteri, jonka avustuksetta lukuisia parhaita musiikkiteoksia ei ensinkään voitu esittää, ja koska Suomen musiikkielämä samoin kuin muut sivistysalat kaipasi voimakasta tukea yleisistä varoista, lautakunta oli sitä mieltä, että valtion avustusta orkesterille olisi korotettava tuntuvasti eli 850,000 markkaan vuodessa. Edelleen lautakunta oli ottanut harkittavaksi, olisiko orkesterin konserttien lippuhintain korotus mahdollinen, mutta oli pitänyt tuntuva korotusta arveluttavana, koska se helposti aiheuttaisi päinvastaisen tuloksen kuin oli tarkoituksena. Suomalaisen oopperan taloudellinen asema oli sellainen, ettei se voinut suorittaa orkesterin avustuksesta esityksissään suurempaa korvausta kuin vuoden alussa vahvistetun määrän, 2,800 markkaa esitykseltä, eivätkä teatteritkaan kyenneet suorittamaan suurempaa korvausta kuin vuoden alusta voimassa olevan määrän, 1,700 markkaa näytännöltä. Mahdollisuutta vähentää orkesterin menoja tekemällä entistä laajemmassa mitassa palvelussopimukset sen jäsenten kanssa ainoastaan varsinaiseksi musiikkikaudeksi eli syyskuun 1 p:stä kesäkuun 1 p:ään lautakunta ei tahtonut puoltaa, koska tämä toimenpide riistäisi orkesterilta useita kokeneita voimia, jotka varmaan etsisivät edullisempia sopimuksia, ja lisäksi aiheuttaisi alituisia jäsenten vaihtumisia vahingoksi musikaaliselle yhteisöille, joka edellytti vuosikausien yhteistyötä. Lopuksi lautakunta lausui pysyvän

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. marrask. 7 §; ks. myös tätä kert. s. 126. — ²⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 106. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14.

aikaisemminkin esittämässään käsityksessä, että kaupunginorkesteri olisi säilytettävä 69-miehisenä, koska soittajain luvun supistamisesta johtuisi useita varjopuolia, joista lautakunta erityisesti mainitsi, ettei yhtäkaa voitaisi esittää ooppera- ja teatterimusiikkia, että nykyaikaista musiikkia tuskin voitaisiin esittää, että toimeentulomahdollisuuksien väheneminen soittotaiteilijan uralla vaarantaisi pätevien kotimaisten soittotaiteilijain saannin, että monivuotinen, määrätietoinen työ ensiluokkaisen orkesterin aikaansaamiseksi menisi hukkaan ja että kävisi erittäin vaikeaksi suotuisammissa oloissa jälleen päästä jo saavutettuun tulokseen.

Mietinnöstä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari esitti mielipiteenään, ettei kaupungin varoja niin suuressa määrässä olisi käytettävä tarkoituksiin, joiden tyydyttäminen ei suoranaisesti kuulunut kaupungille, ja esitti sen johdosta, että kaupunginorkesterin miesluku syyskuun 1 p:stä vähennettäisiin 52:een.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ kuitenkin asiaa esiteltäessä myöntää pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset merkityistä käyttövaroistaan kaupunginorkesterille 140,000 markan lisämäärärahan, jotta se syyskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään voitaisiin säilyttää 69-miehisenä.

Satamaliaston laatiminen. Satamaliiton hallitus anoi, että satamakonttori velvoitettaisiin vuosittain tammikuun kuluessa antamaan satamahallitukselle anomukseen liitetyn kaavakkeen mukaiset tiedot edellisen vuoden laivaliikenteestä ja satamakannannasta sekä merenkulun alkamisesta ja päättymisestä. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto hankittuaan asiasta rahatoimikamarin, satamahallituksen ja tilastokonttorin lausunnot päätti²⁾ antaa tilastokonttorin toimeksi laatia puheenaolevan tilaston merenkulkuhallituksen kanssa tehtävän sopimuksen mukaan sekä ilmoittaa tämän satamaliitolle.

Merimiesten työnvälitys. Sosialiministeriö oli tiedustellut kaupunginvaltuustolta, katsoiko se Helsingin laivaliikenteen kasvaneen niin suureksi, että kaupungin työnvälitystoimistoon olisi perustettava erityinen merimiesten osasto, jollaista edellytettiin maaliskuun 27 p:nä 1926 työnvälityksestä annetussa laissa, ja valtuusto päätti³⁾ hankittuaan kysymyksestä työnvälitystoimiston johtokunnan ja rahatoimikamarin lausunnon antamassaan vastauksessa ilmoittaa, että laivaliikenne ja laivamiehistön tarve Helsingissä olivat niin suuret, että merimiesten osaston perustaminen kaupungin työnvälitystoimistoon oli erittäin tarpeellinen.

Yhteismäärärahasta palkattujen virkain perustaminen. Koska rahatoimikamarin ja revisionikonttorin kesken oli esiintynyt erimielisyyttä siitä, oliko kamarilla oikeutta vahvistetun talousarvion puitteissa päättää yhteismäärärahasta palkattujen virkain perustamisesta, kamari anoi, että valtuusto nimenomaan valtuuttaisi sen ratkaisemaan mainitun laatuiset kysymykset, mutta valtuusto päätti⁴⁾ panna tämän anomuksen pöydälle ja jäädä odottamaan tarkempaa selvitystä, joka annettaisiin viranpitäjien palkkausolojen järjestelystä vireillä olevan ehdotuksen yhteydessä.

Maistraatin virat. Maistraatin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ lakkauttaa molemmat sivuvirkoina hoidetut maistraatin notaarinvirat tammikuun 1 p:stä 1927 sekä samasta ajankohdasta lähtien perustaa maistraattiin 1 vakinaiseen palkkaluokkaan luettavan notaarinviran, jonka haltijalla olisi oikeus pöytäkirjanlunastusmaksuihin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 23. § — ²⁾ S:n 8 p. jouluk. 22 §. — ³⁾ S:n 17 p. marrask. 13 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. syysk. 24 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. marrask. 7 §.

Edelleen valtuusto päätti¹⁾, että maistraattiin tammikuun 1 p:stä 1927 lukien perustettaisiin 2 vakinaiseen palkkaluokkaan luettava kirjajanapulaisen virka ja samasta ajankohdasta lähtien yhteismäärärahasta palkattava vahtimestarinapulaisen toimi.

Ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin henkilökunnan lisääminen. Ensimmäinen kaupunginvouti oli viitaten ulosottolaitoksen tarkastajan vuoden 1925 aikaisesta toiminnastaan antamaan kertomukseen²⁾ anonut, että ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin henkilökuntaa lisättäisiin asettamalla sinne kirjanpitäjä ja kirjanpitäjän apulainen, ja maistraatti lähetti tämän esityksen puoltolauseineen kaupunginvaltuustolle. Rahatoimikamari, johon asia oli palautettu, oli sen jälkeen antanut tutkia puheena olevan konttorin työtapoja saadakseen selvitettyksi, eikö konttori voisi tulla toimeen vähemällä työvoiman lisäyksellä, ja tällöin havainnut, että se kävi hyvin päinsä, jos ulosottoapulaisten ja kassan tarkkailua tehostettiin, järjestelmällinen kirjanpito otettiin käytäntöön ja ulosottoapulaiset vapautettiin konttori-työstä, johon he eivät olleet päteviä. Ensimmäinen kaupunginvouti oli ilmoittanut tyytyvänsä kamarin suunnittelemaan konttorin toiminnan järjestelyyn, josta m. m. olisi seurauksena, että toistaiseksi tarvittaisiin vain yksi konttori-apulainen lisää.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että ensimmäisen kaupunginvoudin konttoriin kesäkuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi otettaisiin ylimääräinen konttoriapulainen, jonka palkka, 1,200 markkaa kuu-kaudessa, maksettaisiin Sekalaisten menojen pääluokkaan merkitystä määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin työn suuresti lisääntyttyä kaupunginvaltuusto sittemmin päätti⁴⁾, että konttoriin tammikuun 1 p:stä 1927 otettaisiin kirjanpitäjä ja ylimääräinen ulosottoapulainen, jotka palkkattaisiin yhteismäärärahasta, sekä merkitä tähän tarkoitukseen 45,540 markkaa vuoden 1927 talousarvioon.

Toisen kaupunginvoudin konttorin työvoiman lisääminen. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ toisen kaupunginvoudin konttoriin tammikuun 1 p:stä 1927 perustettavaksi kaksi kanslia-apulaisen ja viisi ulosottoapulaisen virkaa, joiden haltijat palkkattaisiin yhteismäärärahasta.

Edelleen valtuusto päätti⁶⁾ toisen kaupunginvoudin konttoriin otettavaksi kaksi apulaista, joiden päättehtävänä olisi poliisilaitoksen osoitetoimistossa tarkistaa konttorin perittäviksi jätettyjen kunnallisverolippujen osoitteet, sekä merkitä tähän tarkoitukseen vuoden 1927 menosääntöön 33,120 markkaa.

Rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin henkilökunnan lisääminen. Sit-tenkuin maistraatti kesäkuun 1 p:stä oli siirtänyt rikostuomioiden toimeenpanoa koskevain päiväkirjain pidon ja kirjeenvaihdon rikostuomioiden toimeenpanijan konttorille, oli näitä tehtäviä hoitanut konttoriin tätä tarkoitusta varten väliaikaisesti otettu kirjaja, joka oli palkattu maistraatin käyttö-varoista. Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ rikostuomioiden toimeenpanijan esi-tyksestä, että mainittu viranpitäjä ja samaten kaksi tammikuun 1 p:nä 1925 puheenaolevan konttorin palvelukseen otettua kanslia-apulaista tammikuun 1 p:stä 1927 lähtien saisivat palkkansa yhteismäärärahasta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. syysk. 27 §. ja 13 p. lokak. 15 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27. —

³⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 26 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. marrask. 4 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. lokak. 12 §. —

⁶⁾ S:n 17 p. marrask. 5 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. lokak. 14 §.

Rahatoimikamarin kanslian henkilökunnan lisääminen. Koska rahatoimikamarin kanslian virkatehtävät viime vuosina olivat niin suuressa määrin lisääntyneet, ettei yksi henkilö enää voinut niitä suorittaa, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että kansliaan tammikuun 1 p:stä 1927 perustettaisiin 11 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluva avustavan notaarin virka, ja antoi kamarille tehtäväksi ryhtyä sen täyttämiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Rakennustarkastuskonttorin henkilökunnan lisääminen. Vuonna 1920 kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että apulaisrakennustarkastajan virka jouduttuaan silloisen haltijan erottua avoimeksi jätettäisiin toistaiseksi täyttämättä, koska rakennustoiminta kaupungissa oli hyvin laimeata. Tämä toiminta vilkastui kuitenkin vuosi vuodelta saavuttaen lopulta likimain saman laajuuden kuin maailmansodan ja sitä seuranneen pulakauden edellisenä aikana. Tämän johdosta v. t. rakennustarkastaja oli esittänyt, että mainittu virka jälleen täytettäisiin. Rahatoimikamari oli esityksestä antamassaan lausunnossa pitänyt sitä hyvin perusteltuna, mutta kuitenkin ollut sitä mieltä, ettei puheena olevaa virkaa toistaiseksi ollut täytettävä vakinaisesti, koska ei voitu arvata, tuliko vilkas rakennustoiminta jatkumaan. Kaupunginvaltuusto yhtyi kamarin esittämiin näkökohtiin ja päätti ³⁾, että apulaisrakennustarkastajan virka kuluvana vuonna hoidatettaisiin väliaikaisesti kesäkuun 1 p:stä lukien 5,000 markan kuukausipalkoin sekä että tähän tarvittava rahamäärä, 35,000 markkaa, suoritettaisiin menosäännön tililtä Uusien virkain palkat.

Sittenmin valtuusto päätti ⁴⁾, että konttorissa vuonna 1927 väliaikaisesti pidettäisiin voimassa apulaisrakennustarkastajan virkaa 72,000 markan vuosipalkoin ja toisen apulaisrakennustarkastajan virkaa 48,000 markan vuosipalkoin sekä että mainitun vuoden 8 kuukaudeksi otettaisiin tilapäinen apulaisrakennusinsinööri ja tilapäinen apulaisrakennuskontrollööri 4,000 markan kuukausipalkoin, sekä että mainitut palkkamäärät, yhteensä 184,000 markkaa, merkittäisiin vuoden 1927 menosääntöön.

Verotusvalmistelukunnan toiminta. Sittenkuin rahatoimikamari kaupunginvaltuuston kehoituksesta ⁵⁾ oli antanut lausuntonsa siihen asti verotusvalmistelukunnan toimena olleiden tehtävain järjestämisestä vuoden 1927 alusta, valtuusto päätti ⁶⁾

valtuuttaa verotusvalmistelukunnan jatkamaan toimintaansa tammikuun 1 p:stä 1927 toistaiseksi ja sen johdosta pidentää filosofianmaisteri A. Ekströmin ja johtaja E. Jalavan toimikauden valmistelukunnan jäsenenä;

anoa, että maistraatti ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta verotusvalmistelukunnan puheenjohtajan toimi edellä mainitusta ajankohdasta lähtien saataisiin väliaikaisesti hoidetuksi virkaan liittyvin palkoin sekä kehoittaa rahatoimikamaria samaten ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta muut valmistelukunnan virat samanlaisin ehdoin saataisiin väliaikaisesti hoidetuiksi; sekä

että verotusvalmistelukunnan kustannukset oli rahatoimikamarin määräyksen mukaan suoritettava kamarin verotusosastolle tarkoitetuista määrärahoista.

Työnvälitystoimiston laajentaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, että työnvälitystoimistoa laajennettaisiin uudella naisosastolla ja että tämän johdosta tammikuun 1 p:stä 1927 perustettaisiin 7 vakinaiseen palkkaluokkaan kuuluva osastonjohtajattaren virka. Tähän tarkoitukseen oli mainitun vuoden menosääntöön merkittävä 27,600 markan määräraha.

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. lokak. 6 §. — ²⁾ Ks. v:n 1920 kert. s. 182. — ³⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 5 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. syysk. 1 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 97. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 15 p. jouluk. 4 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. marrask. 14 §.

Samalla kehoitettiin rahatoimikamaria valmistelemaan kysymystä toimiston haaraosaston perustamisesta.

Eläinlääkintäbakteriologin viran hoidattaminen. Sittenkuin eläinlääkintäbakteriologin virka oli ollut avoimeksi julistettuna ja sitä määräajan kuluessa oli hakenut ainoastaan eläinlääkäri T. J. Tallqvist, joka kuitenkin oli ilmoittanut suostuvansa ottamaan viran vastaan ainoastaan ehdoin, että hänelle taattiin sama palkka, joka hänellä aikaisemmin oli ollut, eli 6,500 markkaa kuukaudessa, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, ettei eläinlääkintäbakteriologin virkaa toistaiseksi, ainakaan ennen vireillä olevaa yleistä palkkajärjestelyä, täytettäisi vakinaisesti, sekä antaa terveydenhoitolautakunnalle toimeksi sopia eläinlääkäri Tallqvistin kanssa viran hoidattamisesta toistaiseksi 6,500 markan kuukausipalkoin. Mainittu palkka ylitti menosääntöön eläinlääkintäbakteriologille merkityn palkan, minkä vuoksi kaupunginvaltuusto myönsi tarvittavan lisäyksen menosäännön tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Lihantarkastamon tarkastuseläinlääkärin virkain täyttäminen. Kaupungin lihantarkastamon tarkastuseläinlääkärin virkain oltua kahdesti haettavaksi julistettuina ilman että kukaan pätevä henkilö oli ollut suostuvainen ottamaan niitä vastaan siitä palkasta, 3,740 markasta kuukaudessa VIII palkkaasteikon mukaan, joka voimassa olevan luokituksen mukaan liittyi niihin, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ valtuuttaa terveydenhoitolautakunnan tekemään sopivien henkilöiden kanssa sopimukset mainittujen virkain hoitamisesta kiintein 4,000 markan kuukausipalkoin.

Elintarpeiden tarkastusta varten perustetun kaitsijan toimen siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön. Kaupunginvaltuusto myöntyi³⁾ terveydenhoitolautakunnan tekemään esitykseen, että elintarpeiden tarkastusta varten vuonna 1924 väliaikaisesti perustettu⁴⁾ kaitsijan toimi merkittäisiin vakinaiseen palkkasääntöön ja sen haltijalle tuleva palkka suoritettaisiin maidontarkastuksen määrärahasta.

Kallionlouhintatöiden valvonta. Helmikuun 9 p:nä sattui XIV kaupungin osan korttelissa n:o 447 olevalla Töölönkadun tontilla n:o 12 louhintatapaturma, jonka johdosta maistraatti esitti toivomuksen että rakennuspaikkain valvontaa tehostettaisiin. Koska tämä kuitenkin oli kaupungin ammattientarkastukselle sen käytettävissä olevin työvoimin ylivoimaista, kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾, että toukokuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi asetettaisiin ylimääräinen miespuolinen ammattientarkastaja, jonka pääasiallisena tehtävänä olisi louhintatöiden valvonta; että mainittu viranomainen olisi terveydenhoitolautakunnan alainen; osoittaa hänen palkkaamiseksi 17,600 markkaa Terveydenhoito nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroista; sekä valtuuttaa terveydenhoitolautakunnan täyttämään puheena olevan viran.

Erään Marian sairaalan sairaanhoitajattaren toimen uudestaanjärjestäminen. Koska Marian sairaalan sisätautien poliklinikassa palvelevan aliohittajattaren tehtäviin m. m. kuului huolehtiminen diatermiakäsittelystä ja käsittelystä keinotekoisella auringonvalolla sekä poliklinikassa harjoittelevien sairaanhoitajataroppilaiden opastaminen, mikä työ oli sekä vastuunalaista että itsenäistä, kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että mainittu aliohittajattaren toimi syyskuun 1 p:stä lukien muutettaisiin 3 vakinaiseen palkkaluokkaan kuulu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 1 §. — ²⁾ S:n 17 p. maalisk. 23 §. — ³⁾ S:n 20 p. lokak. 3 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 151. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 14 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. syysk. 45 §.

vaksi osastonhoitajattaren toimeksi. Päätöksen kuluvana vuonna aiheuttamat lisäkustannukset, 660 markkaa, oli suoritettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Kiertävän sairaanhoitajattaren asettaminen Marian sairaalaan. Kaupungin sairaalain hallitus ilmoitti, että sairaaloissa vallitseva tilanpuute usein pakotti lääkärit päästämään potilaita sairaaloista liian aikaisella toipilasasteella, mikä menettely saattoi vaarantaa potilaiden toipumisen, elleivät he kotonaan saaneet pätevää hoitoa ja huolenpitoa. Oli senvuoksi välttämättöntä palkata Marian sairaalan sisätautien osastolle kiertävä sairaanhoitajatar, jollainen jo toimi¹⁾ sen kirurgisella osastolla. Uuden viranpitäjän tehtävänä olisi sairaalan lääkärin ohjeiden mukaan valvoa sisätautien osastolta päässeiden, jatkuvaa hoitoa tarvitsevien potilaiden hoitoa heidän kodeissaan. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti²⁾ vuoden 1927 alusta palkata Marian sairaalan sisätautien osastolle 5 vakinaiseen palkkaluokkaan luettavan kiertävän sairaanhoitajattaren.

Sairanhoitajatarkoulun henkilökunta. Ylimääräisen opettajattaren palkkaamiseksi sairaanhoitajatarkouluun 4 kuukaudeksi kaupunginvaltuusto osoitti³⁾ 5,980 markkaa käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta.

Kivelän sairaalan henkilökunnan lisääminen. Kivelän sairaalan sisätautien osaston ylilääkäri oli huomauttanut, että sairaalan tuberkuloosiosaston potilaitten ja sairaanhoitopäivien luku oli herkeämättä lisääntynyt sekä että kahden muun osaston potilaiden hoito vei hyvin paljon aikaa, koska heidän tautinsa laatu sitoi heidät vuoteisiin, minkä johdosta sairaalan hoitohenkilökuntaa oli pidettävä riittämättömänä. Kaupungin sairaalahallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto tämän johdosta päätti⁴⁾, että Kivelän sairaalan sisätautien osastolle vuoden 1927 alusta lähtien perustettaisiin kuusi 2 vakinaiseen palkkaluokkaan luettavaa alihoitajattaren virkaa.

Uusien virkain perustaminen Nikkilän sairaalaan. Kaupungin sairaalahallitus oli ilmoittanut, että Nikkilän sairaalaan vuonna 1927 tarvittaisiin lisää sairassijoja, arviolta 50, ja että hoitohenkilökunnankin lisääminen sen johdosta oli välttämättöntä. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾, että sairaalaan edellä mainitun vuoden alusta perustettaisiin neljä uutta alihoitajattaren tointa ja yksi hoitajan toimi.

Kaupunginvaltuusto myöntyi⁶⁾ kaupungin sairaalahallituksen esitykseen, että Nikkilän sairaalaan tammikuun 1 p:stä 1927 perustettaisiin pesijättären toimi. Uusi viranpitäjä palkattaisiin yhteismäärärahasta.

Asiapoikain palkkaaminen köyhäinhuolautakunnalle. Myöntyen köyhäinhuolautakunnan tekemään esitykseen kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ merkitä vuoden 1927 menosääntöön 9,600 markan määrärahan kahden asiapoijan tai -tytön palkkaamiseksi lautakunnan kanslioihin.

Eräiden lastensuojelulautakunnan virkain uudestaanjärjestely. Kun lastensuojelulautakunnan voimassa oleva ohjesääntö laadittiin, yhdistettiin holhouslautakunnan nimenomaan lausuman toivomuksen mukaisesti vuonna 1922 annettussa avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia koskevassa laissa edellytetty lastenvalvojan virka lastenhuoltotarkastajan virkaan, jonka haltijan tehtävänä oli huolehtia köyhäinhuoltoon oikeutetuista, lastensuojelulautakunnan huostassa olevista lapsista. Sittemmin saavutettu kokemus oli kuitenkin

¹⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 151. — ²⁾ Valt. pöytäk. 2 p. kesäk. 16 §. — ³⁾ S:n 2 p. kesäk. 15 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. marrask. 21 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. syysk. 44 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. lokak. 8 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. syysk. 24 §.

vakuuttavasti osoittanut, ettei yksi henkilö Helsingin kokoisessa kaupungissa kyennyt tyydyttävällä tavalla hoitamaan näitä molempia sangen eriluontoisia ja työläitä virkoja. Lastensuojelulautakunta oli senvuoksi tutkinut¹⁾ kysymystä, miten edellä mainittu lastenhuolto oli sopivimmin järjestettävä lasten parhaaksi silti kohtuuttomasti rasittamatta kaupungin talousarviota, ja tällöin tullut siihen käsitykseen, että virkatehtävään laadun kannalta oli mahdollista yhdistää nuorisonhuoltajan virka lastenhuoltotarkastajan virkaan, jolloin lastenvalvojalle jäisivät ainoastaan ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia koskevassa laissa ja lastenvalvojan toimesta annetussa asetuksessa oli hänelle määrätty.

Ehdotuksesta olivat sekä holhouslautakunta että rahatoimikamari antaneet lausuntonsa¹⁾ ja tällöin samaten kuin lastensuojelulautakuntakin pitäneet lastenvalvojan ja lastenhuoltotarkastajan virkain erottamista välttämättömänä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että lastenvalvojan virka maaliskuun 1 p:stä 1927 erotettaisiin lastenhuoltotarkastajan virasta ja muutettaisiin erityiseksi, 13 vakinaiseen palkkaluokkaan luettavaksi viraksi; että nuorisonhuoltajan virka samalla lakkautettaisiin ja siihen liittyvät tehtävät siirrettäisiin mainitusta ajankohdasta lähtien asetettavalle lastenhuoltotarkastajalle, jonka virka luettaisiin 13 vakinaiseen palkkaluokkaan; että yhdistetyn lastenhuoltotarkastajan ja lastenvalvojan viran haltija vapautettaisiin ensinmainitusta virastaan maaliskuun 1 p:stä 1927 lukien; sekä että nuorisonhuoltaja Y. Fonselius mainitusta ajankohdasta lukien sanottaisiin irti virastaan ja lastenhuoltotarkastajan virka julistettaisiin haettavaksi.

Valmistavan tyttöjen ammattikoulun johtajattarelle M. Blomqvistille myönnettiin³⁾ siksi ajaksi, jona hän edelleen hoiti mainittua johtajattaren tointa, vapautus koulun ohjesäännössä johtajattarelle vahvistetusta 12 viikkotunnin opetusvelvollisuudesta.

Kirjapainokoulun opettajavirkain sijoittaminen vakinaiseen palkkaussääntöön. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, että kirjapainokoulun kirjapainoammatin ja konepainatuksen opettajatoimet vuoden alusta lukien sijoitettaisiin vakinaiseen palkkaussääntöön ja luettaisiin edellisen 8 ja jälkimmäinen 6 palkkaluokkaan sekä että tästä päätöksestä aiheutuvat kustannukset suoritettaisiin menosäännön tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Uusien virkain perustaminen kaupungin rakennuskonttoriin. Kaupungininsinööri oli ilmoittanut, että rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston henkilökunta oli liian harvalukuinen ehtiäkseen laatia niiden alueiden tarpeellisia karttoja ja profiileja, joille uusia katuja ja viemärijohtoja oli rakennettava sekä suorittaa sitä kaupungin koko viemäriverkon suunnitelman uudistusta, jota kaupunginvaltuuston kaupungin viemäriolojen järjestelystä tekemä päätös⁵⁾ edellytti. Tämän johdosta valtuusto päätti⁶⁾, että rakennuskonttorin katu- ja viemäriosastolle tammikuun 1 p:stä 1927 otettaisiin ylimääräinen insinööri ja piirustaja-apulainen, jotka molemmat palkattaisiin yhteismäärärahasta.

Kaupungininsinöörinviran hoidattaminen. Rahatoimikamari ilmoitti, että rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö S. Randelin, joka oli hoitanut avoimena olevaa kaupungininsinöörin virkaa, oli ilmoittanut haluavansa vapautua tästä tehtävästä helmikuun 1 p:stä lukien sekä että kamari oli valtuuttanut kaupungin yleisten töiden hallituksen järjestämään

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32. — ²⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 15 §. — ³⁾ S:n 17 p. maalisk. 11 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. maalisk. 12 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 32. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 8 §.

viran hoidattamisen siten, että rakennuskonttorin katuosaston työpäällikkö K. J. Willandt oli määrätty sitä hoitamaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ kamarin toimenpiteen ja määräsi insinööri Willandin toistaiseksi toimimaan v. t. kaupungininsinöörinä.

Kumtähden siirtolapuutarha. Sosialilautakunta oli esittänyt, että asetetaisiin puutarhuri-puistonvartija, jonka tehtäviin kuuluisi Kumtähden siirtolapuutarhan, sen vierelle suunnitellun uuden koulupuutarhan sekä lähinnä sijaitsevien metsäalueiden vartiointi. Rahatoimikamari ei puolestaan ollut vakuutunut siitä, että ehdotettu virkailija voisi mainittavasti ehkäistä kaupungin metsäin raiskausta, mutta piti erittäin tärkeänä, että siirtolapuutarhan viljelijät heti alussa saivat varmuuden tunteen sekä tilaisuuden saada paikalla neuvoja ja ohjeita, miten parhaiten järjestellä ja hoitaa viljelyksiään. Esitystä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että Kumtähden siirtolapuutarhaan huhtikuun 1 p:stä 1927 perustettaisiin puutarhurin-puistonvartijan toimi, jonka haltija luettaisiin yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjäin 14 palkkaluokkaan.

Rahatoimikonttorin konttorikirjurin toimen täyttämisen. Rahatoimikamari ilmoitti, että eräälle rahatoimikonttorin konttorikirjurille oli myönnetty ero virastaan sekä että kamari katsoen konttorin lähitulevaisuudessa mahdollisesti toimeenpantavaan uudestaanjärjestelyyn oli päättänyt jättää viran täyttämättä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ tämän toimenpiteen.

Rakennustarkastajan viran täyttämisen. Haettavaksi julistettua rakennustarkastajan virkaa oli hakenut kolme henkilöä, ja sekä maistraatti että rahatoimikamari olivat pitäneet v. t. rakennustarkastajaa arkkitehti H. Andersinia muita hakijoita ehdottomasti ansiokkaampana. Arkkitehti Andersin oli kuitenkin ilmoittanut, ettei hän voinut tyytyä virkaan liittyvään palkkaan, vaan vaati 84,000 markan vuosipalkkaa, minkä vaatimuksen hän rahatoimikamarin kanssa neuvoteltuaan suostui muuttamaan siten, että tyytyi 7,000 markan kuukausipalkkaan kuluvan vuoden loppuun ja sen jälkeen alistui odotettavissa olevaan palkkajärjestelyyn. Hyväksyen nämä ehdot valtuusto valitsi⁴⁾ arkkitehti H. Andersinin rakennustarkastajaksi ja päätti, että hänelle kesäkuun 1 p:stä vuoden loppuun maksettaisiin 7,000 markan kuukausipalkka sekä että tästä päätöksestä aiheutuvat kustannukset merkittäisiin menosäännön tilille Uusien virkain palkat.

Kunnalliselle ammattientarkastajalle I. Grönbergille myönnettiin⁵⁾ anomuksesta ero virastaan syyskuun 1 p:stä lukien.

Tuberkuloosisairaalan ylilääkärin virka. Keskussairaalakomitea oli mieliteenään lausunut, että sekä sille että varsinkin kaupungin tuberkuloosisairaalan rakennuksen arkkitehdille olisi varattava tilaisuus neuvotella lukuisista järjestelyseikoista tuberkuloosipotilaiden sairaalahoitoon perehtyneen ammattimiehen kanssa, ja olettaen, että tällainen henkilö nimitettäisiin sairaalan ylilääkäriksi, ehdottanut, että puheena oleva virka täytettäisiin, jotta sen haltijan ammattitaitoa voitaisiin käyttää hyväksi jo rakennusaikana. Kaupunginvaltuusto päättikin⁶⁾ hankittuaan⁷⁾ asiasta rahatoimikamarin seikkaperäisen ehdotuksen, että tuberkuloosisairaalaan perustettaisiin 16 palkkaluokkaan kuuluva ylilääkärin virka, jonka kaupunginvaltuusto täyttäisi sen oltua kaupungin sairaalahallituksen toimesta haettavaksi julistettuna ja hallituksen annettua hakijoista lausuntonsa, sekä että virkaan oli astuttava tammikuun 1 p:nä 1927.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 9 §. — ²⁾ S:n 3 p. marrask. 11 §. — ³⁾ S:n 21 p. huhtik. 6 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. toukok. 4 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. kesäk. 18 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. syysk. 35 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. kesäk. 2 §.

Ruotsinkielisten kansakoulujen lääkärin virkaero. Ruotsinkielisten kansakoulujen lääkärille professori R. Sieversille myönnettiin¹⁾ anomuksesta ero virastaan tammikuun 1 p:stä 1927 lukien.

Puhtaanapitolaitoksen johtajan virkaero. Koska puhtaanapitolaitoksen johtaja J. Sjöholm sairauden takia oli pitkäksi aikaa eteenpäin estynyt virkaansa hoitamasta ja oli ilmoittanut olevansa suostuvainen heti luopumaan siitä, jos hän huhtikuun 1 p:ään 1927 sai pitää kaikki palkkaetunsa ja sen jälkeen 30,000 markan vuotuisen, elinkautisen eläkkeen, kaupunginvaltuusto myöntyen herra Sjöholmin anomukseen päätti²⁾ sanoa hänet irti virastaan huhtikuun 1 p:ään 1927.

Eroamisvelvollisen viranpitäjän oikeus pysyä virassaan. Aluelääkäri V. Leontjeff, joka maaliskuun 9 p:nä 1927 täytti 70 vuotta, oikeutettiin³⁾ pysymään virassaan seuraavan maaliskuun 31 p:ään.

Professori J. Hagelstam oikeutettiin⁴⁾, vaikka hänen ikänsä oli ylittänyt sen rajan, jonka saavutettuaan kaupungin viranpitäjä on velvollinen eroamaan, pysymään Marian sairaalan sisätautien osaston ylilääkärinä sekä sairaalan johtajana heinäkuun 1 p:ään 1927, mistä päivästä lähtien hänelle myönnettäisiin ero. Samalla valtuusto päätti⁴⁾ kehoittaa kaupungin sairaalalahallitusta julistamaan mainitun viran haettavaksi niin hyvissä ajoin, että valtuusto voi täyttää sen ennen kesäkuun 1 p:ää 1927.

Kaupunginvaltuusto epäsi⁵⁾ kunnan ammattienylitarkastajan A. Hellsténin anomuksen, että hän saisi pysyä virassaan 65 ikävuotta täytettyään.

Apulaisrakennustarkastajan vaali. Väliaikaiseksi apulaisrakennustarkastajaksi kaupunginvaltuusto valitsi⁶⁾ kahdesta hakijasta arkkitehti A. Toivosen.

Kunnallinen ammattientarkastus. Terveystoimikunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto nimitti⁷⁾ vasta perustettuun kunnallisen ammattienylitarkastajan virkaan ammattientarkastaja A. Hellsténin, joka maaliskuun 1 p:stä 1925 lähtien oli hoitanut kunnallisen ammattientarkastuksen johtoa. Hänen sittemmin erottuaan virastaan valittiin⁸⁾ diplomi-insinööri A. Lönnfors 6 hakijasta kunnalliseksi ammattienylitarkastajaksi.

Kunnalliseksi ammattientarkastajaksi valittiin⁹⁾ 8 hakijasta teknikko-insinööri A. L. Wihervaara.

Kaupungineläinlääkäriksi valittiin¹⁰⁾ viran ainoa hakija, v. t. kaupungineläinlääkäri eläinlääketieteentohtori W. Ehrström.

Tuberkuloosisairaalan ylilääkäriksi valittiin¹¹⁾ kahdesta hakijasta Takaharjun parantolan ylilääkäri lääketieteellisensiaatti V. J. Seppänen.

Kaupungininsinööriksi kaupunginvaltuusto valitsi¹²⁾ 4 hakijasta Turun vesijohtolaitoksen toimitusjohtajan insinööri E. Molanderin.

Myönnettyjä virkavapauksia. Työnvälitystoimiston johtajalle A. H. Karvoselle myönnettiin¹³⁾ virkavapautta 3 kuukaudeksi toukokuun 1 p:stä lukien. Hänen sijaisekseen määrättiin¹³⁾ osastonjohtaja W. O. Ahtio.

Ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajalle filosofiantohtori K. A. Laurentille myönnettiin¹⁴⁾ virkavapautta huhtikuun 1 p:stä kalenterivuoden loppuun, sijaisena vanhempi lehtori E. Pontán.

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. lokak. 6 §. — ²⁾ S:n 17 p. marrask. 24 §; ks. myös tätä kert. s. 49, 71 ja 120. — ³⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 25 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. jouluk. 23 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. maalisk. 19 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. kesäk. 6 §; vrt. tätä kert. s. 114. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 22 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 129 ja 139. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 20 p. lokak. 2 §. — ⁹⁾ S:n 20 p. lokak. 1 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. maalisk. 4 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. marrask. 23 §. — ¹²⁾ S:n 3 p. maalisk. 8 §. — ¹³⁾ S:n 19 p. toukok. 11 §. — ¹⁴⁾ S:n 31 p. maalisk. 23 §.

Kaupunginvaltuusto myönsi¹⁾ puhtaanapitolaitoksen johtajalle J. Sjöholmille virkavapautta sairauden takia marraskuun 1 p:stä seuraavan huhtikuun 1 p:ään, mistä ajankohdasta lähtien hänet oli sanottu irti virastaan, sekä määräsi laitoksen tarkastajan E. Rosenbröijerin marraskuun 1 p:stä ja kunnes virka vakinaisesti täytettiin hoitamaan siihen liittyviä tehtäviä johtajan pohjapalkkaa vastaavasta palkkiosta.

Sotaväen ravinto- ja rehuannokset. Uudenmaan läänin maaherran pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa sotalaitoksen tarpeisiin rauhan aikana annettavia luontoissuorituksia koskevan lain määräämien ravinto- ja rehuannoksien hinnoituksesta valtuusto majoituslautakunnan ehdotuksesta ja sen laatiman laskelman mukaisesti päätti²⁾ esittää, että perusravintoannoksen hinnaksi miestä ja päivää kohden vuonna 1926 määrättäisiin 8: 90 markkaa, mistä määrästä aamiaisen korvaukseksi sopisi laskea 2: 50 markkaa, päivällisen 4: 50 markkaa ja illallisen 1: 90 markkaa, sekä rehuannoksen hinnaksi päivässä ratsuhevoselle 12: 57 markkaa, tykistöhevoselle 12: 59 markkaa ja kuormastohevoselle 12: 20 markkaa, minkä lisäksi huhti- ja lokakuulla tulisi joka hevosta kohden 1: 18 markkaa, mikä vastasi puolen pellavansiemenkakkukilon hintaa.

Uuden apteekin perustaminen. Suomen farmaseuttiliiton anottua, että valtioneuvosto ottaisi harkittavaksi, eikö uutta apteekkia olisi perustettava Helsinkiin ja sijoitettava Etel. Esplanaadikadun, Kasarminkadun ja Pohj. Makasiinikadun sekä Länsirannan rajoittamalle alueelle, sisäasiainministeriö oli maistraatin välityksellä pyytänyt asiasta kaupunginvaltuuston lausuntoa. Tiedusteltuaan terveydenhoitolautakunnan mielipidettä valtuusto päätti³⁾ lausua, ettei se pitänyt farmaseuttiliiton anomuksessa ehdotettua apteekkia tarpeen vaatimana, mutta että sen sijaan olisi erittäin tärkeätä, että Käpylään perustettaisiin apteekki.

Matkakertomus. Rahatoimikamari ilmoitti⁴⁾, että apulaiskaupunginsasema-kaava-arkkitehti B. Aminoff, joka kaupungin apurahoin oli opiskellut kaupunginsasemakaava-asioita ja liikenneoloja erinäisissä Saksan, Ranskan ja Belgian kaupungeissa, oli antanut kertomuksen matkan varrella tekemistään kokemuksista sekä että kamari oli painattanut tämän matkakertomuksen, koska se sisälsi huomioon otettavia näkökohtia kaupungille tärkeissä kysymyksissä ja sen vuoksi ansaitsi tulla yleisemmin tunnetuksi⁵⁾.

Katujen nimet. Vuonna 1923 eräät Kalliossa asuvat henkilöt olivat anoneet, että eräiden mainitun kaupunginosan katujen linja-nimitykset vaihdettaisiin varsinaisiin katunimiin, ja kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta oli lähettänyt tämän esityksen rahatoimikamariin, jonka tuli antaa siitä lausuntonsa. Tämän johdosta sekä koska myöskin kaupungin yleisten töiden hallitus oli ehdottanut eräiden katunimien muuttamista ja tilastokonttori oli teroittanut sen seikan suotavuutta, että nimettömille puistikoille ja aukioille vahvistettaisiin nimet, kamari päätti tutkituttaa kaupungin katujen ja paikkojen koko nimistön, jotta voitaisiin ehdottaa tarpeelliseksi havaittuja muutoksia. Tarkoitusta varten asetetun komitean valmisteltua asiaa ja kamarin tutustuttua komitean esittämiin näkökohtiin ja ehdotuksiin kamari lähetti asiaa koskevan mietinnön⁶⁾ valtuustolle tuoden siinä esiin m. m. seuraavaa:

Kamarin ehdotus kosketteli pääasiassa kaupungin alueella sekä sen lähimässä ympäristössä sijaitsevien paikkain, jälkimmäisistä kuitenkin ainoastaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. marrask. 24 §; ks. myös tätä kert. s. 119. — ²⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 4 §. — ³⁾ S:n 16 p. kesäk. 10 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. syysk. 28 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29. — ⁶⁾ S:n n:o 20.

kaupungin omistamien alueiden nimiä. Muutosten perusteluksi kamari mainitsi, että muodollinen ja kielellinen oikaisu usein oli tarpeen vaatima, varsinkin suomenkielisissä nimissä; että kamari oli pitänyt sopivana vaihtaa erinäisiä nimiä, jotka toivat mieleen maamme yhteyden Venäjän kanssa, toisiin; että kamari oli halunnut korvata ruotsinkielisistä nimistä muovailut suomenkieliset nimet aidoilla suomalaisilla nimillä; sekä että eräillä kaduilla ja paikoilla oli asemaansa nähden erehdyttävä nimi, jonka vuoksi ne olisi vaihdettava sopivampiin. Edelleen kamari oli ehdottanut nimiä siihen asti nimettömille kaduille ja paikoille.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ asettaa viisimiehistön komitean sitä edelleen valmistelemaan.

Radiosähkösanomain toimittaminen. Satamahallitus oli kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä huomauttanut, miten hankalaa oli, että Hangon asema välitti Suomenlahdella ja Itämerellä olevista laivoista Helsinkiin osoitetut radiosähkösanomamat. Helsinki oli maan suurin meriliikennekaupunki, ja satamaviranomaisille ja välittäjille oli sen vuoksi erittäin tärkeää päästä suoranaiseen radioyhteyteen kaupunkiin tulevien tai sieltä lähtevien laivain kanssa. Edelleen maan suurimman laivanvarustusyhtiön keskuhallinto sijaitisi Helsingissä, ja sillekin oli tietenkin erittäin tärkeää olla suoranaissessa yhteydessä laivojensa kanssa. Hyväksyen hallituksen esittämät näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti²⁾ anoa valtioneuvostolta, että Katajanokan radioasema kiireimmiten avattaisiin yleiselle liikenteelle.

Kioskikauppa. Eräät kioskikauppiaat anoivat kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että yksityisten maalla sijaitsevilla kioskeilla kirjelmässä tarkemmin mainituista syistä saisi harjoittaa kauppaa klo 2:sta 10:een ip., mutta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ pysyä aikaisemmin omaksumallaan kannalla⁴⁾ ja evätä anomuksen.

Malmin asemarakennus. Kaupunginvaltuuston anottua⁵⁾ rautatiehallitukselta oikeutta saada esittää toivomuksensa Malmin uuden asematalon sijoituksesta mainittu hallitus oli lähettänyt valtuustolle laaditun ehdotuksen puheena olevan asemarakennuksen sekä sen viereisen ratapihan uudestaarakentamiseksi. Ehdotus palautettiin rahatoimikamariin, joka hankki siitä kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon, ja valtuusto, joka kaikin puolin yhtyi kaupungin ammattiviranomaisten esittämiin näkökohtiin, päätti⁶⁾ rautatiehallitukselle annettavassa lausunnossaan esittää pääasiassa seuraavaa:

Asematalon uusi paikka oli valtuuston mielestä epämukava yleisölle ja varsinkin ratapihan länsipuolella asuville henkilöille. Jos asematalon edustalla oleva aukio nostettaisiin korkeammalle tasolle ja asemarakennuksen odotusluoneet ja lippujen myynti järjestettäisiin toisin, tulisi laitureille suuntautuva liikenne yksinkertaisemmaksi. Ratapihan yli vievä maantiesilta olisi rakennettava 18 metrin levyinen ja sijoitettava hiukan syrjään nykyisestä sillasta, ja maksiminousu tieltä sillalle saisi olla 1:20. Malmin ja Mosabackan maantiesiltain keskivälille suunniteltu silta olisi siirrettävä muutamia kymmeniä metrejä etelämmäksi. Kaupungin omistamalle Boxbackan tilan alueelle laaditun kaupunginasemakaavaehdotuksen mukaisesti tulisi rautatien alitse kulkemaan tärkeä liikennekatu, joka olisi otettava rautatiesuunnitelmaan samalla huomioon ottaen, että mainitun alimenoaukon tulisi olla vähintään 20 metrin levyinen. Rautatiehallituksen ehdotuksessa Herttonäsin rata oli yhdistetty

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. marrask. 6 §; ks. myös tätä kert. s. 126. — ²⁾ Valt. pöytäk. 1 p. jouluk. 13 §. — ³⁾ S:n 2 p. kesäk. 19 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 45. — ⁵⁾ S:n s. 143. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 11 §.

ratapihan eteläpuolella olevaan vetoraiteeseen, jota myöten Hertonäsin liikenne johdettaisiin sille varatulle tavarapihan raiteelle, osin käyttäen Pasilaan ja sieltä takaisin kulkevien junien pääraidetta. Tästä ilmeni, ettei ehdotusta laadittaessa ollut otaksuttu Hertonäsin radalla syntyvän vilkasta liikennettä. Koska puheena olevalla ehdotuksella kuitenkin Hertonäsin radan liittymismahdollisuuksiinkin nähden oli suuria ansioita, kaupunginvaltuusto katsoi voivansa hyväksyä sen tältäkin kohden, kuitenkin edellyttäen, että rautatieviranomaiset suorittivat Hertonäsin radan liikenteen lisääntyessä mahdollisesti välttämättömiksi käyvät järjestelytyöt. Puhtaanapitolaitoksen Malmin kaatopaikalle vievän raiteen ja seurakuntain Malmin hautausmaalle vievän raiteen ehdotettu järjestely ei antanut kaupunginvaltuustolle aihetta muistuksiin.

Nuohous. Eräät kaupungissa toimivat nuohoojat olivat valtioneuvostolle valittaneet, että palopäällikkö kaupungin palojärjestyksen 19 §:n nojalla oli katsonut voivansa sallia ainoastaan niiden nuohoojain, jotka hän oli ottanut eri nuohouspiireihin, harjoittaa nuohoojanammattia¹⁾. Kaupunginvaltuusto, jolta tämän johdosta pyydettiin lausuntoa, oli esittänyt että sisäasiainministeriö, jos se katsoi kaupungin palojärjestyksen olevan ristiriidassa elinkeinolain kanssa, tekisi aloitteen mainitun lain muuttamiseksi siten, että nuohoojanammatin harjoittamisoikeus voitaisiin paloturvallisuuden edun mukaisesti järjestellä kunnan viranomaisten vahvistamalla säännöillä. Ministeriö käsitteli asiaa huhtikuun 15 1925 p:nä jättäen nuohoojain valituksen huomioon ottamatta, minkä jälkeen nämä kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä uudistivat valituksensa ja anoivat valtuuston toimenpidettä kaupungin palojärjestyksen 19 ja 20 §§:n muuttamiseksi siten, etteivät niihin sisältyvät määräykset estäisi nuohoojanammatin vapaata harjoittamista eivätkä riistäisi talonomistajilta oikeutta itse määrätä, kenelle he tahtoivat uskoa talojensa nuohoamisen. Anomuksensa perusteluksi hakijat mainitsivat, että sisäasiainministeriön epäävä päätös oli johtunut muodollisista syistä, aloitteen palojärjestyksen muuttamiseksi kun oli katsottu olevan kunnan viranomaisten tehtävä.

Myöskin Helsingin pohjoisen talonomistajayhdistyksen hallitus oli esittänyt valituksia kaupungin nuohousolojen järjestelyn johdosta, ja Suomen rakennustyöväen liiton Helsingin osasto oli niinkään viitannut eräihin vallitseviin epäkohtiin ja puolestaan ehdottanut nuohoojanammatin kunnallistuttamista.

Asiassa syntyneistä asiakirjoista kävi ilmi, että kaupungissa sovellettua nuohousjärjestelmää todella haittasivat eräät epäkohdat, ja kaupunginvaltuusto päätti²⁾ lisäselvityksen hankkimiseksi palauttaa asian rahatoimikamariin.

Eräistä lakiehdotuksista annettuja lausuntoja. Rahatoimikamari lähetti lausuntonsa³⁾ lainvalmistelukunnan ehdotuksista kaupunginasemakaavalainsäädännöksi sekä yleiseksi rakennussäännöksi ja esitti siinä joitakin huomautuksia eräitä asemakaavalakiehdotuksen, rakennussääntöehdotuksen ja maistraatin kokoonpanosta asemakaava-, rakennus-, mittaus- ja jakolaitosta koskevia asioita käsiteltäessä laaditun lakiehdotuksen pykälää vastaan, jota vastoin kamarilla ei ollut mitään muistuttamista eräistä naapurussuhteista helmi-kuun 13 p:nä 1920 annetun lain 14 §:n muuttamista eikä maakaaren 11 luvun 2 §:n muuttamista koskevia ehdotuksia vastaan.

¹⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 126. — ²⁾ Valt. pöytäk. 19 p. toukok. 16 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12; vrt. v:n 1925 kert. s. 258.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ Uudenmaan läänin maaherralle edellä mainituista lakiehdotuksista antamassaan lausunnossa kaikin puolin yhtyä raha-toimikamarin tekemiin muutosehdotuksiin.

Edelleen kamari oli antanut lausuntonsa lainvalmistelukunnan ehdotuksista laiksi jakolaitoksesta, tontinmittauksesta ja kiinteistörekisteristä kaupungissa, laiksi siitä, mitä jakotoimituksissa taajempaa asutusta varten maa-seudulla on huomioon otettava, laiksi lokakuun 26 p:nä 1916 jakolaitoksesta annetun lain muuttamisesta sekä asetukseksi menettelystä maanmittaus-toimituksissa kaupungissa, ja kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ pääasiassa kamarin tekemäin ehdotusten mukaisesti oikeusministeriölle annettavassa lausunnossaan esittää, että tontinmittauksesta annettavan lain 16 §:ssä mainittu aika, jonka kuluessa valitukset tällaisesta mittauksesta oli tehtävä, vahvistettaisiin kuu-kaudeksi 14 päivän sijasta sekä mielipiteenään huomauttaa, että 24 §:n säännös, että kiinteistörekisteriä kaupungissa pidetään maistraatin valvonnan alla, jonka säännöksen maanmittaushallitus oli ehdottanut muutettavaksi siten, että puheenaoleva tehtävä uskottaisiin maanmittauskonttorille, olisi säilytettävä muuttamatta.

Kansalaisoikeudet. 81 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi ja 14 tapauksessa ehdotti evättäväksi Suomen kansalaisoikeushakemuksia²⁾; 5 tapauksessa valtuusto ei katsonut itsellään olevan syytä lausua mielipidettään mainitun laatusista hakemuksista. Ensin mainituista tapauksista 46 koski Venäjän, 9 Ruotsin, 9 Saksan, 5 Viron, 5 Puolan, 2 Latvian, 2 Tshekkoslovakian, 1 Norjan, 1 Itävallan ja 1 Kreikan kansalaisia.

Elinkeino-oikeudet. 19 tapauksessa kaupunginvaltuusto antoi³⁾ puoltavan ja 1 tapauksessa epäävän lausunnon ulkomaalaisten anomuksista saada harjoittaa kaupungissa elinkeinoa.

1 tapauksessa kaupunginvaltuusto ilmoitti⁴⁾, ettei sillä ollut mitään muistuttamista ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden kaupan harjoittamista koskevaan anomukseen myöntymistä vastaan. 33 tapauksessa valtuusto puolsi ja 1 tapauksessa ehdotti evättäväksi anomuksia saada myydä alkoholipitoisia aineita⁵⁾.

Oikeus omistaa kiinteistöjä. 1 tapauksessa kaupunginvaltuusto ehdotti⁶⁾ hyväksyttäväksi ulkomaalaisen anomuksen saada omistaa maassa kiinteistöjä.

Äänestysalueet kunnallisvaaleissa. Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾, että kaupunkiin yhdistetyt Ruskeasuon ja Uudenpellon alueet kunnallisvaaleissa luettaisiin 34 äänestysalueeseen.

Verotusvalmistelukunnan jäsenten toimikausi. Verotusvalmistelukunnan puheenjohtaja oli maistraatille lähettämässään kirjelmässä ilmoittanut, että valmistelukunnan jäsenten filosofianmaisteri A. Ekströmin ja johtaja E. Jalavan toimikausi oli päättynyt vuonna 1922, minkä ajan jälkeen ei ollut toimitettu uusia vaaleja, todennäköisesti koska valmistelukunnalle oli tekeillä uusi johtosääntö, sekä että mainitut henkilöt olematta siihen valittuja olivat jatkuvasti hoitaneet aikaisempia tehtäviään. Kaupunginvaltuusto, johon asia oli palautettu toimenpiteihin ryhtymistä varten, päätti⁸⁾ pidentää verotusval-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. kesäk. 3 §. — ²⁾ S:n 27 p. tammik. 9 §, 17 p. helmik. 9 §, 17 p. maalisk. 19 §, 5 p. toukok. 26 §, 2 p. kesäk. 26 §, 22 p. syysk. 15 §, 20 p. lokak. 16 §, 3 p. marrask. 19 § ja 17 p. marrask. 25 §. — ³⁾ S:n 27 p. tammik. 1 §, 17 p. helmik. 4 ja 6 §§, 3 p. maalisk. 2 §, 5 p. toukok. 3 §, 2 p. kesäk. 2 §, 16 p. kesäk. 11 §, 1 p. syysk. 23 ja 24 §§, 13 p. lokak. 1 §, 1 p. jouluk. 2 § sekä 8 p. jouluk. 6 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. tammik. 2 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. helmik. 20 §, 31 p. maalisk. 25 §, 16 p. kesäk. 25 §, 22 p. syysk. 17 §, 20 p. lokak. 17 § ja 1 p. jouluk. 16 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. jouluk. 3 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. jouluk. 7 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. syysk. 9 §; ks. myös tätä kert. s. 114.

mistelukunnan jäsenten Ekströmin ja Jalavan toimikauden kuluvan vuoden loppuun.

Työnvälitystoimiston johtokunta. Kaupunginvaltuusto pidensi¹⁾ työnvälitystoimiston johtokunnan jäsenten toimikauden, kunnes uudet vaalit voitiin toimittaa työnvälityksestä maaliskuun 27 p:nä 1926 annetun, tammi-kuun 1 p:nä 1927 voimaan astuvan uuden lain määräysten mukaisesti.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta. Opettaja K. Ahtiala ja rouva H. Kaukonen oli aikaisemmin voimassa olleen lain mukaisesti valittu suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi elokuun 1 p:ään 1926. Koska kuitenkin johtokunnan jäsenet sittemmin valittiin kalenterivuositain, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ pidentää edellä mainittujen jäsenten toimikauden kuluvan vuoden loppuun.

Vuositilintarkastajain vaali. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että kaupungin vuoden 1926 tilit tarkastaisi 12 tilintarkastajaa, joille myös valittaisiin yhtä monta varamiestä, ja valitsi³⁾ sen jälkeen mainitun vuoden tilintarkastajiksi neuvosmies O. Ekmanin, taloudenhoitaja Aatu Halmeen, vakuutusasiamies Alpo Halmeen, varastonhoitaja F. Heinosen, kansakoulunopettaja B. Holmströmin, pankinkamreeri V. Hougbergin, johtaja J. Kaupin, taloudenhoitaja A. Lassilan, pankinjohtaja V. Laurolan, insinööri Ä. B. Liljeröth, pankinjohtaja L. Paciuksen ja sähkötekniikko V. V. Salovaaran sekä heidän varamiehikseen pankinkamreeri J. Alfthanin, hinnoittelija E. Edelmännin, prokuristi A. Englundin, pankinjohtaja H. Hultinin, pankinjohtaja K. Kivialhon, konttoripäällikkö V. Leinon, taloudenhoitaja H. Moisio, kirjapainonjohtaja E. Rissanen, filosofianmaisteri J. Somerin, kamreeri F. Säfströmin, kauppias N. von Weymarnin ja kamreeri T. H. Wilppulan.

Tilintarkastajain vaali. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin vuoden 1926 tilien tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi⁴⁾ kamreeri S. Ehrstedtin ja kirjaltaja K. F. Helligrenin.

Jäsenten, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitseminen kaupungin sairaalain hallitukseen. Kaupungin sairaalain hallituksen jäseniksi valittiin⁵⁾ professori E. K. Sandelin ja varatuomari K. V. Holma sekä vtt Kyrklund, Langenskjöld, Luostarinen, Ryömä ja Suolahti sekä näistä puheenjohtajaksi professori Sandelin ja varapuheenjohtajaksi vt Ryömä.

Kaupunginvaltuuston kulkulaitoskomitea vapautettiin⁶⁾ omasta pyynnöstään tehtävästä antaa lisäselvitys suunnitellun Helsingin—Satakunnan rautatien rakentamiskysymyksestä sekä tehtävästään yleensä.

Kunnallista vaalia koskeva valitus. Varatuomari A. Mangström ja revisi-onikonttorin revisori A. Lindroth olivat tehneet Uudenmaan läänin maaherralle valituksen sen johdosta, että ensimmäinen palomestari W. Bergström oli valittu köyhäinhuoltolautakunnan jäseneksi ja puheenjohtajaksi, mikä valittajain mielestä oli ristiriidassa voimassa olevain säännösten kanssa sikäli, että ensimmäisen palomestarin velvollisuutena oli palopäällikön ollessa estyneenä hoitaa palolaitoksen tilejä ja taloutta, ja henkilöä, joka hoiti kaupungin varoja ja oli toimestansa tilivelvollinen, ei saanut valita köyhäinhuoltolautakuntaan. Maaherra oli pyytänyt valituksesta kaupunginvaltuuston lausuntoa, ja valtuusto päätti⁷⁾ antamassaan selityksessä huomauttaa, ettei palolaitoksella ollut omaa kassa- ja tililaitosta, sekä esittää, että mainittu valitus hylättäisiin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 4 §. —²⁾ S:n 16 p. kesäk. 26 §. —³⁾ S:n 13 p. tammik. 2 §. —⁴⁾ S:n 5 p. toukok. 17 §. —⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 4 §. —⁶⁾ S:n 31 p. maalisk. 16 §; ks. myös v:n 1925 kert. s. 43. —⁷⁾ Valt. pöytäk. 31 p. maalisk. 4 §.

Maaherra harkitsi ¹⁾ sittemmin oikeaksi kumota kaupunginvaltuuston edellä mainitun, valituksen aiheuttaneen vaalin, minkä jälkeen valtuusto päätti ¹⁾ anoa korkeimmalta hallinto-oikeudelta maaherran päätöksen muuttamista.

Vapautus komitean jäsenyydestä. Vt Itkonen, joka oli muuttanut paikkakunnalta, vapautettiin ²⁾ rajakkaisten alueiden liittämistä kaupunkiin valmistelevan komitean jäsenyydestä, ja hänen sijaansa valittiin vt Leino.

Vapautus hallitusten ja lautakuntain jäsenyydestä. Varastotyöntekijä M. Korhonen ja valaja O. Saari vapautettiin ³⁾ anomuksesta verotuslautakunnan jäsenyydestä, ja heidän sijaansa valittiin jäseniksi rappaja H. Markkanen ja metallityöntekijä H. P. Kalervo.

Vt Itkoselle myönnettiin ²⁾ anomansa ero oikeusaputoimiston johtokunnan jäsenyydestä, ja hänen sijaansa valittiin vt Janatuinen.

Vt Enne, joka oli asettunut asumaan toiselle paikkakunnalle, oli anonut vapautusta urheilulautakunnan jäsenyydestä. Valtuusto myöntyi ⁴⁾ hänen anomukseensa ja valitsi hänen sijaansa jäseneksi kirjaltaja A. Grönroosin.

Pastori K. K. Aron sijaan, joka omasta pyynnöstään vapautettiin ⁵⁾ raittiuslautakunnan jäsenyydestä, valittiin ⁵⁾ mainitun lautakunnan jäseneksi teollisuusneuvos F. A. Paloheimo sekä tämän elokuun 4 p:nä kuoltua filosofiantohtori C. A. G. Charpentier ⁶⁾.

Vt Ryömälle myönnettiin ⁷⁾ vapautus terveydenhoitolautakunnan jäsenyydestä, ja hänen sijaansa valittiin rouva M. Salmela.

Köyhäinholitolautakunnan varajäseneksi paikkakunnalta muuttaneen varastotyöntekijä M. Korhosen sijaan valittiin ⁸⁾ kirjastonamanuessi A. Pettersson.

Professori A. L. Hjelmmannin tultua nimitetyksi valtioneuvoston jäseneksi vapautettiin ⁹⁾ hänet omasta pyynnöstään kaupungin teknillisten laitosten hallituksen jäsenyydestä ja puheenjohtajan toimesta. Hänen sijaansa valittiin jäseneksi vt Wuolle sekä tämän saatua ¹⁰⁾ anomansa vapautuksen tästä tehtävästä insinööri O. Terhi. Puheenjohtajaksi valittiin ⁹⁾ insinööri H. Pehrman ja varapuheenjohtajaksi ¹¹⁾ tämän sijaan insinööri Terhi.

Kaupungin raittiusolot. Helsingin raittiusjärjestöjen keskustuimikunnan esitys, että kaupunginvaltuusto asettaisi keskuudestaan valiokunnan, jonka tehtävänä olisi kaupungin raittiusolojen parantamista tarkoittavien toimenpiteiden ehdottaminen, ei aiheuttanut ¹²⁾ toimenpidettä kaupunginvaltuuston taholta.

Valiokuntain ja komiteain jäsenten vaali. Talousarviovaliokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹³⁾ vtt Aallon, von Frenckellin, Halmeen, Idströmin, Lindforsin, Moisioin, Rydin, Suolahden ja Wuolteen sekä vt Suolahden omasta pyynnöstään saatua vapautuksen tästä tehtävästä hänen sijaansa vt Honkajuuren.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahan jakokysymystä valmistelemaan asetetun valiokunnan jäseniksi valittiin ¹⁴⁾ vtt Huotari, Jansson, Jokela, Leopold ja Railo; samalla valtuusto valtuutti valiokunnan vahvistamaan ne määrääjat, joiden kuluessa avustusanomukset ja tarvittavat asianomaisten hallitusten ja lautakuntain lausunnot oli annettava.

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. syysk. 2 §. — ²⁾ S:n 1 p. syysk. 1 §. — ³⁾ S:n 17 p. maalisk. 31 § ja 21 p. huhtik. 19 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. syysk. 2 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 28 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. lokak. 4 §. — ⁷⁾ S:n 27 p. tammik. 27 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. huhtik. 9 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. tammik. 5 § ja 27 p. tammik. 26 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. helmik. 31 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. helmik. 32 §. — ¹²⁾ S:n 17 p. maalisk. 29 §. — ¹³⁾ S:n 13 p. tammik. 4 § ja 31 p. maalisk. 17 §. — ¹⁴⁾ S:n 13 p. tammik. 7 §.

Ammattioppilaslautakunnan varajäseneksi tehtailija V. W. Holmberg-vainajan sijaan kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ liikemies O. V. Honkalinnan.

Tuberkuloosisairaalan rakennustoimikunnan puheenjohtajaksi kaupunginvaltuusto valitsi ²⁾ vt Lindforsin ja mainitun toimikunnan jäseniksi vtt Moision, Ryömän, Suolahden ja Uddin.

Komiteaan, joka oli asetettu ³⁾ selvittelemään kysymystä ulosottoihin perittyjen varain säilyttämisestä y. m., kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ vtt Halmeen, Koskimiehen ja Norrménin, minkä lisäksi maistraattia ja rahatoimikamaria oli kehoitettava kumpaakin valitsemaan yksi jäsen mainittuun komiteaan.

Kaupunginvaltuusto valitsi ⁵⁾ valtuutetuikseen kansanlastentarhain hallinnon uudistamiskysymystä valmistelemaan asetettuun komiteaan vtt Lagerborg-Steniuksen, Salmelan ja Railon.

Siihen kolmimiehisteen komiteaan, jonka valtuusto päätti ⁶⁾ asettaa harjitsemaan, missä laajuudessa tilastokonttorin julkaisuja voitiin supistaa konttorin kustannusten vähentämiseksi, valtuusto valitsi ⁷⁾ vtt von Frenckellin, Mikkolan ja Railon.

Komiteaan, jonka kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ asettaa edelleen valmistelemaan rahatoimikamarin esittämää ehdotusta Helsingin ja sen lähimpien ympäristöjen katujen, torien ja yleisten paikkain nimistöksi, valtuusto valitsi ⁹⁾ vtt Janatuisen, Moision, Norrménin ja Ramsayn sekä filosofiantohtori K. Blomstedtin.

Johto- ja lautakuntain jäsenten vaali. Kaupungin johto- ja lautakuntain puheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁰⁾:

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frenckellin, johtaja Y. Harvian ja kansakoulunopettaja J. E. Janatuisen sekä varajäseniksi filosofiantohtori E. Railon ja lääketieteellisensiaatti U. Töttermanin;

rahatoimikamariin: jäseniksi ent. pankinjohtajat G. Estlanderin ja T. Grotenfeltin, johtaja K. R. Heinosen, pankkiylitarkastaja J. A. Levoniuksen, pankinjohtaja E. Hj. Rydmanin ja seppä A. Virran;

satamahallitukseen: jäseniksi ent. pankinjohtajan G. Estlanderin, oikolukija K. F. Hellgrenin, johtaja J. Pelinin, johtaja H. Ramsayn ja varakonsuli K. T. Seidenschuurin sekä näistä varapuheenjohtajaksi johtaja Ramsayn;

sosiaalilautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frenckellin, johtaja Y. Harvian, rouva K. Laineen, taloudenhoitaja H. Moision, arkkitehti E. Paalasen, toimittaja M. Paasivuoren ja kunnallisneuvos V. von Wrightin;

kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi; konttoripäällikkö K. E. Grönlundin, seppä J. Hallan, johtaja P. E. Hallblomin, kivityöntekijä V. Huuskosen, varastonhoitaja K. V. Saxellin, pankinjohtaja Y. A. Uotilan, filosofianmaisteri E. J. Warosen, tehtailija K. A. Wiggin ja rakennusmestari O. Vilamon;

kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi: veturinkuljettaja F. B. Gröndahlin, insinööri E. J. Koskenmaan, varatuomari H. Munckin, arkkitehti U. Åbergin ja viilaja F. A. Åkermanin;

kaupunginkassan tarkastusmiehiksi: kamreeri W. Hougbergin ja tilintarkastaja J. T. Toivianen sekä heidän varamiehikseen kamreeri S. Ehrstedtin ja konttoristi E. Jokisen;

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 25 §. — ²⁾ S:n 16 p. kesäk. 3 §; ks. myös tätä kert. s. 24. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 98. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 25 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. marrask. 3 §; ks. myös tätä kert. s. 106. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. s. 110. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 17 p. marrask. 7 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. s. 120. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. jouluk. 5 §. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. jouluk. 3 §.

verotuslautakuntaan: toimittaja E. Aarnion, filosofianmaisteri A. Ekströmin, kamarineuvos E. E. Enebergin, kansliapäällikkö H. E. Enwaldin, varatuomari B. von Fieandtlin, maalarimestari A. Haanojan, johtaja P. E. Hallblomin, työnjohtaja H. P. Kalervon, taloudenhoitaja A. Lassilan, kivityöntekijä H. Laukkasen, tilintarkastaja E. Malmbergin, rappaaja H. Markkasen, johtaja R. E. Nikanderin, kauppias A. F. Nymanin, apulaisylijohtaja O. Peurakosken, talonmies O. J. Rantasen, jalokivikauppias A. Tillanderin, työnvälitysneuvoja T. Uskin, talonomistaja J. E. Wanteen, maalari T. E. Wirtasen ja verhoilija E. Wäisäsen;

tutkijalautakuntaan: jäseniksi varatuomari G. W. Boijerin, isännöitsijä C. F. Fagerholmin, kirvesmies J. Järvisen, kirjaltaja A. Karvosenojan, maalari J. Konttisen, ylikamreeri K. M. Lassilan, johtaja E. Sederholmin ja hallitussihteeri I. Toivasen;

julkisivupiirustusten tarkastustoimikuntaan: jäseniksi professori O. Tarjanteen ja työnvälitysneuvoja T. Uskin;

holhouslautakuntaan: jäseneksi hovioikeudenauskultantti N. A. Lahtisen; oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseniksi varatuomarit G. Cedercreutzin ja S. Ilmasen, kansakoulunopettaja J. E. Janatuisen, oikeusneuvosmies G. Leopoldin ja hallintoneuvos O. Möllerin;

urheilulautakuntaan: jäseniksi opettaja U. Autosen, insinööri E. von Frenckellin, verhoilija V. Lähteisen, varakonsuli K. Seidenschnurin ja hammaslääkäri R. Stenbergin;

raittiuslautakuntaan: jäseniksi konttoristi W. Englundin, lehtori K. U. Suomelan ja lasinhioja V. A. Vuorion sekä varajäseniksi toimittaja A. E. Leinon ja opettajat O. Oinolan;

ammattioppilaslautakuntaan: jäseniksi varatuomari E. von Boehmin, maalarimestari A. Haanojan, metallityöntekijä Y. Lehtisen ja kirjansitoja E. Merikosken sekä varajäseniksi viilaaja H. Blomqvistin, liikkeenjohtaja O. Honkalinnan, johtaja L. Lyytikäisen ja puuseppä M. Rinteen, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin kunnallisneuvos V. von Wright ja varapuheenjohtajaksi varatuomari E. von Boehm;

palotoimikuntaan: jäseniksi ylim. neuvosmiehen O. Ekmanin, johtaja G. Idströmin, insinööri I. Killisen, mallipuheuseppä K. L. Lydmanin ja kamreeri A. J. Suvirannan;

terveydenhoitolautakuntaan: jäseniksi professorit O. von Hellensin ja Y. Kajavan, lääkintöneuvos A. V. Mannerin, rouva M. Salmelan ja lääketieteellisensiaatti H. Sundeliuksen sekä varajäseniksi toimittaja A. E. Leinon, lääketieteen- ja kirurgiantohtori M. Siiralan, arkkitehti S. Lagerborg-Steniuksen, apteekkari E. Stigzeliuksen ja ylihoitajatar E. Åströmin;

kaupungin sairaalain hallitukseen: jäseniksi lääketieteen- ja kirurgiantohtori G. Beckerin, professori H. Kyrklundin, dosentti F. Langenskiöldin, toimitusjohtaja A. J. Luostarisen, lääketieteellisensiaatti H. Ryömän, professori E. Sandelinin ja lääketieteellisensiaatti E. Suolahden sekä näistä puheenjohtajaksi professori Sandelinin ja varapuheenjohtajaksi lääketieteellisensiaatti Ryömän;

köyhäinhoitolautakuntaan: puheenjohtajaksi palopäällikkö W. Bergströmin ja varapuheenjohtajaksi pianoteknikko J. Virtasen;

lastensuojelulautakuntaan: jäseniksi oikeusneuvosmies B. C. Carlsonin, kansakoulunopettaja A. Noposen, lastentarhanjohtajatar I. Poppiuksen, professori M. Ruuthin, tarkastaja M. Sillanpään, rouva A. Suomisen ja kirjantarkastaja B. Tabellen sekä näistä puheenjohtajaksi professori Ruuthin ja varapuheenjohtajaksi tarkastaja Sillanpään;

suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi toimittaja K. Ahtialan ja rouva H. Kaukosen;

ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi ammattientarkastajan työläisapulaisen A. Lindroosin ja ylim. aktuaarin D. Neoviuksen;

ammattiopetuslaitosten johtokuntaan: jäseniksi maalarimestari A. Haanojan, tohtorinrouva E. Ivalon, kansakoulunopettaja A. Janssonin, toimitsija A. J. Luostarisen, johtaja L. Lyytikäisen ja rouva M. Paason, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin kunnallisneuvos V. von Wright;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi esittelijäneuvos E. Böökin, filosofiantohtori T. Hultinin, dosentti K. S. Laurilan, filosofianmaisteri R. Liukkosen, kansakoulunopettaja A. Noposen, talonmies O. J. Rantasen ja toimittaja Y. Räisäsen;

työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. af Forselleksen, filosofianmaisteri Y. Heikelin, kansakoulunopettaja A. Janssonin, filosofiantohtori A. Mickwitzin, rouva F. Pietikäisen, professori J. E. Rosbergin ja libristi F. Sundqvistin;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi rouvat T. Hanemannin, T. Oksasen ja K. Ritavuoren, lääketieteenlisensiaatti A. Ruotsalaisen ja kirkkoherra E. Virénin;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi arkkitehti S. Lagerborg-Steniuksen ja ylim. kirjastonapulaisen A. Petterssonin;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori A. H. Bergholmin, filosofianmaisteri E. Olsonin, lehtori E. Pontánin, ylikirjastonhoitaja G. Schaumanin ja ylim. professorin V. Voionmaan;

kaupunginmuseon johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. Ailion, intendentti A. Hämäläisen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeckin;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi varatuomari H. Boreniuksen, yliarkkitehti H. Lindbergin, kirjaltaja V. Mikkolan, kauppaneuvos A. Niklanderin ja johtaja H. Ramsayn;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi professori H. Kyrklundin, insinööri H. Pehrmanin, sähkötekniikko V. V. Salovaaran, insinööri E. Schröderin ja professori B. Wuolteen sekä näistä puheenjohtajaksi professori Wuolteen ja varapuheenjohtajaksi insinööri Pehrmanin;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi ent. pankinjohtajan G. Estlanderin, insinööri E. Moringin, kirvesmies A. Mäkisen, sähkömonttööri O. W. Oksasen, arkkitehti A. Toivosen, johtaja I. W. Uddin ja arkkitehti V. Vähäkallion sekä näistä puheenjohtajaksi insinööri Moringin ja varapuheenjohtajaksi arkkitehti Vähäkallion;

puhtaanapitohallitukseen: jäseniksi toimittaja A. A. Aallon, professori H. Kyrklundin, rakennusmestari A. Malmin ja lehtori M. Sergeliuksen; sekä maatalouslautakuntaan: jäseniksi toimistonjohtaja K. J. Ellilän, professori E. Ehrnroothin, kaupungingeodeetti W. O. Lillen, varatuomari H. Munckin ja johtaja V. Tannerin.

Vanhempainneuvostojen vaali. Maistraatin kehoituksesta kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ Helsingin koeläyseen sekä valtioneuvoston luvalla kaupunkiin perustetun, syyskuussa toimintansa aloittaneen neliluokkaisen iltakoulun vanhempainneuvostot.

Jäsenten valitseminen yksityisten laitosten hallitukseen. Kaupunginval-

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 1 §, 22 p. syysk. 14 § ja 13 p. lokak. 4 §.

tuuslo vapautti¹⁾ anomuksesta professori A. I. Hjelmmannin ammattien edistämislaitoksen johtokunnan jäsenyydestä ja valitsi²⁾ professori B. Wuolteen hänen sijaansa jäseneksi kuluvan vuoden loppuun. Sitten professori Wuolle valittiin³⁾ johtokunnan jäseneksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi, varamiehenään palomestari W. Bergström.

Filosofiantohtori J. Ailio ja professori A. Lindgren valittiin³⁾ taideteollisuuskeskuskoulun koululautakuntaan, varamiehinään oikolukija K. F. Hellgren ja arkkitehti V. Jung.

Jäsenten valitseminen lakimääräisiin lautakuntiin. Uudenmaan läänin maaherran vahvistettua Helsingin tulo- ja omaisuusverotuksen verotuslautakunnan jäsenluvun kahdeksaksi kaupunginvaltuusto valitsi⁴⁾ mainitun lautakunnan jäseniksi johtaja P. E. Hallblomin, tilintarkastaja E. Malmbergin, ylijohtajanapulainen O. Peurakosken ja työnvälitysneuvoja T. Uskin sekä varajäseniksi varatuomari B. von Fieandt, filosofianmaisteri E. A. Homénin, taloudenhoitaja A. Lassilan ja viilaaja J. K. Lehtosen.

Kaupunginvaltuuston edustajat eri tilaisuuksissa. Edustajikseen Turussa maaliskuun 27 p:nä pidettävään satamaliiton kokoukseen kaupunginvaltuusto valitsi⁵⁾ vt Lindforsin sekä satamalaitoksen johtajan O. E. Jaatisen ja oikolukija K. F. Hellgrenin. Kun viimeainnitu kuitenkin sairauden takia estyi ottamasta osaa kongressiin, valittiin⁶⁾ edustajaksi hänen sijaansa vt Halme.

Lyypekin senaatti oli kutsunut Helsingin kaupunginvaltuuston olemaan saapuvilla niissä juhlallisuuksissa, joilla mainittu vapaakaupunki kesäkuun 3—6 p:nä aikoi juhliä valtakuntavapauden myöntämisen 700-vuotismuistoa, ja valtuusto päätti⁷⁾ valita edustajikseen tähän tilaisuuteen puheenjohtajansa Ehrnroothin ja varapuheenjohtajansa Hjelmmannin sekä varalle vt Lindforsin.

Kaupunginvaltuusto valitsi⁸⁾ puheenjohtajansa Tulenheimon, varapuheenjohtajansa Ekholmin sekä vtt Lavoniuksen, Mikkolan, Moision ja Tolletin, varamiehinä vtt Leino, Levonius ja Lindfors, edustajikseen Kuopiossa elokuun 20—21 p:nä pidettävään Suomen kaupunkiliiton viidenteen kongressiin.

Tukholmaan tehtävä opintoretki. Tampereen siirtolapuutarhayhdistys oli tarjonnut kaupunginvaltuustolle mahdollisuuden valita kaksi edustajaa ottamaan osaa Tukholmaan tehtävään opintoretkeilyyn, mutta valtuusto päätti⁹⁾ evätä tämän tarjouksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. tammik. 5 §. — ²⁾ S:n 17 p. helmik. 18 §. — ³⁾ S:n 8 p. jouluk. 3 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. jouluk. 5 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. helmik. 21 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. maalisk. 30 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. huhtik. 24 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. toukok. 12 §. — ⁹⁾ S:n 19 p. toukok. 17 §.

II. Rahatoimikamari.

Rahatoimikamarin puheenjohtajana toimi vuoden varrella kaupunginjohtaja ent. senaattori A. Castrén sekä hänen ollessaan estyneenä jompikumpi avustavista kaupunginjohtajista, insinööri J. W. Andersin tai johtaja V. A. Hupli, nyt mainitussa järjestyksessä. Kaupunginvaltuuston valitsemina kamarin jäseninä olivat pankinjohtajat G. Estlander ja T. Grotenfelt, johtaja K. Heinonen, pankkiylitarkastaja J. A. Levonius, johtaja K. A. Widenius ja seppä A. Virta. Rahatoimikamarin jaostoon kuuluivat kaupunginjohtaja sekä kaksi kamarin jäsentä, jotka valittiin neljäksi kuukaudeksi kerrallaan.

Kanslianjohtajana toimi avustava kaupunginjohtaja Andersin. Sihteerinvirkoja hoitivat ent. yhteiskoulunopettaja A. Ervasti, ent. kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad, varatuomari A. Blomberg ja filosofianmaisteri H. Dalström. Notaarina oli filosofianmaisteri G. Brotherus, ylim. notaarina hovioikeudenauskultantti I. Nordberg, kirjaajana neiti I. Heikel. Asiamiehenä oli varatuomari M. Wilskman ja asiamiesosaston notaarina herra S. Puranen.

Rahatoimikamarilla oli vuoden varrella 106 ja kamarin jaostolla 49 kokousta. Kamarin pöytäkirjain pykäläluku oli 6,324 ja lähetettyjen kirjeiden luku 1,770.

Rahatoimikamarin vuoden varrella käsittelemistä asioista mainitaan tässä seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.

Erään Vallilan vuokratontin lunastaminen. Entisen vuokraajan luovutettua Vallilan korttelissa n:o 531 sijaitsevan tontin n:o 43 vuokraoikeuden ynnä sillä olevat rakennukset toiselle henkilölle 420,000 markan kauppahinnasta rahatoimikamari, joka piti mainittua hintaa liian suurena, päätti¹⁾ käyttää hyväkseen vuokrasopimuksessa kaupungille taattua lunastusoikeutta ja valitsi arkkitehti A. Erikssonin tällaisten tapausten varalta säädetyksi arviomieheksi.

Varastosuojan osto. Rahatoimikamari päätti²⁾ 30,000 markan kauppahinnasta ostaa valtiolta erään Ruoholahdessa olevan viljamakasiinin.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. lokak. 1.386 §. — ²⁾ S:n 27 p. heinäk. 1.098 § ja 3 p. syysk. 1.188 §.

Vesikioskien osto. Rahatoimikamari osoitti¹⁾ käyttövaroistaan 5,000 markkaa erään Kaivopuiston Ison Puistotien varrella sijaitsevan vesikioskin ostamiseksi.

Edelleen kamari päätti²⁾, että kaupungille lunastettaisiin kaksi vesikioskia, joista toinen sijaitsi Lapinlahdenkadun puistikossa, toinen Pohjoissatamassa, ja että kauppahinta, 1,000 markkaa kioskilta, suoritettaisiin kamarin käyttövaroista.

Evätyjä tilusten myyntitarjouksia. Osakeyhtiö Degerö aktiebolag oli uudestaan tarjonnut kaupungin lunastettavaksi omistamansa Degerön alueen ja tällöin alentanut kiinteistöjensä hinnan 1,500,000 markkaan, mutta rahatoimikamari päätti³⁾ evätä tarjouksen, koska se piti hintaa edelleenkin liian kalliina.

Samaten evättiin⁴⁾ arkkitehti J. Eklundin tekemä tarjous myydä omistamansa Espoon pitäjässä sijaitseva Hanaholma niminen saari kaupungille 25,000 markasta.

Evätty huvilan myyntitarjous. Tehtailija G. Karlssonin tekemän Oulunkylän palstalla n:o 2, Torpparinmäellä, sijaitsevan huvilan myyntitarjouksen rahatoimikamari epäsi⁵⁾, koska puheena oleva huvila ei ollut kaupungille tarpeellinen.

Tonttihuutokauppa. Sittenkuin Fleminginkadun tontti n:o 21 herra G. G. Lindbergin anomuksesta oli julistettu huutokaupalla myytäväksi, mutta huutokauppatilaisuudessa ei ollut ilmoittautunut ainoatakaan ostajaa, herra Lindberg velvoitettiin⁶⁾ 500 markalla korvaamaan sen kaupungille aiheuttamat kustannukset.

Hyväksyty kauppakirja. Rahatoimikamari hyväksyi⁷⁾ johtaja F. Kommosen anomuksesta tämän ja Boxbacka aktiebolag nimisen yhtiön kesken vuonna 1912 tehdyn kauppasopimuksen, joka koski erästä kaupungin sittemmin ostamaan Helsingin pitäjän Malmin kylän Sonabyn tilukseen kuuluvaa aluetta; herra Kommonen aikoi antaa erottaa mainitun alueen kantatilasta.

Myydyt tontit. Rahatoimikamari möi vuoden varrella alla mainitut tontit:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala, m ² .	Huuto- kauppa- hinta, Smk.
337	Agrikolankatu	3	{ Kauppias E. Heinonen ⁸⁾ }	693.135	78,000 —
337	"	5		487.760	107,100 —
337	"	7		520.713	76,500 —
439	Caloniuksenkatu	4	Rakennusmestari A. Koskivirta ⁹⁾	715.000	712,000 —
438	"	5	Herra E. Fagerström ¹⁰⁾	1,039.500	936,000 —
439	"	6	Liikemies V. Vahtera ja rakennusmestari H. Kaartinen ¹¹⁾	1,572.500	1,224,000 —
438	"	7	Rakennusmestari K. I. Sorri ¹²⁾	999.000	720,000 —
439	"	8	Rakennusmestari O. E. Lund ¹³⁾	915.000	812,000 —

¹⁾ Rkmin pöytäk. 6 p. huhtik. 557 §. — ²⁾ S:n 20 p. huhtik. 645 §. — ³⁾ S:n 19 p. tammik. 78 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 153. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. tammik. 79 §. —

⁵⁾ S:n 25 p. toukok. 829 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. maalisk. 518 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. maalisk. 484 §. —

⁸⁾ S:n 7 p. jouluk. 1742 §. — ⁹⁾ S:n 9 p. helmik. 171 §. — ¹⁰⁾ S:n 23 p. marrask. 1,637 §. —

¹¹⁾ S:n 7 p. syysk. 1,193 §. — ¹²⁾ S:n 17 p. elok. 1,143 §. — ¹³⁾ S:n 9 p. helmik. 170 §.

342	Franzéninkatu	4	Rakennusmestari E. Ikäheimo ¹⁾	546.000	83,300
342	"	6		546.000	81,100
342	"	8		788.961	91,800
342	"	10	Rakennusmestari J. Äyräs ²⁾	1,448.153	153,000
337	"	12	S:n ³⁾	1,343.317	127,500
337	"	14	Muurari K. Laaksonen ⁴⁾	595.210	78,000
337	"	16	Herra N. Mikkola ⁵⁾	589.600	92,000
337	"	18	Rakennusmestari H. Honkainen ja talonomistaja S. T. Tuominen ⁶⁾	647.190	91,500
337	"	20	Rakennusmestari O. Kiviranta ⁷⁾	1,538.309	153,000
347	Helsinginkatu	1	Kiinteistöosakeyhtiö Hertta ⁸⁾	1,201.490	749,700
338 b	"	10	Rakennusmestari A. Salovaa- ra ²⁾	743.012	563,600
338 a	"	16	Rakennusmestari J. N. Kortelo ⁹⁾	1,251.260	936,000
411	Hietaniemenkatu	12	Maalari N. V. Taimi, peltiseppä K. Lampila ja rakennusmestari J. Roine ¹⁰⁾	832.000	550,500
438	Ilmarisenkatu	10	Rakennusmestarit I. ja J. V. Tikka sekä K. Oila ¹¹⁾	1,176.000	1,516,000
438	"	12	Rakennusmestari T. Pajunen ¹²⁾	1,326.182	864,000
438	"	14	Liikemies V. Vahtera ja rakennusmestari H. Kaartinen ¹³⁾	1,002.347	763,200
438	Mechelininkatu	19	Rakennusmestarit I. ja J. V. Tikka sekä K. Oila ¹⁴⁾	1,087.862	1,221,000
438	"	21	Rakennusmestari A. Koskivirta ¹⁵⁾	1,094.117	1,058,400
297	Pitkäsillanranta- katu	7	{ Herra H. Lindroos ¹⁶⁾ }	945.810	1,260,000
297		9		950.670	1,260,000
464	Runeberginkatu	49	Rakennusmestari O. Honkasalo ¹⁷⁾	1,149.003	1,036,800
470	"	51	Rakennusmestari O. Vilamo ⁶⁾	1,491.600	1,300,000
478	"	54	Herra E. Svensson ¹⁸⁾	1,345.793	1,260,000
473	"	65	Rakennusmestari A. Salovaa- ra ¹⁶⁾	898.881	518,400
298	Saari niemenkatu	4	Rakennusmestarit A. J. Hongisto ja O. Kiviranta ²⁰⁾	754.000	656,700
517	Stenbäckinkatu	24	Rakennusmestari J. N. Syvähuoko ²⁾	1,314.636	101,700
347	Vaasankatu	2	Kiinteistöosakeyhtiö Hertta ⁸⁾	1,568.255	872,100
373	Viipurinkatu	20	Rakennusmestari K. J. Sorri ²¹⁾	1,350.000	205,000
373	"	24	Työnjohtaja A. Soupas ²²⁾	1,350.000	191,300

Tonttien luovutus. Erinäisten rahatoimikamarin aikaisemmin myymien tonttien siirrettyä oston johdosta uudelle omistajalle, ennenkuin tontin hinta

¹⁾ Rkmin pöytäk. 27 p. huhtik. 668 §. — ²⁾ S:n 7 p. jouluk. 1,742 §. — ³⁾ S:n 29 p. kesäk. 1,017 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. toukok. 695 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. kesäk. 1,018 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. lokak. 1,476 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. toukok. 770 §. — ⁸⁾ S:n 24 p. elok. 1,153 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. helmik. 345 §. — ¹⁰⁾ S:n 14 p. syysk. 1,239 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. helmik. 344 §. — ¹²⁾ S:n 30 p. maalisk. 529 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. syysk. 1,193 §. — ¹⁴⁾ S:n 23 p. helmik. 343 §. — ¹⁵⁾ S:n 16 p. maalisk. 463 §. — ¹⁶⁾ S:n 13 p. huhtik. 595 §. — ¹⁷⁾ S:n 23 p. marrask. 1,639 §. — ¹⁸⁾ S:n 23 p. marrask. 1,638 §. — ¹⁹⁾ S:n 27 p. heinäk. 1,093 §. — ²⁰⁾ S:n 18 p. toukok. 769 §. — ²¹⁾ S:n 14 p. jouluk. 1,774 §. — ²²⁾ S:n 2 p. maalisk. 382 §.

oli kokonaan maksettu, rahatoimikamari päätti myöntyä seuraavassa mainittujen henkilöiden ja yhtiöiden anomuksiin, että henkilökohtainen vastuu kaupungille annetuista, seuraavien tonttien maksamatonta lunastushintaa koskevista velkasitoumuksista siirrettäisiin hakijoille: korttelissa n:o 358 sijaitsevan It. Viertotien tontin n:o 51 Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle¹⁾; korttelissa n:o 435 sijaitsevan Creutzinkadun tontin n:o 3 Osakeyhtiö Creutzkatu 3:lle²⁾; korttelissa n:o 377 sijaitsevan Porvoonkadun tontin n:o 31 herra T. Huttuselle³⁾; korttelissa n:o 418 sijaitsevan Lutherinkadun tontin n:o 14 Asunto-osakeyhtiö Lutherinkatu 14:lle⁴⁾; korttelissa n:o 199 sijaitsevan It. Kaivuiston tontin n:o 12 merikapteeni P. Henrikssonille⁵⁾; korttelissa n:o 348 sijaitsevan Helsinginkadun tontin n:o 11 Asunto-osakeyhtiö Helsinginkatu n:o 11:lle⁶⁾; korttelissa n:o 356 sijaitsevan Josafatinkadun tontin n:o 9 filosofiantohtori A. Kannistolle⁷⁾; korttelissa n:o 337 sijaitsevan Franzéninkadun tontin n:o 16 Asunto-osakeyhtiö Franzéninkatu 16:lle⁸⁾; sekä korttelissa n:o 438 sijaitsevan Ilmarisenkadun tontin n:o 14 rakennusmestari H. Kaartiselle⁹⁾.

Peruutettu tontinluovutus. Koska Asunto-osakeyhtiö Harjulinna, jolle Franzéninkadun tontit n:ot 4, 6 ja 8 oli huutokaupassa huudettu, sittemmin oli purkautunut, rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ peruuttaa luovutuksen sekä ilmoittaa kaupungin suostuvan maksamaan takaisin tontista suoritettua käteisrahaa, kuitenkin ilman korkohyvitystä ja yhtiön osakkaiden kesken syntyneiden riitaisuuksien takia ainoastaan sille tai niille henkilöille, joilla oli selvitetty olevan lainvoimaiseen tuomioon perustuva oikeus nostaa puheena oleva määrä.

Tonttiluettelot. Kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettiin¹¹⁾ tehtäväksi laadittaa eri tarkoituksiin varattujen kaupungin omistamien tonttien täydellinen luettelo.

Rahatoimikamari vahvisti¹²⁾ vuosina 1926 ja 1927 myytäväksi tarjottavien tonttien luettelon.

Torpan erottaminen. Uudenmaan läänin maaherra oli lokakuun 11 p:nä antamallaan päätöksellä julistanut Uusikoti (aikaisemmin Råbacka) nimisen torpan erotetuksi kantatilasta, Sofielundin rälssitilasta n:o 2, sekä määrännyt, että pinta-alaltaan 10.150 ha:n laajuisesta torpasta oli suoritettava 38,910 markan kauppahinta ynnä 5 %:n korko marraskuun 1 p:stä 1920 marraskuun 1 p:ään 1926 eli yhteensä 50,583 markkaa. Rahatoimikamari päätti¹³⁾ tyytyä tähän päätökseen.

*Pakkoluovutusasiassa annettu tuomio*¹⁴⁾. Sittenkuin Helsingin kaupungille clokuun 22 p:nä 1917 oli myönnetty oikeus pakkolunastamalla hankkia haltuunsa Ruskeasuo ja Uusipelto nimiset Pikkuhuopalahden kylän Korpaksen

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 20 p. tammik. 2,656 §; ks. v:n 1905 kert. os. II s. 2. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. helmik. 2,874 §; ks. v:n 1919 kert. s. 208. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 31 p. maalisk. 3,478 §; ks. v:n 1907 kert. os. II s. 3. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7 p. huhtik. 3,554 §; ks. v:n 1925 kert. s. 154. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8 p. kesäk. 4,332 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16 p. jouluk. 6,689 §; ks. v:n 1925 kert. s. 154. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16 p. jouluk. 6,700 §; ks. v:n 1907 kert. os. II s. 3. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16 p. jouluk. 6,691 §; ks. tätä kert. siv. 132. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. marrask. 1,685 §; ks. tätä kert. s. 132. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. lokak. 1,376 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. lokak. 1,384 §. — ¹²⁾ S:n 19 p. tammik. 72 §, 9 p. helmik. 182 §, 12 p. helmik. 208 § ja 28 p. jouluk. 1,850 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. marrask. 1,676 §. — ¹⁴⁾ Ks. v:n 1917 kert. s. 19 ja v:n 1918 kert. s. 11.

verotilaan n:o 1 kuuluvat maa-alueet¹⁾, Uudenmaan läänin maaherra oli marraskuun 11 p:nä 1920 antamallaan päätöksellä määrännyt mainitut maa-alueet, yhteensä 5,2772 ha, erotettaviksi Korpaksen verotilasta ja yhdistettäväksi Helsingin kaupungin tiluksiin sekä velvoittanut kaupungin suorittamaan entisille omistajille, puolisoille E. ja E. Gärkmanille, korvausta 12 markkaa m²:ltä eli yhteensä 633,264 markkaa. Molemmat asianosaiset valittivat päätöksestä Helsingin pitäjän käräjäkunnan kihlakunnanoikeuteen, joka lokakuun 7 p:nä 1921 julistetulla päätöksellä vahvisti korvausmäärän 15 markaksi m²:ltä 6 %:n vuotuisin koroin sille määrälle, joka ylitti maaherran vahvistaman korvauksen, vastaanottopäivästä lukien. Hovioikeus, jonka tutkittavaksi aviopuolisot Gärkman ja kaupunki vetoamalla olivat jutun saattaneet, antoi syyskuun 7 p:nä 1923 antamallaan päätöksellä kihlakunnanoikeuden päätöksen jäädä voimaan. Hovioikeuden päätökseen asianosaiset hakivat muutosta korkeimmassa oikeudessa, mutta toukokuun 4 p:nä 1926 tämä vahvisti tuomion, kuitenkin siten muutettuna, että niiden 17,089 m²:n laajuisten alueiden pakkoluovutushinta, jotka eivät olleet vuokralle annetut ja jotka kaupunki siis heti voi saada haltuunsa, olisi 20 markkaa m²:ltä; kaupunki velvoitettiin siis suorittamaan aviopuolisolle Gärkman maaherran vahvistaman määrän lisäksi 243,761 markkaa ynnä 6 % vuotuinen korko luettuna toukokuun 20 p:stä 1925, jolloin kaupunki sai pakkoluovutetun alueen haltuunsa²⁾.

Rahatoimikamari päätti³⁾ merkitä tarvittavan määrän vuoden 1927 talousarvioehdotukseensa.

Tiluksen lohkominen. Joulukuun 5 p:nä 1925 antamallaan päätöksellä Uudenmaan läänin maaherra oli vahvistanut sen tiluksen lohkomisen, jolla Märholmen niminen uudistila vesialueineen oli erotettu Huopalahden kuntaan kuuluvasta Drumsön tilasta n:o 1 itsenäiseksi, välittömästi valtiolle verovelvolliseksi tilaksi⁴⁾.

Rajankäynti. Maanmittausinsinööri J. M. Luukkonen lähetti rahatoimikamarille ilmoituksen marraskuun 19 p:nä toimitetusta Oulunkylän Solberg nimisen palstan R N:o 4⁵⁾ sekä Nybondaksen ja Mänsaksen tilain välisestä rajankäynnistä. Rahatoimikamari päätti⁶⁾ tyytyä tähän toimitukseen.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat.

Maatilan vuokraaminen. Rahatoimikamari valtuutti⁶⁾ maatalouslautakunnan tilapäisesti antamaan vuokralle alaisiaan maataluksia.

Porvoon pitäjässä sijaitseva Eknäsin tila vuokrattiin⁷⁾ maanviljelijä A. Wathénille 1 vuodeksi lukien maaliskuun 14 p:stä.

Ruskeasun viljelyspalstain vuokraaminen. Rahatoimikamari antoi⁸⁾ rahatoimikonttorille toimeksi yksissä neuvoin tori- ja kauppahallivalvojan kanssa vuokrata Ruskeasun viljelyspalstat, ensi sijassa siellä asuville henkilöille.

¹⁾ Ks. v:n 1917 kert. s. 19 ja v:n 1918 kert. s. 11. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. kesäk. 4,577 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 13 p. heinäk. 1077. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. maalisk. 3,130 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. jouluk. 1,821 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. marrask. 1,546 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. tammiik. 5 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. kesäk. 855 §.

Vuokralle annetut asuntotontit ja -alueet. Seuraavissa tapauksissa rahatoimikamari teki asuntotarkoituksiin käytettävää maata koskevia vuokrasopimuksi.

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuisen vuokramaksu, Smk.
It. Viertotie, kortt. n:o 530, tontti n:o 78.	Osakeyhtiö Viertotie n:o 78 ¹⁾	1935, jouluk. 31	28,000
		1945, jouluk. 31	50,000
		1955, jouluk. 31	65,000
		1965, jouluk. 31	80,000
		1975, jouluk. 31	100,000
		1985, jouluk. 31	120,000
		1999, jouluk. 31	150,000
Keuruuntie, tontit n:ot 3, 5, 7, 9, 11 ja 13	Asunto-osakeyhtiö Keuruuntie 3—13 ²⁾	1936, jouluk. 31	9,000
		1946, jouluk. 31	11,250
		1956, jouluk. 31	13,500
		1969, jouluk. 31	15,750
		1935, jouluk. 31	1,800
S:n tontti n:o 4	Herra V. Nyysönen ³⁾	1945, jouluk. 31	2,250
		1955, jouluk. 31	2,700
		1965, jouluk. 31	3,150
		1969, jouluk. 31	3,600
S:n tontti n:o 20 Kuntähti, asuntopalsta litt. C	Herra A. Kehä ⁴⁾ Työmies F. O. Siren ⁵⁾	1969, jouluk. 31	150
		1930, jouluk. 31	600
		1935, kesäk. 1	840
S:n kortt. n:o 933 tontti n:o 65	Sepänapulainen J. Kiuru ⁶⁾	1945, kesäk. 1	1,260
		1955, kesäk. 1	1,575
		1965, kesäk. 1	1,900
		1980, kesäk. 1	2,200
S:n kortt. n:o 933 tontti n:o 67	Maalari J. Kuikka ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 933 tontti n:o 71	Peltiseppä A. V. Urho ⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 944 tontti n:o 10 A	Maalari A. W. Kantenius ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 944 tontti n:o 10 B	Maalari E. Tuomainen ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 935 tontti n:o 52	Kirjeenkantaja H. Takala ⁸⁾	1935, kesäk. 1	1,000
		1945, kesäk. 1	1,500
		1955, kesäk. 1	1,875
		1965, kesäk. 1	2,250
		1980, kesäk. 1	2,625
S:n kortt. n:o 935 tontti n:o 54	Aputyöntekijä A. E. Fri- man ⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 935 tontti n:o 58	Kivityöntekijä K. J. Ahola ⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 935 tontti n:o 60	Työmies A. A. Niemi ⁹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. lokak. 1,353 §; vrt. v:n 1924 kert. s. 22 sekä tätä kert. s. 138. —

²⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. helmik. 199 §. — ³⁾ S:n 8 p. lokak. 1,383 §; vrt. v:n 1924 kert. s. 22.

— ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. maalisk. 3,381 §; vrt. v:n 1924 kert. s. 179 ja tätä kert. s. 142. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. helmik. 2,896 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. kesäk. 1,008

§; vrt. v:n 1925 kert. s. 23. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. elok. 4,858 §; vrt. v:n 1925 kert.

s. 23. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 6 p. heinäk. 4,693 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 23. — ⁹⁾ Rkmin

jstn pöytäk. 26 p. toukok. 4,187 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 23.

S:n kortt. n:o 62	n:o 935	tontti	Sähköyöntekijä V. W. Wass ¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
Kuntähti, tontti n:o 2	n:o 940	tontti	Kirvesmies K. Suvanto ²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 4	n:o 940	tontti	Kivityöntekijä K. V. Liukkonen ²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 6	n:o 940	tontti	Sähköyöntekijä Y. E. A. Kotialho ²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 30	n:o 940	tontti	Veturinkuljettaja J. L. Toivonen ³⁾ ; sopimus sittemmin peruutettu ⁴⁾	1935, kesäk. 1 1945, kesäk. 1 1955, kesäk. 1 1965, kesäk. 1 1980, kesäk. 1	1,200— 1,800— 2,250— 2,700— 3,150—
S:n kortt. n:o 30	n:o 940	tontti	Maalari A. J. Kuhanen ⁵⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 32	n:o 940	tontti	Ajuri O. N. Sormunen ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 34	n:o 940	tontti	Kirjaltaja K. H. Nordman ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 38	n:o 940	tontti	Kirvesmies E. H. Holmström ⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 16	n:o 941	tontti	Ajuri E. N. Haarala ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 18	n:o 941	tontti	Ajuri J. K. Ranta ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 20	n:o 941	tontti	Kivityöntekijä A. Huttunen ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 22	n:o 941	tontti	Kivityöntekijä A. F. Kärkäinen ⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 24	n:o 941	tontti	Työmies M. Närhi ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 26	n:o 941	tontti	Monttööri A. Savolainen ⁸⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 28	n:o 941	tontti	Viilari E. Heino ja peltiseppä H. Heino ⁸⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 13	n:o 942	tontti	Kivityöntekijä J. O. Sivenius ⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 15	n:o 942	tontti	Kirvesmies J. E. Weckström ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 17	n:o 942	tontti	Kirvesmies A. Willgren ⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 3	n:o 943	tontti	Vahtimestari J. Mölsä ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 5	n:o 943	tontti	Kirvesmies A. Pylvänäinen ⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 2	n:o 944	tontti	Varastonhoitaja J. V. Kalhio ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 4	n:o 944	tontti	Kivityöntekijä G. Josefsson ⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 8	n:o 944	tontti	Veturinkuljettaja V. V. Eriksson ¹⁾ ; sopimus sittemmin peruutettu ¹⁰⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. heinäk. 4,693 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 23. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. kesäk. 4,347 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 23. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. elok. 4,858 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 23. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. syysk. 5,196 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. lokak. 5,889 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. kesäk. 4,347 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 23. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. kesäk. 1,008 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 23. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. elok. 4,858 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 23. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. syysk. 5,360 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 23. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. elok. 4,851 §.

Kunttähti, kortt. n:o 944 tontti n:o 8	Puuseppä V. Michelsson ¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 939 n:o 37	tontti Rakennusmestari O. Vilamo ²⁾	1935, kesäk. 1 1945, kesäk. 1 1955, kesäk. 1 1965, kesäk. 1 1980, kesäk. 1 1927, kesäk. 1 1932, kesäk. 1 1942, kesäk. 1 1952, kesäk. 1 1962, kesäk. 1 1980, kesäk. 1	1,600— 2,400— 3,000— 3,600— 4,200— 200— 400— 900— 1,125— 1,350— 1,575—
Käpylä, kortt. n:o 869 n:o 14	tontti Työmies A. E. Hilli ³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 870 n:o 1	tontti Kivityöntekijä U. V. Heino ⁴⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 874 n:o 6	tontti Veterinläämittäjä I. Tolvi ⁵⁾	1930, jouluk. 31 1935, jouluk. 31 1945, jouluk. 31 1955, jouluk. 31 1965, jouluk. 31 1975, jouluk. 31 1931, tammik. 27 1936, tammik. 27 1946, tammik. 27 1956, tammik. 27 1966, tammik. 27 1976, tammik. 27	Kuten edell. 200— 400— 900— 1,125— 1,350— 1,575—
S:n kortt. n:o 861 n:o 17	tontti Maalari A. H. Jussila ⁶⁾	1931, elok. 1 1936, elok. 1 1946, elok. 1 1956, elok. 1 1966, elok. 1 1976, elok. 1	Kuten edell. Kuten edell. Kuten edell.
S:n kortt. n:o 861 n:o 12	tontti Asunto-osakeyhtiö Turson-tie 12—14 ⁷⁾	1931, elok. 1 1936, elok. 1 1946, elok. 1 1956, elok. 1 1966, elok. 1 1976, elok. 1	Kuten edell. Kuten edell.
S:n kortt. n:o 861 n:o 14	tontti S:n s:n ⁷⁾	1976, elok. 1	Kuten edell.
S:n kortt. n:o 869 n:o 8 a	tontti Puuseppä K. Vilonen ja kirvesmies V. E. Sainio ⁸⁾	1927, kesäk. 1 1932, kesäk. 1 1942, kesäk. 1 1952, kesäk. 1 1962, kesäk. 1 1980, kesäk. 1 1930, jouluk. 31 1940, jouluk. 31 1950, jouluk. 31 1960, jouluk. 31 1970, jouluk. 31 1930, jouluk. 31 1940, jouluk. 31 1950, jouluk. 31 1960, jouluk. 31 1970, jouluk. 31	250— 500— 1,200— 1,500— 1,800— 2,100— 650— 780— 910— 1,040— 1,170— 480— 576— 672— 768— 864—
Reimars, kortt. n:o 19 asuntopalsta n:o 4	Työnjohtaja J. R. Qvarnström ⁹⁾	1930, jouluk. 31 1940, jouluk. 31 1950, jouluk. 31 1960, jouluk. 31 1970, jouluk. 31 1930, jouluk. 31 1940, jouluk. 31 1950, jouluk. 31 1960, jouluk. 31 1970, jouluk. 31	650— 780— 910— 1,040— 1,170— 480— 576— 672— 768— 864—
S:n kortt. n:o 27 palsta n:o 1	asunto-Herra F. Holmström ¹⁰⁾	1950, jouluk. 31 1960, jouluk. 31 1970, jouluk. 31	672— 768— 864—
Toivo n:o 49, etel. paikka	tontti-Rouva D. Frenz ¹¹⁾	6 kk. irtis.	2,400—

1) Rkmin jstn pöytäk. 3 p. marrask. 6,093 §. — 2) Rkmin pöytäk. 24 p. elok. 1,160 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 23. — 3) Rkmin jstn pöytäk. 17 p. helmik. 3,004 §. — 4) S:n 3 p. maalisk. 3,195 §. — 5) S:n 27 p. tammik. 2,729 §. — 6) S:n 27 p. tammik. 2,731 §. — 7) S:n 3 p. elok. 4,857 §. — 8) S:n 27 p. tammik. 2,730 §. — 9) S:n 8 p. kesäk. 4,360 §; vrt. v:n 1924 kert. s. 176. — 10) Rkmin jstn pöytäk. 28 p. huhtik. 3,842 §; vrt. v:n 1924 kert. s. 176. — 11) Rkmin jstn pöytäk. 10 p. maalisk. 3,277 §.

	1936, kesäk. 1	2,000
	1946, kesäk. 1	2,500
Toukola, kortt. n:o 910 tontti (Osuusliike Elanto r.l. ¹⁾ n:o 21	1956, kesäk. 1	3,000
	1966, kesäk. 1	3,500
	1980, kesäk. 1	4,000
	1932, kesäk. 1	800
	1942, kesäk. 1	1,600
S:n kortt. n:o 913 tontti Vanginvartija R. Siro ²⁾ n:o 1	1952, kesäk. 1	2,000
	1962, kesäk. 1	2,400
	1980, kesäk. 1	2,800
	1927, kesäk. 1	225
	1932, kesäk. 1	450
	1942, kesäk. 1	1,000
S:n kortt. n:o 915 tontti Kirvesmies J. J. Elo ³⁾ n:o 41	1952, kesäk. 1	1,250
	1962, kesäk. 1	1,500
	1980, kesäk. 1	1,750
	1927, kesäk. 1	200
	1932, kesäk. 1	400
	1942, kesäk. 1	900
S:n kortt. n:o 916 tontti Tehdastyömies S. Järvi ⁴⁾ n:o 12	1952, kesäk. 1	1,125
	1962, kesäk. 1	1,350
	1980, kesäk. 1	1,575
	1934, jouluk. 31	57,000
	1944, jouluk. 31	70,000
	1954, jouluk. 31	95,000
Vallila, kortt. n:o 554 Asunto-osaakeyhtiö Sture ⁵⁾	1964, jouluk. 31	120,000
	1974, jouluk. 31	145,000
	1984, jouluk. 31	170,000
	1999, jouluk. 31	200,000
	1933, jouluk. 31	8,000
	1943, jouluk. 31	10,000
Vallila, kortt. n:o 530 tontti Herrat A. Kehä, H. Pöhlö n:o 13 ja E. Palotie ⁶⁾	1953, jouluk. 31	14,000
	1963, jouluk. 31	18,000
	1973, jouluk. 31	22,000
	1983, jouluk. 31	26,000
	1999, jouluk. 31	30,000
	1934, jouluk. 31	14,000
	1944, jouluk. 31	17,500
	1954, jouluk. 31	23,000
S:n kortt. n:o 557 tontti Asunto-osaakeyhtiö Aito ⁷⁾ n:o 29	1964, jouluk. 31	28,500
	1974, jouluk. 31	34,000
	1984, jouluk. 31	39,500
	1999, jouluk. 31	45,000
	1934, jouluk. 31	13,000
	1944, jouluk. 31	16,500
	1954, jouluk. 31	22,000
S:n kortt. n:o 557 tontti Asunto-osaakeyhtiö Sturen- n:o 38 katu 38 ⁸⁾	1964, jouluk. 31	27,500
	1974, jouluk. 31	33,000
	1984, jouluk. 31	38,500
	1999, jouluk. 31	44,000

Vallilan korttelin n:o 530 tontteihin n:ot 13 ja 78 sekä korttelin n:o 557 tonttiin n:o 29 nähden vahvistettiin ⁹⁾ lisäehdoksi, että jos yhtiö vuokrakauden kestäessä syystä tai toisesta oikeutettiin rakentamaan lisähuoneita, jotka

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. helmik. 2,812 §. — ²⁾ S:n 1 p. syysk. 5,112 §. — ³⁾ S:n 29 p. syysk. 5,592 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. syysk. 5,108 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. maalisk. 496 §; vrt. v:n 1924 kert. s. 22. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. maalisk. 3,190 §; vrt. v:n 1924 kert. s. 22 sekä alempana. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. toukok. 726 §; vrt. v:n 1924 kert. s. 22 sekä alempana. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. maalisk. 497 §; vrt. v:n 1924 kert. s. 22. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. maalisk. 3,190 §, rkmrin pöytäk. 11 p. toukok. 726 § ja 1 p. lokak. 1,353 §.

eivät sisältyneet vuokrasopimusta tehtäessä hyväksytyihin, alkuperäisiin piirustuksiin, vuosisvuokraa oli korotettava 130 markkaa jokaiselta uudelta huoneelta, mikäli ne rakennettiin ensimmäisen 10-vuotiskauden kuluessa. Myöhempinä ajanjaksoina mahdollisesti rakennettavien huoneiden johdosta vuokramaksua oli korotettava suhteellisesti.

Miramarin huvila-alueelle vievä tie. Rahatoimikamari antoi ¹⁾ asiamiehellen tehtäväksi lisätä Miramarin ja Kinnekullen huvila-alueita koskeviin vuokrasopimuksiin määräyksen, että asianomaisten vuokraajain velvollisuus oli pitää kunnossa kumpaisenkin osansa mainittujen alueiden läpi kulkevasta ajotiestä kaupungingeodeetin toimittaman mittauksen mukaisesti.

Munkkisaarensalmen varrella sijaitsevain alueiden vuokraaminen. Rahatoimikamari päätti ²⁾ vuokrata Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiölle erinäisiä Munkkisaarensalmen varrella sijaitsevia, insinööri S. Randalinin laatimaan lokakuun 28 p:nä 1925 päivättyyn karttaan tarkemmin merkittyjä alueita, kuitenkin lukuun ottamatta teiden laajentamiseen mahdollisesti tarvittavaa maata. Vuokra-aika olisi 5 vuotta luettuna siitä päivästä, jolloin sopimus tehtiin yhtiön ja kaupungin rakennuskonttorin kesken, mistä konttorin oli annettava tieto kamarin asiamiehelle. Vuokramaksu olisi 4 markkaa neliömetriltä maa-alueetta ja maksettaisiin neljännesvuosittain ennakolta kaupunginkassaan. Muuten määrättiin ehdoksi, että yhtiö vuokrakauden päättyessä poisti alueelta kaikki laitteet; että yhtiö rakennuskonttorin ohjeen mukaisesti täytti vuokra-alueella olevan vesialueen, mikäli se oli yhtiölle mahdollista; että kaupungille pidätettiin oikeus suorittuttaa samalla alueella täytetöitä ja tässä tarkoituksessa rakennuskonttorin ohjeiden mukaisesti pitää avoinna tarpeellisia teitä alueella; ettei salmea suljettu, ennenkuin sen sisäosa oli kokonaan täytetty, tai jos tämä tapahtuisi, että salmen ja Hietalahden välinen yhteys järjestettäisiin rakennuskonttorin hyväksymän avoimin tai suljetuin johdoin, sekä että yhtiö vuokrakauden päättyessä luovutti kaupungille satamaradan laajentamista varten 100 m² omistamaansa aluetta ja sai siitä korvaukseksi yhtä suuren alan veistämöalueen länsipuolella olevasta täytetystä alueesta.

Teollisuustonttien y. m. vuokraaminen. Maisteri L. Lindelöfille vuokrattiin ³⁾ litt. A, C ja D:llä merkityt osat korttelissa n:o 178 Hernesaarensalmen varrella sijaitsevaa työpajarakennusta n:o 5 sekä sen viereiset varastopaikat litt G, E ja F toukokuun 1 p:stä 1926 joulukuun 1 p:ään 1930 yhteensä 67,430 markan vuosimaksusta.

Pakaan korttelissa n:o 697 sijaitsevat Teollisuuskadun tontit n:ot 13 A ja 13 B vuokrattiin ⁴⁾ liikemies A. R. Waltakarille 30 vuodeksi lukien toukokuun 1 p:stä vuosisvuokrasta, joka ensinmainitusta tontista olisi 5,760 markkaa vuokrakauden ensimmäisenä, 9,600 markkaa toisena ja 13,440 markkaa kolmantena kymmenvuotiskautena, jälkimmäisestä taas näinä eri kausina 9,600, 14,400 ja 19,200 markkaa.

Insinööri R. Frohnelle vuokrattiin ⁵⁾ Pakaan korttelissa n:o 695 Teollisuuskadun varrella sijaitseva tehdastontti n:o 17 30 vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien vuosimaksusta, joka olisi 9,000 markkaa ensimmäisenä, 13,500 markkaa toisena ja 18,000 markkaa kolmantena 10-vuotiskautena.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. kesäk. 956 §. — ²⁾ S:n 5 p. maalisk. 424 §. — ³⁾ S:n 9 p. huhtik. 580 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. huhtik. 583 § ja 14 p. toukok. 760 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. toukok. 796 §.

Cygnaeuksen kokoelmat. Rahatoimikamari päätti¹⁾ ilmoittaa valtio-neuvostolle, että It. Kaivopuiston huvila-alueen n:o 17 vuokra, jolla alueella sijaitsevaan rakennukseen Cygnaeuksen taidekokoelmat olivat sijoitetut, oli vuoden alusta lukien korotettu.

Alueiden vuokraaminen eri tarkoituksiin. Rahatoimikamari päätti²⁾ luovuttaa Suomen työväenteatterin kannatusosakeyhtiölle aiottua ulkoilmateatteria varten maksuttomasti 5 vuodeksi n. 2,900 m²:n laajuisen Pasilan aseman ja Pakaankadun välillä sijaitsevan alueen ehdoin, ettei kaupungin tarvinnut suorittaa mitään tasoitustöitä, että aluetta tasoitettaessa noudatettiin rakennuskonttorin ohjeita sekä että tarpeelliset piirustukset alistettiin rahatoimikamarin tutkittaviksi ja hyväksyttäväksi.

Leskirouva A. Ekmanille ja rouva O. Lindforsille vuokrattiin³⁾ eräs Humallahden rannalla sijaitseva 100 m²:n laajuinen alue ulkoilmakahvilan rakentamiseksi. Vuokra-aika vahvistettiin 5 vuodeksi toukokuun 1 p:stä lukien ja vuokramaksu 5,000 markaksi vuodessa.

Tähtitieteelliselle yhdistykselle Ursalle vuokrattiin⁴⁾ 30 m²:n laajuinen Kaivopuiston alue, jolle yhdistys aikoi rakennuttaa tähtitornin. Vuokra-aika määrättiin kymmeneksi vuodeksi lukien huhtikuun 1 p:stä ja vuosivuokra 600 markaksi.

Lammassaari vuokrattiin⁵⁾ raittiusyhdistys Koitolle maaliskuun 14 p:ään 1927 samasta maksusta kuin aikaisemmin.

Varastopaikat. Rahatoimikamari päätti⁶⁾, että Sörnäsän puutavara varastopaikat annettaisiin vuokralle viideksi vuodeksi tammikuun 1 p:stä lukien, kuitenkin ehdoin, että jos kaupunki mainitun ajan kuluessa tarvitsi näitä alueita muihin tarkoituksiin, ne luovutettiin kaupungin vapaasti käytettäväksi 6 kuukauden kuluessa irtisanomisesta.

Edelleen kamari päätti⁷⁾, että entiset vuokraajat heinäkuun 1 p:ään saivat pitää hallussaan ne Hietaniemen varastopaikat, joita koskevat vuokrasopimukset oli sanottu irti sen varalta, että alue tarvittaisiin suunniteltua öljysatamaa varten.

Eduskuntatalon rakennuslautakunnalle luovutettiin⁸⁾ eräs eduskuntatalon tontin vieressä sijaitseva varastopaikka 70,000 markan vuosivuokrasta elokuun 15 p:stä lukien mainitun rakennuksen rakennusajaksi.

Eräät talonmestajat olivat anoneet, että Etel. Rautatiekadun varrella sijaitsevat varastopaikat ympäristöä rumentavina poistettaisiin, mutta rahatoimikamari päätti⁹⁾ tämän johdosta ainoastaan kehoittaa varastopaikkain tarkastajaa valvomaan, että puheena olevilla alueilla noudatettiin siisteyttä ja järjestystä.

Samaten oli Kaisaniemenkadun varrella olevien varastopaikkain vuokraajille annettava määräys¹⁰⁾, että siisteyttä ja järjestystä oli noudatettava heidän vuokra-alueillaan.

Perunanviljelyspalstat. Rahatoimikamari päätti¹¹⁾, että eräät kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdottamat maapalstat vuokrattaisiin perunanviljelykseen 3 vuodeksi, mutta kaupungille pidätettäisiin oikeus jo ennen

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 9 p. huhtik. 584 §. — ²⁾ S:n 15 p. kesäk. 961 §. — ³⁾ S:n 23 p. huhtik. 651 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. huhtik. 3,686 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. huhtik. 3,700 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. tammik. 91 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. helmik. 333 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. elok. 1,129 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. huhtik. 468 §. — ¹⁰⁾ S:n 22 p. kesäk. 1,004 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. huhtik. 627 §.

vuokra-ajan päättymistä ottaa palstat takaisin haltuunsa, jos niitä tarvittiin yleisiin tarkoituksiin. Vuokramaksu vahvistettiin 35 markaksi kesältä n. 200 m²:n ja 60 markaksi n. 400 m²:n laajuisista palstoista. Edellä mainittu päätös ei koskenut aluetta Toivo A, jonka vuokraamisesta kamarin jaosto sai päättää.

Teurastamolle varatulta Sörnäsän alueelta päätettiin¹⁾ kuten aikaisemminkin luovuttaa kaasulaitoksen työntekijöille 50 palstaa perunanviljelykseen 25 markan maksusta palstalta.

Pidennetyin vuokraoikeuden rahatoimikamari myönsi seuraaviin tiluksiin nähdén:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pidennetty		Vuotuisen vuokramaksu, Smk.
		mistä.	mihin.	
Greijus, asuntopalsta n:o 5	Huvilanomistaja A. Aulman ²⁾	1925, marraskuun 1	6 kk. irtis.	3,000 —
Hernesaari, asuntopalsta n:o 1	Kalastaja G. Löfström ³⁾	1927, tammikuun 1	3 kk. irtis.	600 —
S:n asuntopalsta n:o 2	Kalastaja V. Holmström ³⁾	1927, tammikuun 1	3 kk. irtis.	600 —
S:n ” ” 3	Kalastaja G. Tulander ³⁾	1927, tammikuun 1	3 kk. irtis.	600 —
S:n ” ” 6	Kalastaja A. Löfström ³⁾	1927, tammikuun 1	3 kk. irtis.	600 —
S:n ” ” 7	Kalastaja H. Löfström ³⁾	1927, tammikuun 1	3 kk. irtis.	600 —
S:n ” ” 8	Kalastaja W. A. From ³⁾	1927, tammikuun 1	3 kk. irtis.	600 —
S:n ” ” 9	Kalastaja E. Hellström ³⁾	1927, tammikuun 1	3 kk. irtis.	600 —
S:n ” ” 10	Leskirouva E. Hellström ³⁾	1927, tammikuun 1	3 kk. irtis.	600 —
Länt. Viertotie n:o 49, huvila-alue Toivo	Eversti N. Nikolajeff, everstinrouva N. ja opettajatar S. Nikolajeff ⁴⁾	1927, tammikuun 1	6 kk. irtis.	6,000 —
Toinen linja, tontti n:o 6	Lastenhoitoyhdistys ⁵⁾	1927, tammikuun 1	1932, tammikuun 1	5,200 —
Vallila, Vanha tontti n:o 4	Herra O. K. Majjala ⁶⁾	1927, tammikuun 1	1931, joulukuun 31	12,000 —

Aktiebolaget Mercura osakeyhtiön, jolle kesäkuun 23 p:ään oli vuokrattu kaupungin myytävien tonttien luetteloon merkitty, X kaupunginosassa sijaitseva Saariniemenkadun tontti n:o 4, oikeutettiin⁷⁾ mainitun ajankohdan jälkeenkin pitämään puheena oleva tontti vuokralla 1 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin ja 500 markan ennakolta maksettavasta kuukausivuokrasta.

Eräitä varastopaikkoja y. m. liiketarkoituksiin luovutettuja alueita koskevat vuokrasopimukset rahatoimikamari uudisti⁸⁾.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. toukok. 4,112 §. — ²⁾ S:n 10 p. helmik. 2,893 §. —

³⁾ Rkmin pöytäk. 7 p. syysk. 1,206 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. maalisk. 3,382 §. —

⁵⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. kesäk. 892 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. maalisk. 482 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. maalisk. 447 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. maalisk. 402 § ja 19 p. maalisk. 481 §.

Vuokraoikeuden siirto. Rahatoimikamari hyväksyi seuraavien tiluksien vuokraoikeuden siirron:

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Apollonkatu, tontti n:o 9 (ent. Berga n:o 7)	Liikemies E. Mäkinen ¹⁾
Böölenkatu, tontti n:o 1	Liikemies L. Henriksson ²⁾
S:n tontti n:o 2	Bostadsaktiebolaget Böhlegatan n:o 2 ³⁾
S:n " " 38	Leskirouva V. Grenman ⁴⁾
Greijus, huvila Laakso n:o 2	Ajuri O. J. Holmberg ⁵⁾
Hermannin I, kortt. n:o 655 tontti n:o 12	Osakeyhtiö Wellamonkatu 12 ⁶⁾
S:n II, kortt. n:o XVII tontti n:o 8	Herra K. Liljeberg ⁷⁾
Hertonäs, huvilapalsta n:o 40	Puhelinmonttööri G. E. Eskelin ⁸⁾
S:n huvilapalsta n:o 55	Herra W. Meriläinen ⁹⁾
S:n " " 62	Parturi K. G. Skogberg ja rouva A. L. Skogberg ¹⁰⁾
S:n " " 67	Kirvesmies F. A. Westerholm ¹¹⁾
Humalisto, huvilapalsta n:o 23, Ulfåsa	Saarnaaja M. Åkerblom ¹²⁾
Keuruuntie, tontti n:o 22	Herra V. Riihimäki ¹³⁾
Kinnekulle n:o 56 a, Miramar	Hammaslääkäri T. H. J. Ekman ja rouva M. L. Ekman ¹⁴⁾
Kumtähti, asuntopalstat litt. Z ja Å	Rouva A. Sederholm ¹⁵⁾
Käpylä, osa kortt. n:o 870 tontista n:o 11	Leskirouva M. K. Raita ja veturinkuljettaja K. J. Sjöblom ¹⁶⁾
S:n kortt. n:o 808 tontti n:o 21	Insinööri I. Laukkanen ja rouva I. Laukkanen ¹⁷⁾
S:n " " 823 " " 14 b	Konttoristi E. W. Pantzar ¹⁸⁾
S:n " " 823 " " 16 b	Varatuomari T. Järvinen ¹⁹⁾
S:n " " 823 " " 18 a	Maisteri J. Sääntti ²⁰⁾
S:n " " 823 " " 18 b	Kamreeri V. L. Seppälä ²¹⁾
S:n " " 862 " " 2	Kauppias A. A. Björk ²²⁾
S:n " " 862 " " 2	Herra I. H. Rautell ²³⁾
S:n " " 862 " " 18	Herra E. Söderman ²⁴⁾
S:n " " 867 " " 34	Ajuri J. A. Walve ja J. O. Heinonen ²⁵⁾
S:n " " 868 " " 12	Johtaja F. G. Bergström ²⁶⁾
S:n " " 868 " " 22	Rautasorvari V. N. Finnberg ²⁷⁾
S:n " " 869 " " 7 a	Nahkakauppias K. J. Wuoristo ²⁸⁾
S:n " " 869 " " 14	Aputyömies K. Paljakka ²⁹⁾
S:n " " 870 " " 1	Herra J. L. Toivonen ja rouva S. Toivonen ³⁰⁾
S:n " " 873 " " 15	Aputyömies K. Peltonen ³¹⁾
S:n " " 873 " " 19	Ylikonstaapeli F. H. Kulta ja asemamies A. Kallio ³²⁾

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. toukok. 4,033 §; ks. v:n 1923 kert. s. 184. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 27 p. heinäk. 4,808 §. — ³⁾ S:n 26 p. toukok. 4,179 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. toukok. 4,153 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. elok. 4,889 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. tammik. 2,568 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. syysk. 5,178 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. heinäk. 4,826 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. elok. 4,855 §. — ¹⁰⁾ S:n 24 p. marrask. 6,272 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. tammik. 2,567 §. — ¹²⁾ S:n 20 p. tammik. 2,632 §. — ¹³⁾ S:n 17 p. maalisk. 3,381 §; ks. v:n 1924 kert. s. 179. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. maalisk. 3,241 §. — ¹⁵⁾ S:n 24 p. maalisk. 3,462 §. — ¹⁶⁾ S:n 17 p. elok. 4,939 §. — ¹⁷⁾ S:n 12 p. toukok. 4,028 §. — ¹⁸⁾ S:n 28 p. huhtik. 3,866 §. — ¹⁹⁾ S:n 17 p. maalisk. 3,380 §. — ²⁰⁾ S:n 17 p. marrask. 6,259 §. — ²¹⁾ S:n 20 p. lokak. 5,891 §. — ²²⁾ S:n 31 p. maalisk. 3,500 §. — ²³⁾ S:n 3 p. maalisk. 3,191 §. — ²⁴⁾ S:n 20 p. lokak. 5,890 §. — ²⁵⁾ S:n 3 p. helmik. 2,814 §. — ²⁶⁾ S:n 3 p. marrask. 6,090 §. — ²⁷⁾ S:n 15 p. syysk. 5,358 §. — ²⁸⁾ S:n 17 p. marrask. 6,260 §. — ²⁹⁾ S:n 15 p. syysk. 5,357 §. —

Leankatu, tontti n:o 6	Ylivahtimestari J. P. Mustonen ¹⁾ ; siirto sittemmin peruutettu ²⁾
S:n tontti no 6	Kivityömies J. Kallionpää ³⁾
Meilahti, huvilapalsta n:o 2, Toivola	Kassanhoitaja F. Lindqvist ³⁾ ; siirto sittemmin peruutettu ⁴⁾
S:n huvilapalsta n:o 22, Muisto	Herra W. Friberg ⁵⁾
S:n " " 27 A, Länt. Pukki- saari	Aktiebolaget Filmcentral osakeyhtiö ⁶⁾
Oulunkylä, Hopstyecksbacken n:o 1	Rouva J. Hägerström ⁷⁾
S:n " " " 7	Asunto-osakeyhtiö Rauhankallio ⁸⁾
S:n Kullobacka n:o 5	Filosofiantohtori K. Bruhn ⁹⁾
S:n Kvarnhagen n:o 16	Herra L. E. Andersson ¹⁰⁾
S:n Kvarnäkern n:o 8	Varatuomari V. H. Lahonen ¹¹⁾
Päijänteentie, tontit n:ot 39 ja 41	Varatuomari W. Sarkanen ¹²⁾
S:n tontit n:ot 39 ja 41	Asunto-osakeyhtiö Päijänteentie 39 ¹³⁾
S:n tontti n:o 11	Rouva E. Kovanen ¹⁴⁾
S:n " " 11	Rouva S. Sederholm-Seppi ¹⁵⁾
S:n " " 29	Johtaja H. Grönlund ¹⁶⁾
Reimars, kortt. n:o 17 tontti n:o 9	Leskirouva I. I. Gabriëlsson ¹⁷⁾
Roineentie, tontti n:o 3	Herra G. M. Karlsson ¹⁸⁾
S:n tontti n:o 5	Pankinvirkailija J. Härkönen ¹⁹⁾
S:n " " 5	Herra E. E. Samuelsson ²⁰⁾
S:n " " 7	Pankinvirkailija J. Härkönen ²¹⁾
S:n " " 7	Konttoristi A. Nemlander ²²⁾
Ruskeasuo, palsta n:o 6	Osakeyhtiö Tarmola aktiebolag ²³⁾
Toukola, puolet kortt. n:o 908 tontista n:o 5	Työnjohtaja T. Mäkelä ja kauppias P. Hile ²⁴⁾
S:n kortt. n:o 3 tontti n:o 8	} Merikapteeni M. Karlsson ²⁵⁾
S:n " " 3 " " 9	
S:n " " 9 " " 2	Herra G. M. Karlsson ²⁶⁾
S:n " " 908 " " 6	Rouva E. Hällström ²⁷⁾
S:n " " 909 " " 5	Herra V. J. Elkki ²⁸⁾
S:n " " 912 " " 5	Muurari K.N. Wirtanen ja K.A. Wainio ²⁹⁾
S:n " " 912 " " 10	Rouva E. Kovanen ³⁰⁾
S:n " " 915 " " 5	Ajuri J. A. Salo ³¹⁾
S:n " " 915 " " 7	Kauppias A. Seppälä ³²⁾
S:n " " 916 " " 6	Rouva J. Hiltunen ³³⁾
S:n " " 916 " " 10	Konttoristi E. Pekonen ³⁴⁾
S:n " " 916 " " 15	Kivesmies V. H. Järvi ³⁵⁾
S:n " " 916 " " 17	Vahtimestari K. E. Virtanen ³⁶⁾
S:n " " 916 " " 19	Puuseppä J. J. Elo ³⁷⁾
S:n rantakorttelin " " 1	Johtaja A. Salditt ³⁸⁾
Vallilantie, tontti n:o 12	Leskirouva B. J. Juutinen ³⁹⁾
Vanajantie, tontti n:o 1	Asunto-osakeyhtiö Vallilantie 15 ⁴⁰⁾
Virtaintie, tontti n:o 6	Viilaja J. E. Lindén ⁴¹⁾

1) Rkmin jstn pöytäk. 22 p. syysk. 5,443 §. — 2) S:n 17 p. marrask. 6,198 §. — 3) S:n 17 p. helmik. 2,980 §. — 4) S:n 2 p. kesäk. 4,218 §. — 5) S:n 20 p. heinäk. 4,791 §. — 6) S:n 27 p. heinäk. 4,827 §. — 7) S:n 10 p. marrask. 6,176 §. — 8) S:n 27 p. lokak. 5,915 §. — 9) S:n 3 p. elok. 4,853 §. — 10) S:n 28 p. huhtik. 3,856 §. — 11) S:n 5 p. toukok. 3,893 §. — 12) Rkmin pöytäk. 12 p. helmik. 204 §. — 13) Rkmin jstn pöytäk. 17 p. marrask. 6,257 §. — 14) S:n 26 p. toukok. 4,186 §. — 15) S:n 29 p. jouluk. 6,919 §. — 16) S:n 20 p. tammik. 2,683 §. — 17) S:n 13 p. lokak. 5,695 §. — 18) S:n 8 p. kesäk. 4,344 §. — 19) S:n 3 p. helmik. 2,808 §. — 20) S:n 22 p. kesäk. 4,547 §. — 21) S:n 3 p. helmik. 2,807 §. — 22) S:n 1 p. syysk. 5,109 §. — 23) S:n 13 p. lokak. 5,703 §. — 24) S:n 8 p. kesäk. 4,343 §. — 25) S:n 8 p. jouluk. 6,576 §. — 26) S:n 3 p. elok. 4,854 §. — 27) S:n 3 p. marrask. 6,091 §. — 28) S:n 13 p. tammik. 2,603 §. — 29) S:n 3 p. maalisk. 3,192 §. — 30) S:n 17 p. marrask. 6,258 §. — 31) S:n 1 p. syysk. 5,107 §. — 32) S:n 3 p. helmik. 2,806 §. — 33) S:n 1 p. jouluk. 4,695 §. — 34) S:n 2 p. kesäk. 4,262 §. — 35) S:n 7 p. huhtik. 3,585 §. — 36) S:n 8 p. kesäk. 4,342 §. — 37) S:n 3 p. helmik. 2,813 §. — 38) S:n 3 p. helmik. 2,777 §. — 39) S:n 6 p. heinäk. 4,687 §. — 40) S:n 27 p. heinäk. 4,839 §. — 41) S:n 31 p. maalisk. 3,503 §.

Virtaintie, tontti n:o 11
S:n tontti n:o 11
S:n ” ” 12
S:n ” ” 12
S:n ” ” 12

Pankinvirkailija J. Härkönen ¹⁾
Talonomistaja J. A. Forsström ²⁾
Rouva M. Saarinen ³⁾
Maanviljelijä H. Ojansuu ⁴⁾
Kauppias B. Saloranta ⁵⁾

Varasto- y. m. s. alueet. Sitäpaitsi rahatoimikamari antoi vuokralle lukuisia varasto- y. m. alueita sekä myönsi tällaisia alueita koskevain vuokrasopimusten pidennyksiä ja hyväksyi niiden siirtoja, mutta näitä toimenpiteitä koskevia yksityiskohtaisia tietoja ei kamarin tekemän päätöksen johdosta ole otettu tähän kertomukseen.

Peruutettuja vuokrasopimuksia. Ajuri J. E. Erosen kanssa tehty Toukolan korttelissa n:o 915 sijaitsevan tontin n:o 41 vuokrasopimus peruutettiin⁶⁾.

Samaten peruutettiin puuseppä V. Metsälän kanssa tehty Käpylän korttelissa n:o 870 sijaitsevaa tonttia n:o 4 koskeva vuokrasopimus⁷⁾ ja kirvesmiesten A. F. H. Hägglundin ja K. V. ja S. K. Laaksosen kanssa tehdyt Toukolan korttelin n:o 916 tonttia n:o 12 ja korttelin n:o 904 tonttia n:o 13 koskevat sopimukset⁸⁾.

Vahvistettuja vuokramaksuja. Rahatoimikamari hyväksyi⁹⁾ sosialilautakunnan laatiman ehdotuksen Kumtähden omakotialueen vuokratonttien sekä Käpylän Taivaskallion huvila-alueen korttelien n:ot 891—893 tonttien vuokramaksuiksi.

Edelleen kamari vahvisti¹⁰⁾ varastopaikkain vuokramaksut noudatettaviksi heinäkuun 1 p:stä lukien.

Vuokramaksun lykkääminen. Vapaaherra A. Ramsay oikeutettiin¹¹⁾ suorittamaan vuokraamansa Reimarsin verotilan vuokra huhtikuun 30 p:nä 1927 vuoden 1926 lokaan 30 p:n sijasta sekä myöskin kahtena seuraavana vuonna suorittamaan puheena oleva vuokramaksu ennen huhtikuun loppua.

Vuokramaksujen periminen. Tehtailija W. E. Lindström, joka oli tuomittu luopumaan Hammarbergin alueen vuokraoikeudesta, mutta joka siitä huolimatta oli pitänyt aluetta hallussaan tammikuun 1 p:stä syyskuun 1 p:ään 1926, velvoitettiin¹²⁾ mainitulta ajalta maksamaan vuokraa 100 markkaa kuukaudessa.

Rakennustoimistolta Rakentaja, Malmi & Ääri, joka toukokuun 1 p:stä marraskuun 30 p:ään 1925 oli luvatta pitänyt hallussaan erästä Kaisaniemenkadun varrella sijaitsevaa varastopaikkaa, velottiin¹³⁾ tämän johdosta 7,000 markkaa.

Maksamattomat vuokra- y. m. maksut. Rahatoimikamari päätti¹⁴⁾ velvoittaa Hertonäsän säterin vuokraajan A. Holmbergin hänen kanssaan tehdyn vuokrasopimuksen¹⁵⁾ irtisanomisen uhalla vuoden 1926 kuluessa maksamaan kaupungille velkansa.

Eknäsän tilalla toimitettu katselmus. Kaupunginagronoomi A. J. Tamminen lähetti selonteon syyskuun 17 ja 18 p:nä Eknäsän tilalla toimitetusta katselmuksesta, minkä johdosta rahatoimikamari päätti¹⁶⁾ kehoittaa vuokraaja

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. helmik. 2,810 §. — ²⁾ S:n 12 p. toukok. 4,029 §. — ³⁾ S:n 3 p. helmik. 2,809 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. kesäk. 4,346 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. syysk. 5,593 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. helmik. 2,976 §; ks. v:n 1925 kert. s. 159. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. huhtik. 3,674 §; ks. v:n 1924 kert. s. 180. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 19 p. toukok. 4,106 § ja 15 p. kesäk. 4,441 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 12 p. helmik. 206 § ja 19 p. maalisk. 495 §. — ¹⁰⁾ S:n 5 p. maalisk. 402 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. heinäk. 1,066 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. syysk. 5,346 §. — ¹³⁾ S:n 20 p. tammik. 2,674 §. — ¹⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 12 p. lokak. 1,403 §; ks. v:n 1925 kert. s. 169. — ¹⁵⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 38. — ¹⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. lokak. 1,455 §.

A. Wathénia tarkasti noudattamaan vuokrasopimuksen määräyksiä sekä viipymättä korjaamaan eräät kaupunginagronoomin mainitsemat puutteellisuudet.

Vapaampi käyttöoikeus, johon sisältyi vuokraajan oikeus rahatoimikamaria kuulematta luovuttaa vuokraoikeus toiselle henkilölle, myönnettiin Suomen krematorioyhdistykselle sen Hietaniemellä sijaitsevaan vuokra-alueeseen ¹⁾ sekä vuokraaja L. Anderssonille Oulunkylän huvilapalstaan n:o 42, Kvarnhageniin ²⁾, nähden.

Rakennus Vuokratonin käyttö. Neiti A. Norrlin oikeutettiin ³⁾ periaatteellisesti rakennuttamaan Toukolan palstalle n:o 6 asuinrakennus, mutta velvoitettiin alistamaan puheena olevan uudisrakennuksen piirustukset rahatoimikamarin tutkittaviksi ja hyväksyttäväksi.

Vuokratonin jakaminen. Kuntähden korttelin n:o 944 vuokratontti n:o 10 oli jaettava ⁴⁾ kahdeksi, 10 a ja 10 b merkityksi tontiksi.

Hakaniementorin halkokaupan valvonta. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾, että Hakaniementorilla tapahtuvan halkokaupan valvonta siirrettäisiin satamaviranomaisilta tori- ja kauppahallivalvojalle, ja kehoitti sen johdosta satamahallitusta sanomaan irti sikäläisiä myyntipaikkoja koskevat vuokrasopimukset huhtikuun 1 p:ään.

Kolmivuotiskatselmuksel. Niitä vuokraajia, jotka eivät olleet noudattaneet kamarin määräystä heidän vuokra-alueillaan vuoden 1925 kolmivuotiskatselmuksessa todettujen puutteellisuuksien korjaamisesta, päätettiin ⁶⁾ kehoittaa vuokrasopimuksissa säädetyllä uhalla ennen lokakuun loppua täyttämään puheena olevat velvollisuutensa.

Esiteltäessä kesällä toimitettujen n. s. kolmivuotiskatselmusten katselmukspöytäkirjoja rahatoimikamari päätti ⁷⁾ kehoittaa asianomaisia ennen heinäkuun 1 p:ää 1927 korjauttamaan muistutusten aiheena olleet puutteellisuudet.

Herrat O. Tybeck ja L. Lundqvist oikeutettiin ⁸⁾ lykkäämään säleaidan rakentaminen Meilahden vuokratonttien n:ot 26 a ja 26 b välille toistaiseksi.

Lastenhoitoyhdistys, joka oli velvoitettu ennen kesäkuun 1 p:ää 1926 maalauttamaan Meilahdessa sijaitsevaa lastenkotiansa ympäröivä lauta-aita, oikeutettiin ⁹⁾ lykkäämään mainittu työ kesään 1927.

Myöskin Lasten työkotiyhdistyksen anomukseen saada lykätä XI kaupunginosan korttelissa n:o 306 sijaitsevalla Kolmannen linjan tontilla n:o 8 olevan asuinrakennuksen korjaaminen ja maalaaminen rahatoimikamari myöntyi ¹⁰⁾ määräten, että puheena oleva työ oli suoritettava kesällä 1927.

Kauppahallit y. m. Rahatoimikamari päätti ¹¹⁾ että Rantatorin ja Kasarminkadun kauppahallien vapautuvien myymäläin vuokraoikeudet toistaiseksi ja kunnes toisin määrättiin tarjottaisiin huutokaupalla ja että alimpana hyväksyttynä tarjouksena pidettäisiin asianomaisesta myymälästä viimeksi maksettua vuokraa. Rahatoimenjohtajan tehtäväksi annettiin yhdessä tori- ja kauppahallivalvojan kanssa järjestää puheena olevat huutokaupat, jota vastoin rahatoimikamarin tuli lopullisesti hyväksyä tehdyt tarjoukset.

Sittemmin tarjottiin kaksi Rantatorin hallin myymälästä huutokaupalla vuokrattavaksi ja toinen niistä vuokrattiin ¹²⁾ 5,000 markasta vuodessa, jota

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. kesäk. 996 §. — ²⁾ S:n 8 p. kesäk. 915 §. — ³⁾ S:n 19 p. marrask. 1,628 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. kesäk. 1,008 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. tammik. 95 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. elok. 1,105 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. lokak. 1,503 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. huhtik. 3,704 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 21 p. toukok. 794 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. toukok. 795 §. — ¹¹⁾ S:n 22 p. tammik. 90 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 172. — ¹²⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. tammik. 140 §.

vastoin rahatoimenjohtaja ilmoitti, ettei toisesta ollut tehty mitään tarjousta. Vuoden varrella vuokrattiin ¹⁾ vielä viisi mainitun hallin sekä seitsemän Kasarmintorin hallin myymälää huutokaupalla, ja hyväksytyt vuosivuokrat nousivat yhteensä 122,500 markkaan. Kahden Kasarmintorin hallin ja erään Rantatorin hallin myymälän vuokria alennettiin ²⁾ sittemmin yhteensä 12,400 markkaa.

Rantatorin kauppahallin kalaosasto vuokrattiin ³⁾ Rannikkokalastajain osuuskunnalle 1 vuodeksi lukien syyskuun 1 p:stä 25,000 markan vuokrasta.

Torikauppa. Muutamat torikauppiat olivat anoneet, että he vielä kesäkuun 1 p:n jälkeen ja kunnes korkeimman hallinto-oikeuden torikauppaa koskeva päätös oli annettu, saisivat Kauppatorilla myydä lihatavaroita y. m. Kamari päätti ⁴⁾ evätä anomuksen, mutta samalla oikeutta hakijat ryhtymään torilla harjoittamaan muiden sallittujen tavarain kauppaa.

Sittemmin oikeutettiin ⁵⁾ eräät torikauppiat toistaiseksi harjoittamaan valmiiden ruokatavarain ja siirtomaatavarain kauppaa, koska korkeimman hallinto-oikeuden elokuun 30 p:nä antamassa päätöksessä nimenomaan selitettiin, että terveydenhoitojärjestyksen 2 luvun 7 §:n sisältämä kiello ei koskenut mainittuja tavaralajeja.

Kaupungin kaduilla tapahtuva makkara kauppa. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾, että makkara kauppa sai kaupungin kaduilla harjoittaa samoina aikoina kuin ennen eli klo 8 ip.—1 yöllä.

Toimitetussa huutokaupassa vuokrattiin ⁷⁾ Hakaniemen- ja Kauppatorilla, Erottajalla, Heikinpuistossa Ylioppilastalontorin kohdalla, Rautatien ja Fredrikintoreilla sekä Hankkijan talon edustalla olevat makkaramyyntipaikat vuodeksi 1927 yhteensä 511,500 markan maksuista.

Katu-, koju- y. m. kauppa. Rahatoimikamari päätti ⁸⁾, että vaunuista tapahtuvaa jäätelönmyyntiä varten tarjottaisiin huutokaupalla myyntipaikkoja seuraavista paikoista: Lant. Viertotien ja Arkadiankadun kulmauksesta, Heikinpuistosta Ruotsalaisen teatterin ja Yliopiston apteekin kohdalta, Bulevardin ja Yrjönkatujen, Robertin- ja Yrjönkatujen sekä Fredrikin- ja Pursimiehenkatujen kulmauksesta, Kaisaniemen joutsenlammikon luota, Kasarmintorilta, Kauppatorilta kolera-altaan ja keisarinnan kiven luota, Pohjoissatamasta Liisan- ja Unioninkatujen kulmauksesta, Rautatientorilta, Hakaniementorilta rautatiekioskin luota sekä It. Viertotien ja Viidennen linjan, It. Viertotien ja Keiteleentien ja Lant. Viertotien ja Kammionkadun kulmauksesta. Kesäkaudeksi huusi sittemmin kuusi eri henkilöä ja toiminimeä myyntioikeudet yhteensä 337,500 markasta, mistä puolet oli suoritettava ennakkolta huhtikuun 15 p:nä ja loput seuraavan heinäkuun 1 p:nä.

Samoin maksuehdoin vuokrattiin ⁹⁾ kesäksi oikeus myydä marjoja 3 paikassa Kaisaniemessä ja 4 paikassa Eläintarhassa yhteensä 35,400 markan maksuista, oikeus harjoittaa ulkoilmavalokuvausta 4 paikassa Kaisaniemessä, 2 paikassa Eläintarhassa ja 2 paikassa Kaivopuistossa 41,700 markasta sekä eräs Eläintarhan urheilukentällä oleva kioskipaikka 8,000 markasta ⁹⁾.

Vesikioskipaikkoja vuokrattiin ¹⁰⁾ 3 henkilölle 4 eri paikasta kesäkuun 1 p:stä lokakuun 15 p:ään yhteensä 53,700 markan maksuista. Sitäpaitsi

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 23 p. maalisk. 498 §, 30 p. maalisk. 539 §, 6 p. huhtik. 557 §, 27 p. huhtik. 684 §, 8 p. kesäk. 890 §, 22 p. lokak. 1,464 § ja 17 p. jouluk. 1,820 §. — ²⁾ S:n 3 p. jouluk. 1,704 §. — ³⁾ S:n 7 p. syysk. 1,205 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. kesäk. 954 §; vrt. tätä kert. s. 30. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. lokak. 1,467 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. marrask. 1,544 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. marrask. 1,611 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. tammik. 143 § ja 12 p. helmik. 203 §. — ⁹⁾ S:n 18 p. toukok. 773 §. — ¹⁰⁾ S:n 30 p. maalisk. 537 §.

vuokrattiin ¹⁾ huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n väliseksi ajaksi 5 henkilölle ja toiminimelle 6 eri paikasta kaupunkia paikkoja virvoitusjuomain y. m. myyntiä varten vaunuista yhteensä 21,200 markan maksuista. Edelleen vuokrattiin ²⁾ eräs Kaivopuistossa oleva kioski 17,100 markasta, mikä vuokra myöhemmin alennettiin ³⁾ 12,100 markkaan.

25 vesikioskin vuokramaksuja korotettiin ⁴⁾ yhteensä 121,500 markkaa eli 346,000 markkaan.

Huhtikuun 20 p:nä toimitetussa huutokaupassa rahatoimikamari hyväksyi ⁵⁾ Lapinlahdenpuistikossa, Pohjoissatamassa sekä Eurantien ja It. Viertotien kulmauksessa olevista vesikioskeista tehdyt korkeimmat tarjoukset, jotka yhteensä nousivat 35,700 markkaan.

Neiti R. Hiltuselle myönnettiin ⁶⁾ 675 markan alennus Simon- ja Lant. Heikinkatujen kulmauksessa olevan kioskipaikan vuoden 1925 vuokrasta sen johdosta, että hänet oli velvoitettu poistamaan kioskinsa niiksi päiviksi, joina Ruotsin kuningas vieraili kaupungissa, mistä hänelle oli aiheutunut tappiota.

Rahatoimikamari päätti ⁷⁾, ettei Lant. Satamakadulla, Hakaniementorilla Sirkuskadun kohdalla, Museokadulla ja Fleminginkadulla olevia kiinteitä vaunupaikkoja vuodesta 1927 lähtien annettaisi vuokralle.

Rouva H. Lindholm oikeutettiin ⁸⁾ myymään sanomalehtiä Lauttasaaren lauttauspaikan lippumyymälässä.

Yhdistykselle Helsingin luistelijat myönnettiin ⁹⁾ 250 markan vuosimaksusta oikeus kesällä pitää paviljonkinsa Eläintarhantien varrella ja harjoittaa siellä kahvilaliikettä.

Osakeyhtiö Makeisautomaatti oikeutettiin ¹⁰⁾ 5 eri paikkaan kaupunkia asettamaan makeisautomaatteja kesäkuun 1 p:stä lukien yhteensä 2,500 markan maksuista vuodessa ja 3 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin.

Oikeus mainoskilpien y. m. asettamiseen. Naisten työtupain johtokunta oikeutettiin ¹¹⁾ asettamaan enintään 2 m:n pituinen osoitekilpi It. Heikinkadun 17:ssä sijaitsevaan taloon.

Suomen messut oikeutettiin ¹²⁾ helmikuun 20 ja 28 p:n väliseksi ajaksi asettamaan kaksi katuloistoa, toinen Etel. Esplanaadikadun ja Fabianinkadun risteykseen ja toinen kaartin maneesin edustalle sekä lokakuun 1 ja 6 p:n väliseksi ajaksi pystyttämään kolme 8 m:n korkuista mainospylvästä, nim. yksi Kauppatorille, toinen Hakaniemen- ja kolmas Rautatienorille.

Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen maailmankongressin kansialle myönnettiin ¹³⁾ oikeus sijoittaa kaupungille n. 20 pientä pahvinuolta osoittamaan kongressihuoneistoon vievää tietä.

Suomen kansallisteatteri oikeutettiin ¹⁴⁾ asettamaan ohjelmakaappi Kaisaniemenkadun tontille n:o 6.

Hammaslääkäri T. Ekmanille annettiin ¹⁵⁾ lupa asettaa joitakin tienviitoja Humallahden rannalla sijaitsevaan Miramarin huvilaan vevän tien osoittamiseksi.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 30 p. maalisk. 538 §. — ²⁾ S:n 6 p. huhtik. 557 §. — ³⁾ S:n 27 p. huhtik. 684 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. huhtik. 558 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. huhtik. 645 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8 p. kesäk. 4,350 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. jouluk. 1,720 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 15 p. kesäk. 4,444 §. — ⁹⁾ S:n 19 p. toukok. 4,108 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. toukok. 835 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 13 p. tammik. 2,607 §. — ¹²⁾ S:n 17 p. helmik. 3,009 §, 15 p. syysk. 5,355 § ja 29 p. syysk. 5,596 §. — ¹³⁾ S:n 20 p. heinäk. 4,783 §. — ¹⁴⁾ S:n 3 p. marrask. 6,096 §. — ¹⁵⁾ S:n 29 p. syysk. 5,595 §.

Aktiebolaget Tilgmann osakeyhtiölle myönnettiin¹⁾ lupa asettaa 10 eri paikkaan kaupunkia ilmoituspylväitä kolmen vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 5,000 markasta vuodessa.

Ratsumestari D. Kamenskylle ilmoitettiin²⁾ tiedustelun johdosta, että lupa ihmisvoiman mittaamiskojeiden asettamiseen kaupungin puistoihin voitiin myöntää kussakin erikoistapauksessa tapahtuneen harkinnan jälkeen.

Oikeus pitää Korkeasaarella henkilövaakaa toukokuun 15 ja elokuun 15 p:n välisenä aikana myönnettiin³⁾ Våg aktiebolaget nimiselle yhtiölle 500 markan kertamaksusta. Samaten oikeutettiin⁴⁾ Aktiebolaget Libra niminen yhtiö huhtikuun 15 p:stä lokakuun 15 p:ään pitämään 4 henkilövaakaa eri paikoissa kaupunkia 500 markan kuukausimaksusta vaa'alta sekä asettamaan Seurasareen ja Mustikkamaalle samanlaisia vaa'ojen yleisön käytettäväksi 1 markan maksusta punnitukseksi. Kansanpuistojen valvoja oikeutettiin osoittamaan vaa'oilte sopivat sijoituspaikat sekä vahvistamaan vuokramaksun suuruus. Neiti I. Petra oikeutettiin⁵⁾ pitämään henkilövaakaa It. Heikinpuistossa toukokuun 1 p:stä 4,800 markan vuosimaksusta; sittemmin hän kuitenkin sanoi irti tämän sopimuksen⁶⁾.

Oikeus asettaa puhelimia. Herra K. F. Westerlund oikeutettiin⁷⁾ asettamaan puhelin Katajanokan tullikamarin luo sikäläisten vuokrakuorma-autojen tarpeiksi ehdoin, että muutkin vuokrakuorma-autoliikkeen harjoittajat saivat sitä käyttää. Herra J. B. Björkell oikeutettiin⁸⁾ asettamaan samanlainen puhelin Eteläsatamaan tullipaviljongin luo edellä mainituin ehdoin.

Autonkuljettajat K. E. Suominen ja U. Lehtonen oikeutettiin⁹⁾ toistaiseksi kiinnittämään puhelinlaine Länt. Viertotien varrella sijaitsevan huvilan Isberg n:o 5 ulkoseinään.

Erottajan autoaseman kuljettajat oikeutettiin¹⁰⁾ kiinnittämään puhelinlaine mainitulla torilla olevan raitiotiesilmukan sisällä olevaan johtopylväeseen ehdoin, että puhelinlaine maalattiin pylvään variseksi.

Lupa korokkeen rakentamiseen. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin¹¹⁾ omalla kustannuksellaan rakennuttamaan koroke Erottajalle Länt. Heikinkadun talon n:o 6 edustalle sekä siirtämään tähän paikkaan Bulevardinkadun talon n:o 2 edustalla ollut raitiotiepysäkki.

Oikeus rakentaa johtoja ja raiteita y. m. Maatalousministeriö oli oikeuttanut Imatran voimalaitoksen rakentamaan muuntoaseman Vikin latokartanon maalle sekä vetämään sähkövoimajohtoja sen poikki, ja rahatoimikamari päätti¹²⁾ saatuaan siitä tiedon ainoastaan ilmoittaa asian maatalouslautakunnalle. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin¹³⁾ asettamaan kaksi ilmajohtoja kannattavaa pylvästä, toinen Erottajan itäosaan, toinen Teatteri-esplanaadiin.

Kauppias K. Bogdanoffin perillisten tekemään anomukseen saada asettaa Toivon tilukselle 3 puupylvästä sähkövalaistusjohtoa varten rahatoimikamari myöntyi¹⁴⁾ ehdoin, että pylväät poistettiin kahden kuukauden kuluessa sitä koskevan määräyksen antamisesta.

Paraisten kalkkivuoriosakeyhtiö oikeutettiin¹⁵⁾ edellyttäen, että rautatieviranomaistenkin suostumus siihen hankittiin, maksutta rakennuttamaan ja

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. kesäk. 4,348 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. jouluk. 1,724 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. tammik. 2,680 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. tammik. 2,681 § ja 28 p. huhtik. 3,852 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. huhtik. 3,786 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. lokak. 5,934 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. huhtik. 3,584 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. huhtik. 3,778 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. lokak. 1,425 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. jouluk. 6,722 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. lokak. 1,463 §. — ¹²⁾ S:n 7 p. toukok. 719 §. — ¹³⁾ S:n 24 p. syysk. 1,313 §. — ¹⁴⁾ S:n 1 p. lokak. 1,345 §. — ¹⁵⁾ S:n 26 p. helmik. 364 §.

enintään kaksi kuukautta helmikuun 26 p:stä lukien pitämään paikallaan Sörnäsän rantatien poikki, rautateiden purkaussillasta yhtiön muurauslaastitehtaalle vievä kapearaiteinen rata ehdoin, että laite heti poistettiin, jos kaupungin viranomaiset katsoivat siihen olevan syytä, että sekä rautatie- raiteet että se Sörnäsän rantatien osa, jolla purkaus tapahtuisi, pidettiin lumesta puhtaina, että katu raiteen tultua poistetuksi palautettiin entiseen kuntoonsa, että raiteet rakennettiin niin, etteivät ne mainittavassa määrässä aiheuttaneet liikennevaikeuksia sekä että yhtiö otti vastuulleen raiteiden paikalla liikennettä harjoittavalle yleisölle mahdollisesti aiheuttamat tapaturmat. Sittemmin yhtiö oikeutettiin¹⁾ myöskin talvella 1926—27 pitämään edellä mainitulla paikalla kapearaiteista rataa.

Asfaltti osakeyhtiö Lemminkäinen oikeutettiin²⁾ rakentamaan vesijohto korttelissa n:o 178 olevalle varastoalueelleen n:o 19 c ehdoin, että työ suoritettiin rakennuskonttorin ja vesijohtolaitoksen ohjeiden mukaisesti.

Kone- ja siltarakennusosakeyhtiö oikeutettiin³⁾ rakentamaan X kaupunginosan korttelien n:ot 292 ja 294 väliltä Sörnäsän rantatien poikki johdettu kapearaiteinen rata kaksiraiteiseksi ehdoin, että yhtiö suoritti ja kustansi sekä rakennuskonttori hyväksyi kaikki raidelaitteesta aiheutuvat työt; että raidealueen kunnossa- ja puhtaanapidosta, mikäli se oli kaupungin katuosuutta (14 m'), suoritettiin korvausta viranomaisten aikanaan vahvistettavan taksan mukaan; että yhtiö raiteen liikennöimisessä noudatti kaupungin- ja rautatieviranomaisten mahdollisesti antamia määräyksiä; että yhtiö suoritti ja kustansi kaikki vastedes mahdollisesti tarpeelliset raidesiirrot; sekä että edellä mainittu lupa oli voimassa ainoastaan toistaiseksi ja velvoitti yhtiön kuuden kuukauden kuluessa sitä koskevan määräyksen antamisesta poistamaan raidelaitteen ja panettamaan kadun kuntoon.

Samoin ehdoin myönnettiin⁴⁾ Aktiebolaget Kone osakeyhtiölle ja Finska elektriska aktiebolaget Gottfrid Strömberg nimiselle yhtiölle oikeus rakentaa pistoraide X kaupunginosassa Sörnäsän rantatien varrella sijaitsevaan kortteeliin n:o 291.

Osuustukkukauppa r. l. niminen keskusosuusliike oikeutettiin⁵⁾ rakentamaan Sörnäsän rantatielle rautatieraitteita ja liikennöimään niitä ehdoin,

että raiteet rakennettiin samaan korkeuteen kuin Osuusliike Elannon raiteet sekä että keskusosuusliike kustansi näiden tarpeelliset pienehköt muutokset sekä risteyskohtien järjestelyn;

että keskusosuusliike teki Osuusliike Elannon r. l. kanssa sellaisen sopimuksen tämän omistamain raiteiden käyttämisestä, kuin kaupunginvaltuuston lokakuun 27 p:nä 1920 tekemä päätös edellytti⁶⁾;

että keskusosuusliike kustansi sekä raiteiden rakentamisen että niiden kunnossapidon samoin kuin myös suoritti kaikki raiderakennuksiin liittyvät työt, kuten kadun päällystämisen, katuojaat, viemärikaivot y. m., jotka oli saatettava sellaiseen kuntoon, että rakennuskonttori voi ne hyväksyä;

että keskusosuusliike kustansi kaikki vastedes tarpeelliset raiteiden muuttamiset sekä kuuden kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta poisti ne sekä palautti kadun entiseen kuntoonsa;

että kaupungille pidätettiin oikeus maksutta käyttää raiteita ja sijoittaa niihin vaihteita;

¹⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. marrask. 1,626 §. — ²⁾ S:n 24 p. syysk. 1,311 §. — ³⁾ S:n 1 p. lokak. 1,351 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. lokak. 1,352 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. marrask. 1,536 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1920 kert. s. 28—29.

että keskusosuusliike raiteiden liikennöimisessä noudatti kaupungin tai rautatieviranomaisten antamia määräyksiä; sekä

että keskusosuusliike huolehti kiskojen välisen ja 0.5 m niiden kummal-lekin puolelle ulottuvan alueen puhtaanapidosta kaupunginvaltuuston tammi-kuun 27 p:nä 1920 tekemän päätöksen¹⁾ mukaisesti.

Puutavara osakeyhtiö oikeutettiin²⁾ rakentamaan 75 cm:n levyinen raide Teollisuuskadun poikki vuokraamalleen tontille ehdoin, että raiteet laskettiin kadunpinnan tasolle rakennuskonttorin ohjeiden mukaisesti ja kiskot suojattiin lankuilla tai vastakiskoilla; että yhtiö voimassa olevan taksan mukaisesti korvasi kaupungille sen katuosan puhtaanapidosta aiheutuvat kustannukset; sekä että jos raiteiden havaittiin häiritsevän katuliikennettä tai muuten olevan esteeksi, yhtiö kuusi kuukautta sitä keukevan määräyksen antamisesta poisti ne ja panetti kadun entiseen kuntoonsa.

Mustasaaren käyttö. Rahatoimikamari päätti³⁾, että Mustasaari kesäksi luovutettaisiin kansanpuistoksi, kuitenkin niin, että yleisö saisi liikkua aino-astaan käytävillä ja määrättyillä erikseen osoitetuilla paikoilla sekä mairhin-nousupaikkoina käyttää ainoastaan saaren eteläpuolella olevaa laituria ja eräitä tähän tarkoitukseen sopivia ranta-alueita; että päärakennus sekä var-tijan asunto ensi tilassa pantaisiin kuntoon ja ensin mainittu rakennus luovu-tettaisiin kahvilaliikettä varten; että kaksi saarella olevaa huvilaa vuokrattai-siin kesäksi, suurempi 2,000 ja pienempi 1,000 markasta, kansanpuistojen val-vojan toimesta; ottaa saarelle vakinaisen vartijan, jolla olisi 1,000 markan kuukausipalkka ynnä vapaa asunto, halot ja valo, sekä ylimääräisen vartijan enintään kolmeksi kesäkuukaudeksi 1,000 markan kuukausipalkoin; sekä antaa kansanpuistojen valvojalle tehtäväksi erään käyttämättömän, suurehkon, saarella olevan huvilan vuokraamisen sen silloisessa kunnossa kesän ajaksi sekä oikeuttaa hänet sen lisäksi luovuttamaan vuokralaiselle viljelysalueen.

Rakennuskonttorille annettiin tehtäväksi laatia ehdotus ja kustannus-laskelma päärakennuksen ja vartijan asunon kuntoonpanettamiseksi.

Oikeus käyttää kaupungin puistoja y. m. Eräät urheiluseurat ja -yhdis-tykset oikeutettiin⁴⁾ määrättyinä ilmoitettuinä päivinä käyttämään Kaivo-puistoa ja Kaisanientä sekä Haapaniemen urheilukenttää. Edelleen oikeu-tettiin seuraavat yhdistykset y. m. seuraavassa mainittuihin tarkoituksiin käyttämään kaupungin puistoja ja aukioita:

Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto järjestämään kevätjuhla Kaivo-puistoon sunnuntaina toukokuun 30 p:nä⁵⁾;

Kulutusosuuskuntain keskusliitto marraskuun 13 ja 14 p:nä klo 7—8 ip. järjestämään ilotulitus Hakasalmen puistoon⁶⁾;

Aktiebolaget S. Nikolajeff autoviikon aikana, helmikuun 20—28 p:nä, asettamaan näytteille kaksi autoa Kappelinesplanaadiin⁷⁾;

Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen maailmankongressin majoitus-toimikunta pystyttämään Johanneksen kirkon alapuolella olevalle kentälle väliaikainen ravintolarakennus heinäkuun 25 ja elokuun 10 p:n väliseksi ajaksi, kuitenkin ehdoin, että komitea panetti kentän entiseen kuntoonsa, ennenkuin se luovutti sen takaisin kaupungin käytettäväksi⁸⁾;

¹⁾ Ks. v:n 1920 kert. s. 28—29. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. jouluk. 1,758 §. — ³⁾ S:n 3 p. kesäk. 886 § ja 8 p. kesäk. 903 §; ks. myös tätä kert. siv. 16. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 26 p. toukok. 4,183 §, 8 p. kesäk. 4,359 §, 15 p. kesäk. 4,449 §, 3 p. elok. 4,861 §, 17 p. elok. 4,933 ja 4,941 §§, 24 p. elok. 5,068 §, 22 p. syysk. 5,549 § ja 29 p. syysk. 5,554 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. toukok. 4,110 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. lokak. 5,895 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. helmik. 3,008 §. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 13 p. heinäk. 1,072 §.

Yhdistys Barnens By sunnuntaina 20 p:nä ja maanantaina 21 p:nä kesäkuuta pitämään arvaustupaa joko Puistokadulla tai Ison Puistotien päässä ¹⁾;

Yhdistys Koteja kodittomille lapsille käyttämään Kaivopuistoa ulkoilmajuhlan toimeenpanemiseen syyskuun 18 ja 19 p:nä, järjestämään samoina päivinä lapsille leikkejä ja huvittelua ruotsalaisen normaalilyseon ja Tähtitorninmäen välille, polttamaan ilotulitus Tähtitorninmäellä sekä pystyttämään kaksi lipputankoa Kappelinesplanaadiin ²⁾;

Helsingin ammatillinen keskusneuvosto elokuun 1 p:nä järjestämään kansanjuhla Mustikkamaalle ³⁾;

Pelastusarmeija kesällä pitämään ulkoilmakokouksia kaupungin eri puistoissa sekä sunnuntaina heinäkuun 4 p:nä klo 3—6 ip. järjestämään ulkoilmamielensoiitusta Kaivopuistoon ⁴⁾;

Suomen rauhanliiton Helsingin osasto pitämään ulkoilmakokouksia Kaisaniemessä ⁵⁾;

Suomen lähetykseura järjestämään ulkoilmakokous heinäkuun 1 p:nä klo 4—6 ip. Kaivopuistoon ⁶⁾;

Kansainvälinen raamatuntutkijain seura kesäsunnuntaisin klo 6—9 ip. pitämään jumalanpalveluksia Kaisaniemessä ilmatieteellisen keskuslaitoksen viereisellä kummulla ⁷⁾;

Kalastaja E. A. Blomster maksuttomasti kuivaamaan verkkoja kamarin osoittamassa paikassa Munkkiniemessä ⁸⁾.

Eläintarhan urheilukenttä. Rahatoimikamari oli vuonna 1925 päättänyt ⁹⁾, että urheiluseurain, jotka saivat Eläintarhan urheilukentän käytettäväkseen kilpailuja varten, tuli siitä maksaa vahvistetut maksut. Näitä ei sittemmin kuitenkaan ollut peritty samalla kuin kentän käyttöoikeus oli myönnetty, minkä johdosta eräät seurat olivat saaneet sen käsityksen, että kenttä oli luovutettu heille ilmaiseksi. Tähän viitaten urheilulautakunta anoi, ettei vuodelta 1925 maksamatta jääneitä maksuja perittäisi ja että puheena olevat kentänvuokrat vastedes perittäisiin ennakolta. Rahatoimikamari epäsi ¹⁰⁾ tämän anomuksen ja lähetti urheilulautakunnan laatiman vuoden 1925 maksamattomien kentänvuokrain luettelon rahatoimikonttorille.

Oikeuden vuonna 1926 käyttäjä kaupungin Eläintarhassa olevaa urheilukenttää kamari jakoi ¹¹⁾ sitä anoneiden yhdistysten kesken, minkä ohessa kamari päätti, että urheilukentän käyttämisestä kilpailuja varten kannettaisiin maksu, joka vahvistettiin 150 markaksi kansainvälisistä, 100 markaksi kansallisista ja 50 markaksi paikallisista kilpailuista.

Leikkikenttä. Rahatoimikamari päätti ¹²⁾, että Lant. Kaivopuistossa olevaa hiekkakenttää oli käytettävä ainoastaan lasten leikkikenttänä.

Luistinradat. Urheilulautakunnan ehdotuksesta oikeutettiin ¹³⁾ allamainitut yhdistykset ja henkilöt talvella 1926—27 järjestämään luistinratoja seuraaviin paikkoihin: Helsingin luistelijat Kaisaniemenlahdelle Kasvitieteellisen puutarhan kohdalle; Työväen luistinrata osakeyhtiö Kaisaniemenlahdelle Säästöpankinrannan edustalle, rakennusmestari A. Järnefelt Hietalahden sataman altaaseen, yhdistys Helsingfors skridskoklubb samaan Pohjoissataman paikkaan kuin aikaisemmin sekä herra H. Granroth Merisatamaan samaan paikkaan, missä Urheiluseura Spartalla aikaisemmin oli ollut ratansa.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 22 p. kesäk. 4,512 §. — ²⁾ S:n 15 p. kesäk. 4,448 § ja 15 p. syysk. 5,356 §. — ³⁾ S:n 17 p. helmik. 3,011 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. huhtik. 3,707 § ja 12 p. toukok. 4,032 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. toukok. 4,030 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. toukok. 4,031 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. toukok. 4,182 §. — ⁸⁾ S:n 6 p. heinäk. 4,690 §. — ⁹⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 176. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. tammik. 105 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. huhtik. 626 §. — ¹²⁾ S:n 10 p. syysk. 1,233 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. marrask. 1,670 §.

Oikeus harjoittaa linja-autoliikennettä. Rahatoimikamari päätti maistraatille puoltaa seuraavia anomuksia oikeuden myöntämisestä ammattimaisen linja-autoliikenteen harjoittamiseen ehdoin, että hakijat sitoutuivat liikenteeseen sekä linja-autojen rakenteeseen ja varustukseen nähden noudattamaan voimassa olevia määräyksiä: Helsingfors nya autobustrafik niminen yhtiö linjalla Rautatientori—Käpylä—Oulunkylä edellyttäen, ettei kaupunkia velvoitettu pitämään kunnossa Käpylän ja Oulunkylän välistä tietä¹⁾; herra M. S. Alanko linjoilla Rautatientori—Malmi ja Katajanokka—Suomenlinna, jolloin viimeksimainitun linjan liikennöimisessä oli noudatettava satamaviranomaisten antamia määräyksiä²⁾; tilanomistaja F. Nyqvist linjalla Helsinki—Suomenlinna, jolloin satamaviranomaisten antamia määräyksiä oli noudatettava³⁾; Helsingfors nya autobus niminen toiminimi linjalla Katajanokka—Suomenlinna ja Santahamina ehdoin, että satamaviranomaisten antamia määräyksiä noudatettiin⁴⁾; kauppias E. Bergman linjalla Rautatientori—Malmi⁵⁾; herra G. H. Sandell linjalla Rautatientori—Karjalohja⁶⁾; kauppias F. M. Wickström linjoilla Rautatientori—Pitäjänmäki ja Rautatientori—Salmisaari⁷⁾; herra Y. V. Peltola linjalla Rautatientori—Malmi⁸⁾; autonkuljettaja T. V. Bergman linjalla Rautatietori—Haaga⁹⁾; kauppias F. M. Wickström linjalla Rautatientori—Malmi¹⁰⁾; tilanomistajanpoika J. R. Ingman linjalla Helsinki—Sipoon pitäjän Paipisten kylä¹¹⁾; herra Y. Levänen linjalla Rautatientori—Malmi¹²⁾; autonkuljettaja J. Verho linjalla Rautatientori—Tapanila¹³⁾; herra L. J. Kaukovouri linjalla Rautatientori—Malmi¹⁴⁾; herra M. H. Vikman linjalla Helsinki—Sammatti¹⁵⁾; herra J. L. Tukiainen linjalla Rautatientori—Pakin-
kylä¹⁶⁾; herra H. Kippelä linjalla Helsinki—Pornainen¹⁷⁾; kauppias F. M. Wickström linjalla Rautatientori—Espoon pitäjän Bembölen kylä¹⁸⁾; Aktiebolaget Finlands resebyrå—Suomen matkatoimisto osakeyhtiö kiertomatkoja kaupungissa¹⁹⁾; autonkuljettaja K. V. Bergman linjalla Rautatientori—Pasila²⁰⁾; sekä Osakeyhtiö Julius Tallberg linjalla Salmisaari—Erottaja²¹⁾.

Maistraatin pyydettyä rahatoimikamarin lausuntoa Helsingfors nya omnibustrafik nimisen yhtiön anomuksesta saada oikeus linja-autoliikenteen harjoittamiseen määrättyllä linjalla kaupungissa kamari päätti²²⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista anomuksen hyväksymistä vastaan.

Autoliikenteen kielläminen. Rahatoimikamari päätti²³⁾ esittää, että maistraatti toistaiseksi kieltäisi yli 3 tonnin bruttopainoisten autojen käyttämisen kelirikon aikana kiveämättömillä kaduilla, viertoteillä ja teillä, missä tällainen liikenne muuten oli sallittu.

Oikeus jään ottamiseen. Hugo Bastmanin höyrypanimo osakeyhtiö oikeutettiin²⁴⁾ vuonna 1926 ottamaan jäätä 3,000 m²:n laajuiselta Vanhankaupunginlahden alueelta 600 markan ennakkokertamaksusta.

Helsingin keskusvankilan johtajalle myönnettiin²⁵⁾ oikeus ottaa vankilalueen rannasta n. 100 m² jäätä 20 pennin maksusta neliömetriltä.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. tammik. 29 §. — ²⁾ S:n 22 p. tammik. 97 §. — ³⁾ S:n 22 p. tammik. 106 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. helmik. 201 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. helmik. 202 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. maalisk. 448 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. maalisk. 485 § ja 11 p. toukok. 732 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. maalisk. 486 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. maalisk. 3,465 §. — ¹⁰⁾ S:n 24 p. maalisk. 3,466 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 16 p. huhtik. 625 §. — ¹²⁾ S:n 30 p. huhtik. 687 §. — ¹³⁾ S:n 11 p. toukok. 728 §. — ¹⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 19 p. toukok. 4,142 §. — ¹⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 1 p. kesäk. 860 §. — ¹⁶⁾ S:n 1 p. kesäk. 861 §. — ¹⁷⁾ S:n 22 p. kesäk. 1,002 §. — ¹⁸⁾ S:n 22 p. kesäk. 1,012 §. — ¹⁹⁾ S:n 29 p. kesäk. 1,020 §. — ²⁰⁾ S:n 15 p. lokak. 1,424 §. — ²¹⁾ S:n 29 p. lokak. 1,508 §. — ²²⁾ S:n 22 p. tammik. 103 §, 2 p. maalisk. 394 § ja 9 p. maalisk. 439 §. — ²³⁾ S:n 13 p. huhtik. 607 §. — ²⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. helmik. 2,805 §. — ²⁵⁾ S:n 17 p. helmik. 3,012 §.

Osakeyhtiö G. J. Sundberg oikeutettiin¹⁾ talvella 1925—26 ottamaan jäätä Kyläsaaren itärannasta 1,000 m²:n laajuiselta alalta yhteensä 200 markan maksusta.

Herra A. Ahlberg oikeutettiin²⁾ ottamaan Jätkäsaaren läheisyydestä 900 m²:n laajuiselta alueelta jäätä ennakoita suorittavasta 180 markan kertamaksusta.

Aug. Ludv. Hartwallin kivennäisvesitehdas osakeyhtiö oikeutettiin³⁾ talvella 1926—27 pitämään Vantaanjoen Pikkukoskenlahdella 3,000 m²:n laajuista jäärataa 600 markan maksuista.

Herra A. E. Lindholm oikeutettiin⁴⁾ talvella 1926—27 pitämään Vanhakaupunginseudella ja Humallahdella kaksi 4,000 m²:n ja 2,000 m²:n laajuista jäärataa 800 ja 400 markan maksuista.

Rouva S. Öhrnberg oikeutettiin⁵⁾ 400 markan maksusta talvella 1926—27 ottamaan jäätä Vantaanjoesta.

Osakeyhtiö P. Sinebrychoffille myönnettiin⁶⁾ 1,400 markan maksusta oikeus talvella 1926—27 jään ottamiseksi aidata 7,000 m²:n laajuinen, Lapinlahden keskuslaitoksen ja Salmisaaren välisessä salmessa sijaitseva alue.

Oikeus puiden istuttamiseen ja kaatamiseen, kuusenhavujen ottamiseen y. m. Rahatoimikamari oikeutti⁷⁾ Lant. Viertotien tonttien n:ot 31—37 omistajat istuttamaan lehmuksia mainittujen tonttien edustalla olevalle katukäytävälle sekä saamaan taimet ilmaiseksi kaupungin taimitarhoista, kuitenkin ehdoin, ettei niitä istutettu liian lähelle katukäytävällä olevia pylväitä, sekä että hakija vastasi kaikista työn aiheuttamista kustannuksista ja suoritti istuttamisen kaupunginpuutarhurin antamien ohjeiden mukaisesti.

Rahatoimikamari päätti⁸⁾ poliisimestarin anomuksesta, että Lant. Viertotieltä hippodromin kohdalta poistettaisiin kaksi suurta puuta, koska ne olivat liikenteelle haitaksi.

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys oikeutettiin⁹⁾ ottamaan kaupungin metsistä 6 joulukuusta.

Suomen lähetykseura oikeutettiin¹⁰⁾ juhlasalinsa koristamiseksi ottamaan kaupungin metsistä n. 10 säkillistä kuusenhavuja.

Laidunoikeudet. Kuorma-ajuri S. Räisäselle myönnettiin¹¹⁾ oikeus kesällä 1926 pitää 3 hevosta laitumella Kumtähden viljelyspastoilla litt. 1^a ja 1² 600 markan maksusta.

Korvas V:1 nimisen viljelyspalstan sato päätettiin¹²⁾ myydä kuorma-ajuri V. Karlbergille hänen ja tori- ja kauppahallivalvojan kesken sovittavasta kauppahinnasta, jonka määrä aikanaan oli ilmoitettava rahatoimikamarille.

Metsästysoikeus. Hammaslääkäri T. Ekman ja insinööri K. Huber oikeutettiin¹³⁾ vuonna 1926 harjoittamaan varis- ja rastasmetsästystä kaupungin alueella ehdoin, että poliisimestarin antamia määräyksiä tarkasti noudatettiin.

Niinikään oikeutettiin¹⁴⁾ eversti C. Voss-Schrader, konsuli L. Wasenius ja herra K. Fazer keväällä 1926 ampumaan variksia Kumtähdessä sekä siihen rajoituvilla kaupungin omistamilla mailla.

Palopäällikkö G. Waseniukselle myönnetty oikeus harjoittaa metsästystä

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24 p. helmik. 3,072 §. — ²⁾ S:n 3 p. maalisk. 3,128 §. — ³⁾ S:n 8 p. jouluk. 6,596 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. jouluk. 6,597 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. jouluk. 6,715 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. jouluk. 6,924 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 14 p. toukok. 756 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. jouluk. 1,812 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16 p. jouluk. 6,734 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. maalisk. 3,383 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. kesäk. 4,453 §. — ¹²⁾ Rkmin pöytäk. 13 p. heinäk. 1,073 §. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24 p. helmik. 3,078 ja 3,079 §§. — ¹⁴⁾ S:n 31 p. maalisk. 3,534 §.

Vikin kruununvirkatalon maalla pidennettiin¹⁾ maaliskuun 14 p:ään 1927 100 markan maksusta.

Oikeus teettää rakennuksia. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin²⁾ rakennuttamaan It. Viertotien tasoittamattomalle osalle korttelin n:o 582 edustalle odotuspaviljonki ehdoin, että yhtiö siitä määräyksen saatuaan poisti paviljongin.

Autonkuljettaja E. Häkkinen oikeutettiin³⁾ rakennuttamaan autotalli korttelin n:o 915 tontille n:o 14.

Voimistelu- ja urheiluseura Jyry oikeutettiin⁴⁾ rakennuttamaan pukeutumispaviljonki Eläintarhan urheilukentälle.

Vesikioskit. Rahatoimikamari myönsi⁵⁾ käyttövaroistaan 48,000 markkaa neljän vesikioskin rakentamiseksi Helsingin- ja Kaarlenkatujen, Kaikukujan ja It. Viertotien sekä Eurantien ja It. Viertotien kulmauksiin ynnä Käpylän Pohjolankadulle.

Oikeus pitää paikallaan rakennuksia. Rouva T. Nissinen oikeutettiin⁶⁾ pysyttämään paikallaan eräs asuntotarkoituksiin sisustettu Vallilassa oleva tavarasuoja ja käyttämään sitä varastohuoneeksi, kuitenkin ehdoin, että tulisija revittiin.

John Stenbergin konetehdasosakeyhtiö, jota oli kehoitettu⁷⁾ vuoden ja päivän kuluessa revityttämään omistamansa Siltasaarenkadun varrella, korttelin n:o 300 tontilla n:o 1 oleva rakennus, mikäli se ulottui tontinrajan ulkopuolelle, oikeutettiin⁸⁾ sittemmin pitämään rakennus paikallaan tammikuun 1 p:stä 1926 huhtikuun 1 p:ään 1927 10,000 markan maksusta vuodelta; tämän oikeuden voimassaoloaika pidennettiin⁹⁾ sittemmin syyskuun 1 p:ään 1927 2,000 markan maksusta kuukaudesta.

Vuokraaja E. J. Lejmann oikeutettiin¹⁰⁾ heinäkuun 1 p:ään pitämään verkkoajaa Hietaniemenkarilla.

Soittolavan siirtäminen. Rahatoimikamari päätti¹¹⁾, että Vallilan korttelissa n:o 554 oleva soittolava siirrettäisiin Rautalammin tien varrelle suunniteltuun puistikkoon. Muuttokustannukset, 4,000 markkaa, oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Rakennusten poistaminen. Rahatoimikamari epäsi¹²⁾ Asunto-osakeyhtiö Vanajantie n:o 25 nimisen yhtiön tekemän anomuksen saada jatkuvasti käyttää erästä korttelin n:o 548 tontilla n:o 25 sijaitsevaa ulkokuonrakennusta sekä määräsi, että yhtiön viipymättä oli poistettava se.

Rahatoimikamari antoi¹³⁾ asiamiehelleen tehtäväksi ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin työnies A. Backmanin hallussa olevalla, Taivallahden rannalla sijaitsevalla vuokra-alueella olevien rakennusten poistamiseksi.

Oikeus käyttää rakennuksia määrättyihin tarkoituksiin. Suutari F. H. Marschin ilmoitettua, ettei hänen omistamaansa Sumatrantien tontilla n:o 6 sijaitsevaa rakennusta enää käytetty liikehuoneistoksi¹⁴⁾, kamari päätti¹⁵⁾ alentaa puheena olevan tontin vuokran aikaisemmin sovittuun määrään.

Bentsiinijakeluasemat. Rahatoimikamari päätti¹⁶⁾ valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen Uudenmaan läänin maaherran maaliskuun 24 p:nä anta-

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. heinäk. 4,828 §. — ²⁾ S:n 13 p. tammik. 2,606 §. — ³⁾ S:n 6 p. heinäk. 4,692 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. huhtik. 3,787 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. maalisk. 537 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. syysk. 5,364 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. syysk. 1,274 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. syysk. 5,563 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 5 p. marrask. 1,538 §.; vrt. tätä kert. s. 224 ja 225. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. helmik. 333 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. huhtik. 662 §. — ¹²⁾ S:n 14 p. toukok. 764 §. — ¹³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. marrask. 6,280 §. — ¹⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 183. — ¹⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. helmik. 2,811 §. — ¹⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 16 p. huhtik. 623 §.

masta päätöksestä, jolla toiminimelle Niemi & Luukkonen oli myönnetty oikeus bentsiininjakeluaseman sijoittamiseen It. Viertotien tontille n:o 34.

Maistraatin pyytämässä lausunnoissa rahatoimikamari puolsi seuraavia anomuksia, jotka koskivat lupaa bentsiinin ja petroolin säilytyspaikkain ja jakeluasemain järjestämiseen:

Insinööri B. Svedlinin anomusta saada asettaa Fredriksperinkadun tontille n:o 58 Hardollin menetelmän mukainen bentsiinsäilytys- ja -jakeluasema¹⁾);

Aktiebolaget Benzin osakeyhtiön anomusta saada asettaa Dagmarinkadun tontille n:o 1 bentsiininjakeluasema²⁾);

Ford motor company aktiebolag nimisen yhtiön anomusta saada asettaa Rapidayton-järjestelmän mukainen bentsiininjakeluasema yhtiön vuokraamalle korttelissa n:o 178 sijaitsevalle alueelle³⁾);

Aktiebolaget K. H. Renlund osakeyhtiön anomusta saada bentsiinin jakelulaitteen asettamista varten vuokrata eräs Kangasalan- ja Keiteleenteiden risteyksessä sijaitseva paikka⁴⁾);

Keskusosuusliike Hankkijan r. I. anomusta saada asettaa bentsiininjakeluasema Länt. Viertotielle n. s. viidenpennintullin luo⁵⁾);

Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiön anomusta saada asettaa bentsiinin ja petroolinjakeluasema It. Heikinkadun taloon n:o 3⁶⁾);

Aktiebolaget Stans osakeyhtiön anomusta saada säilyttää ja myydä bentsiiniä korttelissa n:o 8 olevalla Kirkkokadun tontilla n:o 9⁷⁾);

Puhtaanapitolaitoksen anomusta saada asettaa bentsiinsäilytys- ja -jakelulaite kortteliin n:o 468, Tykistöpihaan⁸⁾);

Osakeyhtiö Novan anomusta saada perustaa bentsiinasema korttelissa n:o 17 olevalle Liisankadun tontille n:o 7⁹⁾); sekä

Suomen kivennäisöljyosakeyhtiön anomusta saada rakentaa kolme Mackinjärjestelmän mukaista bentsiininjakelulaitetta insinööri V. Hirvosen Tervasaassa olevalle vuokra-alueelle 6,000 markan maksusta vuodelta¹⁰⁾).

Sitä vastoin rahatoimikamari päätti¹¹⁾ ehdottaa evättäviksi anomukset, jotka koskivat lupaa bentsiininvarastojen ja bentsiininjakeluasemain perustamiseen Kolmikulman puistikkoon sekä Pakaan korttelin n:o 561 tontin n:o 12 edustalla olevalle varastopaikalle.

Hyväksytytjä piirustuksia. Rahatoimikamari hyväksyi vuoden varrella Vallilan¹²⁾, Toukolan¹³⁾, Käpylän¹⁴⁾ ja Reimarsin tilan¹⁵⁾ vuokra-alueille, muille asunto- ja huvilapalstoille¹⁶⁾ sekä varastotonteille ja teollisuusalueille¹⁷⁾,

¹⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. tammik. 60 §. — ²⁾ S:n 29 p. tammik. 144 §. — ³⁾ S:n 12 p. maalisk. 449 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 31 p. maalisk. 3,507 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. toukok. 4,025 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 28 p. toukok. 837 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. elok. 1,102 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. elok. 1,103 §. — ⁹⁾ S:n 24 p. elok. 1,163 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. syysk. 1,235 § ja rkmin jstn pöytäk. 13 p. lokak. 5,672 §; vrt. v:n 1924 kert. s. 29. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. tammik. 145 §, 26 p. helmik. 367 § ja 8 p. kesäk. 928 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5 p. toukok. 3,943 § ja 3 p. marrask. 6,080 §. — ¹³⁾ S:n 3 p. helmik. 2,802 §, 1 p. syysk. 5,112 §, 20 p. lokak. 5,854 § ja 1 p. jouluk. 6,514 §. — ¹⁴⁾ S:n 22 p. kesäk. 4,548 §, 17 p. elok. 5,010 §, 1 p. syysk. 5,091 § ja 5,103 §§ sekä 20 p. lokak. 5,853 ja 5,854 §§. — ¹⁵⁾ S:n 13 p. tammik. 2,612 §, 31 p. maalisk. 3,511 §, 15 p. kesäk. 4,461 §, 8 p. syysk. 5,305 §, 13 p. lokak. 5,734—5,736 §§ ja 10 p. marrask. 6,170 §. — ¹⁶⁾ S:n 17 p. helmik. 3,021 §, rkmin pöytäk. 9 p. huhtik. 587 §, rkmin jstn pöytäk. 5 p. toukok. 3,942 §, rkmin pöytäk. 8 p. kesäk. 916 §, rkmin jstn pöytäk. 20 p. heinäk. 4,781 ja 4,782 §§, 3 p. elok. 4,864 ja 4,865 §§, 10 p. elok. 4,892 §, 17 p. elok. 4,942 §, 8 p. syysk. 5,301 §, 29 p. syysk. 5,588 §, 20 p. lokak. 5,854 §, 27 p. lokak. 5,988 §, 1 p. jouluk. 6,513 § ja 8 p. jouluk. 6,589 §. — ¹⁷⁾ S:n 31 p. maalisk. 3,510 §, 26 p. toukok. 4,156 §, 8 p. kesäk. 4,361 §, 22 p. kesäk. 4,545 §, 29 p. kesäk. 4,596 ja 4,597 §§, 20 p. heinäk. 4,777 ja 4,780 §§, 3 p. elok. 4,863 §, 24 p. elok. 5,073 § ja 27 p. lokak. 5,987 §.

teetettävien uudisrakennusten piirustuksia sekä sikäläisten vanhempien rakennusten muutospiirustuksia, edelleen Kaivopuistoon rakennettavan tähtitornin¹⁾, Käpylän korttelin n:o 861 tonteille n:ot 19 ja 21 teetettävän seurahuoneen²⁾ ja Alppilan puhdistusaseman korjauksen³⁾ piirustukset, Hyvösen lastenkodin Kotkankadun puoleisen parvekkeen kaiteen korottamista koskevan ehdotuksen⁴⁾, Mustikkamaan poliisivartiotuvan⁵⁾, Pohj. Blekholmaan teetettävän venevajan⁶⁾, Humalkarille teetettävän kanoottisuujuksen⁷⁾ sekä Dagmarinkadulle⁸⁾ ja kortteliin n:o 519 Länt. Viertotien varrelle⁹⁾ rakennettavain bentsiininjakeluasemain piirustukset.

Työväenopiston uudisrakennuksen piirustukset lähetettiin¹⁰⁾ takaisin kaupungin yleisten töiden hallitukselle, jota kehoitettiin laadittamaan ne uudestaan kamarin antamien ohjeiden mukaisesti. Hallituksen annettua uudet piirustukset kamari lähetti¹¹⁾ ne kaupunginvaltuustolle esittäen, että toistaiseksi rakennettaisiin ainoastaan alkeisopetusta ja erikoiskursseja varten tarvittavat huoneistot, että valtuusto hyväksyisi rakennuksen julkisivun sekä edellä mainitut huoneistot käsittävän rakennuksen osan luonnospiirustukset sekä valtuuttaisi kamarin ryhtymään toimenpiteisiin valtionavun hankkimiseksi rakennusyritystä varten.

Kumtähden omakotialue. Rahatoimikamari päätti¹²⁾ hyväksyä sosiaalilautakunnan laatimat Kumtähden omakotialueelle teetettävien rakennusten mallipiirustukset ehdoin, että tallien piirustukset kokonaan laadittiin uudestaan huomioon ottaen, että valosuhteita parannettiin ja pilttuita suurennettiin; että jokaiseen asuinhuoneeseen järjestettiin n. s. ilmanvaihtoruutu; että mallipiirustuksessa n:o 2 olevat alkoovit saivat ikkunavalaistuksen; sekä että mallipiirustusten n:ot 5 ja 6 portaita suurennettiin.

Rakennusajan pidennystä myönnettiin työmies E. Kuposelle Käpylän korttelissa n:o 874 olevaan tonttiin n:o 8 nähden¹³⁾; herra A. Kempille Toukolan korttelissa n:o 903 olevaan tonttiin n:o 2 nähden¹⁴⁾; sekä vuokraaja V. Lindholmille Toukolan korttelissa n:o 912 olevaan tonttiin n:o 11 nähden¹⁵⁾.

Lisätty rakennusoikeus. Asunto-osakeyhtiö Lutherinkatu 14:n anomuksesta lisättiin¹⁶⁾ korttelissa n:o 418 olevan Lutherinkadun tontin n:o 14 rakennusoikeutta 100,000 markan lisämaksusta.

Rakennusvelvollisuuden laiminlyöminen. Asunto-osakeyhtiö Runeberginkatu n:o 35 oli Helsingin vapaaehtoiselta palokunnalta ostanut XIII kaupunginosan korttelissa n:o 437 olevan Runeberginkadun tontin n:o 35 ja sittemmin, kun tonttia ei 6 vuoden kuluessa siitä kun kaupunki sen oli myynyt, ollut rakennettu, suorittanut tällaisten tapausten varalta säädettyä korvausta 76,885 markkaa. Kaupunginvaltuusto oli kuitenkin myöntänyt¹⁷⁾ entiselle omistajalle rakennusajan pidennystä joulukuun 15 p:ään 1925, ja yhtiö, joka katsoi oikeuden tämän edun nauttimiseen siirtyneen itselleen, anoi, että sille suoritettaisiin takaisin se osa korvausmäärästä, joka kohdistui mainitun päivän edelliseen aikaan, eli 41,049:24 markkaa. Rahatoimikamari epäsi¹⁸⁾ tämän anomuksen, koska Helsingin vapaaehtoinen palokunta oli saanut

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24 p. elok. 5,072 §. — ²⁾ S:n 10 p. elok. 4,893 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 27 p. heinäk. 1,097 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. toukok. 706 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. heinäk. 1,081 §. — ⁶⁾ S:n 24 p. syysk. 1,300 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. kesäk. 918 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 20 p. tammik. 2,688 §. — ⁹⁾ S:n 31 p. maalisk. 3,509 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. helmik. 184 § ja 19 p. helmik. 338 §. — ¹¹⁾ S:n 5 p. maalisk. 405 §; ks. myös tätä kert. s. 25. — ¹²⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. helmik. 205 §. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. helmik. 2,801 §. — ¹⁴⁾ S:n 22 p. kesäk. 4,546 §. — ¹⁵⁾ S:n 17 p. elok. 4,940 §. — ¹⁶⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. helmik. 370 §. — ¹⁷⁾ Ks. v:n 1922 kert. s. 125. — ¹⁸⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. kesäk. 847 §.

mainitun etuoikeuden yleishyödyllisen toimintansa vuoksi, eikä sitä voinut siirtää toiselle henkilölle eikä yhtymälle.

Kaupungin rakennusten käyttäminen. Asuntotarkastuskonttori oikeutettiin¹⁾ vuokraamaan eräs huone Mikonkadun talossa n:o 11 olevasta huoneistostaan Suomen rullalaakeriakseliosakeyhtiölle toukokuun 1 p:stä 1926 kesäkuun 1 p:ään 1927 600 markan kuukausivuokrasta.

Rahatoimikamari päätti²⁾, että terveydellisten tutkimusten laboratorin vahtimestarin hallussa oleva huoneisto luovutettaisiin työnvälitystoimistolle sekä että huoneistossa suoritettaisiin tarpeelliset korjaukset, mihin työhön osoitettiin 4,500 markkaa Kiinteä omaisuus nimeen pääluokkaan merkityistä kamarin käyttövaroista. Laboratorin vahtimestarille oli hankittava toinen huoneisto.

Puhtaanapitolaitoksen käytettäväksi luovutettiin³⁾ vuoden 1927 alusta Länt. Viertotien talossa n:o 24 laitoksen konttorihuoneiston vieressä sijaitseva 1 huoneen ja keittiön huoneisto.

Johtaja J. Sjöholm sanoi⁴⁾ tammikuun 15 p:ään 1927 irti kaupungin kanssa tehdyn Länt. Viertotien tontilla n:o 24 sijaitsevaa huoneistoa koskevan vuokrasopimuksen.

Poliisikonstaapeli A. Tammiselle vuokratun, kaupungin omistamassa Käpylän Pohjolantien talossa n:o 3 sijaitsevan huoneiston vuokra alennettiin⁵⁾ 400 markkaan kuukaudessa.

Rahatoimikamari päätti⁶⁾, että VI kaupunginosan korttelissa n:o 178 sijaitsevan tehdasrakennuksen n:o 5 länsiosa vuokrattaisiin huhtikuun 1 p:stä 1926 joulukuun 1 p:ään 1930 insinööri S. Pohjanpalolle, joka aikoi sinne perustaa marmorinhiomon. Puheena oleva rakennuksen osa, jonka lattiapinta-ala arvioitiin 200—300 m²:ksi, oli rakennuskonttorin täsmällisesti mitattava ja vuokralaisen kustannuksella erotettava muusta tehdashallista rakennuskonttorin ohjeiden mukaisesti rakennetulla rapatulla puuseinällä, jonka kunnossapito niinkään olisi vuokralaisen velvollisuus. Vuokra olisi 70 markkaa neliömetriltä vuodessa, ja muuten noudatettaisiin korttelin n:o 178 veistämöalueelle vahvistettuja⁷⁾ vuokraehtoja.

Filosofianmaisteri L. Lindelöfille vuokrattiin⁸⁾ saman rakennuksen keski-osa sekä sen viereinen 100 m²:n laajuinen varastopaikka toukokuun 1 p:stä 1926 joulukuun 1 p:ään 1930 70 markan vuosivuokrasta neliömetriltä lattiapintaa; vuokra oli suoritettava ennakolta neljännesvuosittain ja muuten oli noudatettava korttelille n:o 178 vahvistettuja⁷⁾ ehtoja, kuitenkin siten lisättyinä, että vuokraajan tuli sallia, että hänen vuokra-alueensa läpi vedettiin vesijohto insinööri S. Pohjanpalon hallussa olevaan rakennuksen osaan.

Johtaja J. S. Östernille vuokrattiin⁹⁾ korttelissa n:o 178 olevan Herneasaarenkadun puoleisen rakennuksen itäosa vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 1,500 markan kuukausivuokrasta.

Puuseppo Intarso snickeri Öhman & K:i nimisen toiminimen valitettua, että eräs toiminimen vuokraama kaupungin omistama Munkkisaaren rakennus oli erittäin puutteellisessa kunnossa, rahatoimikamari oli toimituttanut puheena olevan huoneiston katselmuksen ja sen jälkeen päättänyt¹⁰⁾ vapauttaa toiminimen sitä koskevasta vuokrasopimuksesta elokuun 1 p:stä lukien, mutta sitä

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28 p. huhtik. 3,851 §; vrt. tätä kert. s. 162. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 31 p. elok. 1,185 §. — ³⁾ S:n 28 p. jouluk. 1,855 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. marrask. 1,701 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. marrask. 1,702 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. maalisk. 516 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 20. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. huhtik. 580 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. toukok. 4,042 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. kesäk. 930 § ja 6 p. heinäk. 1,038 §.

vastoin evätä toiminimen anomuksen, että sille huoneiston kuntoonpanosta koituneet kustannukset korvattaisiin.

Toiminimi ei kuitenkaan halunnut käyttää hyväkseen kamarin tarjousta vapautua vuokrasopimuksesta, vaan ilmoitti suostuvansa itse kustantamaan erinäisiä korjauksia sekä vuoden 1927 alusta suorittamaan 3,600 markkaa korotetun vuosivuokran, jos kaupunki panetti kuntoon puheena olevan tehdasrakennuksen lämmitysjohton. Rahatoimikamari myöntyi¹⁾ tähän esitykseen, ja tarvittavat varat, 12,500 markkaa, osoitettiin kaupungin kiinteistöjen lämmitysmäärärahaa.

Oulunkylän huvila n:o 1, Hopstyeckså kern, vuokrattiin²⁾ rouva J. Hägerströmille.

Hertonäsin huvilat luovutettiin³⁾ kesäksi seuraavista vuokramääristä alla mainituille henkilöille: huvila n:o 8 rahatoimikamarin kanslian sihteerille A. Ervastille 2,500 markasta, huvila n:o 9 avustavalle kaupunginasemakaava-arkkitehdille B. Aminoffille 1,800 markasta, huvila n:o 9 a rahatoimikamarin asiamiehelle M. Wilskmanille 2,000 markasta, huvila n:o 9 b avustavalle kassanhoitajalle W. Erikssonille 2,000 markasta, huvila n:o 10 filosofianmaisteri K. A. Wideniukselle 2,500 markasta, huvila n:o 11 raastuvanarkiston aktuaarille F. Landgrenille 1,000 markasta, huvila n:o 14 varatuomari F. Hasselblattille 1,200 markasta, huvilan n:o 16 yläkerta satamaliikennekonttorin ilmoitusosaston johtajalle, merikapteeni E. V. Grandellille 1,500 markasta ja alakerta kaupungin laboratorioin johtajalle K. K. Järviselle 1,500 markasta sekä eräs pieni huvila seppä A. F. Gaddille⁴⁾ 100 markasta kuukaudelta. Asianomaisista vuokrista oli puolet maksettava kesäkuussa ja loput syyskuun kuluessa, ja vuokralaisille oli huomautettava, että itsekullakin heistä oli oikeus käyttää kaikkia huvila-alueen kaivoja.

Seuraavat huvilat vuokrattiin⁴⁾ yhdeksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien: huvila n:o 15 piirustaja E. Monnille 4,200 markan, huvila n:o 20 poliisikonstaapeli T. Nummelinille 1,800 markan, huvila n:o 21 työmies K. V. Åbergille 3,000 markan sekä huvila n:o 22 työmies K. R. Modigille 2,000 markan vuosivuokrasta.

Hertonäsin huvila n:o 22 vuokrattiin⁵⁾ työmies O. Eldille marraskuun 1 p:stä 1926 kesäkuun 1 p:ään 1927 2,000 markan vuosivuokrasta. Samalla peruutettiin työmies K. R. Modigin kanssa tehty⁶⁾ samaa huvilaa koskeva sopimus.

Hertonäsin huvila n:o 23 vuokrattiin⁷⁾ Osakeyhtiö Brändö material aktiebolag nimiselle yhtiölle syyskuun 1 p:stä 1926 kesäkuun 1 p:ään 1927 200 markan kuukausivuokrasta sekä ehdoin, että vuokraaja itse kustansi mahdollisesti tarpeelliseksi havaitut sisäkorjaukset.

Rahatoimikamari päätti⁸⁾ jatkuvasti maksutta luovuttaa Hertonäsisä olevan n. s. Stamerin huvilan Helsingin kaupungin sairaanhoitajattarien lepokotiyhdistykselle lokakuun 1 p:stä 1926 kesäkuun 1 p:ään 1930.

Kulsuntahuoneistol. Vuoden asevelvolliskutsuntoja varten luovutettiin⁹⁾ Dagmarinkadun varrella oleva ent. Tunturilaakson kansakoulurakennus. Yhdistykselle Arbetets vänner, joka oli kustantanut huoneiston valaistuksen, lämmityksen ja siivouksen, suoritettiin¹⁰⁾ siitä korvausta 1,000 markkaa, mikä raha-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. lokak. 1,316 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. marrask. 6,176 §. — ³⁾ S:n 28 p. huhtik. 3,806 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. toukok. 4,163 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. lokak. 1,456 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 26 p. toukok. 4,163 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. marrask. 1,527 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. maalisk. 508 §. — ⁹⁾ S:n 6 p. heinäk. 1,046 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 187. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24 p. marrask. 6,349 §.

määrä otettiin rahatoimikamarin käyttövaroista ja oli aikanaan velottava valtiolta.

Harakan hätäasunnot. Koska erät henkilöt, jotka oli sanottu irti muutamaan Harakan hätäasunnoista, kieltäytyivät noudattamasta tätä määräystä, kamari päätti¹⁾ antaa asiamiehelleen tehtäväksi ryhtyä häätötoimenpiteisiin niskoittelijoita vastaan.

Henkikirjoittajan huoneiston vuokra. Tiedustelun johdosta rahatoimikamari ilmoitti²⁾ Uudenmaan läänin lääninkonttorille, että kaupungintalosta Helsingin henkikirjoittajalle luovutetun huoneiston vuokra oli 26,400 markkaa, lämmitys- ja valaistuskustannukset siihen luettuina.

Tulo- ja omaisuusverolautakunnan huoneiston vuokra. Valtiovarainministeriö myönsi³⁾ joulukuun 22 p:nä 1925 kaupungin valtion tulo- ja omaisuusverolautakunnalle luovuttaman huoneiston vuokran ynnä lämmön ja valaistuksen korvaukseksi vuodelta 1925 90,900 markkaa ja vuodelta 1926 109,000 markkaa.

Koulukotien huoneistojen vuokrat. Rahatoimikamari päätti⁴⁾, että koulukotien hallussa olevien huoneistojen vuokrat vuodesta 1925 lähtien oli suoritettava suoraan kaupunginkassaan eikä kuten aikaisemmin niiden kaupungin maatilain tulotilille, joiden maalla puheena olevat rakennukset sijaitsivat.

Keskuskeittolan vuokra. Koska osaa keskuskeittolalle luovutetusta kellaritilasta tekeillä olevain perustuksen lujittamistöiden takia ei ollut voitu käyttää osana vuotta 1925, rahatoimikamari päätti⁵⁾ alentaa keittolan huoneiston vuokraa 16,013: 10 markkaa.

Uimalaitosten käyttö. Rahatoimikamari päätti⁶⁾ luovuttaa Ursinin kallion uimahuoneen kesäksi yhdistykselle Helsingfors simsällskap, Humallahden uimalaitoksen Helsingin uimareille sekä Mustikkamaan uimalaitoksen Helsingin työväenyhdistyksen voimistelu- ja urheiluseura Jyrylle määräten, että kaikkien näiden seurain tuli luovuttaa hallussaan olevat laitokset kahdeksi päiväksi yhdistyksen Työväen uimarit käytettäväksi uimanäytösten järjestämistä varten sekä antaa mainitulle yhdistykselle 50 vapaalippua jaettaviksi sen jäsenen kesken. Talousarvioon merkitty uimaseurain avustuspääräraha, 40,000 markkaa, jaettiin tasan yhdistyksen Helsingfors simsällskap, Helsingin uimarien ja Helsingin työväenyhdistyksen voimistelu- ja urheiluseura Jyryn kesken ehdoin, että asianomaisissa uimalaitoksissa ylläpidettiin eri miesten ja naisten osastoja, että kaupungin koulujen oppilaat, poliisi- ja palomiehistö sekä kaupungin avustamain leikkikerhojen lapset saivat niissä maksutta uida ja nauttia uinninopetusta, että uimalaitoksissa noudatettiin järjestystä ja siisteyttä sekä että jokainen uimaseura, joka oli saanut avustusta, viimeistään seuraavan vuoden tammikuun 1 p:nä jätti urheilulautakunnalle selonteon edellisen vuoden toiminnasta.

Kyläsaaren uimahuone luovutettiin⁶⁾ kesäksi entiselle vuokraajalle J. Jakobssonille 5,000 markan vuokramaksusta.

Kansanpuistojen ravintolat. Rahatoimikamari päätti⁷⁾, että Seurasaaren, Korkeasaaren ja Mustikkamaan ravintolain vuokraoikeudet annettaisiin halukkaille henkilöille seuraavin ehdoin:

Vuokra-aika on viisi vuotta, alkaa toukokuun 1 p:nä 1927 ja päättyy marraskuun 30 p:nä 1932.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. elok. 4,938 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. helmik. 373 §. —

³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. tammik. 2,639 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. tammik. 119 §. —

⁵⁾ S:n 8 p. tammik. 14 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. toukok. 729 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. lokak. 1,495 §. —

Ravintola on vuosittain pidettävä avoinna viimeistään toukokuun 1 p:stä lokakuun 1 p:ään (Seurasaaren laitos syyskuun 1 p:ään), minä aikana myöskin lämmintä ruokaa tulee olla yleisölle tarjona.

Vuokramaksu, . . . markkaa vuodessa, suoritetaan rahatoimikonttoriin, puolet ennakolta toukokuun 1 p:nä ja toinen puoli elokuun 1 p:nä; vuokraajan on asetettava takaus tämän maksun asianmukaisesta suorittamisesta.

Ravintolan tulee olla ensiluokkainen ja hintain kohtuulliset.

Rahatoimikamari vahvistaa vuosittain toukokuussa kahvin, teen, virvoitusjuomain, pöytäoluen, kahvileivän ja voileipäin hintaluettelon, ja edellisen vuoden hinnoittelu on voimassa, kunnes uusi on vahvistettu. Hintaluetteloja on asetettava näkyviin paikkoihin ravintolaan sekä puistoon.

Vuokraajalla on oikeus ravintolaliikettä varten vapaasti käyttää saaren ulkohuonerakennuksia ja myyntikojuja sekä pystyttää kansanpuistojen valvojan osoittamiin paikkoihin virvoitusjuomain myynti- ja tarjoilupöytiä ja -kojuja; kaupunki hankkii maksutta jäät jääkellariin, ja vuokraajalla on oikeus vapaasti käyttää vettä liikkeen tarpeisiin.

Vuokraajalla on oikeus työaikana maksutta käyttää kaupungin hevosta vedenkuljetukseen ja muihin liikkeelle välttämättömiin ajoihin, kuitenkin edellyttäen, ettei hevosta tarvita kaupungin omiin töihin.

Kaikkien tiedonantojen, ruokalistain y. m. tulee olla laaditut suomen- ja ruotsinkielellä.

Vuokraajan yleisöä palvelemaan hankkiman henkilökunnan tulee osata suomen- ja ruotsinkieltä.

Puhelinmaksut maksaa vuokraaja.

Vuokraaja vastaa ravintolahuoneistolle tai muulle siihen kuuluvalla omaisuudella liikettä harjoitettaessa mahdollisesti koituvista vahingoista.

Vuokraajan kestäessä rahatoimikamarilla on oikeus vaatia, että ravintolaan otetaan kamarin hyväksymä hovimestari.

Paitsi voimassa olevia asetuksia tulee vuokraajan noudattaa niitä järjestyksen ylläpitämistä tai tämän sopimuksen täyttämistä koskevia määräyksiä, joita rahatoimikamari tai kansanpuistojen valvoja mahdollisesti antavat. Vuokraajan tulee jättää huoneisto ja huonekalut hallustaan siinä kunnossa, jossa ne olivat hänen vastaanottaessaan ne. Vuokraajan tulee omalla kustannuksellaan huolehtia kaikista huoneistojen sisäkorjauksista sekä kaupungin omistamasta, hänen käytettäväkseen annetusta kalustosta, pöydistä, tuoleista y. m.

Jos vuokraaja rikkoo vuokrasopimuksen määräyksiä, on rahatoimikamarilla oikeus heti purkaa sopimus.

Edelleen rahatoimikamari päätti, että kansanpuistojen ravintolain vuokraajilla tuli olla yksinoikeus kaiken tarjoilun harjoittamiseen asianomaisilla saarilla.

Ravintolain vuokraaminen. Korkeasaaren ravintola annettiin ¹⁾ viisivuotiskaudeksi 1927—31 vuokralle ravintoloitsija F. Joffsille 45,000 markan vuosivuokrasta, Seurasaaren ravintola samaksi ajaksi rouva A. Axille 20,000 markan vuosivuokrasta sekä Mustasaaren ravintolaoikeudet samaten 5 vuodeksi ravintoloitsija V. Sundbergille 10,000 markan vuosivuokrasta.

Oikeus harjoittaa ruoantarjoilua kaupungin Sörnäsän satamaan, Katajanokalle, Eteläsatamaan ja Jätkäsaareen rakennuttamissa satamatyöntekijäin virkistyshuoneissa annettiin ²⁾ toukokuun 1 p:stä 1926 S. Koivulaaksolle,

¹⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. jouluk. 1,834 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28 p. huhtik. 3,840 §.

H. Kopralle, S. Kuposelle ja A. Ahrenbergille 6,000 markan vuosivuokrista, joista kuukausittain etukäteen oli suoritettava 500 markkaa; vuokraajat olivat velvolliset itse huolehtimaan huoneistojen puhtaanapidosta.

Rahatoimikamari myöntyi¹⁾ johtaja K. E. Jonssonin tekemään anomukseen, että hän saisi kesäksi 1926 luovuttaa Kaivohuoneen vuokraoikeuden herroille H. Johanssonille ja F. H. Sylvanille, kuitenkin ehdoin, että johtaja Jonsson jäi kaupungin vuokraajaksi ja vastasi kaupungille tulevasta vuokrasta sekä muiden sopimuksessa määrättyjen ehtojen asianmukaisesta noudattamisesta.

Suomenlinnan matkustajain odotuspaviljonki. Koska Aktiebolaget Orient—Occident Ltd. osakeyhtiöllä vuokrasopimuksen nojalla oli kesäkuun 1 p:ään 1926 hallussaan se Rahapajanrannan talossa n:o 1 sijaitseva huoneisto, joka oli päätetty²⁾ sisustaa Suomenlinnan matkustavaisten odotuspaviljongiksi, mutta yhtiö oli ilmoittanut suostuvansa jo maaliskuun 7 p:nä luovuttamaan puheena olevan huoneiston korvauksesta, joka oli laskettu 5,000 markan mukaan vuosineljännekseltä, rahatoimikamari päätti³⁾ antaa asiamiehelleen tehtäväksi laatia yhtiön kanssa sopimuksen huoneiston ottamisesta kaupungin haltuun. Samalla kamari päätti, että tulevan odotuspaviljongin vuokra oli suoritettava arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten määrärahasta. Rakennuskonttoria oli kehoitettava heti laadittamaan ja kamarille lähettämään ehdotus sen tarpeellisiksi muutos- ja korjaustöiksi.

Vuokralle otetut huoneistot. Kaupunginarkkitehti oli ehdottanut, että maistraatin, raastuvanoikeuden ja rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin hallussa olevia raatihuoneen huoneistoja laajennettaisiin, jota vastoin muille sinne sijoitetuille virastoille hankittaisiin vuokrahuoneistot, ja rahatoimikamari päätti⁴⁾ tämän johdosta, että kysymystä määrärahan myöntämisestä ehdotuksen toteuttamista varten harkittaisiin vuoden 1927 talousarvioehdotuksen käsittelyn yhteydessä. Edellä mainitun uudestaanjärjestelyn helpottamiseksi oli vuoden ajaksi vuokrattava⁵⁾ Pohjoisrannan talossa n:o 2 sijaitseva huoneisto vuoden ajaksi lukien kesäkuun 1 p:stä 60,000 markan vuosivuokrasta.

Tässä yhteydessä kamari päätti⁶⁾ uudistaa kaupunginvaltuustolle ehdotuksensa virastotalon rakennuttamisesta Kasarminkadun tontille n:o 7.

Helsingin makasiiniosakeyhtiö oli vaatinut omistamastaan Katajanokan talosta tullipostiosastoa varten vuokratun huoneiston vuokran korottamista 80 markkaan neliömetriltä vuodessa kesäkuun 1 p:stä lukien, ja rahatoimikamari päätti⁷⁾ hyväksyä korotuksen.

Poliisilaitoksen hallussa oleva Länt. Heikinkadun talon n:o 12 huoneisto vuokrattiin⁸⁾ edelleen vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien 30,000 markan vuosivuokrasta.

Poliisivartiokonttoria varten vuokrattiin⁹⁾ eräs Ruskeasuon huvilan n:o 34 huoneisto, joka oli sisustettava kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen mukaisesti 16,000 markaksi arvioiduin, rahatoimikamarin käyttövaroista suoritettavin kustannuksin. Kuluvan vuoden vuokra maksettaisiin arvaamattomien vuokrien määrärahan varoilla.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 23 p. huhtik. 649 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 20 ja 172. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. maalisk. 409 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. maalisk. 527 §, 14 p. toukok. 767 § ja 28 p. toukok. 845 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. toukok. 845 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. toukok. 846 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. jouluk. 1,815 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. helmik. 2,892 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. helmik. 197 §.

Kolmatta poliisiasemaa varten Eerikinkadun talosta n:o 10 vuokratun huoneiston vuokrasopimus pidennettiin¹⁾ 2 vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien. Huoneiston vuokra olisi ensimmäiseltä vuokratavuodelta 60,000 ja toiselta 66,000 markkaa.

Rahatoimikamari vuokrasi²⁾ edelleen vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien lihantarkastusaseman ja maidontarkastuslaboratorin hallussa olevat Salomoninkadun taloissa n:ot 3 ja 5 sijaitsevat huoneistot 112,000 markan vuosivuokrasta.

Asuntotarkastuskonttorille vuokrattiin³⁾ Mikonkadun talossa n:o 11 sijaitseva 3 huoneen ja keittiön huoneisto tammikuun 15 p:stä lukien 2,000 markan kuukausivuokrasta; samalla asuntotarkastaja sai tehtäväkseen antaa yhden huoneista vuokralle maaliskuun 1 p:stä lukien 600 markan kuukausivuokrasta.

Rahatoimikamari päätti⁴⁾ jatkuvasti kesäkuun 1 p:stä lähtien 36,000 markan vuosivuokrasta yhdeksi vuodeksi vuokrata keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan hallussa olevan, Kotkankadun talossa n:o 5 sijaitsevan huoneiston, josta kaupunki kuitenkin luovutti erään huoneen.

Filosofiantohtori J. Jänneksen kanssa tehty Humaliston sairaalan hallussa olevaa huoneistoa koskeva vuokrasopimus pidennettiin⁵⁾ 2 vuodeksi voimassa olevan vuokrasopimuksen päättymisestä lukien. Vuokraehdot jäivät entiselleen⁶⁾.

Rahatoimikamari päätti⁷⁾ yhteensä 112,000 markan vuosivuokrasta vuokrata köyhäinhoidon Siltasaaren kanslialle sen käytettävänä olleen Siltasaarenkadun talossa n:o 3 sijaitsevan huoneiston ynnä samassa talossa olevan 3 huoneen huoneiston 5 vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä 1927 lukien pidättäen kuitenkin kaupungille oikeuden ennen mainitun ajan päättymistä joulukuun kuluessa sanoa irti vuokrasopimus seuraavan kesäkuun 1 p:ään.

Suomenkielisille kansakouluille Käpylästä vuokrattu huoneisto vuokrattiin⁸⁾ edelleen vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien 550 markan kuukausivuokrasta.

Suomenkielisille kansakouluille vuokrattiin⁹⁾ sitäpaitsi lokakuun 1 p:stä 1926 syyskuun 1 p:ään 1927 1,000 markan kuukausivuokrasta koulujen käytettävänä siihen asti ollut Käpylän seuratalo-osakeyhtiön talon huoneisto; elokuun 1 p:stä 1926 elokuun 1 p:ään 1927 koulun niinikään käyttämä herra S. A. Sinisalonen omistamassa Käpylän talossa sijaitseva huoneisto 1,100 markan kuukausivuokrasta ja muuten aikaisemmin voimassa ollein ehdoin; sekä lisäksi saman edellä mainitulle Sinisalolle kuuluvan talon alakerrassa oleva sali 700 markan kuukausivuokrasta ja muuten ehdoin, että koulun työaika oli klo 8 ap. — klo 4 ip., että kaupunki ennen koulutyön alkamista panetti Enso-pahvia tai muuta sopivaa ainetta suojaksi salin ja eteisen lattiaan sekä tuulikaapilla eristi osan hallia eteiseksi; että kaupunki vuokratuuden päätyttyä panetti salin entiseen kuntoonsa, s. o. verhosi seinät seinäpapereilla, joiden hinta oli 15 markkaa rullalta, maalautti ikkunat ja ovet sekä valkaisi katon; samoin kuin että kaupunki suoritti talonisännälle 650 markkaa kuukaudessa korvaukseksi sekä ylä- että alakerroksen koulusalin ynnä käymälän siivouk-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. helmik. 380 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. helmik. 2,902 §. — ³⁾ S:n 13 p. tammik. 2, 599 §; vrt. tätä kert. s. 157. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. maalisk. 420 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. elok. 1,184 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 212. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 14 p. jouluk. 1,786 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. maalisk. 410 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28 p. huhtik. 3,843 §.

sesta sekä lämmityksestä, johon kuitenkin käytettäisiin koulun ostamia halkoja.

Rahatoimikamari päätti¹⁾, että ruotsinkielisten kansakoulujen hallussa olevat Pakaan talon n:o 1 ja Susannankadun talon n:o 3 huoneistot jatkuvasti vuokrattaisiin vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 12,000 markan ja 9,000 markan vuosivuokrasta.

Mikonkadun talosta n:o 11 vuokrattiin²⁾ vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä 1927 lukien huoneisto kansanlastentarhain kanslialle.

Rahatoimikamari päätti³⁾ vuokrata Kotivaran lastentarhalle Kumtähdenkadun talon n:o 4 ensimmäisen kerroksen vuoden ajaksi heinäkuun 1 p:stä lukien 57,000 markan vuosivuokrasta ja ehdoin, että talon omistaja suoritti eräitä välttämättömiä korjaus- ja muutostöitä. Puheena olevan lastentarhan vuoden 1926 vuokra kohosi tämän johdosta 8,550 markkaa, mikä määrä oli maksettava arvaamattomia vuokria ja vuokrankorotuksia varten olevasta määrärahasta.

Onnelan lastentarhan Korkeavuorenkadun talossa n:o 1 sijaitseva huoneisto päätettiin⁴⁾ vuokrata edelleen kolmeksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä 1927 lukien 46,000 markan vuosivuokrasta sekä ehdoin, että talon omistaja suoritutti ja kustansi eräitä välttämättömiä huoneiston korjauksia.

Kaupunginkirjaston Käpylän haaraosastolle vuokrattiin⁵⁾ Käpylän urheilijain talo-osakeyhtiön uudisrakennuksesta 3 huonetta käsittävä huoneisto 2 vuodeksi lukien kesäkuun 1 p:stä tai siitä päivästä, jolloin kirjasto voi muuttaa huoneistoon, 18,000 markan vuosivuokrasta lämpöineen. Ellei huoneiston järjestettäisi keskuslämmitystä, alenisi vuosivuokra 15,000 markkaan.

Rahatoimikamari vuokrasi⁶⁾ Pohj. Esplanaadikadun talosta n:o 37 musiikkilautakunnalle 2 huoneen huoneiston 5 kuukauden ajaksi lukien tammikuun 1 p:stä 1927 1,900 markan kuukausivuokrasta.

Rahatoimikamari päätti⁷⁾ kesäkuun 1 p:ään sanoa irti naisten työtupain hallussa olleen Kasarminkadun talossa n:o 6 sijaitsevan huoneiston vuokrasopimuksen ja ryhtyä talon omistajan kanssa neuvotteluihin sopimuksen uudistamisesta vuodeksi eteenpäin ehdoin, että vuosivuokra alennettiin 42,000 markkaan, centrum-kamiinit hankittiin niihin käytäviin ja huoneisiin, joissa ei ollut uunia, sekä että ikkunat tiivistettiin työtupain johtajan osoitusten mukaisesti.

Koska neuvottelut eivät vieneet tulokseen, kamari päätti⁸⁾ vuokrata puheenaolevalle työtuvalle Helsingin puhelinyhdistyksen omistaman Kaarlenkadun talon n:o 11 vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien ja 36,000 markan vuosivuokrasta.

Samalla kamari päätti sanoa irti puhelinmonttööri K. U. Lindqvistin muuttamaan kesäkuun 1 p:nä siitä edellä mainitun talon huoneistosta, jossa hän asui ja jonka syyskuun 1 p:stä 1923 maksamaton vuokra oli häneltä perittävä 3,000 markan mukaan vuodelta. Sittenmin kamari hyväksyi⁹⁾ sellaisen sovittelun, että kaupunki siinä tapauksessa, että Lindqvist vapaaehtoisesti suoritti puolet maksamattomasta vuokrasta, 4,125 markkaa, luopui muista korvausvaatimuksista.

Naisten työtupain johtokunta oikeutettiin¹⁰⁾ ammattikurssien järjestämiseksi käyttämään osa kamarin vuokraamasta Kaarlenkadun talosta n:o 11.

1) Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. helmik. 2,891 § ja 26 p. toukok. 4,181 §. — 2) Rkmrin pöytäk. 26 p. lokak. 1,490 §. — 3) S:n 6 p. heinäk. 1,043 §. — 4) S:n 25 p. toukok. 825 §. — 5) S:n 20 p. huhtik. 636 §. — 6) S:n 28 p. jouluk. 1,867 §. — 7) S:n 26 p. tammik. 122 §. — 8) S:n 19 p. helmik. 330 §. — 9) S:n 27 p. huhtik. 681 §. — 10) S:n 16 p. helmik. 229 §.

3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Vahvistettu kaupunginasemakaavan muutos. Merkittiin, että sisäasiainministeriö oli vahvistanut XIII kaupunginosan korttelissa n:o 431 sijaitsevan Runeberginkadun tontin n:o 33 asemakaavanmuutosta¹⁾ koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen²⁾.

Tonttien jakaminen. Rahatoimikamari päätti³⁾ ilmoittaa Osakeyhtiö Tempelikatu 7:lle, ettei kamarilla ollut mitään muistuttamista XIII kaupunginosan korttelissa n:o 425 olevan Tempelikadun tontin n:o 7 jakamista vastaan, sekä myöntyä siihen, että kaupungin kiinnitys jakamattomaan kiinteistöön jaon jälkeen rasittaisi ainoastaan toista uusista tonteista.

Samaten kamari myöntyi⁴⁾ siihen, että XIII kaupunginosan korttelissa n:o 431 Runeberginkadun varrella olevasta tontista n:o 33 erotettu mainitun kadun tontti n:o 33 a vapautuisi kaupungin kiinnityksestä sekä että kaupungille annettu XIII kaupunginosan korttelissa n:o 425 Tempelikadun varrella sijaitsevaa jakamatonta tonttia n:o 15 koskeva kiinnitys tontin jakamisen jälkeen rasittaisi ainoastaan toista, jo rakennettua osaa⁵⁾.

Kumtähden siirtolapuutarha. Rahatoimikamari hyväksyi⁶⁾ rakennuskonttorin laatiman Kumtähteen perustettavan uuden siirtolapuutarhan asemakaavaehdotuksen.

Rakennusrajat. Rahatoimikamari vahvisti⁷⁾ korttelin n:o 344 tonttien n:ot 5 ja 18 ulkopuoliset rakennusrajat.

Maistraatille osoitetussa kirjelmässä rahatoimikamari ilmoitti⁸⁾, ettei sillä ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että Saksan Helsingin lähetystö rakennutti 710 m²:n laajuisen alan It. Kaivopuiston tonttia n:o 18, kuitenkin ehdoin, että kaupungille siinä tapauksessa, että lähetystö vastedes möi siten rakennetun tontin, suoritettiin tästä korvausta 100,000 markkaa.

Osuusliike Elanto r. l. oli anonut, että Käpylän Vipusentien varrella olevan tontin n:o 26 rakennusrajoja muutettaisiin siten, että sille voitaisiin rakentaa varastorakennus, ja rahatoimikamari myöntyi⁹⁾ tähän ehdoin, ettei puheena olevan rakennuksen korkeus katonharjaan laskien ylittänyt 5 m sekä että kaupungin yleisten töiden hallitus sai tarkastaa rakennuspiirustukset, ennenkuin ne lopullisesti hyväksyttiin.

Tontinrajain muuttaminen. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ maistraatille annettavassa lausunnossa puoltaa Bostadsaktiebolaget Unionsgatan 34 nimisen asunto-osakeyhtiön anomusta I kaupunginosan korttelissa n:o 45 olevan tontin n:o 4 vahvistettujen sisäisten tontinrajain korkeusaseman muuttamisesta.

It. Viertotien tontin n:o 38 sisäänkäytävä. Juusela & Levänen osakeyhtiö oli anonut lupaa sisäänkäytävän avaamiseen X kaupunginosan korttelissa n:o 250 sijaitsevalta It. Viertotien tontilla n:o 38 omistamaansa taloon tontinrajan viereisestä puistikosta, ja rahatoimikamari päätti¹¹⁾ myöntyä tähän anomukseen ehdoin, että hakija omalla kustannuksellaan panetti kuntoon lyhyen jalkakäytävän tulevalta ajotieltä suunnitellun sisäänkäytävän edustalle, teetti tontin ja puistikon väliselle rajalle tarpeellisen katuojan pintavettä var-ten ja muuten noudatti rakennuskonttorin ohjeita.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. maalisk. 489 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 4. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. maalisk. 483 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. huhtik. 592 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. lokak. 1,317 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. toukok. 777 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. kesäk. 923 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. maalisk. 411 § ja 9 p. maalisk. 431 §. — ⁹⁾ S:n 9 p. helmik. 179 §; vrt. tätä kert. s. 155. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. tammik. 61 §. — ¹¹⁾ S:n 22 p. kesäk. 1,005 §.

Eräiden tonttien yhteiset pihamaat. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ myöntyä Aktiebolaget Unionsgatan 45 nimisen yhtiön anomukseen, että korttelissa n:o 45 oleville Siltavuorenpengeren tonteille n:ot 1, 2 ja 3 sekä Unioninkadun tontille n:o 4 saisi järjestää yhteisen pihamaan.

Osoitenumeroiden muuttaminen. Tammikuun 9 p:nä maistraatti vahvisti ²⁾ kaikkien Vallilan Suvannontien tonttien sekä Inarintien tontin n:o 2 samoin kuin X kaupunginosan tehdaskorttelissa n:o 293 Käenkujan varrella olevan tontin n:o 25 muutetun osoitenumeroinnin.

Rahatoimikamari hyväksyi ³⁾ puolestaan kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ehdotuksen Kanavatorin varrella olevien tonttien osoite-numeroiksi. Maistraatti vahvisti ⁴⁾ tämän päätöksen kesäkuun 17 p:nä.

Joulukuun 16:nä päivätyssä kirjelmässä maistraatti ilmoitti ⁵⁾ vahvistaneensa Vallilan kortteleille n:ot 552 ja 554 uudet osoitenumerot.

Poikkeaminen vahvistetusta julkisivukaaviosta. XIII kaupunginosan korttelissa n:o 418 olevan Lutherinkadun tontin n:o 14 omistajat oikeutettiin ⁶⁾ tontille vahvistetusta julkisivukaaviosta poiketen rakentamaan tontille 8-kerroksinen rakennus, joka yhtäjaksoisesti jatkaisi naapuritalon katonharjaa ja -listaa, ehdoin, että tontin omistajat tästä tontin arvoa lisäävästä oikeudesta kymmenen vuoden kuluessa suorittivat 100,000 markan lisämaksun, josta 15 % maksettaisiin velkakirjaa allekirjoitettaessa ja 10 % joka vuoden lokaussa, ensimmäinen kerta vuonna 1926.

Kaupungin alueen kartoittaminen. Rahatoimikamari myöntyi ⁷⁾ maanmittaushallituksen tekemään anomukseen saada maksutta käyttää sitä aineistoa, jonka rakennuskonttorin geodeettiosasto oli kerännyt mittauttamalla kaupungin alueet; hallituksen oli tästä korvaukseksi annettava kaupungille joitakin kymmeniä kappaleita niitä karttoja, joita se tuli laatimaan kaupungista sekä sen läheisistä alueista.

Katuliikenneloistot. Maistraatin pyydettyä rahatoimikamarin lausuntoa kahden katuliikenneloiston asettamisesta koetteeksi Rautatientorille Hakasalmen- ja Kaivokatuojen risteykseen sekä Erottajalle kamari puolsi ⁸⁾ ensin mainittua anomusta, mutta katsoi, että viime mainitun toteuttaminen oli lykättävä, kunnes Erottajan liikenne oli järjestetty.

Korokkeet. Rahatoimikamari hyväksyi ⁹⁾ liikenteenjärjestelykomitean laatimat ehdotukset korokkeiden rakentamisesta 11 eri katuristeykseen; tästä aiheutuvat kustannukset oli suoritettava talousarvioon tätä varten merkitystä määrärahasista.

Merkinantotaulujen asettaminen. Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman ehdotuksen, joka koski liikenteen järjestelystä merkinantotauluilla. Liikenteenjärjestelykomiteaa oli kehoitettava lausumaan mielipiteensä puheena olevien taulujen sijoittamisesta.

Maistraatille antamassaan lausunnossa rahatoimikamari puolsi ¹¹⁾ ehdotusta, joka koski valomerkinantotaulun asettamista Eerikin- ja Fredrikinkatuojen risteykseen sekä antoi ¹²⁾ sittemmin mainitun merkinantotaulun pystyttämisen tehtäväksi kaupungin yleisten töiden hallitukselle. Kustannukset oli suoritettava talousarvioon uusia korokkeita varten merkitystä määrärahasista.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. helmik. 209 §. — ²⁾ S:n 15 p. tammik. 58 § ja rkmin jstn pöytäk. 28 p. huhtik. 3,812 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 194. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. kesäk. 911 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. kesäk. 1,015 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. jouluk. 1,852 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. helmik. 370 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. jouluk. 1,803 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. huhtik. 608 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. kesäk. 999 §. — ¹⁰⁾ S:n 19 p. helmik. 335 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. huhtik. 609 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28 p. huhtik. 3,811 §.

Lupa tien kuntoonpanemiseen. Suomen metsästysyhdistys oikeutettiin ¹⁾ omalla kustannuksellaan panettamaan kuntoon ja oikaisemaan Huopalahden viereiseltä rautatiealueelta yhdistykselle vuokratulle ampumarata-alueelle vievä tie.

Hätäaputyöt. Työttömyyttä lieventääkseen rahatoimikamari päätti ²⁾, että 50 miestä sijoitettaisiin louhimistöihin Mechelinikadulle sekä maaliskuussanäiden lisäksi vielä 60 miestä Lapinniellä suoritettaviin töihin. Työntekijäin palkat, 225,000 markkaa suoritettaisiin kaupunginvaltuuston työttömyyden vastustamiseksi myöntämästä ³⁾ määrärahasta.

Katujen korjaaminen. Poliisimestarin ilmoitettua, että eräät toisen, neljännen ja viidennen poliisipiirin alueella sijaitsevat kadut olivat huonossa kunnossa, kamari päätti ⁴⁾ kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta ensi tilassa suorituttamaan tarpeelliset korjaustyöt.

Länsisataman työt. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾, että Saukonlaituri korotettaisiin täyteen korkeuteensa 28 metrin pituudelta, jotta kaikilla laiturin viereisillä hiilivarastopaikoilla voitaisiin käyttää hyväkseen sikäläisiä nostokurkia. Mainitun työn aiheuttamat kustannukset, 50,000 markkaa, suoritettaisiin talousarvioon Länsisataman rakennustöitä varten merkitystä määrärahasta.

Salmisaaren liikenneväylä. Kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti ⁶⁾, että kaupunki oli suorittanut toiminimen Julius Tallberg kanssa tehdyssä sopimuksessa edellytetyn osan Salmisaaren liikenneväylän rakentamistyötä sekä että talousarvioon mainittua liikenneväylää varten merkitty määräraha oli käytetty loppuun. Sekä rahatoimikamari että kaupungin yleisten töiden hallitus katsoivat kuitenkin kaupungin edun vaativan rakennustyön jatkamista, minkä johdosta kamari valtuutti ⁶⁾ hallituksen siihen samalla päättäen kaikkien töiden valmistuttua anoa kaupunginvaltuustolta tarpeellista lisämäärärahaa.

Salmisaaren työt. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin ⁷⁾ eräihin Salmisaareissa suoritettaviin töihin ennakolta käyttämään 30,000 markkaa tätä tarkoitusta varten vuoden 1927 menosääntöön merkittävästä määrärahasta ⁸⁾.

Lapinniemen työt. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin ⁹⁾ jo syksyn kuluessa panettamaan käyntiin kaupunginvaltuuston Lapinniellä suoritettaviksi päättämät ⁸⁾ työt sekä sen johdosta ennakolta käyttämään se määräraha, joka tähän tarkoitukseen merkittäisiin vuoden 1927 menosääntöön.

Kaivopuiston rannan täyttämisen. Kaivopuiston tontin n:o 10 omistaja oli anonut lupaa erään mainitun tontin alapuolella olevan vesialueen täyttämiseen, mutta rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ suostua rannan täyttämiseen ainoastaan määrätystä osoitetusta kohdasta tontin pohjoisrajaan ehdoin, että työn suorituksessa noudatettiin rakennuskonttorin ohjeita, jota vastoin anomus muulta osaltaan evättiin.

It. Kaivopuiston tontin n:o 13 omistaja filosofianmaisteri B. Cederhvarf oikeutettiin anomuksesta täyttämään eräs mainitun tontin alapuolella oleva vesialue ehdoin, ettei rantamuuri tullut 1.5 metriä korkeampi, että työ

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. kesäk. 949 §. — ²⁾ S:n 19 p. helmik. 339 ja 340 §§. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 61. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. kesäk. 921 §, 22 p. kesäk. 1,003 §, 29 p. kesäk. 1,021 § ja 28 p. jouluk. 1,858 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. helmik. 336 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. tammik. 69 ja 70 §§. — ⁷⁾ S:n 7 p. syysk. 1,198 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. s. 31 ja 85. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 1 p. lokak. 1,355 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 7 p. toukok. 721 §.

suoritettiin kuluvana vuonna ja rakennuskonttorin ohjeitten mukaisesti sekä että täytetty alue anomuksen tekijän kustannuksella pidettiin siistinä. Samalla rahatoimikamari päätti ¹⁾ myöntää herra Cederhvarfille puheena olevan alueen käyttöoikeuden 5 vuodeksi vuoden 1927 alusta lukien ehdoin, että jos täytettyä aluetta mainitun ajan kuluessa tarvittiin johonkin kaupungin tarkoitukseen, kaupunki ilman korvausvelvollisuutta sai ottaa takaisin haltuunsa tarvettaan vastaavan osan siitä.

Siltavuorenrannan varrella suoritettu täyttämistyö. Helsingin yliopiston rehtorin anomuksesta rahatoimikamari päätti ²⁾ suostua siihen, että I kaupunginosan korttelissa n:o 140 olevalta yliopiston anatomisen laitoksen alueelta louhittava kivi kaadettiin Siltavuorenrannan täytteeksi, kuitenkin ehdoin, että työ suoritettiin rakennuskonttorin satamaosaston ohjeiden mukaisesti.

Kentän kuntoonpaneminen. Rahatoimikamari osoitti ³⁾ käyttövaroistaan 5,000 markkaa Kaivopuistossa Länt. Puistotien ja rannan välissä sijaitsevan kentän panettamiseksi kuntoon.

Alueen siistiminen. Kanava-, Länt. satama-, Kruunuvuoren- ja Ankurikatujen välisen alueen siistimiseksi rahatoimikamari myönsi ⁴⁾ käyttövaroistaan 5,000 markkaa.

Vallilan korttelin n:o 553 tasoittaminen. Sittenkuin Vallilan korttelissa n:o 553 oli toimitettu katselmus ⁵⁾, kamari päätti ⁶⁾ osoittaa 20,000 markkaa sen tasoitustöiden jatkamiseen sekä Sammatintien korjaamiseen.

Istutusten hoito. Vastaukseksi professori A. Ylpön tiedusteluun rahatoimikamari päätti ⁷⁾ ilmoittaa, että kaupunki oli halukas ottamaan huolehtiakseen yleisen sairaalan lastenosaston rakennuksia ympäröivien istutusten kunnossapidosta vuotuismaksusta, joka vuodelta 1927 olisi 16,500 markkaa ja vuosilta 1928 ja 1929 kumpaiseltakin 13,750 markkaa.

Johanneksen kirkon ja Kallion kirkon ympärillä olevien istutusten hoito ⁸⁾ päätettiin ottaa kaupungin toimeksi vuosiksi 1927—29 26,000 markan vuosimaksusta sekä saksalaista kirkkoa ympäröivän puistikon hoito ⁹⁾ 2,800 markan vuosimaksusta.

Alppilan hiihtomäki. Rahatoimikamari osoitti ¹⁰⁾ käyttövaroistaan 3,000 markkaa Alppilan hiihtomäen kunnossapitoa varten.

Kaisaniemen puiston järjestely. Rahatoimikamari oikeutti ¹¹⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen aloittamaan Kaisaniemen puiston järjestelytyöt ja käyttämään tähän tarkoitukseen 6,700 markkaa aikaisemmin myönnetystä siirtomäärärahasta.

Länt. Viertotiellä kasvavat puut. Rahatoimikamari myöntyi ¹²⁾ kaupungin-asemakaava-arkkitehdin esitykseen, että eräät Länt. Viertotietä levennettäessä poistettaviksi tuomitut Hesperian puiston kauniit vanhat puut saisivat toistaiseksi jäädä paikoilleen.

Puiden istuttaminen. Puiden istuttamiseksi Länt. Viertotielle rahatoimikamari myönsi ¹³⁾ 10,000 markkaa puiden istuttamista varten talousarvioon merkitystä määrärahadista sekä samasta määrärahadista 18,000 markkaa puiden istuttamiseksi Kaivopuistoon, minkä lisäksi kamari päätti ¹⁴⁾, että Kotkankadulle istutettaisiin puita kaupungingeodeetin laatiman profiilipiirustuksen

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24 p. elok. 5,074 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. huhtik. 618 §. — ³⁾ S:n 6 p. heinäk. 1,044 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. toukok. 798 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. kesäk. 1,010 §. — ⁶⁾ S:n 6 p. heinäk. 1,042 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. jouluk. 1,732 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. lokak. 1,430 § ja 22 p. lokak. 1,473 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. huhtik. 673 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28 p. huhtik. 3,853 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. tammik. 147 §. — ¹²⁾ S:n 15 p. kesäk. 938 §. — ¹³⁾ S:n 10 p. syysk. 1,231 ja 1,232 §§. — ¹⁴⁾ S:n 20 p. heinäk. 1,086 §.

mukaisesti, mutta että tämä päätös toteutettaisiin vasta kun tähän tarkoitukseen oli osoitettu tarpeelliset määrärahat.

Florantien viereinen istutus. Puiden istuttamismäärärahasta rahatoimikamari osoitti ¹⁾ 9,410 markkaa Florantien varrella olevan pienen istutuksen kuntoonpanemiseksi.

Istutusten aitaaminen. Rahatoimikamari hyväksyi ²⁾ Eläintarhan talvi-puttarhan ulkopuolella olevien istutusten ympärille teetetävän aitauksen piirustukset ehdoin, ettei siihen käytetty piikkilankaa.

Korkeasaassa suoritettut korjaukset. Korkeasaaren vesijohdon korjaamiseen rahatoimikamari myönsi ³⁾ 34,248: 60 markan suuruisen määrärahan rahatoimikamarin käytettäväksi kaupungin kiinteän omaisuuden aiheuttamiin tilapäisiin menoihin myönnetystä määrärahadista.

Sörnäsän satamaradan alainen viemärijohto. Sittenkuin rautatiehallituksen kanssa oli käyty neuvotteluja ⁴⁾ viemärijohtoon vetämisestä Sörnäsän satamaradan yli vievän katusillan alitse hallitus oli suostunut siihen, että työt suoritettiin sen toimesta rakennuskonttorin valvoessa niitä. Kaupungin osalle arvioitiin tulevan kustannuksia työpalkoista 13,456: 50 markkaa ja tarvittavista putkista 3,750 markkaa, mitkä määrät, yhteensä 17,206: 50 markkaa, rahatoimikamari osoitti ⁵⁾ mainitun sillan rakentamista varten myönnetystä ⁶⁾ määrärahadista.

Toukolan Viertotien alaiset viemärijohtot. Toukolan omakotiyhdistys oli anonut, että Toukolan Viertotie pantaisiin kuntoon ja siihen laskettaisiin viemärijohtot, jotta mainitun viertotien varrella olevain asuntonttien vuokraajat voisivat poistaa pohjaveden vuokratonteiltaan, ja rahatoimikamari päätti ⁷⁾ tämän johdosta kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta niin pian kuin mahdollista suorituttamaan loppuun jo alulle pannut johtotyöt Toukolan Viertotiellä.

Määrärahan myöntäminen viemärijohtoja varten. Rahatoimikamari myönsi ⁸⁾ käyttövaroistaan Yleisten töiden pääluokan kohdalta 160,000 markan suuruisen määrärahan viemärijohtojen asettamiseksi eräihin Mecheliniin- ja Sampokatujen osiin.

Määrärahan myöntäminen vesijohtoja varten. Vesijohtojen laskemiseksi Mechelinin- ja Runeberginkatujen väliseen osaan Museokatua, Arkadian- ja Lutherinkatujen väliseen osaan Ilmarisenkatua sekä Ilmarisen- ja Mechelininkatujen väliseen osaan Sampokatua rahatoimikamari osoitti ⁹⁾ 102,000 markkaa Vesijohtolaitos nimiseen lukuun merkityistä käyttövaroistaan.

Korttelissa n:o 178 suoritettavia vesijohtotöitä varten rahatoimikamari osoitti ¹⁰⁾ 2,856: 50 markkaa talousarvioon mainitun alueen kunnossapittoa varten merkitystä määrärahadista.

Salmisaaren vesiposti. Rahatoimikamari osoitti ¹¹⁾ Vesijohtolaitos nimiseen lukuun merkityistä käyttövaroistaan 12,000 markkaa vesipostin rakentamiseksi Salmisaareen.

Nikkilän sairaalan vedenottoaika. Rahatoimikamari antoi ¹²⁾ kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle tehtäväksi tutkia, miten Nikkilän sairaalan uuden paviljongin vedentarve oli tyydytettävissä. Tutkimuksen aiheuttamien kustannusten peittämiseksi kamari osoitti ¹²⁾ Vesijohtolaitos nimiseen

¹⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. syysk. 1,269 §. — ²⁾ S:n 18 p. toukok. 778 §. — ³⁾ S:n 6 p. heinäk. 1,037 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. elok. 1,119 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. syysk. 1,199 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. s. 84. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. kesäk. 1,006 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. helmik. 182 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. huhtik. 620 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. helmik. 3,015 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. marrask. 1,580 §. — ¹²⁾ S:n 8 p. tammik. 12 §.

lukuun merkityistä käyttövaroistaan 25,000 markkaa. Tämän määrän osoittauttua tarkoitukseensa riittämättömäksi kamari myönsi ¹⁾ 11,359: 35 markan lisämäärärahan suoritettavaksi edellä mainitusta talousarvion määrärahasta.

Väliaikaisen kemiallisen vedenpuhdistuksen järjestämiseksi Nikkilän sairaalaan rahatoimikamari osoitti ²⁾ käyttövaroistaan 10,000 markkaa.

Ojan puhdistaminen. Rakennuskonttorille annettiin ³⁾ tehtäväksi tarjona olevia määrärahoja hyväkseen käyttäen puhdistuttaa Oulunkylässä olevan Arkadian huvila-alueen rajaa myöten valtionrautateiden sikäläistä aluetta kohti ulottuva oja.

Ruskeasuo ja Usisipello. Sittenkuin tarkoitusta varten asetettu ⁴⁾ komitea oli jättänyt ehdotuksensa, joka koski Ruskeasuon ja Uudenpellon kaupunkiin yhdistämisestä johtuvia käytännöllisiä toimenpiteitä, rahatoimikamari päätti ⁵⁾ yleisistä käyttövaroistaan osoittaa 8,250 markkaa alueen puhtaanapitoon kuluvana vuonna ja 5,000 markkaa öljyvalaistuksen järjestämiseksi sekä Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 25,000 markkaa juomavesikaivon teettämiseksi, minkä ohessa vuoden 1927 menosääntöehdotukseen oli merkittävä määrärahat viemärijohtoja, hajotuskaivoa ja palo-kaivoa varten.

Kesänaikainen katuvalaistus. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾, että puoliyövalaistus lopetettaisiin toukokuun 16 p:nä ja aloitettaisiin uudestaan elokuun 7 p:nä sekä että kokoyövalaistus olisi keskeytyneenä toukokuun 25 p:stä heinäkuun 26 p:ään.

Katuvalaistuksen lisääminen. Rahatoimikamari osoitti käytettäväksi myönnetystä katuvalaistusmäärärahasta 2,600 markkaa 13 pylvään pystyttämiseksi Oulunkylästä Käpylän Pohjolantielle vievälle tielle ⁷⁾, 1,700 markkaa Vilhovuorenkadun alapuolella olevan venesillan valaisemiseksi ⁸⁾, 1,000 markkaa kahden Tähtitorninmäellä olevan lampun muuttamiseksi kokoyönlampuiksi ⁹⁾, 2,000 markkaa Unioninkadulla saksalaisen kirkon läheisyydessä olevan käymälän valaisemiseksi ⁹⁾, 21,000 markkaa katulyhtyjen asettamiseksi Käpylän viimeksi rakennetuille alueille ¹⁰⁾, 3,000 markkaa Torkkelin-, Hertan- ja Pasilankatujen sekä Katajanokan lentosataman ¹¹⁾ ja 3,360 markkaa Ahlqvistinkadun portaiden ¹²⁾ valaistuksen lisäämiseksi.

Valaistuksen järjestämiseksi Itämerenkadulle rahatoimikamari myönsi ¹³⁾ Sähkölaitos nimiseen lukuun merkityistä käyttövaroistaan 72,000 markan suuruisen määrärahan.

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön ilmoitettua, ettei sillä ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että kaupunki kiinnitti sähköjohtoja yhtiön It. Viertotielle pystyttämiin pylväisiin samalla tapaa kuin jo oli tehty Pakaankadulla ¹⁴⁾, rahatoimikamari myönsi ¹⁵⁾ Sähkölaitos nimiseen lukuun merkityistä käyttövaroistaan mainittuun tarkoitukseen sekä voimakkaampien lampujen hankkimiseen tarvittavan määrärahan, 95,000 markkaa.

Rahatoimikamari päätti, että Vanajantielle, tonttien n:ot 23 ja 25 väliselle rajalle, sijoitettaisiin lamppu ¹⁶⁾ sekä että Kulneffin- ja Kammionkatujen

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. kesäk. 1,011 §. — ²⁾ S:n 12 p. marrask. 1,582 §. — ³⁾ S:n 23 p. huhtik. 661 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 258. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 13 p. heinäk. 1,076 §; ks. myös tätä kert. s. 84. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. toukok. 724 § ja 20 p. heinäk. 1,080 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. syysk. 1,234 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. syysk. 5,544 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 24 p. syysk. 1,305 §. — ¹⁰⁾ S:n 22 p. lokak. 1,472 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. marrask. 1,575 §. — ¹²⁾ S:n 10 p. jouluk. 1,763 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. toukok. 722 §. — ¹⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 58. — ¹⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 4 p. toukok. 711 §. — ¹⁶⁾ S:n 14 p. toukok. 765 §.

välisen Länt. Viertotien osan katuvalaistus järjestettäisiin¹⁾. Katulyhtyjä oli myös asetettava Ahlqvistin- ja Fredrikinkaduille sekä Florantielle²⁾.

Määrärahan myöntäminen kaasulaitokselle. Kaasulaitos oikeutettiin³⁾ 110,000 markalla hankkimaan varalaitte koksinkuljetussäiliöiden tyhjentämistä varten; mainittu rahamäärä oli suoritettava lukuun Kaasulaitos merkityistä rahatoimikamarin käyttövaroista.

Sähkökaapeliverkko. Sähkölaitos oikeutettiin⁴⁾ eräihin määrättyihin paikkoihin pystyttämään kaapeliverkkoaan varten jakokaappeja ja velvoitettiin samalla sopimaan liikenteenjärjestelykomitean kanssa niiden tarkoituksenmukaisesta valaisemisesta.

Asuntotarkastuskonttori. Asuntotarkastuskonttorin huoneistossa suoritettavia sähköjohtotöitä varten rahatoimikamari osoitti⁵⁾ käyttövaroistaan 112: 80 markkaa.

Määrärahan myöntäminen korkeajännityskaapelia varten. Korkeajännityskaapelin jatkamiseksi Vanhassakaupungissa olevaan vesijohtolaitoksen konehuoneeseen rahatoimikamari osoitti⁶⁾ 118,000 markkaa Sähkölaitos nimiseen lukuun merkityistä käyttövaroistaan.

Sähkövirran jakeminen Hertonäsiin. Hertonäsin sähköyhdistys oli anout, että se saisi jaella sähkövirtaa Hertonäsin tilan alueelle, ja rahatoimikamari päätti⁷⁾ antaa asiamiehelleen tehtäväksi kaupunginvaltuuston sähkövoiman antamisesta Hertonäsiin tekemän päätöksen⁸⁾ pohjalla sopia hakijan kanssa puheena olevasta jakelusta.

Kasarmintorin hallin sähköjohdot. Sähköjohtojen asettamiseksi Kasarmintorin halliin rahatoimikamari myönsi⁹⁾ 11,300 markan suuruisen määrärahan Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Sähköjohtojen korjaukset. Rahatoimikamari kehoitti¹⁰⁾ rakennuskonttoria ryhtymään terveydenhoitlautakunnan huoneiston sähköjohtojen korjauksiin.

Radioantennit. Eräiden henkilöiden anottua maistraatilta oikeutta radioantennien vetämiseen kaupungin katujen yli rahatoimikamari päätti¹¹⁾ asiasta antamissaan lausunnoissa puoltaa anomuksiin myöntymistä. Parissa tapauksessa kamari ehdotti¹²⁾ tällaisia anomuksia evättäväksi.

Rahatoimikamari päätti¹³⁾ valtuuttaa kaupungin talojen isännöitsijän myöntämään lupia radioantennien asettamiseen asianomaisiin taloihin, kuitenkin siten, että kamarille oli annettava ilmoitus myönnettyistä luvista.

Uudet raitiotielinjat. Rahatoimikamari oikeutti¹⁴⁾ Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön aloittamaan Arabian uuden raitiotielinjan liikennöimisen, kuitenkin ehdoin, että vaunujen nopeus korttelissa n:o 914 olevassa raidesilmukassa oli vähäinen sekä ettei henkilökuljetus sillä kohtaa ollut sallittu, ennenkuin

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 21 p. toukok. 799 §. — ²⁾ S:n 21 p. toukok. 800 §. — ³⁾ S:n 9 p. helmik. 173 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. lokak. 1,470 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. maalisk. 3,431 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 12 p. marrask. 1,578 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. marrask. 1,581 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 135. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. kesäk. 947 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. lokak. 1,428 §. — ¹¹⁾ S:n 22 p. tammik. 98 ja 99 §§, rkmrin jstn pöytäk. 13 p. tammik. 2,605 §. 20 p. tammik. 2,685 §, 3 p. helmik. 2,818 §, 17 p. helmik. 3,013 ja 3,014 §§, 10 p. maalisk. 3,280 §, 24 p. maalisk. 3,464, 3,467 ja 3,468 §§, 31 p. maalisk. 3,505 ja 3,506 §§, 7 p. huhtik. 3,586 ja 3,590 §§, 14 p. huhtik. 3,703-§, 21 p. huhtik. 3,784 ja 3,785 §§, 28 p. huhtik. 3,864 ja 3,865 §§, 12 p. toukok. 4,037, 4,038 ja 4,039 §§, 2 p. kesäk. 4,268 §, 27 p. heinäk. 4,836 ja 4,837 §§, 8 p. syysk. 5,295 §, 15 p. syysk. 5,359 §, 22 p. syysk. 5,552 §, 29 p. syysk. 5,590 §, 20 p. lokak. 5,884 §, 5,888 ja 5,896 §§, 10 p. marrask. 6,179 ja 6,180 §§, 1 p. jouluk. 6,490, 6,510 ja 6,511 §§, 16 p. jouluk. 6,719 ja 6,720 §§ sekä 29 p. jouluk. 6,921 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. tammik. 2,687 § ja 5 p. toukok. 3,940 §. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. jouluk. 1,725 §. — ¹⁴⁾ S:n 21 p. syysk. 1,299 §.

ratapengertä oli levennetty. Sittenkuin toisessa tarkastuksessa oli todettu, että pengertä oli levennetty ja vahvistettu, kamari peruutti¹⁾ edellä mainitun ehdon ja myönsi luvan esteettömän liikenteen harjoittamiseen puheena olevallakin radan osalla.

Saatuana Erottajalle rakennetun kiertoraiteen tarkastusta koskevat asiakirjat rahatoimikamari oikeutti²⁾ Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön harjoittamaan liikennettä mainitulla raiteella.

Raitiotieraiteiden siirtäminen. Rahatoimikamari kehoitti³⁾ Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiötä siirtämään Länt. Viertotiellä olevat raiteet keskelle katua; raiteiden siirtäminen Kulneffin- ja Runeberginkatujen välillä sai kuitenkin jäädä, kunnes kaupunki oli panettanut mainitun viertotien osan kuntoon.

Ajuriaseman siirtäminen. Rahatoimikamari päätti⁴⁾, että Merikadulla Kapteeninkadusta länteen oleva vuokra-ajuriasema siirrettäisiin Merisatamaan, Laivurinkadun jatkon länsipuolelle, sekä että siirron aiheuttamat, 12,000 markaksi arvioidut kustannukset suoritettaisiin satama-alueella olevien katujen ja kanavain korjaus- ja kunnossapitomäärärahasta.

Proomujen poistaminen satama-alueelta. Rakennuskonttorille annettiin⁵⁾ tehtäväksi poistaa Jätkäsaaren pohjoisrannalta siellä olevat proomut sekä harkintansa mukaisesti käyttää ne kaupungin tarpeisiin.

Katajanokan kanavan yli vievä silta. Rakennuskonttoria kehoitettiin⁶⁾ heti ryhtymään toimenpiteisiin kaupunginvaltuuston päätöksen⁷⁾ mukaisesti Katajanokan kanavan yli teetettävän sillan rakentamiseksi. Kamari osoitti tähän tarkoitukseen 30,000 markkaa Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Venelaiturit. Venelaiturin rakentamiseksi Vilhovuorenkadun päähän rahatoimikamari osoitti⁸⁾ 9,000 markan suuruisen määrärahan Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa oli anonut lupaa kiviarkulle tehdyn laiturin rakentamiseen sekä kahden kiinnityspoijun asettamiseen It. Pihlajasaaren rantaan, ja rahatoimikamari päätti⁹⁾ myöntyä tähän anomukseen ehdoin, että asemapiirustuksista ja laiturin piirustuksista jätettiin kappale kaupungin rakennuskonttorille, jonka tuli valvoa työn suoritusta, sekä että kiinteät siltalaitteet vuokrakauden päättyessä joutuivat kaupungin omaisuudeksi.

Konttoripäällikkö N. Långhjelm oli anonut oikeutta yleisölle toukokuun 15 p:n ja syyskuun 15 p:n välisenä aikana vuokrattavia soutuveineitä varten aiotun ponttoonisillan kiinnittämiseen Ullanlinnan kylpylaitoksen luona olevaan laituriin sekä vartijantuvan rakentamiseen rannalle sillankorvaan. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ myöntää hakijalle tämän oikeuden 5 vuoden ajaksi 1,000 markan vuosivuokrasta ja ehdoin, että vartijantupa rakennettiin ponttoonille, että hakija kustansi kaikki ponttoonin yhdistämisestä laituriin johdettavat työt, ennen työhön ryhtymistä alisti kaikki piirustukset rakennuskonttorin hyväksyttäväksi sekä sitoutui kolmen kuukauden kuluessa irtisanomisesta poistamaan vartijantuvan ja ponttoonisillan, mikäli ne osoittautuivat liikennettä häiritseviksi tai muuten haitallisiksi, kuitenkin niin, että tällä sen irtisanomisen tuli tapahtua kolme kuukautta ennen toukokuun 15 p:ää.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. lokak. 1,427 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 1,502 §. — ³⁾ S:n 15 p. kesäk. 937 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. kesäk. 920 §. — ⁵⁾ S:n 24 p. elok. 1,154 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. maalisk. 409 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 20. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 418 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. maalisk. 419 §. — ¹⁰⁾ S:n 11 p. toukok. 727 §.

Musta- ja Hevossaaret. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ osoittaa käyttövaroit-
taan 2,937: 60 markkaa Musta- ja Hevossaarten siltain korjauksiin.

Tulenvaaran torjuminen kaupungin taloissa. Tulipalojen ehkäisemiseksi rahatoimikamari velvoitti ²⁾ kansakoulutalojen ja muiden kaupungin talojen isännöitsijät huolehtimaan siitä, että taloja lämmitettäessä noudatettiin mah-
dollisimman suurta varovaisuutta ja mikäli mahdollista käytettiin suojusris-
tikkoa, sekä päällystämään lattiat tulisijain edustalta pellillä.

Kaupungin rakennusten korjaukset. Rahatoimikamari osoitti yleisistä käyttövaroistaan 16,000 markkaa korjausten suorittamiseksi niissä huoneissa, joita käytettiin raastuvanoikeuden neljännen ja viidennen osaston vankien säilytyskoppeina ³⁾, 285 markkaa toisen kaupunginvoudin konttorin vahti-
mestarin huoneen korjauksiin ⁴⁾, 2,000 markkaa korttelin n:o 178 tehdas-
rakennuksen n:o 5 korjaamiseen sekä 3,000 markkaa saman rakennuksen
väliseinän päällystämiseen peltilevyillä ⁵⁾ samoin kuin 50,000 markkaa vesiklosettien asettamiseksi Teatteriesplanaadissa olevaan mukavuuslaitokseen ⁶⁾.

Kaupungintalon lattia- ja korjauksiin kamari myönsi ⁷⁾ 4,854: 60 markkaa Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan. Samoista varoista myönnettiin ⁸⁾ 20,500 markkaa Kaarlenkadun talon n:o 11 kunnossapitoon. Viimemainittu määräraha osoittautui kuitenkin tarkoituk-
seensa riittämättömäksi, minkä johdosta kamari myönsi ⁹⁾ yleisistä käyttö-
varoistaan 6,068: 75 markan lisämäärärahan.

Välilattian rakentamiseksi kaasulaitoksen ammoniakkimakasiiniin kamari osoitti ¹⁰⁾ 38,000 markkaa Kaasulaitos nimiseen lukuun merkityistä käyttö-
varoistaan.

Kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettiin käytettävissä olevia
talousarvion määrärahoja hyväkseen käyttäen ensi tilassa korjauttamaan
koleraparakkien vahingoittuneet viemärijohdot ¹¹⁾ sekä suorituttamaan eräitä
muutostöitä Länsirannassa olevissa tullilaitoksen huoneistoissa ¹²⁾.

Rahatoimikamari päätti ¹³⁾, että G. W. Hyvösen rahaston varoista sai
käyttää 24,000 markkaa Kotkankadun talon n:o 14—16 korjauskustannusten
suorittamiseen.

Suomenlinnan liikenne. Rahatoimikamari hyväksyi ¹⁴⁾ eräin muutoksin
rakennuskonttorin laatiman ehdotuksen Suomenlinnan matkustajain odotus-
paviljongiksi vuokratun huoneiston sisustamiseksi ja osoitti käyttövaroistaan
17,000 markkaa puheena olevaa työtä varten.

Rakennusten myynti. Ne neuvottelut, joihin vuonna 1925 oli ryhdytty ¹⁵⁾
liikemies H. Peltolan kanssa erään Vallilassa olevan puumakasiinin myymi-
sestä, eivät olleet johtaneet tulokseen, mutta herra Peltolan pyynnöstä ne
pantiin uudestaan alulle, ja rahatoimikamari päätti ¹⁶⁾ hyväksyä hänen tar-
jouksensa lunastaa makasiini 70,000 markasta, mistä määrästä 20,000 markkaa
suoritettaisiin kauppaa päätettäessä, 20,000 markkaa joulukuun 31 p:nä 1926
ja 15,000 markkaa kahden seuraavan vuoden joulukuun 31 p:nä. Sitäpaitsi
ostajan tuli suorittaa 10 %:n korko maksamattomalle kauppahinnalle sekä
asettaa kamarin kanslian hyväksymä takaus kaupungin saatavan vakuudeksi.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. syysk. 1,249 §. — ²⁾ S:n 22 p. tammik. 110 §. — ³⁾ S:n 8 p. kesäk. 929 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. elok. 5,009 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. lokak. 1,461 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. kesäk. 905 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. tammik. 64 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. helmik. 240 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. elok. 1,121 §. — ¹⁰⁾ S:n 3 p. jouluk. 1,738 §. — ¹¹⁾ S:n 4 p. toukok. 708 §. — ¹²⁾ S:n 3 p. jouluk. 1,730 §. — ¹³⁾ S:n 27 p. heinäk. 1,094 §. — ¹⁴⁾ S:n 9 p. huhtik. 585 §; vrt. tätä kert. s. 19 ja 160. — ¹⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 207. — ¹⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 23 p. helmik. 362.

Rakennuskonttorille annettiin ¹⁾ tehtäväksi julkisella huutokaupalla myydä eräs Salmisaaressa sijaitseva huvilarakennus ehdoin, että ostaja sitoutui toimittamaan pois rakennuksen ennen vuoden loppua tai myöskin sopimaan toiminimen Julius Tallberg kanssa sen pysyttämisestä paikallaan; viimeainitussa tapauksessa kaupungin kanssa oli tehtävä kadulle ulottuvaa rakennuksen osaa koskeva sopimus.

Samaten tuli rakennuskonttorin huutokaupalla tarjota myytäväksi oikeus repiä ja kuljettaa pois eräs Kaisaniemenkadun tontilla n:o 5 sijaitseva rakennus ²⁾.

Konttori ilmoitti ³⁾ sittemmin, että edellinen rakennus oli myyty 4,600 ja jälkimmäinen 1,000 markasta.

Eräs Hietaniemenkadun varrella oleva heinälato myytiin ⁴⁾ tehtailija V. Pelanderille 1,000 markasta ehdoin, että se oli revittävä ja kuljetettava pois ennen huhtikuun 15 p:ää.

Tuberkelitautisten asuinrakennus. Sosiaaliministeriön myönnettyä kaupungille 210,000 markan suuruisen kuoleuslainan kortteliin n:o 382 teetettäväksi suunniteltua tuberkelitautisten asuinrakennusta varten rahatoimikamari kehoitti ⁵⁾ kaupungin yleisten töiden hallitusta ryhtymään puheena olevaan rakennustyöhön ja siinä noudattamaan mitä suurinta säästäväisyyttä sekä tässä tarkoituksessa lykkäämään eräitä hallituksen ehdottamia tasoitustöitä toistaiseksi.

Vapaamuurarin hauta. Rahatoimikamari oikeutti ⁶⁾ Föreningen Granatenhjelm nimisen yhdistyksen omalla kustannuksellaan aitauttamaan Kaisaniemessä olevan Vapaamuurarin haudan, minkä ohessa kamari päätti, että aidattu paikka pantaisiin kuntoon ja sinne kaupungin varoilla istutettaisiin koristekasveja. Samalla hyväksyttiin puheena olevan aitauksen piirustukset.

Alueen aitaaminen. Rahatoimikamari osoitti ⁷⁾ luvussa Vesijohtolaitos olevista käyttövaroistaan 10,000 markkaa erään mainitulle laitokselle vuokratun, sen työpajan viereisen varastopaikan aitaamiseksi sekä sen vuokrauksen suorittamiseksi.

Asunto-osuuskunta Käpy r. l. oikeutettiin ⁸⁾ anomuksesta lykkäämään omistamiensa, vuonna 1923 rakennettujen 12 Käpylän talon laudoittaminen ja maalaaminen elokuun 1 p:ään; yhtiön helmikuussa vuonna 1924 valmistuneet 3 taloa oli laudoitettava ja maalattava kesällä 1927, jolloin myös oli rakennettava lautaaita tonttialueiden ympärille.

Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnat oikeutettiin ⁹⁾ lykkäämään eräiden vuokraamiensa Käpylän alueiden aitaaminen heinäkuun 1 p:ään 1927.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Tilapäinen luotto. Rahatoimenjohtaja ilmoitti ¹⁰⁾, että valtiovarainministeriö huhtikuun 6 p:nä oli myöntänyt kaupungille 15,000,000 markan suuruisen lyhytaikaisen lainan Suomen pankin alinta diskonttokorkkoa vastaan ja muuten ehdoin, että laina maksettiin takaisin vaadittaessa, kuitenkin viimeistään kesäkuun 30 p:nä.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. marrask. 1,689 §. — ²⁾ S:n 30 p. marrask. 1,690 §. — ³⁾ S:n 17 p. jouluk. 1,801 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. tammik. 2,715 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. toukok. 843 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. kesäk. 917 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. kesäk. 4,451 §. — ⁸⁾ S:n 31 p. maalisk. 3,508 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. syysk. 5,348 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 6 p. huhtik. 577 § ja rkmrin jstn pöytäk. 7 p. huhtik. 3,565 §.

Rahatoimikamari päätti¹⁾ ottaa New Yorkin National City Bankista 2,000,000 dollarin konttokuranttilainan 6 kuukaudeksi 5½ %:n vuosikorkoa vastaan, mihin tuli lisäksi 1 %:n vuotuinen provisio ja ¼ %:n hyvitys vuosittain Suomen pankille, joka jätti ulkomaisia obligatioita lainan suorittamisen vakuudeksi. Sopimus uudistettiin²⁾ sittemmin 1 vuodeksi lukien joulukuun 15 p:stä samoin ehdoin, paitsi että provisio olisi ½ % kerta kaikkiaan.

Lisävero. Rahatoimikamari päätti³⁾ pankkilaitokselle Banque Privée osoitetussa kirjelmässä ilmoittaa, ettei kaupunki aikonut suorittaa Ranskassa liikkeessä olevista obligatiolainoistaan sitä lisäveroa, joka oli säädetty suoritettavaksi vuonna 1925 arvopapereista saadusta tulosta.

Obligatioiden ja korkolippujen lunastaminen. Basler Handelsbankin anomuksesta rahatoimikamari päätti⁴⁾ ennen vuoden 1927 kesäkuun 1 p:n arvontaa antaa pankille luettelon niistä vuoden 1902 lainaobligatioista, jotka niihin kuuluvine korkolippuineen tulivat lunastettaviksi Sveitsin frangeissa.

Saatuaan tiedon korkeimman oikeuden Den Norske Creditbank nimisen pankin ja Turun kaupungin välisessä velkomisjutussa antamasta tuomiosta rahatoimikamari päätti⁵⁾, että myöskin Helsingin kaupungin tuli sitä noudata ja että siis toukokuun 27 p:nä 1921 annettua, Suomen ja ulkomaan rahassa annettujen obligatioiden ja korkolippujen lunastamista eräissä määrättyissä tapauksissa koskevaa lakia ei ollut sovellettava lunastettaessa niitä kaupungin lainaan kuuluvia obligatioita ja korkolippuja, jotka olivat langetteet maksettaviksi ennen vuoden 1921 kesäkuun 3 p:ää, jolloin edellä mainittu laki astui voimaan.

Rahatoimikamari vahvisti⁶⁾ vuosien 1892, 1898, 1900 ja 1902 lainain eri obligatiosarjain yksityiskohtaisen kuoletussuunnitelman.

Ranskassa asuvat kaupungin vuoden 1922 obligatiolainaan kuuluvien obligatioiden omistajat olivat Banque Privée nimisen toiminimen välityksellä anoneet, että he saisivat lunastaa mainitut obligatiot Ruotsin kruunuissa tai Sveitsin frangeissa, mutta kamari päätti⁷⁾ evätä tämän anomuksen.

Toiminimeltä Steen Frères & C:o päätettiin⁸⁾ ostaa 1,500 vuoden 1902 lainaan kuuluvaa obligatiota 34 dollarin hinnasta obligatiolta.

Rahatoimikamari päätti⁹⁾ Suomen rahassa lunastaa kaksi vuoden 1900 obligatiolainaan kuuluvaa, elokuun 1 p:nä 1915 ja helmikuun 1 p:nä 1916 erääntynyttä korkolippua.

Obligatioiden arvonta. Vuonna 1926 arvottiin seuraavat määrät kaupungin obligatiolainoihin kuuluvia obligatioita, nim.: marraskuun 1 p:nä vuoden 1892 4½ %:n lainasta 68 obligatiota à 5,000 markkaa, 259 obligatiota à 1,000 markkaa ja 346 obligatiota à 500 markkaa, helmikuun 1 p:nä vuoden 1898 3½ %:n lainasta 3 obligatiota à 5,000 markkaa, 6 obligatiota à 2,000 markkaa, 9 obligatiota à 1,000 markkaa ja 21 obligatiota à 500 markkaa, vuoden 1900 4 %:n lainasta 3 obligatiota à 5,000 markkaa, 6 obligatiota à 2,000 markkaa, 7 obligatiota à 1,000 markkaa ja 13 obligatiota à 500 markkaa, kesäkuun 1 p:nä vuoden 1902 4 %:n lainasta 197 obligatiota à 500 markkaa sekä maaliskuun 27 p:nä vuoden 1916 5 %:n lainasta 20 sitoumuskirjaa à 25,000 markkaa. Arvottavaksi määrätyn obligatiomäärän sijasta kaupunki lunasti: vuoden 1909 4½ %:n lainasta 69 obligatiota à 2,515 markkaa, vuoden 1911 4½ %:n lainasta 124 obligatiota à 2,515 markkaa ja 107 obligatiota

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. kesäk. 869 §, 14 p. kesäk. 935 § ja 15 p. kesäk. 940 §. — ²⁾ S:n 3 p. jouluk. 1,708 §. — ³⁾ S:n 16 p. helmik. 321 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. lokak. 1,477 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. lokak. 1,479 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. huhtik. 646 § ja 26 p. lokak. 1,478 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. toukok. 774 §. — ⁸⁾ S:n 24 p. syysk. 1,307 §. — ⁹⁾ S:n 7 p. jouluk. 1,753 §.

à 503 markkaa, vuoden 1913 5 %:n lainasta 235 obligatiota à 536 markkaa, vuoden 1917 5 %:n lainasta 14 obligatiota à 10,000 markkaa, 12 obligatiota à 5,000 markkaa ja 12 obligatiota à 1,000 markkaa, vuoden 1919 ensimmäisestä 5½ %:n obligatiolainasta 12 obligatiota à 10,000 markkaa, 11 obligatiota à 5,000 markkaa ja 61 obligatiota à 1,000 markkaa, vuoden 1919 toisesta 5½ %:n obligatiolainasta 68 obligatiota à 1,000 markkaa ja 12 obligatiota à 500 markkaa samoinkuin vuoden 1922 7 %:n lainasta 260 obligatiota à 5,000 markkaa.

Osakkeiden myynti. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ myydä Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1:lle kaksi kaupungin omistamaa mainitun yhtiön osaketta niiden nimellisarvosta eli yhteensä 12,000 markasta.

Luoton myöntäminen. Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnot nimisen yhtiön anomuksesta rahatoimikamari myönsi ²⁾ mainitulle yhtiölle 200,000 markan tilapäisen lainan 9 %:n korkoa vastaan siten, että ⅓ lainasta oli suoritettava yhden, ⅓ kahden ja ⅓ kolmen kuukauden kuluttua.

Lahjoitusrahastoista myönnetyt lainat. Asunto-osakeyhtiö Sturelle myönnettiin ³⁾ kaupungin lahjoitusrahastoista 800,000 markan suuruinen laina 8½ %:n korolla kuuden kuukauden irtisanomisajoin kiinnitystä vastaan yhtiön uudisrakennukseen ehdoin, että laina nostettiin vasta rakennuksen valmistuttua, että kiinnitysetu vastasi 30 % kiinteistön arvosta sekä muuten tavallisin ehdoin.

Eräiden rakennusten ostamiseksi Pitäjänmäestä Diakonissalaitoksen tuberkelitautisten lasten kodille myönnettiin ⁴⁾ mainitulle laitokselle kaupungin lahjoitusvaroista 40,000 markan laina 8 %:n vuotuisin koroin, 3 kuukauden irtisanomisajoin sekä ehdoin, että kaupunki lainan suorittamisen vakuudeksi sai ensimmäisen kiinnityksen johonkin laitoksen kiinteistöistä, jonka arvo oli vähintään kolme kertaa lainamäärää suurempi.

Monttööri J. V. Toivolalle, joka rakensi itselleen omaa kotia Toukolan korttelin n:o 916 tontille n:o 7, oli yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta myönnetty 16,000 markan kuoletuslaina. Ratkaisematon avioero-oikeudenkäynti esti kuitenkin Toivolaa saamasta kiinnitystä lainan vakuudeksi ja siten myöskin nostamasta lainamäärää. Tähän viitaten monttööri Toivola anoi kaupungin varoista tilapäistä 8,000 markan suuruista lainaa, ja rahatoimikamari myöntyi ⁵⁾ hänen anomukseensa ehdoin, että lainasta suoritettiin korkoa 9 %:n mukaan sekä että kaksi talonomistajaa suostui takaukseen sen suorittamisesta.

Lainaehtojen muuttaminen. Helsingin makasiiniosakeyhtiön anomuksesta rahatoimikamari päätti ⁶⁾ että erään yhtiölle kaupungin lahjoitusrahastoista myönnetyn lainan 250,000, markkaa, sai muuttaa kuoletuslainaksi, jonka kuoletusmaksut suoritettaisiin puolivuositain, 1/24 lainamäärästä kullakin kerralla.

Evätty takausanomus. Rahatoimikamari epäsi ⁷⁾ Helsingin puhelin yhdistyksen tekemän esityksen, että kaupunki ottaisi taatakseen erään 30,000,000 markan suuruisen lainan, jonka yhdistys aikoi ottaa ulkomailta kaupungin puhelinverkon täydellisestä automatisoinnista aiheutuvien kustannusten peittämiseksi.

Kaupungin saatavain vakuudet. Rahatoimikamari kehoitti ⁸⁾ rahatoimikonttoria ennen kesäkuun 1 p:ää täydentämään ja oikaisemaan ne kaupungin

¹⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. huhtik. 591 §. — ²⁾ S:n 15 p. kesäk. 945 §. — ³⁾ S:n 31 p. elok. 1,174 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. tammik. 141 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. maalisk. 398 § ja 12 p. maalisk. 441 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. kesäk. 871 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. tammik. 9 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. maalisk. 456 ja 660 §§, 29 p. kesäk. 1,033 § ja 31 p. elok. 1,173 §.

vakuusasiakirjat, jotka olivat uskotut konttorille ja jotka toimitetussa tarkastuksessa oli havaittu jollakin tavoin puutteelliseksi, minkä ohessa kamari ryhtyi erinäisiin muihin toimenpiteisiin kaupungin oikeuksien turvaamiseksi.

Samalla annettiin¹⁾ kamarin asiamiehelle tehtäväksi selvittää, voitaisiinko luopua vaatimasta takausta vuokramaksujen suorittamisesta, edellyttäen että vuokramaksujen ennakkosuoritus saatiin kyllin tehokkaaksi, tai olisiko, jos entinen järjestelmä säilytettäisiin, syytä velvoittaa kaupungin lainanottajat aina eräänäntynyt korkoa maksaessaan eri lomakkeeseen merkitsemään selvitys siitä, elivätkö hänen takausmiehensä ja olivatko he edelleen täysivaraaisia.

Sittemmin kamari päätti²⁾, että toistaiseksi sovellettaisiin seuraavia periaatteita:

1) sellaisiin vuokrasopimuksiin nähden, jotka myönsivät vuokraajalle vuokra-alueen vapaamman käyttöoikeuden:

a) vuosivuokran ollessa 1,000 markkaa tai suurempi oli vaadittava kiinnitys vuokraoikeuteen sekä erikoistapauksissa, rahatoimikamarin katsoessa sen tarpeelliseksi, lisäksi takaus;

b) jos vuosivuokra alitti 1,000 markkaa, ei vaadittaisi takausta, mutta maksu oli suoritettava neljännesvuosittain ennakolta;

2) sellaisiin vuokrasopimuksiin nähden, jotka eivät myöntäneet vuokraajalle vuokra-alueen vapaampaa käyttöoikeutta:

a) vuokraajan ei tarvinnut antaa takausta, mutta hänen tuli suorittaa vuokramaksu neljännesvuosittain ennakolta;

b) milloin kaupunginvaltuuston vahvistama vuokrasopimus edellytti takausta, tuli kaupungin tyytyä yleisen notaarin vuokraajan vakavaraisuudesta antamaan todistukseen;

c) milloin rahatoimikamari oli erityisesti päättänyt, että takaus oli annettava, tuli kamarin tai sen tähän valtuuttaman henkilön hyväksyä takausmiehet; nämä oli luetteloitava ja luetteloon vuosittain merkittävä vuokraajan antama todistus siitä, että hänen takausmiehensä elivät.

Lainan irtisanominen. Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta myönnetty 3,300 markan suuruinen laina, joka oli kiinnitetty Toukolan korttelin n:o 913 tonttiin n:o 1, päätettiin³⁾ sanoa irti, koska tontilla aikaisemmin ollut rakennus oli revitty ja sen sijaan rakennettu uudisrakennus, joka käsitti suurempia huoneistoja kuin rahaston säännöissä edellytettiin.

Talousarvioehdotus. Rahatoimikamari velvoitti⁴⁾ kaupungin virastot ja lautakunnat lähettämään vuoden 1927 talousarvioehdotukset ennen syyskuun 1 p:ää sekä ilmoitti, että talousarvion palkkamäärärahat oli arvioitava IX palkka-asteikon mukaan.

Rahatoimikamari päätti⁵⁾, että vuoden 1927 talousarvioehdotus laadittaisiin samojen periaatteiden mukaisesti kuin kuluvan vuoden vastaava ehdotus.

Notaari G. Brotherukselle osoitettiin⁶⁾ maksettavaksi 5,000 markkaa, vanhemmalle kaupunginkirjanpitäjälle E. Jernströmille 1,500 markkaa ja ylimääräiselle apulaiselle A. Happoselle 1,500 markkaa heidän suorittamastaan ylityöstä ja avustuksesta talousarvion laadinnassa.

Kiinnityksen siirtäminen myöhemmäksi. Rahatoimikamari suostui⁷⁾ siihen, että sen 90,000 markan suuruisen lainan, jonka valtiovarainministeriö oli

¹⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. maalisk. 456 ja 460 §§, 29 p. kesäk. 1,033 § ja 31 p. elok. 1,173 §.
— ²⁾ S:n 27 p. huhtik. 679 §. — ³⁾ S:n 7 p. syysk. 1,221 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. toukok. 833 §.
— ⁵⁾ S:n 31 p. elok. 1,171 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. marrask. 1,609 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. lokak. 1,488 §.

myöntänyt Osakeyhtiö Virkamiesasuntola Apollonkatu 18:lle, sai kiinnittää yhtiön kiinteistöön etuoikeuksin ennen kaupungin kuoletuslainaa. Samaten oikeutettiin¹⁾ Asunto-osakeyhtiö Sturenkatu 32—34 kiinnityttämään kiinteistönsä eräs 235,000 markan suuruinen laina etuoikeuksin ennen kaupungin lainaa.

Sähkölaitoksen huoltokonttori. Sähkölaitoksen kassalaitos oikeutettiin²⁾ ottamaan tallettaakseen laitoksen huoltokonttorin varoja sekä suorittamaan niistä enintään sama korko, minkä laitos maksoi kaupunginkassan antamasta luotosta.

Naisten työtupain tulot. Rahatoimikamari oikeutti³⁾ naisten työtupain johtokunnan jatkuvasti käyttämään kantamiensa tuloja esiintyvien menojen peittämiseen sekä vuoden alkupuoliskona käyttämään 450,000 markkaa ja vuoden jälkipuoliskona loput näitä laitoksia varten talousarvioon merkityistä määrärahoista.

Kunnallisverotus. Verotuslautakunnan ilmoitettua, että tutkijalautakunnan suoritettua työnsä veroäyriä lukumäärä nousi 20,850,827:ään, rahatoimikamari päätti⁴⁾, että vuoden talousarviossa verottamalla koottavaksi vahvistettu määrä, 143,710,311:96 markkaa, oli perittävä verovelvollisilta 7 markan mukaan veroäyriä.

Rahatoimikamari määräsi⁵⁾, minä päivinä vuoden 1925 kunnallisverojen kanto oli suoritettava. Samalla kamari päätti, ettei tilapäisiä kantopaikkoja enää järjestettäisi muualle kuin Pasilaan, Käpylään ja Toukolaan.

Valtion tulo- ja omaisuusveron kanto. Rahatoimikamari päätti⁶⁾ valtioneuvostolle lähetettävässä kirjelmässä ilmoittaa, että kaupungille valtion tulo- ja omaisuusveron kannosta vuosittain koitui kustannuksia n. 900,000 markkaa, siitä vähintään 350,000 markkaa suoranaisia rahamenoja, sekä anoa, että kaupungille mainitusta kannosta tuleva korvaus arvioitaisiin todellisia kustannuksia vastaavaksi.

Ulosottolaitoksen maksujen kanto. Toinen kaupunginvouti oli anonut, että ulosottoviranomaisten perittäviksi jätetyt verot saisi maksaa ainoastaan kaupunginvoudin konttoriin, mutta rahatoimikamari päätti⁷⁾ evätä tämän anomuksen, koska voimassa oleva järjestelmä oli ollut käytännössä vain hyvin lyhyen ajan ja rahatoimikonttori oli velvollinen 1 à 2 tunnin kuluessa puheena olevan veromäärän suorituksesta antamaan siitä tiedon kaupunginvoudin-konttoriin.

Sittemmin kamari päätti⁸⁾, että verovelvolliselta, joka sen jälkeen kuin hänen verolippunsa jo oli jätetty ulosottoin perittäväksi, suoritti rahatoimikonttoriin hänelle määrätyn veron, oli veromäärän ollessa 2,000 markkaa pienempi, kannettava lisäksi 6 markkaa ja suuremmista määristä 12 markkaa, mitkä varat tulisivat kaupunginvoudinkonttorin ulosottoapulaisille. Henkilöitä, jotka mahdollisesti kieltäytyivät noudattamasta tätä kamarin päätöstä, oli kehoitettava maksamaan veronsa kaupunginvoudinkonttoriin.

Eknäsin tilalle vuodelta 1924 määrätty vero, 485:08 markkaa, oli suoritettava kamarin vuoden 1925 käyttövaroista⁹⁾.

Eknäsin tilan vuokraaja A. Wathén oli anonut, että hänet vapautettaisiin maksamasta Porvoon maalaiskunnan hänen maksettavakseen panemaa 2,250:05 markan suuruista veroa vuoden 1924 metsänkasvusta, mutta raha-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. jouluk. 1,793 §. — ²⁾ S:n 21 p. jouluk. 1,829 §. — ³⁾ S:n 19 p. tammik. 80 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. heinäk. 1,057 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. kesäk. 943 ja 944 §§. — ⁶⁾ S:n 26 p. helmik. 378 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. helmik. 322 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. kesäk. 849 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. tammik. 2,528 §.

toimikamari päätti ¹⁾, että puheena oleva vero, joka oli ennakolta maksettu kaupunginkassasta, oli perittävä herra Wathénilta. Sen sijaan kaupunki suorittaisi vuoden 1923 vastaavan veron, koska silloiselta vuokraajalta puuttui ulosmittattavaksi kelpavaa omaisuutta.

Ryttylän tilan verot. Hausjärven kunta oli vaatinut kaupungilta 3,092: 60 markkaa Ryttylän tilan vuodelta 1921 suoritettavia kunnallisveroja, siitä 968 markkaa lisäveroa, ja rahatoimikamari päätti ²⁾ osoitettuaan ³⁾ mainitun määrän ennakolta kaupunginkassasta periä tilan silloiselta vuokraajalta, Helsingin kaupunkilähetykseltä, 2,124: 60 markkaa, jota vastoin 968 markkaa suoritettaisiin kamarin käyttövaroista, koska kamari katsoi, että kaupunki oli velvollinen vastaamaan siitä, että ne kunnan viranomaiset, jotka olivat saaneet puheena olevaa määrää koskevan verolipun, eivät olleet sitä ilmoittaneet kaupunkilähetykselle.

Vapautus koiraverosta. Seurasaaren vartija E. Michelson vapautettiin ⁴⁾ velvollisuudesta suorittaa koiraveroa, koska koira oli hänelle virantoimituksessa välttämätön apulainen.

Keskuskeittola vapautettiin ⁵⁾ velvollisuudesta suorittaa veroa kolmesta rottakoirstaan.

Osakkeiden leimaverot. Rahatoimikamari myönsi ⁶⁾ käyttövaroistaan 3,000 markkaa säädetyn leimaveron suorittamiseksi kaupungin omistamista Asunto-osakeyhtiö Sturen osakkeista.

Paloautolle aiheutuneen vahingon korvaaminen. Keskinäisen vakuutuslaitos Sammon suoritettua 8,218 markkaa sen vahingon korvaamiseksi, joka oli aiheutunut eräälle paloautolle sen törmätessä yhteen toisen auton kanssa, palolaitos oikeutettiin ⁷⁾ käyttämään mainittu rahamäärä palokaluston kunnossapitoon, ja se oli sen johdosta merkittävä tuloksi palo- y. m. kaluston hankintatilille.

Määrärahan käyttö. Lastenvalvoja oikeutettiin ⁸⁾ avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten avustuspäärärahasta käyttämään käteiskassana enintään 2,000 markkaa velvollisena kuukausittain lähettämään kassavirastolle selonteke varain käytöstä.

Kansanlastentarhat. Kansanlastentarhain johtokunta oli anonut, että Suomenlinnan lastentarhan kolmas opettajattarenvirka siirrettäisiin Käpylässä toimivaan Alku-nimiseen lastentarhaan sekä että viimeainittu lastentarha myöskin saisi käyttää edelliselle osoitetun, mutta käyttämättä jääneen, 2,500 markan suuruisen määrärahan. Rahatoimikamari myöntyi ⁹⁾ tähän anomukseen.

Kansanpuistot. Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾, että Mustasaaren hoitokustannukset oli suoritettava Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan merkityistä kamarin käyttövaroista.

Puhtaanapitolaitoksen oikeuttaminen kantamaan käteismaksuja. Rahatoimikamari päätti ¹¹⁾, että lannan myynti puhtaanapitolaitoksen kaatopaikoilta sekä ylimääräisten töiden suorittaminen laitoksen toimesta mikäli mahdollista oli tapahtuva käteissuoritusta vastaan ja kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön ynnä seuraavien lisäsääntöjen mukaisesti:

Myytäessä lantaa kaatopaikoilta on käteissuorituksesta annettava kuitti kirjoitettava kolmin kappalein, joista päällimmäiseen, ostajalle annettavaan,

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 413 §. — ²⁾ S:n 29 p. tammik. 142 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 27 p. tammik. 2,727 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. lokak. 1,458 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 1 p. jouluk. 6,504 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. jouluk. 6,502 §. — ⁷⁾ S:n 20 p. tammik. 2,667 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 2 p. marrask. 1,525 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. lokak. 1,337 §. — ¹⁰⁾ S:n 6 p. heinäk. 1,053 §. — ¹¹⁾ S:n 30 p. maalisk. 536 §.

tulee liittyä irroitettava kuponki, jonka portinvartija irroittaa päästäessään kuorman pois paikalta. Kupongit jätetään sittemmin puhtaanapitolaitoksen tarkastajalle. Toinen kuitti lähetetään puhtaanapitolaitoksen konttoriin ja kolmas jää kuponkivihkoon.

Kuitit, jotka ovat jatkuvasti numeroidut ja joissa tulee olla puhtaanapitolaitoksen leima sekä laitoksen kamreerin nimikirjoitus, lähetetään esim. 100 kpl. käsittävässä kimpussa kaatopaikoille, missä myöskin paikan työjohtaja tai esimies ne allekirjoittaa. Puhtaanapitolaitoksen kamreeri tarkastaa kuukausittain kassan.

Kertyneet varat on päivittäin toimitettava rahatoimikonttoriin tai sen pankkitilille. Malmin kaatopaikalla tämän tulee tapahtua heti kassavarain ylitettyä 1,000 markkaa. Rahatoimikonttori antaa puhtaanapitolaitokselle ilmoituksen vastaanottamistaan maksusuorituksista.

Samaa järjestelmää oli soveltuville osilta noudatettava muihinkin käteis-suorituksiin nähden.

Kun esitetyt säännöt kuitenkin eivät olleet osoittautuneet käytännössä tarkoituksenmukaisiksi, rahatoimikamari päätti¹⁾ kumota ne ja vahvistaa noudatettaviksi seuraavat määräykset:

Lannan myynti Malmin kaatopaikalta tapahtuu siten, että yleisölle annetaan pahvilippuja, jotka kukin oikeuttavat 1 kuormaan lantaa. Lippuihin on merkittynä niiden järjestysnumero, puhtaanapitolaitoksen nimi sekä tarpeellinen teksti, ja myyjä leimaa niihin myyntipäivämäärän. Kaatopaikan portinvartija kerää sitten poleet lannanajajilta ja lähettää ne puhtaanapitolaitoksen tilivirastoon, missä ne järjestetään numerojärjestykseen asianomaisen tarkastajan tarkastettaviksi.

Käteissuorituksesta, joka vastaanotetaan kaupungissa myydystä lannasta sekä ylimääräisistä ajoista tai töistä, kirjoitetaan hiilipaperimenetelmää käyttäen kaksi kuittia; näistä ostaja tai toimeksiantaja saa päällimmäisen kappaaleen, jossa on työjohtajan tai työn suorittajan irroitettavaksi tarkoitettu kuponki. Tämä säilytetään maksun todisteena ja voidaan sittemmin liimata tiliviraston kuittivihon vastaavaan kantaan.

Kuittien tulee olla jatkuvasti numeroituja ja niihin on merkittävä asiakkaan nimi ja osoite, ilmoitus työn, toimeksiannon tai tavaran laadusta sekä korvausmäärä ja tiliviraston kantokirjan asianomaisen kohdan numero.

Kannetut varat toimitetaan rahatoimikonttoriin tai sen pankkitilille heti kassan ylitettyä 3,000 markkaa.

Edellä mainittuja määräyksiä sovelletaan myöskin muuhun mahdollisesti esiintyvään edellämämainitun laatuiseen käteiskantoon.

Tiliviraston kamreeri tarkastaa kassat kuukausittain.

Puhtaanapitohallitus oli edelleen anonut, että puhtaanapitolaitos valtuutettiin ottamaan vastaan puhtaanapitomaksuja, ja rahatoimikamari päätti²⁾ myöntyä tähän ehdoin, että laitos käytti tätä oikeutta ainoastaan poikkeustapauksissa tai milloin asianomainen asiakas laitoksella käydessään nimenomaan pyysi saada samalla suorittaa maksettavakseen pannut puhtaanapitomaksut. Kannetut varat oli tilitettävä rahatoimikonttoriin ennakko-kassoista voimassa olevien määräysten mukaisesti.

Samalla puhtaanapitohallitus velvoitettiin valvomaan, että maksujen suoritus puhtaanapitolaitokselle tapahtui edellä esitettyjen rajain puitteissa.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 31 p. elok. 1,168 §. — ²⁾ S:n 31 p. elok. 1,167 §.

Puhtaanapitomaksujen suorittaminen yksityispankkeihin. Etelä Suomen pankki osakeyhtiön esitettyä, että kaupungin puhtaanapitomaksujen kanto saisi tapahtua pankin välityksellä, rahatoimikamari päätti¹⁾ tiedustella muilta yksityispankeilta, millä ehdoilla ne olivat halukkaat ottamaan puheena olevan kannon toimekseen.

Länsisatamassa toimitettava satamamaksujen kanto. Rahatoimikamari päätti²⁾ uudistaa Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa tehdyn kaupungille tulevien satamamaksujen Länsisatamassa tapahtuvaa kantoa koskevan sopimuksen³⁾ 1 vuodeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1927, kuitenkin siten muutettuna, että 5,000,000 markkaa ylittävistä kannoista oli suoritettava korvausta ainoastaan 5 % eikä kuten aikaisemmin 8 %.

Tuulaakimaksun suuruus. Valtioneuvosto vahvisti⁴⁾ joulukuun 29 p:nä 1925 vuosilta 1926 ja 1927 suoritettavan tuulaakimaksun määrän 2 %:ksi tuulaakiverotuksen alaisten tavarain tullimaksusta.

Tuulaakimaksujen palauttaminen. Rahatoimikamari palautti⁵⁾ Aktiebolaget Notraco osakeyhtiölle suoritettuja tuulaakimaksuja 98: 05 markkaa, mikä määrä oli suoritettu maasta jälleen viedyistä tavaroista, Aktiebolaget Gustaf Paulig osakeyhtiölle 85: 40 markkaa, koska Suomen ja Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain välistä kauppasopimusta oli alettu tulkita uudella tavalla, minkä johdosta eräiden tavarain tulli- ja tuulaakimaksut olivat alentuneet, sekä Suomen höyrylaivaosakeyhtiölle 9,375: 30 markkaa, koska tullilaitos oli palauttanut osan yhtiön omistaman höyrylaivan Arcturuksen ulkomailta suoritetuista korjauksista kannettuja tullimaksuja samoinkuin K. Lehtisen sähköliike nimiselle toiminimelle 70: 75 markkaa⁶⁾.

Kadun aitaaminen. Rahatoimikamari vahvisti⁷⁾ erikoistaksan, jonka mukaan maksut kadun aitaamisesta rakennusyrittäjiä varten on laskettava⁸⁾.

Valtionavut. Rahatoimikamari päätti⁹⁾ anoa valtioneuvostolta 1,300,000 markan myöntämistä hätäaputoiden järjestämiseksi talven kuluessa, siitä 300,000 markkaa naisten työttömyyden lieventämiseksi. Viimemainitun määrän sosialiministeriö myönsi¹⁰⁾ maaliskuun 18 p:nä ehdoin, että ministeriölle lähetettiin selonteko varain käyttämisestä¹¹⁾.

Edelleen kamari päätti anoa valtioneuvostolta, että kaupungin työnvälitystoimiston valtionapu korotettaisiin 10 markasta 24: 66 markkaan jokaiselta henkilöltä, jolle toimisto oli välittänyt työtä toisella paikkakunnalla¹²⁾, sekä että valtioneuvosto suorittaisi vuosittain 2,000,000 markan avustuksen mielisairaiden hoitokustannuksiin¹³⁾.

Socialiministeriö myönsi¹⁴⁾ maaliskuun 31 p:nä kaupungille 17,870 markkaa korvaukseksi kaupungin työvälitystoimiston vuonna 1925 muihin kuntiin suorittamista välityksistä.

Vuonna 1926 kaupunki nosti 511,408: 32 markkaa koulukotien valtionavustuksia vuoden 1925 neljänneltä neljännekseltä sekä kolme erää vuoden 1926 mainittua avustusta, yhteensä 1,245,000 markkaa.

Kouluhallituksen tekemän päätöksen mukaisesti oli kansakoulujen valtionavustus vuodelta 1925 korotettu 4,654,100 markkaan ja mainittu avustus

¹⁾ Rkmin pöytäk. 31 p. elok. 1,167 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 1,664 §. — ³⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 62. — ⁴⁾ Rkmin jstn. pöytäk. 20 p. tammik. 2,655 §. — ⁵⁾ S:n 24 p. helmik. 3,049, 3,050 ja 3,051 §§. — ⁶⁾ S:n 10 p. maalisk. 3,240 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 28 p. jouluk. 1,851 §. — ⁸⁾ Ks. kunnall. asetuskok. s. 134. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. helmik. 212 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn. pöytäk. 24 p. maalisk. 3,435 §. — ¹¹⁾ S:n 3 p. elok. 4,852 §; vrt. s. 195. — ¹²⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. maalisk. 443 §. — ¹³⁾ S:n 2 p. maalisk. 400 § ja 11 p. toukok. 737 §. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn. pöytäk. 7 p. huhtik. 3,560 §.

neljänneltä vuosineljännekseltä suoritettu 1,177,100 markan määräisenä. Tätä määrää laskettaessa ei ollut otettu huomioon oppilaiden hammas-, silmä- ja korvahoidon kaupungille aiheuttamia kustannuksia, koska valtionavustusta suoritettiin¹⁾ ainoastaan terveyden-, mutta ei sairaanhoidosta eikä selvitystä ollut annettu siitä, missä määrin puheena olevat menot aiheutuivat edelliseen ryhmään kuuluvasta hoidosta. Tämän johdosta rahatoimikamari päätti²⁾ kehoittaa kunnan hammaspoliklinikan johtajaa vastedes laitoksen kirjanpidossa tarkoin erittelemään oppilaiden terveyden- ja sairaanhoidon aiheuttamat kustannukset. — Suomenkielisten kansakoulujen lomasiirtolain ylläpitoon vuonna 1925 valtio suoritti avustusta 85,264: 80 markkaa³⁾.

Kansakoulujen vuoden 1926 valtionapua maksettiin vuoden varrella 4,654,100 markkaa, mihin tuli lisäksi 271,161: 28 markkaa koulujen lomasiirtolaita varten.

Yleistä ammattilaiskoulua varten kaupunki vuonna 1926 nosti valtionavustusta 95,601 markkaa.

Kauppa- ja teollisuushallitus ilmoitti⁴⁾ myöntäneensä 50,055 markkaa kaluston ja koneiden hankkimiseksi valmistavan poikain ammattikoulun uuteen työpajaan.

Valmistavalle tyttöjen ammattikoululle sekä valmistavalle poikain ammattikoululle kauppa- ja teollisuushallitus kevätlukukaudelta 1926 oli määrännyt maksettavaksi⁵⁾ yhteensä 260,000 markkaa, siitä 130,000 markkaa edelliselle ja 130,000 markkaa jälkimmäiselle koululle. Syyslukukaudelta 1926 ministeriö osoitti⁶⁾ valtionavustukseksi 126,000 markkaa kumpaisellekin koululle.

Työväenopistolle suoritettiin vuoden varrella vuoden 1926 valtionapua 160,000 markkaa.

Sosiaaliministeriön lastensuojeluosasto ilmoitti⁷⁾ määränneensä maksettavaksi 393,550 markkaa valtionavustukseksi kansanlastentarhain ylläpitoa varten vuoden 1925 neljäntenä neljänneksenä. Kansanlastentarhain ylläpitoa varten vuonna 1926 kaupunki kertomusvuonna nosti⁸⁾ 1,116,000 markkaa.

Rakennustoiminnan avustaminen. Asunto-osuuskunta Aito oikeutettiin⁹⁾ ennakkolta nostamaan kaupunginkassasta sille valtion varoista myönnetty 240,000 markan suuruinen laina. Ennakkolainasta oli suoritettava korkoa 9 %:n mukaan vuodessa.

Rahatoimikamari hyväksyi¹⁰⁾ rakennusmestari H. A. Haahden kaupungin Asunto-osakeyhtiö Tyynille myöntämän 40,000 markan suuruisen kiinnityslainan takaaajaksi.

Koska herra E. Alestalo ei ollut kyennyt suorittamaan erään Käpylän korttelin n:o 862 tontin rakennusvelvollisuutta, oli hänelle valtion varoista myönnetty laina maksettava takaisin¹¹⁾.

Huoneiston vuokraaminen. Neiti I. Frelanderin tekemä anomus saada vuokrata Bostadsaktiebolaget Eureka sijaitseva huoneistonsa toiselle henkilölle jätettiin¹²⁾ yhtiön johtokunnan ratkaistavaksi.

Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnot oikeutettiin¹³⁾ korottamaan yhtiön talon huoneistojen vuokria 20 % kesäkuun 1 p:stä lukien.

¹⁾ Rkminrjn jstn pöytäk. 20 p. tammik. 2,654 §. — ²⁾ S:n 31 p. elok. 1,170 §. — ³⁾ Vrt. v:n 1925 kert. s. 217. — ⁴⁾ Rkminrjn jstn pöytäk. 20 p. tammik. 2,617 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. maalisk. 3,259 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. lokak. 5,733 §. — ⁷⁾ S:n 24 p. maalisk. 3,396 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. heinäk. 4,720 ja 4,721 §§ sekä 13 p. lokak. 5,696 §. — ⁹⁾ Rkminrjn pöytäk. 1 p. lokak. 1,340 § ja 21 p. jouluk. 1,840 §. — ¹⁰⁾ S:n 5 p. lokak. 1,375 §. — ¹¹⁾ S:n 22 p. kesäk. 1,009 §, 3 p. elok. 1,104 § ja 8 p. lokak. 1,389 §. — ¹²⁾ Rkminrjn jstn pöytäk. 3 p. maalisk. 3,193 §. — ¹³⁾ Rkminrjn pöytäk. 23 p. maalisk. 509 §.

Hyvösen lastenkodin talousarvio. Rahatoimikamari vahvisti¹⁾ aviopuolisoitten G. W. ja M. Hyvösen lastenkodille vuodeksi 1927 seuraavan talousarvion:

Menot:	
Palkat	Smk. 117,140
Talousmenot	» 112,035
Vaatetus	» 18,000
Kalusto.....	» 10,000
Lämpö ja valo	» 26,000
Tarverahat	» 20,000
Velan lyhennystä pääomarahastoon	» 35,165
Yhteensä	Smk. 338,340

Tulot.	
Korvausta 27 lapsen elatuksesta	Smk. 87,480
» henkilökunnan ruuasta.....	» 40,860
Korkoja rahatoimikamarin ilmoituksen mukaan....	» 210,000
Yhteensä	Smk. 338,340

Köyhäinhoidon kassasta anastettu rahamäärä. Sen johdosta että ent. työnjohtaja Saarisen oli onnistunut väärennetyllä laskulla nostaa köyhäinhoidon kassavirastosta 3,960 markkaa, oli pantu toimeen tutkimus, jossa oli ilmennyt, että kamreeri F. Rosendahl vastoin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 21 §:n säännöksiä oli antanut viraston kassanhoitajalle määräyksen hänen poissaollessaan maksaa laskut, vaikkapa ne eivät olleetkaan hänen oikeiksi todistamiaan ja tilimerkinnällä varustamiaan. Koska kuitenkin ei voitu näyttää toteen, että edellä mainittu anastus olisi voitu välttää, jos voimassa olevia määräyksiä olisi noudatettu, päätti²⁾ rahatoimikamari ainoastaan antaa kamreeri F. Rosendahlille sekä viraston kassanhoitajalle ankaran varoituksen, mutta vapauttaa heidät korvausvelvollisuudesta. Kassavajaus, 3,960 markkaa, oli täytettävä kamarin käyttövaroista myönnettävällä määrärahalta.

Halkokonttorin liiketoimet. Asiamies ilmoitti, että kaupungin halkokonttori aikoinaan oli hyväksynyt takaussitoumuksen, jonka maanviljelijä H. Mattila oli antanut liikemies K. Saarnivaaran halkokonttorin kanssa tekemän sopimuksen täyttämisen vakuudeksi. Koska sitoumus oli puutteellisesti laadittu ja Mattila ahtaissa taloudellisissa oloissa, kamari päätti³⁾ olla ryhtymättä oikeudenkäyntiin kaupungin saatavain perimiseksi mainitulta Mattilalta ehdoin, että tämä suoritti hyvitystä 10,000 markkaa, siitä 5,000 markkaa käteisesti ja loput tunnusteen muodossa.

Suomalaisen oopperan velat. Koska suomalainen ooppera toistuneista velkomisista huolimatta ei ollut suorittanut kaupunginkassaan kaupunginorkesterin käyttämisestä maaliskuu- ja huhtikuulla suoritettavia maksuja, yhteensä 61,600 markkaa, kamari päätti⁴⁾ kehoittaa asiamiestään ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän rahamäärän perimiseksi.

Kadun kiveämisen korvaaminen. Apteekkari T. Jääskeläinen oikeutettiin⁵⁾ korvaamaan Länt. Viertotien tontin n:o 8 kohdalla olevan katuosuutensa

¹⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. lokak. 1,450 §. — ²⁾ S:n 30 p. maalisk. 533 § ja 31 p. elok. 1,175 §. — ³⁾ S:n 26 p. tammik. 137 § ja 12 p. helmik. 190 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. toukok. 823 §. — ⁵⁾ S:n 6 p. heinäk. 1,054 §.

kiveäminen kaupungille siten, että puolet korvausmäärästä suoritettaisiin tavallisessa järjestyksessä, kun taas toinen puoli saisi olla maksamatta 1 vuoden $9\frac{1}{2}$ %:n korkoa ja rahatoimikamarin kanslian hyväksymää takausta vastaan.

Länt. Viertotien tonttien n:ot 10, 12—16 ja 20 omistajat oikeutettiin¹⁾ niinkään maksamaan korvaus rakennuskonttorin toimesta suoritetusta katu-osuuksiensa kiveämisestä kahdessa erässä, joista toinen maksettaisiin tavallisessa järjestyksessä vuoden 1926 kuluessa ja toinen ynnä 9 %:n korko kuuden kuukauden kuluttua lukien tammikuun 1 p:stä 1927.

Mankalan koskien osakeyhtiö. Rahatoimikamari myöntyi²⁾ siihen, että Mankala fors aktiebolag nimisen yhtiön omistamien Peltolan ja Ruuhalan tilain sekä Käyrän ja Tolpan palstatilain metsistä sai myydä 17,510 puuta, minkä ohessa kamari valtuutti kaupunginjohtaja A. Castrénin yhdessä yhtiön johtokunnan kanssa tarkastamaan ja allekirjoittamaan mainittua myyntiä koskevan sopimuksen.

Kaupungin ja rouva H. Alanderin välinen oikeudenkäynti. Rouva H. Alander oli Helsingin raastuvar.oikeudessa vaatinut, että kaupunki tuomittaisiin lunastamaan hänen omistamansa 450 Botby gods aktiebolag nimisen yhtiön osaketta, minkä vaatimuksen raastuvanoikeus kuitenkin aiheettomana hylkäsi. Rouva Alander haki sen jälkeen tähän tuomioon muutosta Turun hovioikeudessa, joka elokuun 13 p:nä 1926 antamallaan päätöksellä hyväksyi valituksen ja tuomitsi kaupungin 675,000 markalla ynnä 5 %:n korolla toukokuun 15 p:stä 1919 lunastamaan puheena olevat osakkeet. Sittemmin rouva Alander esitti välitysehdotuksen, jonka mukaan hän tyytyi 100,000 markan korvaukseen, mutta rahatoimikamari hylkäsi³⁾ tämän ehdotuksen ja päätti korkeimmassa hallinto-oikeudessa hakea muutosta hovioikeuden tuomioon.

Palkkajärjestelykomitea. Voimassa olevan palkkausjärjestelmän uudistamiskysymystä valmistelemaan asetetulle komitealle annettiin⁴⁾ tehtäväksi antaa lausunto lastensuojelulautakunnan esittämästä ehdotuksesta, joka koski lautakunnan ja sen alaisten laitosten viranpitäjien virkamatkoista suoritettavaa korvausta, sekä valmistella kysymystä kaupungin viranpitäjien palvelusehtosäännön muuttamisesta siten, että rahatoimikamarille uskottaisiin niiden anomusten ratkaiseminen, jotka koskivat viranpitäjien oikeutta sairauden takia myönnetyn virkavapauden aikana saada koko palkkansa kahta kuukautta pitemmältä ajalta.

Palkkain suorittaminen. Rahatoimikamari valtuutettiin⁵⁾ järjestämään kaupungin viranpitäjien palkkain maksu siten, että mainittu suoritus, milloin se katsottiin kaupungille edulliseksi, sai tapahtua asianomaisessa laitoksessa.

Kaupungin lautakuntain jäsenyydestä suoritettava hyvitys. Rahatoimikamari epäsi⁶⁾ terveydenhoitolautakunnan anomuksen hyvityksen myöntämisestä poliisimestari H. Honkaselle tämän osanotosta lautakunnan kokouksiin vuonna 1925, koska poliisimestari johtosääntönsä mukaisesti oli velvollinen olemaan saapuvilla mainituissa kokouksissa.

Koska epävarmuutta oli ilmennyt kaupunginvaltuuston vuonna 1925 kaupungin eri lautakuntain ja hallitusten jäsenyydestä suoritettavaa korvausta koskevan päätöksen⁷⁾ soveltamiseen nähden, kamari päätti⁶⁾ antaa kanslialleen tehtäväksi kysymyksen selvittämisen sekä ehdotuksen antamisen edellä mainittujen palkkioiden maksamisesta.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 21 p. jouluk. 1,844 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 1,499 §. — ³⁾ S:n 3 p. syysk. 1,191 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. helmik. 214 ja 223 §§. — ⁵⁾ S:n 31 p. elok. 1,169 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. tammik. 43 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 75.

Rahatoimikamari määräsi ¹⁾ sittemmin, että milloin viranpitäjän yleisen lain tai voimassa olevain asetusten määräysten nojalla tuli olla jonkin hallituksen tai lautakunnan jäsenenä tai muuten saapuvilla niiden kokouksissa sekä milloin hän oli kokouksessa saapuvilla sellaisen viranomaisen valitsemana, jonka alainen hän suorastaan oli, hänen ei tullut siitä saada korvausta, jota vastoin hänellä oli oikeus saada palkkio, jos hän oli ottanut osaa kokoukseen jonkin sellaisen hallituksen tai lautakunnan valitsemana tai määräämänä, jonka alainen hän ei ollut.

Samalla kamari päätti ¹⁾ kiertokirjelmällä saattaa edellä esitetyt periaatteet kaikkien kaupungin hallitusten ja lautakuntain tietoon sekä huomauttaa, että niitä oli noudatettava myöskin tilapäisten komiteain jäseniin nähden, samoin kuin kehoittaa asianomaisia, jos puheena olevain palkkioiden maksamisessa vielä esiintyisi epäselvyyttä, alistamaan asian kamarin tutkittavaksi.

Korvauksen suorittaminen ylityöstä. Kaupungin yleisten töiden hallituksen tiedusteltua rahatoimikamarilta, oliko virastopäällikölle ja osastonjohtajille suoritettava korvausta ylityöstä, rahatoimikamari päätti ²⁾ ilmoittaa hallitukselle, että tällaista korvausta ei saanut suorittaa, milloin oli kysymys asianomaisen johtosäännön mukaisista virkatehtävistä.

Palkkakysymyksiä. Rahatoimikamari oikeutti ³⁾ terveydenhoitolautakunnan käyttämään 4,000 markkaa eläinlääkintäkapteeni O. H. von Essenin palkkaamiseen, joka maaliskuussa tuli toimimaan lihantarkastusaseman tarkastuseläinlääkärinä.

Edelleen myönnettiin ⁴⁾ terveydenhoitolautakunnalle oikeus suorittaa kaupungineläinlääkärin ja eläinlääkintäbakteriologin virkain haltijain, eläinlääketieteentohtori W. Ehrströmin ja eläinlääkäri H. Tallqvistin maaliskuun palkat, edellisen 15 vakinaista palkkaluokkaa vastaavana ja jälkimmäisen 6,500 markan suuruisena.

Vanjoen koulukodin opettajatar L. Raippalinna, jonka virka oli päätetty lakkauttaa ⁵⁾ kesäkuun 1 p:stä lukien, oikeutettiin ⁶⁾ nostamaan palkkansa uuden kouluvuoden alkuun eli elokuun 1 p:ään asti.

Vanjoen koulukodin ent. johtaja T. Reino, joka mainitun koulukodin lakkauttamisen jälkeen oli saanut siirron Ryttylän koulukotiin, missä hän ryhtyi hoitamaan opettajanvirkaa, oikeutettiin ⁷⁾ jatkuvasti ja niin kauan kuin hän mainittua virkaa hoiti saamaan 10 palkkaluokan mukainen bruttopalkka, vaikka hänen myöhempi virkansa kuului 9 palkkaluokkaan.

Rahatoimikamari oikeutti ⁸⁾ ruotsinkielisten kansakoulujen veistonopettajan S. Bäcklundin ja samojen koulujen laulunopettajan E. Hedmanin kevätlukukaudella 1927 saamaan palkkansa vähentämättöminä siitä huolimatta, että heidän tuntimääränsä kahden luokan yhdistämisen johdosta oli vähentynyt, edellisen 2 ja jälkimmäisen 4 tuntia.

Ruotsinkielisten kansakoulujen alakoulun opettajatar A. Johansson oikeutettiin ⁹⁾ sinä aikana, jolloin hän hoiti yläkoulun opettajattaren virkaa, saamaan viimeainittuun virkaan liittyvä pohjapalkka ynnä ikälisäyksensä sen palkkaluokan mukaisesti, johon hänen vakinainen virkansa oli luettu.

Samat edut myönnettiin ¹⁰⁾ ruotsinkielisten kansakoulujen alakoulun opettajattarille A. Lagerstedtille ja G. Winsténille.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. tammik. 123 §. — ²⁾ S:n 16 p. helmik. 323 §. — ³⁾ S:n 2 p. maalisk. 389 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. maalisk. 426 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 103. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 25 p. toukok. 815 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. toukok. 817 § ja 6 p. heinäk. 1,052 §. — ⁸⁾ S:n 14 p. jouluk. 1,781 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. tammik. 124 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. syysk. 1,284 § ja 12 p. lokak. 1,408 §.

Ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar A. Olin vapautettiin¹⁾ suorittamasta takaisin sitä 1,242 markan liikamäärää, jonka hän koulujen taloudenhoitajan virhelaskun takia oli nostanut vuoden 1925 kuluessa.

Tyttöjen ammattikoulun johtajattaren M. Blomqvistin ilmoitettua, että hänen huomaamattomuutensa takia sekä hän itse että koulun opettajattaret heinä- ja syyskuulta olivat nostaneet alemman palkkamäärän kuin heille oikeuden mukaan olisi kuulunut, rahatoimikamari päätti²⁾ käyttövaroistaan myöntää puuttuvan määrän, 2,871 markkaa.

Kirjapainokoulun ammattiopettajat, joille oli maksettu heidän entiset sopimuspalkkansa myöskin koulun uuden ohjesäännön astuttua voimaan ja jotka siten olivat nostaneet liian suuret palkat, vapautettiin³⁾ suorittamasta takaisin nostamiaan liikamääriä.

Määrärahan myöntäminen viran ylläpitämiseksi. Vanhemman oikeusneuvosmies A. Ärtin kuoleman johdosta avoimeksi joutuneen neuvosmiehen viran hoidattamiseksi huhtikuun 23 ja 30 p:n välisenä aikana rahatoimikamari myönsi⁴⁾ käyttövaroistaan 1,180: 65 markkaa.

Määrärahan myöntäminen ulosottoapulaisen palkkaamiseksi. Ylimääräisen ulosottoapulaisen palkkaamiseksi kesäkuukausiksi ensimmäisen kaupunginvoudin konttoriin rahatoimikamari osoitti⁵⁾ käyttövaroistaan 2,000 markkaa kuukautta kohden.

Määrärahan myöntäminen apulaisinsinöörin palkkaamiseksi rakennustarkastuskonttoriin. Apulaisinsinöörin palkkaamiseksi 4 kuukaudeksi rakennustarkastuskonttoriin rahatoimikamari myönsi⁶⁾ käyttövaroistaan 12,000 markan suuruisen määrärahan.

Ikäkorotusten laskeminen. Kaupunginpalvelijat J. Löfman, H. Pettersson, A. Parvio ja V. Bäckström oikeutettiin⁷⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko se aika, jonka he olivat toimineet ylimääräisinä ulosottoapulaisina. Kaupunginpalvelija H. Hemming oikeutettiin⁸⁾ samassa tarkoituksessa lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän oli ollut kaupunginorkesterin palveluksessa.

Raittienvalvojain virkain luokittelemisen⁹⁾ johdosta rahatoimikamari päätti¹⁰⁾, että ylivalvoja J. E. Leivo, joka astui virkaansa joulukuun 1 p:nä 1920, sai nostaa ikäkorotuksen kolmen vuoden palveluksesta tammikuun 1 p:stä ja kuuden vuoden palveluksesta joulukuun 1 p:stä lähtien sekä että ylivalvoja F. Nyströmille, joka oli hoitanut virkaansa toukokuun 1 p:stä 1922, myönnettäisiin ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta tammikuun 1 p:stä lukien.

Triikiinitutkija R. Tandefelt oikeutettiin¹¹⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi koko se vuoden 1916 tammikuun 15 p:n ja vuoden 1919 toukokuun 1 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut osastonhoitajattarena Kivellä sairaalassa.

Marian sairaalan puuseppä oikeutettiin¹²⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi sekin aika, jonka hän tuntipalkkaisena oli ollut mainitun sairaalan palveluksessa.

Bengtsärin koulukodin lämmittäjä K. Wikman oikeutettiin¹³⁾ ikäkorot-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. kesäk. 879 §. — ²⁾ S:n 7 p. syysk. 1,222 §. — ³⁾ S:n 28 p. jouluk. 1,871 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. toukok. 717 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. toukok. 821 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. huhtik. 621 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. helmik. 215 § ja 12 p. lokak. 1,407 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. helmik. 216 §. — ⁹⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 226. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. tammik. 16 §. — ¹¹⁾ S:n 22 p. kesäk. 984 §. — ¹²⁾ S:n 7 p. jouluk. 1,748 §. — ¹³⁾ S:n 25 p. toukok. 814 §.

tuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän oli toiminut saman laitoksen seppämestarina.

Kullatorpan yöhoitajatar A. Wright oikeutettiin¹⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän oli toiminut lastenhoitajattarena Oulunkylän lastenkodissa sekä Toivolan koulukodissa.

Opettajatar H. Thorman, joka 7 vuotta oli ollut kansakoulunopettajattarena Viipurissa ja viimeiset 19 vuotta Helsingin kaupungin ruotsinkielisissä kansakouluissa, oli 72 vuoden iän saavutettuaan eronnut virastaan ja anonut kouluhallitukselta asetuksen mukaista valtion eläkettä, joka häneltä kuitenkin oli evätty sillä perusteella, ettei hänellä ollut tarpeellista määrää virkavuosia eikä hän myöskään ollut eronnut lääkärintodistuksen vahvistaman sairauden takia. Rahatoimikamari päätti²⁾ valittaa kouluhallituksen päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Kaisaniemen kansakoulun lämmittäjä K. O. Koivula oikeutettiin³⁾ ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi lukemaan se aika, jonka hän oli toiminut Viipurinkadun ja Kaarlenkadun kansakoulujen talonmiehenä, vaikka viimemainitut toimet kuuluivat alempaan palkkaluokkaan kuin hänen nykyinen toimensa.

Kaupunginorkesterin jäsenet V. Halonen ja L. Nissinen, jotka syyskuun 1 p:nä olivat olleet toimissaan 10 vuotta, oikeutettiin⁴⁾ mainitusta ajankohdasta lukien saamaan kolme ikäkorotusta siitä huolimatta, että heidän toimensa samalla siirrettiin yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjien 16 palkkaluokasta 17:nteen.

Rakennuskonttorin ylimääräinen arkkitehti P.—E. af Enehjelm, joka oli ollut mainitun konttorin palveluksessa joulukuun 18 p:stä 1911 tammikuun 1 p:ään 1915 ja sittemmin uudestaan kesäkuun 15 p:stä 1919, oikeutettiin⁵⁾ heinäkuun 1 p:stä lähtien nauttimaan ikäkorotusta 10 vuoden palveluksesta.

Viranpitäjien luokittelu. Rahatoimikamari päätti sijoittaa seuraavat yhteismäärärahasta palkatut viranpitäjät alla mainittuihin palkkaluokkiin: maistraatin vahtimestarinapulaisen 1 palkkaluokkaan lukien tammikuun 1 p:stä 1927⁶⁾; sekä

Kullatorpan lastenkodin yöhoitajattaren 9 luokkaan lukien tammikuun 1 p:stä 1927⁷⁾.

Vahvistettuja palkkoja. Rahatoimikamari vahvisti⁸⁾ vahtimestarinapulaisensa K. J. Olinin palkan 800 markaksi kuukaudessa lukien tammikuun 1 p:stä 1927.

Vahtimestarinapulaiselle E. Niemuralle myönnettiin⁹⁾ kamarin henkilöauton kuljettajan toimesta 500 markkaan korotettu kuukausipalkkio lukien tammikuun 1 p:stä 1927.

Kamarin kanslian ylimääräiselle vahtimestarinapulaiselle H. Holmbergille myönnettiin¹⁰⁾ 300 markan kuukautinen palkankorotus lukien tammikuun 1 p:stä 1927.

Rahatoimikamari myönsi¹¹⁾ kahdelle siivoojattarelleen kummallekin 150 markan suuruisen kuukautisen palkanlisäyksen maaliskuun 1 p:stä lukien.

Talonisännöitsijän kanslia-apulaisen palkkaa korotettiin¹²⁾ 150 markkaa kuukaudessa lukien elokuun 1 p:stä.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. marrask. 1,524 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 1,512 §. — ³⁾ S:n 23 p. helmik. 357 §. — ⁴⁾ S:n 31 p. elok. 1,183 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. kesäk. 1,029 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. jouluk. 1,873 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. lokak. 1,372 §; ks. myös tätä kert. s. 104. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. lokak. 1,410 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. jouluk. 1,836 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. marrask. 1,602 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. helmik. 217 §. — ¹²⁾ S:n 22 p. kesäk. 989 §.

Rahatoimikamari päätti ¹⁾, että rakennuskonttorin ylimääräinen arkkitehti P. Blomstedt kesäkuun 1 p:stä vuoden loppuun saisi yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjän 23 palkkaluokan mukaisen palkan ja ylimääräiset arkkitehdit V. Heino ja A. Thulé 22 palkkaluokan mukaiset palkat.

Evätytjät palkankorotusanomuksia. Maistraatinkirjaaja T. Byman oli anonut, että hänen virkansa siirrettäisiin 6:nnesta 10 vakinaiseen palkkaluokkaan sen johdosta, että siihen liittyvät virkasivutulot olivat tuntuvasti supistuneet, mutta rahatoimikamari päätti ²⁾ evätä tämän anomuksen kirjaaja Bymanin häneltä asiaa tiedusteltaessa ilmoitettua, ettei hän halunnut luopua virkasivutuloistaan.

Rahatoimikamari epäsi ³⁾ vahtimestarinapulaaisensa K. J. Olinin tekemän palkankorotusanomuksen.

Suvilahden kasarmin lämmittäjä V. Koivuniemi oli anonut, että rahatoimikamarin tekemä päätös ⁴⁾ hänen palkkansa alentamisesta muutettaisiin, mutta kamari päätti ⁵⁾ jättää hänen esityksensä huomioon ottamatta, koska Koivuniemellä oli vuosipalkka, vaikka hän 5 kuukautta vuosittain oli suurin piirtein vapaa lämmittäjän tehtävistä.

Henkilökohtainen palkanlisäys. Sähkölaitoksen rahastajalle O. Mäntyselle myönnettiin ⁶⁾ toukokuun 1 p:stä lukien 200 markan henkilökohtainen kuukautinen palkanlisäys, jota oli suoritettava niin kauan kuin hän oli tässä toimessa ja voimassa olevaa palkkausjärjestelmää noudatettiin.

Määrärahan myöntäminen raitiotielippuja varten. Rahatoimikamari oikeutti ⁷⁾ toisen kaupunginvoudin raitiotiealennuslippujen ostoon neljälle ylimääräiselle ulosottoapulaiselle vuoden varrella käyttämään enintään 1,000 markkaa, mikä määrä oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Virkamatkoista suoritettavat korvaukset. Ulosottoapulaisille O. V. Lindroosille ja J. Löfmanille suoritettiin ⁸⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista yhteensä 900 markkaa korvaukseksi heidän Suomenlinnaan ja kaupungin saariin tekemiensä virkamatkain aiheuttamista kustannuksista.

Rahatoimikamarin sihteerille A. Ervastille kamari osoitti ⁹⁾ käyttövaroitaa 235 markkaa hänen Grankullaan ja Oulunkylään tekemiensä virkamatkain korvaukseksi.

Kaupungineläinlääkäri oikeutettiin ¹⁰⁾ omalla autollaan tekemistään virkamatkoista saamaan korvausta 3 markkaa kilometriltä.

Rahatoimikamari myönsi ¹¹⁾ käyttövaroistaan enintään 5,000 markkaa terveydenhoitolautakunnan viranpitäjän tekemien virkamatkain aiheuttamien kustannusten peittämiseksi; mainittu määrä oli 500 markan erissä suoritettava kaupunginkassasta.

Myöhemmin kamari osoitti ¹²⁾ 5,000 markkaa lisää korvaukseksi lautakunnan viranpitäjille heidän tekemistään virkamatkoista.

Rahatoimikamari suoritti ¹³⁾ käyttövaroistaan 4,000 markkaa kaupunginjohtaja A. Castrénille, rahatoimenjohtaja V. Huplille ja kamarin jäsenelle G. Estlanderille osanotosta Kuopion kaupunkikokoukseen aiheutuneiden kustannusten korvaukseksi.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. kesäk. 878 §. — ²⁾ S:n 5 p. maalisk. 414 §. — ³⁾ S:n 8 p. kesäk. 901 §; vrt. tätä kert. s. 186. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 225. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 16 p. helmik. 218 § ja 19 p. helmik. 327 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. toukok. 772 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. syysk. 5,292 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. kesäk. 967 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. kesäk. 4,576 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 1 p. kesäk. 856 §. — ¹¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. helmik. 3,002 § ja 5 p. toukok. 3,936 §. — ¹²⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. elok. 1,151 §. — ¹³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. elok. 5,011 §.

Puhtaanapitohallitus oikeutettiin¹⁾ talousarviota vahvistettaessa myönnettyjen²⁾ 10,000 markan lisäksi käyttämään laitoksen viranpitäjäin virkamatkoista aiheutuvien kustannusten suorittamiseen 5,000 markkaa autojen käyttö- ja ylläpitokustannuksiin tarkoitettun määrärahan varoja.

Oikeus raitiotievuosikortin lunastamiseen vuodeksi 1927 myönnettiin³⁾ Hermannin alueen aluelääkärille G. Björkqvistille ja kulkutautisairaalan apulaislääkärille R. Forsiukselle.

Luontoisedut. Vuoden toisena neljänneksenä oli⁴⁾ ruuasta tehtävä poisto alennettava vuoden 1925 kolmannen neljänneksen poistoa vastaavaksi, jota vastoin vuokrapoistojen tuli pysyä ennallaan.

Kolmantena neljänneksenä näitä poistoja edelleen lisättiin⁵⁾ 5 % alkuperäisistä määristä vuokriin nähden; neljäntenä neljänneksenä poistojen tuli⁶⁾ pysyä entisellään.

Rahatoimikamari päätti⁷⁾, että Nikkilän sairaalan kolmannen alilääkärin tuli kahdesta asuinhuoneesta ynnä lämmöstä ja valosta sekä ruuasta suorittaa korvausta 628 markkaa maaliskuulta sekä että mainittujen etujen korvaus sittemmin järjestettäisiin neljännesvuosittain.

Käpylän haarakirjaston siivoojattaren luontoiseduista tehtävä poisto vahvistettiin⁸⁾ 104 markaksi kesäkuulta; sen jälkeen siitä oli päätettävä neljännesvuosittain.

Maatalouskonttorin kirjanpitäjäin luontoiseduista tehtävä poisto vahvistettiin⁹⁾ 506: 25 markaksi kuukaudelta vuoden loppuun; tämän jälkeen oli poiston suuruus määrättävä kaupungin viranpitäjäin luontoisetupoistojen neljännesvuosittain tapahtuvan järjestelyn yhteydessä.

Viransijaisuuspalkkiot. Rahatoimikamari osoitti¹⁰⁾ käyttövaroistaan 1,500 markkaa oikeuspormestari A. Candolinin sijaisen palkkaamiseksi hänen valtion apurahalla Ruotsiin tekemänsä lyhyehkön opintomatkan ajaksi.

Raastuvanoikeuden kolmannen osaston puheenjohtajalle vanhemmalle oikeusneuvosmiehelle E. F. Forsströmille, joka oli ollut sairauden takia virkavapaana heinä- ja elokuun, myönnettiin¹¹⁾ sairauden aikaisten viransijaisten palkkiomäärärahasta 7,717 markkaa korvaukseksi hänen mainittuna aikana menettämistään virkasivutuloista ja puheenjohtajanpalkkiosta.

Maistraatin lomasijaismäärärahasta rahatoimikamari osoitti hovioikeuden-
auskultantti Å. Pirklenille¹²⁾, joka sijaisena hoiti maistraatinsihteerin virkaa, 1,000 markkaa sekä kaupunginpalvelijoiden V. Gillbergin, C. Wagellon ja E. V. Welinin sijaisille kullekin 1,000 markkaa¹³⁾.

Rahatoimikamari osoitti¹⁴⁾ kamarin autokuluja varten merkitystä määrärahasta 400 markkaa sijaisen palkkaamiseksi kamarin autonkuljettajan E. Niemuran kesäloman ajaksi.

Kamari osoitti¹⁵⁾ käyttövaroistaan 440 markkaa palkkioksi tilastokonttorin johtajan O. Bruunin sijaiselle 10 päivän ajalta.

Palkkioksi rakennustarkastuskonttorin rakennusvalvojan G. Strandbergin sijaiselle heinäkuun 1 p:n ja elokuun 10 p:n väliseltä ajalta, jolloin valvoja

¹⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. kesäk. 955 §. — ²⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 103. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. jouluk. 6,848 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. maalisk. 465 §; ks. v:n 1925 kert. s. 228. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. kesäk. 971 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. lokak. 1,370 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. tammik. 129 §; vrt. v:n 1925 kert. s. 138. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. kesäk. 908 §. — ⁹⁾ S:n 7 p. jouluk. 1,747 §. — ¹⁰⁾ S:n 12 p. tammik. 42 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. lokak. 1,413 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 6 p. heinäk. 4,688 §. — ¹³⁾ S:n 6 p. heinäk. 4,689 §, 13 p. heinäk. 4,727 § ja 27 p. heinäk. 4809 §. — ¹⁴⁾ S:n 13 p. heinäk. 4,706 §. — ¹⁵⁾ Rkmin pöytäk. 20 p. huhtik. 635 §; ks. myös tätä kert. s. 218.

Strandberg oli komennettuna sotilaallisiin harjoituksiin, määrättiin ¹⁾ maksettavaksi 3,333 markkaa kamarin käyttövaroista.

Sijaisen palkkaamiseen henkikirjoittajan konttorin siivoojattaren kesäloman ajaksi rahatoimikamari osoitti ²⁾ käyttövaroistaan 150 markkaa.

Ens. kaupunginlääkäarin I. Hisingerin sijaisen palkkaamiseen syyskuun 9 ja lokakuun 24 p:n väliseksi ajaksi kamari osoitti ³⁾ käyttövaroistaan 4,500 markkaa.

Keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan ylihoitajatar E. Åberg oikeutettiin ⁴⁾ saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä sinä 3 kuukauden aikana, joksi hänelle oli myönnetty virkavapautta opintomatkaa varten. Neiti Åbergin sijaisen palkkio mainitulta ajalta oli suoritettava talousarvioon opintomatkastipendejä varten merkitystä määrärahadista.

Laboraattori T. G. Johansson ja näytteenottaja A. Niemi oikeutettiin ⁵⁾ laskua vastaan nostamaan edellinen 500 ja jälkimmäinen 300 markkaa kuukaudelta niin kauan kuin he hoitivat terveydellisten tutkimusten laboratorioin avointa vahtimestarin tointa.

Käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti ⁶⁾ 2,209:20 markkaa palkan suorittamiseksi kaupungin palveluksessa olevalle, sen yleisissä töissä toimivalle seppä L. Laitiselle siltä ajalta, joksi hänet reserviin kuuluvana oli komennettu sotaväen harjoituksiin.

Viranpitäjain sairauden aikaiset sijaisuuspalkkiot. Rahatoimikamari päätti ⁷⁾ huomauttaa raastuvanoikeudelle, että virkamiehet, jotka vähentämättömin palkkaeduin ovat virkavapaina sairauden takia, eivät ole velvolliset itse palkkaamaan sijaisiaan, vaan sijaispalkkio maksetaan kaupunginkassasta suoraan sijaiselle asianomaisen viraston tehtyä asiasta esityksen rahatoimikamarille.

Viranpitäjain sairauden aikaisia viransijaisuuspalkkioita rahatoimikamari myönsi seuraavissa tapauksissa alla mainitut määrät talousarvioon tähän tarkoitukseen merkitystä määrärahadista:

oikeuspormestari L. Ehrnroothin sijaiselle heinäkuun 16 ja elokuun 16 p:n väliseltä ajalta 5,000 markkaa ⁸⁾;

maistraatinsihteerin ja raastuvanoikeuden siviilinoitaarin I. Björlinin sijaiselle vuoden 1925 joulukuun 15 p:n ja vuoden 1926 maaliskuun 1 p:n väliseltä ajalta yhteensä 12,500 markkaa ⁹⁾;

maistraatin notaarin E. Öhrnbergin sijaiselle heinäkuun 1 ja elokuun 16 p:n väliseltä ajalta 1,800 markkaa ¹⁰⁾;

maistraatin kanslistin E. Ahlmanin sijaiselle kesäkuun 25 ja syyskuun 1 p:n väliseltä ajalta 3,145 markkaa ¹¹⁾;

oikeusneuvosmies G. Gottlebenin sijaiselle 2 kuukaudelta toukokuun 15 p:stä lukien 10,000 markkaa ¹²⁾;

vanhemman oikeusneuvosmiehen G. Lagerbladin sijaisille tammikuun 18 ja helmikuun 12 p:n väliseltä ajalta 1,100 markkaa ¹³⁾;

vanhemman oikeusneuvosmiehen E. F. Forsströmin sijaiselle heinä- ja elokuulta 3,000 markkaa ¹⁴⁾;

¹⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. kesäk. 981 §. — ²⁾ S:n 29 p. kesäk. 1,028 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 15 p. syysk. 5,351 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 30 p. maalisk. 531 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. kesäk. 987 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. heinäk. 1,061 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. lokak. 1,413 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 13 p. heinäk. 4,726 §. — ⁹⁾ S:n 20 p. tammik. 2,661 §, rkmin pöytäk. 16 p. helmik. 234 § ja 5 p. maalisk. 407 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. kesäk. 4,591 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. kesäk. 4,592 §. — ¹²⁾ S:n 5 p. toukok. 3,944 §. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. maalisk. 408 §. — ¹⁴⁾ S:n 12 p. lokak. 1,413 §.

rikosasiainnotaari A. Mestertonin sijaiselle vuoden 1926 marraskuun 25 p:n ja vuoden 1927 tammikuun 15 p:n väliseltä ajalta 2,200 markkaa kuukautta kohden ¹⁾;

ylim. kaupunginviskaalin A. Brandersin sijaiselle heinäkuun 1 ja elokuun 31 p:n väliseltä ajalta 4,840 markkaa ²⁾ sekä edelleen 4 kuukaudelta lokakuun 7 p:stä lukien 6,000 markkaa ³⁾;

toisen kaupunginvoudin konttorin kanslia-apulaisen G. Gahnströmin sijaiselle helmikuun 8 ja maaliskuun 8 p:n sekä huhtikuun 28 ja toukokuun 28 p:n välisiltä ajoilta yhteensä 2,100 markkaa ⁴⁾;

kaupunginpalvelija A. Österbergin sijaiselle kesä- ja heinäkuulta 4,100 markkaa ⁵⁾;

kaupunginpalvelija E. Lindellin sijaiselle 2 kuukaudelta toukokuun 29 p:stä lukien 3,360 markkaa ⁶⁾;

kaupunginpalvelija M. Forsbäckin sijaiselle 2 viikon ajalta joulukuun 13 p:stä lukien 1,100 markkaa ⁷⁾;

raatihuoneen siivoojattaren B. Janssonin sijaiselle 2 kuukaudelta tammikuun 1 p:stä lukien 1,000 markkaa ⁸⁾;

rahatoimikamarin sihteerin A. Ervastin sijaisille 1 kuukaudelta helmikuun 12 p:stä lukien 4,000 markkaa ⁹⁾;

rahatoimikamarin notaarin G. Brotheruksen sijaiselle 2 viikolta 800 markkaa ¹⁰⁾;

kaupunginkassanhoitaja E. G. Hellströmin sijaisille heinä- ja elokuulta kaupunginkassanhoitajan virkaan liittyvän pohjapalkan ¹¹⁾;

rahatoimikonttorin konttorikirjurin G. Wikströmin sijaiselle 2 kuukaudelta 3,500 markkaa ¹²⁾;

rahatoimikonttorin siivoojattaren A. Westerholmin sijaiselle joulukuun 8 ja 18 p:n väliseltä ajalta 265 markkaa ¹³⁾;

satamakannantakonttorin ylim. konttorikirjurin M. Roosin sijaiselle vuoden 1926 marraskuun 15 p:n ja vuoden 1927 tammikuun 15 p:n väliseltä ajalta 3,190 markkaa ¹⁴⁾;

satamakannantakonttorin vahtimestarin E. F. Öhmanin sijaiselle 2 kuukaudelta 2,860 markkaa ¹⁵⁾;

tilastokonttorin toisen aktuaarin W. Sjöströmin sijaiselle 1½ kuukaudelta 207 markkaa ¹⁶⁾;

työnvälitystoimiston osastonjohtajan R. Hännisen sijaiselle ½ kuukauden ajalta vuonna 1925 735 markkaa ¹⁷⁾ sekä tammikuun 5 ja 18 p:n väliseltä ajalta 735 markkaa ¹⁸⁾;

työnvälitystoimiston osastonjohtajan W. O. Ahtion sijaiselle 3 kuukaudelta enintään 6,000 markkaa ¹⁹⁾;

työnvälitystoimiston apulaisen U. Vinhan sijaiselle 2 kuukaudelta 3,600 markkaa ²⁰⁾;

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16 p. jouluk. 6,727 § ja 29 p. jouluk. 6,914 §. — ²⁾ S:n 15 p. syysk. 5,353 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 28 p. jouluk. 1,870 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. helmik. 235 § ja rkmin jstn pöytäk. 5 p. toukok. 3,945 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 2 p. kesäk. 4,252 § ja 6 p. heinäk. 4,684 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. kesäk. 4,253 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. jouluk. 6,797 §. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. helmik. 224 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. helmik. 193 §; vrt. tätä kert. s. 219. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 23 p. marrask. 1,657 §; vrt. tätä kert. s. 219. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. kesäk. 980 §; vrt. tätä kert. s. 220. — ¹²⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. elok. 1,130 §; vrt. tätä kert. s. 220. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. jouluk. 6,915 §. — ¹⁴⁾ S:n 8 p. jouluk. 6,590 §. — ¹⁵⁾ S:n 24 p. maalisk. 3,457 §. — ¹⁶⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. lokak. 1,338 §; vrt. tätä kert. s. 220. — ¹⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 13 p. tammik. 2,508 §; ks. v:n 1925 kert. s. 230. — ¹⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 13 p. tammik. 2,597 §. — ¹⁹⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. toukok. 713 §; vrt. tätä kert. s. 221. — ²⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24 p. maalisk. 3,458 §.

työvälytystoimiston siivoojattaren H. Pyynnösen sijaiselle 8 päiväältä 240 markkaa ¹⁾;

revisionikonttorin vanhemman revisioniapulaisen E. Brunströmin sijaiselle 1 kuukaudelta 1,200 markkaa ²⁾;

rakennustarkastuskonttorin v. t. rakennusinsinöörin G. von Timrothin sijaiselle 2 kuukaudelta kesäkuun 1 p:stä lukien 8,000 markkaa ³⁾;

terveydenhoitolaetakunnan kanslia-apulaisen S. Paateron sijaiselle maaliskuun 18 ja toukokuun 18 p:n väliseltä ajalta 2,000 markkaa ⁴⁾;

terveydenhoitolaetakunnan desinfioitsijan M. Kuhlbackin sijaiselle 1 kuukaudelta huhtikuun 22 p:stä lukien 1,980 markkaa ⁵⁾;

Hermannin alueen aluelääkärin G. Björkvistin sijaiselle 3 viikon ajalta joulukuun 3 p:stä lukien 1,600 markkaa ⁶⁾;

terveyspoliisin kaitsijan W. Kranckin sijaiselle 2 kuukaudelta syyskuun 16 p:stä lukien 3,960 markkaa ⁷⁾;

terveydenhoitolaetakunnan desinfioimismajalan desinfioimisapulaisen E. Skjöldin sijaiselle 2 kuukaudelta 1,240 markkaa ⁸⁾;

eläinlääkintäbakteriologi H. Tallqvistin sijaisille siltä 2 kuukauden ajalta, jona hän johtaja O. Lindströmin ollessa sairaana hoiti lihantarkastamon johtajan virkaa, yhteensä 8,000 markkaa ⁹⁾;

lihantarkastamon päiväkirjanpitäjän U. Forssellin sijaiselle 4 viikolta syyskuun 1 p:stä lukien 1,334: 67 markkaa ¹⁰⁾;

lihantarkastamon leimaajan B. Wulffin sijaiselle 1 kuukaudelta 1,320 markkaa ¹¹⁾;

lihantarkastamon halliesimiehen V. Landénin sijaiselle syyskuun 25 ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta 4,592 markkaa ¹²⁾;

ammattientarkastaja I. Grönbergin sijaiselle 2 kuukaudelta 3,000 markkaa ¹³⁾;

terveydellisten tutkimusten laboratorioin bakteriologisen osaston johtajan A. de la Chapellen sijaiselle heinäkuun 1 ja elokuun 15 p:n väliseltä ajalta 3,000 markkaa ¹⁴⁾;

terveystoimiston apulaislääkärin R. Forsiuksen sijaiselle vuoden 1925 marraskuun 25 ja joulukuun 15 p:n väliseltä ajalta 900 markkaa ¹⁵⁾;

terveystoimiston naistarkastajan V. Stenbergin sijaiselle syyskuun 16 ja lokakuun 16 p:n sekä lokakuun 23 ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta 1,430 markkaa kuukaudelta ¹⁶⁾;

kunnallisen hammaspoliklinikan kirjanpitäjättären A. Nurmon sijaiselle 2 kuukaudelta marraskuun 1 p:stä lukien 2,600 markkaa ¹⁷⁾;

köyhäinlaitokunnan kanslianjohtajattaren E. Mellbergin sijaiselle maaliskuun 12 ja 31 p:n väliseltä ajalta 450 markkaa ¹⁸⁾;

köyhäinlaitokunnan tarkastajan S. Amirchanjanzin sijaiselle 2 viikolta lukien tammikuun 1 p:stä 450 markkaa ¹⁹⁾;

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. maalisk. 3,390 §. — ²⁾ S:n 3 p. helmik. 2,780 §. — ³⁾ S:n 29 p. kesäk. 4,595 §. — ⁴⁾ S:n 31 p. maalisk. 3,531 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. toukok. 716 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. jouluk. 6,817 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. syysk. 5,496 §. — ⁸⁾ S:n 24 p. helmik. 3,061 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. tammik. 2,721 § sekä rkmin pöytäk. 16 p. helmik. 225 § ja 26 p. helmik. 369 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. syysk. 1,291 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. helmik. 2,779 §. — ¹²⁾ S:n 13 p. lokak. 5,749 § ja rkmin pöytäk. 30 p. marrask. 1,692 §. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. kesäk. 4,594 § ja rkmin pöytäk. 3 p. elok. 1,111 §. — ¹⁴⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. elok. 1,112 §. — ¹⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 13 p. tammik. 2,595 §. — ¹⁶⁾ S:n 22 p. syysk. 5,497 § ja rkmin pöytäk. 26 p. lokak. 1,486 §. — ¹⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. marrask. 6,172 §. — ¹⁸⁾ S:n 14 p. huhtik. 3,694 §. — ¹⁹⁾ S:n 13 p. tammik. 2,596 §.

- köyhäinlaitokunnan tarkastajan L. Winterin sijaiselle helmikuun 12 ja toukokuun 1 p:n väliseltä ajalta 2,340 markkaa¹⁾;
- köyhäinlaitokunnan tarkastajan L. Nymanin sijaiselle syyskuun 17 ja lokakuun 1 p:n väliseltä ajalta 450 markkaa²⁾;
- köyhäinlaitokunnan kirjuriapulaisen H. Wallinin sijaiselle huhtikuun 1 ja toukokuun 15 p:n väliseltä ajalta 1,200 markkaa³⁾;
- köyhäinlaitokunnan kirjuriapulaisen M. Sacklénin sijaiselle huhtikuun 15 ja 30 p:n väliseltä ajalta 400 markkaa⁴⁾;
- köyhäinhoidon diakonissan O. Lyytikäisen sijaiselle toukokuun 15 ja kesäkuun 30 p:n väliseltä ajalta 1,350 markkaa⁵⁾;
- lastensuojelulaitokunnan lääkärin R. Granholmin sijaiselle vuoden 1925 joulukuun 15 ja 31 p:n väliseltä ajalta sekä 1 kuukaudelta huhtikuun 6 p:stä lukien yhteensä 3,000 markkaa⁶⁾;
- lastensuojelulaitokunnan naisopastajan O. Sarinin sijaiselle loka- ja marraskuulta 2,000 markkaa⁷⁾;
- Toivolan koulukodin opettajan V. Uusivirran sijaiselle maaliskuun 15 ja huhtikuun 30 p:n väliseltä ajalta 1,920 markkaa⁸⁾;
- Bengtsårin koulukodin hoitajattaren S. Saarisen sijaiselle 1 kuukaudelta lukien huhtikuun 16 p:stä 400 markkaa⁹⁾;
- Ryttylän koulukodin hoitajattaren L. Munterin sijaiselle 4 viikon ajalta lukien helmikuun 16 p:stä 1,250 markkaa¹⁰⁾;
- Oulunkylän lastenkodin lastenhoitajattaren L. Michelssonin sijaiselle marraskuun 23 ja joulukuun 23 p:n väliseltä ajalta 400 markkaa¹¹⁾;
- Kullatorpan lastenkodin keittäjättären M. Astolan sijaiselle 1 kuukaudelta lukien syyskuun 29 p:stä 341 markkaa¹²⁾;
- kaupunginkirjaston amanuenssin A. Hertzin sijaiselle tälle sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta 2,104 markkaa¹³⁾;
- kaupunginkirjaston amanuenssin O. Koivusalon sijaiselle vuoden 1925 marraskuun 30 p:n ja vuoden 1926 huhtikuun 30 p:n väliseltä ajalta yhteensä 5,464 markkaa¹⁴⁾;
- kaupunginkirjaston amanuenssin E. Kytömaan sijaiselle helmikuun 4 ja 15 p:n väliseltä ajalta 376 markkaa¹⁵⁾;
- kaupunginkirjaston amanuenssin S. Björkin sijaiselle maaliskuun 1 ja huhtikuun 13 p:n väliseltä ajalta 1,472 markkaa¹⁶⁾;
- kaupunginkirjaston amanuenssin A. Kokkosen sijaiselle helmikuun 17 ja maaliskuun 15 p:n väliseltä ajalta 648 markkaa¹⁶⁾;
- kaupunginkirjaston amanuenssin K. Färllingin sijaiselle helmikuun 15 ja huhtikuun 15 p:n väliseltä ajalta 1,272 markkaa¹⁷⁾;
- kaupunginkirjaston haaraosastonjohtajan F. Lindroosin sijaiselle 3 viikolta maaliskuun 15 p:stä lukien 480 markkaa¹⁸⁾;

¹⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. maalisk. 428 § ja 20 p. huhtik. 631 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 13 p. lokak. 5,750 §. — ³⁾ S:n 14 p. huhtik. 3,693 § ja 12 p. toukok. 4,021 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. toukok. 4,020 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. kesäk. 4,457 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. tammik. 2,593 § ja 28 p. huhtik. 3,845 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. lokak. 5,748 § ja 17 p. marrask. 6,253 §. — ⁸⁾ S:n 31 p. maalisk. 3,529 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. toukok. 715 §. — ¹⁰⁾ S:n 2 p. maalisk. 395 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 1 p. jouluk. 6,488 §. — ¹²⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. lokak. 1,451 §. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. helmik. 2,781 § ja 17 p. maalisk. 3,391 §. — ¹⁴⁾ S:n 3 p. helmik. 2,781 §, 17 p. maalisk. 3,391 § ja 2 p. kesäk. 4,254 §. — ¹⁵⁾ S:n 17 p. maalisk. 3,391 §. — ¹⁶⁾ S:n 28 p. huhtik. 3,846 §. — ¹⁷⁾ S:n 28 p. huhtik. 3,847 §. — ¹⁸⁾ S:n 17 p. maalisk. 3,391 §.

vastaanottokodin emännöitsijän N. Sederholmin sijaiselle 2 kuukaudelta maaliskuun 20 p:stä lukien 3,000 markkaa ¹⁾;

kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan sijaisille hänelle sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta 1,375 markkaa kuukaudelta ²⁾;

metsänvartija A. L. Nyholmin sijaiselle 2½ kuukaudelta heinäkuun 16 p:stä lukien 4,000 markkaa ³⁾;

puhtaanapitolaitoksen johtajan J. Sjöholmin sijaiselle 2 kuukaudelta johtajan virkaan liittyvän pöytäpalkan ⁴⁾;

puhtaanapitolaitoksen tarkastajan E. Rosenbröijerin sijaiselle 2 kuukaudelta virkaan liittyvän pohjapalkan maksettavaksi laitoksen palkkausmäärärahasta ⁴⁾;

puhtaanapitolaitoksen kirjuriin A. Ståhlbergin sijaiselle 2 kuukaudelta lokakuun 15 p:stä lukien 2,400 markkaa ⁵⁾;

puhtaanapitolaitoksen konttoriapulaisen E. Michailoffin sijaiselle toukokuun 1 ja kesäkuun 1 p:n sekä elokuun 16 ja syyskuun 16 p:n väliseltä ajalta yhteensä 2,400 markkaa ⁶⁾;

yövärtija R. Liljebloomin sijaisille 6 yöltä yhteensä 240 markkaa ⁷⁾;

kaupungintalon talonmiehen A. Kupiaisen sijaiselle vuoden 1925 marraskuun 29 ja joulukuun 12 p:n väliseltä ajalta 600 markkaa maksettavaksi vuoden 1925 talousarvion viransijaisuuspalkkioiden määrärahadista ⁸⁾;

Suvilahden kasarmin järjestysmiehen J. Syrjälän sijaiselle 2 päivältä 100 markkaa ⁹⁾;

hallirengin O. L. Grönbergin sijaiselle 2 kuukaudelta tammikuun 15 p:stä lukien 2,310 markkaa ¹⁰⁾;

erään hallirengin sijaiselle hänelle sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta 385 markkaa ¹¹⁾;

asuntotarkastuskonttorin siivoojattaren B. E. Janssonin sijaiselle vuoden 1925 marraskuun 15 p:n ja vuoden 1926 helmikuun 28 p:n väliseltä ajalta 700 markkaa ¹²⁾; sekä

asuntotarkastuskonttorin siivoojattaren E. Hatusen sijaiselle lokakuun 25 ja joulukuun 1 p:n väliseltä ajalta 700 markkaa ¹³⁾.

Oikeus palkkion saamiseen. Rahatoimikamari määräsi ¹⁴⁾, että ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnassa olevien opettajiston edustajien luottamusmiehinä tuli saada palkkio tästä tehtävästä.

Sekalaisia palkkioita. 14 eri henkilölle, jotka toukokuun 15 ja kesäkuun 20 p:n välisenä aikana olivat suorittaneet ylityötä ensimmäisen kaupunginvoudin konttorissa, oli suoritettava ¹⁵⁾ yhteensä 13,645 markkaa rahatoimikamarin käyttövaroista, kuitenkin ehdoin, että ensimmäinen kaupunginvouti hyväksyi kyseellisten henkilöiden antaman laskun.

Rahatoimikamari osoitti ¹⁶⁾ valiokunta- ja komiteamenoja varten varastusta määrärahadista kamarin ylimääräiselle notaarille I. Nordbergille 800 markkaa palkkioksi vero-osaston perustamista kamariin koskevan mietinnön laatimisesta.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 31 p. maalisk. 3,530 § ja rkmin pöytäk. 4 p. toukok. 714 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. helmik. 328 §. — ³⁾ S:n 24 p. elok. 1,157 § ja 21 p. syysk. 1,281 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. kesäk. 885 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 27 p. lokak. 5,990 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. toukok. 4,022 § ja rkmin pöytäk. 10 p. elok. 1,140 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. maalisk. 436 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 13 p. tammik. 2,594 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. heinäk. 4,728 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. tammik. 89 §; vrt. tätä kert. s. 220. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7 p. huhtik. 3,581 §. — ¹²⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. maalisk. 437 §. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16 p. jouluk. 6,728 §. — ¹⁴⁾ Rkmin pöytäk. 25 p. toukok. 820 §. — ¹⁵⁾ S:n 15 p. kesäk. 970 § ja 29 p. kesäk. 1,032 §. — ¹⁶⁾ S:n 12 p. marrask. 1,592 §.

Sen komitean jäsenille, jonka tuli laatia ehdotus vero-osaston perustamisesta kamariin aiheutuviksi toimenpiteiksi, maksettiin¹⁾ palkkiota yhteensä 1,000 markkaa.

Filosofianmaisteri G. Estlanderille määrättiin²⁾ maksettavaksi tilapäisten apulaisten määrärahasta 5,000 markkaa korvaukseksi eräistä hänen tammi-maaliskuulla rahatoimikamaria varten suorittamistaan tehtävistä.

Edelleen oikeutettiin³⁾ filosofianmaisteri G. Estlander ennakoilta nostamaan rahatoimikamarin historian kirjoituspalkkiosta 3,000 markkaa.

Rahatoimikamari määräsi⁴⁾ maksettavaksi käyttövaroistaan 300 markkaa johtaja E. Sederholmille palkkioksi hänen rahatoimikamarin uudestaanjärjestystä antamastaan lausunnosta.

Rahatoimikamari myönsi⁵⁾ käyttövaroistaan 3,500 markkaa varatuomari E. Makkoselle palkkioksi kaupungin laina-asiakirjain tarkastuksesta.

Rahatoimikamari määräsi⁶⁾ kalastuksenkaitsija G. A. Liljebergille maksettavaksi 300 markkaa palkkioksi kaupungin satamissa tapahtuvan nuutavaran lauttauksen valvonnasta.

Rahatoimikamari myönsi⁷⁾ käyttövaroistaan 800 markkaa palkkioksi köyhäinhuoltolautakunnan notaarille K. J. Brummerille, joka oli laatinut ehdotuksen uudeksi köyhäinhoito-ohjesäännöksi.

Sen komitean jäsenille, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä terveydenhoidontarkastajan viran ja terveydellisten tutkimusten laboratorioin uudestaanjärjestämisestä, myönnettiin⁸⁾ palkkioksi kahdesta kokouksesta 50 markkaa jäsentä ja kokousta kohden eli yhteensä 400 markkaa.

Rakennuskonttorin piirustajalle E. Monnille, joka kertomusvuonna hoiti Hertonäsän huvilain valvojan tointa, myönnettiin⁹⁾ tästä tehtävästä 1,000 markan palkkio maksettavaksi rahatoimikamarin käyttövaroista, minkä ohessa hänet määrättiin⁹⁾ edelleen vuonna 1927 toimimaan mainittujen huvilain isännöitsijänä.

Poliisikonstaapeli K. Spaakille maksettiin¹⁰⁾ kamarin käyttövaroista 200 markkaa Koskelan työväenasuntojen hoitamisesta vuonna 1926.

Kustaanmiekan hätäasuntojen tyhjentämisen jälkeen päätettiin¹¹⁾ alentaa kaupungin hätäasuntojen isännöitsijän palkkiota 3,000 markkaa eli 6,600 markkaan vuodessa.

Rahatoimikamari osoitti¹²⁾ käyttövaroistaan 500 markkaa herra R. Lagerströmille Jätkäsaaren uimahuoneen hoidosta.

Kalastuksenkaitsija G. A. Liljebergille myönnettiin¹³⁾ kamarin käyttövaroista 500 markkaa palkkioksi jäänottopaikkain osoittamisesta talvella 1925—26.

Tori- ja kauppahallivalvoja I. Lydman määrättiin¹⁴⁾ vuosina 1926 ja 1927 hoitamaan kaupungin varastopaikkain valvontaa 1,000 markan kuu-kausipalkkiosta, joka oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Rahatoimikamari osoitti¹⁵⁾ käyttövaroistaan 10,000 markkaa tilitystä vastaan käytettäväksi jätteiden hyväksikäyttöä koskevaa kysymystä valmistelemaan asetetun komitean menoihin. Samalla kamari oikeutti¹⁵⁾ komi-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. marrask. 6,245 §. — ²⁾ S:n 14 p. huhtik. 3,597 §. — ³⁾ S:n 22 p. kesäk. 4,526 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. toukok. 4,166 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. kesäk. 4,579 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. kesäk. 4,234 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. helmik. 237 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24 p. maalisk. 3,430 § ja 19 p. toukok. 4,091 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. lokak. 1,456 §. — ¹⁰⁾ S:n 14 p. jouluk. 1,792 §. — ¹¹⁾ S:n 3 p. elok. 1,122 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 27 p. heinäk. 4,802 §. — ¹³⁾ S:n 24 p. helmik. 3,073 §. — ¹⁴⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. tammik. 57 § ja 14 p. jouluk. 1,791 §. — ¹⁵⁾ S:n 16 p. huhtik. 613 §.

tean jäsenet saamaan korvauksen työstään sekä käyttämään asiantuntijana professori J. Valmaria.

Koska vuoden 1925 menosääntöön kaupungin kiinteän omaisuuden katsastusmiesten palkkioita varten merkitty määräraha ei riittänyt tarkoitukseensa, rahatoimikamari osoitti ¹⁾ käyttövaroistaan 323: 15 markan suuruisen lisämäärärahan.

Rahatoimikamari myönsi ²⁾ valiokunta- ja komiteamenoja varten merkitystä määrärahasta 25,000 markkaa suunnitellun keskussairaalan luonnospiirustusten laatimista varten.

Gööteporilaiselle insinööri W. Fagerströmille osoitettiin ³⁾ 3,000 markkaa palkkioksi hänen kaupungin uuden tuberkuloosisairaalan lämpökeskuskysymyksestä antamastaan lausunnosta.

Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ osoittaa käyttövaroistaan 5,000 markkaa palkkioksi laamanni J. Ugglalle hänen suorittamastaan tutkimuksesta, joka koski kaupungin velvollisuutta korvauksetta luovuttaa koulutontteja valtiolle, sekä 4,000 markkaa hänen laatimastaan mietinnöstä, joka koski kaupungin tonttien luovutustapaa.

Kaupungin katunimistön tarkastamista varten asetetun komitean jäsenille määrättiin ⁵⁾ maksettavaksi 50 markkaa kullekin eli yhteensä 200 markkaa, minkä lisäksi asiantuntijoille, professori H. Bergrothille ja filosofianmaisteri E. A. Tunkelolle, jotka olivat tarkastaneet nimiehdotusten kielellisen asun, myönnettiin kummallekin 500 markan palkkio. Professori Bergrothille suoritettiin ⁶⁾ sittemmin lisäksi 200 markkaa ja kaupungingeodeetti W. O. Lillelle 150 markkaa. Professorinleski I. Ojansuu oikeutettiin ⁷⁾ nostamaan hänen miesvainajalleen, professori H. Ojansuulle osanotosta mainitun komitean työhön tuleva palkkio, 300 markkaa.

Rahatoimikamari suoritti ⁸⁾ käyttövaroistaan 2,400 markkaa palkkioksi herra V. G. Bäckmanille tonttirekisterin laatimisesta.

Kanslianjohdaja J. W. Andersinille, joka oli toiminut palkkajärjestelykomitean sihteerinä, myönnettiin ⁹⁾ tästä tehtävästä 12,000 markan suuruinen palkkio valiokunta- ja komiteamenojen määrärahasta; saman komitean jäsenille osoitettiin ¹⁰⁾ palkkioiksi yhteensä 1,100 markkaa.

Työttömyyskomitean jäsenelle M. Paasivuorelle myönnettiin ¹¹⁾ 300 markan palkkio kamarin käyttövaroista.

Halkokonttorin liikeasiain lopullista selvittelyä varten myönnettiin ¹²⁾ notaari S. Puraselle 1,200 markan kuukausipalkkio vuoden alusta heinäkuun 1 p:ään suoritettavaksi halkokonttorin selvitystililtä.

Rahatoimikamari määräsi ¹³⁾ maksettavaksi sen komitean jäsenille, jonka kamari vuonna 1925 oli asettanut ¹⁴⁾ laatimaan ehdotusta Ruskeasuon ja Uudenpellon alueiden kaupunkiin yhdistämisen aiheuttamiksi toimenpiteiksi, 200 markkaa henkilöä kohden eli yhteensä 800 markkaa maksettavaksi vuoden 1925 valiokunta- ja komiteamenojen määrärahasta.

Halkokonttorin liikeasiat. Notaari S. Puranen oikeutettiin ¹⁵⁾ ylittämään halkokonttorin liikeasiain selvittelyä varten myönnettyä ennakkomäärärahaa 5,000 markkaa.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 24 p. helmik. 3,077 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. kesäk. 1,000 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. lokak. 5,705 §. — ⁴⁾ S:n 3-p. helmik. 2,819 § ja rkmrin pöytäk. 23 p. helmik. 363 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. toukok. 4,165 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. lokak. 5,914 §. — ⁷⁾ S:n 27 p. lokak. 5,933 §. — ⁸⁾ S:n 6 p. heinäk. 4,682 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. jouluk. 1,713 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. jouluk. 6,561 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. marrask. 1,700 §. — ¹²⁾ S:n 25 p. toukok. 819 §. — ¹³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. tammi. 2,647 §. — ¹⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 258. — ¹⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. helmik. 2,740 §.

Myöhemmin annettiin¹⁾ herra Purasen käytettäväksi edellä mainittuun tarkoitukseen enintään 75,000 markkaa, mikä määrä oli suoritettava hänelle ennakolta ehdoin, että hän kuukausittain tilitti siihen asti käytetyt varat.

Kunnan työntekijäin kotipaikka. Helsingin kaupungin kunnantyohtekijäin keskusneuvosto oli anonut, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin, jotta ainoastaan kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivia työntekijöitä otettaisiin kaupungin töihin. Tästä esityksestä oli kaupungin yleisten töiden hallitus antanut siltä pyydetyn lausunnon sekä siihen liittyvän selonteon niistä periaatteista, joita rakennuskonttori oli noudattanut ottaessaan työntekijöitä kaupungin töihin. Hallitus oli sitä mieltä, että oli kaupungininsinöörin asia erikoistapauksissa asiaa harkittuaan ratkaista, saiko kaupungin ulkopuolella asuvia henkilöitä käyttää kunnan töihin sekä että kunnan työntekijäin yleensä tuli olla kaupungissa asuvia. Rahatoimikamari ei katsonut²⁾ asian antavan aihetta muihin toimenpiteisiin.

Työntekijäin kesälomat. Koska eräiden teknillisten laitosten työntekijäin kesälomia koskevien kysymysten suhteen oli ilmennyt epätietoisuutta, rahatoimikamari päätti³⁾ antaa laitosten hallitukselle seuraavan selvityksen:

Työntekijälle, jolla kesäloman aikana oli tilapäistä urakkatyötä, oli lomapalkka laskettava hänelle ennen lomaa maksetun vuoden keskipalkan mukaan; vuorotyöläisille, jotka eivät suorittaneet teknillistä työtä, oli myönnettävä yhtä pitkä kesäloma kuin teknillistä työtä tekeville vuorotyöläisille;

n. s. päivävuorolaisille, t. s. työntekijöille, jotka olivat vuorotyössä ainoastaan aamu- ja iltapäivällä, mutta eivät koskaan yön aikana, ei kesälomaan nähden ollut myönnettävä niitä etuja, jotka kuuluivat vuorotyöntekijöille.

Kunnan työntekijäin palkat. Rahatoimikamari epäsi⁴⁾ Helsingin kaupungin kunnantyohtekijäin keskusneuvoston tekemän anomuksen, joka koski kunnan työntekijäin palkkojen korottamista 15 ja 20 %, koska palkat vuoden kuluessa järjestettäisiin kokonaan uudestaan.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus ilmoitti nähneensä välttämättömäksi korottaa sähkölaitoksen kirvesmiesten minimi tuntipalkan 8:60 markkaan sekä myöntää kaasu- ja vesijohtolaitosten putkityöläisille sen määrän, minkä rahatoimikamari heille oli hyväksynyt n. s. konjunktuurilisäykseksi, kuitenkin siten, että putkityöläisten palkat vähintään 5 % ylittivät sen palkan, minkä he olivat saaneet vuonna 1925. Rahatoimikamari hyväksyi⁵⁾ tämän toimenpiteen.

Helsingin kaupungin kunnantyohtekijäin keskusneuvoston anottua rahatoimikamarilta, että kaupungin työntekijäin palkkoja korotettaisiin, kamari päätti⁶⁾ oikeuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen ja puhtaanapitohallituksen korottamaan alaisensa työntekijäin palkkoja 5 tai 10 % asianomaisen työntekijän ammatin mukaan syyskuun 1 ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta, kuitenkin huomioon ottaen, että elinkustannusten kohoamisen aiheuttama automaattinen palkkain lisäys oli laskettava aikaisempien palkkain pohjalta ja että edellä mainitut työntekijät saisivat sen vasta sen ylittäessä edellä mainitun korotuksen.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus valtuutettiin⁷⁾ syyskuun 1 p:stä vuoden loppuun maksaessaan palkkoja laitoksen alaisille sähköalan työntekijöille noudattamaan sähkötyönantajyhdistyksen hyväksymää tariffia 7 %

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. helmik. 2,899 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 421 §. — ³⁾ S:n 7 p. syysk. 1,209 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. kesäk. 866 §. — ⁵⁾ S:n 6 p. heinäk. 1,050 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. elok. 1,136 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. syysk. 1,194 §.

alennuksin, jolloin tuntipalkat vaihtelisivat 3:70 markasta 10: 20 markkaan, sekä suoritamaan muille ammattityöntekijöille samat palkat, jotka oli myönnetty rakennuskonttorin ja puhtaanapitolaitoksen työntekijöille, kuitenkin siten, että aikaisemmin palkanlisäystä saaneille työntekijöille oli korotus laskettava pohjapalkasta ilman mainittua lisäystä. Elinkustannusindeksin kohotessa oli noudatettava samaa menettelyä kuin rakennuskonttorissa ja puhtaanapitolaitoksessa.

Työntekijäin palkkain suoritus. Rahatoimikamari päätti ¹⁾, että kaupungin työntekijät saivat nostaa palkkansa ennakolta ennen kesälomansa alkamista, jos vakinainen tilipäivä sattui loman aikaan.

Palvelusvuosien laskeminen. Kunnan työntekijät oikeutettiin ¹⁾ eläkkeeseen ja kesälomaan oikeuttaviksi palvelusvuosiksi lukemaan se aika, jonka he maailmansodan kuluessa olivat olleet n.s. patteritöissä, kuitenkin ainoastaan jos he todistettavasti olivat palanneet kaupungin töihin heti patteritöiden päätyttyä.

Työttömyysavustukset. Rahatoimikamari myönsi ²⁾ käyttövaroistaan 4,000 markkaa työnvälitystoimiston käytettäväksi ruoka-avustusten jakamiseen ja tarpeellisten työaseiden hankkimiseen työntekijöille, jotka toimiston välityksellä oli lähetetty metsätöihin maaseudulle, määräten, etteivät nämä avustukset saaneet ylittää 140 markkaa miestä kohden.

Työttömien naisten ammattikurssit. Naisten työtupien johtokunta esitti, että työttömille naisille järjestettäisiin ammattikursseja johtokunnan laatiman suunnitelman mukaan, ja rahatoimikamari päätti ³⁾ hankittuaan kysymyksestä työttömyyskomitean lausunnon, että ompelukursseja järjestettäisiin 80 naiselle; hyväksyä työtupain johtokunnan ehdottoman suunnitelman; jättää johtokunnan ratkaistavaksi, milloin kurssit työttömyyden laajuudesta riippuen oli aloitettava; oikeuttaa johtokunnan hyväksytyyn suunnitelman puitteissa järjestämään kurssit sopivimmaksi katsomallaan tavalla; sekä osoittaa mahdollisen työttömyyden varalle myönnetystä määrärahasta 90,600 markkaa kurssien aiheuttamien, 145,000 markaksi arvioitujen kustannusten suorittamiseksi, jolloin sosiaaliministeriö puolestaan suorittaisi 54,400 markkaa.

Edelleen oikeutettiin ⁴⁾ johtokunta niiden henkilöiden lisäksi, jotka jo oli otettu työtupiin, ottamaan 60 työtöntä naista huoltoonsa ja antamaan heille sopivaa työtä. Tästä johtuvat kustannukset oli suoritettava työttömyyden varalta rahatoimikamarin käytettäväksi talousarvioon merkitystä määrärahasta.

Johtokunnan esityksestä rahatoimikamari päätti ⁵⁾, että työttömien naisten liinavaateompelukurssi sai jatkaa vielä kuukauden sekä osoitti tähän tarkoitukseen 37,000 markkaa valtion työttömyyden vastustamiseksi myöntämästä määrärahasta.

Työttömyyskomitean ehdotuksesta rahatoimikamari päätti ⁶⁾, että Oikokadun kansakouluun järjestettäisiin talouskurssit n. 60 työttömälle naiselle. Kurssit alkaisivat maaliskuun 29 p:nä ja niiden osanottajat saisivat oppiajalta palkkaa 2 markkaa tunnilta. Päätöksen aiheuttamat kustannukset arvioitiin 44,700 markaksi, ja ne oli suoritettava valtion naisten työttömyyden lieventämiseksi myöntämästä määrärahasta.

Samalla kamari valitsi osastonjohtajar A. Bruunin, opettajatar H. Parkosen, tarkastajatar M. Sillanpään ja vapaaherratar I. Yrjö-Koskisen naisten työtupain johtokunnan ylivalvonnan alaisina johtamaan mainittuja kurseja.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 10 p. elok. 1,142 §. — ²⁾ S:n 29 p. tammik. 153 §. — ³⁾ S:n 29 p. tammik. 151 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. helmik. 339 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. huhtik. 605 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. maalisk. 517 §.

Sittemmin kamari päätti ¹⁾, että talouskurssit pantaisiin toimeen myöskin n. s. Suvilahden kasarmissa. 3,500 markaksi arvioidut kustannukset suoritettaisiin niillä varoilla, jotka valtio oli myöntänyt kamarin käytettäviksi työttömyyden lieventämiseksi, ja kurssien johdosta huolehtisivat edellä luetellut henkilöt.

Naisten työtupain johtokunta oli järjestänyt luodansitomiskursseja, jotka olivat aiheuttaneet 7,259: 25 markan tappion. Rahatoimikamari osoitti ²⁾ tämän rahamäärän työttömyyden varalle talousarvioon merkitystä määrärahasta.

Naisten työtuvat. Rahatoimikamari päätti ³⁾, että naisten työtuvissa työskentelevien henkilöiden tuntipalkka korotettaisiin 2 markasta 2: 25 markkaan maaliskuun 1 p:stä lukien ja että tämä palkka olisi voimassa niin kauan kuin työttömyyttä keväällä jatkui. Tätä päätöstä ei kuitenkaan ollut sovellettava ammattikursseilla käyviin henkilöihin.

Myöhemmin kamari määräsi ⁴⁾, että niiden naisten, jotka oli sijoitettu Kaarlenkadun talossa n:o 11 pidetyille ammattikursseille, tuli saada 2: 25 markan tuntipalkka. Sama palkka oli suoritettava kaupunkilähetyksen työtuvassa työskenteleville 8 peiteompelijalle.

Työttömyyskomitean ehdotuksen, että ammattikursseilla työskenteleville naisille suoritettaisiin palkkaa 25 markkaa päivältä, rahatoimikamari epäsi ⁵⁾.

Naisten työtupain johtokunta oli anonut, että työtupain toiminta järjestettäisiin uudestaan siten, että vanhat naiset, jotka tekivät työtä mainitussa laitoksessa, mutta joiden oli vaikeata tulla toimeen työansioillaan, siirrettäisiin köyhäinhoidon huollettaviksi ja että työtupiin otettaisiin ainoastaan sellaisia naisia, joiden voitiin edellyttää saavuttavan ammattitaitoa työtuvissa, jolloin nämä siis tavallaan saisivat ammattikoulujen luonteen. Tästä uudestaanjärjestelystä olisi seurauksena, että työntekijättärien luku vähenisi, työtupa n:o 2 voitaisiin lakkauttaa ja sen huoneisto jättää vuokraamatta. Rahatoimikamari oikeutti ⁶⁾ johtokunnan koetteeksi järjestämään työtupain toiminnan edellä esitetyllä tavalla.

Rahatoimikamari oli kehoittanut ⁷⁾ työtupain johtokuntaa harkitsemaan, voitaisiinko sopivaa työtä järjestää vajaakäyisille ja ammattitaidottomille naisille, sekä lähettämään kamarille ohjelman ja kustannusarvion tällaista toimintaa varten. Tämän johdosta antamassaan mietinnössä johtokunta huomautti, että tilapäistä ansiotyötä tosin voitaisiin järjestää muutamille harvoille ammattitaidottomille työttömille naisille, mutta että tämä toimenpide tuskin mainittavasti vähentäisi kaupungissa vallitsevaa työttömyyttä ja että se, kuten kokemus oli osoittanut, tuottaisi kunnalle tappiota. Johtokunta oli puolestaan sitä mieltä, että ammattiopetuksen saaminen olisi työttömille naisille suurimaksi hyödyksi, ja ehdotti sen vuoksi, että enintään 100 henkilölle järjestettäisiin ammattikursseja, joille ensin otettaisiin vähemmän henkilöitä ja myöhemmin työttömyyden lisääntyessä useampia. Kurssien aiheuttamat kustannukset johtokunta arvioi 230,000 markaksi.

Rahatoimikamari hyväksyi ⁸⁾ tämän ehdotuksen ja jätti naisten työtupain johtokunnan tehtäväksi aloittaa kurssit, milloin se vallitsevan työttömyyden kannalta katsottiin sopivimmaksi. Mikäli olosuhteet vaativat, voisivat ne alkaa jo joulukuun kuluessa.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 31 p. maalisk. 3,536 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 31 p. elok. 1,186 §. — ³⁾ S:n 2 p. maalisk. 399 § ja 5 p. maalisk. 412 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. maalisk. 488 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. huhtik. 655 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. kesäk. 946 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. marrask. 1,573 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. marrask. 1,665 §.

Kaupunkilähetyksen työtupa. Helsingin kaupunkilähetykselle myönnettiin¹⁾ avustusta yhteensä 121,834 markkaa naisten työtuvan ylläpitämiseen tammi—toukokuussa. Tästä rahamäärästä oli 65,000 markkaa suoritettava työttömyyden varalta talousarvioon merkitystä määrärahasta ja loput valtion naisten työttömyyden lieventämiseksi myöntämästä määrärahasta.

Edellä mainitun työtuvan toiminnan ylläpitämiseksi marraskuun 10 p:stä vuoden loppuun kamari määräsi²⁾ maksettavaksi edellä mainitusta valtion määrärahasta 35,000 markkaa ehdoin, että köyhäinhoidon rekisteritoimistolle kuukausittain annettiin tieto työtuvassa työskentelevien naisten ansiotuloista.

Sosiaaliministeriön tiedustelun johdosta rahatoimikamari ilmoitti³⁾ kaupungin suostuvan n. 3 kuukauden aikana suorittamaan kaupunkilähetyksen työtuvalla avustusta enintään 40,000 markkaa ehdoin, että ministeriö puolestaan myönsi samaan tarkoitukseen yhtä suuren rahamäärän.

Eläkemääräin laskeminen. Rahatoimikamari päätti⁴⁾, että kanslianjohtajan ja sen jälkeen rahatoimikonttorin ennen eläkeasiain esittelyä kamarille tuli tarkastaa eläkemäärät sekä että kamarin myöntäessä eläkkeitä asianomaisen rahatoimikonttorin virkamiehen tai kanslianjohtajan ollessa virkavapaana näiden viranpitäjien virantoimitukseen palattuaan tuli tarkastaa eläkkeet.

Eläkkeiden ulosmittaus. Rahatoimikamari päätti⁵⁾ anoa valtioneuvostolta, että kaupungin maksamat eläkkeet julistettaisiin sellaiseksi omaisuudeksi, jota ei saanut velasta ulosmitata.

Eläkemäärän takaisinsuorittaminen. Rahatoimikonttori oli ilmoittanut, että eräiden ent. kansakoulunopettajattarien viimekuluneen ja kuluvan vuoden eläkemääräistä oli vähennetty heille tuleva valtion eläke 6,000 markan määräisenä, vaikka mainittu eläke oli 8,000 markkaa, ja rahatoimikamari päätti⁶⁾ sen johdosta, että kuukausittain 277:77 markkaa vähennettäisiin asianomaisten kunnan eläkkeistä, kunnes liikaa saatu määrä oli palautettu.

Muutettu eläke. Sittenkuin tarkastuslaskussa oli todettu, että ruotsinkielisten kansakoulujen opettajalle M. Thorsille vuonna 1925 oli myönnetty⁷⁾ liian suuri eläkemäärä, kamari päätti⁸⁾, että puheena oleva eläke lokakuun 1 p:stä lukien vähennettäisiin 1,526 markkaan, voimassa oleva valtion eläke siitä vähennettynä, sekä että asianomaiselle annettaisiin uusi eläkekirja.

Myönnettyjä eläkkeitä. Rahatoimikamari myönsi voimassa olevien eläkeohjesääntöjen määräysten mukaisesti seuraaville viranpitäjille ja työntekijöille elinkautiseläkkeitä seuraavat kuukausimäärät VI palkka-asteikkoa sovellettaessa:

ent. kaupunginviskaalille E. A. Mestertonille 2,350 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien⁹⁾;

kaupunginpalvelija A. A. Bymanille 1,208 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien¹⁰⁾;

rahatoimikonttorin konttorikirjurille H. Rikbergille 1,208 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien¹¹⁾;

rahatoimikonttorin ylimääräiselle apulaiselle H. Wärnhjelmille 1,033 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien¹¹⁾;

¹⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. tammik. 6 §, 29 p. tammik. 152 §, 19 p. maalisk. 488 §, 13 p. huhtik. 606 § ja 18 p. toukok. 787 §. — ²⁾ S:n 9 p. marrask. 1,573 § ja 3 p. jouluk. 1,714 §. — ³⁾ S:n 21 p. jouluk. 1,823 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. lokak. 1,406 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. jouluk. 1,712 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. huhtik. 599 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 236. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. lokak. 1,406 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. lokak. 1,419 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. maalisk. 433 §. — ¹¹⁾ S:n 6 p. huhtik. 561 §.

rahatoimikonttorin ylimääräiselle apulaiselle A. Wärnhjelmille 792 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien ¹⁾);

kunnalliselle ammattienylitarkastajalle A. Hellsténille 1,018 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien ²⁾);

kunnalliselle ammattientarkastajalle I. Grönbergille 999 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien ³⁾);

Marian sairaalan sairaanhoitajattarelle J. C. Bergströmille 1,042 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1927 ⁴⁾);

Marian sairaalan vahtimestarille H. E. Lindgrenille 961 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien ⁵⁾);

Kivelän sairaalan osastonhoitajattarelle E. E. Lindholmille 1,042 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien ⁶⁾);

Nikkilän sairaalan sairaanhoitajattarelle A. E. Nygrenille 961 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien ⁷⁾);

Bengtsårin koulukodin lämmittäjälle A. Sandinille 604 markkaa toukuun 1 p:stä lukien ⁸⁾);

Sjötorpin koulukodin ent. johtajattarelle E. Antinille 1,116 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke, syyskuun 1 p:stä lukien ⁹⁾);

Vanjoen koulukodin opettajattarelle L. Raippalinnalle 763 markkaa elokuun 1 p:stä lukien ¹⁰⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle O. Rosenqvistille 1,526 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke, tammikuun 1 p:stä lukien ¹¹⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle O. M. Mobergille 1,667 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke, tammikuun 1 p:stä lukien ¹²⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle S. K. Strengille 1,427 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke, elokuun 1 p:stä lukien ¹³⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle M. M. Öhrbomille 1,427 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke, elokuun 1 p:stä lukien ¹⁴⁾);

suomenkielisten kansakoulujen laulunopettajalle K. A. Bäckmanille 1,170 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke, elokuun 1 p:stä lukien ¹⁵⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen lääkärielle R. Sieversille 1,618 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1927 ¹⁶⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen veistonopettajalle I. Wihlmanille 1,526 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke, elokuun 1 p:stä lukien ¹⁷⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajalle J. B. Björkmanille 1,476 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke, marraskuun 1 p:stä lukien ¹⁸⁾);

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 6 p. huhtik. 561 §. — ²⁾ S:n 5 p. lokak. 1,364 §. — ³⁾ S:n 6 p. heinäk. 1,048 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. marrask. 1,613 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. maalisk. 512 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. elok. 1,113 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. syysk. 1,282 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. maalisk. 427 § ja 27 p. huhtik. 672 §. — ⁹⁾ S:n 14 p. syysk. 1,257 §. — ¹⁰⁾ S:n 25 p. toukok. 815 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. helmik. 353 §. — ¹²⁾ S:n 23 p. helmik. 352 §. — ¹³⁾ S:n 14 p. toukok. 748 §. — ¹⁴⁾ S:n 14 p. toukok. 749 §. — ¹⁵⁾ S:n 31 p. elok. 1,181 §. — ¹⁶⁾ S:n 16 p. marrask. 1,614 §. — ¹⁷⁾ S:n 25 p. toukok. 813 §. — ¹⁸⁾ S:n 26 p. lokak. 1,497 §.

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle O. Wegeliukselle 999 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke, huhtikuun 1 p:stä lukien ¹⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle E. Granholmille 1,208 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke, elokuun 1 p:stä lukien ²⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle H. Thormanille 904 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke, elokuun 1 p:stä lukien ³⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen veistonopettajan apulaiselle J. F. Storille 695 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien ⁴⁾);

valmistavan poikain ammattikoulun johtajalle A. T. Federleyille 1,468 markkaa lukien helmikuun 1 p:stä 1927 ⁵⁾);

alemman käsityöläiskoulun ent. opettajattarelle I. Törnwallille 260 markkaa lukien lokakuun 1 p:stä 1925 ⁶⁾);

Marian turvakodin ent. johtajattarelle B. Hannénille 1,203 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien ⁷⁾);

kaupunginorkesterin viulutaiteilijalle G. Mariani-Ceratile 1,085 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien ⁸⁾);

vesijohtolaitoksen konemestarille A. E. Sundbergille 1,306 markkaa helmikuun 1 p:stä lukien ⁹⁾);

kaasulaitoksen varastonhoitajalle F. J. Fredille 1,045 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien ¹⁰⁾);

kaasulaitoksen työntekijälle I. S. Isomäelle 747 markkaa helmikuun 1 p:stä lukien ¹¹⁾);

parmaaja A. Immelinille 341 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ¹²⁾);

vesijohtolaitoksen putkenlaskijalle K. Iisakinpojalle 926 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien ¹³⁾);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijälle E. Tähtiselle 807 markkaa maaliskuun 19 p:stä lukien ¹⁴⁾);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijälle A. Luomalle 426 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien ¹⁵⁾);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle A. Areniukselle 764 markkaa helmikuun 1 p:stä lukien ¹⁶⁾);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle J. E. Wassmanille 300 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ¹⁷⁾);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle J. V. Puhtilalle 462 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ¹⁸⁾);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle R. Gustafssonille 393 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien ¹⁹⁾);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle E. Mäkiselle 456 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien ²⁰⁾);

rakennuskonttorin huonerakennusosaston työntekijälle J. V. Laakkoselle 359 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien ²¹⁾); sekä

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 6 p. huhtik. 562 §. — ²⁾ S:n 5° p. lokak. 1,365 §. — ³⁾ S:n 12 p. lokak. 1,411 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. marrask. 1,549 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. marrask. 1,687 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. kesäk. 982 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. elok. 1,109 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. marrask. 1,658 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. helmik. 221 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. maalisk. 478 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. helmik. 220 §. — ¹²⁾ S:n 16 p. helmik. 219 §. — ¹³⁾ S:n 13 p. huhtik. 596 §. — ¹⁴⁾ S:n 4 p. toukok. 705 §. — ¹⁵⁾ S:n 14 p. toukok. 750 §. — ¹⁶⁾ S:n 16 p. helmik. 222 §. — ¹⁷⁾ S:n 18 p. toukok. 782 §. — ¹⁸⁾ S:n 25 p. toukok. 812 §. — ¹⁹⁾ S:n 9 p. marrask. 1,550 §. — ²⁰⁾ S:n 9 p. marrask. 1,551 §. — ²¹⁾ S:n 5 p. lokak. 1,366 §.

rakennuskonttorin huonerakennusosaston työntekijättärelle A. K. Borgille 381 markkaa elokuun 1 p:stä lukien ¹⁾.

Kertakaikkista avustusta myönnettiin seuraaville henkilöille alla mainitut määrät suoritettavaksi rahatoimikamarin käyttövaroista:

asuntotarkastaja K. Holmgrenin leskelle 5,000 markkaa ²⁾;

kaupunginorkesterin ent. soittotaiteilijan A. Parantaisen leskelle 2,000 markkaa ³⁾;

rakennuskonttorin koneenkäyttäjän V. Koskisen leskelle 2,349 markkaa, mikä määrä hänen miesvainajallaan olisi ollut oikeus saada eläkkeenä ennen kuolemaansa ⁴⁾; sekä

rakennuskonttorin puisto-osaston työntekijän K. E. Rosenströmin leskelle 800 markkaa ⁵⁾.

Kuolinpesän oikeus palkan nostamiseen. Toukokuun 14 p:nä kuollut vanhempi oikeusneuvosmies I. Blåfield oli nostanut koko toukokuun palkkansa, mutta rahatoimikamari päätti ⁶⁾, ettei toukokuun 15—31 p:n osalle tulevaa palkan osaa perittäisi takaisin hänen kuolinpesältään.

Pasilan ja Käpylän ent. aluelääkäriin H. Holmströmin kuoltua elokuun 23 p:nä nostettuaan kuitenkin koko elokuun palkkansa rahatoimikamari vapautti ⁷⁾ hänen kuolinpesänsä velvollisuudesta maksaa takaisin sitä palkan osaa, joka tuli mainitun päivän ja elokuun lopun välisen ajan osalle, sekä osoitti viran hoidattamiseksi mainittuna aikana käyttövaroistaan rahamäärän, joka vastasi virkaan liittyvää pohjapalkkaa.

Terveydellisten tutkimusten laboratorin vahtimestarin A. Grundströmin kuoltua huhtikuun 14 p:nä oikeutettiin ⁸⁾ kuolinpesä nostamaan koko hänen huhtikuun palkkansa.

Lokakuun 13 p:nä kuolleen kaupunginorkesterin soittotaiteilijan K. Schimunekin leski oikeutettiin ⁹⁾ nostamaan miesvainajansa koko lokakuun palkka.

Metsänvartija A. L. Nyholmin kuoltua oikeutettiin ¹⁰⁾ hänen kuolinpesänsä nostamaan koko hänen marraskuun palkkansa.

Hautausavustukset. Hautausavustukseksi oli kamarin käyttövaroista suoritettava:

Marian sairaalan vahtimestarin H. E. Lindgren-vainajan leskelle 1,700 markkaa ¹¹⁾;

Marian sairaalan lämmittäjän J. Poutas-vainajan oikeudenomistajille 1,500 markkaa ¹²⁾;

parmaaja G. M. Idström-vainajan oikeudenomistajille 1,500 markkaa ¹³⁾;

metsänvartija A. L. Nyholm-vainajan oikeudenomistajille 1,500 markkaa ¹⁴⁾;

kirvesmies A. Johansson-Näckesund-vainajan leskelle 1,500 markkaa ¹⁵⁾;

puhtaanapitolaitoksen työntekijän A. Savela-vainajan oikeudenomistajille 1,500 markkaa ¹⁶⁾;

puhtaanapitolaitoksen työntekijättären I. M. Stammin oikeudenomistajille 1,500 markkaa ¹⁷⁾;

yövärtija R. Liljebloom-vainajan leskelle 1,500 markkaa ¹⁸⁾;

hallirenki O. L. Grönberg-vainajan oikeudenomistajille 1,000 markkaa ¹⁹⁾.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 5 p. lokak. 1,367 §. — ²⁾ S:n 30 p. marrask. 1,695 §. — ³⁾ S:n 5 p. lokak. 1,358 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. helmik. 371 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. helmik. 159 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. kesäk. 877 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. lokak. 1,409 §. — ⁸⁾ S:n 20 p. huhtik. 637 §. — ⁹⁾ S:n 2 p. marrask. 1,526 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. jouluk. 1,835 §. — ¹¹⁾ S:n 3 p. elok. 1,114 §. — ¹²⁾ S:n 9 p. marrask. 1,569 §. — ¹³⁾ S:n 12 p. tammik. 46 §. — ¹⁴⁾ S:n 23 p. marrask. 1,654 §. — ¹⁵⁾ S:n 19 p. helmik. 331 §. — ¹⁶⁾ S:n 6 p. huhtik. 565 §. — ¹⁷⁾ S:n 13 p. huhtik. 602 §. — ¹⁸⁾ S:n 16 p. helmik. 226 §. — ¹⁹⁾ S:n 21 p. syysk. 1,292 §.

Sairausavustukset. Rahatoimikamarin käyttövaroista myönnettiin sairausavustukseksi Kotikallion lastentarhan keittäjättärelle 1,000 markkaa¹⁾, kansanlastentarhain palvelijättärelle H. Torniaiselle 800 markkaa²⁾ ja Seura- saaren ajomiehelle J. A. Mäelle 500 markkaa³⁾.

Hemgårdin lastentarhan palvelijatar A. Hyvärinen sai⁴⁾ sairausavustukseksi 500 markkaa talousarvion määrärahasta Sairauden aikaiset viransijaiset.

Lepokodille myönnetty avustus. Helsingin sairaanhoitajataryhdistykselle myönnettiin⁵⁾ kamarin käyttövaroista 4,000 markan avustus sen ylläpitämää lepokotia varten.

Nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle myönnetty avustus. Yhdistyksen Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors anomukseen myöntyen rahatoimikamari myönsi⁶⁾ 5,000 markkaa leikki- ja urheilukentän sekä pienehkön puutarhan aikaansaamiseksi yhdistyksen poikasiirtolan hallussa olevalle Villingin alueelle.

Poliklinikan avustaminen. Kallion lastenpoliklinikalle myönnettiin⁷⁾ 2,450 markan suuruinen avustus lisääntyneiden vuokratustannusten peittämiseksi. Rahamäärä oli suoritettava talousarvion määrärahasta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset.

Koulumatkailutoimisto oli ilmoittanut, että Helsinkiin kesän kuluessa tulisi vierailemaan lukuisia Ruotsin koulujen oppilasretkikuntia sekä anonut, että rahatoimikamari myöntäisi toimistolle kunnan varoista määrärahan, jotta se voisi osoittaa vieraanvaraisuutta ruotsalaisille lapsille. Toimiston esitykseen myöntyen kamari osoitti⁸⁾ käyttövaroistaan tähän tarkoitukseen 3,000 markkaa ehdoin, että toimisto antoi tilityksen varain käyttämisestä.

Teatterien avustaminen. Rahatoimikamari hyväksyi⁹⁾ Sörnäisten työväen näyttämön antaman tilityksen teatterille vuodeksi 1925 myönnetyn kunnan apurahan käyttämisestä.

Voimistelun, leikin ja urheilun edistämismäärärahat. Vuoden menosääntöön merkityt määrärahat, 40,000 markkaa voimisteluseurain toiminnan tukemiseksi ja 20,000 markkaa leikin ja urheilun edistämiseksi lasten keskuudessa, jaettiin¹⁰⁾ seuraavien järjestöjen kesken:

Helsingin työväen naisvoimistelijoille	Smk.	4,000
Suomalaiselle naisvoimisteluseuralle	»	3,500
Työväen voimistelijoille	»	4,500
Voimistelu- ja urheiluseura Visalle	»	2,000
» » » Jyrylle	»	5,000
» » » Katajaisille	»	2,000
Helsingin naisvoimistelijoille	»	4,000
Voimistelu- ja urheiluseura Innolle	»	1,000
» » » Kullervolle	»	2,000
Käpylän urheilijoille	»	500
Naisvoimisteluseura Säkenille	»	4,000
Käpylän kisailijoille	»	500
Helsingin voimistelijoille	»	6,000
Teollisuusseutujen evankelioimisuuralle	»	1,000
Yhteensä Smk.		40,000

1) Rkmin pöytäk. 26 p. lokak. 1,492 §. — 2) S:n 30 p. marrask. 1,699 §. — 3) S:n 8 p. kesäk. 902 §. — 4) S:n 18 p. toukok. 785 §. — 5) S:n 23 p. maalisk. 508 §. — 6) S:n 16 p. helmik. 228 § ja 4 p. toukok. 704 §. — 7) S:n 3 p. kesäk. 880 §. — 8) S:n 15 p. kesäk. 936 §. — 9) S:n 23 p. helmik. 360 §. — 10) S:n 12 p. maalisk. 444 ja 445 §§.

Suomalaiselle partiotyttöjärjestölle Hespartolle	Smk.	500
Voimistelu- ja urheiluseura Visalle	»	1,000
Urheiluseuralle Kamraterna	»	2,000
Työväen urheiluliiton Helsingin piirille	»	1,000
Suomen naisten liikuntakasvatusliiton Helsingin piirille	»	1,000
Voimistelu- ja urheiluseura Jyrylle	»	2,000
Helsingin kisaveikoille	»	2,000
Voimistelu- ja urheiluseura Toiveelle	»	500
Yhdistykselle Förbundet för fysisk fostran för Finlands kvinnor	»	2,000
Voimistelu- ja urheiluseura Innolle	»	500
» » » Kullervolle	»	2,000
Käpylän urheilijoille	»	1,000
Käpylän kisailijoille	»	500
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle	»	2,000
Teollisuusseutujen evankelioimis seuralle	»	1,000
Vallilan työväenasuntojen emännöitsijälle	»	1,000
Yhteensä Smk.		20,000

Luistintratain avustaminen. Talousarvioon luistintratain avustamiseksi myönnetyn määrärahan rahatoimikamari päätti¹⁾ jakaa seuraavalla tavalla alla mainittujen ratain kesken: Suomalaiselle luistinradalle 14,079 markkaa, Helsingfors skridskoklubbille 7,627 markkaa, Työväen luistintradalle 8,790 markkaa, Urheiluseura Spartalle 5,303 markkaa sekä Pallokenttä-osakeyhtiölle 4,201 markkaa.

Urheilulautakunta oikeutettiin²⁾ jo ennen syyslukukauden päättymistä jakamaan koulujen oppilaille kaupungin luistintratojen alennuslippuja 24,000 markan arvosta, mikä määrä aikanaan suoritettaisiin vuoden 1927 talousarvioon luistintratain avustamiseksi merkittävästä määrärahadista.

Avustuksen myöntäminen tilastollista julkaisua varten. Rahatoimikamari päätti³⁾ myöntää Haagin kansainväliselle tilastoinstituutille 60 floriinia avustukseksi erään maailman suurkaupunkeja koskevan tilastollisen hakemistoteoksen painatuskustannusten suorittamiseen. Korvaukseksi kaupungin tuli saada 5 kappaletta puheena olevaa julkaisua.

Lahjoitusrahastot. Rahatoimenjohtajalle annettiin⁴⁾ tehtäväksi ehdottaa, mitä periaatteita oli noudatettava sijoitettaessa lahjoitusrahastojen varoja, jotta niiden tuotto tulisi mahdollisimman suureksi.

Rahatoimenjohtajan ehdotuksesta kamari sittemmin päätti⁵⁾, ettei kaupungille lahjoitettuja varoja annettaisi lainaksi takausta vastaan, vaan että rahastojen pääoma kuten aikaisemminkin pääasiassa annettaisiin lainaksi kiinnitystä vastaan kaupunkikiinteistöihin ja mikäli mahdollista suurina lainoina ja mahdollisimman suurta korkoa vastaan. Kamarin tuli nämä yleiset periaatteet huomioon ottaen kussakin erikoistapauksessa tehdä päätöksensä ja tällöin tarkoin katsoa, että sijoitus oli varma. Erinäisten kaupungin viranpitäjien ennen edellä mainitun päätöksen tekoa tekemiin laina-anomuksiin oli sovellettava aikaisemmin voimassa olleita lainaehtoja.

Koska rahatoimikamari piti sopimattomana, että kaupungin lahjoitusrahastoista myönnetystä lainoista maksetut korkomäärät vaihtelivat hyvin tuntuvasti — 5½ %:sta 10 %:iin — kamari antoi⁶⁾ rahatoimikonttorille teh-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. kesäk. 960 §. — ²⁾ S:n 3 p. jouluk. 1,726 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. kesäk. 4,212 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. tammik. 34 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. tammik. 74 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. syysk. 1,250 §.

täväksi laatia ehdotuksen mainittujen lainain korkomääräin yhdenmukaistamiseksi sekä päätti kehoittaa konttoria liittämään ehdotukseensa luettelon kaikista puheena olevasta rahastosta myönnettyistä lainoista sekä lainansaa-
jaa, lainamäärää, lainan luonnetta, annettua vakuutta sekä lainan antamis-
päivää koskevia tietoja.

Lahjoitusrahastojen korkovarain käyttö. Rahatoimikamari oikeutti¹⁾ ammattiopetuslaitosten johtokunnan jakamaan entisille alemmille käsityöläis-
kouluille aiotut R. Heimbergerin stipendirahaston vuoden 1925 korot seuraava-
valla tavalla: yleisen ammattilaiskoulun oppilaille 3,300 markkaa, valmistavan
tyttöjen ammattikoulun oppilaille 550 markkaa, valmistavan poikain ammatti-
koulun oppilaille 550 markkaa, taideteollisuuskeskuskoulun ammattiluokkain
oppilaille 550 markkaa sekä kirjapainokoulun oppilaille 350 markkaa.

Rahatoimikonttorin ilmoitettua, että K. H. Renlundin stipendirahaston
käytettävänä olevat korkovarot nousivat 2,605: 42 markkaan, rahatoimikamari
päätti²⁾ antaa mainituista varoista 510 markkaa työväenopiston suomen-
kieliselle ja 130 markkaa sen ruotsinkieliselle osastolle, 1,250 markkaa taide-
teollisuuskeskuskoululle ja 700 markkaa yleiselle ammattilaiskoululle.

Rahatoimikamari päätti³⁾, että Alma Uhlénin avustusrahaston vuoden
1924 korkovarot, 48,047: 74 markkaa, lisättäisiin pääomaan. Vuoden 1925
korkovaroista jaettiin yhteensä 41,000 markkaa naispuolisille konttoristeille
ja kauppa-apulaisille, kun taas loput, 8,151: 02 markkaa, lisättiin pääomaan.

C. F. Ekholmien stipendirahaston vuosien 1924 ja 1925 korkovaroista
päätettiin⁴⁾ jakaa 4 1,750 markan suuruista stipendiä, mikä sanomalehdissä
julkaistavalla kuulutuksella oli saatettava halukkaiden hakijain tietoon.

Rahatoimikamari päätti⁵⁾, että Rafael Ahlströmin rahastojen käytettä-
vinä olevista korkovaroista 2,767: 03 markkaa lisättäisiin pääomaan, 84,000
markkaa jaettaisiin soitto-, sävellys- ja laulutaiteen edistämiseksi, 84,000
markkaa annettaisiin Suomen taideyhdistyksen palkinto- ja ostolautakun-
nalle, 42,000 markkaa Suomen kirjailijaliitolle ja 42,000 markkaa yhdistykselle
Finlands svenska författarförening. Molemmat kirjailijaliitot lähettivät⁶⁾
sittemmin selonteon käytettävikseen annettujen rahamääräin käyttämisestä.

Kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahaston käytettävissä olevista
korkovaroista rahatoimikamari antoi⁷⁾ seuraaville henkilöille 100 markkaa
itsekkellekin: A. Aholalle, K. Andersson-Andholmille, M. J. Eklundille, W. Eng-
strömille, A. W. Johanssonille, M. Koistiselle, J. Mäelle ja J. Nemlanderille.

O. V. Nummelinin jälkisaädös. Korkeimman oikeuden vahvistettua Turun
hovioikeuden päätöksen Helsingin kaupungin ja ent. kansakoulupettajatta-
ren O. V. Nummelinin oikeudenomistajain välisessä, neiti Nummelinin jälki-
säädöksen laillisuutta koskevassa oikeusjutussa⁸⁾ rahatoimikamari päätti⁹⁾
ainoastaan osoittaa tarverahamäärärahastaan 600 markkaa, mikä määrä
kaupunki oli tuomittu suorittamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulujen
korvaamiseksi.

Matka-apurahat. Menosääntöön matka-apurahain myöntämiseksi kau-
pungin viranpitäjille merkitystä määrärahasta rahatoimikamari päätti¹⁰⁾
antaa seuraavat määrät alla mainituille henkilöille:

¹⁾ Rkmin pöytäk. 31 p. maalisk. 554 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. toukok. 3,996 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 23 p. helmik. 349 § ja 6 p. huhtik. 568 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. maalisk. 503 ja 6 p. huhtik. 569 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. helmik. 167 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. helmik. 230 § ja 23 p. helmik. 355 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. marrask. 1,615 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 242. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. huhtik. 624 §. — ¹⁰⁾ S:n 19 p. tammik. 86 §, 30 p. maalisk. 530 §, 13 p. huhtik. 601 §, 20 p. huhtik. 641 §, 27 p. huhtik. 674, 675 ja 677 §§ sekä 21 p. syysk. 1,286 §.

tilastokonttorin johtajalle O. Bruunille 3,000 markkaa; siirtolapuutarhain neuvojalle E. Kochille 2,000 markkaa; ensimmäiselle palomestarille W. Bergströmille 10,000 markkaa; ammattientarkastaja E. Heikkiselle 8,000 markkaa; Marian sairaalan kotihoitajattarelle E. Gustafssonille 3,000 markkaa; kulkutautisairaalan taloudenhoitajattarelle L. Fredrikssonille 7,000 markkaa; sairaanhoitajatarikoulun ja -kodin johtajattarelle K. Neumanille 12,000 markkaa; Kivelän sairaalan ylihoitajattarelle T. Nylundille 6,000 markkaa; köyhäinhoitolautakunnan sihteerille W. A. Eloniemelle 6,500 markkaa; suomenkielisten kansakoulujen jatkoluokkain veistonopettajalle Y. Lahtiselle 8,000 markkaa; ruotsinkielisten kansakoulujen luokkaopettajalle A. Janssonille 2,000 markkaa; ruotsinkielisten kansakoulujen luokkaopettajattarelle K. Saltzmanille 6,000 markkaa; valmistavan poikain ammattikoulun työnjohtajalle W. Honkalinnalle 4,000 markkaa; yleisen ammattilaiskoulun johtajalle L. Blomstedtille 3,000 markkaa; kaupunginkirjastonhoitaja U. Thermanille 8,000 markkaa; kaasumestari K. Lönnqvistille 8,000 markkaa; sähkölaitoksen johtotarkastusosaston johtajalle E. Lehtolalle 8,000 markkaa; sähkölaitoksen mittarityöpajan työnjohtajalle J. Törröselle 8,000 markkaa; kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilalle 10,000 markkaa; rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston v. t. työpäällikölle R. Granqvistille 15,000 markkaa; sekä puhtaana-pitohallituksen jäsenelle A. Aallolle 4,000 markkaa.

Samalla kamari määräsi, että edellä mainitut apurahat eivät sinänsä oikeuttaneet virkavapauteen opintomatkan ajaksi, vaan että apurahansaajain itsensä tuli sitä anoa säädettyssä järjestyksessä, minkä ohessa heidät velvoitettiin ennen vuoden loppua antamaan rahatoimikamarille ja asianomaisille lautakunnille matkakertomuksensa.

Rahatoimikamarin käyttövaroista myönnettiin¹⁾ sitäpaitsi professori O. von Hellensille 7,000 markan suuruinen stipendi sekä opettaja J. Hopeakoskelle 1,500 markan suuruinen avustus Tanskaan lastensuojelutoiminnan tutkimiseksi tehtävää matkaa varten.

Rahatoimikamarin sihteerille K. Hård af Segerstadille, joka Ruotsiin tekemällään matkalla oli suorittanut eräitä töitä kaupunkia varten, myönnettiin²⁾ tästä korvaukseksi 1,319 markkaa kamarin käyttövaroista.

Valmistavan tyttöjen ammattikoulun opettajattarille K. Tudeerille ja H. Rikalalle myönnettiin³⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista yhteensä 4,950 markan suuruinen avustus opintomatkan tekemiseksi, jolloin mainitut opettajattaret olivat velvolliset itse palkkaamaan tarvittavat sijaiset.

Kivelän sairaalan uutta keittiörakennusta varten myönnetystä määrärahasta annettiin⁴⁾ arkkitehti Y. Lagerbladille 7,000 markan suuruinen matka-apuraha.

Sen johdosta, että kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli käyttövaroistaan myöntänyt erälle alaisilleen viranpitäjille matka-apurahoja ja tämä menettely oli antanut revisionikonttorille muistutuksen aiheen, rahatoimikamari päätti⁵⁾ ainoastaan huomauttaa hallitukselle, että sen jälkeen kuin erityinen matkastipendimääräraha oli otettu talousarvioon, hallituksella ei enää ollut oikeutta myöntää opintomatka-apurahoja.

Lomakkeiden painatusta varten myönnetty määräraha. Toisen kaupunginvoudin konttorille myönnettiin⁶⁾ kamarin käyttövaroista 200 markkaa lomakkeiden painattamista varten.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. maalisk. 532 § ja 20 p. huhtik. 634 §. — ²⁾ S:n 16 p. maalisk. 473 §. — ³⁾ S:n 2 p. maalisk. 390 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. kesäk. 906 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. kesäk. 983 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. toukok. 818 §.

Rahatoimikamarin vuoden 1925 tarverahamäärärahaa oli ylitetty 11,684: 78 markkaa, ja kamari päätti¹⁾ peittää tämän vajauksen osoittamalla vastaavan määrärahan mainitun vuoden käyttövaroistaan.

Määrärahan ylittäminen. Rahatoimikamari oikeutti²⁾ rahatoimikonttorin ylittämään siivousmäärärahaansa 3,062 markkaa.

Satamahallitukselle myönnetty lisämääräraha. Rahatoimikamari osoitti³⁾ käyttövaroistaan 5,000 markan suuruisen lisämäärärahan satamahallituksen arvaamattomien tarpeiden määrärahaan.

Määrärahan myöntäminen nimikiilpiä varten. Rahatoimikamari myönsi⁴⁾ käyttövaroistaan satamahallitukselle 975 markkaa sen alaisten laitosten nimikiilpien uudistamiseksi kieliasetuksen säännösten mukaisesti.

Uusien ilmoituskiilpien hankkiminen tullikamarin huoneistoon. Makasiinirannan tavaramakasiinissa sijaitsevan tullihaaraosaston huoneiston laajentamismäärärahasta osoitettiin⁵⁾ 8,180 markkaa uusien ilmoituskiilpien hankkimiseksi tähän huoneistoon.

Tilastokonttorille myönnetty lisämääräraha. Rahatoimikamari osoitti⁶⁾ käyttövaroistaan 2,500 markkaa lisäykseksi tilastokonttorin tarverahamäärärahaan.

Sosiaalilautakunnalle myönnetty lisämääräraha. Sosiaalilautakunnalle myönnettiin⁷⁾ kamarin käyttövaroista 1,500 markan lisäys sen tarverahamäärärahaan.

Määrärahan myöntäminen teknillisen kirjallisuuden ostoon. Rahatoimikamari myönsi⁸⁾ käyttövaroistaan rakennustarkastuskonttorille enintään 2,500 markan suuruisen määrärahan teknillisen kirjallisuuden ostamiseksi.

Urheilulautakunnan määrärahan ylittäminen. Vuoden 1925 käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi⁹⁾ urheilulautakunnalle 569: 55 markan lisäyksen sen mainitun vuoden tarverahamäärärahaan.

Lisämäärärahan myöntäminen palolaitokselle. Rahatoimikamari osoitti¹⁰⁾ arvaamattomien vuokrain määrärahasta 3,000 markan suuruisen lisäyksen palolaitoksen vuokramäärärahaan sekä käyttövaroistaan 12,000 markan lisäyksen rehumäärärahaan ja 5,000 markan lisäyksen valaistusmäärärahaan.

Palohälytyskilvet. Rahatoimikamari määräsi¹¹⁾ suoritettavaksi käyttövaroistaan 9,248 markkaa filosofianmaisteri E. Lindqvistin mainostoimistolle sen kaupungin taloihin asettamista palohälytyskilvistä.

Vuokrat. Vuoden 1925 arvaamattomien vuokrain ja vuokrankorotusten määrärahasta kamari osoitti¹²⁾ 30,000 markkaa Hermannin poliisivartiokonttorin huoneiston vuokran suorittamiseksi 450, sekä markkaa kaupunginkirjaston ja 26,250 markkaa valmistavan tyttöjen ammattikoulun vuokrain korotuksia varten.

Kuluvan vuoden vastaavasta määrärahasta myönnettiin 1,155 markkaa lisäykseksi Käpylän aluelääkärin virkahuoneiston vuokramäärärahaan¹³⁾, 3,550 markkaa lisäykseksi keuhkotautisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan vuokramäärärahaan¹⁴⁾ sekä 3,528 markkaa lisäykseksi kunnallisen hammas-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24 p. helmik. 3,077 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 28 p. jouluk. 1,880 §. — ³⁾ S:n 20 p. heinäk. 1,089 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. syysk. 5,586 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. kesäk. 1,014 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. lokak. 1,453 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 1 p. syysk. 5,106 §. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. helmik. 178 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 20 p. tammik. 2,673 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. lokak. 1,363 §. — ¹¹⁾ S:n 3 p. jouluk. 1,719 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. helmik. 194 § sekä rkmin jstn pöytäk. 10 p. helmik. 2,900 ja 2,901 §§. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 27 p. heinäk. 4,829 §. — ¹⁴⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. lokak. 1,390 §.

poliklinikan¹⁾ ja 4,500 markkaa ruotsinkielisten kansakoulujen vuokramäärärahaan²⁾).

Rahatoimikamari myöntyi³⁾ siihen, että *Alku*-nimisen lastentarhan vuokramäärärahaa sai ylittää 3,500 markkaa, mikä ylitys aiheutui siitä, että lastentarha oli muutettu entisestä, Kristiinankadun varrella olevasta huoneistostaan Käpylään.

Rakennustarkastuskonttori. Rakennustarkastuskonttorin uuden huoneiston valaistuskustannuksia varten rahatoimikamari osoitti⁴⁾ käyttövaroistaan 500 markkaa.

Vedenkulutus. Koska satamaliikennekonttorin vuoden 1925 vedenkulutusmääräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, rahatoimikamari myönsi⁵⁾ konttorille 9,271:75 markan lisämäärärahan mainitun vuoden talousarvion Sekalaisten menojen pääluokkaan kamarin käytettäväksi tämänkaltaisiin tarkoituksiin merkitystä määrärahasta. Samasta määrärahasta kamari myönsi⁶⁾ 19,962:74 markan lisäyksen kauppahallien vuoden 1925 vedenkulutusmäärärahaan.

Vuoden talousarvioon rahatoimikamarin käytettäväksi merkitystä vedenkulutusmäärärahasta kamari osoitti terveydellisten tutkimusten laboratorion vedenkulutusta varten 1,500 markkaa⁷⁾, Marian sairaalan, kulkutautisairaalan ja Kivelen sairaalan vedenkulutusta varten yhteensä 64,000 markkaa⁸⁾, poliisilaitoksen huoneistojen vedenkulutusta varten 3,000 markkaa⁹⁾, kaupungin kiinteistöjen vedenkulutusta varten 31,000 markkaa⁹⁾, kunnan työväenasuntojen vedenkulutusta varten 37,000 markkaa¹⁰⁾, istutusten ja kasvihuoneiden vedenkulutusta varten 15,000 markkaa¹¹⁾ ja kauppahallien vedenkulutusta varten 40,000 markkaa¹²⁾.

Sairaalahallituksen määrärahan ylittäminen. Kaupungin sairaalain hallitus oikeutettiin¹³⁾ ylittämään eräitä määrärahoja yhteensä 443,320 markkaa.

Lämminvesilaitte. Rahatoimikamari myönsi¹⁴⁾ käyttövaroistaan 3,256 markkaa Junker-lämminvesilaitteen hankkimiseksi kulkutautisairaalan ylläkäarin asuntoon.

Määrärahan myöntäminen muuttoa varten. Köyhäinhuoltolautakunnalle myönnettiin¹⁵⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista 3,000 markan suuruinen määräraha sen kanslian muuttamiseksi Erottajankadun talosta n:o 19 Yrjönkadun taloon n:o 1.

Musiikkilautakunnan kaluston muuttamiseksi Pohj. Esplanaadikadun taloon n:o 37 kamari osoitti¹⁶⁾ käyttövaroistaan enintään 800 markkaa.

Määrärahan siirto. Lastensuojelulautakunta oikeutettiin¹⁷⁾ siirtämään eräs 54,000 markan suuruinen Toivoniemen koulukodin navettarakennuksen korjausmääräraha vuoteen 1927.

Määrärahan myöntäminen kansakouluille. Rahatoimikamari osoitti käyttövaroistaan 740 markan lisäyksen suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan vuoden 1925 palkkiomäärärahaan¹⁸⁾ sekä 1,000 markkaa hammasharjain ostamiseksi mainittujen koulujen varattomille oppilaille¹⁹⁾ samoinkuin

1) Rkmin pöytäk. 8 p. lokak. 1,391 §. — 2) S:n 12 p. lokak. 1,401 §. — 3) S:n 22 p. kesäk. 986 §. — 4) Rkmin jstn pöytäk. 28 p. huhtik. 3,850 §. — 5) Rkmin pöytäk. 26 p. tammik. 116 §. — 6) Rkmin jstn pöytäk. 3 p. maalisk. 3,227 §. — 7) S:n 16 p. jouluk. 6,732 §. — 8) Rkmin pöytäk. 16 p. marrask. 1,600 §. — 9) S:n 16 p. marrask. 1,601 §. — 10) S:n 30 p. marrask. 1,693 §. — 11) S:n 19 p. marrask. 1,624 §. — 12) S:n 2 p. marrask. 1,530 §. — 13) S:n 16 p. marrask. 1,596 § ja 14 p. jouluk. 1,777 §. — 14) S:n 9 p. huhtik. 582 §. — 15) S:n 13 p. huhtik. 604 §. — 16) S:n 28 p. jouluk. 1,867 §. — 17) S:n 28 p. jouluk. 1,853 §. — 18) Rkmin jstn pöytäk. 5 p. toukok. 3,947 §. — 19) S:n 8 p. kesäk. 4,338 §.

2,500 markkaa lisäykseksi ruotsinkielisten kansakoulujen raitiotie- y. m. ajomaksujen määrärahaan¹⁾).

Itseloistavat osoitenumerot. Suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaa kehoitettiin²⁾ hankkimaan kouluihin itseloistavia osoitenumerotauluja.

Koneiden ostaminen valmistavalle poikain ammattikoululle. Rahatoimikamari päätti³⁾, että valmistavalle poikain ammattikoululle myönnetyn 50,055 markan suuruisen valtionavun sai käyttää koneiden hankkimiseen koulun uuteen työpajaan.

Kaupungin museolle myönnetty lisämääräraha. Rahatoimikamari osoitti⁴⁾ käyttövaroistaan 170 markkaa lisäykseksi museon vuoden 1925 palkkiomäärärahaan.

Lisämäärärahan myöntäminen yleisiä töitä varten. Rahatoimikamari myönsi Yleiset työt nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 20,000 markan lisäyksen satamain ja väyläin mittauksia ja pohjatutkimuksia varten varattuun määrärahaan⁵⁾ sekä 60,000 markan lisäyksen rakennuskonttorin rantaverhousmäärärahaan⁶⁾).

Määrärahan myöntäminen taimistoa varten. Rahatoimikamari osoitti⁷⁾ puiden istutusmäärärahasta 12,500 markkaa lehtipuutaimien ostamiseksi kaupungin puutaimistoon.

Kaupungin työntekijäin kesälomat ja tapaturmavakuutus. Rahatoimikamari oikeutti⁸⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen ylittämään työntekijäin kesälomamäärärahaa 150,000 markkaa ja työntekijäin tapaturmavakuutusmäärärahaa 299,868: 79 markkaa.

Uusien työkoneiden ja -välineiden ostaminen. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin⁹⁾ 40,000 markalla ostamaan kaksi lajittelukonetta. Kustannukset oli suoritettava Yleisten töiden pääluokkaan rahatoimikamarin käytettäväksi merkitystä määrärahadista.

Edelleen kamari osoitti¹⁰⁾ 220,000 markkaa uusien työkoneiden ostamiseksi rakennuskonttoriin.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin¹¹⁾ ennakolta käyttämään työväenopiston uudisrakennuksella tarvittavien työkalujen ostoon 29,000 markkaa vuoden 1927 menosääntöön tähän tarkoitukseen merkittävän määrärahan varoja.

Lämpökattilan ostaminen. Kansanpuistojen valvoja oikeutettiin¹²⁾ ostamaan Korkeasaaren kasvihuoneeseen uusi lämpökattila 9,839 markan hinnasta, mikä määrä osoitettiin kamarin käyttövaroista.

Korkeasaaren liikenne. Korkeasaaren ja Pohjoissataman välisen höyrylaivaväylän avoinna pitämiseksi rahatoimikamari osoitti¹³⁾ 1,000 markkaa vuoden 1925 talousarvioon merkityistä käyttövaroistaan.

Kansanpuistot. Rahatoimikamari osoitti¹⁴⁾ käyttövaroistaan 549 markkaa kahden petroolitynnyrin hankkimiseksi Korkeasaareen.

Palokaluston osto. Rahatoimikamari antoi¹⁵⁾ talonisännöitsijälle tehtäväksi hankkia palokalustoa Kumtähden sairaalaan sekä osoitti tähän tarvittavat varat Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

1) Rkmrin pöytäk. 12 p. lokak. 1,401 §. — 2) S:n 26 p. maalisk. 523 §. — 3) S:n 2 p. helmik. 160 §. — 4) Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. huhtik. 3,579 §. — 5) Rkmrin pöytäk. 5 p. maalisk. 417 §. — 6) S:n 10 p. elok. 1,131 §. — 7) S:n 3 p. jouluk. 1,731 §. — 8) S:n 14 p. jouluk. 1,778 §. — 9) S:n 5 p. maalisk. 416 §. — 10) S:n 26 p. marrask. 1,679 §. — 11) S:n 8 p. lokak. 1,380 §. — 12) S:n 14 p. syysk. 1,248 §. — 13) Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. tammik. 2,527 §. — 14) S:n 27 p. heinäk. 4,805 §. — 15) S:n 29 p. kesäk. 4,593 §.

Paloruiskun ostamiseksi erääseen Hertonäsin huvilaan kamari osoitti ¹⁾ samasta talousarvion määrärahasta 125 markkaa.

Kaupungin metsän arviointi. Maatalouslautakunta oli ilmoittanut, että kaupungin metsän arviointia ei ollut voitu suorittaa vuonna 1925, sekä anonut, että tähän tarkoitukseen vuoden 1925 talousarvioon merkityn määrärahan, 70,000 markkaa, saisi siirtää vuoteen 1926. Rahatoimikamari päätti ²⁾ myöntyä lautakunnan anomukseen.

Rautatien linja-autoliikenne. Rautatien linja-autoliikenteen väliaikaista järjestämistä varten rahatoimikamari osoitti ³⁾ käyttövaroistaan 4,000 markkaa.

Liikennealoiston lunastaminen. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ 15,000 markalla lunastaa Arkadiankadun ja Lant. Viertotien kulmaukseen asetetun ⁵⁾ liikennealoiston, jonka hoitaminen annettiin rakennuskonttorin toimeksi.

Ajan tiedoittaminen. Rahatoimikamari osoitti ⁶⁾ käyttövaroistaan 2,000 markkaa aikamerkkien antamista varten tähtitornin n. s. aikaluodilla.

Liputus. Rahatoimikamari osoitti ⁷⁾ käyttövaroistaan 3,510 markkaa Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kesällä pidetyn maailmankongressin aikaista liputusta varten.

Vuoden 1925 ylitetyt määrärahat. Rahatoimikamari osoitti ⁸⁾ vuoden 1925 käyttövaroistaan 1,759:04 markkaa lisäykseksi kauppahallien mainitun vuoden lämpö- ja valaistusmäärärahaan.

Tarvikkeiden osto kaupungin virastoille ja laitoksille. Rahatoimikamarin asetettua ⁹⁾ komitean, jonka tuli antaa kamarille ehdotus kunnan laitosten tarpeiksi tehtävien puuvilla- ja mahdollisesti muidenkin tavarain ostojen keskittämisestä ja tämän komitean annettua ehdotuksensa rahatoimikamarin hyväksyen päätti ¹⁰⁾:

kehoittaa kunnan laitoksia yleensä ostamaan kangastarvikkeensa toiminimen G. F. Stockmann ja Osuusliike Elannon tukkuosastoilta, toiminimeltä Lassila & Tikanoja sekä Suomen osuuskuntien keskuskunnalta;

anoa edellä luetelluilta liikkeiltä, että ne laskuttaessaan käyttäisivät tehtaiden alkuperäisiä tavaranimityksiä, ja tuli ostajan tarkastaa tämä seikka ja sitä varten hankkia tehtaiden hintaluettelot;

anoa edellä mainituilta liikkeiltä, että kunnallisille laitoksille ostettuja kangastavaroita koskevat laskut kirjoitettaisiin Helsingin kaupungin rahatoimikamarin nimelle kaksin kappalein sekä erikseen pellava- ja villatavaroista ja erikseen puuvillatavaroista, mutta lähetettäisiin samoin kuin tavaratkin suoraan ostajille;

kehoittaa kunnallisia laitoksia sekä kassa- ja tilivirastoja huolehtimaan siitä, että milloin laskuista myönnettiin käteisalennusta, tätä etua asianmukaisesti käytettiin hyväksi, esim. siten, että myyjä kantoi hinnan määräpäivinä kunakin kuukautena; samoinkuin

kehoittaa rahatoimikonttoria joka vuoden alussa tai kaksi kertaa vuosittain antamaan pätevän ammattimiehen suorittaa edellisen vuoden tai vuosipuoliskon laskujen jälkিতarkastus sekä valvomaan, että vuosialennus puuvillatavaroita ostettaessa asianmukaisessa järjestyksessä laskettiin ja kannettiin sekä jaettiin asianomaisten kunnan laitosten kesken niiden ostojen suhteellisen määrän mukaan.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 13 p. heinäk. 4,723 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. tammik. 81 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 27 p. heinäk. 4,800 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. maalisk. 406 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 195. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. syysk. 1,296 §. — ⁷⁾ Sm 7 p. syysk. 1,224 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. maalisk. 3,226 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. s. 227. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. lokak. 1,357 §.

Kaluston y. m. osto. Rahatoimikamari osoitti kaupungin talojen kaluston osto- ja korjausmäärärahaista m. m. seuraavat määrät:

mattojen ja 2 tuolin ostamiseksi siviilinotaarin ja julkisen notaarin virka-

huoneisiin sekä kaluston korjaamiseksi yhteensä 4,200 markkaa ¹⁾;

raatihuoneen kaluston täydentämiseksi 11,387: 85 markkaa sekä sikäläisen kaluston korjaamiseksi 4,530 markkaa ²⁾;

konttorihuonekalujen ja -tarvikkeiden ostamiseksi ensimmäisen kaupunginvoudin konttoriin 17,700 markkaa sekä sen lisäksi samaan tarkoitukseen kamarin käyttövaroista 11,694: 80 markkaa ³⁾;

vaateripustimen ostamiseksi ensimmäisen kaupunginvoudin konttoriin 105 markkaa ⁴⁾;

kirjelaatikon ostamiseksi ensimmäisen kaupunginvoudin konttoriin 145 markkaa ⁵⁾;

huonekalujen ostamiseksi toisen kaupunginvoudin konttoriin 18,205 markkaa ⁶⁾;

kirjoituskonepöydän ostamiseksi rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin tähän tarvittavat varat sekä sekalaisten konttoritarvikkeiden hankkimiseksi 3,848 markkaa ⁷⁾;

rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin huonekalujen korjaamiseksi 200 markkaa ⁸⁾;

rahatoimikamarille kolmen maton ostamiseksi 8,882: 75 markkaa ⁹⁾, kahden kattolampun hankkimiseksi 500 markkaa ¹⁰⁾, kirjajhyllyn ja pöytälampun hankkimiseksi 650 markkaa ¹¹⁾, istuntopöydän ja aikakauslehtihyllyn hankkimiseksi 5,300 markkaa ¹²⁾, kamarin istuntopöydän verkaa varten siihen tarvittavat varat ¹³⁾, karttakaapin hankkimiseksi 4,500 markkaa ¹⁴⁾, kahden kirjoituskonetuolin hankkimiseksi 1,360 markkaa ¹⁵⁾, pölynimijän ja lattian vahaamiskoneen hankkimiseksi 3,750 markkaa ¹⁶⁾, kirjakaapin hankkimiseksi 850 markkaa ¹⁷⁾, 8 nojatuolin hankkimiseksi 4,320 markkaa ¹⁸⁾ sekä erilaisen muun kaluston hankkimiseksi 5,545 markkaa ¹⁹⁾;

laskukoneen ostamiseksi rahatoimikamarille ja -konttorille yhteisesti 19,500 markkaa ²⁰⁾;

rahatoimikonttorille 3 Burroughs-yhteenlaskukoneen ostamiseen 26,362: 50 markkaa ²¹⁾, Original-Odhner-laskukoneen ostamiseen 6,460 markkaa ²²⁾ sekä kirjajhyllyn ostamiseen 2,000 markkaa ²³⁾ samoinkuin konttorin huonekalujen korjaamiseen ja siistimiseen 5,533 markkaa ²⁴⁾;

kirjakaapin ostamiseksi satamaliikennekonttoriin 1,400 markkaa ²⁵⁾;

Remington Cross-yhteen- ja vähennyslaskukoneen ostamiseksi satamäkannantakonttoriin 46,500 ²⁶⁾ markkaa sekä 6 Original-Odhner-laskukoneen ja 1 Corona-yhteenlaskukoneen ostamiseksi 34,175 markkaa ²⁷⁾;

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. marrask. 6,083 §. — ²⁾ S:n 3 p. helmik. 2,782 § ja 24 p. elok. 5,066 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. kesäk. 1,032 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 13 p. tammik. 2,591 § — ⁵⁾ S:n 17 p. maalisk. 3,389 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. tammik. 2,724 § ja 8 p. syysk. 5,297 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. helmik. 3,018 § ja 13 p. lokak. 5,751 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. marrask. 6,171 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. tammik. 2,584 § ja 16 p. jouluk. 6,730 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. helmik. 3,019 § ja 8 p. jouluk. 6,599 §. — ¹¹⁾ S:n 20 p. lokak. 3,850 § ja 17 p. marrask. 6,255 §. — ¹²⁾ S:n 21 p. huhtik. 3,788 §. — ¹³⁾ S:n 2 p. kesäk. 4,288 §. — ¹⁴⁾ S:n 17 p. helmik. 3,019 §. — ¹⁵⁾ S:n 22 p. kesäk. 4,551 §. — ¹⁶⁾ S:n 29 p. syysk. 5,585 §. — ¹⁷⁾ S:n 24 p. helmik. 3,080 §. — ¹⁸⁾ S:n 17 p. maalisk. 3,393 §. — ¹⁹⁾ S:n 13 p. tammik. 2,585 § ja 3 p. marrask. 6,086 §. — ²⁰⁾ S:n 8 p. syysk. 5,299 §. — ²¹⁾ S:n 20 p. tammik. 2,668 § ja 10 p. helmik. 2,890 §. — ²²⁾ S:n 24 p. helmik. 3,069 §. — ²³⁾ S:n 17 p. marrask. 6,254 §. — ²⁴⁾ S:n 24 p. helmik. 3,075 §. 17 p. marrask. 6,254 § ja 29 p. jouluk. 6,916 §. — ²⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 2,726 §. — ²⁶⁾ S:n 26 p. toukok. 4,180 §. — ²⁷⁾ S:n 24 p. maalisk. 3,454 §.

erinäisten huonekalujen ostamiseksi satamakannantakonttoriin sekä tullikamarin pakkahuoneella sijaitsevalle osastolle 1,890 markkaa ¹⁾);
 kaksoispulpetin ja kahden pulpettituolin ostamiseksi tullikamarin Länsirannassa olevaan huoneistoon 2,700 markkaa ²⁾);
 tilastokonttorille Remington-kirjoituskoneen ostamiseksi 6,360 markkaa ³⁾), Comptator-yhteenlaskukoneen ostamiseksi 1,050 markkaa ⁴⁾ ja kynänteroituskoneen ja kahvipannun ostamiseksi 850 markkaa ⁵⁾);
 pöytäliinan ostamiseksi sosialilautakunnalle 900 markkaa ⁶⁾);
 40 tuolin ostamiseksi työnvälitystoimistoon 1,600 markkaa ⁷⁾);
 erilaisten huonekalujen ostamiseksi rakennustarkastuskonttoriin 14,500 markkaa ⁸⁾);
 Smith Premier-kirjoituskoneen ostamiseksi terveydenhoitolautakunnalle 4,000 markkaa ⁹⁾);
 kahden kattolampun hankkimiseksi asuntotarkastuskonttoriin 220 markkaa ¹⁰⁾);
 Acme-korttiluettelokaapin ja lokerokaapin ostamiseksi köyhäinhuoltoautakunnan keskuskansliaan 8,825 markkaa ¹¹⁾);
 erinäisten kalustoesineiden ostamiseksi köyhäinhuoltoautakunnalle 3,900 markkaa ¹²⁾);
 Remington-kirjoituskoneen sekä kortti- ja varastokaapin ostamiseksi lastensuojelulautakunnan kansliaan 6,000 ja 1,500 markkaa ¹³⁾);
 Burroughs-laskukoneen ostamiseksi rakennuskonttorin tilivirastolle 31,000 markkaa ¹⁴⁾);
 rakennuskonttorille kahden Kardex-kaapin sekä Remington-kirjoituskoneen ostamiseksi 13,650 markkaa ¹⁵⁾ ja konttorihuonekalujen ostamiseksi 11,636 markkaa ¹⁶⁾);
 työntekijäin ruokailu- ja odotushuoneen sisustamiseksi Sörnäsän satamaan 5,000 markkaa ¹⁷⁾);
 Brunsviga-laskukoneen ostamiseksi puhtaanapitolaitokselle 4,606 markkaa ¹⁸⁾);
 erilaisten kalustoesineiden ostamiseksi kansanpuistojen valvojan kansliaan 4,155 markkaa ¹⁹⁾);
 Mustasaassa olevan yliarkkitehti H. Lindbergin omistaman erinäisen kaluston lunastamiseksi 4,500 markkaa ²⁰⁾); sekä
 erään halkokonttorin hallussa olleen kaapin lunastamiseksi 1,500 markkaa ²¹⁾).

Rahatoimikamarin käyttövaroista myönnettiin tämän lisäksi seuraavat määrät:

ratiinin panettamiseksi Oulunkylän lastenkotiin 300 markkaa ²²⁾); sekä kaluston hankkimiseksi Kotivarannan lastentarhan uuteen huoneistoon 1,550 markkaa ²³⁾).

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5 p. toukok. 3,946 §. — ²⁾ S:n 24 p. maalisk. 3,455 §. — ³⁾ S:n 13 p. tammik. 2,592 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. kesäk. 4,543 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. syysk. 5,110 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. tammik. 2,590 §. — ⁷⁾ S:n 20 p. lokak. 5,849 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. elok. 4,891 §. — ⁹⁾ S:n 24 p. helmik. 3,070 § ja 3 p. maalisk. 3,224 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. huhtik. 3,849 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. tammik. 2,725 §. — ¹²⁾ S:n 28 p. huhtik. 3,844 §. — ¹³⁾ S:n 20 p. tammik. 2,664 §. — ¹⁴⁾ S:n 13 p. tammik. 2,588 §. — ¹⁵⁾ S:n 13 p. tammik. 2,589 §. — ¹⁶⁾ S:n 17 p. helmik. 3,016 § ja 15 p. syysk. 5,349 §. — ¹⁷⁾ S:n 5 p. toukok. 3,934 §. — ¹⁸⁾ S:n 17 p. helmik. 3,017 §. — ¹⁹⁾ S:n 13 p. tammik. 2,587 § ja 10 p. helmik. 2,889 §. — ²⁰⁾ S:n 31 p. maalisk. 3,532 §. — ²¹⁾ S:n 13 p. tammik. 2,586 §. — ²²⁾ S:n 13 p. lokak. 5,653 §. — ²³⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. syysk. 1,287 §.

Sitäpaitsi rahatoimikamari hyväksyi¹⁾ erinäisiä vuokra-auton käyttöä koskevia laskuja.

Puhelimet. Rahatoimikamari päätti²⁾ hankkia muutamia uusia puhelimia kaupungin virastoihin ja laitoksiin. Niiden aiheuttamat kustannukset oli suoritettava uusien puhelimien ja puhelinmaksujen määrärahasta.

Voimistelu- ja urheiluseura Jyryn ja Helsingin uimarit nimisen seuran anottua, että Mustikkamaan ja Humallahden uimalaitoksiin hankittaisiin puhelimet, rahatoimikamari myönsi³⁾ talousarvion määrärahasta Uudet puhelimet ja puhelinmaksut kahden puhelinosuuskirjan hankkimiseen sekä vuosimaksujen suorittamiseen tarvittavat varat ehdoin, että anomuksen tekijät vastasivat kaikista muista kustannuksista.

Irtaimiston huutokauppa. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ sanomalehdissä julkaistavalla kuulutuksella kehoittaa niitä henkilöitä, jotka olivat jättäneet tavaroita säilytettäväksi kaupungin Vallilassa olevaan tavarasuojaan, noutamaan ne sieltä kahden viikon kuluessa uhalla, että ne muussa tapauksessa myytiin huutokaupalla. Samalla kamari määräsi, että jäävittömien henkilöiden ennen huutokauppatilaisuutta tuli arvioida puheena olevat esineet.

Palokaluston myynti. Palopäällikkö oikeutettiin⁵⁾ julkisella huutokaupalla myymään eräitä vanhempia palokaluja, joiden hinta arvioitiin 29,605 markaksi.

Koulukodit. Lastensuojelulautakunta oikeutettiin⁶⁾ julkisella huutokaupalla myymään osa Sjötorpin koulukodin kalustoa, jota kodin toiminnan lopettamisen jälkeen ei helposti voitu siirtää mihinkään muuhun laitokseen.

Höyryturbiinin myynti. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oikeutettiin⁷⁾ käyttämään sähkölaitoksen höyryturbiinin myynnistä kertyvät varat mainitun laitoksen keikeiston laajentamiskustannuksiin.

Rautakiskojen y. m. myynti. Maatalouslautakunta oikeutettiin⁸⁾ kaupunginkassan hyväksi myymään kaupungin maataloilla oleviin hyljättyihin linnoituslaitteisiin jääneitä rautakiskoja y. m.

Mankalan koski. Mankalan koskien osakeyhtiön saatua vastaanottaa ensimmäisen erän myymänsä metsän kauppahinnasta, 150,000 markkaa, yhtiö suoritti⁹⁾ mainitun rahamäärän kaupunginkassaan niiden varain korvaamiseksi, jotka kaupunki aikaisemmin oli myöntänyt yhtiön käytettäväksi hallintokustannuksiin.

Edustusmäärärahat. Norden-yhdistyksen Suomen osaston anomuksesta rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ maaliskuun 8 p:ksi järjestää juhlatilaisuuden Ruotsista saapuville runoilijoille ja kirjailijoille ja myönsi tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 10,000 markkaa.

Rahatoimikamari myönsi¹¹⁾ käyttövaroistaan 1,300 markkaa oikeuspormestari L. Ehrnroothille niiden edustuskustannusten korvaukseksi, joita

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. kesäk. 4,584 §, 10 p. elok. 4,877 §, 17 p. elok. 4,899 §, 24 p. elok. 5,016 §, 13 p. lokak. 5,694 § ja 29 p. jouluk. 6,798 §. — ²⁾ S:n 13 p. tammik. 2,598 §, 27 p. tammik. 2,722 ja 2,723 §§, 24 p. helmik. 3,071 §, 3 p. maalisk. 3,228 §, 24 p. maalisk. 3,456 §, 14 p. huhtik. 3,696 §, 28 p. huhtik. 3,797 §, 12 p. toukok. 4,036, 8 p. kesäk. 4,339 §, 15 p. kesäk. 4,456 §, 22 p. kesäk. 4,542 §, 1 p. syysk. 5,105 §, 8 p. syysk. 5,298 §, 29 p. syysk. 5,583 §, 20 p. lokak. 5,851 §, 3 p. marrask. 6,081 ja 6,082 §§, 29 p. jouluk. 6,913 § sekä rkmin pöytäk. 29 p. kesäk. 1,032 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. toukok. 730 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. kesäk. 913 §; vrt. v:n 1922 kert. s. 236. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. jouluk. 1,723 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. elok. 4,856 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. tammik. 71 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. marrask. 1,547 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. jouluk. 1,709 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. tammik. 136 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 24 p. maalisk. 3,398 §.

hänelle oli koitunut Norden-yhdistyksen Helsingissä pitämän viikon kestäneen kokouksen aikana.

Kansanpuistojen valvojalle myönnettiin ¹⁾ kamarin käyttövaroista 2,000 markan suuruinen määräraha kestityksen ja huvituksen järjestämiseksi erälle saksalaiselle retkikunnalle, joka heinäkuun 22 p:nä aikoi vieraila kaupungissa tutustuakseen täkäläisiin luonnonsuojelujärjestelyihin.

Rahatoimikamari päätti ²⁾, että kaupunki elokuun 1 p:nä järjestäisi teekutsut Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen maailmankongressin virallisille edustajille. Tästä aiheutuvat kustannukset, 7,500 markkaa, kamari osoitti käyttövaroistaan.

Edelleen kamari päätti ³⁾, että kaupunki 5,000 markalla ottaisi osaa höyrylaiva Andanialla Helsinkiin vierailulle saapuviksi odotettujen Amerikan suomalaisten juhlallisesta vastaanotosta aiheutuviin kustannuksiin.

Sekalaiset määrärahat. Muistolahjan ostamiseksi ulosottoapulaiselle A. A. Bymanille, joka pitkäaikaisen palveluksen jälkeen oli eronnut toimestaan, rahatoimikamari osoitti ⁴⁾ käyttövaroistaan 500 markkaa.

Rahatoimikamari myönsi ⁵⁾ käyttövaroistaan kansliansa käytettäväksi tarvittavan rahamäärän sopivan muistolahjan ostamiseksi kaupunginjohtaja A. Castrénille hänen täyttäänsä 60 vuotta.

Muistolahjan ostamiseksi rahatoimikonttorin konttorikirjurille H. Rikbergille sekä saman viraston ylimääräisille apulaisille H. ja A. Wärnhjelmille, jotka pitkäaikaisen palveluksen jälkeen erosivat toimistaan, kamari osoitti ⁶⁾ käyttövaroistaan 1,500 markkaa.

Rahatoimikamarin kanslian ja rahatoimikonttorin henkilökunnan järjestämästä illanvietosta aiheutuneiden kustannusten suorittamiseksi kamari myönsi ⁷⁾ käyttövaroistaan 2,500 markkaa.

Rahatoimikamari myönsi ⁸⁾ käyttövaroistaan 700 markkaa räätäli L. Koskelolle korvaukseksi päällystakista, joka oli häneltä varastettu Marian sairaalassa. Samalla kamari päätti kehoittaa kaupungin sairaalain hallitusta järjestämään sairaalain olot niin, että mainitun laatuiset tapaukset vastedes kävivät mahdolltomiksi.

Rahatoimikamari osoitti ⁹⁾ käyttövaroistaan 800 markkaa erään vuonna 1918 kaatuneen saksalaisen luutnantin nimen kaivertamiseksi Vanhan kirkon puistossa olevaan saksalaisten muistomerkkiin.

Rahatoimilaitoksen toiminta. Komitea, jonka rahatoimikamari oli asettanut ¹⁰⁾ suunnittelemaan rahatoimilaitoksen kehitystä vuosina 1877—1927 käsittelevää julkaisua oli ehdottanut, että puheena olevasta julkaisusta ei tehtäisi täydellistä historiikkia, joka paremmin sopisi sisällytettäväksi aikaan kirjoitettavaan Helsingin kaupungin historiaan, vaan että se mieluummin laadittaisiin muistojulkaisun muotoon ja sisältäisi verraten runsaasti kuvitettua yleiskatsauksen rahatoimikamarin toimintaan kuluneena puolivuosisatana. Edelleen komitea oli sitä mieltä, että julkaisun tuli ilmestyä sekä suomen- että ruotsinkielisenä painoksena, että se oli painettava hyvälle paperille ja ladottava verraten epätiheästi mutta että ulkoasu muuten sai olla vaatimaton.

Komitean esitykseen myöntyen rahatoimikamari päätti ¹¹⁾ osoittaa käyttövaroistaan 120,000 markkaa puheena olevan muistojulkaisun kustantamiseksi.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 13 p. heinäk. 1,060 §. — ²⁾ S:n 20 p. huhtik. 639 §. — ³⁾ S:n 13 p. heinäk. 1,067 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 31 p. maalisk. 3,535 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. kesäk. 4,340 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. huhtik. 3,562 ja 3,580 §§. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 7 p. jouluk. 1,752 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. heinäk. 1,062 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. huhtik. 3,697 §. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. s. 226. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. tammik. 135 §.

joka toimitettaisiin pääasiassa komitean ehdotuksen mukaisesti, sekä valita julkaisun toimittajaksi pankinjohtaja G. Estlanderin, jolle tästä tehtävästä suoritettavan palkkion kamari vastedes vahvistaisi toimituskomitean¹⁾ ehdotuksesta.

Erhelaskurahoja. Rahatoimikamari osoitti²⁾ käyttövaroistaan 1,000 markkaa kaupunginkassanhoitaja E. G. Hellströmille, 1,080 markkaa ensimmäiselle avustavalle kassanhoitajalle K. J. Söderlundille, 1,173 markkaa toiselle avustavalle kassanhoitajalle W. Erikssonille sekä 285:50 markkaa konttorikirjuri E. Wäissille niiden kassavajausten peittämiseksi, jotka olivat aiheutuneet vuoden varrella sattuneista erhelaskuista.

Palopäällikkö G. Waseniuksen muotokuva. Osoittaakseen kunnioitustaan palopäällikkö G. Waseniukselle, joka helmikuun 20 p:nä oli ollut 40 vuotta palolaitoksen palveluksessa, rahatoimikamari päätti³⁾ antaa taitelija V. Thomälle tehtäväksi maalata hänen muotokuvansa. Herra Thomälle oli suoritettava palkkioksi 10,000 markkaa. Muotokuvan kehystämiseksi kamari osoitti⁴⁾ käyttövaroistaan 395 markkaa.

Koirain ja kissain hengiltä ottaminen. Eläinlääketieteen tohtori H. Söderlundille, joka oli ilmoittanut olevansa siihen suostuvainen, annettiin⁵⁾ tehtäväksi yliopiston eläinlääkintä tuskattomasti ottaa hengiltä omistajaa vailla olevia koiria ja kissoja 45 markan palkkiosta eläimeltä ja velvollisena liittämään laskuihinsa poliisin antama todistus siitä, että asianomainen eläin oli jätetty klinikkaan. Kamari osoitti käyttövaroistaan tähän tarkoitukseen 2,500 markkaa.

Vakuutukset. Vakuutusmaksujen ja vahingonkorvausten määrärahasta myönnettiin⁶⁾ Keskinäiselle vakuutuslaitos Sammolle ennakolta 25,000 markkaa vuonna 1925 sattuneiden tapaturmain johdosta suoritettavia vahingonkorvausmaksuja varten.

Tapaturmavakuutusyhtiö Kullervolle myönnettiin⁷⁾ kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutuksesta 80,000 markkaa suoritettavaksi tätä tarkoitusta varten talousarvioon merkitystä määrärahasta.

Rahatoimikamari päätti⁸⁾ uudistaa Keskinäisen vakuutuslaitos Sammon kanssa tehdyt kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutusta ja ryhmävakuutusta koskevat sopimukset.

Rahatoimikamari antoi⁹⁾ rahatoimikonttorille tehtäväksi huolehtia lastensuojelulautakunnan alaisten kiinteistöjen ja irtaimiston palovakuuttamisesta ja vakuutusmaksujen suorittamisesta.

Edelleen kamari päätti¹⁰⁾, että kaupungin omistamat autot vuodeksi 1927 jatkuvasti vakuutettaisiin Keskinäisessä vakuutuslaitos Sammossa.

Suomen satamaliiton jäsenyys. Koska kaupungin suoritettava Suomen satamaliiton vuoden 1926 jäsenmaksu nousi 12,448 markkaan, mutta talousarvioon oli merkitty tähän tarkoitukseen ainoastaan 11,000 markkaa, rahatoimikamari osoitti¹¹⁾ puuttuvan määrän, 1,448 markkaa, käyttövaroistaan.

Sepeleen laskeminen. Sepeleen laskemiseksi oikeusaputoimiston johtajan professori W. Chydenius-vainajan haudalle osoitettiin¹²⁾ kamarin käyttövaroista 200 markkaa.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 226. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. marrask. 1,610 § ja 21 p. jouluk. 1,841 §. — ³⁾ S:n 9 p. helmik. 176 §, 12 p. helmik. 195 § ja 16 p. helmik. 213 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5 p. toukok. 3,908 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. maalisk. 388 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. toukok. 824 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. marrask. 1,564 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. marrask. 1,656 §. — ⁹⁾ S:n 25 p. toukok. 830 §. — ¹⁰⁾ S:n 2 p. marrask. 1,531 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. helmik. 3,023 §. — ¹²⁾ S:n 17 p. marrask. 6,246 §.

C. Muut asiat.

Rahatoimikamarin kokoukset y. m. Rahatoimikamari päätti¹⁾:

1) että kamarin varsinaiset kokoukset kuluvana vuonna pidettäisiin joka tiistai klo 7 ip. tai pyhän sattuessa lähinnä seuraavana arkipäivänä samaan aikaan sekä ylimääräiset kokoukset tarpeen vaatiessa perjantaisin, niinikään klo 7 ip;

2) että kamarin jaoston kokoukset pidettäisiin keskiviikkoisin klo 4 ip., ollen asianomaisilla jaostoilla kuitenkin oikeus sopia päivästä ja ajasta toisinkin;

3) että jaoston kokoonpano olisi seuraava: tammi—huhtikuussa herrat Heinonen ja Grotenfelt, touko—elokuussa herrat Widenius ja Virta sekä syys—joulukuussa herrat Levonius ja Estlander; herra Heinosen varamiehenä toimi herra Virta ja päinvastoin, herra Grotenfeltin herra Estlander ja päinvastoin sekä herra Wideniuksen varamiehenä herra Levonius ja päinvastoin;

4) että kaupunginjohtajat ja sihteerit olisivat yleisön tavattavina klo 1—3 ip., asiamies klo 10 ap. — 3 ip. ja notaari klo 10 ap. — 4 ip. paitsi lauantaisin ja pyhän aattoina klo 10 ap. — 3 ip.; sekä

5) että rahatoimikamarin ja -konttorin ilmoitukset julkaistaisiin ainoastaan sanomalehdissä *Arbetarbladet*, Helsingin sanomat, *Hufvudstadsbladet*, Suomen sosialidemokraatti ja *Uusi Suomi*.

Rahatoimikamari päätti²⁾ tammikuun 1 p:stä 1927 lähtien asettaa jaoston johtamaan ja valvomaan kansanpuistojen valvojan toimintaa. Tähän jaostoon kuuluisi kaupunginjohtaja puheenjohtajana sekä kaksi kamarin jäsentä ja kansanpuistojen valvoja toimisi sen esittelijänä. Samalla valtuutettiin jaosto käsittelemään kaikki kansanpuistoja koskevat asiat niitä lukuun ottamatta, jotka kaupunginvaltuuston tai muun ylempään viranomaisen on ratkaistava.

Kaupunginkassan vuosineljännestartuksissa tuli³⁾ kaupunginjohtajan olla saapuvilla rahatoimikamarin edustajana.

Rahatoimikamarille osoitetut laskut tuli⁴⁾ kanslianjohtajan ja hänen estyneenä ollessaan sihteerin Ervastian hyväksyä.

Rahatoimikamari päätti⁵⁾, että kaupungin virastot pidettäisiin suljetuina pääsiäislauantaina, lukuun ottamatta kuitenkin kanslioita, jotka pidettäisiin avoimina klo 10—12 ap.

Kunnalliset kuulutukset ja ilmoitukset. Rahatoimikamari päätti⁶⁾, julkaista arvottujen obligatioiden luettelot myöskin *Kauppaliedessä* ja *Finansbladetissa*.

Sanomalehtien ilmoitustoimisto osakeyhtiön luvattua 7 %:n alennuksen ilmoitusten hinnasta, jos kaupunki toimitti kaikki Helsingin sanomalehdissä julkaistavat ilmoituksensa lehtiin toimiston välityksellä, rahatoimikamari päätti⁷⁾ kehoittaa kaikkia kaupungin virastoja ja lautakuntia tähän kuuluvissa asioissa käyttämään toimiston välitystä.

Revisionikonnttorin muistutukset. Revisionikonnttorin esitettyä muistutuksensa sen johdosta, että rahatoimikamari vuonna 1925 oli myöntänyt⁸⁾ 2,500 markkaa rahatoimikonnttorin ja kamarin kanslian henkilökunnan järjestämää

¹⁾ Rkmrin öyötäk. 8 p. tammik. 1 §. — ²⁾ S:n 8 p. kesäk. 904 § ja 26 p. lokak. 1,494 §. — ³⁾ S:n 8 p. tammik. 2 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. tammik. 3 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. maalisk. 543 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. tammik. 51 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. jouluk. 1,879 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 246.

illanviettoa varten, kamari päätti¹⁾ ilmoittaa revisionikonttorille, että tällaiset asiat päätettiin tapaus tapaukselta ja ettei kamari ollut tehnyt mitään yleistä niitä koskevaa päätöstä.

Rahatoimikonttorin työjärjestys. Kaupunginkassanhoitaja E. G. Hellströmin laatima rahatoimikonttorin työjärjestyksen uudistamista koskeva ehdotus annettiin²⁾ rahatoimenjohtajalle tarkemmin tutkittavaksi.

Rahatoimikonttorin uudestaanjärjestely. Konttoripäällikkö P. Väisänen otettiin³⁾ 4 kuukauden ajaksi tammikuun 1 p:stä lukien rahatoimikonttorin palvelukseen avustamaan rahatoimenjohtajaa ja kaupunginkamreeria heidän alulle panemassaan rahatoimikonttorin työmenetelmän yksityiskohtaisessa tutkimisessa, ja hänelle myönnettiin tästä tehtävästä 4,500 markan kuukausipalkkio suoritettavaksi rahatoimikonttorin ylimääräisten ja tilapäisten apulaisten määrärahasta.

Sittemmin rahatoimikamari päätti, että konttoripäällikkö Väisänen jatkaisi edellä mainittua työtä edelleen 3 kuukautta lukien toukokuun 1 p:stä⁴⁾ sekä sittemmin edelleen 2 kuukautta lukien elokuun 1 p:stä⁵⁾ 4,500 markan kuukausipalkoin. Tästä aiheutuvat kustannukset oli suoritettava kamarin tilapäisten apulaisten määrärahasta.

Rahatoimikonttorin aukioloaika pidennettiin⁶⁾ klo 1/2 4:ään i. p. sekä lauantaicin ja pyhän aattoina klo 1/2 3:een i. p.

Vahvistettu työaika. Rahatoimikamari määräsi⁷⁾, että eläinlääkintäbakteriologinen laboratorio oli pidettävä avoinna klo 8 ap. — 4 ip. paitsi lauantaicin ja pyhän aattoina, jolloin laboratorio oli suljettava klo 3 ip.; että eläinlääkintäbakteriologin tuli olla yleisön tavattavana Salomoninkadun talossa n:o 3 sijaitsevassa laboratoriossa arkipäivisin klo 12—1 ip.; sekä että maidontarkastuksen kanslia-apulainen tuli olla työssään klo 10 ap.—4 ip., lihan-tarkastuksen kanslia-apulaisen klo 8—10 ap. ja 1/2 12 ap. — 1/2 4 ip. sekä vahtimestarin klo 7 ap.—1 ip.

Köyhäinhoidon työmenetelmät. Köyhäinhoito-ohjesääntöä laatimaan asetun komitean ehdotuksesta rahatoimikamari antoi⁸⁾ konttoripäällikkö P. Väisäselle tehtäväksi 1 kuukauden aikana tutkia köyhäinhoidon konttorijärjestelyä. Herra Väisänen tuli tästä saada 4,500 markan suuruinen palkkio, joka suoritettaisiin valiokunta- ja komiteamenojen määrärahasta.

Ruotsinkielisten kansakoulujen kanslia. Ruotsinkielisten kansakoulujen v. t. tarkastaja ilmoitti⁹⁾, että koulujen kanslia huhti- ja toukokuussa pidettäisiin avoinna maanantaisin ja perjantaisin klo 4—5 i. p. tiistaisin, keskiviikkoisin ja lauantaicin klo 1/2 12—1/2 1 ip. sekä torstaisin klo 10—11 ap., minkä järjestelyn rahatoimikamari hyväksyi.

Kansakoulut. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta vapautettiin¹⁰⁾ velvollisuudesta antaa rahatoimikamarin kaupungin viranpitäjistä pitämää korttiluetteloa varten muita tietoja kouluissa esiintyneistä virkavapauksista kuin mitä tarvittiin eläkkeiden ja ikälisäysten laskemiseksi.

Ruskeasuo ja Uusipello. Rahatoimikamari päätti¹¹⁾, että kaupunkiin yhdistetyt Ruskeasuo ja Uudenpellon alueet terveydenhoidollisessa suhteessa luettaisiin kuuluviksi Töölön alueeseen.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. tammik. 52 §. — ²⁾ S:n 8 p. tammik. 7 §. — ³⁾ S:n 8 p. tammik. 8 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. toukok. 697 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. heinäk. 1,101 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. tammik. 50 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5 p. toukok. 3,948 §. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 24 p. syysk. 1,308 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. huhtik. 603 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. maalisk. 3,132 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 13 p. heinäk. 1,076 §.

Tuberkuloosisairaalan luovuttaminen opetustarkoitukseen. Vastaukseksi Helsingin yliopiston konsistorin esittämään tiedusteluun rahatoimikamari päätti ¹⁾ ilmoittaa, että kaupunki periaatteessa oli suostuvainen valmistamaan tilaisuuden yliopistollisen opetuksen järjestämiseen kaupungin uudessa tuberkuloosisairaalassa, mutta että asiasta tehtävä lopullinen päätös oli jätettävä vastedes pidettävään neuvottelujen varaan.

Keskuskeittolan johtokuntaa kehoitettiin ²⁾ lausumaan mielipiteensä siitä, miten se oli suunnitellut keittolan toiminnan järjestettäväksi säännöllisten olojen palattua sekä oliko suotavaa, että tämä toiminta lakkautettaisiin tai sitä mahdollisesti supistettaisiin, ja edellisessä tapauksessa, milloin tämä voisi tapahtua.

Rautatieraiteiden puhtaanapito. Kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettiin ³⁾ varaamaan puhtaanapitolaitoksen johtajalle tilaisuus olla saapuvilla hallituksen valitseman edustajan, insinööri S. Randelinin, ja rautatiehallituksen välisissä rautatieraiteiden puhtaanapitoa koskevissa neuvotteluissa.

Kansanpuistot. Rahatoimikamari antoi ⁴⁾ kansanpuistojen hoidon järjestelyä koskevan kysymyksen kansliansa valmisteltavaksi.

Rahatoimikamari vahvisti ⁵⁾ kansanpuistoihin suuntautuvan liikenteen aikataulut. Samaten rahatoimikamari vahvisti ⁶⁾ Korkeasaaren ja Seurasaaressa ravintolain tarjoiluhinnastot.

Tilastokonttorin julkaisut. Rahatoimikamari oikeutti ⁷⁾ tilastokonttorin jättämään kunnalliskertomuksesta pois vuokralle annettujen varasto- y. m. alueiden luettelot.

Vuokratiedustelu. Tilastollisen päätoimiston tiedusteltua, ottaisiko kaupunki järjestääkseen n. s. edustavan tilastomenetelmän mukaan toimitetun vuokratiedustelun uuden, kesäkuun 1 p:nä 1926 alkaneen vuokraavuoden alusta tapahtuneen vuokrain kohoamisen selville saamiseksi, jolloin kaupunki kustantaisi tietojen keräämisen, mutta tilastollinen päätoimisto antaisi tarvittavat kaavakkeet kaupungin käytettäväksi, rahatoimikamari päätti ⁸⁾ ilmoittaa tilastolliselle päätoimistolle, että kaupunki suostui järjestämään vuokratiedustelun esitetyin ehdoin. Tiedustelun suorittaminen uskottiin tilastokonttorille ja sen kustantamiseksi osoitettiin 12,000 markkaa kamarin käyttövaroista.

Matkakertomuksia jättivät ⁹⁾ rahatoimikamarille tilastokonttorin johtaja O. Bruun, urheilulautakunnan jäsen V. Lähtinen, palopäällikkö G. Wasenius, tarkastuseläinlääkäri H. Tallqvist, lääketieteen- ja kirurgiantohtori H. Bardy, tuberkuloosilääkäri I. Rosqvist, Kivelän sairaalan taloudenhoitaja P. Svanljung, Oulunkylän lastenkodin opettajat E. Boström, kouluhoitajat L. Hagan, kansakoulunopettajat H. Österberg, valmistavan tyttöjen ammattikoulun opettajat G. Grönlund, avustava kaupunginarkkitehti V. Määttä, rakennusmestari K. Salonen, insinööri O. Råbergh ja kaasulaitoksen kemisti E. Sundgren.

Sitäpaitsi avustava kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Aminoff jätti matkakertomuksensa, ja kamari, joka katsoi sen sisältävän useita huomioon otettavia näkökohtia, päätti ¹⁰⁾ julkaista sen painosta.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 13 p. huhtik. 598 §. — ²⁾ S:n 20 p. syysk. 1,276 §. — ³⁾ S:n 9 p. helmik. 174 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. maalisk. 500 §; vrt. s. 216. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 6 p. huhtik. 563 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. kesäk. 4,255 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. jouluk. 1,881 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. toukok. 735 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. elok. 1,139 §, 26 p. tammik. 133 §, 2 p. helmik. 163 §, 22 p. tammik. 104 §, 2 p. maalisk. 392 §, 14 p. toukok. 753 §, 16 p. helmik. 233 §, 19 p. tammik. 85 §, 14 p. toukok. 752 §, 20 p. huhtik. 638 §, 19 p. tammik. 84 §, 2 p. maalisk. 393 §, 26 p. tammik. 132 §, 5 p. maalisk. 423 § ja 16 p. helmik. 232 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. kesäk. 950 §.

Maistraatti. Tilapäisten työvoimain palkkaamiseksi maistraattiin rahatoimikamari myönsi ¹⁾ käyttövaroistaan 20,000 markkaa.

Edelleen kamari päätti ²⁾, että maistraattiin vuoden 1927 alusta perustettaisiin yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjain 1 palkkausluokkaan kuuluva vahtimestarinapulaisen toimi.

Ensimmäisen kaupunginvoudin konttori. Rahatoimikamari päätti ³⁾, että ensimmäisen kaupunginvoudin konttoriin toukokuun 1 p:stä vuoden loppuun otettaisiin ylimääräinen apulainen, jonka palkka olisi 1,200 markkaa kuukaudessa.

Rahatoimikamarin viranpitäjät. Sihteri A. Ervastille myönnettiin ⁴⁾ sairauden takia virkavapautta yhdeksi kuukaudeksi huhtikuun 12 p:stä lukien, minä aikana hänen työtehtävänsä jaettaisiin eräiden muiden kamarin kanslian virkamiesten kesken.

Rahatoimikamarin teknilliselle sihteerille K. Hård af Segerstadille myönnettiin ⁵⁾ yksityisasiain vuoksi virkavapautta helmikuun 17 p:stä maaliskuun 10 p:ään.

Kamarin notaarille G. Brotherukselle myönnettiin ⁶⁾ sairauden takia virkavapautta kahden viikon ajaksi marraskuun 24 p:stä lukien, minä aikana avustavan notaarin I. Nordbergin oman virkansa ohella tuli hoitaa notaarin tehtävät.

Rahatoimikamarin asiamiesosaston notaari S. Puranen vapautettiin ⁷⁾ virkatehtävistään kahdeksi kuukaudeksi lukien syyskuun 22 p:stä, minä aikana hän tuli avustamaan sähkölaitosta halkojen ostossa laitoksen tarpeiksi. Kamarin konttorikirjuri D. Hohenthal määrättiin ⁷⁾ oman virkansa ohella tänä aikana hoitamaan osaston notaarin tointa kamarin käyttövaroista suoritettava 800 markan lisäpalkkiosta kuukaudelta.

Rahatoimikamarin avustavaksi notaariksi valittiin ⁸⁾ hovioikeudenauskultantti I. Nordberg.

Kamarin asiamies oikeutettiin ⁹⁾ eri ajanjaksoiksi ottamaan asiamiesosastolle ylimääräinen apulainen. Mainitun apulaisen palkka, yhteensä 16,250 markkaa, suoritettiin tilapäisten apulaisten määrärahasta.

Hovioikeudenauskultantti E. Hemmer määrättiin ¹⁰⁾ edellä mainitulle osastolle ylimääräiseksi apulaiseksi 3 kuukaudeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1927 2,750 markan kuukausipalkoin, joka oli suoritettava tilapäisten apulaisten määrärahasta.

Kanslisti S. Holmströmille myönnettiin ¹¹⁾ sairauden takia virkavapautta tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 1 p:n väliseksi ajaksi täysin palkkaeduin. Kanslia oikeutettiin tarpeen vaatiessa ottamaan sijainen, jonka palkkio myöhemmin vahvistettaisiin.

Kaupungin painatustöiden valvojaksi rahatoimikamari valitsi ¹²⁾ faktori T. J. Artmanin elokuun 1 p:stä lukien 3,500 markan kuukausipalkoin, joka suoritettaisiin kamarin käyttövaroista.

Talousarvioehdotus. Rahatoimenjohtaja oikeutettiin ¹³⁾ enintään maalisk. ja huhtikuun ajaksi ottamaan sairaalain tiliviraston kamreeri A. Danielson avukseen talousarvion uuden asetelman laatimiseen. Herra Danielsonin tuli

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 9 p. maalisk. 434 §. — ²⁾ S:n 7 p. syysk. 1,211 §. — ³⁾ S:n 3 p. kesäk. 884 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. helmik. 193 §; vrt. tätä kert. s. 190. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 2 p. helmik. 165 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. marrask. 1,657 §; vrt. tätä kert. s. 190. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 21 p. syysk. 1,297 § ja 19 p. lokak. 1,459 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. jouluk. 1,746 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. huhtik. 679 a §, 13 p. heinäk. 1,079 § ja 23 p. marrask. 1,655 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. jouluk. 1,842 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. tammik. 26 § ja 26 p. helmik. 376 §. — ¹²⁾ S:n 15 p. kesäk. 941 §. — ¹³⁾ S:n 19 p. helmik. 326 §.

tästä tehtävästä saada rahatoimikamarin tilapäisten apulaisten määrärahasta 5,000 markan kuukausipalkkio.

Sitten oikeutettiin¹⁾ rahatoimenjohtaja ottamaan kamreeri Danielson apulaisekseen talousarviota laadittaessa 5,000 markan kuukausipalkoin ja mainitun työn kestämisajaksi. Tarvittava rahamäärä oli suoritettava kamarin tilapäisten apulaisten määrärahasta.

Rahatoimikonttorin viranpitäjät. Kaupunginkassanhoitaja E. G. Hellströmille myönnettiin²⁾ sairauden takia virkavapautta täysin palkkaeduin heinä- ja elokuuksi, sijaisena avustava kassanhoitaja K. J. Söderlund heinä- ja toinen avustava kassanhoitaja W. Eriksson elokuussa.

Konttorikirjuri G. Wikströmille myönnettiin³⁾ sairauden takia virkavapautta loka- ja marraskuuksi.

Rahatoimikamari päätti⁴⁾ lakkauttaa kaksi avoimna olevaa rahatoimikonttorin ylimääräisen konttorikirjurin virkaa.

Kaupungin talojen hoito. Talonisännöitsijä K. Gustavsson vapautettiin⁵⁾ Kaarlenkadun talon n:o 11 isännöitsijän toimesta ja valittiin⁶⁾ korttelissa n:o 175 Ruoholahdenrantakadun varrella olevan tontin n:o 3 a isännöitsijäksi.

Jätkäsaaren uimahuone. Rahatoimikamari antoi⁷⁾ kanslialleen tehtäväksi asettaa vartijan Jätkäsaaren uimahuoneeseen. Vartijan palkka oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Kauppahallien henkilökunta. Hallirenki O. L. Grönbergille myönnettiin⁸⁾ sairauden takia virkavapautta 2½ kuukaudeksi lukien tammikuun 15 p:stä, miltä ajalta hänen tuli saada täydet palkkaetunsa.

Hakaniemen kauppahalliin otettiin⁹⁾ rengiksi A. L. Nygård huhtikuun 1 p:stä lukien sekä hänen saatuaan¹⁰⁾ anomuksestaan eron kesäkuun 1 p:stä lähtien G. E. Munter.

Virusuoneet. Virusuoneiden kaitsijalle H. R. Steniukselle myönnettiin¹¹⁾ anomansa ero, ja hänen sijaansa otettiin konttoristi A. L. Vickman maaliskuun 1 p:stä lukien.

Kansanpuistot. Vuoden 1927 talousarvioehdotukseen päätettiin¹²⁾ merkitä määräraha neljännen eläintenhoitajan toimen perustamiseksi Korkeasaareen.

Satamakannantakonttorin viranpitäjät. Konttorikirjuri K. Candolinille myönnettiin¹³⁾ ero virastaan lokakuun 15 p:stä lukien, ja hänen sijaansa otettiin konttorikirjuriksi ylimääräinen konttorikirjuri S. Bäckman.

Satamakannantakonttorin vahtimestariksi oli otettu¹⁴⁾ ylimääräinen vahtimestari E. J. Malmi lokakuun 1 p:stä lukien.

Tilastokonttorin viranpitäjät. Tilastokonttorin johtajalle O. Bruunille myönnettiin¹⁵⁾ virkavapautta opintomatkaa varten 10 päivän ajaksi täysin palkkaeduin. Konttorin aktuaarin S. J. Liedon tuli tänä aikana oman virkan-
sa ohella hoitaa johtajalle kuuluvat tehtävät.

Tilastokonttorin toiselle aktuaarille W. Sjöströmille myönnettiin¹⁶⁾ sairauden takia virkavapautta syyskuun 9 p:stä lokakuun 23 p:ään sekä marras-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 24 p. elok. 1,158 §. — ²⁾ S:n 22 p. kesäk. 980 §; vrt. tätä kert. s. 190. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. lokak. 1,336; vrt. tätä kert. s. 190. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. toukok. 738 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. kesäk. 881 §. — ⁶⁾ S:n 31 p. elok. 1,187 §. — ⁷⁾ S:n 20 p. heinäk. 1,092 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. tammik. 89 § ja 23 p. maalisk. 511 §; vrt. tätä kert. s. 193. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 30 p. maalisk. 542 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. kesäk. 857 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. helmik. 236 §. — ¹²⁾ S:n 13 p. heinäk. 1,058 §. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 27 p. lokak. 5,931 §. — ¹⁴⁾ S:n 27 p. lokak. 5,932 §. — ¹⁵⁾ Rkmin pöytäk. 20 p. huhtik. 635 §; ks. myös tätä kert. s. 188. — ¹⁶⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. lokak. 1,338 § ja 2 p. marrask. 1,528 §; vrt. tätä kert. s. 190.

kuuksi, sijaisenaan amanuessi V. Kuhlefelt. Amanuessin tointa hoitamaan määrättiin täksi ajaksi ylimääräinen amanuessi E. Ruuth.

Työnvälitystoimisto. Rahatoimikamari hyväksyi¹⁾ herra J. Ölanderin työnvälitystoimiston osastonjohtajan W. O. Ahtion sijaiseksi.

Verotusvalmistelukunta ilmoitti, että sen viranpitäjän kanssa oli tehty väliaikaiset sopimukset heidän virkainsa hoidattamisesta tammikuun 1 p:stä 1927 ja että tällöin oli sovittu molemminpuolisesta kolmikuukautisesta irtisanomisajasta. Rahatoimikamari hyväksyi²⁾ tämän sopimuksen ja valitsi samalla varatuomari B. von Fieandtin valmistelukunnan ensimmäiseksi sihteeriksi ja varatuomari J. E. Blomqvistin toiseksi sihteeriksi, molemmat kolmikuukautisin molemminpuolisin irtisanomisajoin ja puheena oleviin virkoihin liittyvin palkoin.

Rakennustarkastuskonttorin viranpitäjät. Rahatoimikamari myönsi³⁾ käyttövaroistaan 13,600 markkaa ylimääräisen betoni-insinöörin palkkaamiseksi konttoriin syyskuun 1 p:stä vuoden loppuun.

Virkain yhdistäminen. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ antaa tehdyn ehdotuksen⁵⁾ terveydenhoidontarkastajan ja terveydellisten tutkimusten laboratorin bakteriologin virkain yhdistämisestä raueta sekä niinikään jättää laboratorin uudestaanjärjestelyä koskevan kysymyksen toistaiseksi sillensä.

Sairaalan rakennukset. Kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettiin⁶⁾ valitsemaan joku rakennuskonttorin insinööreistä avustamaan eräiden Nikkilän ja Kivelän sairaalan rakennuskysymysten valmistelussa.

Köyhäinhuoltolautakunnan apulaiset. Köyhäinhuoltolautakunnan anottua, että se saisi 6 kuukaudeksi joulukuun 1 p:stä lukien palkata ylimääräisen kirjurinapulaisen, jonka palkka olisi 2 vakinaisen palkkaluokan mukainen, rahatoimikamari osoitti⁷⁾ käyttövaroistaan 1,265 markkaa mainitun apulaisen palkkaamiseksi joulukuun ajaksi. Sitäpaitsi kamari oikeutti⁸⁾ lautakunnan viideksi kuukaudeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1927 ottamaan palvelukseensa 2 vakinaisen palkkaluokan mukaan palkatun ylimääräisen kirjurinapulaisen. Myöskin tästä aiheutuvat kustannukset oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Lastenkodit. Rahatoimikamari oikeutti⁹⁾ lastensuojelulautakunnan ottamaan Kullatorpan lastenkotiin 1 kuukauden ajaksi ylimääräisen avustavan lastenhoitajattaren, jonka palkka vapaan ylläpidon lisäksi olisi 600 markkaa, sekä osoitti mainitun rahamäärän käyttövaroistaan.

Ruotsinkielisten kansakoulujen lääkärin virka. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta valtuutettiin¹⁰⁾ sopimaan professori R. Sieversin kanssa siitä, että tämä hoitaisi mainittujen koulujen lääkärin virkaa, kunnes se oli vakinaisesti täytetty, ei kuitenkaan kauemmin kuin maaliskuun 1 p:ään 1927, saaden nauttia virkaan liittyvää pohjapalkkaa.

Uusien virkain perustaminen rakennuskonttoriin. Rahatoimikamari oikeutti¹¹⁾ rakennuskonttorin ottamaan katu- ja viemäriosastolle ylimääräisen insinöörin yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjän 24 palkkaluokan mukaisin palkoin sekä toisen piirustajan 17 palkkaluokan mukaisin palkoin ja kehoitti hallitusta ottamaan huomioon näiden virkain edellyttämät määrärahat vuoden 1927 talousarviedotusta laatiessaan.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 4 p. toukok. 713 §; ks. myös tätä kert. s. 119. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 21 p. jouluk. 1,846 §; vrt. tätä kert. s. 114. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. elok. 1,144 § ja 9 p. marrask. 1,560 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. toukok. 733 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 257. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. tammik. 13 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. marrask. 1,558 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. jouluk. 1,832 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. maalisk. 472 §. — ¹⁰⁾ S:n 14 p. jouluk. 1,780 §. — ¹¹⁾ S:n 24 p. elok. 1,155 §.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerin tehtäviä ei rahatoimikamarin mielestä ollut hoidettu täysin tyydyttävällä tavalla, minkä johdosta kamari kehoitti¹⁾ hallitusta harkitsemaan, mihin toimenpiteisiin mahdollisesti voitaisiin ryhtyä, jotta hallituksen kirjelmät ja lausunnot saataisiin laadituiksi tarkoituksenmukaisesti ja ajan vaatimuksia vastaavalla tavalla.

Sittemmin antamassaan vastauksessa hallitus lausui, että sihteerin tointa olisi hoidettava samalla tavalla kuin aikaisemmin, kunnes valmisteltavana oleva kysymys rakennuskonttorin uudestaanjärjestämisestä oli ratkaistu, kuitenkin siten menetellen, että kaupungininsinöörin tai hänen siihen määräämänsä osastonjohtajan tuli avustaa sihteerää teknillisiä kysymyksiä koskevain pöytäkirjain, kirjeiden ja lausuntojen laadinnassa. Rahatoimikamari hyväksyi²⁾ hallituksen ehdotuksen.

Teknilliset laitokset. Sähkölaitos ilmoitti³⁾, että sähkön kuluttajain luvun lisääntyminen oli tehnyt välttämättömäksi ottaa laitoksen palvelukseen kaksi rahastajaa sekä kaksi konttoriapulaista lisää. Mainitut viranpitäjät palkattiin yhteismäärärahasta, edelliset 14 ja jälkimmäiset 10 palkkaluokan mukaisesti.

Rahatoimikamari päätti⁴⁾, että sähkölaitoksen palvelukseen vuoden 1927 alusta otettaisiin 1 piirustaja lisää sekä että kaksi koneenkäyttäjän tointa, toinen Kallion, toinen Töölön asemalla, muutettaisiin esimiehen toimiksi ja siirrettäisiin yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjään 17 palkkaluokkaan. Kaasalaitokselle oli samasta ajankohdasta lukien otettava 20 luokan mukaan palkattu ylikaasumestari, 15 luokan mukaan palkattu laborantti ja 13 palkkaluokan mukaan palkattu neuvojatar.

Sähkölaitos ilmoitti, että sen liikkeen laajenemisen johdosta oli ollut pakko lisätä henkilökuntaansa ottamalla seuraavat uudet viranpitäjät: 2 konttoriapulaista syyskuun 1 p:stä lukien, 2 mittarinlukijaa elokuun 25 p:stä lukien ja 1 mittarinlukija syyskuun 15 p:stä lukien sekä että 2 mittarinlukijaa syyskuun 1 p:stä oli määrätty toistaiseksi toimimaan rahastajina. Rahatoimikamari päätti⁵⁾ hyväksyä tämän toimenpiteen, mutta samalla huomauttaa kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle, että ehdotukset uusien virkain perustamisesta teknillisiin laitoksiin oli hallituksen puoltolauseen seuraamina alistettava rahatoimikamarin harkittaviksi ja hyväksyttäväiksi hyvissä ajoin ennen virkain täyttämistä.

Keskuskeittolan johtokuntaan tulivat⁶⁾ kertomusvuonna kuulumaan professori C. Tigerstedt puheenjohtajana ja samalla keskuskeittolan toimitusjohtajana samoin palkkaeduin kuin aikaisemmin sekä rouvat H. Gebhard ja O. Tainio, varalla filosofianmaisteri G. Estlander ja rouva H. Seppälä.

Naisen työtupain johtokuntaan tulivat⁷⁾ kertomusvuonna kuulumaan aktuaari A. Hällfors puheenjohtajana, osastonjohtajatar A. Bruun, metallityöntekijä P. Kalervo sekä johtajat V. V. Salovaara ja K. A. Widenius.

Sivutoimet. Sihteerä A. Blombergille annettiin⁸⁾ tehtäväksi laatia ehdotus kaupungin viranpitäjään oikeuttamista sivuvirkain pitämiseen koskevan kysymyksen ratkaisemiseksi.

Avustava reviisori Y. Wahlroos oikeutettiin⁹⁾ sivutoimena hoitamaan Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1:n isännöitsijän tointa.

Kunnallinen ammatientarkastaja B. Olin oikeutettiin¹⁰⁾ kesäkuun 1 p:ään

¹⁾ Rkmin pöytäk. 23 p. huhtik. 656 §. — ²⁾ S:n 22 p. kesäk. 1,001 §. — ³⁾ S:n 19 p. tammik. 83 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. kesäk. 993 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. marrask. 1,561 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. tammik. 20 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. tammik. 21 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. jouluk. 1,710 §. — ⁹⁾ S:n 18 p. toukok. 786 §. — ¹⁰⁾ S:n 2 p. helmik. 162 §.

asti suorittamaan kemiallisia töitä tullilaitoksen laboratoriossa ehdoin, että hän hoiti mainittua sivutointa klo 4:n jälkeen ip.

Lihantarkastamon tarkastuseläinlääkäri T. Ora oikeutettiin ¹⁾ joulukuun 1 p:stä toistaiseksi sivutoimena hoitamaan valtion eläinlääkintölaboratorion assistentin tointa.

Lihantarkastamon tarkastuseläinlääkäri I. Ora oikeutettiin ²⁾ vuoden 1927 tammi- ja helmikuussa hoitamaan valtion eläinlääkintölaboratorion assistentin virkaa.

Kivelän sairaalan ylilääkäri W. Kerppola oikeutettiin ³⁾ toistaiseksi sivutoimena hoitamaan dosentinvirkaa sekä kevätlukukautena 1926 sisätautiopin professorinvirkaa Helsingin yliopistossa.

Kulkutautisairaalan apulaislääkäri R. Forsius oikeutettiin ⁴⁾ oman virkansa ohella hoitamaan Pasilan aluelääkärin virkaa, kunnes tämä vakinaisesti täytettiin.

Köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kirjurinapulainen B. Laurell oikeutettiin ⁵⁾ tarvittaessa toimimaan ylimääräisenä apulaisena kaupunginkirjaston Kallion haaraosastossa klo 5:n ja 8:n välillä ip.

Ruotsinkielisten kansakoulujen laulunopettajatar I. von Pfaler oikeutettiin ⁶⁾ antamaan opetusta Helsingin konservatoriossa enintään 6 viikkotuntina sekä samojen koulujen luokkaopettajatar S. Granberg valmistavassa poikain ammattikoulussa 2 viikkotuntina.

Kesälomat. Rahatoimikamari vahvisti ⁷⁾ kansliansa sekä rahatoimikonttorin kamreeriosaston kesälomain järjestelyn.

Talonisännöitsijä K. Gustavssonille myönnettiin ⁸⁾ kesäloma heinäkuuksi, ja hänen tehtäviään hoitamaan määrättiin täksi ajaksi konttoripäällikkö V. Beckman.

Terveydellisten tutkimusten laboratorin v. t. assistentti B. Willberg oikeutettiin ⁹⁾ saamaan 1 kuukauden kesäloma.

Rahatoimikamari vahvisti ¹⁰⁾ kansanlastentarhain kanslian kesälomain järjestelyn.

Kansanpuistojen valvojalle R. Palmgrenille myönnettiin ¹¹⁾ kesälomaa 2 viikkoa elokuun alussa ja 2 viikkoa syyskuussa.

Oikeus asua kaupungin ulkopuolella myönnettiin ¹²⁾ kaupungin painatus-töiden valvojalle T. J. Artmanille, kaupunginpalvelijoille A. V. Engmanille ja A. V. Lindbergille ¹³⁾ sekä sähkölaitoksen koneenkäyttäjälle P. J. Oksaselle ¹⁴⁾.

Rahatoimikamarin edustajat hallituksissa, lautakunnissa y. m. Kamarin edustajaksi kaupungin yleisten töiden hallitukseen valittiin ¹⁵⁾ rahatoimenjohtaja V. Hupli, kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen kanslianjohtaja J. W. Andersin ja maatalouslautakuntaan kamarin jäsen Estlander. Jäsen Levonius valittiin kamarin puolesta olemaan läsnä kaupungin kiinteän omaisuuden katselmuksessa.

Kaupungin edustajiksi komiteaan, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä sillan rakentamisesta Sturenkadun suuntaan Sörnäsän satamaradan poikki, valittiin ¹⁶⁾ kaupunginjohtaja A. Castrén ja kanslianjohtaja J. W. Andersin.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 30 p. marrask. 1,696 §. — ²⁾ S:n 28 p. jouluk. 1,876 §. — ³⁾ S:n 8 p. tammik. 17 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. syysk. 1,285 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. lokak. 1,412 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. marrask. 1,563 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. toukok. 790 ja 792 §§. — ⁸⁾ S:n 22 p. kesäk. 992 §. — ⁹⁾ S:n 18 p. toukok. 783 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 22 p. kesäk. 4,513 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. elok. 1,123 §. — ¹²⁾ S:n 10 p. elok. 1,133 §. — ¹³⁾ S:n 14 p. jouluk. 1,788 ja 1,789 §§. — ¹⁴⁾ S:n 14 p. jouluk. 1,790 §. — ¹⁵⁾ S:n 8 p. tammik. 22—25 §§. — ¹⁶⁾ S:n 23 p. huhtik. 665 §.

Kaupunginjohtaja A. Castrénille annettiin ¹⁾ tehtäväksi neuvotella johtaja L. Lerchen kanssa tehdaskorttelin n:o 296 lunastamisesta.

Terveystoimikunta ilmoitti ²⁾ valinneensa edustajikseen Nikkilän sairaalan septiktankkilaitosta koskeviin tutkimuksiin ensimmäisen kaupunginlääkäriin F. Hisingerin ja rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston työpäällikön K. J. Willandtin.

Kaupunginjohtaja A. Castrénille annettiin ³⁾ tehtäväksi neuvotella korttelissa n:o 138 sijaitsevien Puistokadun tonttien n:ot 1 ja 2 omistajain kanssa mainittujen tonttien rakennuttamisesta siten, ettei Tähtitorninmäen merinäköala häiriytyisi.

Kamarin jäsen Grotenfelt ja sihteeri K. Hård af Segerstad valittiin ⁴⁾ neuvottelemaan Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa huoneiston luovuttamisesta kappaletavara-asemaa varten Katajanokalta.

Koska oltiin aikeissa ryhtyä rakennuttamaan Lapinlahdenkadun tonttia n:o 10, jota suunniteitu uusi Länsisatamaan vievä liikenneväylä tuli koskettamaan, rahatoimikamari päätti ⁵⁾ antaa kaupunginjohtaja A. Castrénille ja kamarin jäsenelle Grotenfeltille tehtäväksi neuvotella tämän johdosta tontin omistajan kanssa.

Sähkölaitoksen toimitusjohtajalle A. Marsiolle ja kaupungininsinööri E. Molanderille annettiin ⁶⁾ tehtäväksi toimittaa Erottajan uuden raitiotiesilmukan katselmus.

Arabian raitiotiesilmukan katselmusmiehiksi valittiin ⁷⁾ sähkölaitoksen toimitusjohtaja A. Marsio ja kaupungininsinööri E. Molander.

Kaupungin edustajiksi Kuntähdenkadun talosta n:o 4 kansanlastentarhoille vuokrattujen ja korjauksia kaipaavien huoneistojen katselmukseen kamari valitsi ⁸⁾ jäsenensä Estlanderin sekä teknillisen sihteerinsä K. Hård af Segerstadin.

Kaupungin edustajiksi Harakan asuinrakennusten lähtökatselmukseen valittiin ⁹⁾ sihteeri A. Blomberg ja isännöitsijä G. V. Karhumaa sekä Kustaanmiekassa toimitettavaan samanlaiseen katselmukseen talonisännöitsijä K. Gustavsson ja teknillinen sihteeri K. Hård af Segerstad.

Rahatoimikamari antoi ¹⁰⁾ kaupunginjohtaja A. Castrénille ja kamarin jäsenelle Grotenfeltille tehtäväksi ryhtyä neuvotteluihin John Stenbergin konetehdasosakeyhtiön kanssa yhtiön omistaman Siltasaarenkadun tontin n:o 1 hankkimisesta kaupungin haltuun.

Pakkolunastus. Sen pakkolunastuslautakunnan jäseneksi, jonka tuli antaa lausunto eräiden Fredriksbergin tilan alueiden pakkolunastuksesta valtionrautateiden tarpeisiin, rahatoimikamari valitsi ¹¹⁾ kaupungingeodeetti W. O. Lillen ja kaupungin asiamieheksi lunastustilaisuuteen asiamies M. Wilskmanin.

Kaupungin edustajiksi pakkolunastustilaisuuteen maan pakkolunastamiseksi Imatran voimalaitoksen tarpeisiin valittiin ¹²⁾ kaupunginagronoomi A. J. Tamminen ja asiamies M. Wilskman.

Kaupungin edustajaksi Oulunkylän kylän Nybondaksen ja Mänsaksen tilain sekä Solberg nimisen väliseen rajankäyntiin rahatoimikamari valitsi ¹³⁾ kaupungingeodeetti W. O. Lillen.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. lokak. 1,426 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. helmik. 2,742 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. marrask. 1,634 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. heinäk. 1,085 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. jouluk. 1,864 §; vrt. tätä kert. s. 35. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. lokak. 1,420 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. syysk. 1,200 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. kesäk. 932 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. lokak. 5,879 § ja rkmrin pöytäk. 12 p. lokak. 1,414 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 10 p. jouluk. 1,764 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. marrask. 1,669 §. — ¹²⁾ S:n 21 p. syysk. 1,293 §. — ¹³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. marrask. 6,174 §.

Rahatoimikamarin asiamieheksi kokoukseen, jossa lopullisesti järjestäisiin Bromarvin pitäjän Bengtsårin kylän vuokra-alueet, rahatoimikamari valitsi¹⁾ asiamies M. Wilskmanin sekä uskotuiksimmieheksi notaarit I. Nordbergin ja S. Purasen.

Kaupungingeodeetti W. O. Lillelle ja kaupunginagronoomi A. J. Tammi-selle annettiin²⁾ tehtäväksi vuokraoikeuden siirtoa varten toimittaa Hertonäsän säterin pohjoisosan katselmus.

Rahatoimikamari päätti³⁾ kehoittaa insinööri S. Randelinia ja kaupunginagronoomi A. J. Tammista olemaan läsnä Hertonäsän säterin lokakuun 10 p:nä toimitettavassa katselmuksessa.

Rafael Ahlströmin rahastot. Kanslianjohtaja J. W. Andersin, varamiehenään kaupunginjohtaja A. Castrén, valittiin⁴⁾ heinäkuun 1 p:nä 1928 edustamaan rahatoimikamaria Suomen taideyhdistyksen palkinto- ja ostolautakunnassa määrättäessä Rafael Ahlströmin rahastoista annettavia avustuksia; yliarkkitehti H. Lindberg, varamiehenään filosofiantohtori H. Ramsay, valittiin⁴⁾ samaksi ajaksi kamarin edustajaksi sävellys-, soitto- ja laulutaiteen edistämiseksi tarkoitettujen mainittujen rahastojen korkovarain jakolautakuntaan. Sen ohessa A. Ahlström osakeyhtiön johtokuntaa päätettiin kehoittaa valitsemaan ensi kolmivuotiskaudeksi edustajansa mainittuihin lautakuntiin Rafael Ahlströmin rahastojen hoitoa koskevien määräysten tarkemmin esittämällä tavalla⁵⁾.

Kuopion kaupunkipäivät. Kaupungin edustajiksi elokuun 20—21 p:nä pidettävälle Kuopion kaupunkipäiville rahatoimikamari valitsi⁶⁾ kaupunginjohtaja A. Castrénin, rahatoimenjohtaja V. Huplin ja kamarin jäsenen Estlanderin.

Arviotoimikunta. John Stenbergin konetehtas osakeyhtiö oli⁷⁾ valinnut sen toimikunnan jäseniksi, joka oli asetettu⁸⁾ arvioimaan yhtiön omistamaa Siltasaarenkadun tonttia n:o 1, insinööri V. Hultin ja arkkitehti R. Tikkasen.

Gråön nimisen saaren arvioiminen. Sittenkuin metsänhoitaja J. E. Ekström, jonka rahatoimikamari oli valinnut arvioimaan erään osan Bengtsårin tilaan kuuluvaa Gråön nimistä saarta, oli kuollut, kamari kehoitti⁹⁾ kaupungin yleisten töiden hallitusta suorittamaan mainitun arvioinnin.

Komiteat ja valiokunnat. Kamarin jäsen Widenius vapautettiin¹⁰⁾ sen komitean puheenjohtajan toimesta, joka oli asetettu laatimaan ehdotusta pientenlastenkodin rakentamiseksi, ja puheenjohtajaksi valittiin¹⁰⁾ jäsen Estlander.

Rahatoimikamari antoi¹¹⁾ komitealle, johon kuuluivat kaupunginjohtaja Castrén puheenjohtajana sekä kanslianjohtaja Andersin, johtaja R. Itkonen ja kamarin jäsen Levonius, tehtäväksi valmistella kysymystä voimassa olevan palkkausjärjestelmän jatkamisesta tai muuttamisesta sekä tarkastaa kunnan viranpitäjän luokittelua samoinkuin tässä yhteydessä tai, ellei aika sitä sallinut, eri mietinnössä lausua mielipiteensä eräiden virkain lakkauttamisen mahdollisuudesta. Sittemmin herra Itkonen vapautettiin¹²⁾ tästä tehtävästä ja hänen sijaansa valittiin jäseneksi sähkötekniikko V. V. Salovaara.

Rahatoimikamari valitsi¹³⁾ puolestaan tuberkuloosisairaalan rakennushallituksen jäseneksi teknillisen sihteerinsä K. Hård af Segerstadin.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. jouluk. 6,922 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 14 p. syysk. 1,264 §.

— ³⁾ S:n 1 p. lokak. 1,339 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. helmik. 168 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1922 kert. s. 104. —

⁶⁾ Rkmin pöytäk. 13 p. heinäk. 1,070 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 27 p. tammik. 2,712 §.

— ⁸⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 259. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 31 p. maalisk. 551 §. — ¹⁰⁾ S:n 20

p. huhtik. 643 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. tammik. 56 §. — ¹²⁾ S:n 19 p. helmik. 334 §. — ¹³⁾ S:n 13

p. heinäk. 1,064 §; ks. tätä kert. s. 24.

Kaupunginvoudien perimien varain säilytystä ja tilitystä koskevaa kysymystä valmistelevaan asetetun komitean jäseneksi valittiin¹⁾ kamarin jäsen Levonius.

Rahatoimikamari valitsi²⁾ jäsenensä Wideniuksen edustajakseen kansantalententarihain hallinnon mahdollista uudistamista valmistelevaan asetettuun komiteaan.

Rahatoimikamari asetti³⁾ valiokunnan, johon valittiin kaupunginjohtaja Castrén, rahatoimenjohtaja Hupli ja kamarin jäsenet Estlander ja Levonius ja jonka tuli antaa lausuntonsa henkikirjoitusta ja veronkantolaitosta koskevasta mietinnöstä.

Kaupunginjohtaja Castrénille, rahatoimenjohtaja Huplille ja kamarin jäsenelle Estlanderille annettiin⁴⁾ tehtäväksi valmistella kunnallisverotuksen uudistamista koskevaa kysymystä.

Valmistelevaan kysymystä verotusvalmistelukunnan järjestämisestä rahatoimikamarin alaiseksi verokonttoriksi rahatoimikamari asetti⁵⁾ valiokunnan, johon valittiin kaupunginjohtaja A. Castrén sekä kamarin jäsenet Estlander, Heinonen, Levonius ja Widenius.

Rahatoimikamari asetti⁶⁾ komitean valmistelevaan kysymystä rahatoimilaitoksen toimintaa viisikymmenvuotiskautena 1877—1927 valaisevan selonteon julkaisemisesta ja valitsi sen jäseniksi kaupunginjohtaja Castrénin sekä kamarin jäsenet Grotenfeltin, Heinosen ja Wideniuksen. Puheena olevan muistojulkaisun toimituskomiteaan valittiin⁷⁾ sittemmin kaupunginjohtaja Castrén, filosofianmaisteri H. Dalström ja ylim. professori V. Voionmaa.

Rahatoimikamari päätti⁸⁾ asettaa toimikunnan laatimaan luetteloja niistä tonteista, jotka kaupunki vuonna 1927 voi tarjota myytäväksi sekä ehdotusta niiden myyntihinnoiksi, ja valitsi tämän toimikunnan puheenjohtajaksi rahatoimenjohtaja Huplin sekä jäseniksi kamarin jäsenet Grotenfeltin ja Heinosen, kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan, teknillisen sihteerin K. Hård af Segerstadin ja kaupungingeodeetti W. O. Lillen.

Kamari asetti⁹⁾ komitean tarkastamaan köyhäinhuoltolautakunnan laatuja ehdotuksia köyhäinhuollon sekä kunnalliskodin ja työlaitosten uusiksi ohjesäännöiksi sekä valitsi tämän komitean puheenjohtajaksi rahatoimenjohtaja Huplin ja sen jäseniksi kamarin jäsenen Estlanderin ja köyhäinhuoltolautakunnan sihteerin V. A. Eloniemen. Herra Huplin vapauduttua mainitusta tehtävästä valittiin¹⁰⁾ hänen sijaansa puheenjohtajaksi kaupunginjohtaja Castrén.

Rahatoimikamari asetti¹¹⁾ komitean valmistelevaan kysymystä naisten työlaitoksen rakentamisesta ja valitsi sen jäseniksi työnvälitystoimiston johtajan A. H. Karvosen, minkä ohessa kaupungin yleisten töiden hallitus valitsi jäseneksi kaupunginarkkitehti G. Taucherin, naisten työtupain johtokunta filosofianmaisteri A. Hällforsin sekä köyhäinhuoltolautakunta filosofiantohtori J. af Forselleksen ja pianoteknikko J. Virtasen. Herra Karvonen vapautettiin¹²⁾ sittemmin komitean jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin tarkastajatar M. Sillanpää.

1) Rkmrin pöytäk. 14 p. syysk. 1,254 §; ks. tätä kert. s. 98. — 2) Rkmrin pöytäk. 16 p. marrask. 1,593 §; ks. tätä kert. s. 106. — 3) Rkmrin pöytäk. 6 p. huhtik. 572 §. — 4) S:n 9 p. marrask. 1,568 §. — 5) S:n 13 p. heinäk. 1,065 §. — 6) S:n 8 p. tammik. 4 §. — 7) S:n 26 p. tammik. 135 §; ks. myös tätä kert. s. 214. — 8) Rkmrin pöytäk. 8 p. lokak. 1,378 §. — 9) S:n 16 p. maalisk. 467 §. — 10) S:n 28 p. jouluk. 1,849 §. — 11) S:n 26 p. tammik. 117 § ja 5 p. maalisk. 422 §. — 12) S:n 6 p. huhtik. 566 §.

Komiteaan, joka asetettiin ¹⁾ valmistelemaan kysymystä kaupungin köyhäinhoitomenojen supistamisesta, valittiin puheenjohtajaksi kaupunginjohtaja Castrén ja jäseniksi toimittaja A. Aalto, köyhäinhoitolautakunnan sihteeri W. A. Eloniemi, johtaja W. A. Lavonius ja professori C. Tigerstedt.

Rahatoimikamari päätti ²⁾ asettaa komitean valmistelemaan kysymystä talon rakentamisesta valmistavalle tyttöjen ammattikoululle, yleiselle ammatilaiskoululle ja kirjapainokoululle sekä huoneiston hankkimisesta työväenopiston ruotsinkieliselle osastolle samoin kuin mahdollisesti Helsingin käsityökoululle ja -seminaarille. Kamari valitsi puolestaan tämän komitean jäseniksi jäsenensä Estlanderin ja Heinosen, joista edellisen tuli toimia puheenjohtajana, ja päätti kehoittaa työväenopiston johtokuntaa valitsemaan yhden jäsenen ja ammattiopetuslaitosten johtokuntaa kaksi jäsentä tähän komiteaan.

Rahatoimikamari asetti ³⁾ komitean, johon valittiin kunnalliskodin johtaja O. Granlund, rahatoimenjohtaja V. Hupli, sairaalatarkastaja G. Palander ja naisten työtupain toimitusjohtaja P. T. Stenius, ja antoi sille tehtäväksi ehdottaa, miten erilaisten tarvikkeiden hankkiminen kunnan laitoksiin ja virastoihin oli järjestettävä kaupungille mahdollisimman edullisella tavalla.

Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ kulkulaitosministeriölle lähetettävässä kirjelmässä ehdottaa, että valtio ja kaupunki ryhtyisivät yhteistoimintaan sopivan lentosataman ja mahdollisesti sen lisäksi lentokentän aikaansaamiseksi Helsinkiin. Kulkulaitosministeriö ilmoitti sittemmin asettaneensa komitean ja valinneensa sen puheenjohtajaksi esittelijäneuvos K. R. Saloviuksen sekä jäseneksi majuri V. Vuoren ja kehoitti rahatoimikamaria valitsemaan siihen kaksi jäsentä. Tämän johdosta kamari päätti ⁵⁾ valita jäsenensä Grotenfeltin ja rakennuskonttorin samamaaston johtajan S. Randelinin edustamaan kaupunkia mainitussa komiteassa.

Kysymys öljysataman perustamisesta Hietaniemelle jätettiin ⁶⁾ sen komitean valmisteltavaksi, jonka rahatoimikamari vuonna 1924 oli asettanut ⁷⁾ laatimaan ehdotusta Herttonäsin vastaisesta käytöstä.

Jäsenten valitseminen asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain hallitukseen. Rahatoimikamari valitsi seuraavat henkilöt alla mainittujen yleishyödyllisten asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain johtokuntiin.

Asunto-osakeyhtiö Savilan: sosialilautakunnan sihteerin arkkitehti A. Erikssonin ⁸⁾;

Asunto-osakeyhtiö Stenbäckkatu 18—20:n: filosofianmaisteri V. Kaukorannan ja opettajat J. Poijärven ⁹⁾;

Osakeyhtiön virkamiesasuntoja—Aktiebolaget tjänstemannabostäder: kamarin sihteerin A. Blombergin, sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin ja kamarin jäsenen Estlanderin ¹⁰⁾;

Asunto-osakeyhtiö Sturen: kanslianjohtaja J. Andersinin, kamarin sihteerin A. Blombergin ja sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin, sekä varalle kaununginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan ja kamarin sihteerin A. Ervastian ¹¹⁾;

Tjänstemannabostadsaktiebolaget Sampsavägen 50 — Virkamiesasunto-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 21 p. syysk. 1,277 § ja 9 p. marrask. 1,566 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 1,505 § ja 9 p. marrask. 1,565 §. — ³⁾ S:n 9 p. helmik. 177 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. helmik. 346 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. kesäk. 863 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. helmik. 332 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 286. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. tammik. 88 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 20 p. tammik. 2,666 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 23 p. helmik. 361 §. — ¹¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. maalisk. 3,194 §. —

osakeyhtiö Sampsantie 50:n: kamreeri P. J. Björkin, kamarin sihteerin A. Blombergin ja sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin¹⁾;

Aktiebolaget tjänstemannabostäder Sampsavägen 40—Osakeyhtiö virkamiesasuntoja Sampsantie 40:n: kanslianjohtajan Andersinin, kamarin sihteerin A. Blombergin ja sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin²⁾;

Vallilan asunto-osuuskunnan r. l.: kamarin sihteerin A. Blombergin ja sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin, kamarin jäsenen K. Heinosen sekä varalle kamarin sihteerin A. Ervastin ja kamarin jäsenen A. Virran³⁾;

Asunto-osakeyhtiö Aidon: sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin, kamarin jäsenen Estlanderin ja herra A. Nybergin, sekä varalle kamarin sihteerin A. Ervastin ja kamarin jäsenen K. Heinosen⁴⁾;

Asunto-osuuskunta Kävyin r. l.: sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin, arkkitehti A. Toivosen ja toimittaja R. Tuhtin, sekä varamiehiksi notaari G. Brotheruksen ja rahatoimenjohtaja V. Huplin⁵⁾;

Asunto-osuuskunta Voiton r. l.: sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin, kamarin sihteerin A. Ervastin ja kamarin jäsenen K. Heinosen sekä varalle kamarin sihteerin A. Blombergin ja kamarin jäsenen Virran⁶⁾;

Oma-asunto osakeyhtiön: kamarin sihteerin A. Blombergin, sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin ja kamarin jäsenen K. Heinosen sekä varamiehiksi kamarin sihteerit A. Ervastin ja kamarin jäsenen Virran⁷⁾;

Asunto-osuuskunta Haavan r. l.: aktuaari A. Hällforsin, sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin ja arkkitehti A. Toivosen sekä varalle kamarin sihteerit A. Ervastin ja A. Blombergin⁸⁾;

Asunto-osuuskunta Käpylän r. l.: aktuaari A. Hällforsin, sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin, arkkitehti A. Toivosen ja johtaja A. L. Halosen sekä varamiehiksi kamarin sihteerit A. Ervastin ja A. Blombergin⁹⁾;

Asunto-osakeyhtiö Tyynin: kamarin sihteerin A. Blombergin, sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin ja kamarin jäsenen Virran sekä varalle kamarin sihteerin A. Ervastin ja asiamies M. Wilskmanin¹⁰⁾;

Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Vallilan r. l.: avustavan vanhemman kaupunginkirjurin A. Aureen, kamarin sihteerin A. Blombergin, sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin ja arkkitehti A. Toivosen sekä varajäseniksi kamarin sihteerin A. Ervastin ja jäsenen Virran¹¹⁾;

Varatuomari K. V. Holman vapauduttua Osakeyhtiö Virkamiesasuntola Apollonkatu 18:n johtokunnan jäsenyydestä rahatoimikamari valitsi¹²⁾ hänen sijaansa jäseneksi varajäsenen A. Ervastin ja tämän sijaan varajäseneksi kamarin sihteerin A. Blombergin.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. maalisk. 3,387 §. — ²⁾ S:n 24 p. maalisk. 3,459 §. — ³⁾ S:n 5 p. toukok. 3,949 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. toukok. 4,023 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 7 p. syysk. 1,227 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. syysk. 5,352 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 16 p. marrask. 1,604 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. marrask. 1,673 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. marrask. 1,672 § ja 3 p. jouluk. 1,727 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 1 p. jouluk. 6,489 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. jouluk. 6,733 §. — ¹²⁾ S:n 7 p. huhtik. 3,582 §; ks. v:n 1925 kert. s. 260.

III. Tilastokonttori.

Tilastokonttorin vuodelta 1926 antama vuosikertomus oli seuraava:

Konttorin henkilökunta. Tilastokonttorin vakinainen henkilökunta pysyi koko vuoden muuttumattomana. Virkavapautta nauttivat seuraavat viranpitäjät: johtaja O. Bruun huhtikuun 24 p:stä toukokuun 3 p:än tehdäkseen opintomatkan Tukholmaan rahatoimikamarin tarkoitukseen myöntämällä matka-apurahalla, toinen aktuaari W. Sjöström syyskuun 9 p:stä marraskuun 30 p:än sairauden takia, laskuapulainen G. Fontell marras- ja joulukuun sairauden takia, laskuapulaiset E. Särkisilta kaksi viikkoa elokuussa, E. Inberg heinäkuun ja A. Brunou joulukuun 22 p:stä vuoden loppuun yksityisasiain takia sekä vahtimestari V. F. Aarnio joulukuun sairauden takia. Aktuaari Sjöström, laskuapulainen Fontell ja vahtimestari Aarnio saivat virkavapautensa aikana nauttia täydet palkkaetunsa, ensinmainittu kuitenkin marraskuun 9 p:n jälkeiseltä ajalta ainoastaan kaksi kolmasosaa palkastaan kaupunginvaltuuston joulukuun 1 p:nä tekemän päätöksen mukaan. V. t. johtajana toimi johtajan virkavapauden aikana ensimmäinen aktuaari S. J. Lieto, nauttien, rahatoimikamarin huhtikuun 20 p:nä tekemän päätöksen mukaan, lisäpalkkiota 400 markkaa. Aktuaari Sjöströmin sairauden aikana hoiti hänen tehtäviään rahatoimikamarin lokakuun 1 p:nä ja marraskuun 2 p:nä tekemäin päätösten mukaan amanuessi V. Kuhllefelt ja tämän virkaa ylim. amanuessi E. Ruuth hoitamiaan virkoja seuraavasta palkasta.

Yhteismäärärahasta palkattu henkilökunta on niinikään pysynyt muuttumattomana. Ylim. aktuaari D. Neovius nautti sairauden takia virkavapautta touko- ja kesäkuun sekä konttorin huoneistossa hänelle sattuneen tapaturman takia kaksi viikkoa syyskuun 3 p:stä lukien ja sai hän mainittuina aikoina nauttia täyden palkkansa, viimeainitussa tapauksessa kaupunginvaltuuston lokakuun 13 p:nä tekemän päätöksen nojalla.

Konttorin julkaisut. Vuoden varrella julkaisi konttori seuraavat 12 julkaisua, jotka ilmestyivät allamainittuina aikoina:

- Tammik. 11. Kommunalkalender för Helsingfors stad. 6. 1925. X + 290 + 4 siv.
- Maalisk. 8. Helsingin kaupungin tilasto I. Terveysten- ja sairaanhoito. 12. 1921—23. VI + 198 + 272 siv.
- Huhtik. 23. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 3. 1925. XII + 164 siv.
- Huhtik. 23. Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 3. 1925. XII + 164 siv.

- Heinäk. 13. Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 36. 1923. IV + 260 + 152 siv.
- Elok. 8. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 6. 1926. VIII + 264 siv.
- Syysk. 19. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja. Toinen vihko. VI + 248 siv. (siv. 267—514).
- » 14. Författningar rörande Helsingfors stad. Kommunal handbok. Andra häftet. VI + 242 siv. (siv. 263—504).
- Lokak. 23. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 36. 1923. IV + 260 + 154 siv.
- Jouluk. 1. Helsingin kaupungin tilasto — Helsingfors stads statistik. II. Ulkomaan kauppa — Utrikes handel. 10. 1925. IV + 36 + 104 siv.
- » 24. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja — Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 19. 1926. VI + 402 siv.
- » 27. Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 37. 1924. IV + 282 + 180 siv.

Vuoden lopussa oli painettavana vuoden 1924 suomenkielinen kunnalliskertomus sekä kunnallisasetuskoelman kodifioinnin kolmas vihko. Vuoden aikana painettiin vielä 5 vihkoa vuoden 1926 kunnallisasetuskoelmaa, joka täydennettynä vuoden lopulla lisätulleilla asetuksilla varustetaan nimilehdellä ja asialuettelolla sekä nidotaan kirjaksi. Tähän julkaisuun sekä kodifiointiin sisältyvistä asetuksista toimitti konttori ylipainokset kaupungin sairaalain hallintoa koskevista säännöistä (500 kpl.), pika-ajurien järjestyssäännöistä (100 kpl.), vuokra-ajurien järjestysohjeista (100 kpl.), lastensuojelulautakunnan paikallisasiamiesten johtosäännöstä (200 kpl.), vastaanotto-, koulu- ja ammattioppilaskotien ohjesäännöstä (200 kpl.), lastenkotien ohjesäännöstä (200 kpl.), lastensuojelulautakunnan työjärjestyksestä (200 kpl.), suomen-, ruotsin-, englannin- ja saksankielisestä satamajärjestyksestä (1,000 kpl. kutakin) sekä nuohoustaksasta (200 kpl.), joista ylipainoksista osa luovutettiin asianomaisille kunnallisille viranomaisille ja osa pidetään konttorissa yleisölle myytävänä.

Julkaisuutoiminta. Rahatoimikamarin vuonna 1925 kehoitettua konttoria tekemään ehdotuksen julkaisujensa kustannusten pienentämiseksi, otti konttori kysymyksen niiden ko'on pienentämisestä lähemmän harkinnan alaiseksi. Tästä oli tuloksena että kunnalliskalenterin tekstiä lyhennettiin jättämällä pois eräitä liian yksityiskohtaisia selostuksia eri virastoissa palvelevien henkilöiden tehtävistä, että konttori, Helsingin kauppakamarin annettua puoltavan lausunnon, päätti lyhentää tauluosasto ulkomaan kauppaa koskevassa tilastossa jättämällä pois jokaiselle tavararyhmälle ilmoitetut erityisluettelot tuonti- ja määräpaikkojen mukaan, sekä että konttori päätti huomattavassa määrässä vähentää terveyden- ja sairashoitotilastoa. Konttorin maaliskuun 16 p:nä ilmoittaessa tästä rahatoimikamarille, ehdotti konttori, että Helsingin kaupungin tilastosarjaan kuuluvat julkaisut julkaistaisiin kaksikielisinä painoksina, jolloin tekstiosasto ladottaisiin kahdelle palstalle, toinen suomenkielisin, toinen ruotsinkielisin tekstein, sekä tauluosasto varustettuna suomen- ja ruotsinkielisin otsikoin. Rahatoimikamarin tehtyä kaupunginvaltuustolle esityksen, missä tämän lisäksi ehdotettiin, että taulukkojen otsikot laadittaisiin myöskin ranskankielisiksi, hyväksyi valtuusto nämä ehdotukset toukokuun 5 p:nä. Vuoden varrella ilmestyi kunnalliskalenteri ja kauppatilasto täten muutetun suunnitelman mukaan.

Palkkajärjestelmä. Toukokuun 20 p:nä antoi konttori rahatoimikamarille palkkausolojen vastaista järjestelyä koskevan lausunnon. Siinä esitettiin toivomus, että liukuvat palkat poistettaisiin vuoden 1927 alusta lukien, mutta että kiinteät palkat ensi aluksi vahvistettaisiin maksettavaksi vuonna 1927, jonka jälkeen ne voitaisiin lopullisesti vahvistaa. Sen ohella esitti konttori ehdotuksen konttorin eräiden virkojen uudestiluoitteluksi samaten kuin myöskin kullekin viranpitäjälle maksettavaksi kiinteäksi palkaksi.

Virkain uudestijärjestely. Syyskuun 7 p:nä lähetti konttori rahatoimikamarille kaksi eräiden virkain uudestijärjestelyä koskevaa esitystä. Tällöin konttori ehdotti, että amanuenssin ja ylim. amanuenssin virat, joista viime-mainittu muutettaisiin vakinaiseksi, luettaisiin samaan palkkaluokkaan (9) kuin toinen aktuaarinvirka ja että perustettaisiin kaksi uutta assistentinvirkaa, jonka kautta voitaisiin lakkauttaa kaksi ylim. laskuapulaisenvirkaa. Rahatoimikamari puolsi ehdotusta siten muutettuna, että oli perustettava uusi toisen aktuaarinvirka, johon siirrettäisiin amanuenssinviran hoitaja ja että ylim. amanuenssi siirrettäisiin viimeksimainittuun virkaan. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta palautti asian kamariin, jotta saataisiin selville eikö joitakin konttorin tehtävistä voitaisi siirtää muille hallintoelimille, mutta epäsi kamari, konttoria kuultuaan, tällaisen toimenpiteen, koska kunnallinen julkaisutoiminnan keskittäminen aikanaan oli vaikuttimena konttorin perustamiseen ja tällainen toimenpide tulisi sotimaan tätä pyrkimystä vastaan. Kaupunginvaltuusto päätti kuitenkin marraskuun 17 p:nä antaa erikoisen valiokunnan tehtäväksi tutkia konttorin julkaisutoiminnan supistamisen mahdollisuuksia, ja samalla antaa lausuntonsa ehdotetusta erinäisten virkain uudestijärjestämisestä.

Apua ja tietoja muille viranomaisille. Kuten lähinnä edellisenä vuonna sai konttori tilastolliselta päätoimistolta kuukausittain tietoja elinkustannusindeksistä, laski vuokraindexsiluvun kaupunginvaltuuston lokakuun 7 p:nä 1925 tekemän päätöksen mukaan sekä lähetti usealle kaupungin laitokselle ja viranomaiselle tietoja lähinnä edellisen kuukauden indeksiluvuista. Rahatoimikamarin kansliapäällikön ja konttorin välillä sukeutui erimielisyyttä kaupunginvaltuuston yllämainittua päätöstä tulkittaessa, mutta konttorin syyskuun 8 p:nä annettua kamarille selvityksen asiassa, päätti tämä, että asia ei aiheutaisi sen puolelta mitään toimenpidettä.

Toukokuun 4 p:nä jätti konttori rahatoimikamariin lausunnon ja ehdotti tilastollisen päätoimiston tekemän ehdotuksen johdosta, että järjestettäisiin tiedustelu vuokratason selvillesaamiseksi Helsingissä kesäkuun 1 p:n jälkeen, ja antoi rahatoimikamari toukokuun 11 p:nä mainitun tiedustelun toimittamisen konttorin tehtäväksi. Tiedot kerättiin samoin kuin ennen samoista taloista kuin vuonna 1925, jonka jälkeen ne yhdistettiin konttorissa, josta valmiit taulukot lähetettiin tilastolliseen päätoimistoon. Tiedustelu maksoi 8,000 markkaa, joka määrä osoitettiin rahatoimikamarin käyttövaroista.

Konttori laati rahatoimikamarin laskuun erinäisiä laskelmia, joiden tarkoituksena oli osin selvittää satamien kannattavaisuutta, osin kaupungille syntyvää tulojen vähentymistä, siinä tapauksessa että n. k. vakinainen poisto kunnallisverotuksessa korotettaisiin 6,000, 8,000 eli 10,000 markkaan.

Keskussairaalan ohjelmaa laatimaan asetetun komitean toimesta teki konttori eräitä laskelmia lähi vuosikymmeninä odotettavissa olevasta väestöllisäännyksestä. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnalle lähetettiin laskelma osoittaen niiden ruotsinkielisten lasten luvun, joiden voitiin lähi-vuosina odottaa tulevan kansakouluikään.

Kuten tavallista, laati tilastokonttori Uudenmaan läänin maaherran vuosikertomukseen kuuluvat taululitteet, mikäli ne koskivat Helsingin kaupunkia. Haagin kansainväliseen tilastolliseen opistoon lähetettiin eräitä täydentäviä tietoja, jotka olivat tarkoitettut suurimpia kaupunkeja käsittävää tilastollista hakemistoa varten. Useille henkilöille ja yhdistyksille Suomessa ja ulkomailla lähetettiin useanlaisia tilastollisia y. m. tietoja.

Toimenpiteitä kunnallisen tilaston parantamiseksi. Sittenkun Suomen satamaliitto oli tehnyt anomuksen, että asianom. kaupunkien tulisi merenkulkuhallitukselle vuosittain lähettää satamain liikennettä koskevia tilastotietoja, ilmoitti konttori, jonka lausuntoa satamahallitus oli pyytänyt, että konttori voi laatia sanotun tilaston, ja päätti kaupunginvaltuusto sittemmin joulukuun 8 p:nä antaa konttorin tehtäväksi mainitun tilaston laatimisen merenkulkuhallituksen laskuun.

Satamahallitus asetti vuoden varrella komitean, jossa oli jäsenenä m. m. tilastokonttorin johtaja, tekemään ehdotusta tavaraliikennettä eri satamissa koskevan tilaston laatimista varten. Komitea esitti ohjelman sellaisen tilaston laatimiseksi, joka tehtäisiin tilastokonttorissa ja hyväksyi satamahallitus joulukuun 14 p:nä komitean tekemät ehdotukset.

Kunnallispormestarin määräyksestä laati konttori ehdotuksen kaavakeiksi, joita käytettäisiin tilastoa linja-autoliikenteestä laadittaessa, sekä sittemmin helmikuun 13 p:nä maistraatilta tehtäväksi kerätä mainittua tilastoa varten tarvittavat tiedot. Koska niiden kerääminen kuitenkin osoittautui sängen vaikeaksi, ilmoitti konttori tästä maistraatille huhtikuun 16 p:nä, mutta koska maistraatin tähän kuuluvia tehtäviä kevään kuluessa annetuilla moottorijoneuvoliikennettä koskevilla uusilla asetuksilla oli huomattavasti rajoitettu, ei maistraatti lokakuun 7 p:nä katsonut voivansa ryhtyä asiassa mihinkään lisätoimenpiteisiin.

Koska osoittautui tarpeelliseksi laatia tilasto liikenteessä kaupungissa sattuneista tapaturmista anoi konttori kaupunginvaltuuston liikennekomitean lausuntoa toivoisiko se konttorin ryhtyvän keräämään ja muokkaamaan tällaisia sattuneita tapaturmia koskevia tietoja, mutta ilmoitti komitea, että poliisilaitoksella jo oli käytettävänään tällainen tilasto.

Tilastoa laadittaessa kaupungin töissä maksettavista palkoista huomattiin, että kustakin työmiehestä kirjoitetussa henkilökortissa olevat merkinnät eivät ole kyllin tarkat mikäli koskee urakkatyöläisiä ja ajureita, jonka tähden kaupungininsinööri lokakuun 23:nä päivättyssä kiertokirjeessä antoi merkinnöitä korteissa y. m. koskevia lähempiä määräyksiä. Yhteisten tietojen hankkimista varten lähetti konttori lokakuun 26 p:nä jäljennöksen mainitusta kiertokirjeestä tiedoksi muille viranomaisille, joita varten konttori laati tilastoa työpalkoista.

Luotettavamman tilaston aikaansaamiseksi asunto-oloja koskevista muutoksista, konttori ehdotti helmikuun 18 p:nä komitealle, jolle oli annettu toimeksi laatia ehdotus uudeksi rakennusjärjestykseksi, että asianomaiset kiinteistönomistajat velvoitettaisiin rakennustarkastuskonttoriin ilmoittamaan puretut tai muulla tavoin hävitetyt rakennukset.

Jotta valtionviranomaisille lähetettävät rakennustoimintaa koskevat ilmoitukset joka vuosi laadittaisiin samalla lailla, mikä ei olisi mahdollista jos ne yhtenä vuonna laadittaisiin rakennustarkastuskonttorissa ja toisena tilastokonttorissa, ehdotti konttori rakennustarkastuskonttorille että ne aina lähetettäisiin konttorin toimesta.

Konttori ehdotti maistraatille, että se lähettäisi maaherralle ehdotuksen,

että hänen vuosikertomukseensa sisältyvät taululiitteet kokonaan lakkautettaisiin tai ainakin suuressa määrin supistettaisiin, koska näihin liitteihin käytettävät kaavakkeet olivat vanhentuneet ja vaaditut tiedot usein saata-
vissa joltain valtion viranomaiselta, joten konttorilta säästyisi paljon työtä.

Konttorin menot ja tulot. Alla oleva talukko osoittaa missä määrin konttorin käytettävissä olevia määrärahoja on käytetty tai säästetty:

Tili.	Määräraha.		Menot.		Säästetty määrä.	
	Markkaa ja penniä.					
Palkkaukset.....	448,224	—	439,707	90	8,516	10
Ylim. apulaiset.....	132,892	—	120,947	—	11,945	—
Konttorin ulkopuolella suoritetut työt....	40,800	—	37,013	25	3,786	75
Painatuskustannukset.....	¹⁾ 528,058	27	498,201	51	²⁾ 29,856	76
Siivous.....	7,400	—	7,083	75	316	25
Tarverahat.....	15,936	93	15,936	93	—	—
Vuokraintiedustelun toimittaminen.....	³⁾ 12,000	—	8,000	—	4,000	—
Yhteensä	1,185,311	20	1,126,890	34	58,420	86

Tähän tulee lisäksi kustannukset Remington kirjoituskoneen ostosta pöytineen 6,360 markkaa, Comptator laskukoneen ostosta 997: 50 markkaa, kynänteroituskoneen ostosta 550 markkaa ja vesipannun ja keittolevyn ostosta 291: 15 markkaa, jotka määrät rahatoimikamari osoitti yleisestä kalustomäärärahasta.

Konttorin tulot myydyistä julkaisuista ja asetuksista nousivat 4,712: 45 markkaan.

Vuoden 1927 menosääntö. Elokuun 17 p:nä lähetti konttori rahatoimikamariin vuoden 1927 menoarvioehdotuksen. Se päättyi 1,166,914 markkaan ja hyväksyi kaupunginvaltuusto sen muuttumattomana.

Kirjasto lisääntyi vuoden varrella 491 niteellä.

Lähetettyjen lähetysten luku oli 3,331. Niistä oli lähetettyjä kirjelmia 883 ja jaettuja julkaisuja 2,448.

¹⁾ Tähän sisältyy vuodelta 1925 siirretty määrä 98,058; 27 markkaa. — ²⁾ Siirrettiin vuoteen 1927. — ³⁾ Rahatoimikamarin myöntämä toukokuun 11 p:nä.

IV. Satamahallitus.

Satamahallituksen vuodelta 1926 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Hallituksen jäsenistö. Satamahallitukseen kuuluivat vuonna 1926 itse-oikeutettuina jäseninä satamalaitoksen johtaja O. E. Jaatinen, puheenjohtajana, ja rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö S. Randalin sekä seuraavat kaupunginvaltuuston valitsemat jäsenet: kirjaltaja K. F. Hellgren, satamatyöntekijä R. Kopra, johtaja Joh. Pelin, filosofiantohtori H. Ramsay, samalla varapuheenjohtaja, sekä konsuli K. Seidenschnur.

Kokoukset y. m. Hallitus kokoontui vuoden varrella 18 kertaa ja 4 komiteaa asetettiin eri kysymysten valmistelua varten.

412:sta vuoden varrella diarioon viedystä asiasta ratkaistiin suurin osa. Hallitus lähetti kaikkiaan 267 kirjelmää.

Käsiteltyt tärkeimmät asiat. Tammikuun 19 p:nä esiteltiin maistraatin ilmoitus siitä, että kaupunginvaltuusto, suostuen hallituksen tekemään aloitteeseen, oli päättänyt Makasiininrannan tavarasuojan tullihaaraosaston laajentamista varten ottaa 497,500 markkaa 1926 vuoden menosääntöön.

Helmikuun 9:ntenä päivätyssä kirjelmässä esitti hallitus merenkulkuhallitukselle, että se päättäisi asettaa ehdotetun myrskyvaroitusaseman kalastajia varten siten, että myöskin satamaliikenteelle olisi siitä hyötyä.

Samana päivänä asetti hallitus komitean, joka sai toimekseen valmistaa ehdotuksen johtosäännöksi satamajäänsärkijää varten sekä niiksi perusteiksi, joiden mukaan sen antamasta avustuksesta oli kannettava korvausta.

Suomen satamaliiton lähettämän kutsun johdosta oikeutti hallitus samana päivänä satamakamreerin ottamaan osaa maaliskuun 26 p:nä Turussa kokoontuvan kaupunkien satamakamreerien kokoukseen.

Toukokuun 4 p:nä hylkäsi hallitus Aero osakeyhtiön esityksen siitä, että merenkulku kiellettäisiin Katajanokan ja Skatakubbenin välillä olevalla vesialueella, jotta yhtiön lentokoneet voisivat siellä helpommin nousta ja laskea lentosatamaan.

Maaliskuun 4 p:nä oikeutti hallitus puheenjohtajan edustamaan hallitusta Bremenissä toukokuun 14—15 p:nä pidettävässä satamakongressissa, johon hallitukselle oli tullut kutsu.

Kesäkuun 15 p:nä esiteltiin satamakamreerien kokouksessa Turussa maaliskuun 26 p:nä tehty pöytäkirja. Hallitus päätti siitä tiedoittaa liikenne- ja kannantakonttoreille.

Samana päivänä lähetti hallitus rahatoimikamarille luettelon hallituksen alaisten virkälijoiden palkoista 1927 vuoden tulo- ja menosääntöä varten.

Kesäkuun 30 p:nä tarkasti hallitus kaikki kaupungin satamat, jolloin kiinnitettiin erikoista huomiota kysymykseen eri satamien järjestämisestä määrättyjä tavaralajeja varten (öljysatama j. n. e.).

Elokuun 31 p:nä päätti hallitus kaupunginvaltuustolle esittää että budjetin menoerään Korvaus¹ Helsingin makasiiniosakeyhtiölle satamakannannasta myönnettäisiin 200,000 markan lisäys.

Syyskuun 3 p:nä lähetti hallitus rahatoimikamarille satamahallinnon 1927 vuoden tulo- ja menoarvioehdotuksen.

Syyskuun 21 p:nä esiteltiin ilmoitus että sisäasiainministeriö toukokuun 18 p:nä oli vahvistanut kaupungin uuden satamajärjestyksen.

Samana päivänä päätti hallitus rahatoimikamarille esittää, että kaupungin rannassa oleviin tavarasuojiin kiinnitettäisiin 1 ½ metrin korkeat numerot laivojen kaupungin rantaan saapumisen helpottamiseksi, mikä anomus ei kuitenkaan johtanut myönteiseen tulokseen, minkä tähden hallitus marraskuun 2 p:nä päätti uudistaa anomuksensa.

Lokakuun 12 p:nä päätti hallitus Arabia Porslinsfabrik A. B. nimisen yhtiön tekemän Vanhankaupungin lahdella olevan väylän syventämistä koskevan anomuksen johdosta tehdä rahatoimikamarille esityksen asiassa.

Marraskuun 23 p:nä päätti hallitus asettaa komitean tarkastamaan satamalaitoksen johtajan ja hallituksen alaisten konttorien johtosääntöehdotuksia.

Samana päivänä päätti hallitus rahatoimikamarille tehdä uuden esityksen myrskyvaroitustaitoksen hankkimista Helsinkiin koskevassa asiassa.

Vastaisten satamarakennussuunnitelmien valmistamisen helpottamiseksi asetti hallitus marraskuun 23 p:nä komitean laatimaan ehdotusta liikennettä kaupungin eri satamissa koskevan tilaston hankkimiseksi.

Koska merisotaviranomaiset olivat ilmoittaneet että he, siitä kaupungin satamaviranomaisille edes ilmoittamatta, olivat laskeneet kaksi kaapelia kaupungin satamaan, päätti hallitus joulukuun 14 p:nä maistraatin kautta lähettää merisotaviranomaisille kirjelmän asiassa.

Helmikuun 19 p:nä antoi hallitus lausunnon ehdotuksesta kaupungin viranpitäjien ja työläisten palkkausten ja eläkkeiden järjestämiseksi; syyskuun 21 p:nä lähetti hallitus rahatoimikamarille lausunnon Helsingin makasiiniosakeyhtiölle sen Länsisatamassa toimittamasta kannannasta suoritettavasta korvauksesta; lokakuun 1 p:nä tarkasti ja hyväksyi hallitus puolestaan satamarakennusosastoon kohdistuvan osan 1927 vuoden tulo- ja menoarvioehdotusta. Tämän yhteydessä päätti hallitus rahatoimikamarille erityisesti painostaa, että 24 mom. kohdalla oleva 5 miljoonan suuruinen menoerä Katajanokalla ehdotettuja rakennustöitä varten välttämättömästi oli otettava mainitun vuoden menoarvioon; marraskuun 2 p:nä lähetti hallitus rahatoimikamarille lausunnon tilaston laatimista satamakaupunkien liikenteessä koskevassa asiassa; samana päivänä päätti hallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin yksityisten radiosähkösanomien välittämiseksi valtion Katajanokalla olevan radioaseman kautta; marraskuun 23 p:nä lähetti hallitus rahatoimikamarille lausuntonsa ehdotuksesta välipuheeksi kaupungin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön välillä.

Satamaliikennekonttorin vuodelta 1926 laatima kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Helsingin satamassa kävi vuoden varrella 6,455 rannikkolaivaa, jotka edustivat 338,225 nettorek. tonnia sekä 1,799 ulkomailta tullutta laivaa, rekisteritonniluku oli 967,587 nettorek. tonnia eli yhteensä 8,254 laivaa, tonni-

luvuiltaan 1,305,812 nettorek. tonnia, johon tuli lisää vielä 61 höyry- ja moottorialusta, edustaen yhteensä 13,975 nettorek. tonnia, jotka päivittäin kävivät satama-alueella ja maksoivat satamamaksunsa viikottain. Vertaus vuoteen 1925 osoittaa että rannikkoalusten luku vuonna 1926 lisääntyi 1,051:llä, sekä että myöskin tonnisto lisääntyi 59,494 nettorek. tonnilla, kun sitävastoin ulkomailla kulkevien laivojen luku vähentyi 253:lla ja niiden tonnisto 120,964 nettorek. tonnilla. Koko vuoden 1926 tonniluku vähentyi vuoden 1925 tonnilukuun verrattuna 61,470 nettorek. tonnilla. Satamain paikallisliikenne vähentyi 3,204 nettorek. tonnilla. Ulkomailla kulkevien laivojen suuri vähentyminen, 253 laivalla vuoteen 1925 verrattuna, riippui siitä, että laivaliike Helsingissä jatkui vuonna 1925 koko talven, kun se sitävastoin talvella 1926 päättyi jo tammikuun 17 p:nä ja alkoi vasta huhtikuun 16 p:nä, liikenne oli niinollen pysähdyksissä 3 kuukautta.

6 Katajanokalla olevaa sähkönosturia oli käytännössä 3,791 tuntia, eli 285 tuntia pidemmän aikaa kuin edellisenä vuonna, jota vastoin 25 tonnin nosturi oli käytännössä ainoastaan 569 tuntia, eli 125 tuntia lyhyemmän ajan kuin edellisenä vuonna, riippuen luultavasti siitä, että Katajanokalla oli siellä olevilla nostureilla voitu nostaa 7 à 8:kin tonnin kolleja, jonka kautta laivoja ei ole tarvinnut siirtää 25 tonnin nosturin luo. Kahden 2 ½ tonnin nosturin raiteet, jotka olivat siirrettävät rannasta tavarasuojien n:ojen 9 ja 10 väliltä, muutettiin syksyn kuluessa Rahapajanrantaan tavarasuojan n:o 7 edustalle tavarasuojan puolta pituutta vastaavan matkan, jossa nostureita muuton jälkeen keväällä 1927 voidaan ruveta käyttämään.

Satamajäänsärkijä Hercules avusti vuonna 1926 62 laivaa kaupungin satamissa laitureista ja laitureihin; vastaava luku vuonna 1925 oli 134. Tämä laivojen luvun vähentyminen johtui siitä, että jäänsärkijä jo tammikuun 3 p:nä taittoi potkuriakselinsa vahvassa jäässä, että laivaliike oli seisahduksissa 3 kuukautta sekä että joulukuu oli sangen leuto, joten laivat eivät silloin tarvinneet suoranaista avustusta.

Satamakannantakonttorin vuodelta 1926 laatima vuosikertomus oli seuraavan sisältöinen:

Viranpitäjistä erosi vuoden kuluessa 1 vaakamestari, 1 konttorikirjuri ja 1 vaakavahtimestari.

Veloitus. Tulo- ja menosäännön nimikkeen Satamat kohdalle otetuista maksuista veloitti konttori vuoden 1926 kuluessa 22,968,339: 85 markkaa, vastaten 21,998,682: 90 markkaa edellisenä vuonna. Lisäys oli siis 969,656: 95 markkaa. Kuluneen vuoden veloitus osoittautuu siis 2,685,867: 85 markkaa tulo- ja menosääntöön merkittyä määrää suuremmaksi. Ettei lisäys nousut suurempaan määrään riippuu siitä, että niin huomattavia tuontitavaroita kuin kahvia, sokeria ja jauhoja tuotiin maahan vuoden 1925 viimeisinä kuukausina niin suuressa määrin että silloin varattiin yli puolet vuoden 1926 tarpeesta. Lisäksi vaikutti purjehduskauden keskeytys kolmen talvikuukauden aikana sen ettei lisäys tullut suuremmaksi. Kuitenkin lisääntyi tuonti viime vuonna yleensä vielä suuremmassa määrässä kuin vuonna 1925, ja tämä tuonti oli niin sanoaksemme tervettä laatua, koskei se aiheutunut tuonnista, joka olisi kohonnut luonnottomasti syystä että maahantuottajat välttyisivät korotetuista tullimaksuista. Liikennemaksutariffit olivat samat kuin vuoden 1925. Tulli- ja tuulaakimaksuihin ei tehty muita muutoksia kuin Saksan,

Turkin, Kreikan ja Japanin kanssa voimaanastuneista kauppasopimuksista johtuneet pienennykset.

Ne tuloräät, jotka eivät vuoden kuluessa ole nousseet tulo- ja menosään- töön merkittyyn määrään, ovat: tuulaaki kaupunkiin osoitetuista tavaroista, makasiini- ja paikkavuokrat, satama-, punnitus-, kalavesi- ja satamajään- särkeijämaksut. Tuulaaki vähentyi syystä että yhä edelleen on solmittu kauppasopimuksia ulkomaiden kanssa, niin että nykyään ainoastaan Ruotsilla, Norjalla, Kiinalla ja Venäjällä ei ole kauppasopimusta Suomen kanssa. Vesi- maksut eivät alentuneet vähentyneen meriliikenteen johdosta, vaan syystä että tonnisto oli pienempi. Jäänsärkeijämaksut eivät nousseet arvioituun mää- rään, koska, kuten aikaisemmin on mainittu, talvilaivaliikenne keskeytyi kolmeksi kuukaudeksi. Mitä taasen tulee sekä makasiini- että paikanvuokriin, johtuu näiden vuokramaksujen pienentyminen kasvaneesta liikenteestä Länsi- satamassa, jossa Helsingin makasiiniyhtiö kantaa mainitut maksut sekä tava- roiden lyhyestä varastossaoloajasta. Vähentyneitä tuloja korvasi kuitenkin runsaasti kertyneet liikennemaksut, jotka ylittivät lasketut 3,430,796: 05 markalla.

Veloitettu määrä oli, kuten jo mainittiin, tulosäännössä laskettuja tuloja 2,685,867: 85 markkaa suurempi, kuten allaolevasta yhdistelmästä näkyy:

	Lasketut tulot, Smk.	Todelliset tulot, Smk.	Ylijäämä (+) tai vajeaus (-), Smk.
Tuulaaki kaupunkiin osoitetuista sekä vientitavaroista	8,300,000 —	1) 7,799,636 25	— 500,363 75
Tuulaaki muihin kaupunkiin osoitetuista tavaroista	220,000 —	2) 251,046 55	+ 31,046 55
Liikennemaksut	8,000,000 —	3) 11,430,796 05	+ 3,430,796 05
Makasiinivuokrat	225,000 —	168,152 25	— 56,847 75
Satamamaksut	2,500,000 —	4) 2,499,890 80	— 109 20
Nosturimaksut	200,000 —	230,990 —	+ 30,990 —
Punnitusmaksut	3,000 —	2,751 75	— 248 25
Maksut aluksille annetusta vedestä	360,000 —	245,690 50	— 114,309 50
Paikanvuokrat satama-alueilla	250,000 —	223,025 70	— 26,974 30
Kalavesimaksut	2,500 —	1,212 —	— 1,288 —
Satamajäänsärkeijämaksut	140,000 —	44,900 —	— 95,100 —
Helsingin makasiini osakeyhtiön suoritet- tava korvaus satamakannantakonttorin IV haaraosaston kirjanpitäjän palkka- uksesta	81,972 —	70,248 —	— 11,724 —
Yhteensä	20,282,472 —	22,968,339 85	+ 2,685,867 85

Koko veloitetusta määrästä veloitti pääkonttori 8,797,523: 75 markkaa, haaraosasto I 3,150,913: 85 markkaa, haaraosasto II 2,586,002: 75, markkaa, haaraosasto III 3,470,813: 30 markkaa ja haaraosasto IV 4,963,086: 20 markkaa.

Vientitavarain tuulaakimaksut nousivat yhteensä 2,191: 80 markkaan. Liikennemaksujen kokonaismäärä oli ulkomailta tulleista tavaroista 10,587,472: 10 markkaa, maasta viedyistä tavaroista 620,971: 40 sekä tava-

1) Siitä palautettiin 5,160: 70 markkaa. — 2) Jyväskylän tullikamarilta 48,814: 05 markkaa, Lahden tullikamarilta 64,001: 90 markkaa, Tampereen tullikamarilta 96,667 markkaa ja Hämeenlinnan tullikamarilta 41,563: 60 markkaa. — 3) Siitä palautettiin 11,834: 85 markkaa. — 4) S:n 212,293: 14 markkaa.

roista, jotka vesitse olivat saapuneet oman maan paikkakunnilta 222,352: 55 markkaa. Ulkomailta maahan tuotujen yleisestä varastosta otettujen tavaroiden tuulaaki- ja liikennemaksut nousivat 3,214,645: 55 markkaan; nämä maksut veloitettiin haaraosastoissa I ja IV. Veloitusilmoituskirjain luku vuoden kuluessa oli 208,872, osoittaen edelliseen vuoteen verrattuna 27,090 kirjan lisäystä.

Kannanta. Vuoden kuluessa veloitetusta määrästä 22,968,339: 85 markasta kertyi vuoden aikana 22,847,216: 80 markkaa, vastaten 99.5 %. Tätä tulosta on pidettävä erittäin tyydyttävänä, kun ottaa huomioon, ettei konttorilla, kuten tullikamarilla, ole oikeutta pidättää tavaroita, joista konttorin veloittamia maksuja ei ole suoritettu. Vuoden alussa oli vuosilta 1917—25 perimättä 328,541: 73 markkaa, mistä määrästä vuoden varrella kertyi 272,568 :84 markkaa, eli 83.0 %. Joulukuun 31 p:nä 1926 suorittamatta olevat maksut 177,095: 94 markkaa, jakautuivat eri vuosien kesken seuraavasti¹⁾:

	Maksuunpantu määrä, Smk.	Siitä perimätön määrä, Smk.		Maksuunpantu määrä, Smk.	Siitä perimätön määrä, Smk.
1917....	532,922: 23	814: 14	1922.... ²⁾	11,471,726: 33	2,908: 02
1918....	609,522: 28	—	1923....	14,602,689: 04	10,832: 27
1919....	4,469,760: 48	269: 57	1924....	15,701,115: 85	16,240: 86
1920....	5,226,002: 40	182: 56	1925....	21,998,682: 90	21,298: 43
1921....	9,307,087: 07	3,427: 04	1926....	22,968,339: 85	121,123: 05

Kertomusvuoden perimättömistä maksuista kertyi jo tammikuun 1927 aikana 44,733: 70 markkaa. Koko määrästä valvottiin vuoden kuluessa eri konkurseissa yhteensä 3,578: 50 markkaa.

Tullipakkahuoneitten ulkopuolella olevien tavaroiden punnitus. Tullipakkahuoneitten ulkopuolella olevien tukkutavaroiden punnitukseen käytti tähän tarkoitukseen asetettua vaakamestaria 35 eri liikettä, joiden laskuun 60.4 tonnia erilaatuisia tavaroita punnittiin. Näihin punnituksiin käytettiin kaikkiaan 1,411 päivätyötä. Bruttotulot tekivät 90.984 markkaa, josta määrästä tuli vaakamestarin palkkaamien punnitusapulaisten osalle 45,492 markkaa ja vaakamestarin osalle 45,492 markkaa, vähentämällä vaakojen vuokra- ja korjauskustannukset 19,500 markkaa. Vaakamestari ei nauti mitään palkkaa kaupungilta, mutta on hänellä 1,200 markan suuruinen vuotuinen vuokraavustus.

Menot ja tulot³⁾. Vuoden 1926 tulo- ja menosääntö päättyi 2,317,477: 50 markkaan, jota vastoin todelliset menot nousivat 2,443,941: 31 markkaan. Konttorin 15 menoerästä 10 osoitti säästöä, jotavastoin määrärahat puhtaana-pitoa ja siivousta varten ja korvaus Helsingin makasiiniosakeyhtiölle satamakannannasta ylitettiin yhteensä 163,112: 58 markalla, johtuen tämä suurimaksi osaksi lisääntyneestä tuonnista Länsisatamassa.

Tulot ylittivät sitä vastoin huomattavasti, 2,685,867: 25 markalla, tulo-sääntöön otetun määrän. Vuosi 1926 oli niin ollen konttorille edullinen vuosi, varsinkin jos otetaan huomioon, että laivaliike oli seisahduksissa kolmen kuukauden aikana.

¹⁾ Vuosien 1917—20 tietoihin eivät sisälly silloisen satamakonttorin, nykyisen satamaliikennekonttorin veloittamat maksut; tuulaaki muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista on luettu mukaan ainoastaan vuosina 1925 ja 1926. — ²⁾ Näistä 57,507: 50 markkaa Helsingin makasiiniosakeyhtiön maksuunpanemia. — ³⁾ Yksityiskohtaiset tiedot ovat julkaistut Helsingin kaupungin tilastossa V. 11. 1926.

V. Ulosottolaitos.

Ulosottolaitoksen tarkastajan vuodelta 1926 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Tarkastajan toiminta vuoden 1926 kuluessa kohdistui pääasiallisesti toisen kaupunginvoudin konttoriin. Ensimmäisen kaupunginvoudinkonttorin kanssa on tarkastaja vaan sikäli ollut kosketuksissa, että hän kerran tarkasti sen kassan, joka havaittiin olevan asianmukaisessa kunnossa, minkä lisäksi hän sivulta seurasi sitä kirjanpidon yksinkertaistuttamistyötä, jota herra P. Väisänen rahatoimikamarilta saamansa toimeksiannon mukaan toteutti siellä. Toivottavaa olisi ollut, että uudelleenjärjestely olisi aloitettu täydellisellä tilintarkastuksella ja että tileissä huomattu n. 12,000 markan suuruinen ylijäämä olisi poistettu, mikä ylijäämä vuonna 1923 tarkastuksen jälkeen on virheiden muodossa päässyt syntymään sen kirjanpitoon ja mikä tuskin koskaan voidaan täydellisesti selvittää ilman kirjanpidon uutta perinpohtaista tarkastusta. On kuitenkin ryhdytty sellaisiin toimenpiteisiin, ettei tämä ero tulevaisuudessa enää tulisi suurenemaan.

Avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorissa toimitti tarkastaja tarkastuksen johtajan vaihdon yhteydessä ja havaitsi hän kirjanpidon ja tilityksen käytännöllisesti järjestetyiksi ja helposti valvottaviksi.

Toisen kaupunginvoudin konttorin laaja toiminta on vuoden kuluessa aiheuttanut tarkastajalle paljon työtä. Työnjakoon nähden ei ole ryhdytty mihinkään suurempiin muutoksiin, paitsi että avustava toinen kaupunginvouti vapautettiin kirkollisveroja koskevain virka-apuasiain hoitamisesta, mikä yksityisseikka jäi toistaiseksi tarkastajan suoranaisen valvonnan alaiseksi. Ensinmainitulle virkamiehelle tuli vastaisuudessa jäämään vain maaseudulta saapuvien virka-apuasioiden ylivalvonta ja jatkuva käsittely.

Tarkastajan mielestä olisi pakollisesta veronperimisestä laadittava täydellinen tilasto, joka ei antaisi kuvaa vain tämän työn myönteisestä tuloksesta, käteisestä perimisestä, vaan myöskin sen kielteisestä, että mainittu tilasto käsittäisi sen varsin huomattavan määrän verolippuja, joiden veromäärää ei ole erinäisten syiden vuoksi saatu perityksi, jaettuina juuri estesyyn mukaisesti, kuten paikkakunnalta muuttaneet, köyhät, tuntemattomat ja eräitä muita syitä, ilmoittaen samalla verolippujen rahamäärän, lippujen lukumäärän ja niiden rahamäärät myöskin laskettuina prosenteissa koko veroineistosta. Toistaiseksi ei tarkastaja ole ennättänyt tätä suunnitelmaa kokonaisuudessaan toteuttamaan, mutta on kuitenkin vuosikertomukseensa oheelliittänyt tilaston niistä veromääristä, jotka toisen kaupunginvoudin konttorin toimesta vuoden 1926 aikana on käteisesti peritty, ja joista ainoastaan loppusummat tässä alempana esitetään:

	Verolippu- jen luku.	Peritty veromäärä, Smk.	Peritty lisävero, Smk.
<i>Jäämiä vuosilla 1916—22.</i>			
Kunnallisvero	1,968	777,302: 86	235,448: 55
Valtion tulo- ja omaisuusvero	258	160,178: 10	45,158: 06
Kirkollisvero	1,694	143,393: 20	—
Yhteensä	3,920	1,080,874: 16	280,606: 61
<i>Jäämiä vuodelta 1923.</i>			
Kunnallisvero	2,024	1,524,035: 58	292,566: 14
Valtion tulo- ja omaisuusvero	2,379	1,914,665: 02	305,068: —
Kirkollisvero	12,108	1,004,884: 70	—
Yhteensä	16,511	4,443,585: 30	597,634: 14
<i>Jäämiä vuodelta 1924.</i>			
Kunnallisvero	11,339	9,323,453: 16	787,314: —
Valtion tulo- ja omaisuusvero	11,417	6,142,469: 85	470,526: 60
Kirkollisvero	10,758	1,341,486: —	—
Yhteensä	33,514	16,807,409: 01	1,257,840: 60
<i>Jäämiä vuodelta 1925.</i>			
Kunnallisvero	1,465	1,709,458: 30	51,039: —
Kaiken kaikkiaan	55,410	24,041,326: 77	2,187,120: 35

Maaseudun toimeksiantajain laskuun perittiin virka-aputeitse 3,956,962: 37 markkaa, jotapaitsi 600,359: 61 markkaa on siirretty vuodelta 1925, 4,398,363: 87 markkaa näistä varoista tilitettiin vuoden aikana. Kaikkiaan nousivat vuonna 1926 ulosottotietä perityt verojäämät 30,185,409: 49¹⁾ markkaan. Maaseudulle lähetettiin 9,005 kirjettä ja maaseudulta saapui tänne virka-apua varten 21,666 verolippua.

Tilastollisia tietoja niistä verolipuista, jotka olivat palautetut todistuksen, että laillinen este oli kohdannut niiden perimistä, voitiin saada vasta sen jälkeen kun erinäisiä uudistuksia kirjanpidossa oli toteutettu. Taulukkojen täydentäminen tiedoilla vuoden alussa ja lopussa olevista verojäämistä, jotka kyllä muodostaisivat mielenkiintoisen täydennyksen tietoihin vuoden aikana ulosottoihin tapahtuvaan veronkantoon, on niin suuritöinen tehtävä ettei tarkastaja ole voinut saada sitä ilman apulaisia suoritetuksi. Täydellinen tilasto olisi varmasti omiaan osoittamaan keinot monien puutteellisuuden poistamiseen sekä verojenperimislaitoksessa että muissa sitä lähellä olevissa elimissä.

Perimistyö jatkui toimintavuonna säännöllisesti, ja pidettiin päämääränä, että kunkin verolajin edellisen vuosikerran käsittely aina saataisiin päätetyksi ennenkuin oli ryhdyttävä käsittelemään uutta samanlaista vuosikertaa. Viime vuoden vaihteessa tulivat seuraukset ilmi siitä onnettomasta järjestelmästä, jota täällä jo vuosikausia oli noudatettu. Veroliput kirjoitettiin nim. kaksin kappalein ja tätä seikkaa epärehelliset ulosottoapulaiset käyttivät hyväkseen siten, että kuittasivat toisen kappaleen ja omaan laskuunsa pitivät perimänsä veromäärän, koska järjestelmä teki tehokkaan tarkastuksen mahdottomaksi. Komitea, jonka maistraatti asetti pohtimaan kysymystä ulosottolaitoksen uudistamisesta, oli myös hyljännyt kaksien verolippujen järjestelmän ja suositellut shekkikirjoihin perustuvaa n. s. Gööteporin järjestelmää. Tarkastajan mielestä tällä shekkijärjestelmällä on kyllä eräitä etuja, mutta se tarjoaa

¹⁾ Maksamattomat sairaala- ja tuulaakimaksut, elinkeino- ja koiraverot, maksut kauppayhdistykseen ja kreikkalais-katoliselle seurakunnalle y. m. eivät ole mukaan luetut.

tuskin kuitenkaan varman tarkastuksen täyttä vakuutta. Kieltämättä se kuitenkin on parempi kuin meidän nykyinen järjestelmämme.

Edellämainitut verojenperinnän väärinkäytökset paljastettiin vasta viime vuoden vaihteessa ja vuoden 1927 tammikuun alussa, mutta väärinkäytökset oli tehty vuoden 1926 aikana ja mainitaan ne tässä sen takia. Valtiota, kuntaa ja seurakuntaa, jotka olivat hyväksyneet tämän puutteellisen ja tarkastettavaksi mahdottoman järjestelmän, on pidettävä moraalisesti myötsylyllisinä näihin valitettaviin ilmiöihin toisen kaupunginvoudin konttorissa ja pitäisi niiden mieluummin itsensä kärsiä väärinkäytöksistä aiheutuneet vahingot kuin pakottaa toisen kaupunginvoudin niistä vastaamaan. Tämä virkamieshän jo toimeensa ryhtyessään joutui tietämättään käyttämään epärehellisiä apulaisia, joilla oli salattuja vaillinkeja kassoissaan, ja hän tuli seuraamaan perimisjärjestelmää, jota oli mahdoton tarkastaa ja joka sen vuoksi oli kelvoton. Tämän järjestelmän puutteista on tarkastaja jo vuonna 1925 tehnyt ¹⁾ maistraatille ilmoituksen.

Sittenkuin kaksi ulosottoapulaista nyttemmin on tuomittu petoksesta kiritushuonerangaistukseen ja kahdeksan muuta leväperäisyyden vuoksi virkatehtäviinsä sopimatonta apulaista maistraatin toimesta erotettu, saataneen ainakin joksikin aikaa terveemmät olosuhteet perimistoimintaan, joskin ne kymmenen nuorta ja kokemattonta ulosottoapulaista, jotka on otettu tuomittujen ja erotettujen tilalle, voivat tottumattomuutensa johdosta jossain määrin vähentää perinnän tuloksia lähimmässä tulevaisuudessa.

¹⁾ Ks. Valt. pain. asiakirj. n:o 8 vuodelta 1925.

VI. Palotoimikunta.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1926 oli seuraavansisältöinen:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palolaitosta, kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: insinööri G. Idström puheenjohtajana, kamreeri A. J. Suviranta varapuheenjohtajana, raatimies F. O. Ekman, insinööri I. Killinen ja mallipuuoseppä K. L. Lydman. Sihteerinä toimi varatuomari A. Th. Möller.

Tulipalot. Palokunta hälyytettiin vuoden varrella 312 kertaa, josta 223 kertaa todellisiin tulipaloihin tai tulipalonalkuihin, 44 kertaa nokivalkeoihin, 22 kertaa savun johdosta, 5 kertaa valonheijastuksesta, 4 kertaa tapaturmien johdosta, 3 kertaa palolennättimessä sattuneista häiriöistä, 2 kertaa väärinkäsityksestä, 1 kerran räjähdyksestä ja 8 kertaa ilkeivaltaisuudesta.

Edelliseen vuoteen verrattuna hälyytysten luku lisääntyi 36:lla ja tulipalojen luku 79:llä. Tulipaloista sattui 189 järjestetyssä kaupungissa ja 34 sen ulkopuolella. Vuoden eri kuukausien kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti: tammikuussa 21, helmikuussa 21, maaliskuussa 14, huhtikuussa 12, toukokuussa 13, kesäkuussa 10, heinäkuussa 23, elokuussa 24, syyskuussa 10, lokakuussa 20, marraskuussa 15 ja joulukuussa 40. Tulipalojen jakautuminen viikonpäivien mukaan oli seuraava: sunnuntaina 26, maanantaina 29, tiistaina 31, keskiviikkona 39, torstaina 36, perjantaina 27 ja lauantaina 35.

Tulipaloista sattui 131 päivällä, laskien klo 6 ap.—6 ip. ja 92 yöaikaan, klo 6 ip.—6 ap. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 153 tapauksessa puhelimitse, 60 tapauksessa palolennättimellä ja 10 tapauksessa suullisen sanantuojan ilmoittamana.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan käy selville seuraavista numeroluvuista:

	Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yh- teensä.		Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yh- teensä.
Asuinhuone	29	34	63	Autovaja	4	—	4
Rakenteilla oleva talo	30	1	31	Työaineiden säilytysko- ju	3	1	4
Kellari	19	7	26	Auto	—	—	3
Tehdas eli työhuone.....	18	4	22	Halkovarasto	—	—	3
Metsämaa	—	—	11	Höyrypannuhuone	2	—	2
Vaja tai ulkokuonerakennus	2	8	10	Sairaala.....	1	1	2
Rikkalaatikko	—	—	7	Myyntikoju	2	—	2
Myymäli eli varastohuone	6	—	6	Hiilivarasto	—	—	2
Hissiaukko	6	—	6	Elokuvien teatteri	1	—	1
Laiva	—	—	6	Puuaita.....	—	—	1
Rautatievaunu	—	—	6				
Ullakko.....	2	3	5				
				Yhteensä	125	59	223

Tulen irtipääsemisen syyt käyvät selville allaolevista luvuista:

Puutteellinen tulisija tai savujohto ..	39	Lasten leikkiminen tulella	5
Lampun, kynttilän tai tulitikkujen varomaton pitely.....	18	Tulensekaisen tuhkan säilyttäminen so-	
Tulisijasta pudonneet kipinät ja kekä-		pimattomassa paikassa	4
leet	17	Veturin kipinät	3
Murhapoltto ¹⁾	16	Syttyminen kaasujohdosta	3
Tulenarकोjen nesteiden varomaton pi-		Kamiinan liallinen kuumuus	2
tely.....	15	Huolimaton tupakanpoltto	2
Lyhytsulku sähköjohdoissa	13	Helposti syttyviä esineitä pantu liian	
Itsesytytys	11	lähelle tulensijaa.....	2
Puhalluslampun varomaton pitely jää-		Moottorin kuumeneminen.....	1
tyneitä putkia sulatettaessa	7	Puinen vasa jätetty savujohtoon	1
Sähkösilitysraudan tai kattilan hoita-		Nokivalkea	1
matta jättö katkaisemattomine virtoi-		Tuntematon (selville saamaton)	57
neen	6		
			Yhteensä 223

Eri kaupunginosain kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti:

I kaupunginosa	14	Vallila	9
II »	15	Hermannin	3
III »	12	Toukola	2
IV »	25	Kumtähti	1
V »	17	Vanhakaupunki	1
VI »	19	Meilahti	1
VII »	10	Pasila	6
VIII »	5	Ruskeasuo	2
IX »	3	Käpylä	1
X »	13	Sirpalesaari	1
XI »	25	Huopalahti	2
XII »	7	Haaga	1
XIII »	13	Munkkiniemi	3
XIV »	8	Kulosaari	1
XX »	3		
			Yhteensä 223

Vuoden kuluessa sattuneista tulipaloista olivat seuraavat vakavampaa laatua:

Elokuun 17 p:nä klo 1 yöllä talossa n:o 15 Rauhankadun varrella, missä puinen asuinrakennus, joka oli sisustettu huonekalumakasiiniksi, oli syttynyt tuleen. Tuli sammutettiin kahden tunnin kuluessa 4 autoruiskusta johdetulla vesisuihkulla. Huonekaluvaraston vahingot tässä tulipalossa nousivat 379,939: 75 markkaan ja kiinteimistön 90,000 markkaan eli yhteensä 469,939: 75 markkaan tehden 37.6 % omaisuuden arvosta, 1,250,000 markasta.

Marraskuun 4 p:nä klo 4 ap. talossa n:o 7 Kotkankadun varrella olevassa kirjapainossa, joka oli sijoitettu ristikkopuista ja laudoista rakennettuun kaksikerroksiseen rakennukseen. Rakennus sisustuksineen oli ilmitulessa palokunnan saapuessa palopaikalle. Kahdesta autoruiskusta johdetulla 8 vesisuihkulla sammutettiin tuli kahden tunnin kuluessa jatkuen sitten jälkimmäinen sammutus kuusi tuntia. Koneiden, irtaimiston ja tavaravaraston vahingot nousivat 746,673: 75 markkaan sekä kiinteimistön 816,002: 35 markkaan eli yhteensä 1,562,676: 10 markkaan, mikä oli 36.8 % omaisuuden arvosta, 4,250,000 markasta. Näiden kahden tulipalon aiheuttamat vahingot muodostivat yhteensä $\frac{2}{3}$ vuoden kaikista palovahingoista.

Tulipalojen yhteydessä sattui ainoastaan yksi tapaturma, nimittäin toukuun 21 p:nä talossa n:o 3 Tehtaankadun varrella, jolloin eräs nainen,

¹⁾ 12 vuotias poika, joka lopuksi joutui kiinni, oli sytyttänyt kaikki nämä tulipalot.

käsitellessään varomattomasti syöpäläisten hävittämiseksi aijottua tärpättiä, paloi niin pahasti että hän myöhemmin kuoli.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Järjestetyssä kaupungissa oli tulen suuremmissa tai pienemmissä määrässä vahingoittaman irtaimiston arvo 59,519,970 markkaa ja kiinteän omaisuuden 142,843,348 markkaa eli yhteensä 202,363,318 markkaa, kun taas palovahingonkorvaus irtaimesta omaisuudesta oli 1,693,285: 76 markkaa ja kiinteästä omaisuudesta 1,222,903: 82 markkaa eli yhteensä 2,916,189: 58 markkaa; korvaus oli niin ollen 1.44 % vakuutussummasta.

Järjestetyn kaupungin ulkopuolella olevilla kaupunkiin kuuluvilla alueilla, jonne ei palokunta niin nopeasti voi saapua, oli irtaimen omaisuuden vakuutussumma 240,000 markkaa ja kiinteän omaisuuden 3,559,500 markkaa eli yhteensä 3,799,500 markkaa, kun sitävastoin palovahingonkorvaus oli irtaimistosta 13,263 markkaa ja kiinteästä omaisuudesta 76,382 markkaa eli yhteensä 89,645 markkaa; palovahingonkorvaus teki 2.35 % vakuutussummasta.

Jos kaupungin koko alueen palovahinkojen arvo lasketaan yhteen, nousivat ne 3,005,834: 58 markkaan, ollen 1.45 % tulen suuremmissa tai pienemmissä määrässä vahingoittaman omaisuuden arvosta, 206,162,818 markasta. Kotimaiset palovakuutusyhtiöt maksoivat palovahingonkorvausta 2,902,290: 15 markkaa ja ulkomaiset 40,302: 53 markkaa, kun sitä vastoin tulen hävittämän vakuuttamattoman omaisuuden arvo oli 63,241: 90 markkaa.

Vertailun vuoksi annetaan tässä tietoja palovahingon arvosta prosenteissa koko vakuutussummasta kymmenvuotiskautena 1916—25.

Järjestetyssä kaupungissa.			Järjestetyn kaupungin rajojen ulkopuolella.				
1916	1.46	1921	0.73	1916	20.25	1921	16.95
1917	1.65	1922	1.11	1917	3.90	1922	19.42
1918	2.34	1923	0.86	1918	7.25	1923	14.23
1919	4.78	1924	1.98	1919	26.10	1924	8.29
1920	1.18	1925	0.81	1920	17.74	1925	3.77

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja käytettiin vuoden kuluessa 3,733 kertaa, niistä 3,464 kertaa sairaiden ja 269 kertaa tapaturman uhrien kuljetukseen. Vastaavat luvut edelliseltä vuodelta olivat 3,384, 3,071 ja 313.

Allaolevasta yhdistelmästä ilmenee vaunujen käyttö eri kuukausina:

	Sairaus- tapauksissa.	Tapa- turmissa.	Yh- teensä.		Sairaus- tapauksissa.	Tapa- turmissa.	Yh- teensä.
Tammikuu .	311	23	334	Heinäkuu ..	226	27	253
Helmikuu ..	281	11	292	Elokuu	253	23	276
Maaliskuu ..	328	28	356	Syyskuu	226	22	248
Huhtikuu ..	351	21	372	Lokakuu	266	25	291
Toukokuu ..	318	30	348	Marraskuu ..	281	21	302
Kesäkuu ..	274	14	288	Joulukuu....	349	24	373
				Yhteensä	3,464	269	3,733

Palomiestön terveys oli kertomusvuonna hyvä, ja oli sairaalassa hoidettu vain 10 miestä yhteensä 94 vuorokautta. Harjoituksissa, tulipaloihin lähdoissä ja tulipaloissa ei ole mainittavia tapaturmia sattunut.

Palokunnan avustusrahastot käsittivät vuoden alussa yhteensä 332,161: 71 markkaa. Vuoden kuluessa varat lisääntyivät sairaankuljetusmaksuista 27,530 markkaa, lahjojen kautta 16,660 markkaa sekä koroista 23,956: 25

markkaa eli yhteensä 68,146: 25 markkaa. Menot, avustuksina ent. palokunta-laisten leskille ja lapsille, kirjojen, sanomalehtien ja soittimien ostoon y. m., olivat 10,390: 70 markkaa.

Vuoden lopussa oli säästö näin ollen 389,917: 26 markkaa, mikä summa oli sijoitettuna pääomatilillä Pohjoismaiden yhdyspankissa, Liittopankissa, Kauppapankissa, Helsingin osakepankissa, Helsingin säästöpankissa sekä kiinnitystä vastaan talossa n:o 10 Viipurinkadun varrella. Varat oli jaettu kolmeen rahastoon, nimittäin rahasto n:o 1, koottu sairaiden kuljetuksella 246,644: 43 markkaa, rahasto n:o 2 koottu lahjapalkkioina palokunnan ansiokaan työn johdosta 92,815: 38 markkaa sekä Gösta Waseniuksen lahjoittama rahasto 50,457: 45 markkaa.

Irtaimisto ja kalusto. Palokunnan hallussa oleva kalusto ja tulensammutusvälineet lisääntyivät vuoden kuluessa pääasiallisesti neljän auton hankinnalla. Niinpä hankittiin hevosilla kuljetettaviin konetikapuihin 60 hevosvoimainen runko, ja kaksi halvalla hinnalla ostettua, käytettyä mutta hyvässä kunnossa olevaa Benz henkilöautoa muutettiin paloautoiksi, voidakseen niillä nopeasti toimittaa ensiapua tulipalojen sattuessa esikaupungeissa. Neljäs hankinta oli 35 hevosvoimainen Fiat auto varustettu 1,000 minuuttilitran keskipakoispumpulla ja lisäksi varustettu kaasuruiskulla (hiilihapporuisku). Tämä autovaraston lisäys tekee rahassa noin 400,000 markkaa. Näitten autojen korit valmistettiin palokunnan työpajoissa. Palolaitoksen kaluston ja varusteitten kirjanpitoarvo oli vuoden lopussa 2,937,719 markkaa.

Palolaitoksen laajentaminen. Vuosi 1926 oli palokunnan aikakirjoissa merkittävä siinä suhteessa, että vuonna 1891 rakennettu, tontilla n:o 26 Korkeavuorenkadun varrella sijaitseva pääpaloasema uudistettiin ja laajennettiin. Niin muodoin ovat kalustovajat, työpajat ja miesten asunnot suurennetut ja uudelleen sisustetut. Tämä uudistus ei kumminkaan koske tärkeimpiä virkailijoita, nimittäin palomestareita ja useampia alipäällistöön kuuluvia henkilöitä, jotka yhä edelleen kaipaavat asuntoja paloasemalla, eikä tämä puute tule korjatuksi ennenkuin palolaitoksen omistama tontti n:o 39 Korkeavuorenkadun varrella rakennutetaan. Tätä ennen pääkaupungissa ei löydy ainoatakaan täydellisesti tarkoitustaan vastaavaa paloasemaa.

Palolaitoksen ylläpitokustannukset olivat vuonna 1926 4,091,734: 01 markkaa ja jakautuivat seuraaviin eriin:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.	Määrärahan säästö, Smk.
Palkkaukset ja muut edut	3,650,351: —	3,186,500: 66	463,850: 34
Palotalli	82,925: 07	81,283: 22	1,641: 85
Palokalut ja kalusto	550,000: —	533,939: 03	16,060: 97
Lämmitys, valo y. m.	230,500: —	229,666: 58	833: 42
Sekalaista	67,000: —	60,344: 52	6,655: 48
Yhteensä	4,580,776: 07	4,091,734: 01	489,042: 06

VII. Köyhäinhoitolautakunta.

Köyhäinhoitolautakunnan kertomus Helsingin kaupungin köyhäinhoidon hallinnosta vuonna 1926¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Köyhäinhoitolautakunnan jäseninä olivat vuonna 1926, ylivalvontansa alaisten piirien mukaan ryhmitettyinä, seuraavat henkilöt:

Piiri.	Jäsen, johtaja.	Varajäsen.
—	Ensimmäinen palomestari W. Bergström.	Veturinkuljettaja F. B. Gröndahl.
I.	Rouva F. Pietikäinen.	Sähkötyöläinen J. E. Aalto.
II.	Eversti O. E. Ehrström.	Lääketieteentohtori A. Ruotsalainen.
III.	Toimittaja A. E. Leino.	Rouva H. Kaukonen.
IV.	Kansakoulunopettajatar A. Oinola.	Lääketieteentohtori E. Alho.
V.	Taloudenhoitaja H. Moisio.	Metallityöläinen J. K. Lehtonen.
VI.	Esittelijäneuvos A. P. Arvelo.	Tarkastaja I. A. Grönberg.
VII.	Aluelääkäri V. Leontjeff.	Aluelääkäri C. J. L. Wetterstrand.
VIII.	Filosofiantohtori J. M. af Forsselles.	Lääketieteellisensiaatti A. K. A. War-tiovaara.
IX.	Neiti P. af Heurlin.	Kätilö F. Lönnqvist.
X.	Pianoteknikko J. Virtanen.	Kirjastonapulainen A. Pettersson.
XI.	Rouva E. Huttunen.	Metallityöläinen Hj. Blomqvist.
XII.	Isännöitsijä C. F. Fagerholm.	Filosofianmaisteri E. Heikel.
XIII.	Taloudenhoitaja A. Halme.	Rouva M. Salmela.
XIV.	Kansakoulunjohtaja A. Noponen.	Kaupunginkätilö H. H. C. Edelmann.
XV.	Sementtityöläinen P. J. Nevalainen.	Ompelija S. Lehtinen.
—	Filosofianmaisteri H. Allenius.	Sairaanhoidtajatar L. Hagan.
—	Rouva I. J. Grönstrand.	Pastori Th. af Björkstén.

Puheenjohtajana toimi jäsen Bergström ja varapuheenjohtajana jäsen Virtanen.

Tarkastuspiirit käsittivät seuraavat osat kaupunkia: 1:nen piiri I, II, III ja VIII kaupunginosan ja VII kaupunginosan Tarkka-ampujankadun pohjoispuolella; 2:nen piiri VII kaupunginosan muut osat ja IX kaupunginosan; 3:s piiri VI kaupunginosan; 4:s piiri V kaupunginosan sekä IV kaupunginosan Eerikinkadun eteläpuolella; 5:s piiri IV kaupunginosan muut osat; 6:s piiri Töölön, Meilahden ja Ruskeasuon; 7:s piiri XI kaupunginosan Castrénkadun, Toisen linjan, Lönnrotkadun ja Viidennen linjan eteläpuolella; 8:s piiri XI kaupunginosan Castrénkadun, Toisen linjan ja Lönnrotkadun poh-

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, ovat julkaistuna Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1927.

joispuolella sekä Kaarlenkadun länsipuolella kuin myös Flemingkadun länsipuolella olevat osat Franzénkadun eteläpuolella; 9:s piiri XI kaupunginosan muut osat sekä XII kaupunginosan Vaasankadun eteläpuolella; 10:s piiri XII kaupunginosan Vaasankadun pohjois- ja Kotkankadun kaakkoispuolella; 11:s piiri XII kaupunginosan Kotkankadun luoteispuolella sekä Pasilan; 12:s piiri X kaupunginosan; 13:s piiri Vallilan, Sturenkadun, Hattulantien ja Anjalantien eteläpuolella sekä Hermannin Saarikadun eteläpuolella; 14:s piiri Vallilan muut osat Kumtähdenkadun eteläpuolella; 15:s piiri Hermannin Saarikadun pohjoispuolella, Toukolan, Käpylän ja Vanhankaupungin.

Köyhäinhoitolautakunnan osastojen jäsenet olivat kertomusvuonna seuraavat: ensimmäiseen osastoon kuuluivat I, II ja IV tarkastuspiirin johtajat sekä jäsenet Leontjeff ja Grönstrand, herra Ehrström puheenjohtajana ja neiti Oinola varapuheenjohtajana; toiseen osastoon III, V ja VI tarkastuspiirin johtajat sekä jäsenet Fagerholm ja Arvelo, herra Moisio puheenjohtajana ja herra A. E. Leino varapuheenjohtajana; kolmanteen osastoon kuuluivat VII, VIII ja XI tarkastuspiirin johtajat sekä jäsenet af Heurlin ja Moisio, filosofiantohtori af Forselles puheenjohtajana ja piirilääkäri Leontjeff varapuheenjohtajana; neljänteen osastoon IX, X ja XII tarkastuspiirin johtajat sekä jäsenet Grönstrand ja Nevalainen, herra Virtanen puheenjohtajana ja herra Fagerholm varapuheenjohtajana; viidenteen osastoon kuuluivat XIII, XIV ja XV tarkastuspiirin johtajat sekä jäsenet Allenius ja Virtanen, herra Noponen puheenjohtajana ja herra Nevalainen varapuheenjohtajana.

Kunnalliskodin johtokuntaan ovat kuuluneet seuraavat jäsenet: eversti O. E. Ehrström puheenjohtajana, pianoteknikko J. Virtanen varapuheenjohtajana sekä isännöitsijä C. F. Fagerholm; varajäsenenä neiti I. Grönberg ja herra A. E. Leino.

Kokoukset y. m. Köyhäinhoitolautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 12 varsinaiseen ja 2 ylimääräiseen kokoukseen, käsitellen yhteensä 621 asiaa, joista 231 oli toimitusjohtajan ja 390 sihteerin valmistamia.

Ensimmäisellä osastolla oli 24 kokousta, toisella osastolla 23, kolmannella ja neljännellä osastolla kullakin 25 kokousta sekä viidennellä osastolla 24 kokousta. Niissä käsitelystä 10,187 asiasta oli ensimmäinen osasto käsitellyt 2,142, toinen 2,072, kolmas 1,800, neljäs 2,059 ja viides osasto 2,114 asiaa.

Kunnalliskodin johtokunta kokoontui 19 kertaa ja käsitteli tällöin 221 asiaa, joista 140 koski hoidokkien eroamista laitoksesta. Johtokunnan kokoukset pidettiin säännöllisesti kunnalliskodissa.

Köyhäinhoitolautakunnan vuoden kuluessa käsittelemistä periaatteellista merkitystä omaavista tai yleistä mielenkiintoa herättävistä asioista mainittakoon seuraavat:

Sen johdosta, että oli lausuttu epäilyksiä siitä, oliko kunnalliskodin maanviljelys tosiaan kannattavaa, päätti köyhäinhoitolautakunta tammikuun 4 p:nä, pyydettyään ensin kunnalliskodin johtokunnan lausuntoa asiasta, sekä sen jälkeen kun toimitusjohtaja oli tätä vastaan esittänyt useampia muistutuksia, että vaikkakaan ei voitu todeta maanviljelyksen kannattavuutta, sitä kuitenkin muista syistä kuin taloudellisista olisi jatkettava samalla tavalla, kuin siihenkin asti, nimittäin kohdistamalla se etupäässä juurikasvien viljelykseen.

Haagan köyhäinhoitolautakunnan anomus saada lähettää Helsingin työlaitokseen eräs Haagan kuntaan kuuluva työvelvollinen mies esiteltiin helmikuun 1 p:nä, ja päätti köyhäinhoitolautakunta periaatteellisista syistä evätä anomuksen.

Köyhäinhoitolautakunta hyväksyi helmikuun 16 p:nä kaupunginvaltuustolle lähetettäväksi tarkoitusta varten asetetun komitean köyhäinhoitoa sekä kunnalliskotia ja työlaitosta varten laatimat ohjesääntöehdotukset. Näitä ehdotuksia tarkastamaan asetti rahatoimikamari myöhemmin uuden komitean, joka ei kuitenkaan vuoden kuluessa ehtinyt lopettaa työtänsä.

Vuonna 1925 oli köyhäinhoitolautakunta ehdottanut työlaitoksen rakentamista naisille. Asian valmistelun jätti rahatoimikamari komitealle, johon kuului kaksi köyhäinhoitolautakunnan edustajaa sekä yksi rahatoimikamarin, yksi kaupungin työtupien johtokunnan ja yksi rakennuskonttorin edustaja. Köyhäinhoitolautakunnan edustajiksi valittiin helmikuun 16 p:nä jäsenet af Forselles ja Virtanen. Komitea ei ehtinyt vuoden kuluessa loppuun suorittamaan työtänsä.

Sittenkuin kaupunginvaltuustossa oli herätetty kysymys kunnallisista »äitiyseläkkeistä», sekä pyydetty köyhäinhoitolautakunnan lausuntoa asiassa, päätti köyhäinhoitolautakunta maaliskuun 1 p:nä jättää asian valmistelukomitealle, johon valittiin filosofiantohtori J. af Forselles, neiti O. Oinola ja rouva F. Pietikäinen.

Sen johdosta, että kaupungin sairaalain hallitus oli esittänyt kunnalliskodin hoitomaksujen alentamista, jotta voitaisiin ilman lisämaksua siirtää potilaita sairaaloista kunnalliskotiin, päätti köyhäinhoitolautakunta huhtikuun 6 p:nä, että korvausta olisi korvausvelvollisilta vaadittava kussakin tapauksessa eri harkinnan mukaan. Samalla päätti köyhäinhoitolautakunta sairaalaviranomaisille huomauttaa, ettei maksavia potilaita yleensä pitäisi siirtää sairaaloista kunnalliskotiin.

Sen johdosta, että keväällä oli kassavirastosta väärennetyillä lastensuojelulautakunnalle osoitetuilla laskuilla nostettu rahaa ja koska pidetyt tutkimukset ja käynyt selville, että mainitut laskut eivät olleet voimassa olevien säännöksiä mukaisesti maksettaviksi määrättyt, johtuen siitä, että näitä säännöksiä ei ole voitu tarkalleen noudattaa, päätti köyhäinhoitolautakunta kesäkuun 7 p:nä rahatoimikamarille ehdottaa kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön tarkastamista. Jotta tämänkaltaiset väärennykset tulisivat vastaisuudessa vältetyiksi, päätti köyhäinhoitolautakunta samalla antaa seuraavat ohjeet laitosten laskujen suorittamiseen nähden: että laskut ovat asianomaisen johtajan hyväksyttävät ja varustettavat sen virkailijan vastaanottotodistuksella, joka on vastaanottanut tavarän, jota paitsi asianomaisen lautakunnan toimitusjohtajan vielä tulee varmentaa laskut; että tavarat tilataan mikäli mahdollista kirjallisesti; sekä että kamreerin ollessa estettynä, tulee kirjanpitäjän määrätä maksettaviksi asianmukaisesti hyväksytyt laskut. Asia ei vuoden kuluessa aiheuttanut muita toimenpiteitä, kuin että rahatoimikamari päätti antaa kassanhoitajalle ankaran varoituksen sekä kamreerille ankaran muistutuksen.

Työlaitoksen vahtimestarien ja työnjohtajien pyynnöstä päätti lautakunta kesäkuun 7 p:nä näille virkailijoille myöntää kymmenen palvelusvuoden jälkeen kuukauden, viiden palvelusvuoden jälkeen kolmen viikon sekä muissa tapauksissa kahden viikon kesäloman.

Sen johdosta, että vuoden määräraha suoranaisia avustuksia varten oli ylitetty siinä määrin, että kahden miljoonan markan lisämääräraha oli tarpeen, asetti köyhäinhoitolautakunta elokuun 2 p:nä komitean, johon kuului puheenjohtaja, toimitusjohtaja, apulaisjohtajat ja sihteeri, tarkastamaan tällaisen korkean nousun syitä, sekä tekemään ehdotuksen toimenpiteiksi, joiden avulla voitaisiin alentaa suoranaisten avustusten kustannuksia. Mainittu

komitea jätti syyskuun 6 p:nä lautakunnalle mietintönsä, jossa ehdotettiin, että kaupunki vuonna 1927 rakentaisi asuntoja vähävaraisille helsinkiläisille, tai, jollei tätä ehdotusta voitaisi hyväksyä, että vapaaksi tulevia huoneistoja kaupungin taloissa varattaisiin yksinomaan sellaisille henkilöille, jotka korkean vuokran tähden saavat avustusta köyhäinhoidolta; että, lisäämällä paikkoja kaupungin sairaaloissa, varattaisiin kunnalliskodin n. k. sairaspaviljonki yksinomaan kunnalliskodin omille hoidokeille; sekä että vuonna 1927 rakennettaisiin jo aikaisemmin ehdotettu työlaitos naisille.

Näitä ehdotuksia, joihin myös köyhäinhoitolautakunta yhtyi, rahatoimikamari ei kuitenkaan hyväksynyt, vaan asetettiin uusi komitea edelleen tutkimaan kysymystä. Mihinkään tulokseen ei kuitenkaan päästy vuoden kuluessa.

Lokakuun 4 p:nä päätti köyhäinhoitolautakunta sihteerin ehdotuksesta (nojatien köyhäinhoitoain määräykseen siitä, että köyhäinhoitolautakunta edustaa kuntaa köyhäinhoitoasioissa) tästälähtien yksin, alistamatta päätöstään rahatoimikamarin hyväksyttäväksi, päättää köyhäinhoidon korvausvelkomisten poistoista sekä määrätä kassavirastolle, että näitä korvausvelkomisia ei enää saisi ottaa kaupungin järjestelmälliseen kirjanpitoon.

Päätöksestä teki revisionikonttori rahatoimikamarille muistutuksen, mikä kuitenkin ei aiheuttanut mitään lopullista päätöstä vuoden kuluessa.

Sen johdosta, että keskuskeittola oli rahatoimikamarille ehdottanut, että köyhäinhoitolautakunta velvoitettaisiin jakamaan avustusta etupäässä valmiin ruuan muodossa keskuskeittolasta, päätti köyhäinhoitolautakunta marraskuun 10 p:nä siltä vaaditussa lausunnossa esittää, että lautakunta muutamina vuosina oli antanut avustusta valmiin ruuan muodossa keskuskeittolasta, mutta vuonna 1924 katsoi olevan syytä lopettaa se ja siitä asti oli myönnytä ruokatavaroita Elannon välityksellä. Syyt tällaiseen järjestelmän muutokseen olivat: että suoranaiset avustukset eivät yleensä nouse sellaisiin summiin, että ne riittäisivät koko perheen elatukseksi, sekä jos näin ollen avustus annettaisiin valmiin ruuan muodossa, tulisi tästä avustuksesta osalliseksi ainoastaan osa perheen jäsenistä, jota vastoin toisille olisi valmistettava ruoka kotona, jollei, niinkuin ensin ajateltiin, mutta joka käytännössä on näyttänyt mahdolltomalta toteuttaa, perhe itse ostaisi tarvittavan lisäruuan samasta keskuskeittolasta; että keskuskeittolan ruoka on noudettava, koska köyhäinhoidon avunsaajien ei sallita syödä paikalla, mikä taasen on hankalaa useille avunsaajille; että keskuskeittolalla on ainoastaan yksi jakelupaikka Sofiankadulla, kun taasen suurin osa avunsaajista asuu kaupungin syrjäisissä osissa; että avustuksensaajat, jotka mielellään ottavat vastaan ruokatavaroita Elannosta, ottivat vastahakoisesti keskuskeittolan ruokaa ja köyhäinhoidon virkailijat olivat usein tilaisuudessa toteamaan, että jaettu ruoka oli huonoa; sekä että sellaisissa tapauksissa, missä perheen emännällä ei ole ansiotyötä kodin ulkopuolella, ei valmiin ruuan jakaminen vaikuttaisi yhtä kasvattavasti kuin jos perheen emännälle annetaan tilaisuus itse valmistaa perheensä ruoka.

Joulukuun 7 p:nä päätti köyhäinhoitolautakunta rahatoimikamarille ehdottaa ryhdyttäväksi valmistaviin toimenpiteisiin kaupungin liittymiseksi suunniteltuun kuntainväliseen työlaitokseen Uudenmaan läänissä. Mihinkään lopulliseen päätökseen eivät kaupungin viranomaiset tulleet vuoden kuluessa.

Köyhäinhoidon virkailijat. Köyhäinhoitolautakunnan henkilökunnassa tapahtui vuoden varrella seuraavat muutokset:

Vuoden varrella järjestettiin kolme kanslistintointia, joiden haltijoiksi nimettiin kirjurinapulaiset E. M. Ekholm, L.-M. Lehto ja E. M. Nyman. Kirjurinapulainen M. Forssell erosi toimestaan ja otettiin hänen sijaansa neiti B. E.

Laurell. Rouva A. S. Silfvenius erosi kunnalliskodin naistöiden johtajattaren toimesta ja otettiin hänen tilalleen neiti A. S. Virta.

Vuoden aikana teki lautakunnan sihteerin rahatoimikamarin myöntämällä apurahalla matkan Tukholmaan, Göteborgiin, Malmööseen sekä Köpenhaminaan pääasiallisesti tutustuakseen köyhäinhoidollisten korvausasioiden käsittelyyn.

Kansliatyö. Köyhäinhoitolautakunnan lähettämien kirjelmien lukumäärä oli 5,110 ja toimitusjohtajan lähettämien kirjelmien luku 158, ensimmäisen apulaisjohtajan 288 sekä toisen apulaisjohtajan 34. Sitäpaitsi ovat kanslianjohtajat lähettäneet yhteensä 883, rekisteritoimisto 817 ja kassalaitos 3,378 kirjelmää.

Avunhakijoiden vastaanottoa varten oli köyhäinhoidon kolme avustuskansliaa avoinna klo 9 ap.—1 ip. Erottajankadun 19:ssä sijaitsevassa kansliassa, joka kesäkuun 1 p:nä muutettiin taloon n:o 1 Yrjönkadun varrella, vastaanotettiin I—VI tarkastuspiirissä, eli Pitkän sillan eteläpuoleisissa kaupunginosissa, Töölössä ja Meilahdessa asuvia avunetsijöitä, kansliassa Siltasaarenkadun 3:ssa VII—XII tarkastuspiirissä eli X, XI ja XII kaupunginosissa ja Fredriksperissä asuvia avunetsijöitä ja kansliassa Eurantien 6:ssa XIII—XV tarkastuspiirissä eli Vallilassa, Hermannissa, Toukolassa ja Käpylässä asuvia avunetsijöitä. Yllämainituissa kanslioissa käsiteltiin 86,430 eri asiaa kuten taulu II lähemmin osoittaa.

Köyhäinhoitolautakunnan keskus kansliasihteeriosastoinen ja rekisteritoimistoinen sekä kassavirasto sijaitsivat talossa n:o 3 Siltasaarenkadulla.

Elatusvelvollisten takaisinmaksuvelvollisuus. Kertomusvuoden kuluessa on köyhäinhoitolautakunta 2,508 yksityiseltä elatusvelvolliselta päättänyt vaatia takaisin heille annettua avustuksen. Kuten aikaisemmin on ensimmäinen johtajanapula-nen hoitanut velkomisasiain valvomisen ja ollut tavattavissa keskus kansliassa. Sellaisissa tapauksissa, jolloin korvausta ei muuten ole voitu saada, on asianomaista sihteerin toimesta lain kautta velottu. Ensimmäisen apulaisjohtajan asioistaan vastaamaan tuottamien henkilöiden lukumäärä oli 3,085. Näistä otettiin kunnalliskotiin ja työlaitokseen 174 henkilöä, joista 157 miestä ja 17 naista. Ensimmäisen apulaisjohtajan toimesta on vuoden kuluessa yhteensä 762 henkilöltä peritty 342,276: 14 markkaa sekä 317 henkilöltä lastensuojelulautakunnan antamasta hoidosta 241,359: 85 markkaa, jotapaitsi kunnalliskotiin ja työlaitokseen otetut 231 maksuvelvollista ovat hyvittäneet kuntaa 311,480 markalla.

Sihteerin vuoden kuluessa käsittelemiä tapauksia, jolloin yksityisiltä elatusvelvollisilta maaherran toimesta perittiin heidän velkansa köyhäinhoito- ja lastensuojelulautakunnalle, oli 623, joista 408 uutta tapausta.

Ulkokunnilta haettujen köyhäinhoitolautakunnalle tai lastensuojelulautakunnalle kuuluvien korvausten lukumäärä oli vuoden kuluessa 1,160, joista 531 uutta tapausta. Velkomisten tuloksena saatiin vuoden kuluessa yhteensä 1,527,139: 92 markkaa (näistä köyhäinhoitolautakunnalle 1,206,730: 95 markkaa), jotavastoin saatavista poistettiin 14,424: 60 markkaa.

Valtiota velotettiin n. k. kruunun tapauksissa, jolloin valtio on velvollinen suorittamaan köyhäinhoidon, sihteerin toimesta 334 tapauksessa, joista 333 hyväksyttiin. Myönnetyn korvauksen kokonaissumma oli 1,496,356: 91 markkaa, josta köyhäinhoitolautakunnalle 1,013,043: 71 markkaa.

Sitäpaitsi maksoi valtio »sotaorpojen» hoidosta yhteensä 451,909: 52 markkaa, josta köyhäinhoitolautakunnalle 211,880: 78 markkaa.

Sihteeriosaston kirjeenvaihtoa osoittaa taulu 1.

Kertomusvuonna julistettiin päätös 983 Helsingin kaupungin nostamassa korvausvaatimusjutussa sekä 100 kaupungille tehtyä korvausvaatimusta koskevassa jutussa, kuten allaolevasta yhdistelmästä tarkemmin näkyy.

Maaherran päätöksellä:	Helsingin kaupunki				Helsingin kaupunkia vastaan vireille pantuja korvausvaatimusjuttuja.
	vierasta kuntaa vastaan.	yksityisiä henkilöitä vastaan.	Valtiota vastaan.	Yhteensä.	
hyväksytyjä	272	305	337	914	57
osittain hyväksytyjä	10	4	—	14	1
hyljättyjä	26	7	3	36	32
Yhteensä	308	316	340	964	90
Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä:					
hyväksytyjä	7	6	—	13	8
osittain hyväksytyjä	—	—	—	—	—
hyljättyjä	1	5	—	6	2
Yhteensä	8	11	—	19	10
<i>Kaiken kaikkiaan</i>	<i>316</i>	<i>327</i>	<i>340</i>	<i>983</i>	<i>100</i>

Varoituksen saaneet henkilöt. Köyhäinhoitolautakunta on poliisin pyynnöstä apulaisjohtajan kautta antanut varoituksen joutilaisuudesta, y. m. 1,823 henkilölle, joista 473 miestä ja 1,350 naista. Näistä annettiin 14 miehelle ja 3 naiselle varoitus kerjuusta.

Lastenhoito. Köyhäinhoitolautakunnan osalle tulevasta lastenhuollosta on kuluneena, samoin kuin edellisenä vuonna, huolehtinut toinen apulaisjohtaja, joka myöskin on välittänyt köyhäinhoito- ja lastensuojelulautakunnan välistä yhteistyötä.

Rekisteritoimisto. Yksityishenkilöt, hyväntekeväisyisyhdistykset y. m. tekivät rekisteritoimistolle seuraavan määrän avunetsijöitä koskevia tiedusteluja:

Suomenkieliset kansakoulut ..	4,852	Hyväntekeväisyyden järjestä-	
Ruotsinkieliset » ..	1,477	misyhdistys	35
Lastensuojelulautakunta	345	Keuhkotautisten tiedonanto-	
Työnvälitystoimisto	97	toimisto ja poliklinikka	7
Yksityishenkilöt	85	Yhteensä	6,967
Tasavallan presidentin siviili-			
kanslia	69		

Seuraavan määrän ilmoituksia puutteenalaisille henkilöille annetusta avusta tekivät allamainitut yhdistykset ja laitokset:

Suomenkieliset kansakoulut	16,394	Ruotsinkieliset kansakoulut	9
Pelastusarmeija	1,828	Kaupunkilähetys	338
Kansanlastentarhat	15	Yhteensä	18,586
Suomen vankeusyhdistys ..	2		

Tehtyjen kyselyjen lukumäärä jakaantuu eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	189	Toukokuu	47	Syyskuu	706
Helmikuu	431	Kesäkuu	75	Lokakuu	1,869
Maaliskuu	207	Heinäkuu	14	Marraskuu	392
Huhtikuu	2,794	Elokuu	1	Joulukuu	242

Uusia avustuskortteja on annettu 444 henkilölle.

Rekisteröityjen avustuskorttien luku on lisääntynyt 2,790 ja oli vuoden lopussa 36,657. Henkilö-asiakirjojen luku on lisääntynyt 2,700 ja oli asiakirjojen lukumäärä vuoden lopussa 30,701. Vuoden kuluessa on kuolemantapauksen johdosta poistettu 281 avustuskorttia.

Sitäpaitsi siirrettiin toimistoon 6,669 asiakirjaa henkilöistä, jotka olivat saaneet avustusta yhdistykseltä Hyyäntekeväisyyden järjestämiseksi, mikä yhdistys vuoden kuluessa lakkautti toimintansa.

Kansakouluista tehtyjen kyselyjen johdosta on 661 tapauksessa vastattu että avustus ei ollut tarpeen ja 555 tapauksessa että henkilöllä ei ole täällä kotipaikkaoikeutta.

*Avustuksensaajain lukumäärä*¹⁾, joka vuonna 1925 oli 7,978, nousi vuonna 1926 yhteensä 8,426:een. Köyhäinhoidon puoleen käännettiin 10,570 tapauksessa, ollen vastaava luku edellisellä vuonna 10,002, joten köyhäinhoitotapaukset lisääntyivät 568:lla, joista 161 tapausta koski kunnalliskotiin tai työlaitokseen ottamista ja 359 suoranaisten avustusten jakamista; sairaalata-paukset vähenivät 68:lla muihin avustusryhmiin kuuluvien tapauksien lisääntyessä yhteensä 116:lla. Kertomusvuonna oli avustuksensaajista 7,046 täyskasvuisia ja 872 alaikäisiä, yhteensä 7,918 Helsingissä asuvaa henkilöä ja he saivat 10,062 tapauksessa erilaisia avustuksia, niistä 24 yksinomaan 100 markkaa pienempiä. Köyhäinhoidolle lahjoitettujen varojen korolla avustettiin 194 henkilöä, ja 314 muilla paikkakunnilla asuvaa, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivaa henkilöä sai avustusta oleskelupaikkakunnan köyhäinhoitoviranomaisen välityksellä. Alempana esiintyvät yksityiskohtaiset tiedot koskevat ainoastaan ensinmainittua avustuksensaajain ryhmää.

Täysikäisten avustuksensaajain jakautuminen ikään ja sukupuoleen nähden käy selville allaolevasta taulukosta:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—20 v.	92	146	238	70—80 v. ...	205	588	793
20—30 »	406	590	996	Yli 80 » ..	49	219	268
30—40 »	500	756	1,256	Tuntematon			
40—50 »	570	865	1,435	ikä	23	20	43
50—60 »	379	644	1,023	Yhteensä	2,557	4,489	7,046
60—70 »	333	661	994				

Miehistä oli 76.1 % ja naisista 66.9 % 16—60 vuotiaita.

Ala-ikäisten avunsaajain jakautuminen iän ja sukupuolen mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Alle 1 vuoden ..	18	32	50	Yli 16 vuotta			
1—3 vuotta ..	40	31	71	tai ikä tun-			
3—7 » ..	131	109	240	tematon ..	5	2	7
7—12 » ..	150	157	307	Yhteensä	435	437	872
12—16 » ..	91	106	197				

Kuten ylläolevista luvuista näkyy oli suurin osa lapsista eli 58.6 % 7 vuotiaita tai vanhempia, kun taas lapset alle 3 vuoden muodostivat ainoastaan 13.9 % kaikista alaikäisistä avustuksensaajista.

¹⁾ Henkilöitä, jotka ovat saaneet lääkkeitä vähemmällä kuin 100 markalla, ei ole laskettu mukaan.

Tietoja täyskasvuisten avunsaajien siviilisäädystä annetaan allaolevassa yhdistelmässä:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Naimattomia.....	1,270	1,983	3,253
Naimisissa olevia.....	1,022	491	1,513
Leskiä.....	205	1,483	1,688
Eronneita.....	30	307	337
Naimattomia äitejä.....	—	208	208
Tuntematon siviilisäätyn.....	30	17	47
	Yhteensä 2,557	4,489	7,046

1,273 täyskasvuista avustuksensaajaa ja 773 lasta oli Helsingissä syntyneitä. 5,897 16 vuotta vanhemmalla henkilöllä ja 757 lapsella oli kotipaikaoikeus kaupungissa. 16 vuotta vanhemmista avustuksensaajista oli 4,476 henkilöllä suomi ja 2,493 ruotsi äidinkielenä, kun taas 77 henkilöä puhui jotain muuta kieltä. Yllämainittua seikkaa valaisevat lähemmin seuraavat luvut:

Syntymäpaikka.	Yli 16 vuotiaat avustuksensaajat.					Kotipaikka.	Yli 16	
	Suomi.	Ruotsi.	Muut kielet.	Yhteensä.	Alle 16 vuotiaat avustuksensaajat.		vuotiaat.	Alle 16 vuotiaat.
Helsinki.....	570	693	10	1,273	773	Helsinki.....	5,897	757
Muu Suomen paikkakunta	3,703	1,636	15	5,354	78	Muu Suomen paikkakunta..	246	44
Ulkomaat....	59	80	50	189	5	Selvittämätön..	694	61
Ilmoittamaton paikkakunta	144	84	2	230	16	N. k. kruunun-tapaus.....	209	10
	Yhteensä 4,476	2,493	77	7,046	872	Yhteensä	7,046	872

Kaikista yli 16 vuotiaista avustuksensaajista oli 63.5 %:lla suomi ja 35.4 %:lla ruotsi äidinkielenä. Helsingissä syntyneistä täyskasvuisista avustuksensaajista oli ainoastaan 44.8 % suomea puhuvia kun taas 54.4 % oli ruotsia puhuvia.

Eri ikäryhmien jakautuminen täyskasvuisten avustuksensaajain syntymäpaikan mukaan näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Helsinki.	Muu Suomen paikkakunta.	Ulkomaat.	Tuntematon syntymäpaikka.	Yhteensä.
16—30 vuotiaita.....	472	713	24	25	1,234
30—50 ».....	445	2,115	78	53	2,691
Yli 50 ».....	355	2,526	87	110	3,078
Tuntematon ikä.....	1	—	—	42	43
	Yhteensä 1,273	5,354	189	230	7,046

Kaikista 16—30 vuotiaista avustuksensaajista oli 38.3 % Helsingissä syntyneitä, kun taas 30—50 vuotiaitten ikäryhmän vastaava prosenttiluku oli 16.5 ja yli 50 vuotiaitten ikäryhmän ainoastaan 11.5.

Ammatin mukaan jakautuivat täyskasvuiset avustuksensaajat siten että 3,170 henkilöä eli 45.0 % oli ammattivalmistusta vaille olevia työläisiä, 1,539 henkilöä eli 21.8 % tehtaan- tai ammattityöläisiä, 917 eli 13.0 % henkilöllisiä palvelijoita, 663 eli 9.4 % erilaisten muiden ammattien harjoittajia ja 757 eli

10.8 % varsinaista ammattia vaille olevia henkilöitä. Sairaus tai viallisuus oli syynä 57.7 %:n avustuksentarpeeseen, ja vanhuus 18.4 %:n kaikista avustetuista henkilöistä, kun taas 2.2 % oli joutunut köyhäinhuollon rasitukseksi perheen lukuisuuden, 9.7 % työttömyyden ja 0.5 % laiskuuden, haluttomuuden, juoppouden y. m. s. tähden sekä 11.5 % muista syistä. Alle 30 vuotiaitten ikäryhmässä oli sairaus tai viallisuus syynä avustukseen 82.1 %:lla kaikista ryhmään kuuluvista henkilöistä; 63.0 %:lla 30—50 vuotiaista avustuksen-saajista, 78.4 %:lla 50—70 vuotiaitten ikäryhmässä sekä 98.4 %:lla yli 70 vuotiaitten ryhmässä oli myöskin syynä sairaus tai viallisuus. Työttömyys avustuksen syynä oli verrattain suuri 30—50 vuotiaitten ikäryhmässä eli 12.4 %:lla mainitun ryhmän kaikista avustetuista henkilöistä.

Avustetut lapset olivat 749 tapauksessa, 85.9 %, avioliitossa ja 121 tapauksessa, 13.9 %, avioliiton ulkopuolella syntyneitä, jota paitsi 2 lapsesta puuttuu tietoja. Vanhempien ammatin mukaan he jakautuivat seuraavasti:

Isän ammatti.	Aviosyntyiset lapset.	Äidin ammatti.	Aviottomat lapset.
Ammattikehitystä vaille olevia työläisiä	511	Palvelijattaria	40
Tehtaan- tai ammattityöläisiä ..	165	Ammattikehitystä vaille olevia työläisiä	49
Muita ammatinharjoittajia ..	69	Ammattityöläisiä	26
Ammattia vaille olevia henkilöitä	4	Muita ammatin harjoittajia ..	2
	<u>Yhteensä 749</u>	Ammattia vaille olevia henkilöitä	<u>4</u>
		<u>Yhteensä 121</u>	

469 tapauksessa (251 poikaa ja 218 tyttöä) elivät molemmat vanhemmat; 279 tapauksessa (132 poikaa ja 147 tyttöä) ainoastaan toinen, 1 tapauksessa (1 tyttö) olivat molemmat vanhemmat kuolleet, 121 tapauksessa (51 poikaa ja 70 tyttöä) oli äiti naimaton, jota paitsi 2 tapauksessa (1 poika ja 1 tyttö) molemmat vanhemmat olivat tuntemattomia. 390 lasta eli 44.7 % oli avun tarpeessa perheen lukuisuuden, 196 lasta eli 22.5 % lapsen sairauden tai viallisuuden tähden sekä 286 lasta eli 32.8 % muusta tai tuntemattomasta syystä.

Köyhäinhuoltolautakunnan toimesta vuonna 1926 hoidetuista, elätetyistä ja rahalla avustetuista oli:

Kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuja	1,610	Lääkkeillä y. m. avustettuja ²⁾	868
Päiväkodeissa hoidettuja	695	Lahjoitettujen varojen koroilla avustettuja	194
Elänteelle annettuja	119	Sairaaloissa y. m. laitoksissa kunnalliskodista erillään hoidettuja	<u>3,686</u>
Kotonaan suoranaista avustusta saaneita ¹⁾	3,398		<u>Yhteensä ³⁾ 10,570</u>

Kunnalliskoti ja työlaitos. Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa hoidettiin vuonna 1926 1,518⁴⁾ täyskasvuista henkilöä, (vuonna 1925 1,370). Edelliseltä

¹⁾ Avunsaajain perheet (mies eli vaimo ja lapset) eivät ole mukaanluetut. — ²⁾ Tähän ei sisälly henkilöt, jotka olivat saaneet lääkkeitä vähemmän kuin 100 markan arvosta. — ³⁾ Koska sama henkilö vuoden varrella on voinut saada useanlaatuista avustusta, ei summa esitä avustettujen henkilöiden kokonaislukua, vaan niiden tapausten lukumäärää, joissa köyhäinhuollon apua on käytetty. — ⁴⁾ Näistä oli 49 henkilöä otettu sekä kunnalliskotiin että työlaitokseen, mutta sisältyvät tähän vain kerran.

vuodelta jäljellä olevia oli 1,017 henkilöä, vuoden varrella otettiin 501 ja poistettiin 484; vuoteen 1927 jäi siis jäljelle 1,034 henkilöä. Poistetuista:

Sijrtyi vapaaseen elämään	189	Karkasi laitoksesta	76
Lähetettiin kotiseudulle	12	Kuoli	159
Sirrettiin muihin laitoksiin	48		
		Yhteensä	484

Miehistä oli vuoden alkaessa 218 ja sen päättyessä 215 työlaitokseen otettuna.

Vuoden lopulla jäljellä olevain hoidokkien jakautuminen ajan pituuden mukaan minkä he ovat olleet kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuina näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Vähemmän kuin vuoden	280	11—15 vuotta	51
1 vuoden	208	16—20 »	11
2 vuotta	109	21—25 »	3
3 »	103	26 »	1
4 »	77	40 »	1
5 »	44	43 »	1
6—10 »	145		
		Yhteensä	1,034

	Laitoksiin otettuja.	Eronneita.		Laitoksiin otettuja.	Eronneita.
Tammikuu	64	45	Heinäkuu	26	22
Helmikuu	51	46	Elokuu	35	27
Maaliskuu	48	45	Syyskuu	37	29
Huhtikuu	20	53	Lokakuu	68	24
Toukokuu	21	65	Marraskuu	62	39
Kesäkuu	21	38	Joulukuu	48	51

Hoidokkien luku eri kuukausina oli:

	Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keskimäärä.		Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keskimäärä.
Tammikuussa	1,020	1,005	1,011	Elokuussa	889	867	876
Helmikuussa	1,025	1,001	1,012	Syyskuussa	917	890	900
Maalikuussa	1,010	999	1,003	Lokakuussa	965	919	940
Huhtikuussa	1,006	957	981	Marraskuussa	1,009	966	984
Toukokuussa	955	899	925	Joulukuussa	1,040	1,009	1,026
Kesäkuussa	892	863	876				
Heinäkuussa	870	852	862	Koko vuonna	1,040	852	948

Ikänsä mukaan jakautuivat täyskasvuiset hoidokit seuraavasti:

Ikä.	Kunnallisk. Miehiä.	Naisia.	Työlait. Miehiä.	Yhteensä.	Ikä.	Kunnallisk. Miehiä.	Naisia.	Työlait. Miehiä.	Yhteensä.
16—30 vuotta	14	56	42	112	Tuntematon ikä	1	—	—	1
30—50 »	60	127	176	363					
50—70 »	147	250	162	559					
Yli 70 vuotta	120	376	36	532	Yhteensä	342	809	416	1,567

Syynä kunnalliskotiin ottamiseen oli useimmissa tapauksissa vanhuus tai sairaus, työlaitokseen ottamiseen taas työttömyys.

Hoidokkien siviilisäätö eri ikäryhmissä ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Naimattomia.		Naimisissa olevia.		Leskiä ja eronneita.		Kaikkiaan.		Yhteensä.
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
Alle 30 vuotiaita	51	50	5	5	—	1	56	56	112
30—50 »	98	96	112	14	26	17	236	127	363
50—70 »	166	133	83	29	60	88	309	250	559
Yli 70 »									
tai tuntematon ikä.....	85	150	25	29	47	197	157	376	533
Yhteensä	400	429	225	77	133	303	758	809	1,567

Naimattomista naisista oli 65 äitejä. Syntymäpaikan mukaan jakautuivat hoidokit seuraavasti:

	Kunnalliskoti.		Työlaitos.	Yhteensä.
	Miehiä.	Naisia.		
Helsinki	58	112	108	278
Muu paikkakunta	284	697	308	1,289
Yhteensä	342	809	416	1,567

Hoidokkien äidinkieli oli:

	Suomi.	Ruotsi.	Muut kielet.	Yhteensä.
Kunnalliskoti	623	520	8	1,151
Työlaitos	248	163	5	416
Yhteensä	871	683	13	1,567

Kunnalliskodissa hoidettiin vuoden varrella 43 lasta, joista 14 poikaa ja 29 tyttöä, kaikki alle 2 vuotta. Äidit olivat 8 tapauksessa naimisissa olevia, 1 tapauksessa leskiä ja 34 tapauksessa naimattomia. Lapsista oli 42 syntynyt Helsingissä; 25:llä oli kotipaikkaoikeus täällä.

Hoitopäiviä oli vuoden varrella 345,796 ja jakautuivat ne seuraavasti:

	Kunnallis-koti.	Kaikkiaan.		Keskimäärin hoidokkia kohti.		Yhteensä.
		Työ-laitos.	Yhteensä.	Kunnallis-koti.	Työ-laitos.	
Miehiä.....	67,676	64,409	132,085	198	155	174
Naisia.....	209,157	—	209,157	259	—	259
Lapsia.....	4,554	—	4,554	106	—	106
Yhteensä	281,387	64,409	345,796	236	155	215

Täysikäisten hoidokkien hoitopäivien jakautuminen eri ikäryhmien kesken näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Kaikkiaan.		Yhteensä.	Keskimäärin hoidokkia kohti.		Yhteensä.
	Miehiä.	Naisia.		Miehiä.	Naisia.	
Alle 30 vuotta	5,962	8,939	14,901	106	160	133
30—50 vuotiaita	26,921	29,171	56,092	114	230	155
50—70 »	56,960	64,773	121,733	184	259	211
Yli 70 vuotta	41,877	106,274	148,151	268	283	278
Tuntematon ikä	365	—	365	365	—	365
Yhteensä	132,085	209,157	341,242	171	259	218

Hoitopäivien luku keskimäärin hoidokkia kohti kohosi siis hoidokkien iän mukana ja oli suurempi naisille kuin miehille.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen menot ja tulot olivat:

	Menot, Smk.		Tulot, Smk.
Yhteiset menot	582,762: 29	Kunnalliskoti	182,469: 81
Kunnalliskoti	4,473,818: 71	Työlaitos	186,797: 55
Työlaitos	1,079,236: 74	Luontoisedut	806,843: 67
Yhteensä	6,135,817: 74	Yhteensä	1,176,111: 03

Tuottavain laitosten nettotulot nousivat maanviljelyksestä 31,063: 62 markkaan, sikalasta 237,020: 25 markkaan ja pesulaitoksesta 5,952: 23 markkaan, yhteensä 274,036: 10 markkaan.

Bruttokustannus hoidokkia kohti päivässä (lapset mukaanluettuina) oli 17: 74 markkaa. Jos vähennetään kunnalliskodista ja työlaitoksesta saadut tulot saadaan nettokustannukseksi päivää kohti 14: 34 markkaa. Jos taas otetaan mukaan tuloa tuottavain laitosten nettotulot nousevat nettokustannukset hoidokkia ja päivää kohti 13: 55 markkaan (vuonna 1925 14: 26 markkaa).

Kustannukset¹⁾ avustuksensaajain ruokinnasta nousivat 2,231,392: 16 markkaan, ollen siis 6: 45 markkaa päivässä (vuonna 1925 6: 55 markkaa).

Hoidokkien työ. Työkykyisiä hoidokkeja pidettiin työssä laitosten ruokaloissa ja työsaleissa sekä pesulaitoksessa, maanviljelyksessä ja sikalassa.

Hoidokeista oli 195 miestä ja 36 naista vuoden varrella otettu korvaamaan työllään kaupungin heille antaman köyhäinhoidon. Heidän laskettiin tuottaneen kaupungille 311,480 markkaa.

Lääkärinhoitoa hoiti laitosten vakinainen lääkäri, joka kävi laitoksissa säännöllisesti joka päivä. Polikliniisten käyntien luku vuonna 1926 oli 3,332, jakautuen vuoden eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	351	Toukokuu	254	Syyskuu	238
Helmikuu	311	Kesäkuu	239	Lokakuu	308
Maaliskuu	325	Heinäkuu	227	Marraskuu	325
Huhtikuu	246	Elokuu	208	Joulukuu	300
				Yhteensä	3,332

Kaikkiaan sattui 159 kuolemantapausta, jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.		Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Vanhuudenheikkous	12	21	33	Influenza	—	6	6
Sydäntauti	13	17	30	Lues	—	1	1
Keuhkotulehdus	8	9	17	Aivopehmenys	1	—	1
Syöpä	9	14	23	Suoliverenvuoto	—	2	2
Halvaus	8	27	35	Keuhkokatarri	1	—	1
Verenvähyys	1	1	2	Aivotulehdus	—	2	2
Ruusu	1	2	3				
Munuaistauti	2	1	3	Yhteensä	56	103	159

¹⁾ Varastot vuoden alussa mukaanluettuna, varastot vuoden lopussa poisluettuna.

Kirjastossa oli vuoden lopussa 2,462 kirjaa, joista suomalaisia 1,157 ja ruotsalaisia 1,305. Kirjalainojen lukumäärä nousi 9,147:ään. Lukusalia käytti vuoden kuluessa 32,630 henkilöä. Paitsi erinäisiä kuvalehtiä oli käytettävänä 66 kpl. suomenkielistä sekä 29 kpl. ruotsinkielistä Helsingissä ilmestyvää lehteä.

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin kertomusvuonna omien laitosten pesun lisäksi myöskin Kivelän ja Humaliston sairaalain sekä lastensuojelulautakunnan Oulunkylän lastenkodin ja yksityisten henkilöiden pesu. Kunnalliskodissa puhdistetut ja mankeloidut vaatteet painoivat 317,008 kg (vuonna 1925 311,986 kg). Pesulaitoksessa työskenteli, paitsi 15 palkattua pesijätärtä, myöskin 20 hoidokkia, joiden päivätoista pesulaitokselta veloitettiin 10 markkaa päivältä. Tuloja oli 634,746: 50 markkaa kun taas menot olivat ¹⁾ 628,794: 27 markkaa, joten siis nettovoitoksi jäi 5,952: 23 markkaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä harjoitettiin kertomusvuonna samalla tapaa kuin aikaisemmin. Työlaitoksen hoidokkien maanviljelyksessä suorittamista päivätoista veloitettiin siltä 25 markkaa hevospäivätyöstä ja 5 markkaa hoidokaspäivätyöstä. Tulot tekivät 194,020 markkaa, menot taasen 162,956: 38 markkaa. Puhdas tulo oli siis 31,063: 62 markkaa. Sato käsitti 2,400 hl perunoita, 206 hl lanttuja, 90 hl porkkanoita, 78 hl punajuuria, 11,000 kg kaalia, 24,000 kg heiniä, 20,000 kg vihantarehua sekä muita vihannuksia ja puutarhatuotteita laitoksen omiksi tarpeiksi.

Sianhoito. Sikakanta oli vuoden alussa 503 eläintä ja vuoden päättyessä 478 eläintä. Vuoden varrella myytiin 231 elävää eläintä 67,755 markalla ja 36,178 kg sianlihaa 513,557: 50 markalla. Sianlihaa toimitettiin omalle ruokalalle 22,524 kg arvoltaan 270,288 markkaa. Sikalasta oli vuonna 1926 menoja 344,292: 25 markkaa ja tuloja 581,312: 50 markkaa, joten siis puhdas voitto oli 237,020: 25 markkaa.

Elänteelleanto. Vuonna 1926 oli köyhäinhuollon kustannuksella elänteelle sijoitettu 119 henkilöä, joista 44 miestä ja 75 naista. Nämä jakautuivat iän mukaan seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—20 vuotta	1	1	2	50—60 vuotta ..	8	17	25
20—30 »	7	7	14	60—70 » ..	5	18	23
30—40 »	7	7	14	70—80 » ..	1	8	9
40—50 »	14	14	28	Yli 80 » ..	1	3	4
				Yhteensä	44	75	119

Syynä elänteelle ottamiseen on ollut:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Vanhuudenheikkous	2	5	7
Mielisairaus tai tylsämielisyys.....	36	61	97
Muu sairaus tai kivullosuus	5	7	12
Raajarikkoisuus	1	2	3
Yhteensä	44	75	119

Hoitopäivien lukumäärä oli 35,789, niistä 11,473 miesten ja 24,316 naisten päiviä.

¹⁾ Tähän sisältyy kustannukset uuden pesukoneen hankkimisesta.

Päiväkodeissa ja kesäsiirtoloissa hoidetut. Eri päiväkodeissa hoidettiin köyhäinhoidon kustannuksella 325 poikaa ja 318 tyttöä, yhteensä 643 lasta, joiden ikä ja perheolot näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Vanhemmat avioliitossa.	Äiti leski.	Isä leski.	Äiti naimaton.	Yhteensä.	Näistä:	
						Poikia.	Tyttöjä.
Alle 1 vuoden.....	4	—	—	1	5	2	3
1—3 vuotta	26	6	—	5	37	20	17
3—7 »	125	65	2	19	211	119	92
7—12 »	135	107	2	15	259	126	133
Yli 12 »	60	56	1	13	130	57	73
Tuntematon ikä	—	—	—	1	1	1	—
Yhteensä	350	234	5	54	643	325	318

Köyhäinhoidon omassa päiväkodissa hoidettiin vuoden aikana 95 lasta, nimittäin 42 poikaa ja 53 tyttöä. Tämä päiväkotikoti, edelleenkin Alppikadun n:o 19:ssä, oli koko vuoden aikana avoinna kaikkina arkipäivinä. Hoitopäivien lukumäärä oli 9,888 eli keskimäärin 104.1 lasta kohti. Keskimäärin on lapsia päiväkodin aukiolopäivinä hoidettu päivää kohti 34. Hoidetuista lapsista oli 13 alle 3 vuotiaita, 18 lasta 3—7 vuotiaita ja 64 lasta yli 7 vuotiaita.

Päiväkodin kustannukset nousivat seuraaviin määriin:

	Kokonaiskustannukset, Smk.	Kustannus päivää kohti, Smk.
Ruoka	27,707: 78	2: 80
Palkat	1) 15,480: 05	1: 57
Vuokra	14,600: —	1: 48
Lämpö ja valo	3,269: 35	—: 33
Erinäiset menot	2,126: 19	—: 21
Korjaustyöt	500: —	—: 05
Yhteensä	63,683: 37	6: 44

32 poikaa ja 20 tyttöä oleskeli köyhäinhoidon kustannuksella kesäsiirtoloissa.

Suoranaisia avustuksia. Vuoden aikana avustusta rahassa tai erilaisen tarveaineiden muodossa saaneiden avustuksensaajien lukumäärä nousi 3,398:aan. Näistä asui 314 toisilla paikkakunnilla ja avustus annettiin tällöin oleskelupaikan köyhäinhuoltoviranomaisten välityksellä. Viimeksimainittuja avustuksensaajia asui 177 henkilöä 29:ssä Uudenmaan läänin eri kunnassa, 24 17:ssä Turun ja Porin läänin kunnassa, 39 14:ssä Hämeen läänin kunnassa, 19 13:ssa Vaasan läänin kunnassa, 8 8:ssa Oulun läänin kunnassa ja Mikkelin läänin kunnassa, 18 10:ssä Kuopion läänin kunnassa ja 21 7:ssä Viipurin läänin kunnassa. Suurin määrä näistä avustuksensaajista eli 45 asui Helsingin pitäjässä, 24 Espoossa, 17 Hagan kauppalassa, 14 Tampereella, 13 Viipurissa, 11 Huopalahdessa, 7 Hyvinkäällä, Kirkkonummella ja Hollolassa, 6 Oulunkylässä, 5 Porvoon kaupungissa, Porvoon maalaiskunnassa, Pernajassa, Sipoossa, Turussa ja Keravalla, 28:ssa kunnassa oli 2—4 ja 62:ssa kunnassa ainoastaan 1 avustuksensaaja. Avustuksen syyksi oli ilmoitettu vanhuus 81 tapauksessa, sairaus tai kivullosuus 122 tapauksessa, juoppous tai huoli-

1) Lukuunottamatta luontoisetuja 13,839: 95 markkaa, jotka maksettiin takaisin.

mattomuus 30 tapauksessa sekä perheen suurilukuisuus tai riittämättömät tulot 34 tapauksessa ja joku muu syy 47 tapauksessa.

Kaupungissa asuvista täyskasvuisista avustuksensaajista oli 24 henkilöä saanut avustusta vähemmän kuin 100 markkaa, kun taas 3,060 henkilöä oli saanut suuremman määrän. Elatusvelvollisuutta silmälläpitäen jakautuivat viimeksimainitut avustuksensaajat siten, että 338 oli yksinäisiä miehiä, 1,258 oli yksinäisiä naisia, 149 oli lapsettomia perheitä ja 1,315 oli lapsiperheitä.

Lasten lukumäärä avustetuissa perheissä käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Lasten lukumäärä perheessä.	Perheitä, joihin kuului			Yhteensä.
	mies ja vaimo ynnä lapsia.	yksinäinen mies (leski) ynnä lapsia.	yksinäinen nainen (naimaton, eronnut tai leski) ynnä lapsia.	
1	82	5	349	436
2	87	7	338	432
3	86	6	159	251
4	36	2	68	106
5	36	1	24	61
6	16	—	3	19
7	3	—	1	4
8	4	—	—	4
9	2	—	—	2
Yhteensä	352	21	942	1,315
Lapsia yhteensä ..	1,005	50	1,919	2,974
Lapsia keskimäärin perhettä kohti ..	2.9	2.4	2.0	2.3

Avustuksesta osalliseksi tulleiden lukumäärä oli yhteensä 6,535¹⁾, niistä 860 miestä, 2,701 naista ja 2,974 lasta.

Kaupungissa asuville avustuksensaajille jaettiin yhteensä 4,091,447: 50²⁾ markkaa, tai siis keskimäärin avustuksensaajaa kohti 1,337: 07 markkaa ja avustettua henkilöä kohti 626: 08 markkaa. Jaetut avustukset nousivat yhteensä 4,785,978: 91 markkaan.

Kaupungissa asyvät suoranaista avustusta saaneet yli 16 vuotiaat henkilöt, jakautuivat iän ja sukupuolen mukaan seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—20 vuotta	23	30	53	60—70 vuotta	111	410	521
20—30 »	124	128	252	70—80 »	64	295	359
30—40 »	179	355	534	Yli 80 vuotta	12	78	90
40—50 »	180	536	716	Tunteamaton			
50—60 »	135	398	533	ikä	1	1	2
				Yhteensä	829	2,231	3,060

Tietoja avustuksensaajien siviilisäädystä annetaan allaolevassa yhdistelmässä:

¹⁾ Tähän eivät sisälly henkilöt, jotka olivat saaneet vähemmän kuin 100 markkaa.
²⁾ 100 markkaa pienempiä avustuksia lukuunottamatta.

	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- teensä.		Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- teensä.
Naimattomia	254	560	814	Naimattomia äitejä	—	162	162
Naineita	514	157	671	Tuntematon siviili- säätty	1	1	2
Leskiä ja eron- neita	60	1,351	1,411	Yhteensä	829	2,231	3,060

Syntymäpaikan ja kotipaikan mukaan avustuksensaajat jakautuivat seuraavasti:

Syntymäpaikka.	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- teensä.	Kotipaikka.	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- teensä.
Helsinki	156	351	507	Helsinki	675	1,851	2,526
Muu paikkakunta Suomessa	641	1,809	2,450	Muu paikkakunta Suomessa	41	134	175
Ulkomaat	28	50	78	Riidanalainen	91	189	280
Tuntematon paik- kakunta	4	21	25	N. k. kruunun- tapaukset	22	57	79
Yhteensä	829	2,231	3,060	Yhteensä	829	2,231	3,060

Avuntarpeen syy oli:

	Annetut 100 Smk. ja enem- män.	avustukset. Alle 100 Smk.	Yht.		Annetut 100 Smk. ja enem- män.	avustukset. Alle 100 Smk.	Yht.
Sairaus tai viallisuus	1,179	20	1,199	Laiskuus, halutto- muus, juoppous tai huolimatto- muus y. m.	300	—	300
Vanhuudenheikkous	587	1	588	Muut syyt	183	—	183
Suurilukuinen perhe tai riittämättömät tulot	318	—	318	Yhteensä	3,060	24	3,084
Työansion puute	493	3	496				

Avustuksensaajien jakautuminen ammattinsa mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yht.		Mie- hiä.	Nai- sia.	Yht.
Tehdas- ja ammatti- työläisiä	236	686	922	Yksityisten palve- lijoita	—	235	235
Työläisiä ilman eri- koista ammattia	455	965	1,420	Muita	138	345	483
				Yhteensä	829	2,231	3,060

Kaupungissa asuvia avustuksensaajia valvoi ensi kädessä köyhäinhoidon 15 kaitsijaa. Heidän tekemiensä kotikäyntien luku nousi 25,377:ään ja jakautui eri tarkastuspiirien kesken seuraavasti:

Piiri.	Käyntejä.	Piiri.	Käyntejä.	Piiri.	Käyntejä.
I	1,789	VI	1,956	XI	1,553
II	1,677	VII	1,975	XII	1,644
III	2,018	VIII	1,427	XIII	1,261
IV	1,664	IX	1,930	XIV	1,667
V	1,450	X	1,988	XV	1,378

Sitäpaitsi välitti köyhäinhoidon 5 diakonissaa jonkin verran avustusta ja kävivät perheissä, joissa oli alaikäisiä tai sairaita, sekä henkilöiden luona, jotka eri syistä olivat erikoishoidon tarpeessa; diakonissojen tekemien kotikäyntien luku oli 19,597.

Seuraavat keskimäärät valaisevat tarkemmin suoranaisten avustusten jakoa eri tarkastuspiireissä.

Piiri.	Henkilöitä perhettä kohti.	Kuukausia, joiden kuluessa avustusta saatiin.	Avustusta perhettä kohti, Smk.	Avustus avustettua perheenjäsentä kohti.
I.	1.7	6.0	1,162: 20	688: 30
II.	2.0	6.3	1,186: 70	603: 10
III.	1.5	4.1	869: 40	568: 20
IV.	1.8	5.5	1,089: 70	591: 30
V.	1.6	5.5	1,128: 60	719: —
VI.	1.9	6.7	1,090: 10	565: 15
VII.	1.9	6.1	1,248: 70	664: 70
VIII.	2.2	6.4	1,472: —	680: —
IX.	1.7	4.7	764: 50	434: 90
X.	1.9	6.1	1,226: 90	628: 50
XI.	2.4	6.3	1,607: 80	666: 20
XII.	2.3	6.2	1,230: 80	527: 10
XIII.	2.1	6.0	1,302: —	609: 70
XIV.	3.5	6.2	1,608: 40	465: 50
XV.	2.4	5.4	1,088: —	462: 30

Avunsaajain luku vaihteli vuoden eri kuukausina seuraavasti:

Tammikuu	2,011	Heinäkuu	1,517
Helmikuu	2,056	Elokuu	1,478
Maaliskuu	2,020	Syyskuu	1,518
Huhtikuu	1,917	Lokakuu	1,591
Toukokuu	1,791	Marraskuu	1,653
Kesäkuu	1,662	Joulukuu	1,792

Avustukset annettiin osin-rahassa, osin halkojen, ruokatavaroiden, ruokannosten, jalkineiden, valmiiden vaatteiden, kankaiden, sukkien y. m. muodossa.

Perheitä, joissa oli »sota-orpoja» oli kaikkiaan 161. Suoranaisesti avustettujen »sota-orpojen» lukumäärä oli 338. Näille lapsille annettujen suoranaisten avustusten kokonaissumma oli 336,040: 28 markkaa, josta köyhäinhoitolautakunta on valtiolta velkonut 166,976: 04 markkaa.

Kunnalliskodin ulkopuolella olevissa laitoksissa ja sairaaloissa hoidetut. Helsingin kaupungin köyhäinhoidon kustannuksella hoidettiin 1,611 miestä, 1,874 naista ja 201 lasta allamainituissa sairaaloissa, parantoloissa ja muissa laitoksissa:

	Potilaat.			Hoitopäivät.			Keskimäärin hoitokkain kohti.
	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	
Marian sairaalassa	460	763	1,223	16,800	24,744	41,544	34
Kivelän »	490	419	909	67,093	73,948	141,041	155
Nikkilän mielisai- raalassa	285	378	663	82,095	116,338	198,433	299

	Potilaat.			Hoitopäivät.			Keskimää- riä hoitok- kia kohti.
	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	
Humaliston sairaalassa	130	—	130	12,604	—	12,604	97
Kulkutautisairaalassa	15	54	69	836	3,189	4,025	58
Yleisen sairaalan eri osastoilla	48	83	131	1,688	2,848	4,536	35
Lapinlahden keskuslaitoksessa ..	107	128	235	5,373	10,119	15,492	66
Rajamäen työsiirtolassa	70	19	89	7,725	2,349	10,074	113
Muissa laitoksissa ..	6	30	36	973	6,360	7,333	204
Yhteensä	1,611	1,874	3,485	195,187	239,895	435,082	125

Lapsista hoidettiin 84 poikaa ja 80 tyttöä kaupungin omissa sairaaloissa, 14 poikaa ja 17 tyttöä valtion sairaaloissa sekä 3 poikaa ja 3 tyttöä muissa laitoksissa.

Lahjoitettujen varojen koroilla avustetut. Köyhäinhoidolle lahjoitettujen rahastojen korot nousivat seuraaviin määriin:

	Smk.		Smk.
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto	1,006: 88	Lisette Gardbergin rahasto	89: 90
Wilhelm Elgin rahasto ..	925: 97	Elsa Maria Lampan rahasto	1,166: 48
Carl Gustaf Hanellin rahasto	467: 48	W. Wavulinin lahjoitusrahasto	1,348: 50
Alexandras understöd ..	547: 61	Lasten kesäsiirtolain rahasto	1,078: 80
Carl Sierckenin rahasto ..	251: 72	Johan Gustav Rosenbergin rahasto	449: 50
Gustava Katharina Brobergin y. m. rahastot ..	1,771: 02	Puolisoiden Isak Mattsson-Kivilän apurahasto	5,000: —
W. J. S. Westzyntiuksen testamenttirahasto	1,878: 90	Emma Grefbergin rahasto	9,540: 50
Maria Bergmanin testamenttirahasto	899: —	Alfred Kordelinin avustusrahasto	15,056: 90
Adolf Fredrik Sierckin rahasto	629: 30	Yhteensä	42,108: 46

Näitä korkovaroja käytettiin osaksi avustukseksi 194 henkilölle, osaksi kesäsiirtolahoidon järjestämiseksi muutamille köyhäinhoidon päiväkodin hoidokeille.

Opintoavustuksiksi varatuista Emma Grefbergin ja Alfred Kordelinin rahastojen korkovaroista myönnettiin 20 pojalle ja 17 tytölle yhteensä 17,220 markkaa apurahoina opetuksen saamiseksi seuraavissa kouluissa:

	Poi- kia.	Tyt- töjä.	Yh- teensä.		Poi- kia.	Tyt- töjä.	Yh- teensä.
Kauppakoulu	—	2	2	Seminaarit	1	1	2
Oppikoulut	15	14	29	Ammattikoulu	4	—	4
Yhteensä				Yhteensä	20	17	37

Grefbergin rahastosta annetut apurahat vaihtelivat 250:stä 1,500:een markkaan ja Kordelinin rahaston apurahat 250:stä 600:een markkaan.

Köyhäinhoitolautakunnan henkilökunnan keskuudessa vuonna 1924 perustettu ompeluseura toimi myös vuoden 1926 aikana. Ompeluseuran herättämä kiinnostus oli hyvin vilkas ja ottivat kaikki köyhäinhoitolautakunnan toimialat osaa työhön. Ompeluseuran toiminnan kautta kertyneet varat käytettiin »Kainojen köyhien» avustamiseksi. Ompeluseura lahjoitti sitäpaitsi kunnalliskotiin radiokoneen.

Köyhäinhoidon tulot ja menot. Allaolevassa taulussa esitetään tietoja köyhäinhoidon arvioiduista ja todellisista tuloista ja menoista vuonna 1926¹⁾:

	Arvioidut tulot ja menot.			Todelliset tulot ja menot.	Määrä, jolla todelliset tulot ja menot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut.
	Menosäännön mukaan.	Kaupunginvaltuuston myöntämiä ja lisämäärärahoja.			
Tulot:					
Tuloja kunnalliskodista	199,500	—	—	182,469 81	— 17,030 19
» työlaitoksesta	227,000	—	—	186,797 55	— 40,202 45
» maanviljelyksestä	185,000	—	—	194,020 —	+ 9,020 —
» sianhoidosta	500,000	—	—	581,312 50	+ 81,312 50
» pesulaitoksesta	648,000	—	—	634,746 50	— 13,253 50
Korvausta köyhäin elatuksesta	2,200,000	—	—	2,420,791 59	+ 220,791 59
Luontoisedut	830,346	—	—	820,683 42	— 9,662 58
Yhteensä Smk	4,789,846	—	—	5,020,821 37	+ 230,975 37
Menot:					
Köyhäinhoitolautakunta	1,514,550	—	13,205 —	1,517,149 02	— 10,605 98
Köyhäinhoidon kassa- ja tili-laitos	230,590	—	1,320 —	228,650 —	— 3,260 —
Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset (yhteiset kustannukset)	593,161	—	14,989 82	582,762 29	— 25,388 53
Kunnalliskoti	4,557,673	—	61 —	4,473,818 71	— 83,915 29
Työlaitos	1,087,872	—	— —	1,079,236 74	— 8,635 26
Maanviljelys	189,756	—	— —	162,956 38	— 26,799 62
Sianhoito	344,294	—	— —	344,292 25	— 1 75
Pesulaitos	632,764	—	— —	628,794 27	— 3,969 73
Elätteelleantokustannukset ..	100,000	—	— —	73,578 10	— 26,421 90
Sairaanhoitokustannukset ...	2,800,000	—	— —	2,298,931 75	— 501,068 25
Mielisairaiden hoitokustannukset	3,850,000	—	— —	4,204,660 —	+ 354,660 —
Sokeiden ja raajarikkoisten hoito- ja opetuskustannukset	50,000	—	— —	31,952 80	+ 18,047 20
Lääkkeet	80,000	—	— —	88,451 05	+ 8,451 05
Suoranaiset avustukset	2,800,000	—	1,985,978 91	4,785,978 91	— —
Päiväkotihoidon kustantamiseksi lapsille	200,000	—	40,000 —	256,537 32	+ 16,537 32
Matkakulut	10,000	—	— —	9,994 92	— 5 08
Hautauskulut	60,000	—	9,957 30	69,957 30	— —
Apurahoja työttömille	—	—	100 000 —	100 000 —	— —
Yhteensä Smk	19,100,660	—	2,165,512 03	20,937,701 81	— 328,470 22

¹⁾ Yksityiskohtaiset tiedot ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastossa V. 11. 1926.

Kaupungin 1926 vuoden budjettiin olivat köyhäinhoidon määrärahat merkityt 20,100,660 markan määräisinä, niistä kuitenkin 1,000,000 markkaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti. Siten jäi köyhäinhoidon menoja varten 19,100,660 markkaa. Vuoden varrella myönsi kaupunginvaltuusto ja rahatoimikamari lisämäärärahaa yhteensä 2,165,512: 03 markkaa, mistä määrästä kuitenkin 100,000 markkaa, kaupunginvaltuuston myöntämää apurahaa työttömille, ei voida laskea tavallisiin köyhäinhoitokustannuksiin. Tästä summasta jakoi köyhäinhoitolautakunnan asettama komitea, johon kuuluivat jäsenet Fagerholm, Moisio ja Leino sekä työnvälitystoimiston edustaja, 75,000 markkaa vuokra-avustuksena työttömille ja 25,000 markkaa ruoka-apuna työttömille naisille.

Köyhäinhoidon menot nousivat kaikkiaan 20,837,701: 81¹⁾ markkaan ja jos menojen kokonaismäärästä vähennetään tulot, 5,020,821: 37 markkaa, jää jäljelle 15,816,880: 44 markkaa, mikä määrä siis osoittaa kunnan todelliset menot köyhäinhoidosta vuonna 1926. Vuonna 1925 todelliset köyhäinhoitokustannukset olivat 14,561,959: 24 markkaa, vuonna 1924 11,993,603: 80 markkaa, vuonna 1923 12,570,939: 64 markkaa ja vuonna 1922 13,769,697: 89 markkaa.

Taulu I. Köyhäinhoitolautakunnan sihteeriosaston kirjeenvaihto vuonna 1926.

Laitos tai viranomainen, jolta saapui tai jolle lähe- tettiin kirjelmää.	Saapuneita kirjelmiä, jotka koskivat						Lähetettyjä kirjelmiä, jotka koskivat					
	Heisingin kaupun- gille tehtyjä korvaus- vaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaati- muksia.	Yksityisille elatus- velvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Vaihtolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Muita asioita.	Yhteensä.	Heisingin kaupun- gille tehtyjä korvaus- vaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvaus- vaatimuksia.	Yksityisille elatus- velvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Vaihtolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Muita asioita.	Yhteensä.
Köyhäinhoitolautakunta ..	885	244	—	—	—	1,129	232	596	—	—	—	828
Yksityiset henkilöt, yhty- mät tai laitokset	56	9	2	3	—	70	51	35	2	8	—	96
Pastorinvirastot	13	530	14	6	—	563	13	552	14	11	—	590
Poliisilaitokset	15	389	7	18	—	429	13	390	8	19	—	430
Kruununnimismiehet	1	5	—	—	—	6	1	5	—	—	—	6
Henki- tai kihlakunnan- kirjurit	9	1,001	—	4	—	1,014	15	985	—	5	—	1,005
Maaherra	84	386	177	7	—	654	89	868	392	351	—	1,700
Korkein hallinto-oikeus ..	10	19	—	—	—	29	5	45	1	3	—	54
Asiamiehet, maistr. valta- kirjat	1	—	—	—	—	1	18	29	—	3	—	50
Kaupungin- tai kruunun- vouti	17	—	86	—	—	103	1	57	155	—	—	213
Kaupunginvaltuusto	—	—	—	—	11	11	—	—	—	—	11	11
Rahatoimikamari	—	—	—	—	63	63	—	—	—	—	47	47
Lastensuojelulautakunta ..	23	153	—	9	—	185	24	8	—	—	—	32
Muut viranomaiset	—	—	—	—	60	60	—	—	—	—	48	48
Yhteensä	1,114	2,736	286	47	134	4,317	462	3,570	572	400	106	5,110

¹⁾ Työttömille maksettuja avustuksia ei ole luettu mukaan.

Taulu II jatk.

	Henkilöitä, jotka on lähetetty					Jaettu lääkkeitä.	Jaettu sairasparselja.	Kustannettu hantauksia.	Varattomuudentodistuksia annettu										Maksettu suorinaisia avustuksia ja elänteellaintomaksuja.	Sisäänlätettyjä anomuksia.	Erättyjen anomusten ilmoituksia.	Suoritettuja velkomista muista kunnista.	Muuta asioita.	Käsiteltyjä asioita yhteensä.
	Kunnalliskotiin ja työlaitokseen.	Eri päiväkoteihin.	Vaition sairaaloihin.	Kaupungin sairaaloihin.	Muihin laitoksiin.				Yhteensä.	Maksettuja lääkinottoja varten.	Oikeusapua varten.	Verojen maksuun.	Passia varten.	Eläkettä varten.	Parantolaan pääsemiseksi.	Koulunkäyntiä varten.	Muihin tarkoituksiin.							
Tammikuu	2	8	7	26	2	45	107	1	2	56	6	4	—	2	—	4	1	1,714	266	98	—	61	2,367	
Helmikuu	2	46	4	32	—	84	135	—	2	49	7	2	—	1	—	—	—	1,532	227	87	—	366	2,498	
Maaliskuu	1	25	6	45	1	78	147	3	5	67	12	11	—	1	—	—	3	1,822	220	72	—	351	2,792	
Huhtikuu	4	9	2	21	—	36	178	3	7	59	1	1	—	—	—	10	1,528	204	102	—	73	2,202		
Toukokuu	4	23	8	41	—	76	119	2	7	38	5	3	—	—	3	1	3	1,111	175	78	—	59	1,680	
Kesäkuu	—	20	9	53	2	84	89	—	1	32	1	3	—	—	—	6	765	183	67	—	53	1,284		
Heinäkuu	4	2	6	31	—	43	69	—	3	32	10	1	—	1	—	1	3	544	135	65	—	45	952	
Elokuu	2	59	4	27	—	92	38	1	2	25	1	17	—	—	1	1	5	556	123	67	—	60	989	
Syyskuu	3	31	4	40	—	78	74	1	3	40	5	4	—	—	2	1	1	545	201	70	—	60	1,085	
Lokakuu	1	61	5	21	—	88	48	5	7	41	9	2	—	—	2	—	4	668	202	61	—	50	1,187	
Marraskuu	4	23	10	47	—	84	125	1	3	48	5	2	5	1	—	—	4	831	245	74	—	64	1,492	
Joulukuu	6	17	3	28	1	55	162	4	6	51	3	3	1	—	—	2	1,161	249	96	—	57	1,851		
Yhteensä	33	324	68	412	6	843	1,291	21	54	538	65	53	6	8	7	8	42	12,777	2,430	937	—	1,299	20,379	
Kalkkiaan	541	847	396	2,548	26	4,358	3,922	105	244	1,061	353	126	46	89	57	27	200	50,068	13,098	4,710	—	990	6,976	86,430

Taulu III. Miesten työlaitoksen toiminta vuonna 1926.

Työhaara.	Päivätöitä.	Tuloja laitoksessa elätettyjen päivätoista, ainekset siihen luettuina.				Käytettyjen työtarvikkeiden arvo, Smk.	Nettotulot (työpalkat), Smk.	Päivätyön keskiarvo, Smk.								
		Työlaitokselle tehdyt työt.	Kunnalliskodille tehdyt työt.	Muut työt.	Yhteensä.			Brutto.	Netto.							
Puusepäntyyöt	3,499	9,338	—	91,088	61	38,482	50	138,909	11	112,705	86	26,203	25	39	70	749
Suutarintyyöt	4,110	30,911	28	53,514	—	28,369	50	112,794	78	88,597	78	24,197	—	27	44	589
Sepäntyyöt	2,396	8,019	—	24,632	10	1,062	50	33,713	60	23,070	10	10,643	50	14	07	444
Maalaustyöt	2,498	9,522	39	50,749	75	71,123	20	131,395	34	99,363	24	32,032	10	52	60	1282
Vaatturintyyöt	2,440	65,569	85	43,575	83	8,091	20	117,236	88	107,494	88	9,742	—	48	05	399
Sekalaiset työt	30,654	125	—	92,574	50	24,164	—	116,863	50	32,883	70	83,979	80	3	81	274
Yhteensä	45,597	123,485	52	356,134	79	171,292	90	650,913	21	464,115	56	186,797	65	14	28	410

Tarveaineita oli 1926 vuoden alussa 54,405:22 markan arvosta, vuoden varrella hankittiin 530,451:29 markalla ja kulutettiin 464,115:56 markalla, joten tarveaineiden säästö vuoteen 1927 oli 120,740:95 markkaa.

VIII. Lastensuojelulautakunta.

Lastensuojelulautakunnan vuodelta 1926 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat vuonna 1926 professori M. Ruuth puheenjohtajana ja tarkastajatar M. Sillanpää varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä nuorempi oikeusneuvosmies B. C. Carlson, kansakoulunjohtaja A. Noponen, lastentarhanjohtajatar I. Poppius, rouva A. Suominen ja kirjanpitäjä B. Tabelle.

Lautakunta kansakoulujohtokuntana. Koska lastensuojelulautakunta toimii samalla koulukodeissa olevien kansakoulujen johtokuntana, kehoitettiin kiertokirjeellä kaikkia koulukotien vaalikelpoisia opettajia ja opettajattaria valitsemaan edustajan, jonka tulisi olla saapuvilla sellaisissa kokouksissa, joissa käsiteltiin varsinaisesti koulua koskevia kysymyksiä. Opettajakunnan edustajaksi vuodeksi 1926 valittiin sittemmin johtaja T. Rönkä ja varaedustajaksi johtajatar L. Ridvall. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät johtokunnassa.

Lastensuojelulautakunnan toimihenkilöt. Lastensuojelulautakunnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja lastenhuoltolaitosten valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet vuoden 1920 alusta alkaen yhdistettynä köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Koulukotien sekä vastaanotto- ja ammattioppilaskodin lääkärinä oli lääketieteellisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistivalliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit. Osaston kansliatehtäviä hoitivat neiti C. Nyström ja rouva D. Kangas ja kodeissakävijänä toimi neiti L. W. Lidman. Osastoon kuuluvaa rekisteri- ja tiedonantotoimistoa hoiti neiti M. Tawaststjerna neiti H. Stråhlmannin avustaessa häntä toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenhuoltotarkastajana ja samalla lastenvalvojana toimi varatuomari E. A. Aaltio. Osastolle kuuluvain aviottomain ja elättilasten hoitoa valvoi lääketieteellisensiaatti E. R. Granholm; etupäässä hänen johdollaan toimivia avustavia naistarkastajia olivat neiti M. Ahlberg ja rouva A. Stegman. Osaston naisopastajina toimivat rouvat M. Ekholm ja O. E. Sarin sekä neidit I. Glansenstierna, V. M. Wessman ja M. Ramstedt. Kaupunkiin sijoitettujen köyhäinhoidollisten lasten kasvatuskoteja tarkasti rouva T. Ojanne. Osaston kansliatehtäviä hoitivat neidit E. Ekholm ja G. Boldt köyhäinhoidollisten ja rouva A. Aminoff aviottomain lasten jaostolla, avustaen viimeksimainittua neiti I. Pantsar.

Joutilaitten ja epäsäännöllisesti koulua käyvien lasten huoltajana sekä alaikäisten katuammattilaisten valvojana toimi kansakoulunopettaja Y. J. Fonselius. Nuorisonhuoltajan apulaisina olivat opettajatar E. Hirn ja rouva T. Ojanne, joista edellinen etupäässä suoritti osaston kansliatehtävät ja viimeksi-mainittu huolehti kotikäynneistä.

Yhteisenä vahtimestarina lautakunnan kanslian kaikilla osastoilla toimi H. Niemura.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä- ja elokuun aikana, jolloin lautakunnan kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia oli vuoden kuluessa 3, lukuunottamatta erinäisiä tehtäviä varten valittujen toimikuntain tilapäisiä kokoontumisia. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin laitosten opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, käsitteli lautakunta asioita 8 eri kertaa. Elokuun 25 p:nä tapahtuneessa taloussääntöehdotuksen käsittelyssä edusti valtuuston budjettivaliokuntaa toimittaja A. Aalto. Lautakunnan kokouksissa toimintavuoden kuluessa pidetyt pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 1,312 eri asiaa, joista 406 oli yleisen kansliaosaston ja 906 turvattomien lasten osaston esittämiä.

Huomattavimmista lautakunnan käsittelemistä kysymyksistä mainittakoon lautakunnan ja sen kansliahenkilökunnan uusi työjärjestys, kaupungin lastenhuoltolaitosten uudet ohjesäännöt ja paikallisasiamiesten toimintaohjeet, jotka lautakunta hyväksyi huhtikuun 24 ja 27 p:nä. Näistä saivat vastaanotto-, koulu- ja ammattioppilaskotien ohjesäännöt edelleen sosialiministeriön lastensuojelutoimiston vahvistuksen kesäkuun 2 p:nä. Niinikään hyväksyi kaupunginvaltuusto kokouksissaan maaliskuun 31 ja syyskuun 1 p:nä lautakunnan esitykset koulukotien keskittämisestä ja erinäisten toimien lakkauttamisesta, joista tarkemmin mainitaan toisessa yhteydessä. Lastenvalvojan toimen erottamisesta lastenhuoltotarkastajan virasta sekä nuorisonhuoltajan tehtävään yhdistämisestä lastenhuoltotarkastajan virkaan teki lautakunta maaliskuun 15 p:nä kaupunginvaltuustolle esityksen, mikä valtuuston marraskuun 3 p:nä pitämässä kokouksessa tuli hyväksytyksi toimeenpantavaksi maaliskuun 1 p:stä 1927 lukien.

Lähetetyt kirjelmät ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 4,651 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 337 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 212 toimitusjohtajan lähettämiä, 1,192 köyhäinhoidollisten ja 1,470 aviottomien lasten jaostolta sekä 1,440 nuorisonhuolto-osastolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta yhteensä 1,534 kirjeellistä kansliaan kutsua lasten isille, äideille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuolto-osastolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 ja marraskuun 3 p:nä 1926 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattiholhoojalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhokkeihin nähden ei ole kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan on lautakunnan toimitusjohtaja niistä edelleen vuonna 1926 huolehtinut. Tällaisia lapsia oli vuoden alussa 158 ja vuoden lopussa 144. Näistä oli yhteensä 93 sellaista, joiden vanhemmat ovat itse tehneet esityksen kasvatusoikeutensa luovuttamisesta ja 51 sellaisia, joiden vanhemmilta on kasvatusoikeus oikeudenkäynnin kautta riistetty. Sukupuolen ja äidinkielen mukaan lapset jakautuivat seuraavasti:

Poikia	73	Suomi	96
Tyttöjä	71	Ruotsi	48
	<u>Yhteensä 144</u>		<u>Yhteensä 144</u>

Ikänsä puolesta nämä jakautuivat heinäkuun 1 p:nä seuraavasti:

7—9 vuotta	3	15—18 vuotta	31
9—13 »	51	18—21 »	33
13—15 »	26		<u>Yhteensä 144</u>

Kehitysedellytyksiinsä katsoen voidaan näistä lapsista 140 pitää normaalina, kun sitävastoin 4 niistä on vajakykyistä.

Holhotit oli holhooja sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin koulukoteihin	20	Sukulaistensa luokse	59
Muihin lastenhuoltolaitoksiin	11	Aistivialliskouluihin	2
Yksityisiin kasvatuskoteihin ..	51	Merelle	1
		<u>Yhteensä 144</u>	

Lasten koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Ei vielä valmistavassa koulussa	4
Kansakoulussa	69
Oppikoulussa	2
Ammattikoulussa	17
Saannut päästötodistuksen kansakoulusta	48
Keskeyttänyt koulunkäyntinsä ilman päästötodistusta.....	4
	<u>Yhteensä 144</u>

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuolto-osaston välityksellä kesäksi maalle pyrkinyttä 200 sekä puutarhatoimiin ja leikkikentille halunnutta 1,320 lasta, on lautakunnan rekisteritoimistoon jätetty yhteensä 1,031 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Seuraavat viranomaiset tai yksityishenkilöt ilmoittivat lasten tarvitsevan lautakunnan hoitoa:

Köyhäinhoitolautakunta	84	Yksityiset lastensuojeluyhdistyk-	
Kansakoulutarkastajat	6	set	77
Poliisilaitoksen etsivä osasto ..	9	Yksityishenkilöt	456
Siveyspoliisi	19	Lastensuojelulautakunnan eri	
Muut viranomaiset	30	osastot	350
		<u>Yhteensä 1,031</u>	

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Lasten pahantapaisuus tai		Vanhempien huono elämä ..	58
aistiviallisuus	93	Asuntopula	73
Lasten vähälahjaisuus	13	Muita syitä	81
» turvattomuus	368		
Aviottomia lapsia	345	<u>Yhteensä 1,031</u>	

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli ilmoitettu olevan 105. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tarkan tutkimuksen perusteella otti lautakunta 87 lasta huostaansa; 8 aistiviällisen ja raajarikkoisen lapsen puolesta toimitettiin sisäänpääsyanomus heille soveltuviin hoitolaitoksiin, muussa 18 tapauksessa ilmoitukset osoittautuivat olevan joko enemmän tai vähemmän aiheettomia taikka eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnan huostaan. Huostaanotettujen lasten jakautuminen äidinkielen ja sukupuolen mukaan näkyy seuraavista luvuista:

	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	51	15	66
Ruotsi	19	2	21
	<u>Yhteensä</u> 70	<u>17</u>	<u>87</u>

Lapsista oli 72 eli 82.8 % syntynyt Helsingissä ja 15 eli 17.2 % muilla paikkakunnilla. Avioliitossa syntyneitä oli 59 eli 67.8 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 28 eli 32.2 %. Iän mukaan jakautuivat lapset seuraavasti:

7—9 vuotiaita	8	13—15 vuotiaita	25
9—13 »	37	15—18 »	17
		<u>Yhteensä</u>	<u>87</u>

Tietoja lasten vanhempien säädystä tai ammatista antaa allaoleva yhdistelmä:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomia työläisiä	53	60.9
Tehdas- ja ammattitaitoisia työläisiä	22	25.3
Pikkuliikkeen harjoittajia tai palvelusmiehiä	8	9.2
Virkamiehiä ja tehtailijoita	4	4.6
	<u>Yhteensä</u> 87	<u>100.0</u>

Lautakunnan huostaan joutuessaan asuivat lapset seuraavissa kaupunginosissa:

I	1	X	5	Vallilassa	3
IV	2	XI	3	Hermannissa	1
V	1	XII	6	Toukolassa	1
VI	3	XIII	2	Pasilassa	2
VII	3	XV	1	Muilla alueilla	52
IX	1			<u>Yhteensä</u>	<u>87</u>

Hoidettaviksi otetuista lapsista annettakoon vielä seuraavat tiedot:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	39
» » » » » äitinsä	19
» joilla oli isäpuoli	3
» » » äitipuoli	2
» joiden isää oli rangaistu rikoksesta	1
» » äitiä » »	1
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajakykyisyyttä	26

Yhteensä oli kansliaosaston huostassa 473 lasta, kuten allaolevista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	386
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja	87
Vuoden varrella poistettuja	118
Jäljellä seuraavaan vuoteen	355

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettuna kaupungin koulukoteihin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät sekä raajarikkoiset ja kaatuvatautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulunkäynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin laitoksiin ja pienehkö määrä lapsia oli elätteellä lastenhoitolaitoksissa tai yksityis-henkilöiden luona, niinkuin allaoleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaik- kiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa	242	54	296	66	21	87	383
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aistivalliskouluissa	34	18	52	12	6	18	70
Yksityiskodeissa	4	6	10	5	5	10	20
Yhteensä	280	78	358	83	32	115	473

Lasten vanhempien säätö tai ammatti näkyy seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomia työläisiä	286	60.5
Tehdas- ja ammattitaitoisia työläisiä	133	28.1
Pikkuliikkeen harjoittajia ja palvelusmiehiä	45	9.5
Virkamiehiä ja tehtailijoita	9	1.9
Yhteensä	473	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 314 eli 66.4 % ja avion ulkopuolella 159 eli 33.6 %.

Vuonna 1926 oli kaikkiaan 56 lautakunnan hoidokkia sijoitettuna allamainituissa aistivalliskouluissa y. m. sellaisissa laitoksissa:

	Uusia.	Eronneita.	Jäljellä vuo- den lopussa.
Porvoon kuuromykkäin koulussa	—	—	2
Turun kuuromykkäin koulussa	2	1	7
Pietarsaaren kuuromykkäin koulussa	—	—	1
Raajarikkoisten työkoulussa	1	1	7
Perttulan tylsämielisten kasvatustilaksessa	8	3	13
Toivolän tylsämielisten kasvatustilaksessa Muhoksella	4	—	4
Sortavalän diakonissalaitoksessa	3	1	8
Helsingin diakonissalaitoksessa	1	1	—
Helsingin kaup. kunnan sairaaloissa	2	3	2
Toivolän koulukodissa	—	—	1
Yksityisessä kasvatustilaksessa	1	1	—
Yhteensä	22	11	45

Näitä paitsi oli lautakunnan luetteloissa 16 sellaista tylsämielistä, joiden puolesta oli lähetetty sisäänpääsyanomus ja maksusitoumus Perttulaan tai muihin tällaisille lapsille sovellettuihin hoitolaitoksiin, mutta joita ei laitoksissa vallitsevan tilanpuutteen vuoksi ole voitu niihin sijoittaa. Myöhemmin sai kuitenkin 6 tällaista tyttöä hoitopaikan valtion äskettäin Laukaalla avaa-
massa Kuhankosken tyttökodissa.

Vastaanotto-, ja ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetetaan ensin vastaanottokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin erilaisten luonteenomaisuuksiensa ja siveellisen laatunsa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatuskotiin. Käytökseltään moitteettomat lapset voivat vastaanottokodissa asuen käydä kaupungin kansa- ja ammatti-kouluissa. Vastaanottokoti niinkuin ammattioppilaskotikin sijaitti Merikadun 19—21:ssä.

Ammattioppilaskoti taas tarjoaa asuntoa ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin siirtyville hoido-
keille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko, emännöitsijänä neiti N. Sederholm toukokuun 20 p:n ja siitä alkaen neiti E. Mäiseli sekä hoitajattarena neiti I. Jääskeläinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti A. Davidsson. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti 1 keittä-jätär ja 2 palvelijatar.

Hoidokkeja oli vuonna 1926 vastaanottokodissa kaikkiaan 193, niistä 73 suojeluskasvatusta tarvitsevaa lasta ja 120 köyhäinhoidollista lasta. Ammattioppilaskodissa oli 39 hoidokkia.

Koulukodit. Vuoden 1926 alussa oli kaupungilla maaseudulla seuraavat 7 oppilasasuntoloilla varustettua kouluikäisten lasten kasvatustilausta, joista osa vuoden kuluessa lakkautettiin tai yhdistettiin toisiin laitoksiin ja joiden nimi kaupunginvaltuuston maaliskuun 31 p:nä tekemällä päätöksellä muu-
tettiin koulukodeiksi.

Bengtsärin koulukoti siihen kuuluvine mautiloineen Bromarvin pitäjässä oli kaksikielinen ja tarkoitettu korkeintaan 95 ylemmän kansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle pojalle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat johtaja Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettaja T. N. Oksanen, ruotsin-
kielisen osaston opettaja K. A. Collén ja kummankielisten jatkoloukkain opettaja V. Müller, joista opettaja Collén syyskuun 1 p:n sotapalveluksen vuoksi oli virkavapaana, sijaisena opettaja E. A. Nygrén. Veistonopettajana oli A. I. Johansson ja emännöitsijänä H. A. Malmström. Näitä paitsi oli laitoksessa 3 lastenhoitajatar, suutari ja räätäli, puutarhuri, karjakko ja maataloustöiden johtaja, jotka antoivat samalla käytännöllistä opetusta eri käsityöammateissa, lämmittäjä samalla seppä ja kalastaja, tallimies, renki, 2 pesijää, leipoja ja 3 palvelijatar.

Tavolan koulukoti Nummen pitäjässä, joka aikaisemmin voi ottaa vastaan korkeintaan 30 kehityksensä puolesta ylempään kansakouluun soveltuvaa suomenkielistä poikaa, järjestettiin kaupunginvaltuuston maaliskuun 31 p:nä tekemän päätöksen mukaisesti syyskuun 1 p:stä alkaen hoitolaksi korkeintaan 20 henkisesti vajakykyiselle pojalle. Johtaja-opettajana oli J. Jokinen; emännöit-
sijänä ja samalla hoitajattarena toimi neiti M. Leppäniemi, apunaan 1 palvelijatar.

Ryttylän koulukoti omine maatalouksineen Hausjärvellä oli aikaisemmin tarkoitettu korkeintaan 95 suomenkieliselle pojalle, laajentui toimeenpannussa

koulukotien keskityksessä kaupungin suurimmaksi lastenhuoltolaitokseksi, joka uuden koulu- ja asuntolarakennuksen vuoden lopulla valmistuttua voi ottaa vastaan 140 ylempään kansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tätä laitosta suunniteltaessa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen.

Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajina K. Ahtinen ja Vanjoelta kesäkuun alussa siirtynyt T. Reino sekä opettajattarena L. Lidman elokuun 1 p:n, ja sen jälkeen L. Kivekäs sekä veistonopettajana L. Keinänen ja metallitöiden opettajana V. Nuotio ja laitoksen emännöitsijänä A. Ilkka. Näitä paitsi kuuluivat Ryttylän toimihenkilökuntaan 5 lastenhoitajatar, suutari- ja räätilimestari, puutarhuri, maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 2 muonamiestä, keittäjätär, leipoja, 2 palvelijaa ja 2 pesijätärtä.

Toivoniemen koulukoti omine mautiloineen Lohjan pitäjässä oli tarkoitettu 40 suomenkieliselle tytölle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt: johtajatar L. Ridvall, opettajatar I. Pesonen, emännöitsijä, samalla taloustöiden ohjaaja, T. M. Kalliosaari sekä hoitajatar ja samalla käsitöiden opettajatar H. Koivisto. Näitä paitsi oli laitoksessa maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 2 muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhurina.

Vanjoen koulukoti Vihdissä, joka oli tarkoitettu korkeintaan 50 suomenkieliselle pohjalle, yhdistettiin kaupunginvaltuuston maaliskuun 31 p:nä tekemällä päätöksellä kesäkuun 1 p:stä lukien Ryttylään, jonne sen toimihenkilöistä siirtyivät johtaja T. Reino, hoitajatar E. Roselius ja 1 palvelija. Vanjoen emännöitsijän toimi oli jo edellisen vuoden lopussa lakkautettu ja opettajatar L. Raippalinna erosi sanotun laitoksen Ryttylään siirtyessä toimestaan, saatuaan kaupungin hallinnolta palvelusvuosiaan vastaavan eläkkeen.

Sjörtorpin koulukoti Finbyssä, joka oli alkujaan tarkoitettu korkeintaan 40 ruotsinkieliselle tytölle, lakkautettiin vuosi vuodelta vähentyneen oppilasmäärän vuoksi syyskuun alussa ja sen jäljelläolevat 17 hoidokkia sijoitettiin osittain toimipaikkoihin, osittain Toivolan koulukotiin. Laitoksen toimihenkilöt johtajatar E. Antin, opettajatar A. Packalén, emännöitsijä E. Ekroth ja lastenhoitajatar A. Sederström sekä näitä avustanut palvelijatar erosivat tällöin kaupungin palveluksesta ja myönnettiin johtajatar Antinille sairauden perusteella eläke.

Toivolan koulukodista Helsingin pitäjässä seuraa selostus myöhemmin (ks. siv. 14).

Opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännön 27 §:n mukaisesti, mikäli mahdollista noudattaen kaupungin kouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia. Ylemmän kansakoulun oppijakson suorittaneille oppilaille järjestettiin jatko-opetusta Bengtsärin, Ryttylän, Toivoniemen ja Sjörtorpin laitoksissa; kahdessa ensinmainitussa laitoksessa pantiin tällöin pääpaino puusepä-, suutarin-, räätilin-, sepän- ja puutarhurinammattiin kuuluvien töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen ja Sjörtorpin jatkokouluissa pääasiallisesti opetettiin käsitöitä ja kotitaloudenhoitoa. Myöskin Toivolan koulukodissa oli lapsilla tietopuolisen opetuksen ohella tilaisuus saada harjoitusta käytännöllisissä kotiaskareissa ja puutarhahoidossa.

Koulukotien oppilasmäärä oli helmikuun 1 p:nä 1927 254, josta Bengtsärissä 71, Tavolassa 17, Ryttylässä 129 ja Toivoniemessä 37.

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

	Suomi.	Ruotsi.	Yhteensä.
Poikia	174	43	217
Tyttöjä	37	—	37
Yhteensä	211	43	254

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Helsinki	205	Muut Suomen kunnat	30
Helsingin pitäjä	6	Ulkomaat	3
Muut Uudenmaan läänin kunnat	10	Yhteensä	254

235:llä eli 92.5 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikä vaihteli 7:stä 19 vuoteen, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

7 vuotta	1	14 vuotta	27
8 »	1	15 »	50
9 »	3	16 »	50
10 »	7	17 »	34
11 »	18	18 »	10
12 »	20	19 »	2
13 »	31	Yhteensä	254

Lasten vanhemmat olivat 238 tapauksessa työläisiä, 15 tapauksessa pienammatinharjoittajia ja palveluskuntaa sekä 1 tapauksessa virkamiehiä.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen laitoksissa on erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaankin merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvoselujen mukaan on allamainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista vuonna 1926 käyttäytynyt hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.	Vanjoki.	Sjötorp.
Hyvin	84	95	82	79	82	93
Tyydyttävästi	10	—	13	13	17	6
Huonosti	6	5	5	8	1	1
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Terveydentila oli yleensä hyvä niinkuin seuraavat tiedot oppilaiden sairauden takia laiminlyömistä työpäivistä osoittavatkin:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.	Vanjoki.	Sjötorp.
Tammikuu	51	—	24	—	—	—
Helmikuu	63	—	42	—	11	—
Maaliskuu	59	1	8	—	51	—
Huhtikuu	69	—	13	6	31	—
Toukokuu	98	—	—	—	—	—
Kesäkuu	10	—	—	32	—	—
Heinäkuu	—	—	—	10	—	—
Elokuu	21	—	—	—	—	—
Syyskuu	24	—	6	—	—	—
Lokakuu	25	—	1	—	—	—
Marraskuu	40	—	9	—	—	—
Joulukuu	41	—	—	4	—	—
Yhteensä	501	1	103	52	93	—

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien oloista ja elämänvaiheista heidän erottuaan lautakunnan hoidosta. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempain kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, ovat säännöllisesti merkityt asianomaisten kansliassa säilytettäviin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pääkaupungin koulukotien entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Toiselta puolen täytyy ikävällä mainita, että vankeinhoitohallituksesta sosialiministeriön lastensuojelutoimiston välityksellä saapuneiden ilmoitusten mukaan on 5 Bengtsårin ja 2 Toivoniemen aikaisempaa hoidokkia ollut vuoden 1926 aikana suorittamassa oikeuden varkaudesta, irtolaisuudesta, pahoinpitelystä ja spriinkuljetuksesta tuomitsemaa vankeusrangaistusta. Vuoden 1926 kuluessa poistetusta 118 oppilaasta on kansliaosasto saanut seuraavat tiedot:

Opintojaan jatkaa	
ammattikouluissa y. m. kursseilla	25
Toimii käytännöllisellä alalla:	
puusepäntöissä	2
metalliverstaissa	8
eril. käsityöoppilaana	18
liikeapulaisena	3
renkinä tai palvelijattarena	32
tehdastyöläisenä	13
ulkotyöläisenä	2
muissa toimissa	14
Kuollut	1
	Yhteensä 118

Alaikäiset lainrikkojat. Poliisi- ja oikeusviranomaisten käsiteltäväksi joutuneita alaikäisiä lainrikkojia oli heidän asiainsa tutkintoaikana lautakunnan hoidossa toimintavuoden kuluessa 6, yhteensä 180 päivää. Näistä on sosialiministeriön lastensuojelutoimisto suorittanut valtion osuutena ruokarahoja 1,800 markkaa ja heille varatun hoitolan kunnossapitokustannuksia 15,760 markkaa eli yhteensä 17,560 markkaa.

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimikonttorin hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarot joulukuun 31 p:nä 1926 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 40,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 3,350 markkaa; Merikapteeni Lars Albert Grönholmin rahasto Helsingin turvattomille lapsille, pääoma 6,020 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 326:44 markkaa; Bergman puolisoitten lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 3,671:24 markkaa.

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden Gustaf ja Maria Hyvösen tuokokuun 21 p:nä 1921 tehdyllä keskinäisellä testamentilla soittain rahassa ja osittain kiinteistöosakkeina Helsingin kaupungille lahjoit-

tama omaisuus, josta jo on kaupungin hallussa yli 1 ½ miljoonaa markkaa, jolla lahjoittajain määräyksen mukaan ylläpidetään vuoden 1925 lopulla Kotkankadun n:ossa 14 avattua lastenkotia hätäkärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille. Kaupunginvaltuuston vuonna 1924¹⁾ vahvistaman johtosäännön mukaisesti hoitaa tämän lastenkodin hallintoa lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen viisijäseninen johtokunta, jonka lautakunta valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tähän johtokuntaan kuuluivat kertomusvuonna kaupunginlääkäri F. Hisinger, kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne, lastentarhanjohtajatar I. Poppius, tarkastajatar M. Sillanpää ja varatuomari L. Silvenius, joista tarkastajatar Sillanpää toimi johtokunnan puheenjohtajana.

Uusia rakennuksia ja suurempia korjaustöitä. Toimintavuoden aikana kaupungin lastenhuoltolaitoksissa suoritetuista rakennus- ja korjaustöistä mainittakoon Toivoniemen halko- ja kalustovajan laajennus sekä sirkkelisahan suojus, mitkä tulivat maksamaan 19,987: 85 markkaa, Ryttylän puuvaja ja heinälato, arvoiltaan 23,837: 25 markkaa ja 22,936: 80 markkaa, joiden yhteissumma, 66,761: 90 markkaa, suoritettiin lautakunnan menoarvioon näitä varten varatusta 67,000 markan suuruudesta määrärahasta. Vuoden lopulla valmistui niinkään Ryttylässä jo edellisenä vuonna alulle pantu uusi koulu- ja asuntolarakennus, tullen maksamaan 1,706,566: 64 markkaa, mikä suoritettiin yleisten töiden hallituksen menoarvioon tarkoitusta varten merkitystä 1,947,000 markan määrärahasta. Viimeksimainitun rakennuksen sekä Ryttylän halkoliiterin aiheuttamista kustannuksista on valtio suorittanut puolet. Sitäpaitsi suoritti rakennuskonttori omilla määrärahoillaan eri lastenhuoltolaitoksissa tavanmukaisia vuosikorjauksia.

Turvattomain lasten osasto työskenteli edelleen kahtena alajaostona, joista toinen huolehti aviottomista ja toinen köyhäinhoidollisista lapsista. Aviottomain lasten jaoston toimihenkilöiden tärkeimpänä tehtävänä on ollut aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, lasten sijoittaminen hoitokoteihin, hoidon valvominen, äitien opastaminen lasten hoidossa, isyyden tutkiminen ja elatussopimuksien tekeminen sekä elatusavun periminen. Jaoston huostaan otettujen, valvonnan tai tiedustelun alaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 2 vuoden. 2—17 vuotiaita.		Yhteensä.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	361	2,023	2,384
Uusia hoidokkeja	286	59	345
Poistettuja	125	189	314
Jäljellä vuoteen 1927	394	2,021	2,415

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa on toimittanut naistarkastaja. Siinä on merkitty tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, mitä äiti voi esittää isyyden selvillesaamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat allaolevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätystä ja ikää sekä ammattia tai säätyä:

¹⁾ Ks. 1924 vuod. kunnalliskert. siv. 146.

Äitien siviilisäätö:		Isien siviilisäätö:	
Naimattomia	2,035	Naimattomia	1,391
Leskiä tai laillisesti eronneita	147	Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	99
Naineita	69	Naineita	171
Tuntematon.....	164	Tuntematon.....	754
	<hr/>		<hr/>
Yhteensä	2,415	Yhteensä	2,415

Äitien ikä:		Isien ikä:	
16—20 vuotiaita	251	16—20 vuotiaita	88
21—25 »	756	21—25 »	429
26—30 »	595	26—30 »	401
31—35 »	363	31—35 »	210
36—40 »	167	36—40 »	156
41— »	64	41—50 »	90
Tuntematon.....	219	51— »	24
	<hr/>	Tuntematon	1,017
Yhteensä	2,415	Yhteensä	2,415

Äitien ammatti:		Isien ammatti:	
Palvelijattaria	847	Tehdastyöläisiä	635
Tehtaissa työskent. naisia	545	Käsityöläisiä	316
Ompelijattaria ja modisteja ..	206	Ulkotyöläisiä	226
Konttoristeja ja myymäläapulaisia	173	Sotilaita ja aliupseereja	130
Ulkotyöläisnaisia	153	Konttoristeja ja myymäläapul.	126
Pesijättäriä ja siivoojattaria ..	94	Renkejä ja ajomiehiä	110
Tarjoilijattaria	68	Pikkuelin- harj. y. m. palv. miehiä	106
Kylvettäjiä ja hieroja	19	Virkamiehiä, suurliikkeen, harj.	81
Kaupustelijoita y. m. pikkuelinkeinon harj.	18	Talonpoikia y. m.	62
Sairaanhoidajattaria	13	Merimiehiä	56
Raitiovaunun konduktöörejä ..	12	Poliiseja	43
Taiteilijoita.....	1	Opiskelijoita	34
Ilman varsinaista tointa olevia	266	Upseereja	16
	<hr/>	Raitiovaununkuljettajia	15
Yhteensä	2,415	Taiteilijoita	13
		Viinureita	6
		Lääkärejä	3
		Ilman varsinaista tointa olevia	437
		Yhteensä	2,415

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti kyselemällä ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten käsittelemisessä ja hoidossa. Määrätyissä tapauk-

sisä he veivät lautakunnan kasvattilastenhoitoa valvovan lääkärin mukanaan kasvatuskotiin, varsinkin silloin, kun lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa. Opastajat, joiden kodeissa käyntien luku vuonna 1926 nousi 9,076:en, joista 1,397 turhaankäyntiä ja 7,679 todellista tarkastuskäyntiä, antoivat toiminnastaan seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olivat lapset saivat:	Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:		
hyvän hoidon	49.0	hyvän hoidon	52.1
suhteell. hyv. hoid.	48.2	suhteell. hyv. hoid.	47.1
epättydyttäv. hoid.	2.8	epättydyttäv. hoid.	0.8
	<hr/>		<hr/>
Yhteensä	100.0	Yhteensä	100.0

Äidin koti oli:	Kasvatusäidin koti oli:		
hyvässä kunnossa	43.4	hyvässä kunnossa	52.5
suht. hyv. kunnossa	51.0	suht. hyv. kunnossa	46.7
epättydytt. kunnossa	5.6	epättydytt. kunnossa	0.8
	<hr/>		<hr/>
Yhteensä	100.0	Yhteensä	100.0

Jaoston hoidokeista kuoli vuoden 1926 kuluessa 30, joista kuollessaan oli:

Äidin hoidossa	9	Kasvatuskodissa	2
Sairaalassa	14	Tuntem. paikassa	1
Lastenkodissa	4		
			<hr/>
		Yhteensä	30

Kuolleista lapsista oli 19 lasta alle 1 vuoden, 6 lasta 1—2 vuotiaita, 2 lasta 4 vuotiaita, 1 lapsi 5 vuotias, 1 lapsi 9 vuotias ja 1 lapsi 15 vuotias. Lasten jakautuminen kuolemansyyin mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	9	Tapaturma	2
Keuhkokatarrri	3	Keuhkotuberkuloosi	1
Synnynäinen syfilis	3	Keuhkopussintulehdus	1
Vatsa- ja suolikatarri sekä suolitulehdus	3	Veritulppa	1
Aivotuberkuloosi	2	Ruusu	1
Synnynäinen heikkous	2	Septicaemia	1
		Aivotulehdus	1
			<hr/>
		Yhteensä	30

Alle vuoden vanhojen lasten kuolevaisuus muihin edellämainittuihin kuolleisiin alaikäisiin verrattuna oli 63.3 %.

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti vanhempien kanssa. Useimmassa tapauksessa johtivat neuvottelut sovintoon, jolloin lasten elättämisestä tehtiin kirjalliset elatussopimukset, jotka holhouslautakunta aviottomista lapsista annetun lain nojalla vahvasti noudatettavaksi. Riidanalaisissa tapauksissa jätettiin elatusasia oikeuden ratkaistavaksi ja

muutamissa tapauksissa täytyi asia todistajien puutteessa jättää sikseen. Toisilla paikkakunnilla asuviin isiin nähden käytettiin isyyden selvittämisessä sen paikkakunnan lastenvalvojan apua, missä eläköllä kaipaavan lapsen isä oleskeli. Samanlaista vuoropalvelusta sai myös Helsingin kaupungin lastenvalvoja suorittaa vastaavissa tapauksissa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät allaolevasta tilastosta:

Isyys selvitetty	144
Todistuksen puutteessa rauenneita tapauksia	10
	<u>Yhteensä 154</u>

Aikaansaatujen sopimusten yhteismäärä oli 94, joista 92 tehtiin henkilöisesti kansliassa ja 2 kirjenvaihdon kautta. Vuonna 1926 oli 82 tapausta tuomioistuimen käsiteltävänä: näistä ratkaistiin vuoden kuluessa 67, kun taas 15 jätettiin ratkaisematta seuraavaan vuoteen. Helsingissä asuvien isien kanssa tehtiin muiden paikkakuntain lastenvalvojien anomuksesta sopimuksia 12 tapauksessa.

Lastenvalvoja peri kertomusvuonna elatusavustuksia ¹⁾ 609,071: 93 markkaa, joista 544,873: 93 markkaa oli isien ja 64,198 markkaa äitien suorittamia avustuksia. Varattomien äitien ja heidän lastensa tilapäiseksi avustamiseksi oli lastenvalvojan käytettäväksi varattu 50,000 markan määräraha, josta 48,400: 79 markkaa vuoden kuluessa käytettiin. Tästä summasta jaettiin kotikävijäin esityksestä 20,787: 89 markan arvosta valmiita vaatekappaleita lähinnä sellaisia tarvitseville lapsille ja loppuerästä suoritettiin, paitsi eläkejutuista aiheutuneita todistajapalkkioita, lapsensa kanssa suurimmassa ahdingkotilassa oleville äideille tilapäisesti pieniä rahallisiakin avustuksia. Samalle henkilölle annetun avustuksen suuruus vaihteli 25 markasta 300 markkaan, tehden keskimäärin 114 markkaa. Edellämäinitun rahamäärän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista yhteensä 1,850 markkaa 100—300 markan suuruisina kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille.

Kertomusvuonna oli lastenvalvojan holhouksen alaisena 49 lasta, joista 46 edelliseltä vuodelta siirtynyttä.

Vuoden 1926 aikana voitiin yhteensä 27 aviotonta lasta sijoittaa ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin. Näistä antoivat äidit vapaaehtoisesti luovutussitoumukset.

Köyhäinhoidollisten lasten jaosto. Lautakunnan huostaan otettuja köyhäinhoidollisia lapsia koetti näistä huolehtiva jaosto sijoittaa etupäässä yksityishoitoon, mutta koska varsinkaan hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille ole aina heti sopivaa kasvatuskotia saatavissa, oli jaoston käytettävänä Oulunkylän ja Kullatorpan pikkulastenkodit sekä Toivolan koulukoti. Osa tilapäiseen hoitoon otettuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lastenkodit. Johtajattarena Oulunkylän pikkulastenkodissa, jossa oli sijaa 45 lapselle, oli neiti E. Boström, avustaan häntä 10 lastenhoitajatarta, ompelijatar, keittäjä ja 2 palvelijaa.

¹⁾ Tähän summaan eivät sisälly niiden isien ja äitien avustukset, jotka asuvat yhdessä ja hoitavat lapsensa eivätkä ne isät, jotka maksavat suoraan äideille lapsiensä eläkkeet.

Kullatorpan lastenkodissa, jonka eri osastoilla on niinkään yhteensä 45 sijaa, toimi johtajattarena rouva E. Ahlgrén, ollen hänen apunaan 5 vakinaista ja 1 tilapäinen hoitajatar sekä ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Toivolana, korkeintaan 90 lapselle tarkoitetun, koulukodin johtajana oli kansakoulunopettaja K. A. Kurkela, luokkaopettajattarena neiti A. S. Wecksell elokuun 1 p:n ja siitä lähtien neiti A. Järvinen sekä luokkaopettajana V. Uusivirta, avustaan heitä alemman kansakoulun oppilaitten ja heikkolahjaisten opetuksessa rouva L. Kurkela, joka samalla toimi hoitajattarena. Näitä paitsi työskenteli tässä laitoksessa 3 lastenhoitajatar, emännöitsijä, käsitöidenopettaja, ompelija, keittäjä, 3 palvelijaa, suutari sekä puutarhan ja maatalouden hoidossa tarvittavat henkilöt.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja, joka apulaisineen kodeissa käyden tarkkaili lasten hoitoa ja kasvatusta. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille, joiden toiminnasta tehdään selkoa tämän kertomuksen siv. 63*. Taloushoidossa on Oulunkylän ja Kullatorpan lastenkotien johtajattaria avustanut johtaja K. A. Kurkela.

Lasten sijoituksessa lastenkoteihin noudatettiin edelleen sitä periaatetta että samalla ikä- ja kehityskaudella olevat lapset, mikäli mahdollista, sijoitettiin samaan lastenkotiin. Eri kotien kesken jakautuivat lapset siten, että 0—3 vuotiaat olivat sijoitettuina Oulunkylän lastenkotiin, 3—7 vuotiaat Kullatorpan lastenkotiin ja 7—16 vuotiaat Toivolana koulukotiin ja vastaanottokotiin. Oulunkylän pikkulastenkodissa vallitsevan tilahtauden takia täytyi kuitenkin osa 3 v. nuoremmista lapsista sijoittaa toistaiseksi Kullatorppaan, mikä suuresti vaikeutti tämän lastenkodin toimintaa. Toivolana kodissa oli toiminnassa täydellinen ala- ja yläkansakoulu sekä heikkolahjaisempia varten erikoinen apuluokka. Vastaanottokotiin sijoitetut lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Vuonna 1926 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Oulun- kylän lasten- koti.	Kulla- torpan lasten- koti.	Vastaan- ottokodin koulu- koti- osasto.	Toi- vola.	Yh- teensä.	Näistä: poi- kia.	tyt- töjä.
Vuodelta 1925 hoitoon jääneitä ..	42	38	29	87	196	129	67
Vuoden 1926 aikana hoitoon otettuja	65	94	91	92	342	188	154
Yhteensä	107	132	120	179	538	317	221

Näistä:

pääsi ottolapseksi	1	—	—	—	1	—	1
luovutettiin vanhemp. hoitoon ..	16	36	30	38	120	66	54
» toisen kunnan hoitoon ..	6	4	5	—	15	9	6
sijoitettiin yksityishoitoon	9	35	33	30	107	52	55
lähetettiin lastenhuoltolaitoksiin ..	22	8	19	5	54	32	22
» toiseen laitokseen	—	2	8	37	47	39	8
» sairaalaan	9	9	2	2	22	11	11
kuoli	—	2	—	—	2	2	—
Yhteensä poistettuja	63	96	97	112	368	211	157
Vuoteen 1927 jääneitä	44	36	23	67	170	106	64

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinlaitolautakuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin on lasten hoitoa niissä koitettu valvoa tarkastuksien kautta, joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa toimittivat, laatin kustakin tarkastuksesta erikoksen selostuksen sosialimministeriön köyhäinlaitotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakkeille. Myöskin lastenhuoltotarkastajan apulainen koetti eri seuduille tekeillä tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatusta ja hoitoa kasvatuskodeissa on lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä tyydyttäviä. Kaikki kouluijässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti.

Paikallismiehinä toimivat rouva A. Charpentier-Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella, V. Boxström Siuntiossa ja M. Malmgren Vihdissä, rouva M. Ekholm Helsingin pitäjässä, neidit H. Savimaa Tuusulassa ja A. Lindén Sipoossa, rouva S. Halmekytö Janakkalassa, neiti M. Kielomaa Nurmi-järvellä, rouvat S. Karhula Vähässäkyrössä ja L. Närvi Koskella T. l., neiti M. Auramo Marttilassa sekä rouvat E. Halonen Lapinlahdella ja A. Kukkonen Joroisissa.

Turvattomain lasten osaston elätteelle antamien lasten vaihtuminen näkyy allaolevista luvuista:

	Yksityi- siin lasten- koteihin sijoitettuja.	Kaupun- kiin sijoi- tettuja.	Maaseudulle sijoitettuja.	Yksityishoitoon sijoitettuja.
Vuodelta 1925 hoitoon jääneitä	—	544	1,133	1,677
Vuoden kuluessa hoitoon otettuja ..	516 ¹⁾	119	282	917
Yhteensä	516 ¹⁾	663	1,415	2,594

Näistä:

siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan ..	25	17	55	97
luovutettiin vanhempainsa hoitoon ..	63	34	82	179
» toisen kunnan hoitoon ..	4	5	8	17
pääsi otollapiseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	10	4	8	22
otettiin lastenkotiin	5	16	39	60
» koulukotiin	2	—	8	10
» toiseen laitokseen	4	—	6	10
» yksityisiin lastenkoteihin ..	—	171	246	417
» sairaalaan	1	1	1	3
poistettiin työkykyiseksi tultuaan ..	30	41	89	160
kuoli	4	3	3	10
Yhteensä poistettuja	148	292	545	985
Vuoteen 1927 jääneitä	368	371	870	1,609

Näistä oli:

poikia	166	159	471	796
tyttöjä	202	212	399	813

Sotaorpoja oli kaikista hoitolapsista yhteensä 173.

¹⁾ Näistä oli 417 lasta ennen rekisteröity kaupunkiin tai maaseudulle sijoitettuna.

Maaseudulle hoitoon annettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	Vuodelta 1925 jääneitä.	Vuonna 1926 hoitoon otettuja.	Vuonna 1926 pois-tettuja.	Vuoteen 1927 jää-neitä.		Vuodelta 1925 jääneitä.	Vuonna 1926 hoitoon otettuja.	Vuonna 1926 pois-tettuja.	Vuoteen 1927 jää-neitä.
Espoo	150	18	120	48	Koski T. I.	6	1	4	3
Kirkko-					Marttila ..	3	—	1	2
nummi ..	67	15	12	70	Lapinlahti	9	1	1	9
Siuntio	43	5	11	37	Joroinen ..	5	—	3	2
Vihti	100	19	33	86	Droppen				
Helsingin					(lastenkoti)	82	41	123	—
pit.	88	15	25	78	Erikunnat ¹⁾	395	122	146	371
Tuusula ..	59	13	41	31	Yhteensä	1,133	282	²⁾ 545	870
Sipoo	67	3	12	58	Näistä:				
Janakkala	4	—	2	2	poikia	577	149	255	471
Nurmijärvi	40	5	6	39	tyttöjä	556	133	290	399
Vähäkyrö	15	2	5	12					
Ylivieska ..	—	22	—	22					

Yksityiskoteihin suoritettut hoitomaksut ovat vaihdelleet lasten iästä, hoitopaikasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y. m. asiaan vaikuttavista seikoista riippuen, kaupungissa 180 markasta 300 markkaan ja maaseutupaikissa 100 markasta 250 markkaan lasta kohden kuukaudessa, tehden keskimäärin lähes 2,160 markkaa vuodessa. Laskettuna tähän lisäksi vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoitokustannukset ja vaateavustukset, ovat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat 1,610 lasta tulleet maksamaan yhteensä ³⁾ 3,781,130: 53 markkaa eli keskimäärin 2,348: 53 markkaa kutakin lasta kohden.

Nuorisonhuolto-osasto. Toimintavuoden kuluessa on osastolle ilmoitettu koulusta poisjäämisen takia 416 lasta. Näistä palasi kansakouluun 98. Suoritettut tutkimukset osoittivat, että muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Siirtyneet toiseen kouluun	49
Olivat ansiotyössä	79
» muuttaneet paikkakunnalta	129
Oli kuollut	5
Sairauden takia	19
Esitetty otettavaksi lautakunnan hoitoon	25
Vanhempain tahdosta	2
Tuntematon syy	10
Yhteensä	318

Toimintavuonna oli osaston käytettävänä 7,500 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoidon

¹⁾ Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhoitoviranomaisten silmälläpidon alaisia. — ²⁾ Näistä jäljelle 246 lasta merkittyinä lautakunnan rekisteriin yksityisiin lastenkoteihin elätellee annetuiksi. — ³⁾ Köyhäinhoitolautakunnan maksukykyisiltä vanhemmilta takaisin perimää korvauserää ja valtiolta sotaorpojen hullosta saatua avustusta lukuunottamatta.

mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 212 lapselle meno- ja paluulippu.

Niille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseudulla, toimitti osasto kirjellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja, jossa työssä kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto ja yhdistys Koteja kodittomille lapsille antoivat hyväntahtoista apuansa. Kaikkiaan sai täten 259 lasta ilmaisen kesäviettopaikan. Kesäkoteihin lähetettyjen lasten ikä vaihteli 6—17 vuoteen; useimmat olivat yli 10 vuoden.

Osasto hoiti kertomusvuonnakin lautakunnan käytettäväksi luovutettua viljelysmaata Kumtähdessä, jonka kunnossapitoon lautakunnan menosääntöön oli hyväksytty 10,000 markan suuruinen määräraha. Tämä alue jaettiin viljelyspalstoina sellaisille huonoissa asunto-oloissa eläville köyhille perheille, joissa on useita lapsia, tarkoituksessa, että lapset auttamalla vanhempiaan näiden palstojen viljelemisessä ja hoidossa saisivat sopivaa kesäaskartelua raittiissa ulkoilmassa. Tällaisia palstoja jaettiin 101 kpl ja oli niitä saaneiden perheiden yhteinen lapsiluku 406. Tämän lisäksi seuraavat yhdistykset järjestivät yhteensä 251 lapselle kouluopettarhatoimintaa, jota osasto valvoi ja jota varten kaupunki myönsi avustusta: Helsingin opettajaliitto 104 suomenkieliselle lapselle; Finlands allmänna svenska folkskollärar- och lärarinneförening nimisen yhdistyksen Helsingin piiri 47 ruotsinkieliselle lapselle sekä Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys 100 kengänkiillottajapojalle. Niissä lapset viljelivät opettajan johdolla juurikasveja, vihanneksia ja kukkia saaden syksyllä sadon omakseen. Työn lomassa urheiltiin ja käytiin uimassa.

Valtuuston tarkoitukseen myöntämällä 12,500 markan määrärahalla järjesti nuorisonhuoltaja kaupungissa kesänsä viettäville nuoremmille lapsille kaksi leikkikenttää. Toinen kenttä sijaitsi Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla ja toinen Vallilassa Elimäenkadun vieressä, joissa kummassakin kaksi leikinjohtajaa oli toimessa kesäkuun 5 p:stä elokuun 5 p:än. Lasten lukumäärä nousi Eläintarhan kentällä 369:än, ollen keskimäärin 86 ja korkein määrä 186 lasta kutakin toimintapäivää kohden. Vallilan kentälle oli ilmoittautunut 294 lasta ja oli siellä keskimäärä 80 ja korkein määrä 181 kutakin päivää kohden. Leikkikenttien ohjelmissa oli erilaisia laulu- ja liikuntoleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi, satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y. m. s.

Alaikäisten katuammattilaisten toiminnan järjestely ja silmälläpito kuuluu nuorisonhuoltajan tehtäviin ja on hän tässä asiassa ollut yhteistoiminnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 229 poikaa, joista hyväksyttiin 94. Näistä oli kansakoulun läpikäyneitä 9, kansakoulussa vielä olevia 83 ja oppikoululaisia 2. Tämänkin toimintakauden aikana on nuorisonhuoltaja voinut todeta, että kengänkiillottajain käytös on ollut miltei moitteetonta. Ansiotoimintansa ohella ottivat nämä pojat ahkerasti osaa Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen heille järjestämään kasvitarihätyöskentelyyn sekä urheilukilpailuihin ja veneretkiin. Painotuotteiden myyjänä toimi Helsingissä viime vuonna ainoastaan 2 alaikäistä.

Milloin kerjääviä lapsia on tavattu kaupungilla tai niistä nuorisonhuolto-osastolle ilmoitettu, on nuorisonhuoltaja otettuaan selvää lasten kotioloista saattanut asian köyhäinhuoltoviranomaisten tiedoksi mahdollista avustuksen antamista varten. Muutamissa tapauksissa on epäkohta saatu autetuksi neuvottelemalla asianomaisten vanhempain kanssa.

Valtuuston päätöksen ja ohjesääntönsä määräysten mukaan tulee lastensuojelulautakunnan valvoa yksityistä lastensuojelutyyötä, mikäli sitä avuste-

taan kunnan varoilla. Tämä valvontatyö kuului lähinnä nuorisonhuolto-osastolle ja olivat sen silmälläpidon alaisina vuonna 1926, aikaisemmin selostetun puutarhatyöskentelyn ja leikkikenttätoiminnan lisäksi, seuraavat toimintahaarat: Helsingin nuorten naisten kristillisen yhdistyksen ylläpitämä tyttöjen työtupa; Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen työvälistystoimisto toimettomille pojille; Svenska kristliga föreningen av unga män nimisen yhdistyksen nuorisonhuoltoa tarkoittava toiminta; Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunnan ja Helsingforskreten av Finlands allmänna svenska folkskolläro- och -läroinnehörelsen nimisen yhdistyksen järjestämä lasten kesätoiminta; Valkonauhayhdistyksen lastenkoti; Helsingin poikakoti nimisen säätiön perustama ämmattioppilaskoti; Lasten työkotiyhdistyksen ylläpitämät päiväkodit; Helsingin rouvasväenyhdistyksen sekä sairaanhoitajarten T. Sainion ja H. Kivimäen lastenkoti; yhdistyksen Koteja kodittomille lapsille vastaanottokoti Huopalahdessa; Caritas nimisen lasten kesäsiirtola; Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osaston lasten kerhotyö; Helsingin kaupunkilähetysten ja Suomen lastenhoitoyhdistyksen lasten hyväksi harjoittama toiminta; Fredriksbergin lastenseimi; sekä Grankullan lastenhoito-opisto.

Näiden laitosten toimintaa on nuorisonhuoltaja valvonut ja havainnut, että niissä tehdään uhrautuvaa työtä lasten ja nuorison hyväksi.

Osastolle kuuluvain tehtävään lisäksi avusti nuorisonhuoltaja lastenhuolto-larkastajaa, suorittaen yksityisperheisiin sijoitettujen lasten hoidon tarkastuksen viidessä maaseutupitäjässä sekä toimittaen useita perunkirjoituksia.

Tulot ja menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot nousivat vuonna 1926 10,904,577: 82 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	722,992: 11
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulu-		
kodit	»	2,648,336: 70
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit.....	»	487,303: 55
Elätelleento ja jatko-opetus	»	4,123,428: 53
Toivolankoulukoti.....	»	824,009: 90
Pikkulastenkodit.....	»	911,954: 33
Aistiviallisten, tylsämielisten ja raajarikkoisten		
lasten opetus y. m.	»	79,008: 85
Muut lasten hoitokustannukset	»	86,586: 19
Maatilat	»	1)1,020,957: 66
	Yhteensä	Smk 10,904,577: 82

Rakennuskonttorin tilille on sitäpaitsi viety eräitä lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten uutisrakennus-, korjaus- y. m. kustannuksia, joista on saatu seuraavat tiedot:

Oulunkylän lastenkoti	Smk	25,252: 86
Kullatorpan »	»	52,135: 40
Toivolankoulukoti.....	»	69,228: 82
Vastaanottokoti	»	11,862: 76
Bengtsärin koulukoti	»	114,798: 68
Ryttylän »	»	65,645: 38
Toivoniemen »	»	40,649: 55
	Yhteensä	Smk 379,573: 45

1) Tästä siirrettiin määräraha, 54,000 markkaa, Toivoniemen navettarakennuksen korjauksia varten, seuraavaan vuoteen.

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat vuonna 1926 4,128,836: 94 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Koulukotien valtionapu	Smk	1,585,389: 30
Tuloja koulukotien oppilastoista.....	»	72,065: 42
Korvausta laitoksissa ja lastenkodeissa hoidetuista sekä elätelle annetuista lapsista	»	976,369: 20
Korvausta oppilaskodin hoidokeista	»	31,525: —
Bengtsärin tila	»	260,364: 85
Toivoniemen »	»	224,097: 30
Ryttylän »	»	160,154: 07
Toivolan »	»	177,900: 35
Luontoisetuja	»	640,971: 45
Yhteensä Smk		4,128,836: 94

Jos tulot vähennetään menojen kokonaismäärästä 11,284,151: 27 markasta jää kaupungin kustannuksiksi 7,155,314: 33 markkaa.

Koulukoteihin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa myöskin varastojen arvot ovat huomioonotetut, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maataloilille suorittamat vuosivuokrat, Bengtsäriin 52,800 markkaa, Toivoniemellä 35,000 markkaa, Ryttylässä 60,000 markkaa ja Toivolassa 40,000 markkaa eli yhteensä 187,800 markkaa siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamien pääomain korkojen korvaukseksi. Näiden siirtojen jälkeen jäi maataloustoiminnasta tilivuoden aikana voittoa Toivoniemellä 10,499: 25 markkaa ja Toivolassa 6,502: 28 markkaa, jota vastoin Bengtsärin maatalous tuotti 21,719: 89 markan ja Ryttylän maatalous 27,889: 48 markan suuruisen tappion, mikä aiheutui poikkeuksellisen huonosta heinä- ja ruissadosta sekä Ryttylässä lisäksi karjaa vaivanneesta luomataudista. Laitosten maatalouden yhteisestä tappiosta, 32,607: 84 markasta, saatiin valtiolta 40 % eli 13,043: 14 markkaa sekä sitäpaitsi maataloustilinpäätöksessä esiintymätön valtion osuus maataloustyönjohtajain palkoista, joten kaupungin rasitukseksi osoittautuva 19,564: 70 markan tappio on ainoastaan näennäinen.

Eri laitosten suoranaiset menot, ainoastaan luontoisedut poisluettuina, nousivat seuraaviin määriin:

	Lasta ja päivää kohti.	Lasta ja vuotta kohti.
Oulunkylän lastenkoti	Smk 27: 22	9,935: 29
Kullatorpan »	» 21: 60	7,883: 56
Toivolan koulukoti	» 21: 47	7,835: 19
Vastaanottokoti	» 23: 86	8,710: 12
Oppilaskoti	» 13: 77	5,027: 62
Bengtsärin laitos	» 28: 09	10,253: 31
Tavolan »	» 18: 99	6,931: 92
Ryttylän »	» 23: 25	8,485: 50
Toivoniemen »	» 21: 50	7,849: 23
Sjötörpin »	» 25: 19	9,196: 12
Vanjoen »	» 17: 17	6,267: 15
Kaikki Smk		23: 18 8,462: 07

Jos otetaan huomioon myöskin rakennuskonttorin kustannukset laitoksissa teetetyistä töistä, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohti kaikissa laitoksissa 25:27 ja lasta ja vuotta kohti 9,222: 28 markkaa.

Edelliseen vuoteen verraten saattaa havaita, että, syyskuun alussa lakkautettua Finbyn tyttölaitosta ja henkisesti vajakykyisten poikain huoltolaksi muutettua Tavolan koulukotia sekä Bengtsärin laitosta lukuunottamatta, kutakin oppilasta kohden tulevat päiväkustannukset pääkaupungin lastenhuoltolaitoksissa ovat kauttaaltaan jonkun verran alentuneet, mikä koulukoteihin nähden johtuu kertomusvuoden aikana niissä toimeenpannussa toiminnan keskityksestä.

Terveydenhoito. Koulukotien lääkäri, lääketieteellisensiaatti E. O. Lindén, ausui yleisenä mielipiteenä, että sittenkun Ryttylän koulukotiin saatiin uusi asuntolarakennus ja Tavolan koulukoti järjestettiin koulukodiksi henkisesti vajavaisille pojille, kehitys vuoden aikana on kulkenut suotuisaan suuntaan. Vanjoen koulukoti voitiin lakkauttaa siirtämällä oppilaat Ryttylään ja nämä älyllisesti heikot lapset saivat sopivan kodin Tavolassa, jossa opetus voitiin järjestää niiden henkisiä kehitysmahdollisuuksia vastaavalla tavalla. Toivolan koulukotiin otetut henkisesti vajavaiset lapset lähetettiin Tavolan koulukotiin, Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitokseen, Toivolan kasvatuslaitokseen Muhoksella ja Sortavalan tylsämielisten hoitolaan ja täten voitiin Toivolan tylsämielisten osasto lakkauttaa, kodille suureksi helpotukseksi ja näiden lasten henkiselle kehitykselle ja hoidolle hyödyksi.

On luonnollista, että Tavolan koulukoti heikkolahjaisia varten tulee edistämään henkisesti vajavaisten lasten kasvatusta ja kehitystä. Koulukoti on kuitenkin hyvin pieni, siinä kun on tilaa vain 15 hoidokille, eikä kaiken todennäköisyyden mukaan muutaman vuoden kuluttua voi ottaa vastaan kaikkia niitä lapsia, jotka olisivat sen kasvatuksen tarpeessa. Eri koulukodeissa, varsinkin Toivolassa, on hyvin monta lasta, jotka ovat liian vanhoja siirrettäviksi Tavolaan ja voidaan tuskin ajatella että Perttulan laitos vastaisuudessa voisi vastaanottaa niin monta lasta Helsingistä, kuin kertomusvuoden aikana. Tavolan koulukodissa vallitsevan tila- ja hoidon puutteiden vuoksi on tärkeätä, että sinne sijoitetut lapset ovat kehitysmahdollisia, mutta eivät henkisesti liian edistyneitä, sekä että lapsia, joilla on luonnevikoja, kaatuvatauti t. m. s. ei lainkaan sinne lähetetä. Laitoksen menestyksellisen työn takia olisi toivottavaa, että sisäänpääsyaatimukset tulisivat pääpiirteissään olemaan samat kuin Perttulan laitokseen. Tavolan vastaperustetulle koulukodille oli onneksi, että se sai aloittaa toimintansa verrattain pienellä oppilasmäärällä. Mitään vastaavaa laitosta tyttöjä varten ei, ikävä kyllä, ole.

Toinenkin ilahduttava edistysaskel vuoden varrella ansaitsee maininnan. Hampaidenhoito oli järjestetty siten, että Helsingin kunnallisen hammasklinikan hammaslääkäri ensin tarkasti eri koulukotien lapset hampaidenhoidon tarpeellisuuteen nähden ja sitten, jos syytä oli, lähetettiin lapset Helsinkiin saamaan hoitoa. Tämä vuosittainen hampaiden tarkastus ja hoito on poistanut aikaisemmin vallinneen epäkohdan. Ennenkuin lapset lähetetään koulukoteihin maaseudulle, tarkastetaan ja hoidetaan heidän hampaansa ja täten säästetään kallit matka- ja hoitokustannukset.

Maaliskuun 21, toukokuun 25, heinäkuun 25 ja syyskuun 12 p:nä kävi lääkäri Bengtsärin koulukodissa. Maaliskuun käynnin aikana todettiin 15 pojan potevan trachoomia, joista 10 oli vaikeammin sairastunut ja 5 lievästi. Eräs poika oli lähetettävä Hankoon saamaan hoitoa. Sairaajat pojat sijoitettiin samaan huoneeseen. Marraskuussa 1925 toimeenpannussa lääkärintarkastuksessa oli ainoastaan 8 sairastapausta todettu, joten siis kulkutauti oli levinnyt. Toukokuun käynnin aikana oli tapausten luku alentunut 7:än ja heinäkuun ja syyskuun käynneillä voitiin edelleenkin todeta parannusta tapahtuneen,

koska syyskuussa vain 1 poika oli taudin tartuttama. Hän oli 18 vuotias ja voitiin päästää pois koulukodista, mutta hänen hoitoaan jatkamaan silmäpoliklinikassa Helsingissä. Toukokuussa huomattiin lasten eräässä huoneessa Södergårdissa sairastavan syyhyä. Kun näitä lapsia oli lääkärin ohjeiden mukaan hoidettu, hävisi tarttuma, mutta ilmaantui taasen syksyllä. Syyskuussa tekemällään käynnillä määräsi lääkäri kaikki lapset uudelleen käsiteltäviksi, samoin vaatteet y. m. esineet, joita lapset olivat kosketelleet. Kihomatoa, sukkulamatoa ja lapamatoa oli myös havaittavissa; sairaiden lasten tuli saada sopivaa hoitoa. Satunnaisia vammoja hoidettiin ja yksi poika, joka sairasti akuuttista reumaattista sydäntulehdusta, lähetettiin maaliskuun käynnin jälkeen Hangon sairaalaan. Käynnillään toukokuussa havaitsi lääkäri pojan olevan verrattain terveen. Maaliskuussa todettiin sirkkojen hävinneen leipomosta, eikä torakoita pitkään aikaan nähdyn keittiössä ja pannuhuoneessa. Luteita oli nähty kahdessa työmiesten asumassa Södergårdin ullakkuhuoneessa ja myöhemmin myöskin siinä samassa Midgårdin huoneessa, jossa niitä aikaisemminkin oli ollut. Viimeksimainitusta huoneesta olivat ne syyskuussa hävinneet, mutta mainituissa ullakkuhuoneissa oli paneeli irroitettava, uusi täyte pantava lautaseinien väliin ja huone rikillä savutettava. Eräs poika, jolla oli ollut jouluna lomaa, toi mukanaan vaateitä, joita levisi hänen makuuhuoneessaan, mutta ne saatiin viikossa hävitetyiksi. Ensimmäisen käynnin aikana näytettiin leipää, jota oli leivottu riihikuivista rukiista ja josta oli valituksia tehty. Se oli tummahkoa ja hieman karvaan makuista. Osa pojista piti tätä muuta leipää parempana. Sitä ei voitu katsoa terveydelle vahingolliseksi, mutta sitä ei kuitenkaan annettaisi henkilökunnalle. Niille pojille, jotka siitä pitivät, annettaisiin sitä muun leivän lisäksi. Jäljelläoleva määrä oli 300 leipää. Tallin virtsakaivon ympärillä oleva alue ei ollut tyydyttävän siisti, ei myöskään keittiön lokaveden viemäri-laite. Sikäli oli kuitenkin edistytty, että oli saatu vesijohto Södergårdin rakennukseen. Terveydentila lasten keskuudessa oli tässä edellä mainituilla poikkeuksilla hyvä. Painonlisäys oli normaali, ruokajärjestystä vastaan ei ollut mitään muistuttamista, ei myöskään työjärjestystä vastaan. Vaatevarastot olivat hyvässä kunnossa ja riittävät, ja vuode- ja alusvaatteita muutettiin tyydyttävän usein. Mukavuuksilaitokset olivat hyvät ja terveydenhoidollisesti vaatimuksia vastaavat. Lääkärin käsityksen mukaan olisi toivottavaa, että kouluhuoneeseen hankittaisiin sähkövalo.

Lokakuun 24 p:nä käytiin Toivoniemen koulukodissa, jossa kaikki 39 lasta tarkastettiin. Heidän terveydentilansa oli kuluneena vuonna ollut hyvä ja oli sitä edelleenkin tarkastustilaisuudessa. Luteet, joita ennen oli ollut, olivat hävinneet. Kaikki kaakeliuunit oli edellisenä vuonna ja kertomusvuonna korjattu ja huoneet lienevät nyt lämpimiä. Ruokajärjestys oli vaihteleva, ruoka hyvää ja ravitsevaa, eikä työjärjestystä vastaan ollut mitään muistutettavaa. Liina- ja alusvaatteita sekä käsipyyhkeitä oli riittävästi ja muutettiin tyydyttävän usein. Sukkulamatoa ei tällä kerralla voitu havaita. Tytöt olivat iloisia ja tyytyväisiä ja heidän henkinen kehityksensä näytti normaalilta.

Lokakuun 31 p:nä käytiin Tavolan koulukodissa. Hoidokkeja oli siellä 12, joista kaksi lasta oli ylemmän kansakoulun II luokalla, yksi I:llä luokalla ja muut alemman kansakoulun kahdelle luokalle jakaantuneita. Viikkotunteja oli edellisillä 28, jälkimmäisillä 24. Työjärjestys sekä työnteon ja vapaa-ajan jako näyttivät olevan hyvin järjestetyt ja eivät voine antaa aihetta lapsien liikarasiitukseen. Pääpaino pantiin käytännölliseen kasvatukseen ja vähem-

mässä määrin tietopuolisen opin ja kirjoista saadun tietomäärän hankkimiseen. Alemman kansakoulun ja jos mahdollista ylemmän kansakoulun kahden ensimmäisen luokan kurssi on katsottava näille lapsille tyydyttäväksi. Ruoka oli vaihtelevaa ja runsasta ja sisälsi se rasvaa ja munanvalkuaista tyydyttävästi. Liina- ja pitovaatteita sekä jalkineita oli riittävästi. Lapset tekivät hyvin edullisen vaikutuksen. Eräissä näytti ympäristö, jossa olivat kasvaneet, vaikuttaneen estävästi heidän henkiseen kehitykseensä ja todennäköisesti saattaa joku heistä myöhemmin tulla siirretyksi johonkin ammattiopetuslaitokseen ja jotkut hitaammin kehittyneet ja henkisesti heikommat mahdollisesti sopimuspalkkiota vastaan hoidettaviksi lähistöllä.

Marraskuun 7 p:nä käytiin Ryttylässä. Uusi asuntolarakennus 58 oppilasta varten tarkastettiin ja havaittiin erinomaiseksi huoneineen 3—5 poikaa varten, valoisine, tilavine luokahuoneineen, ruokasaleineen, pesuhuoneineen j. n. e. Kaikki oli maalattu vaalein värein, siistiksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Rakennuksessa oli tilavat kellarit, vesijohto tarkoituksenmukaisine vesiposteineen, laitteineen juoksevaa juomavettä varten j. n. e., vaatteiden säilytys- ja kuivauspaikka, sairaiden eristys- ja kuivauspaikka, tilavat käytävät, päivähalli ja tilava ullakko. Vesiviemäri oli tarkoituksenmukainen, käymälä hyvin sijoitettu ja tilava ja rakennuksen ulkoasu hyvin miellyttävä. Urheilukentän paikka oli määrätty ja osittain tasoitettu. Muutaman päivän kuluttua lääkärinkäynnin jälkeen oli poikien määrä muuttanut uuteen asuntoonsa. Tarkastuksen aikana asuivat he jonkun verran ahtaasti ja väliaikaisesti m. m. voimistelusalissa. Lantasaäliö pari vuotta sitten rakennetun koulurakennuksen luona oli hyvin hoidettu ja erotettu aitauksella. Mitään haittaa ympäristöstä ei koulurakennuksella ollut.

Terveystila oli vuoden aikana ollut hyvä. Henkilökunnan keskuudessa oli ilmaantunut kaksi tulirokkotapausta ja koulukodin läheisyydessä oli tulirokko yleisesti raivonnut, mutta oppilaat olivat pelastuneet kulkutaudilta. Tarkastustilaisuudessa havaittiin pojat terveiksi ja heidän henkinen kehityksensä hyväksi. Muutamia kymmeniä struumalapotauksia voitiin kuitenkin todeta näiden lukumäärältään yli 100 lapsen joukossa, todennäköisesti johtuen juomavedestä. Vastaisuudessa oli kaikki juomavesi koetteeksi otettava uuden asuntolan luona olevasta uudesta kaivosta. Katsotaan nimittäin jodin puuttimisen juomavedestä voivan aiheuttaa struuman. Struuma poteville lapsille, jotka kaikki olivat olleet kodissa enemmän kuin vuoden ajan, määrättiin jodihoitoa. Ruokajärjestys oli hyvä ja vaihteleva, ja poikain painonlisäys normaali. Urheilua, leikkiä ja kehittäviä huveja oli työn lomassa. Maanviljelystyötä tehtiin ilmeisesti suurella harrastuksella ja oli sitä myöskin käytetty hyvinvoinnin ja kehityksen hyväksi. Syöpäläisiä ei ollut.

Joulukuun 5 p:nä toimitettiin Helsingin vastaanotto- ja ammattioppilaskodin terveydenhoidollinen tarkastus. Järjestystä ja siisteyttä oli havaittavissa kaikkialla, ruoka oli runsasta ja hyvää kokoonpanoon ja vaihtelevaisuuteen nähden. Vastaanottokodissa oli uudet pesuallat ja pesuhuone oli senvuoksi huomattavasti parantunut. Erityinen maitohuone oli myöskin. Vaatteita oli riittävästi ja alusvaatteita, lakanoita ja käsipyyhkeitä vaihdettiin tyydyttävän usein. Käymälä oli kylmä ja pakkasella saattoi käydä niin, että vesiklosetit eivät toimineet. Lasten lukumäärä vastaanottokodissa oli 34 ja tilaa oli tätä lukumäärää varten täysin riittävästi. Ammattioppilaskoti oli täynnä oppilaita. Luteita ei oltu siellä nähty. Terveystila vastaanotto- ja ammattioppilaskodissa oli vuoden aikana ollut melko tyydyttävä. Perttulan lasta lähetettiin vuoden 1925 lopussa yksi keuhkotautia sairastava poika,

joka kuitenkin pian sen jälkeen voitiin sijoittaa Humaliston sairaalaan. Sittemmin siirrettiin hänet Kivelän sairaalaan. Joulukuussa 1925 sairastui yksi poika ammattioppilaskodissa erääseen keuhkovikaan, jota epäiltiin tuberkuloosiksi, minkävuoksi hänet siirrettiin Marian sairaalaan, josta hänet kuitenkin keväällä voitiin terveenä laskea pois. Hän jätti sittemmin kodin. Tammikuussa tuli vastaanottokodin kouluosastolle Lohjan kouluparantolasta yksi lapsi, joka oli sairastunut keuhkotulehdukseen. Lapsi siirrettiin Marian sairaalaan ja sieltä parannuttua kotiinsa. Helmikuussa sairastui yksi lapsi punaiseen koiraan ja myöhemmin sairastui useita lapsia tähän tautiin. Sitäpaitsi hoidettiin vastaanottokodissa yhtä maaseudulta lähetettyä lasta, jossa oli lievä keuhkotulehdus. Maaliskuussa lähetettiin Ryttylästä yksi keuhkotautia sairastava poika; tämä siirrettiin Humaliston sairaalaan. Yksi poika ammattioppilaskodissa sairastui keuhkotulehdukseen ja huhtikuussa sairastui useita lapsia influenssaan. Yksi näistä sai keuhkotulehduksen ja lähetettiin Marian sairaalaan, josta hänet sittemmin terveenä poistettiin. Samaan aikaan sattui ammattioppilaskodissa kolme kaularöhhätapausta ja toukokuussa yksi vastaanottokodissa, jota paitsi yksi kaularöhhää sairastava lapsi lähetettiin sinne maaseudulta. Lokakuussa ilmaantui vastaanottokodissa jälleen yksi kaularöhhätapaus.

Joulukuun 19 p:nä toimitettiin Toivolan koulukodissa terveydenhoidollinen tarkastus. Siellä oli silloin 70 lasta. Terveydentila oli hyvä, 4 struumatapausta todettiin. Tautia eivät he kuitenkaan olleet saaneet koulukodissa ollessaan. Suurempi koulusali oli korjattu paremmaksi sikäli, että niiden kahden huoneen väliseinä, jotka salin muodostavat, oli kokonaan otettu pois. Koulusali oli vetoimen. Jos oppilaiden lukumäärä oli 40, niin on huoneen ilmavuus oppilasta kohden 4.5 m^3 ja pienemmässä, jos oppilaiden lukumäärä on 28, 3.82 m^3 , mikä on katsottava epätydyttäväksi. Suurempi koulusali on sopiva korkeintaan 30:lle ja pienempi korkeintaan 20:lle oppilaalle. Jokaista kohden tulee silloin ilmaa 5.41 m^3 ja 5.44 m^3 . Lehtola nimiseen huvilaan oli sijoitettu 18 lasta, useat heistä yökastelijoita. Päivähuoneessa oli ilmavuus lasta kohden 2.03 m^3 , ja kummassakin makuuhuoneessa 7.68 m^3 jokaista 18 lasta kohden. Näihin makuuhuoneisiin ei olisi talvisaikaan sijoitettava useampaa kuin korkeintaan 12 lasta, jotta jokaisen lapsen osalle tulisi ilmaa 11.55 m^3 , mikä ei suinkaan ole liian paljon meidän kylmässä ilmastossamme. Lehtolassa oli eteinen, jota myöskin käytettiin pesuhuoneena, pieni ja kylmä, eikä siinä ollut tulisijaa; ovi johti suoraan ulos. Märkiä jalkineita ja vaatteita oli kuivattava joko siinä tai pienessä päivähuoneessa. Viimeisen korjauksen jälkeen ei oltu havaittu luteita. Marttala-nimisessä huvilassa oli 25 lasta. Makuuhuoneissa oli ilmaa lasta kohden 8.91 m^3 ; sinne ei olisi sijoitettava enempää kuin 20 lasta, jotta ilmavuus lasta kohden olisi 11.04 m^3 . Mäntylä-nimiseen huvilaan oli otettu 27 lasta ja jokaista lasta kohden oli makuuhuoneessa ilmaa 8.63 m^3 , edellyttäen että myös keittiö luettiin makuuhuoneeksi. Samalla edellytyksellä olisi Mäntylään otettava korkeintaan 20 lasta. Metsolan ylemmän kerroksen suurempia tyttöjä varten voidaan ottaa korkeintaan 6 lasta. Koko laitokseen olisi näinollen talvisaikaan otettava korkeintaan 58 lasta varsinkin kun kodin samalla tulee olla vastaanottokotina. Koulukodissa olleeseen samaan aikaan muutamia kehityksessä jäljelle jääneitä vanhempia poikia joita käytettiin helppoon työhön, mikä soveltui heille erinomaisen hyvin; Marttalassa oli 4 henkisesti vajavaista tyttöä, joita ei voitu sijoittaa mihinkään muuhun Tavolassa olevaa poikain koulukotia vastaavaan laitokseen, sitäpaitsi oli siellä muutamia lapsia, joiden varpaat olivat kipeät. Yksi tyttö

oli pari viikkoa aikaisemmin lähetetty Marian sairaalaan, koska hän sairasti märkämyrkytystä, joka aiheutui hankautumasta isossa varpaassa. Käymälät olivat hyvässä kunnossa ja lantasaaliö kohtalaisen hyvä. Neljä vuotta sitten korjattu keittiö oli ahdas. Suunnitelma koko laitoksen uudelleenjärjestämiseksi oli toivottava. Sinne olisi saatava uudet suuremmat koulusalit, voimistelusalit, suurempi keittiö, kuivausullakko j. n. e. Järjestys ja siisteys oli täysin tyydyttävä, ruoka- ja työjärjestys samoin. Vaatevarastoa y. m. s. oli riittävästi. Tammikuussa ilmaantui yksi tulirokkotapaus, mutta tauti ei onneksi päässyt leviämään. Lapsi parantui kulkutautisairaalsassa. Huhtikuussa sairastivat useimmat hoidokit influenssaa; eräs lapsi sai jälkitautina keuhkotulehduksen ja toinen lapsi nivelreumatismiin. Suunnilleen samaan aikaan ilmaantui kulkutauti punainenkoira, johon taudille alttiit lapset sairastuivat. Lehtolan huvilassa sairastui toukokuussa yksi lapsi silmäkatarrin ja kun huvilassa silloin oli aivan liian paljon lapsia, oli tarpeellinen eristäminen tuskin toteuttavissa. Jonkun osastonhoitajattarista tulisi olla sairashoitoon perehtynyt.

Lääketieteellisensiaatti E. R. Granholm antoi seuraavan kertomuksen terveydentilasta pikkulastenkodeissa vuonna 1926:

Oulunkylän pientenlastenkodissa oli terveydentila kertomusvuoden kuluessa jokseenkin hyvä. Sattui vain muutamia harvoja vaikeampia sairaustapauksia. Kodissa sattuneet taudintapaukset käyvät selville seuraavasta yhdistelmästä:

	0—1 vuotiaita lapsia.	1—2 vuotiaita lapsia.	Yhteensä lapsia.
Äkillistä keuhko- ja suolikatarria.....	2	—	2
Influenssaa	2	2	4
Äkillistä henkitorvenkatarrin	3	1	4
Keuhkotulehdusta.....	2	1	3
Yhteensä	9	4	13

Veneeristen tautien osastolla oli hoidettavana 8 eri-ikäistä lasta, joilla oli synnynnäinen syfilis.

Kaikista sairaista lapsista lähetettiin 5 sairaalaan, niistä 3 alle 1 vuoden ja 2 lasta 1—2 vuotiaita. Vuoden varrella kuoli 2 lasta, nimittäin 1 lapsi keuhkotulehdukseen ja 1 lapsi synnynnäiseen syfilikseen. Iän mukaan jakautuivat kuolleet siten, että 1 lapsi oli alle 1 vuoden ja 1 lapsi 1—2 vuotias.

Kodissa hoidettujen lasten lukumäärä oli 108. Kun näistä kuoli kaksi oli siis kuolleisuusprosentti ainoastaan 1.85.

Myöskin Kullatorpan lastenkodissa oli terveydentila melko tyydyttävä, vaikka ehkei niin hyvä kuin Oulunkylän pientenlastenkodissa. Vaikeampiin tai tarttuviin tauteihin sairastuneet lapset lähetettiin sairaalaan ja näiden keskuudessa sattui 2 kuolemantapausta.

Taudintapaukset käyvät selville allaolevista luvuista:

Vihurirokkoa	7	Äkillistä keuhko- ja	Keuhkotulehdusta..	1
Äkillistä henkitor-		suolikatarria.....	Paiseita	1
venkatarrin.....	5	Keltatautia	Verenvähyyttä ..	1
Influenssaa	3	Nenädifteriaa	Yhteensä	28
Suuontelon tulehdusta	2	Korvatulehdusta ..		

Sairaista lapsista hoidettiin 7 sairaalassa; 2 lasta kuoli, toinen influenssaan ja toinen keuhkotulehdukseen.

VIII. Lastensuojelulautakunta.

Kodissa hoidettiin vuoden kuluessa 134 lasta. Kuolleisuusprosentti oli siis 1.49.

Syksyllä rokotettiin 23 lasta.

Lastensuojelulautakunnan valvonnan alla olevien 0—2 vuotiaiden lasten joukossa, jotka olivat äitiensä tai kasvatusäitiensä hoitamia, oli seuraavia tauteja:

	0—1 vuotiaita lapsia.	1—2 vuotiaita lapsia.	Yhteensä lapsia.
Henkitorvenkatarria	18	9	27
Äkillistä keuhko- ja suolikatarria.....	13	4	17
Riisitautia	7	5	12
Influensaa	5	4	9
Keuhkotulehdusta.....	4	4	8
Hinkuyskää	6	2	8
Rohtumaa	4	3	7
Vesirokkoa	4	2	6
Synnynnäistä heikkoutta	5	—	5
Spasmophiliaa	2	1	3
Synnynnäistä syfilistä	3	—	3
Korvatulehdusta	1	1	2
Paiseita	2	—	2
Vettä aivoissa	2	—	2
Kaularölkää	1	—	1
Keuhkotuberkuloosia	1	—	1
Vihurirokkoa	—	1	1
Yhteensä	78	36	114

Näistä lapsista kuoli 9, joista 5 keuhkotulehdukseen, 2 synnynnäiseen syfilikseen, 1 keuhkotuberkuloosiin ja 1 kaularölkään. Iän mukaan jakautuivat ne siten, että 8 lasta olivat alle 1 vuoden ja 1 lapsi 1—2 vuotias.

Gustaf ja Maria Hyvösen lastenkodin johtokunnan antama kertomus lastenkodin hoidosta ja hallinnosta vuonna 1926 oli seuraavansisältöinen:

Lastenkodin johtokuntaan kuuluivat tarkastajat M. Sillanpää puheenjohtajana sekä jäseninä ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger, suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne, lastentarhanjohtajat I. Poppius ja tuomari L. Silvenius. Johtokunta kokoontui tarpeen vaatiessa.

Lastenkodin johtajattarena oli sairaanhoitajat I. Siirala, jota avusti 4 lastenhoitajattaria. Syyskuun 1 p:stä oli sitäpaitsi yksi lastentarhanopettajat tuntiopettajattarena. Taloushenkilökuntaan kuului keittäjätär, siivoajat ja ompelijatär sekä 1 p:n kesäkuuta vakinainen pesijätär; mainitun ajankohdan jälkeen oli pesijätär työssä 8—10 päivää kuukaudessa päiväpalkalla.

Vuoden alussa oli kodissa 26 lastensuojelulautakunnan sinne sijoittamaa lasta. Vuoden kuluessa sai kaksi tyttöä kasvattikodin ja yksi lapsi, kodin nuorin, kuoli elokuussa; 7 uutta lasta vastaanotettiin ja oli suojattien lukumäärä vuoden lopussa 30, joista 12 tyttöä ja 18 poikaa. Hoitopäivien lukumäärä oli 10,192. 10 lasta kävi Eläintarhan kansakoulu.

Lastenkodin lääkäri lääketieteellisensiaatti R. Granholm antoi lasten terveydentilasta seuraavan selostuksen:

Lasten yleisvointi oli tyydyttävä kuten edellisenäkin vuonna, vaikkakin useita taudintapauksia sattui talvella ja keväällä, jolloin melkein kaikki lapset sairastuivat punaiseen koiraan ja influenssaan. Kesällä sattui muutamia anginatapauksia; samaan aikaan sairastui vuoden vanha lapsi yleiseen verenmyrkytykseen, johon hän sittemmin sairaalassa kuoli. Sairaustapaukset kodissa ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	Lapsia.		Yht.		Lapsia.		Yht.
	0—1 vuo- tiaita.	1—12 vuo- tiaita.			0—1 vuo- tiaita.	1—12 vuo- tiaita.	
Vihurirokko	4	22	26	Virtsarakon ja munuais- pikarin tulehdus	1	—	1
Influensa	6	14	20	Riisitauti	—	1	1
Angina	—	11	11	Vähäverisyys	—	1	1
Korvatulehdus	—	9	9	Keltatauti	—	1	1
Henkitorvikatarri	3	4	7				
Yleinen verenmyrkytys ..	1	—	1				
				Yhteensä	15	63	78

Suurta vaikeutta kodille tuotti se, että pihamaa on liian pieni, voidakseen olla lapsille sopivana leikkipaikkana. Kesäksi lähetettiin sentähden isommat lapset maalle, tytöt Knipnäsin kesäsiirtolaan Tammisaaressa ja pojat kansakoulunopettaja J. Hopeakosken poikakotiin Viitasaarella. Kodissa jäljellä olevat, alle 6 vuotiaat lapset vietiin toisinaan koko päiväksi Seurasaareen tai Kaivopuistoon.

Lastenkodin menot nousivat yhteensä 236,007: 49 markkaan, jaettuna seuraavasti:

	Smk.		Smk.
Palkkoja	99,726: —	Lämpö ja valo	19,101: 10
Talousmenoja	77,420: —	Määrärahoja	14,021: 99
Vaatus	15,779: 95		
Kalusto	9,958: 45	Yhteensä	236,007: 49

Lasten elatusavuiesta kertyi 83,716 markkaa ja henkilökunta maksoi luontaiseduistaan 38,970 markkaa. Bruttomenot lasta ja päivää kohti nousivat 23:16 markkaan sekä menot, edellämäinitut tulot vähennettyinä, 11:12 markkaan.

IX. Kaupunginkirjasto.

Kaupungin kirjaston hallituksen kertomus vuodelta 1926 ¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Hallituksen kokoonpano. Kirjaston hallitukseen kuuluivat vuonna 1926 filosofiantohtori A. H. Bergholm, puheenjohtajana, professori H. Bergroth, varapuheenjohtajana, ylim. professori V. Voionmaa, filosofiantohtori G. Schau-
man ja kivityömies V. J. Huuskonen. Vuoden päättyessä erosi professori Berg-
roth hallituksesta, jonka jäsenenä hän vuodesta 1908 lähtien oli toiminut suu-
rella harrastuksella ja asiantuntemuksella. Hallitus kokoontui vuoden var-
rella 7 kertaa.

Henkilökunta. Ylemmän palkkaluokan amanuenssinvirkaan, joka neiti E. Hertzin edellisen vuoden lopulla sattuneen kuoleman johdosta joutui avoi-
meksi, nimitettiin helmikuun 8 p:nä ylimääräinen apulainen I. Silvo. Käpylän
haaraosaston hoitajaksi otettiin toukokuun 29 p:nä ylioppilas H. Huttunen,
joka astui virkaansa heinäkuun 1 p:nä.

Käpylän haarakirjasto, jonka perustamisesta valtuusto oli edellisenä
vuonna tehnyt päätöksen, avattiin yleisölle syyskuun 1 p:nä. Haarakirjasto,
jossa on lainausosasto ja lukuhuone, sijaitsee eräässä Käpylän urheiluyhdistyk-
selle kuuluvassa, Vipusentien varrella olevassa rakennuksessa. Se oli avoinna
samoihin aikoihin kuin Töölön ja Hermannin pienet haarakirjastot. Alusta al-
kaen on uuden haarakirjaston liike ollut vilkasta.

Työskentely parempien ja tilavampien huoneistojen hankkimiseksi pie-
nille haarakirjastoille jatkui menestyksellisesti. Hermannin haarakirjastolle
valtuusto päätti lunastaa huoneiston Asunto-osaakeyhtiö Sturen Sammatintien
varrella olevasta uutisrakennuksesta, ja rahatoimikamari antoi kaupungin
rakennuskonttorin tehtäväksi, tämän laatiessa Käpylän kansakoulutalon pii-
rustuksia, varata rakennukseen huoneisto paikkakunnalla toimivalle haarakir-
jastolle.

Satuiltoja, joita lapset ovat suuresti suosineet, järjestettiin kuten edelli-
senäkin vuonna talvella, keväällä ja syksyllä; pääkirjastossa yksi suomalainen
ja yksi ruotsalainen joka viikko, Kallion haarakirjastossa kaksi tai kolme
suomalaista ja yksi ruotsalainen joka kuukausi.

Kirjoista sokeille niminen yhdistys, joka tänäkin vuonna sai kunnalta
raha-avustusta yleishyödyllisten yritysten ja laitosten kannattamiseksi vara-
tusta määrärahadista, oli samoin kuin lähinnä edellisenäkin vuonna kirjasto-
hallituksen valvonnan alainen avustuksen käyttöön nähden. Yhdistys on vuo-
den kuluessa työskennellyt menestyksellisesti ja käyttänyt avustuksen tar-
koituksenmukaisesti ja tunnollisesti.

Kirjastonhoitaja teki kunnalta saamansa apurahan turvin kesällä opinto-
matkan Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan. Matkakertomus annettiin rahatoimi-
kamarille ja kirjastohallitukselle.

¹⁾ Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa
ovat julkaistuna Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1927.

Lainausliike. Lainausosastoissa lisääntyi liike vuoden varrella huomattavasti, etenkin pääkirjastossa. Päivittäiseen lainausaikaan nähden tehtiin vain sellainen muutos, että pääkirjaston lasten ja nuorisoin osasto huhtikuun 1 p:stä lukien pidettiin kaikkina arki-iltoina avoinna klo 1—3 ja 5—8. Lainauspäivien lukumäärä oli pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa 343, Töölön ja Hermannin haarakirjastoissa 303 ja Käpylän haarakirjastoissa 118. Viimeisin mainittu haarakirjasto oli toiminnassa ainoastaan 4 kuukautta.

Kirjalainojen lukumäärä vuosina 1926 ja 1925 oli seuraava:

	1926.	1925.
Pääkirjastossa	417,322	390,265
Kallion haarakirjastossa	203,782	203,945
Töölön »	29,923	30,377
Hermannin »	27,181	26,911
Käpylän »	7,353	—
Yhteensä	685,561	651,498

Lainain keskimäärä lainauspäivää kohti oli pääkirjastossa 1,217 (1,183 v. 1925), Kallion haarakirjastossa 594 (618 v. 1925), Töölön haarakirjastossa 99 (102 v. 1925), Hermannin haarakirjastossa 90 (91 v. 1925) ja Käpylän haarakirjastossa 62 eli yhteensä 2,062 (1,994 v. 1925). Suurin määrä päivässä annettuja lainoja oli 3,544.

Aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen kirjalainojen välinen suhde käy selville seuraavasta taulusta:

	Kirjalainoja aikuisille.		Kirjalainoja lapsille.		Yhteensä.
	Luku.	%.	Luku.	%.	
Pääkirjasto	319,889	76.7	97,433	23.3	417,322
Kallion haarakirjasto	121,663	59.7	82,119	40.3	203,782
Töölön »	15,198	50.8	14,725	49.2	29,923
Hermannin »	12,258	45.1	14,923	54.9	27,181
Käpylän »	3,834	52.1	3,519	47.9	7,353
Yhteensä	472,842	69.0	212,719	31.0	685,561

Aikuisille annettujen lainojen prosenttiluku oli kertomusvuonna 69.0 mutta 66.5 vuonna 1925 ja lapsille ja nuorisolle annettujen lainojen prosenttiluvut 31.0 ja 33.5. Aikuisten lainaus lisääntyi niinmuodoin tuntuvasti, kun taas lapsille ja nuorisolle annetut lainat jonkun verran vähenivät. Jo useina edellisinä vuosina lainausliikkeessä havaittavissa ollut, aikuisten lainauksen eduksi tapahtunut muutos jatkui siis varsin huomattavasti.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulu:

	Suomenkielinen kirjallisuus.		Skandinavian kirjallisuus.		Saksan-, ranskan- ja englanninkiel. kirjallisuus.		Yhteensä.
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	
Pääkirjasto	189,895	45.5	213,765	51.2	13,662	3.3	417,322
Kallion haarakirjasto	169,570	83.2	34,212	16.8	—	—	203,782
Töölön »	17,228	57.6	12,695	42.4	—	—	29,923
Hermannin »	18,566	68.3	8,615	31.7	—	—	27,181
Käpylän »	6,389	86.9	964	13.1	—	—	7,353
Yhteensä	401,648	58.6	270,251	39.4	13,662	2.0	685,561

Kaikilla lainausosastoilla vuonna 1925 lainaksi annettujen suomenkielisten kirjain prosenttiluku oli 58,6, skandinavisten 39,6 ja muunkielisten 1,8. Vieraskielisen kirjallisuuden lainaus siis suhteellisesti hiukan lisääntyi, jota vastoin skandinavisen kirjallisuuden lainaus samassa määrin väheni koko lainausliikkeeseen nähden.

Kertomus- ja romaanikirjallisuuden sekä muun kirjallisuuden lainauksen välistä suhdetta valaisee seuraava taulu, jossa myös on otettu huomioon vanhemmille ja nuoremmille henkilöille annettujen lainain välinen ero.

	Kirjalainoja aikuisille.				Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.				Kaikki kirjalainat.			
	Romaani- kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Kertomus- kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Romaani- ja kertomus- kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Pääkirjasto.....	211,126	66.0	108,763	34.0	66,905	68.7	30,528	31.3	278,031	66.6	139,291	33.4
Kallion haarakirjasto.	82,808	68.1	38,855	31.9	61,512	74.9	20,607	25.1	144,320	70.8	59,462	29.2
Töölön »	11,511	75.7	3,687	24.3	11,931	81.0	2,794	19.0	23,442	78.3	6,481	21.7
Hermannin »	8,747	71.4	3,511	28.6	11,773	78.9	3,150	21.1	20,520	75.5	6,661	24.5
Käpylän »	2,238	58.4	1,596	41.6	2,407	68.4	1,112	31.6	4,645	63.2	2,708	36.8
Yhteensä	316,430	66.9	156,412	33.1	154,528	72.6	58,191	27.4	470,958	68.7	214,603	31.3

Verrattaessa näitä lukuja vuoden 1925 tietoihin, jolloin 69,2 % kirjalainoista oli romaani- ja kertomuskirjallisuutta ja 30,8 % muuta kirjallisuutta, käy selville, että tietokirjallisuuden lainaus lisääntyi suuremmissa määrin kuin romaani- ja kertomuskirjallisuuden lainaaminen. Tämä lisääntyminen johtui yksinomaan lasten ja nuorison lainaamasta tietokirjallisuudesta. Samalla kuin aikuisille lainatun romaani- ja muun kirjallisuuden välinen suhde pysyi muuttumattomana, oli lapsille ja nuorisolle lainatun kertomuskirjallisuuden prosenttiluku 72,6 oltuaan 73,8 v. 1925 ja muun kirjallisuuden 27,4 oltuaan 26,2 v. 1925. Lasten ja nuorison lainauksessa esiintynyt, aikaisemmin mainittu vähennys kohdistui vain kertomuskirjallisuuteen; muun kirjallisuuden lainaus lisääntyi jonkun verran kirjalainojen absoluuttiseen lukumääräänkin nähden. Huomattavan korkea oli tietokirjallisuuden lainausprosentti 36,8 uudessa Käpylän haarakirjastossa.

Kirjavaraston eri osastoista lainattujen niteiden luku pääkirjastossa ja haaraosastoissa käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Pää- kirjasto.	Kallion haara- kirjasto.	Töölön haara- kirjasto.	Herman- nin haara- kirjasto.	Käpylän haara- kirjasto.	Yhteen- sä.	0/0.
I. Uskontoa	3,327	1,537	63	93	21	5,041	0.7
II. Historiaa, arkeologiaa ja elämäkertoja.....	33,355	14,808	2,108	1,952	925	53,148	7.8
III. Maantietoa, antropologiaa, matka- ja kansanelämäkuvauksia	19,697	9,705	1,628	1,351	765	33,146	4.8
IV. Romaan., kertom. j. satuja	278,031	144,320	23,442	20,520	4,645	470,958	68.7
V. Runoja, näytelmiä, albumeja sekä kirjallisuuden- ja taiteenhistoriaa	27,981	12,305	983	1,264	320	42,853	6.3
VI. Luonnontiedettä, matematiikkaa, lääketiedettä ja teknologiaa ..	20,567	8,809	832	701	266	31,175	4.5
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	8,957	3,442	134	321	92	12,946	1.9
VIII. Kielitiedettä	6,609	1,393	118	174	51	8,345	1.2
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, kirja- ja kirjastotied., urheilua sekä muita ja sekal. ain.	18,798	7,463	615	805	268	27,949	4.1
Yhteensä	417,322	203,782	29,923	27,181	7,353	685,561	100.0

Vertailu vuoden 1925 lainaukseen osoittaa, että kirjallisuusosastoista III, V, VII ja IX annetut lainat ovat suhteellisesti lisääntyneet, mutta II, IV ja VI kirjallisuusosastoista otetut lainat suhteellisesti vähentyneet, kun taas I ja VIII osastoihin kuuluvan kirjallisuuden lainausta koskevat prosenttiluvut ovat pysyneet muuttumattomina.

Kirjakokoelmia annettiin lainaksi Bengtsårin ja Ryttylän koulukoteihin, Fylygian päiväkotiin ja raajarikkoisten työkouluun.

Vuoden kuluessa lainaksi annetuista kirjoista on 235 palauttamatta, näislä oli 189 lainattu pääkirjastosta, 37 Kallion haarakirjastosta, 6 Töölön haarakirjastosta ja 3 Hermannin haarakirjastosta.

Kirjastosta sai kotilainoja kaikkiaan 27,908 henkilöä. Näistä oli 6,252 uusia lainaajia. Seuraavassa taulussa esitetään lainaajia koskevia tietoja:

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Kaiken kaikkiaan.
	Ruumiillis. työntekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruumiillis. työntekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
<i>Henkilöt, jotka ovat lainanneet pääasiassa suomenkielistä kirjallisuutta.</i>										
Pääkirjasto	1,727	1,356	3,083	1,399	1,530	2,929	1,233	671	1,904	7,916
Kallion haarakirjasto ..	1,426	570	1,996	1,154	777	1,931	1,170	924	2,094	6,021
Töölön ” ..	140	52	192	132	56	188	226	102	328	708
Hermannin ” ..	158	16	174	92	20	112	234	132	366	652
Käpylän ” ..	69	37	106	19	59	78	113	69	182	366
Yhteensä	3,520	2,031	5,551	2,796	2,442	5,238	2,976	1,898	4,874	15,663
<i>Henkilöt, jotka ovat lainanneet pääasiassa ruotsinkielistä kirjallisuutta.</i>										
Pääkirjasto	1,259	2,320	3,579	924	3,826	4,750	1,028	644	1,672	10,001
Kallion haarakirjasto ..	247	172	419	175	294	469	279	207	486	1,374
Töölön ” ..	98	54	152	80	68	148	152	98	250	550
Hermannin ” ..	68	12	80	32	15	47	53	61	114	241
Käpylän ” ..	9	10	19	1	25	26	19	15	34	79
Yhteensä	1,681	2,568	4,249	1,212	4,228	5,440	1,531	1,025	2,556	12,245
<i>Kaikkiaan lainaajia.</i>										
Pääkirjasto	2,986	3,676	6,662	2,323	5,356	7,679	2,261	1,315	3,576	17,917
Kallion haarakirjasto ..	1,673	742	2,415	1,329	1,071	2,400	1,449	1,131	2,580	7,395
Töölön ” ..	238	106	344	212	124	336	378	200	578	1,258
Hermannin ” ..	226	28	254	124	35	159	287	193	480	893
Käpylän ” ..	78	47	125	20	84	104	132	84	216	445
Yhteensä	5,201	4,599	9,800	4,008	6,670	10,678	4,507	2,923	7,430	27,908

Lainaaajien lukumäärä vuonna 1925 oli 25,964, joista 14,425 lainasi pääasiallisesti suomenkielistä, kun taas 11,539 lainasi paraastaan ruotsinkielistä ja ulkomaista kirjallisuutta. Pääasiallisesti suomenkielistä kirjallisuutta lainaneiden henkilöiden lisäys oli hiukan suurempi kuin etupäässä ruotsinkielistä ja ulkomaista kirjallisuutta lainanneiden. Aikuisten ja nuorten lainaajien välinen suhde muuttui vähäisessä määrin aikuisten eduksi. Ruumiillisen työn tekijöi-

hin kuuluvien ja muiden lainaajien välinen suhde pysyi jokseenkin muuttumattomana.

Lukusalit. Pääkirjastossa olivat opintosali, sanomalehtisali ja lasten lukusali avoinna 356 päivää, jota vastoin yleinen lukusali, joka korjauksen takia pidettiin suljettuna kesäkuun 19—22 p:nä, oli avoinna 352 päivää.

Kallion haarakirjastossa oli lasten lukusali kunnallisten vaalitoimitusten vuoksi suljettuna yhden päivän sekä huhti- että lokakuussa. Samoin kuin edellisinä vuosina oli tämä lukusali kesäkuukausina suljettuna myöskin sunnuntaisin ja juhlapäivinä. Se oli siten avoinna vain 341 päivää, jota vastoin haarakirjaston sanomalehtisali oli avoinna 356 ja aikuisten lukusali 355 päivää. Töölön ja Hermannin haarakirjastojen lukuhuoneet ja Perämiehenkadun varrella oleva lukuhuoneisto olivat yleisölle avoinna 356 päivää. Vastaperustetun Käpylän haarakirjaston lukuhuone oli avoinna 119 päivää.

Päivittäiseen aukioloaikaan nähden tehtiin vain sellainen muutos, että Töölön ja Hermannin haarakirjastojen sekä Perämiehenkadun lukuhuoneiston sanomalehtihuoneet pidettiin avoinna klo 10 a. p.—9 i. p. (sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 8 i. p.), s. o. päivittäin kaksi tuntia kauemmin kuin ennen. Käpylän haarakirjaston lukuhuone oli avoinna samoihin aikoihin päivässä kuin pienempien haarakirjastojen lukuhuoneet.

Käynnit lukusaleissa ja lukuhuoneissa laskettiin tänä vuonna myöskin pienemmissä haarakirjastoissa. Kuitenkin on huomautettava, että merkitty käyntimäärä pienempien haarakirjastojen lukuhuoneissa, samoin kuin pääkirjaston ja Kallion haarakirjaston sanomalehtisaleissa saatu luku ei ole täysin tarkka, koskapa käynnit merkitsee mekaaninen laskukoke, joka osoittaa, montako kertaa lukuhuoneen ovi avautuu, jolloin useita henkilöitä voi samalla kerralla tulla tai poistua.

Lukusalikäyntien määrä oli seuraava: pääkirjastossa 383,561 (349,233 v. 1925), Kallion haarakirjastossa 224,968 (237,800 v. 1925), Töölön haarakirjastossa 76,223, Hermannin haarakirjastossa 55,793, Käpylän haarakirjastossa 5,690 ja Perämiehenkadun lukuhuoneistossa 90,727. Kirjaston lukusaleissa ja lukuhuoneissa oli käyntejä kaikkiaan 836,962.

Lukusalikäyntien päivittäinen keskimäärä oli pääkirjastossa 1,080, oltuaan 1,006 vuonna 1925, Kallion haarakirjastossa 639, oltuaan 689 vuonna 1925, Töölön haarakirjastossa 214, Hermannin haarakirjastossa 157, Käpylän haarakirjastossa 48, Perämiehenkadun lukuhuoneistossa 255 ja koko kirjastossa 2,393.

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli lukusaleissa ja lukuhuoneissa yleisön käytettävissä pääkirjastossa 264 aikakauslehteä (346 kpl) ja 71 sanomalehteä (90 kpl), Kallion haarakirjastossa 102 aikakauslehteä (138 kpl) ja 36 sanomalehteä (46 kpl), Töölön haarakirjastossa 36 aikakauslehteä (40 kpl) ja 18 sanomalehteä (23 kpl), Hermannin haarakirjastossa 32 aikakauslehteä (34 kpl) ja 15 sanomalehteä (19 kpl), Käpylän haarakirjastossa 31 aikakauslehteä (33 kpl) ja 13 sanomalehteä (16 kpl) sekä Perämiehenkadun lukuhuoneistossa 36 aikakauslehteä (38 kpl) ja 16 sanomalehteä (26 kpl).

Kirjavarasto käsitti tammikuun 1 p:nä 1926 130,290 nidettä. Vuoden varrella poistettiin 3,351 ja hankittiin 14,299 uutta nidettä, niin että kirjavarasto joulukuun 31 p:nä käsitti 141,238 nidettä. Kirjastoon hankittiin harvinaisen paljon uusia kirjoja — 14,299 nidettä — mikä johtui korotetusta kirjallisuusmäärärahasta ja uuden haarakirjaston perustamisesta Käpylään, jota tarkeitusta varten myönnettiin erikoinen määräraha. Kuluneita kirjoja poistettiin jonkun verran enemmän kuin ennen.

Kirjalahjoja ovat antaneet kirjastolle varatuomari H. J. Boström, rouva G. Collan, Ranskan ministeri M. de Coppet, herra R. Forsén, haarakirjastonhoitaja E. Grönroos, kirjailija F. Guggenberger, kirjailija A. Härnelius, opettaja V. Kannas, amanuessi E. Kytömaa, insinööri J. Lehtisen kuolinpesä, kenraalinrouva A. Lundgren, professori A. Nyström, kustannusosakeyhtiö Otava, vapaaherratar H. Palmén, »Pro jure nationum»-yhdistys Suomessa, Puolan Helsingissä oleva lähetystö, amanuessi E. Salovius, H. Schildtin kustannusliike, rouva A. Sternberg, neili N. Timroth, Tuberkuloosin vastustamisyhdistys ja Valtioneuvoston julkaisuvarasto.

Kirjasto sai myöskin korvauksetta vastaanottaa julkaisuja, joita olivat toimittaneet Aarhusin valtionkirjasto, Ahvenanmaan maakuntalautakunta, Bergenin yleinen kirjasto, Deichmanin kirjasto Oslossa, Osuusliike Elanto, Helsingin kaupungin tilastokonttori, Helsingin säästöpankki, Helsingin teknillinen opisto, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto, Kirjoja sokeille niminen yhdistys, Pelastusarmeija, Porin kaupunginkirjasto, postisäästöpankkihallitus, Ruotsalaisen kirjallisuuden seura Suomessa, Ruotsin kouluhallituksen kirjastokonsulentit, Suomen eduskunta, Suomen matkailijayhdistys, Suomen ruotsalainen Marttayhdistys, Tampereen rahatoimikamari, Tukholman työläiskirjasto, Turun kaupungin rahatoimikamari, Turun suomalainen yliopisto, Valtion kirjastotoimisto, Viipurin kaupungin kirjasto, Viipurin kaupungin rahatoimikamari sekä seuraavien aikakaus- ja sanomalehtien toimitukset: »Bank of Finland», »Barnens missionstidning», »Den lilla djurvännan», »Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kuukauslehti», »Hufvudstadsbladet», »Industritidningen», »Kirjatyö—Bokarbete», »Kraft och drift», »Kuljetustyöläinen», »Kutomotyöläinen», »Labor», »Lasten lähetyslehti», »Missionstidning för Finland», »Mondo», »Peruskivi», »Pieni eläinystävä», »Puutyöläinen», »Rakentaja», »Rauhan sanomia», »Sirkka», »Sosialinen aikakauskirja—Social tidskrift», »Suomen lähetyssanomiat», »Suomen teollisuus—Finlands industri», »Svensk världspraktidning», »Svenskbygden», »Talonmistajain lehti», »Teollisuuslehti», »Valokuvaus», »Viikkosanomat», »Vårtecken» ja »Ylioppilaslehti».

Painosta julkaistiin vuonna 1925 kirjastoon hankitun suomenkielisen kirjallisuuden luettelo, vuosina 1924—25 kirjastoon hankitun ruotsinkielisen ja ulkomaisen kirjallisuuden luettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1925.

Tulot. 41,608 tapauksessa velvoitettiin lainanottajat maksamaan sakkoja, joita kertyi kaikkiaan 32,208: 85 markkaa, 2,179 suomenkielistä kirjalueteloa myytiin kaikkiaan 3,892: 15 markasta, 770 ruotsinkielistä luetteloita 2,115: 90 markasta ja 37 vieraskielisen kirjallisuuden luetteloita 74 markasta. Eräytyneistä vakuuksista kertyi 2,908 markkaa ja vanhojen sanomalehtien y. m. myynnistä kertyi 4,524: 70 markkaa. Tuloja oli kaikkiaan 45,723: 60 markkaa.

Kadonneitten ja vahingoittuneiden kirjain korvausrahoja kertyi 2,696: 15 markkaa. Näillä varoilla ostettiin kirjallisuutta 2,628: 90 markan arvosta. Säästöä vuoteen 1927 jäi täten 67: 25 markkaa.

*Menot*¹⁾ ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu laitokselle myönnetty määrärahat:

¹⁾ Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutuksesta aiheutuneet kulut.

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkat, palkkiot ja sairasapu	1,238,908: —	1,212,550: —
Kirjallisuus	375,000: —	374,977: 32
Painatus- ja sidontakulut	233,476: 93	1) 212,395: 95
Kalusto	25,000: —	23,952: 90
Vuokrat	70,800: —	70,800: —
Lämpö ja valo	125,000: —	122,293: 86
Puhtaanapito ja vedenkulutus	25,910: 40	25,910: 40
Tarverahat	20,089: 60	20,014: 64
Käpylän haarakirjaston perustaminen	74,000: —	73,882: 79
» » voimassapito	41,000: —	40,695: 76
	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	2,229,184: 93	2,177,473: 62

1) Tähän sisältyy vuodesta 1925 siirtynyt erä 8,476: 93 markkaa; 21,080: 98 markkaa poisluettuna, mikä määrä siirtyi vuoteen 1927.

X. Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastajan maistraatille toiminnastaan vuodelta 1926 lähetetty kertomus oli seuraavansisältöinen:

Rakennustoiminta oli vuonna 1926, kuten odotettavissa oli, sangen vilkasta. Vuoden varrella valmistuneiden asuinhuoneiden luku oli 8,996, niistä 2,908 keittiötä. Kysymyksessä olevaa rakennustoimintaa harjoitettiin etupäässä kaupungin Töölöstä ja Sörnäsistä rakennettaviksi luovuttamalla uusilla asuntoalueilla.

Ylläolevasta käy selville, että rakennustarkastuskonttorin työtaakka oli sangen raskas. Vuoden varrella toimittivat tarkastajat ja insinöörit 2,756 tarkastusta, jota paitsi rakennustarkastaja ja avustava rakennustarkastaja toimittivat useita tarkastuksia sekä rakennusaikana että sitten kun asianom. rakennustyöt olivat loppuunsaoritetut. Lähetettyjen kirjeiden ja läheteiden luku oli 684 ja kustannusarvioiden luku 334, jotapaitsi rakennustarkastaja ja rakennusinsinööri laativat useita katselmuskirjoja yksityisten henkilöiden haluamista tarkastuksista eri osissa kaupunkia. Vuoden kuluessa tarkastettiin lopullisesti 124 uudisrakennusta ja käsiteltiin piirustukset seuraavia rakennusyrityksiä varten: 154 suurempaa uudisrakennusta, 20 pienempää uudisrakennusta, 26 uudistus-, kohottamis- ja sisä rakennusta sekä 114 rakennusmuutosta. Uudisrakennusten, joiden piirustukset hyväksyttiin, kuutiosisällys oli yhteensä 1,227,833 m³. Rakennustarkastukselle kuuluvista toimituksista kannettiin 352,498: 85 markkaa.

Huoneistojen suuruuden mukaan jakaantuivat vuoden varrella valmistuneet huoneet seuraavasti:

Huoneita huoneistoa kohti.	Huoneistoja.	Huoneita.	Huoneita huoneistoa kohti.	Huoneistoja.	Huoneita.
1	702	702	5	224	1,120
2	1,187	2,374	Useampia kuin 5 huonetta	253	1,660
3	702	2,106			
4	253	1,012			
				<u>Yhteensä</u>	<u>3,321</u>
					8,974

Hotelli- ja konttori y. m.	
huoneita	22
<u>Yhteensä</u>	<u>8,996</u>

Uudishuoneistoista oli suurin osa eli 78.0 % 1—3 huoneen suuruisia ja kaikista uusista huoneista kuului 57.7 % samaan pienten asuntojen ryhmään.

Rakennusjärjestys. Voimassaolevaa rakennusjärjestystä tarkastamaan asetettu komitea oli lukuisten kokousten jälkeen lopullisesti selvittänyt teh-

tävän, mutta päätti odottaa asemakaavalainsäädännön ja maan kaupunkien uudisrakennusjärjestyksen lainlaadinnan lopullista vahvistamista, ennenkuin se lähettää ehdotuksensa maistraatille.

Betonkityöt. Betonki- ja rautabetonkitöiden teettämisestä rakennuspaikalla laati maistraatin tarkoitusta varten asettama komitea erikoisen tärkeitä määräyksiä, jotka vuoden varrella vahvistettiin. Varsinkin syksyn ja syksytalven kuluessa käynnissä olevaa intensiivistä rakennustoimintaa varten laadittiin määräyksiä, jotka takaavat korkean rakentamistason myöskin kylmänä aikana rakennetuille taloille.

Rakenteet, julkisivut ja kaavat. Rakennustarkastuskonttorin insinööriosasto rupesi kertomusvuonna tarkastaessaan rakennuslaitteita vaatimaan normaali sydänmuurin teettämistä betonkipilarijärjestelmän sijasta, mikä viimeksimainittu hyväksyttiin ainoastaan kellari- ja pohjakerroksia varten. Tämän kautta saavutetaan se etu, että aikaisemmin yleisesti esiintyvät halkeamat rakennettaessa runsaasti käytetyssä jatkuvassa palkkijärjestelmässä voidaan välttää. Sitäpaitsi laadittiin kieltö, että ohuisiin väliseiniin ei saa asettaa 7—12 sm paksumia pääkannattajia, näiden kannattajien tulee olla määrättyssä suhteessa palkkien jänneväliin ja vahvuuteen. Näiden toimenpiteiden kautta parani kaupungissa käytännössä oleva rakennusjärjestelmä huomattavasti, ja rakentamistaso kohosi kestävyysuhteessa.

Sittenkuin maaherran, maistraatin ja rakennustarkastuskonttorin välillä tehdyn sopimuksen kautta sallittua rakennuskorkeutta oli lisätty metrillä, olivat pulakautena esiintyneet mansardi- ja ullakkokerrokset melkein kokonaan hävinneet. Tästä oli seurauksena, että huoneiden korkeutta useimmissa tapauksissa lisättiin 2.9 m:in, ja julkisivut saivat rauhallisemman ja arkitteutoonisesti onnellisemman muodon.

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan laatimain julkisivukaavioiden kautta otettiin, kaupunkikuvalle eduksi, käytäntöön yhtenäinen katonraja-korkeus, katonkaltevuus ja julkisivukäsittely.

Pula-aikana useasti esiintyvät pohjasovitussysteemit, joissa käytettiin mahdollisimman vähän portaita ja itse porraskäytävästä lähteviä puoli-pimeitä eri huoneistoihin johtavia käytäviä vastusti rakennustarkastuskonttori parhaan kykynsä mukaan.

Asuntojen pohjakaavojen kehityksessä oli huomattavissa tuntevia parannuksia sikäli että porraskäytävien määrää lisättiin ja huoneistojen n. s. kuollutta tilavuutta huomattavasti vähennettiin. Sitä paitsi oli itse pohjasovituksen rakentaminen useimmissa tapauksissa huomattavasti selvempi, sydänmuurisysteemi ja konstruktiiviset osat olivat keskitetyt selvän akselisysteemin perusteella ja pohjasovituskäyttö kehittyi kohti yksinkertaista ja selvää ratkaisua, mikä viimeksimainittu koski varsinkin pieniä, korkeintaan 2 huonetta ja keittiön käsittäviä huoneistoja.

Yleensä näytti siltä, että ilahduttava kehitys parempaa pohjasovitusratkaisua ja täysikelpoisempaa rakennustapaa kohti olisi käynnissä ja rakennustoiminta taas lähenisi, vieläpä eräissä suhteissa ylittäisikin ennen maailmansotaa vallinneen tason.

Viranpitäjät. Rakennustarkastuskonttorin viranpitäjät nauttivat samoja palkkaetuja kuin edellisenäkin vuonna.

Rakennustarkastajan esityksestä täytettiin avustavan rakennustarkastajanvirka ja sen haltijaksi valittiin arkkitehti A. Toivonen, joka hoiti virkaa kesäkuun alusta vuoden loppuun. Avustavaa rakennusinsinöörinvirkaa hoiti toukokuun alusta vuoden loppuun insinööri M. Malmberg.

XI. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta.

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan toiminnastaan vuonna 1926 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Toimikunnan muodostivat kertomusvuonna itseoikeutetut jäsenet rakennustarkastaja H. Andersin, samalla puheenjohtaja, kaupungin asemakaava-arkkitehti B. Brunila ja kaupunginarkkitehti G. Taucher sekä kaupunginvaltuuston vuodeksi valitsemat jäsenet professori O. Tarjanne, samalla varapuheenjohtaja, ja työnvälitysneuvoja T. Uski. Sihteerinä toimi rahatoimikamarin sihteerinä G. Brotherus. Toimikunta kokoontui vuoden varrella 27 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 436 ja lähetettyjen kirjelmien 9. Menojansa varten oli toimikunnalla käytettävänä talousarvioon merkitty 11,300 markan suuruinen määräraha, josta vuoden kuluessa käytettiin 7,194:30 markkaa.

Toimikunnan toiminta tapahtui vuonna 1926 pääasiallisesti samoja suuntaviivoja noudattaen kuin edellisenä vuonna. Vallitseva vilkas rakennustoiminta on luonnollisesti ollut omiaan lisäämään toimikunnan työtä huomattavassa määrin. Vuoden kuluessa on toimikunta tarkastanut julkisivupiirustuksia 116 suurempaa uudisrakennusta varten, jotka rakennetaan joko yksityisille taikka kaupungin vuokratonteille. Tällöin on suuri määrä piirustuksia hyväksytty vasta sen jälkeen kun toimikunnan vaatimat erityiset muutokset ovat tulleet suoritetuiksi. Tämän lisäksi on toimikunta tarkastanut julkisivupiirustukset 62 uudisrakennusta varten Käpylän, Toukolan ja Kumtähden omakotialueilla sekä joukon piirustuksia rakennus- ja julkisivumuutoksia, lisärakennuksia, vahti- ja muita vajoja, reklaamikilpiä y. m. varten.

Tarkastettuaan rahatoimikamarin laatiman luettelon niistä tonteista, jotka kaupunki vuonna 1926 tarjosi myytäväksi, toimikunta ehdotti rahatoimikamarille, että seuraavat tontit myytäisiin ainoastaan ehdolla, että niitä rakennettaessa noudatetaan toimikunnan vahvistamia julkisivukaavioita, nimittäin kaikki luetteloon merkityt tontit korttelissa n:o 297 X:ssä kaupunginosassa, n:ot 326, 337, 338 a, 338 b, 340, 342, 344, 345 ja 346 XI:ssä kaupunginosassa, n:o 350 XII kaupunginosassa, n:ot 438 ja 439 XIII:ssä kaupunginosassa sekä n:o 470 XIV:ssä kaupunginosassa.

Yleisiä julkisivukaavioita vahvisti toimikunta seuraavia kortteleita ja yksityisiä tontteja varten: kortteleille n:ot 338 a ja 342 XI:ssä kaupunginosassa, n:ot 364 ja 373 XII:ssä kaupunginosassa, n:ot 438 ja 439 XIII:ssä kaupunginosassa, n:ot 463 ja 464 XIV:ssä kaupunginosassa, sekä n:ot 523, 554, ja 557 Vallilassa, samoinkuin tontit n:o 13 korttelissa 100 b VII:ssä kaupunginosassa, n:ot 5, 7 ja 9 korttelissa n:o 297 X:ssä kaupunginosassa, n:o 14 korttelissa n:o 418 XIII:ssä kaupunginosassa sekä n:o 13 korttelissa n:o 530 Vallilassa.

XII. Majoituslautakunta.

Majoituslautakunnan vuodelta 1926 antama kertomus oli seuraavan-sisältöinen:

Majoituslautakuntaan kuului vuonna 1926 everstiluutnantti G. I. Lydman puheenjohtajana, oikeusneuvosmies C. G. Leopold varapuheenjohtajana ja uunintekijä K. G. Järvinen sekä varajäseninä everstiluutnantti V. Holopainen ja asioitsija K. Aaltonen. Pöytäkirjan lautakunnan kokouksissa laati laamanni E. Lindroos, siihen joka kerta erikseen puheenjohtajan kehoittamana.

Vuonna 1919 sotaväen majoituksesta annetun lain mukaan on majoituslautakunta määrättyssä ajassa kultakin vuosipuoliskolta laatinut ja majoitusasiamiehelle lähettänyt erikohtaisen luettelon tämän lain mukaan menevistä kunnan vuosipuoliskon aikana suorittamista maksuista. Samaten lähetti lautakunta valtuustolle ilmoituksen kunnan varoista lautakunnan jäsenille suoritetuista palkkioista, jotka valtio oli velvollinen korvaamaan kunnalle.

Lautakunnan saamien ilmoitusten mukaan korvasi valtio kaupungille sotilasmajoituksesta ja sen yhteydessä olevista kustannuksista koituneet menot vuoden 1925 jälkimmäiseltä puoliskolta 5,271:25 markalla ja vuoden 1926 edelliseltä puoliskolta 4,500 markalla. Lautakunnan hoidossa edelleen olevasta irtaimistosta säilytettiin osa lautakunnan Sofiankadun 1:ssä sijaitsevassa virkahuoneistossa ja osa eräässä ullakkokomerossa Pohj. Makasiinikadun 2:ssa. Muu lautakunnan hoidossa aikaisemmin ollut irtaimisto luovutettiin, kuten aikaisemmin on ilmoitettu, kesäkuun 16 p:nä 1920 kaupungin varastopihalle.

Vuonna 1926 saapui lautakunnalle kaupunginvaltuustolta 2, rahatoimikamarilta 9 ja rahatoimikonttorilta 4, eli kaikkiaan 15 kirjettä ja lähetettä. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 38.

Kaupungin menot majoituslautakunnasta nousivat 9,110 markkaan.

Ehdotus lautakunnan meno- ja tuloarvioksi vuodeksi 1917 perusteluineen lähetettiin rahatoimikamarille kesäkuun 15 p:nä.

XIII. Holhouslautakunta.

Holhouslautakunnan kertomus vuodelta 1926 oli seuraava:

Vuoden 1925 lopussa oli hallintoneuvos A. Rikberg vuorossa erota lautakunnasta, mutta koska kaupunginvaltuusto joulukuun 16 p:nä samana vuonna määräsi hänet edelleen nelivuotiskautena 1926—29 olemaan lautakunnan jäsen, kuului siihen vuonna 1926 hän sekä edelliseltä vuodelta jäljellä oleva puheenjohtaja esittelijäsihteeri J. A. Nordman sekä jäsenet esittelijäneuvos I. Groundstroem ja filosofianmaisteri N. Lahtinen. Lautakunnan sihteerinä toimi varatuomari K. Kaira.

Lautakunta kokoontui, kuten edellisinäkin vuosina, jokaisena perjantaina tahi, jos silloin oli pyhäpäivä, seuraavana arkipäivänä, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokouksia oli ainoastaan kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena perjantaina. Näin ollen nousi kokouksien lukumäärä 45:een.

Lautakunnan holhouskirjan kappaleeseen oli vuoden 1926 alussa merkittynä yhteensä 731 holhoustointia, joista 394 perustui määräykseen ja 337 oli lainmääräämiä holhoustoimia, sekä 134 uskotunmiehen tointa. Raastuvanoikeudessa pidetystä holhouskirjasta on vuoden kuluessa lautakunnan kirjaan merkitty 1925 vuoden jälkimmäisellä ja 1926 vuoden edellisellä puoliskolla syntyneitä holhous- ja uskotunmiehen toimia yhteensä 165. Vuoden varrella holhouskirjaan merkitystä 1,030 holhous- ja uskotunmiehen toimesta on kuitenkin vuoden varrella erinäisistä syistä poistettu 149. Sen johdosta oli lautakunnan kappaleeseen vuoden 1926 lopussa merkittynä yhteensä 881 holhous- ja uskotunmiehen tointa, jakautuen 737 holhoustoimeen, joista 411 oli määräykseen perustuvia holhoustoimia ja 326 lainmääräämiä holhoustoimia, sekä 144 uskotunmiehen tointa.

Vuoden kuluessa sai lautakunta kaupungin suomalaisten, ruotsalaisten ja saksalaisten evankelis-luterilaisten seurakuntain kirkkoherranvirastoilta, ruotsalaisen metodisti-episkopaalisen seurakunnan johtajalta kuin myös asianomaiselta henkikirjoittajalta vastaanottaa säädetyt luettelot sellaisista 1925 vuoden jälkipuoliskolla ja 1926 vuoden alkupuoliskolla kuolleista näiden seurakuntain tai siviilirekisteriin merkityistä jäsenistä, joiden jälkeen jääneille alaikäisille lapsille mahdollisesti olisi holhooja määrättävä; ja on lautakunta katsonut 55 kuolinpesällä olevan sellainen omaisuus, että alaikäisten omaisuuden hoidosta olisi annettava tili. Kaupungin muista seurakunnista lautakunta sitä vastoin ei ole puheenaolevana vuonna saanut tällaisia luetteloja.

Vuoden kuluessa on lautakunta 80 tapauksessa joko itse esittänyt taikka antanut lausunnon holhoojan määräämisestä, 90 tapauksessa uskotunmiehen määräämisestä, 28 tapauksessa täysi-ikäisen henkilön asettamisesta holhouksen alaiseksi, 5 tapauksessa holhouksen alaisen henkilön vapauttamisesta

siitä, 6 tapauksessa vanhempain erottamisesta lastensa kasvattamisoikeudesta ja 34 tapauksessa ottolapseksi ottamisesta. Samoin on lautakunta antanut lausunnon 52 asiassa, jotka ovat koskeneet holhunalaisen kiinteimistön myyntiä, 16 kiinnitystä koskevassa asiassa, 2 kiinteistön vuokralleantoa koskevassa asiassa ja 1 tapauksessa yhtiöön rupeamisesta. Edelleen on lautakunta käsitellyt 25 lainan ottamista koskevaa asiaa ja 3 kysymystä kiinteän omaisuuden hankkimisesta vastiketta vastaan sekä lastenvalvojan esityksestä vahvistanut 98 asianomaisten kesken tehtyä sopimusta elatusvelvollisuudesta avioliiton ulkopuolella syntyneisiin lapsiin nähden.

Kaikkiaan 124 holhoojaa ja uskottua miestä laiminlöi holhouslain 51 §:n määräämässä ajassa antaa lautakunnalle tilin holhottaviensa omaisuuden hoidosta, minkä vuoksi lautakunta saman lain 53 §:n säännöksen mukaisesti ilmoitti siitä raastuvanoikeudelle. Milloin lautakunta velvoitti holhoojia ja uskottuja miehiä oikaisemaan tilinsä taikka heiltä vaati selvityksiä ja todisteita, täytettiin ohjeet ja neuvot muissa, paitsi 5 tapauksessa, joissa lautakunnan siis on ollut pakko tehdä asiasta ilmoitus raastuvanoikeudelle.

Avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista 27 p:nä heinäkuuta 1922 annetun lain 17 §:n mukaan on lautakunta asianomaiselta papistolta ja rekisteriviranomaiselta saanut vastaanottaa ilmoituksen 212 avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta, joista 31 suhteen on tehty ilmoitus lapsen tunnustamisesta, sekä toimittanut nämä ilmoitukset lastenvalvojalle.

XIV. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1926¹⁾ oli seuraava:

Joulukuun 16 p:nä 1925 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1926 professori W. Chydenius, hallintoneuvos O. Möller, lakitieteenkandidaatti S. J. Pentti, asianajaja R. Itkonen ja Suomen puuteollisuustyöväen liiton sihteeri E. A. Metsäranta. Näistä valitsi sittemmin johtokunta puheenjohtajakseen professori Chydeniuksen ja varapuheenjohtajakseen lakitieteenkandidaatti Penttin. Johtaja R. Itkosen sijaan, joka muutti paikkakunnalta, valittiin johtokuntaan syyskuun 1 p:nä toimitsija J. Janatuinen. Lokakuun 20 p:nä kuoli johtokunnan monivuotinen jäsen ja puheenjohtaja professori W. Chydenius, jonka jälkeen johtokunnan puheenjohtajana toimi varapuheenjohtaja Pentti, joka myöskin johtokunnan ja toimiston virkailijain puolesta laski edesmenneen puheenjohtajan haudalle seppeleen.

Oikeusaputoimiston johtokunnalla oli vuoden 1926 varrella kaikkiaan kolme kokousta, joissa käsiteltiin vain juoksevia asioita.

Oikeusavustajan virkaa hoiti vuoden aikana varatuomari N. Lindegrén ja apulaisoikeusavustajan tointa taasen varatuomari S. Ervasti. Kesälomasijaisena toimi lakitieteenkandidaatti V. K. Noponen.

Oikeusaputoimiston menosääntö, joka vuonna 1925 oli 65,300 markkaa, oli kyseessäolevana vuonna 83,776 markkaa. Nousu johtuu siitä, että palkkausta koskeva erä on jonkun verran kohonnut.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella entiseen tapaan toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan on kahdessa asiassa käyttänyt. Muut ulkomaalaiset samanlaatuiset laitokset eivät vuoden kuluessa kertaakaan ole antaneet toimeksiantoja toimistolle. Sitä vastoin on oltu molemminpuoleisessa yhteydessä erinäisten maassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten on oikeusaputoimiston toiminta vuoden kuluessa jatkunut entiseen tapaan. Toimistossa käyneiden luku on entisestään lisääntynyt. Erittäinkin ovat työ- ja palkkariidat vuoden kuluessa huomattavasti lisääntyneet, samoin perheriidat. Alempana olevat numerotiedot osoittavat muuten lähemmin toimiston toiminnan tässä suhteessa.

Käyntien luku oli vuoden aikana 6,264 niitten luvun ollessa vuonna 1925 5,900, vuonna 1924 5,063 ja vuonna 1923 4,158.

¹⁾ Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tähän merkitty.

Eri kuukausien osalle jakautuvat käynnit seuraavasti:

Tammikuu (24 päivää)	525	Elokuu (26 päivää)	399
Helmikuu (24 »)	428	Syyskuu (26 »)	509
Maaliskuu (26 »)	599	Lokakuu (26 »)	552
Huhtikuu (24 »)	607	Marraskuu (26 »)	613
Toukokuu (23 »)	532	Joulukuu (25 »)	442
Kesäkuu (25 »)	536		
Heinäkuu (27 »)	522	Yhteensä (302 päivää)	6,264

Kuten ylläolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 302 päivänä. Käyntien luku päivää kohti oli siis 20.74, niiden ollessa 19.47 v. 1925 ja 16.76 v. 1924.

Suurin luku käyntejä yhtenä päivänä oli 64, pienin 6.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat asiointien luvun ja asiakkaitten säädyn, sukupuolen, ammatin y. m.; tällöin on otettu huomioon ainoastaan ne asiat, joissa toimisto on ryhtynyt oikeudenkäyntiin tai kirjallisiin tehtäviin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 975, joista 964 oli kertomusvuonna tulleita ja 11 edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 987, niistä hakukirjoja 368.

Säätynsä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyvät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia	—	—	—	Juoksutyttöjä	—	5	5
ja leskiä	—	326	326	Asemamiehiä	4	—	4
Palvelijattaria	—	167	167	Viilaajia	3	—	3
Työläisiä	98	62	160	Muurareita	3	—	3
Ompelijattaria	—	40	40	Lämmittäjiä	3	—	3
Käsityöläisiä	20	11	31	Peltiseppiä	2	—	2
Kauppa-apulaisia	6	21	27	Modisteja	—	2	2
Keittäjättäriä	—	18	18	Hierojia	2	—	2
Siivoojattaria	—	17	17	Postivirkailijoita	2	—	2
Autonkuljettajia	14	—	14	Sairaanhoidtajia	2	—	2
Puuseppiä	13	—	13	Kulkukauppiaita	2	—	2
Neitejä	—	11	11	Asiamiehiä	2	—	2
Metallityöläisiä	9	—	9	Työnjohtajia	2	—	2
Kirvesmiehiä	8	—	8	Ent. vahteja	2	—	2
Juoksupoikia	7	—	7	Raitiotiekonduktööri	1	—	1
Maalareita	7	—	7	Ent. poliisikonstaapeli	1	—	1
Sillittäjiä	—	7	7	Puutarhuri	1	—	1
Emännöitsijöitä	—	7	7	Kersantti	1	—	1
Kauppiaita	6	—	6	Hovimestari	1	—	1
Konttoriapulaisia	—	6	6	Tullaaja	1	—	1
Partureita	6	—	6	Piirustaja	1	—	1
Monttöörejä	6	—	6	Keittäjä	1	—	1
Tarjoilijattaria	—	5	5	Koneenkäyttäjää	1	—	1
Vahtimestareja	5	—	5	Proviisori	1	—	1
Pesijättäriä	—	5	5	Ent. tullimies	1	—	1
Talonmiehiä	5	—	5				
				Yhteensä	250	710	960

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittymisen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Perintöoikeuteen kuuluvia asioita ..	20
Vuokrasopimuksia	9	Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	4
Työ- ja tariffisopimuksia	373	Yleisiä veroja koskevia asioita	69
Muuta saamisioikeuksia	99	Holhousasioita	2
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	30	Vähäpätöisiä rikosasioita	12
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Sotilasavustuksia	51
Avioriitoja	24	Tapaturma-asioita	7
Avioeroja	63	Toimeksiantoja	42
Kihlauksen purkautumisia	3	Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, va-	
Pesäeroja	7	lituksia y. m.	76
Perheen elatus	73		
Aviottomain lasten elatus	11		
			Yhteensä 975

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 942, niinkuin näkyy alempana olevista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	364	Annettu eri viranomaisille	298
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	123	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen,	
Erin. syistä jätetty sillensä	137	mutta ei ajanut loppuun	20
			Yhteensä 942

Edellämainitut, eri viranomaisille annetut 298 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	2	Tampereen tuomiokapituli	30
Valtioneuvosto	32	Viipurin	1
Ulkoasiainministeriö	1	Valtion tapaturmalautakunta	2
Valtiovarainministeriö	2	Helsingin kaupungin maistraatti	2
Puolustusministeriö	1	» » raastuvanoikeus	6
Vakuutusneuvosto	1	» » rahatoimikamari	4
Korkein oikeus	57	» » köyhäinhuoltolau-	
» hallinto-oikeus	24	takunta	3
Helsingin kommandanttivirasto	1	Tutkijalautakunta Helsingissä	19
Turun hovioikeus	11	Holhouslautakunta	1
Uudenmaan läänin maaherra	88	Uudenmaan läänin kutsuntatoimisto	1
Kuopion läänin maaherra	1	Erityisten laitosten leski- ja orpokassa	1
Porvoon tuomiokapituli	6	Rautatiehallitus	1
			Yhteensä 298

Se seikka, että 137 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina, siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 20 yllämainittua juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille tälläisessä raastuvanoikeudessa.

Vuoden kuluessa pantiin alulle 151 oikeusjuttua, joista 123 lopullisesti ratkaistiin; näistä viimeksimainituista voitettiin 112 ja hävittiin 11.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 216 kertaa 143 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 302:een, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.

XV. Sosialilautakunta.

Sosiaalilautakunnan kertomus vuodelta 1926 oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano, jaostot, virkailijat y. m. Sosialilautakuntaan kuuluivat vuonna 1926 kunnallisneuvos V. J. von Wright puheenjohtajana, kansanedustaja M. Paasivuori varapuheenjohtajana sekä insinööri E. von Frenckell, kunnallisen keskustoimiston johtaja Y. Harvia, taloudenhoitaja H. Moisio sekä arkkitehdit E. Paalanen ja A. Toivonen jäseninä.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston puheenjohtajana toimi herra Toivonen, jäseninä herrat von Frenckell ja Paasivuori sekä varajäseninä herrat Harvia ja Moisio.

Tontinvuokrajaoston puheenjohtajana oli herra Harvia, jäseninä herrat Moisio ja Paalanen sekä varajäseninä herrat Paasivuori ja Toivonen.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaostoon kuuluivat herra von Wright puheenjohtajana, herrat von Frenckell ja Harvia jäseninä sekä herrat Paalanen ja Paasivuori varajäseninä.

Siirtolapuutarhajaoston puheenjohtajana oli herra von Wright, jäseninä herrat Paalanen ja Toivonen sekä varajäseninä herrat Harvia ja Moisio.

Lautakunnan ja jaostojen sihteerinä toimi arkkitehti E. A. Eriksson ja apulaissihteerinä herra J. E. J. Varmanen. Kanslistin tointa hoiti neiti H. M. Helkeniemi. Vahtimestarina toimi nuorukainen V. K. Sippola.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijänä oli herra G. V. Karhumaa ja emännöitsijänä rouva L. R. Saarikivi. Omakotialueiden rakennustoimintaa valvoi arkkitehti U. Moberg ja siirtolapuutarhojen viljelyksen neuvojana oli neiti E. Koch.

Lautakunnalla oli vuoden kuluessa yhteensä 11 kokousta.

Kunnallinen uudisrakennustoiminta. Kunnallinen uudisrakennustoiminta oli vuonna 1926 pääasiallisesti aikaisemmin tehtyjen aloitteiden ja päätösten toteuttamista käytännössä. Kun kaupunginvaltuusto vuonna 1925 oli päättänyt, että kunnallista rakennustoimintaa Vallilan korttelissa n:o 584 oli jatkettava, rakentamalla eteläisen kylkirakennuksen lisäksi keskiosa sekä pohjoispuolinen kylkirakennus, määräsi¹⁾ valtuusto samalla että kaupungin yleisten töiden hallituksen oli yksissä neuvoin sosialilautakunnan kanssa teetettävä ja valtuustolle toimitettava viimeksimainittujen rakennusten pääpiirustukset kustannusarvioineen. Puheenalaisten piirustusten valmistuttua ja yleisten töiden hallituksen pyydettyä niistä sosialilautakunnan lausuntoa, päätti lautakunta helmikuun 19 p:nä puolestaan hyväksyä ne. Sittenkun valtuusto oli maaliskuun 31 p:nä lopullisesti hyväksynyt piirustukset, alkoivat rakennustyöt, kestäen syyskuuhun saakka, jolloin rakennukset valmistuivat. Muita kunnallisia työväenasuntotaloja ei kertomusvuoden kuluessa ole rakennettu eikä myöskään uusia tällaisia rakennusyrityksiä pantu vireille.

¹⁾ Ks. vuod. 1925 kert. siv. 32.

Yleishyödyllisten rakennusyhtymäin tekemät lainahakemukset. Seuraaville yleishyödyllisille rakennusyhtymille, jotka suunniteltuja rakennusyrityksiään varten olivat laatineet seuraavat rakennus- ja rahoitussuunnitelmat puolsi lautakunta valtion ja kaupungin kuoletuslainoja.

Asunto-osakeyhtiö Sture. Rakennuspaikka: kortteli n:o 554 Vallilassa. Rakennusohjelma: kivitalo sisältäen yhteensä 324 asuinhuonetta, käsittäen 62 huoneen ja keittiökomeron huoneistoa, 14 huoneen ja keittiön huoneistoa, 64 2 huoneen ja pienen keittiön huoneistoa sekä 14 2 huoneen ja tavalisen keittiön huoneistoa. Rakennuskustannukset: 12,300,000 markkaa. Rahoittamislaskelma: osakepääoma 3,810,000 markkaa sekä lainoja kiinnitystä vastaan seuraavassa järjestyksessä: lainoja aikaisempia kiinnityksiä vastaan 4,602,000 markkaa sekä kuoletuslaina yleisistä varoista 2,430,000 markkaa ja kaupungilta 1,458,000 markkaa.

Asunto-osakeyhtiö Aito. Rakennuspaikka: tontti n:o 29 korttelissa n:o 546 Vallilassa. Rakennusohjelma: kivitalo sisältäen yhteensä 80 asuinhuonetta, käsittäen 13 asuinkeittiön huoneistoa, 23 huoneen ja keittiön huoneistoa sekä 7 2 huoneen ja keittiön huoneistoa. Rakennuskustannukset: 3,000,000 markkaa. Rahoittamislaskelma: yhtiön omat varat 840,000 markkaa sekä lainoja kiinnitystä vastaan seuraavassa järjestyksessä: lainoja aikaisempia kiinnityksiä vastaan 1,200,000 markkaa sekä kuoletuslaina yleisistä varoista 600,000 markkaa ja kaupungilta 360,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ suostua sosialilautakunnan esitykseen lainojen myöntämisestä kunnan varoista yllämainituille rakennusryhmille.

Asunto-osakeyhtiö Hauho. Asunto-osakeyhtiö Hauho oli vuonna 1925²⁾ anonut sosialiministeriöltä 1,095,000 markan suuruisia kuoletuslainaa Vallilan korttelissa n:o 545 sijaitsevan tontin n:o 8 rakennuttamiseksi. Ministeriön käytettävissä olevien varojen riittämättömyyden takia myönnettiin lainaa vain 950,000 markkaa, joten puheenalaisen rakennusyrityksen rahoittamisessa oli syntynyt 145,000 markan vajuus. Sosialiministeriön sittemmin saatua käytettäväkseen uusia määrärahoja, esitti sosialilautakunta maaliskuun 16 p:nä lähettämässään kirjelmässä, että valtuusto anois myönnettäväksi Asunto-osakeyhtiö Hauhelle jäljelläolevan 145,000 markan suuruisen määrän valtioneuvoston joulukuun 17 p:nä 1925 tekemässä päätöksessä mainituin pienasuntojen rakentamista koskevin ehdoin. Tämän esityksen valtuusto hyväksyi³⁾.

Kaupungin virkailijain asunto-osakeyhtiö. Sittenkun erät henkilöt olivat suunnitelleet rakennettavaksi asuintalon kaupungin virkailijoita varten, jota he alkujaan olivat tarkoittaneet n. s. puolikunnalliseksi rakennusyritykseksi ja anoneet tarkoitusta varten kaupungin avustusta, ei sosialilautakunta katsonut voivansa kannattaa yritystä mainitussa muodossa, koska osakkeiden lunastamisaika siinä tapauksessa olisi tullut olemaan liian pitkä ja lyhennysmaksu epäkäytännöllinen. Tämän johdosta muuttivat hakijat sittemmin suunnitelmaansa perustamalla yritysensä osakeyhtiön pohjalle, ollen rakennusohjelma muuten seuraavanlaatuinen: Rakennuspaikka: tontit n:ot 36 ja 38 Runeberginkadun varrella korttelissa n:o 475 XIV kaupunginosassa. Rakennusohjelma: kivitalo sisältäen yhteensä 173 asuinhuonetta, käsittäen 8 2 huoneen huoneistoa, 29 2 huoneen ja keittiön huoneistoa, 17 3 huoneen ja keittiön huoneistoa sekä 1 huoneen ja keittiön huoneisto; sitäpaitsi 3

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 20 § ja 5 p. toukok. 24 §. — ²⁾ Ks. vuod. 1925 kert. siv. 82*. — ³⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 16 §.

myymälähuonetta. Rakennuskustannukset: 7,200,000 markkaa. Rahoitussuunnitelma: osakepääoma 1,670,000 markkaa sekä lainoja kiinnitystä vastaan seuraavassa järjestyksessä: lainoja yksityisiltä 2,500,000 markkaa sekä kuoletuslaina yleisistä varoista 1,630,000 markkaa ja kaupungilta 1,400,000 markkaa. Vuotuiskustannukset nousivat 615,250 markkaan eli 11 markkaa m²:ltä. Hakijat olivat myöskin laatineet seuraavan vaihtoehdotuksen: osakepääoma 1,670,000 markkaa sekä lainoja kiinnitystä vastaan seuraavassa järjestyksessä: lainoja yksityisiltä 3,440,000 markkaa sekä kuoletuslaina kaupungilta 2,090,000 markkaa. Vuotuiskustannukset 640,900 markkaa eli 11:80 markkaa m²:ltä. Puoltaen ylläesitettyä suunnitelmaa sosialilautakunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto myöntyen hakijain anomukseen ilman huutokauppamenettelyä myisi perustettavalle yhtiölle kaupungin arviotunnasta tontit n:ot 36 ja 38 Runeberginkadun varrella korttelissa n:o 475 XIV kaupunginosassa. Lisäksi ehdotti lautakunta, että se saisi laatia yhtiön yhtiöjärjestyksen sekä halukkaiden henkilöiden joukosta valita osakkaat.

Rahatoimikamari ja kaupunginvaltuusto yhtyivät puolestaan lautakunnan kantaan mikäli se koski avustuksen muotoa ja tonttien luovuttamista, jotavastoin yhtiön osakkaiden valinta määrättiin¹⁾ rahatoimikamarin tehtäväksi.

Koska kuitenkin sekä valtio että kaupunki jo oli käyttänyt loppuun vuoden 1926 määrärahan yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi, jätettiin kysymys valtiolta ja kaupungilta hankittavista lainoista riippumaan siksi kunnes vuoden 1927 menoarvio on vahvistettu.

Yleishyödyllisille yrityksille myönnetyt avustukset. Kaupunginvaltuuston yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahan jakamiskysymystä valmistelemaan asettaman valiokunnan pyydettyä lausuntoa siitä, minkä yritysten ja laitosten y. m. olisi saatava avustusta tätä tarkoitusta varten varatusta määrärahasta, päätti sosialilautakunta puoltaa seuraaville yhdistyksille annettavaksi alempana mainitut avustuserät: Helsingin kotitaloustyöntekijäin yhdistykselle 15,000 markkaa, Suomen vankeusyhdistykselle 4,000 markkaa, Helsingin työväenyhdistykselle 6,000 markkaa, Suomen merimieslähetysseuralle 10,000 markkaa, Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle 20,000 markkaa, Helsingin ruotsalaiselle Martha-yhdistykselle 5,000 markkaa, Helsingin sosialidemokraattiselle naisyhdistykselle 5,000 markkaa ja Teollisuusseutujen evankelioimis seuralle 10,000 markkaa.

Sokeain jatko-opiston yhdistyksen sekä Helsingin sokeain yhdistyksen kaupunginvaltuustolle tekemäin anomusten johdosta saada avustusta professori F. J. von Beckerin testamenttivaroista oli sosialilautakunta anomuksista antamassaan lausunnossa maininnut että edellinen yhdistys oli ilmoittanut aikovansa käyttää anomansa varat jatko-opiston perustamiseen täysikasvaneita sokeita henkilöitä varten, jotka jo ovat käyneet jonkun sokeainkoulun. Tämä soti lautakunnan mielestä testamentintekijän tarkoitusta vastaan, joka testamentin sanamuodon mukaan on ollut kasvatus- ja opetuslaitoksen eli siis sokeille lapsille tarkoitettun laitoksen aikaansaaminen ja ylläpitäminen. Sitäpaitsi ei puheenaoleva rahasto ollut lautakunnan mielestä riittävän suuri niin laajan jatko-opiston perustamiseen, että siitä olisi hyötyä suurehkolle määrälle sokeita henkilöitä.

Sitävastoin Helsingin sokeainyhdistyksen hanke ylläpitää sokeain lastentarhaa ja esikoulua vastasi lautakunnan mielestä testamentintekijän

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 38 §.

tarkoitusta, minkä lisäksi sokeainopetuksen käytännöllinen puoli oli viime-mainitun yhdistyksen kasvatus- ja opetuskomiteassa erittäin hyvin edustettu, joten lautakunnalla ei siis periaatteellisesti ollut mitään muistuttamista siihen, että kysymyksessäoleva laitos saisi avustusta korkovaroista, esim. $\frac{3}{5}$ korkojen vuotuisesta määrästä, siitä kuitenkin vähentämällä pois testamentin mukaan suoritettavat apurahat. Itse pääomaa ei saisi, ainakaan nykyään, kun se vielä oli pieni, koskea, vaan olisi sitä edelleen kartutettava lisäämällä jäljelle jäänyt osa koroista pääomaan. Lautakunta ehdotti että avustusta maksettaisiin niin kauan kuin yhdistys pitää laitosta voimassa, ollen hakija kuitenkin velvollinen ennen avustuksen nostamista esittämään sääntönsä ja laitoksen rahoitussuunnitelman, sekä sitäpaitsi tyydyttävän selvityksen laitoksesta ynnä sen kasvatus- ja opetusohjelmasta sekä siitä, millä keinoin yhdistys aikoo hankkia apurahan lisäksi mahdollisesti tarvittavat varat, jotta laitosta voitaisiin ylläpitää niin, että se arvokkaasti voi kantaa testamentintekijän, professori von Beckerin nimeä.

Kaupungin sääntöpalkkaisten viranpitäjiin palkkaolojen järjestämiskysymyksen yhteydessä pyysi rahatoimikamari lautakunnan lausuntoa m. m. siitä, onko voimassaolevan liukuvan palkkajärjestelmän pysyttäminen jossakin muodossa suotava vielä 1926 vuoden jälkeen. Lausunnonsaan esitti lautakunta m. m., että vaikkakin kiinteitä palkkoja periaatteellisesti on pidettävä parempina kuin liukuvia, oli toiselta puolen olemassa sellaisia seikkoja, joiden perusteella siirtyminen kiinteään järjestelmään olisi lykättävä toistaiseksi. Mikäli nimittäin eri menoryhmien indeksiluvuista voi päätellä, ei elinkustannustaso vielä ollut vakiintunut, vaan oli edelleenkin kohoamassa. Mitä nimenomaan vuokraindeksiin tuli, oli se yhä edelleen kasvanut. Tähän olivat monet seikat vaikuttaneet, etupäässä kuitenkin rakennuskustannusten lakkaamaton nousu ja asuntojen suuri kysyntä. Kalliisti rakennetuissa uudisrakennuksissa olivat vuokrat luonnollisesti korkeat ja myöskin välittömästi aiheuttivat rakennuskustannukset vuokratason kohoamisen siten että vanhojenkin talojen arvo nousi, josta johtui että näiden viimeainittujenkin vuokrat kohosivat. Tämä vuokrien kohoaminen on voinut jatkaa sen vuoksi, ettei vallitseva asunnonpuute ole sallinut sellaisen terveellisen kilpailun syntymistä vuokramarkkinoilla, joka olisi ollut omiaan aiheuttamaan vuokratason vakiintumisen tai alentamaan vuokria. Jotta vuokrataso vakiintuisi ja pysyisi kohtuuden rajoissa täytyisi olla asuntoreservi, minkä suuruus olisi noin 3 % tarjolla olevien huoneiden lukumäärästä. Mainitunlaisen asuntoreservin syntymisestä ei kuitenkaan tähän mennessä voi olla puhuttakaan.

Näin ollen ja huomioonottaen tonttimaan kallistumisen kuin myöskin sen seikan, että vuokratason kohoaminen vaikuttaa tosiasiallisesti enemmän yleiseen elinkustannustasoon kuin mitä indeksilaskelmat osoittavat ja että palkansaajain on varattava tulostaan vähintään 25—30 %, eikä, kuten laskelmissa 11.8 %, vuokramenoihin, oli lautakunta sitä mieltä, että liukuvaa palkkajärjestelmää noudatettaisiin edelleenkin kahden vuoden aikana tai, ellei tätä voitaisi tehdä, vaan palkat säädettäisiin kiinteiksi jo vuoden 1927 alusta, olisi palkat määrättävä niin korkeiksi, ettei niitä taas jonkun ajan kuluttua tarvitsisi tarkistaa.

Kunnallisten pesulupain perustaminen. Helsingin pesijätarten ammattiosasto oli kaupunginvaltuustolle tehnyt anomuksen, että kaupunkiin perustettaisiin kunnallisia pesutupia. Tämän johdosta esitti sosialilautakunta rahatoimikamarille samalla kuin se ilmoitti kaikessa yhtyvänsä asettamansa pesutyöoloja pohtivan valiokunnan lausuntoon, että Suvilahden kasarmiin

sisustettaisiin kunnallinen pesutupa. Ellei kamari jostakin syystä voisi yhtyä tähän ehdotukseen eikä sen nojalla tehdä valtuustolle asianomaista esitystä, olisi kamarin pyydyttävä valtuustoa lausumaan periaatteellinen mielipiteensä pesutupa-asiassa sekä siinä tapauksessa, että tämä kävisi myönteiseen suuntaan, asetettava valiokunta asian edelleen hoitamista ja vireilläpitämistä varten, minkä valiokunnan tulisi katsoa että kysymyksessä olevaa laitosta varten varattaisiin paikka johonkin vastaisuudessa rakennettavaan uudisrakennukseen.

Kunnallinen ammatinneuvonta. Suomen lastenavun kansallistoimikunnan kaupunginvaltuustolle tekemän alotteen johdosta, joka koski ammatin valitsemista tarkoittavan neuvonnan aikaansaamista kunnan taholta, oli lautakunta sitä mieltä, että asia ansaitsee kannatusta ja että tarpeellisiin toimenpiteisiin tällaisen neuvontatyön aikaansaamiseksi on ryhdyttävä. Yhdelle tai useammalle ammattimiehelle eli asiantuntijalle olisi annettava tehtäväksi laatia yksityiskohtaisempi ehdotus sekä selvittää, voitaisiinko ajottu neuvontatoimisto järjestää jonkun kunnallisen laitoksen yhteyteen, sekä siinä tapauksessa minkä laitoksen.

Sosiaalilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostolla oli kertomusvuoden kuluessa 8 kokousta.

Jaoston hoidossa olevat kunnalliset työväenasuntotalot lisääntyivät vuoden varrella suunnitelmanmukaisesti valmistuneilla lisärakennuksilla (pohjoispuolinen kylkirakennus ja keskiosa) Pakaankadun varrella korttelissa n:o 584 Vallilassa. Harakan saarella olleet väliaikaiset asunnot tyhjennettiin syksyllä. Seuraavasta yhdistelmästä ilmence huoneistojen ja huoneiden lukumäärä kaikissa kunnallisissa työväenasunnoissa ¹⁾ sekä niissä asuvien henkilöiden luku vuoden 1926 lopussa.

Työväenasunnot.	Huoneistojen luku.	Huoneiden luku.	Niissä asuvien henkilöiden luku.
Hietaniemenkatu n:ot 5—23	¹⁾ 106	121	320
Kristiinankatu n:o 16	39	42	171
Somerontie n:ot 4—18	155	160	686
Kangasalantie n:ot 47—59	239	240	1,125
Karstulantie, kortt. n:ot 584—585	330	496	1,757
It. Viertotie n:o 107, lentoasema	34	34	135
Sammattintie, kortt. n:o 553	48	72	251
Pakaankatu, kortt. n:o 584	87	174	504
Yhteensä	1,038	1,339	4,949

Kunnallisissa työväenasunnoissa asui vuonna 1925 4,736 henkilöä, joten lisäksi vuoden varrella oli 213 henkilöä.

Uusissa Pakaankadun rakennuksissa on tilaa 57 perheelle ja päätti jaosto antaa sihteerinsä ja kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän tehtäväksi valita vuokralaiset vapaisiin asuntoihin siten, että 25 perhettä saa muuttaa vanhoista kunnallisista työväenasunnoista ja 32 perhettä valitaan hakijoista, jotka ovat kunnan työläisiä.

Tämän kautta vanhoissa kunnallisissa työväenasunnoissa vapautuneisiin asuntoihin päätettiin ottaa niitä perheitä, jotka ovat tähän saakka asuneet

¹⁾ Siitä 35 n. s. «nuoremiehenasuntoa».

Harakan saarella ja Suomenlinnan n. s. hätäajan asunnoissa, mitkä viime-
mainitut puolustusministerin määräyksestä syksyllä tyhjennettiin.

Jaoston hoitamien talojen kannattavuusutilanne vuoden vaihteessa
selviää allaolevasta vuoden 1926 tilinpäätöksen yhdistelmästä:

	Menot, Smk.		Tulot, Smk.
Menoarvion mukaan	851,503: —	Tuloarvion mukaan	2,597,040: —
Uudisrakennuksista johtuvia lisämenoja	33,227: 94	Lisätuloja korotettujen vuok- rien johdosta 1/6	156,980: —
Ylitetty määrärahoja	22,348: 97	Tuloja uudisrakennuksista..	96,550: —
Käyttämättömiä määrärahoja Ylijäämää, käytettäväksi ul- kokorjauksiin, rakennuspää- oman korkoon ja kuoletuk- seen	60,627: 17	Lisämäärärahaa	25,398: 03
	<u>1,908,260: 95</u>		
Yhteensä	2,875,968: 03	Yhteensä	2,875,968: 03

Sosiaalilautakunnan tontinvuokrajaostolla oli kertomusvuoden kuluessa
24 kokousta.

Jaoston toimena oli tontti- ja rakennuskysymysten valmisteleminen
lautakunnalle, vuokraoikeuden saantia ja siirtoa koskevien anomusten käsit-
teleminen, piirustusten tarkastaminen sekä omakotialueiden valvominen.
Viimeksimainitussa suhteessa teki jaosto m. m. omakotialueille tarkastus-
retkiä.

Jaoston lautakunnalle valmistelemista asioista mainittakoon m. m. seu-
raavat:

Ehdotus vuokramaksuiksi niille Taivaskallion omakotialueen tonteille,
joiden rajat rahatoimikamari vahvisti ¹⁾ lokakuulla 1925, oli jaostossa käsitel-
tävänä helmikuun 25 p:nä. Puheenalaisen ehdotuksen rahatoimikamari
hyväksyi maaliskuun 19 p:nä.

Jotta Taivaskallion omakotialue voitaisiin saada rakennetuksi niin yhte-
näiseksi ja kauniiksi kuin mahdollista, asetti jaosto tarkoitusta varten komi-
tteen, johon valittiin arkkitehdit A. Eriksson, E. Paalanen²⁾ ja A. Toivonen,
jotka, pohdittuaan kysymystä, antoivat siitä lausunnon huhtikuulla.

Saamansa lausunnon perusteella päätti jaosto kesäkuun 3 p:nä pitämäs-
sään kokouksessa, että Taivaskallion omakotialueelle rakennettaviin taloihin
nähdessä olisi noudatettava seuraavia määräyksiä: 1) että katon kaltevuuskulma
on oleva 42°—45°; 2) että kattopeitteeksi käytetään tiilejä; sekä 3) että sei-
nissä käytetään pystylaudoitusta. Samalla päätettiin, että näistä säännöistä
voitaisiin erinäisissä tapauksissa, hakijan tehtyä siitä anomuksen, myöntää
poikkeuksia.

Reimarsin tilan asuntopalstain vuokraajien anottua kaupunginvaltuus-
tolta, että mainittujen palstain vuokrasopimukset muutettaisiin siten, että
vuokraajain kävisi mahdolliseksi kiinnittyttää vuokraoikeutensa rakennuk-
sineen, esitti tontinvuokrajaosto rahatoimikamarille antamassaan lausunnossa,
johon liittyi ehdotus Reimarsin asuntopalstain uudeksi vuokrasopimukseksi
m. m. seuraavaa:

Koska on näyttäytynyt, että rahatoimikamarin aikoinaan ehdottama
ja kaupunginvaltuuston vuonna 1921 ²⁾ erinäisillä muutoksilla hyväksymä
Reimarsin asuntopalstain vuokrasopimus sentakia, että siinä vuokran

¹⁾ Ks. vuod. 1925 kert. siv. 192. — ²⁾ Ks. vuod. 1921 kert. siv. 17.

siirtoa varten edellytetään rahatoimikamarin suostumusta, on epäkäytännöllinen, se kun estää vuokraajia kiinnittämästä vuokraoikeuttaan ynnä palstalla olevia rakennuksiaan ja siten ehkäisee rakennusluoton saantia, olisi kaupungin suostuttava anojan esitykseen siinä muodossa, että Reimarsin asuntopalstain nykyiset vuokrasopimukset vaihdettaisiin uusiin sopimuksiin, jotka olisi laadittava kaikissa pääkohdissaan kaupungin muilla asuntoalueilla käytettyjen vuokrasopimusten mukaisiksi ja joihin m. m. kuuluisi säännös siitä, että vuokraajilla olisi oikeus kaupunkia kuulematta siirtää vuokrasopimus. Jaoston mielestä ei kesäkuun 19 p:nä 1902 annettu laki maanvuokrasta maalla ollut esteenä ylempänä esitetyn kysymyksen ratkaisemiseen jaoston ehdottamalla tavalla, jotapaitsi kaupungilla, kun Reimarsin vuokrasopimukset tulisivat ehdotetulla tavalla muutetuiksi, olisi, mitä siirron yhteydessä mahdollisesti esiintyviin keinottelutapauksiin tulee, lunastusoikeus vuokraajan rakennuksiin.

Jaosto oli huomannut rakennustonttien vuokraoikeuden siirtojen viime aikoina huomattavasti kasvaneen varsinkin Vallilan alueella, jossa ne vuosina 1923 ja 1924 sekä vuoden 1926 alkupuoliskolla, jolloin siirtojen lukumäärästä laadittiin laskelma, ovat olleet lukuisimmat kuin Käpylän sekä Toukolan alueilla yhteensä. Kun sitäpaitsi oli havaittu samojen talojen useampia kertoja vaihtaneen omistajaa ja joutuneen kädestä käteen sekä näin ollen muodostuneen keinotteluvälikkappaleiksi, päätti jaosto, ehkäistäkseen tällaista menettelyä, ehdottaa lautakunnalle, että tämä tekisi rahatoimikamarin kautta valtuustolle esityksen 500,000 markan suuruisen siirtomäärärahan ottamisesta vuoden 1927 menosääntöön, kaupungin vuokra-alueille ja etupäässä Vallilaa rakennettujen talojen kaupungille lunastamista varten sellaisissa tapauksissa, joissa asianomaisten kesken suostuttu kauppahinta on suurempi kuin se arviohintaa, jonka kaupungin ja tontinhaltijan välinen vuokrasopimus vuokraoikeutta luovutettaessa edellyttää. Lautakunta hyväksyikin puolestaan esityksen syyskuun 28 p:nä ja lähetti sen rahatoimikamarille.

Tonttiasioita. Jaosto hyväksyi aikaisemmin vuokrattujen tonttien vuokraoikeuden siirtoa koskevia anomuksia sekä puolsi vuokraoikeuden myöntämistä ensi kertaa tonteille seuraavissa tapauksissa: 23 tapauksessa vuokraoikeuden siirtoa Vallilan tontteihin ja 10 tapauksessa vuokraoikeuden myöntämistä ensi kertaa Vallilan tontteihin; 9 tapauksessa vuokraoikeuden siirtoa Toukolan tontteihin ja 6 tapauksessa vuokraoikeuden myöntämistä ensi kertaa Toukolan tontteihin; 20 tapauksessa vuokraoikeuden siirtoa Käpylän tontteihin sekä 7 tapauksessa vuokraoikeuden ensikertaista myöntämistä Käpylän tontteihin. Kuntähden alueella, josta vasta kertomusvuonna alettiin antaa tontteja vuokralle, ei vuokraoikeuden siirtoja toistaiseksi tapahtunut. Vuokraoikeuksia tämän alueen tontteihin puollettiin sitä vastoin 34 tapauksessa.

Korkein luovutussumma, jonka siirronsaaja suoritti ja jota ei kiinteistöä arvioitaessa katsottu liian korkeaksi oli 715,000 markkaa ja maksettiin tonteista n:ot 39—41 korttelissa n:o 531 Vallilassa; pienin luovutussumma, 3,000 markkaa, perusmuurilla varustetusta, mutta vielä rakentamattomasta tontista n:o 14 korttelissa n:o 869 Käpylässä.

Jaosto hyväksyi vuoden varrella yhteensä 71 piirustusta.

Sosiaalilautakunnan yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaostolla oli kertomusvuoden kuluessa yhteensä 10 kokousta.

Kertomusvuonna myönnettiin lainarahastosta lainoja 46 omakotiyrittäjästä varten 1,184,000 markkaa sekä yhdelle yleishyödylliselle rakennusosakeyhtiölle, Osakeyhtiö Sturenkatu 32—34, 235,000 markkaa eli kaikkiaan 1,419,000 markkaa, joista lainoista suurin oli 235,000 markkaa ja pienin 15,000 markkaa.

Lainarahaston pääoma oli tammikuun 1 p:nä 1926 5,897,250 markkaa, johon määrään tuli lisäksi vuoden 1926 talousarviossa rahaston kartuttamiseksi myönnetty 1,000,000 markan määrä. Rahastosta myönnettyjen lainojen eräntymätön lainamäärä oli joulukuun 31 p:nä 1926 6,490,261:97 markkaa.

Sosiaalilautakunnalle lähetetyssä kirjelmässä jaosto esitti, että yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta annettujen lainojen vuotuismaksu rahaston vuonna 1913¹⁾ vahvistettujen sääntöjen mukaan on 6 %, josta 5 ¼ % korkoa ja loput kuoletusta. Mainittu korko olikin silloisen korkokannan mukaan kohtuullinen. Rahastoa ei kuitenkaan otettu käytäntöön ennenkuin vuonna 1921, jolloin siitä oli annettava lainoja vasta perustettaville uusille rakennusyrityksille. Tällöin havaittiin mainittu korko liian alhaiseksi, jonka vuoksi lautakunta esitti kaupunginvaltuustolle, että lainoista luettaisiin vuotuismaksua 8 %, josta 7 ½ % korkoa ja loput kuoletusta. Rahatoimikamari sitävastoin esitti, että säädetty vuotuismaksu pidettäisiin ennallaan, mutta että korko tehtäisiin riippuvaksi Suomen pankin diskonttokorosta siten, että se määrättäisiin ½ % alemmaksi kulloinkin voimassaolevaa alinta diskonttokorkoa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi tammikuun 21 p:nä 1921²⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen, tarkistaen sittemmin jaoston esityksestä päätöksensä maaliskuun 9 p:nä 1921²⁾ näin kuuluvaksi: Kunnes lainanantaja toisin määrää, on maksamatta olevasta lainamäärästä kannettava ylimääräistä koronlisäystä niin paljon, että vuotuismaksuun sisältyvä korko on 1 ¼ % alempi Suomen pankin kulloinkin noudattamaa alinta diskonttokorkoa.

Vuoden 1925 loppupuolelle saakka, johon mennessä Suomen pankin alin diskonttokorko oli 9 %, oli yllämainittu koronlaskemisperuste, ollen tuloksiin nähden jotakuinkin sopuoinnussa kaupungin omista obligatiolainoistaan maksaman koron kanssa, paikallaan, mutta nyttemmin, Suomen pankin alennettua diskonttokorkonsa 7 ½ %:iin, saa kaupunki maksaessaan itse 7 ½—8 %, johon määrään pääoma-alennus ja kurssitappio on mukaan laskettu, rahastosta myöntämistään lainoista ainoastaan 6 ¼ %. Sovelluttamalla edelleenkin yllämainittua koronlaskuperustetta rahaston vastedes myönnettäviin lainoihin joutuisi kaupunki tappiolle. Korkokonttaa olisi siis muutettava.

Kun rahatoimikamari aikoinaan ehdotti koron määrättäväksi riippumaan diskonttokorosta, ei kamari lähemmin perustellut ehdotustaan, mutta vaikuttivat todennäköisesti silloiset epämääräiset rahaolot ja korkokannat mainittuun ehdotukseen. Siihen katsoen, että rahaolot nyttemmin ovat vakiintuneet, on turhaa pitää diskonttokorkoa ohjeena. Sekä lainanantajan että lainanottajan kannalta katsoen on tietenkin kiinteätä korkoa pidettävä liukuvaa parempana. Rahatoimikonttorissa on kahdesti vuodessa tapahtuvissa koronkannoissa tarkattava Suomen pankin diskonttokorkokantaa ja asianomaisiin lainanottajiin nähden on vaara tarjolla, että häiriöitä syntyy heidän talousarvioihinsa. Lisäkorko olisi siis määrättävä kiinteäksi ja niin suureksi että lainain efektiivinen korko tulisi olemaan samansuuruinen kuin kaupunki tätä nykyä itse maksaa. Samalla olisi kuitenkin varattava mahdolli-

¹⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 144. — ²⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 67.

suus alentaa koronlisäystä vastaisuudessa, kun kaupunki mahdollisesti saa halvempikorkoisia lainoja.

Jotta yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta annettavien kuoletuslainojen korkokantaa koskeva määräys saataisiin muutetuksi nykyisten rahaolojen mukaiseksi, jaosto, viitaten ylläesitettyyn, ehdotti lautakunnalle, että kaupunginvaltuustolle tehtäisiin esitys seuraavan säännöksen ottamisesta edistämislainarahastosta tästedes myönnettävien lainojen velkikirjoihin: Kunnes lainanantaja toisin määrää, on maksamatta olevasta lainamäärästä kannettava ylimääräistä koronlisäystä 2 ½ %, joten vuotuismaksuun sisältyvä korko tekee yhteensä 7 ¾ %.

Mainittu jaoston esitys hyväksyttiin lautakunnassa ja lähetettiin kaupunginvaltuustolle, joka lopullisesti hyväksyi ¹⁾ sen.

Yllämainittu määräys koski, kuten sanottu, uusia, s. o. tästedes myönnettäviä lainoja. Mitä lainarahastosta jo annettujen, entisten lainojen lisäkorkoon tulee, päätti jaosto, siihen katsoen, että lisäkoron järjestäminen viimeksimainituissa tapauksissa edellyttää sopimusta kaupungin ja lainanottajain välillä, esittää lautakunnalle, että tästä tehtäisiin eri esitys valtuustolle, riippuen tämä niistä neuvotteluista, joita tässä suhteessa oli käytävä asianomaisten lainansaajain kanssa.

Sen johdosta, että yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston kartuttamista varten kertomusvuoden talousarvioon merkitty 1,000,000 markan suuruinen määräraha oli lainojen suuren kysynnän johdosta jo elokuun loppuun mennessä käytetty, esitti jaosto lautakunnalle, että mainittua lainarahastoa, jottei Kumtähden omakotialueen rakennustointa pysähtyisi, edelleenkin kartutettaisiin 500,000 markalla. Lautakunta päättikin tehdä kaupunginvaltuustolle mainitunlaisen esityksen, jonka valtuusto hyväksyi ²⁾.

Siirtolapuutarhajaostolla oli kertomusvuoden kuluessa 2 kokousta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli vahvistanut lautakunnan ehdotuksen siirtolapuutarhajaoston johtosäännöksi ja rahatoimikamari toukokuun 18 p:nä hyväksynyt Kumtähden siirtolapuutarha-alueen asemakaavan, on jaosto, alueen ojitus-, tasoitus- ja aitaustöiden tultua valmiiksi, voinut ryhtyä antamaan vuokralle siellä olevia puutarhapalstoja. Vuokramaksuksi katsottiin ensimmäiseltä viljelysvuodelta riittävän 50 penniä kultakin m²:ltä, mutta seuraavilta vuosilta, jolloin vuokralleottajat jo voivat saada tuloja viljelmistään, määrättiin vuokramaksu 1 markaksi jokaiselta m²:n alalta. Vuokralleottajia on kuitenkin ensimmäisenä kesänä ollut verrattain vähän, joten ainoastaan 40 à 50 kappaletta puutarhan 261 palstasta on toistaiseksi vuokrattu. Syynä tähän on se seikka, ettei meikäläinen yleisö, esitelmistä ja kehoituksista huolimatta, näytä vielä ennättäneen kyllin innostua asiaan. Palstojen laimeanpuoleiseen kysyntään on vaikuttanut jonkin verran myöskin se seikka, ettei palstoja, puutarha-alueen kuntoonsaattamistöiden ollessa keskeneräisinä, voitu vuokrata jo kevättälvella, kuten olisi pitänyt, jotta vuokralleottajat olisivat hyvissä ajoin päässeet palstojen muokkaukseen käsiksi. Todennäköisesti on kuitenkin vuokraajain lukumäärä jo tulevana vuotena tuntuvasti lisääntyvä sitä mukaa kuin puutarha-aate ennättää tunkeutua yhä laajempien piirien tietoisuuteen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 2 §. — ²⁾ S:n 22 p. syysk. 25 §.

Puutarha-alueella kaupungin puolesta tehtyjen valmistustöiden suorittamisesta mainittakoon, että tätä varten aikaisemmin myönnettyillä määrärahoilla on suoritettu salaojitus, teiden tasoitus, alueen aitaus ynnä kaivojen rakentaminen, joista jo alussa huomautettiin, jotapaisi puutarhan kolmelle sivulle on istutettu kuusiaita ja koivuja. Puutarhatoiminnan edistämistä ja alueen lopullista kuntoonsaattamista varten on siellä kuitenkin vielä tehtävä erinäisiä rakennus- ja tasoitustöitä. Niinpä olisi alueelle rakennettava asuinrakennus puutarhuria varten, koska on välttämätöntä, että sinne voidaan sijoittaa asumaan ammattimies, jonka tehtävänä m. m. on toimia tämän alueen vartijana ja hoitaa siellä olevat yleiset istutukset. Niinikään tarvitaan alueelle johtavan pääportin kahden puolen n. s. porttirakennus siihen kuuluvine pienine myymälöineen, vaja kalustoa ja polkupyöriä varten sekä kaksi käymälää. Huomioonottaen yllämainittujen töiden välttämättömyyden, esitti jaosto lautakunnan kautta rahatoimikamarille, että tämä ottaisi menosääntöehdotukseensa vuotta 1927 varten 250,000 markan suuruisen määrärahan Kumtähden siirtolapuutarhan lopullista valmiiksi saattamista varten. Rahatoimikamarin ehdotuksesta ottikin kaupunginvaltuusto mainittun suuruisen määrärahan puheenalaista siirtolapuutarhaa varten vuoden 1927 menosääntöön.

Korpas-Ruskeasuon siirtolapuutarhassa on viljelystoiminta ollut vilkasta ja alueelle on vuoden kuluessa rakennettu useampia huvimajoja, jotenka niiden yhteinen lukumäärä nyttemmin on noin 50. Heinäkuun alussa lähti joukko siirtolapuutarhaviljelijöitä Tukholmaan tutkiakseen sikäläisiä puutarhaoloja.

XVI. Ammattioppilaslautakunta.

Ammattioppilaslautakunnan toiminnasta vuonna 1926 on saatu seuraavat tiedot:

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna kunnallisneuvos V. von Wright puheenjohtajana ja varatuomari E. von Boehm varapuheenjohtajana sekä jäseninä maalarimestari A. Haanoja, metallityöntekijä Y. Lehtinen, kultaseppä F. V. Lindroos ja kirjansitoja E. Merikoski ynnä varajäseninä metallisorvaaja H. Blomqvist, tehtailija V. W. Holmberg, liikemies O. V. Honkalinna, johtaja L. Lyytikäinen ja työnjohtaja E. Nuru. Sihteerintehtäviä hoiti varapuheenjohtaja; kanslistina toimi neiti G. Laurén. Kokouksia oli vuoden varrella 12.

Kertomusvuonna luetteloitiin 169 oppisopimusta ja edelliseltä vuodelta oli luettelossa jäljellä 312 sopimusta, joten luetteloituja sopimuksia oli vuoden lopulla 481. Ammatittain jakautuivat vuoden varrella luetteloidut sopimukset seuraavasti:

Ammatti.	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- teensä.	Ammatti.	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- teensä.
Maalareita	4	—	4	Metallityöntekijöitä.	1	—	1
Valajia	2	—	2	Peltiseppiä	4	—	4
Viilajia	27	—	27	Verhoilijoita	2	—	2
Rautasorvareita	10	—	10	Räätälejä	1	—	1
Pannuseppiä	3	—	3	Latojia	16	4	20
Läkkiseppiä	1	—	1	Painajia	10	1	11
Veturinkuljettajia	33	—	33	Kemigrafeja	4	—	4
Käämijöitä	2	—	2	Kivipainajia	9	—	9
Sähkömonttöörejä	4	—	4	Kirjansitojia	3	2	5
Kulta- ja hopeaseppiä	1	—	1	Valokuvaajia	2	1	3
Uuttaajia	2	—	2	Konepainajia	1	—	1
Konepuuseppiä	1	—	1	Puuseppiä	7	—	7
Emaljityöntekijöitä ..	1	—	1	Koriseppiä	1	—	1
Mallipuuseppiä	4	—	4	Partureita	—	1	1
Konetyömiehiä	4	—	4				
				Yhteensä	160	9	169

Sopimuksia teki 4 oppilasta 3 vuodeksi, 1 oppilas 3 ½ vuodeksi ja 164 oppilasta 4 vuodeksi.

XVII. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1926 antama kertomus ¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1926 filosofiantohtori S. Ivalo puheenjohtajana, kansanedustaja M. Paasivuori varapuheenjohtajana sekä kivityömies V. Huuskonen, kirjelijittelija P. Rahikainen ja filosofiantohtori E. Railo. Sihteerinä toimi toimiston johtaja A. H. Karvonen.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 9 kertaa, käsitellen lukuisan määrän toimistoa, työsuhteita, työttömyyden torjumista y. m. koskevia asioita, joista tässä lähemmin mainittakoon seuraavat:

Palkkajärjestelmä. Kaupungin viranpitäjäin palkkausta koskevassa asiassa puolsi johtokunta periaatteessa liukuvan palkka-asteikon poistamista ja siirtymistä vakinaisiin palkkoihin. Koska kuitenkin elinkustannusindeksi, etenkin vuokrain kohoamisen johdosta, näytti edelleen kohoavan, olisi tämä vakinaisia palkkoja määrättäessä otettava huomioon tai palkkajärjestelmän muutos lykättävä vuoden 1928 alkuun.

Toimiston laajentaminen. Liikkeen kasvamisen johdosta naisosastoilla aiheutuneen ahtauden poistamiseksi teki johtokunta esityksen kaupunginvaltuustolle uuden, viidennen naisosaston perustamisesta toimistoon. Valtuuston hyväksyttyä ehdotuksen järjestettiin toimistoon vuoden lopussa uusi osasto etupäässä ulkotyöläisnaisia varten ja perustettiin uusi osastonjohtajattarenvirka, johon otettiin yhteiskolunopettajatar L. Ahlgren. Osasto alkoi toimintansa v. 1927 alussa.

Merimiesten työnvälitys. Kun uudessa työnvälitystä koskevassa laissa myönnettiin hallitukselle oikeus velvoittaa suurimmat meriliikennekaupungit perustamaan Genuan konferenssin päätöksen mukaisesti järjestetty merimiesten työnvälitys, tiedusteli sosialiministeriö, onko laivaliikenne Helsingissä niih suuri, että mainittu merimiesten työnvälityksen järjestäminen on tarpeen vaatima. Antamassaan lausunnossa, jota varten se hankki lausunnot laivanvarustajain ja merimiesten järjestöiltä sekä selvityksen meriliikenteen suuruudesta paikkakunnalla, ehdotti johtokunta, että kaupunginvaltuusto antaisi kysymykseen myönteisen vastauksen. Kaupunginvaltuusto antoikin asiasta ehdotuksenmukaisen lausunnon ja sosialiministeriö määräsi sittemmin työnvälitystoimiston yhteyteen perustettavaksi ammattialantuntijan johdolla toimivan merimiesten työnvälitysosaston.

Toimiston ohjesäännön laati johtokunta kokonaan uudestaan, tehden siihen uuden työnvälityslain sekä käytännön vaatimia muutoksia. Tärkeimmät muutokset koskivat johtokunnan jäsenten vaalia ja merimiesten työnvälitysosaston johtokunnan asettamista. Molemmissa johtokunnissa tule-

¹⁾ Kertomukseen liittyvät tilastolliset tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1927.

vat työnantajat ja työntekijät olemaan tasavoimaisesti edustettuina ja puheenjohtajana puolueeton henkilö. Asianomaisilla työnantajain ja työntekijäin järjestöillä on oikeus esittää ehdokkaita.

Työmarkkinain tilaa käsitteli johtokunta useassa kokouksessaan, antaen siitä lausuntoja kaupungin viranomaisille ja sosialiministeriölle.

Toimiston henkilökunta. Toimiston johtajana oli A. H. Karvonen. Miesosastojen johtajina toimivat H. E. Blomqvist ja W. O. Ahtio sekä apulaisena U. Vinha. Naisosastojen johtajina toimivat neidit E. Sundström, A. Bruun ja T. Melanen sekä rouva R. Hänninen, apulaisina rouva E. Bauer sekä neidit S. Rechartt, A. Ahovaara ja A. Vallinheimo. Ylimääräisinä apulaisina toimivat rouva A. Salmi 5 kuukautta ja rouva E. Waulo 4 kuukautta. Vahtimestarina oli V. Jyrkänne.

Toimiston liike oli edelleen vilkas. Kun työsuhteet paikkakunnalla kevästä lähtien olivat erittäin hyvät, ei miespuolisten työnhakijain luku noussut samaan määrään kuin edellisenä vuonna, mutta tarjottujen ja täytettyjen paikkain luku sekä naisosastojen liike kokonaisuudessaan kasvoi huomattavasti.

Työnhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettyinä sukupuolen mukaan ja verrattuna edelliseen vuoteen oli työnhakemusten luku seuraava:

	1926.		1925.		Lisäännys (+) tai vähennys (-) vuonna 1926 verrattuna vuoteen 1925.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Miesten tekemiä	10,443	31.5	12,227	35.6	-1,784	-14.6
Naisten »	22,694	68.5	22,119	64.4	+ 575	+ 2.6
Yhteensä	33,137	100.0	34,346	100.0	-1,209	- 3.5

Työnhakemuksia teki kaikkiaan 12,976 (edell. v. 14,496) eri henkilöä, niistä 4,199 (5,593) miestä ja 8,777 (8,903) naista, joten työtä hakevain eri henkilöiden luku oli 1,520 pienempi kuin edellisenä vuonna. Työnhakijat uudistivat työnhakemuksensa työttömiksi uudelleen jouduttuaan miehet 6,244 (6,634) ja naiset 13,917 (13,216) eli yhteensä 20,161 (19,850) eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakautuivat työnhakijat vuonna 1926 seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Helsingissä	3,747	89.2	5,880	67.0	9,627	74.2
Muilla paikkakunnilla	452	10.8	2,897	33.0	3,349	25.8
Yhteensä	4,199	100.0	8,777	100.0	12,976	100.0

Perheolojen ¹⁾ mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Perheellisiä	1,663	39.6	1,371	15.6	3,034	23.4
Yksinäisiä	2,536	60.4	7,406	84.4	9,942	76.6
Yhteensä	4,199	100.0	8,777	100.0	12,976	100.0

¹⁾ Perheellisiin on ryhmityksessä viety, paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksityisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmitys ei ole tehty siviilisäädyn, vaan perheenelättämisvelvollisuuden perusteella.

Äidinkielen mukaan ryhmittyvät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Suomenkielisiä	3,595	85.6	7,618	86.8	11,213	86.4
Ruotsinkielisiä	594	14.2	1,135	12.9	1,729	13.3
Muunkielisiä	10	0.2	24	0.3	34	0.3
Yhteensä	4,199	100.0	8,777	100.0	12,976	100.0

Edelliseen vuoteen verraten ei suomen- ja ruotsinkielisten työnhakijain suhde ole mainittavasti muuttunut.

Tarjotut paikat ¹⁾. Tarjottuja paikkoja oli kaikkiaan 24,487, joista oli miesten paikkoja 5,806 eli 23.7 % ja naisten paikkoja 18,681 eli 76.3 %. Edelliseen vuoteen verraten yleni miehille tarjottujen paikkojen luku 148:lla eli 2.6 %, ja naisille tarjottujen paikkain luku 1,102:lla eli 6.3 %.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Helsingissä	5,562	95.8	16,328	87.4	21,890	89.4
Muualla	244	4.2	2,353	12.6	2,597	10.6
Yhteensä	5,806	100.0	18,681	100.0	24,487	100.0

Täytetyt paikat. Kuten ylempänä on jo mainittu, oli toimiston liike kuluneena vuonna vilkas. Toimiston työntulos, välitysten määrä, näkyy seuraavasta:

	1926.		1925.		Lisäännys vuonna 1926 verrattuna vuoteen 1925.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Miesten paikkoja	5,500	25.1	5,466	26.3	34	0.6
Naisten »	16,441	74.9	15,318	73.7	1,123	7.3
Yhteensä	21,941	100.0	20,784	100.0	1,157	5.6

Missä määrin toimisto voi tyydyttää työvoiman kysyntää Helsingissä ja muilla paikkakunnilla, sen osoittavat seuraavat luvut. Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Helsingissä	5,372	96.6	14,857	91.0	20,229	92.4
Muualla	128	52.5	1,584	67.3	1,712	65.9
Yhteensä	5,500	94.7	16,441	88.0	21,941	89.6

Kuten edellisenäkin vuonna, voi toimisto täyttää miehille Helsingissä tarjotut paikat jotenkin tarkoin.

¹⁾ Tarjottujen paikkain lukuun on laskettu myöskin ne paikat, jotka toimisto on tiedustamalla hankkinut.

Täyttämättä jääneet paikat. Tarjotuista paikoista jäi täyttämättä:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Helsingissä	190	3.4	1,471	9.0	1,661	7.6
Muualla	116	47.5	769	32.7	885	34.1
Yhteensä	306	5.3	2,240	12.0	2,546	10.4

Ei ole kummeksuttavaa että naisten paikkoja jäi verrattain suuri määrä täyttämättä, sillä tarjottujen paikkain suuresta lukumäärästä tekevät ne vain verrattain pienen osan, 12.0 %. Täyttämättä jääneiden paikkain luvussa on myöskin joukko lyhytaikaisia töitä. Naisille tarjotuista paikoista jäi täyttämättä etupäässä palvelijattaren paikkoja. Täyttämättä jääneet miesten paikat olivat etupäässä metsätyömiesten ja metallityömiesten paikkoja maaseudulla sekä rakennustyöläisten paikkoja Helsingissä kesällä.

Ammattialan mukaan ryhmitettyinä osoittaa seuraava taulukko työnhakemusten sekä tarjottujen ja täytettyjen paikkain luvun kussakin ammattiryhmässä:

Ammatti ja toimiala.	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
<i>Maa- ja metsätalous</i>	96	690	786	92	915	1,007	71	627	698
<i>Teollisuus ja käsityö.</i>									
Metalliteollisuus	638	190	828	94	24	118	73	24	97
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus	80	14	94	33	—	33	21	—	21
Kemiallinen teollisuus	2	47	49	—	3	3	—	3	3
Nahka- ja karvateollisuus ..	52	64	116	60	4	64	59	1	60
Kehruu- ja kutomateollisuus ..	—	47	47	—	1	1	—	1	1
Pukutavara- ja puhdistusteoll.	7	592	599	—	580	580	—	577	577
Paperiteollisuus	15	84	99	12	4	16	12	3	15
Puuteollisuus	102	158	260	135	171	306	65	161	226
Rakennusteollisuus	3,992	622	4,614	1,093	131	1,224	999	131	1,130
Valaistuslaitokset	40	32	72	3	14	17	3	14	17
Ravinto- ja nautintoaineteoll.	48	412	460	21	88	109	16	65	81
Graafillinen teollisuus	127	27	154	149	2	151	149	1	150
Teollisuus ja käsityö, luokitattomat	132	—	132	12	—	12	11	—	11
<i>Kauppa ja kulkuneuvot.</i>									
Kauppa-ala	463	794	1,257	115	230	345	109	172	281
Meri- ja satamaliikenne	350	74	424	51	37	88	49	26	75
Maaliikenne	318	—	318	63	—	63	57	—	57
Ravintola- ja hotelliliike	37	3,208	3,245	9	2,534	2,543	7	2,384	2,391
<i>Sekatyöt, luokitattomat</i>	2,745	2,065	4,810	3,441	1,566	5,007	3,431	1,560	4,991
<i>Talustoimet</i>	—	12,908	12,908	—	11,974	11,974	—	10,342	10,342
<i>Erinäiset toimet</i>	323	78	401	45	8	53	43	7	50
<i>Käskyläisiä ja oppilaita</i>	876	588	1,464	378	395	773	325	342	667
Yhteensä	10,443	22,694	33,137	5,806	18,681	24,487	5,500	16,441	21,941

Työsuhteet Helsingissä v. 1926 olivat paremmat kuin edellisenä vuonna, kesäkautena erinomaisen hyvät. Työnpuute oli talvikautena, kuten tavalista, kylläkin verrattain suuri, mutta ei niin laaja kuin edellisenä talvena. Jo vuoden 1925 lopulla, marras- ja joulukuussa, esiintyi työnpuutetta, jonka vuoksi kaupungin töihin sijoitettiin noin 350 miestä (niistä hätäaputöihin noin 200) ja 124 naista naisten työtupiin sekä 70 naista kaupunkilähetyksen työtupaan. Tästä seikasta ja tavallista laajemmasta rakennustoiminnasta riippuikin, että työttömyys jäi huomattavasti pienemmäksi kuin edellisenä vuonna. Tammikuussa oli työnhakijoina 1,593 miestä ja 1,412 naista eli yhteensä 3,005 eri henkilöä. Edellisenä vuonna vastaavana aikana 1,977 miestä ja 1,655 naista, yhteensä 3,632 henkilöä.

Työnpuutteen poistamiseksi järjestettiin uusia hätäaputöitä, joihin otettiin helmi—maaliskuussa 320 miestä ja 170 naista entisten lisäksi. Maaliskuussa työskenteli kaupungin töissä ylimääräistä työväkeä noin 800 miestä ja joko suoranaisesti järjestetyissä tai kaupungin avustuksella toimeenpannuissa töissä lähes 400 naista. Kaikkiaan osoitti toimisto vuoden kuluessa kunnan töihin 429 (edell. v. 1,463) miestä ja 216 (edell. v. 445) naista.

Työsuhteet alkoivat parantua jo maaliskuulla. Toukokuun alkupuolelta aina myöhään syksyyn asti olivat ne erinomaisen hyvät. Kesäkautena oli verrattain suuri puute työväestä. Työttömyyttä esiintyi kuitenkin jonkin verran vuoden lopulla. Sen poistamiseksi ei kuitenkaan ollut tarpeen ryhtyä muihin toimenpiteisiin kuin että naisten työtuvat avattiin syyskuun alussa ja niihin otettiin 50 niissä edellisenä talvena työskennellyttä naista. Marraskuussa otettiin näitten lisäksi vielä 20 naista.

Työsuhteiden valaisemiseksi esitetään tässä toimiston kirjoissa työttömänä olleiden työnhakijain määrä kunkin kuukauden puolivälissä vuosina 1926 ja 1925. Lukuihin sisältyvät kunkin kuukauden puolivälissä olleella viikolla toimiston kautta työtä hakeneet henkilöt, jotka vielä sen viikon lopulla olivat työttöminä.

	1926.			1925.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	919	562	1,481	1,211	726	1,937
Helmikuu	950	645	1,595	1,038	688	1,726
Maaliskuu	697	628	1,325	835	567	1,402
Huhtikuu	522	590	1,112	496	603	1,099
Toukokuu	401	506	907	315	412	727
Kesäkuu	322	437	759	277	378	655
Heinäkuu	215	400	615	242	359	601
Elokuu	208	385	593	359	519	878
Syyskuu	266	596	862	424	563	987
Lokakuu	361	620	981	674	676	1,350
Marraskuu	405	535	940	801	531	1,332
Joulukuu	472	411	883	895	356	1,251

Eri työaloilla vallinneista työsuhteista esitettäköön seuraavia tietoja:

Maataloudessa vallitsi säännölliset työsuhteet. Halonhakuutöitä tavalisilla maanviljelystiloillakin oli talven aikaan runsaammin kuin edellisenä talvena. Kesän aikana oli jonkin verran puutetta työväestä.

Metalliteollisuudessa oli työn puutetta tammi- ja helmikuussa. Työttömänä oli alun toista sataa ammattityöläistä, etupäässä viilaaajia, levyseppiä,

vaski- ja peltiseppiä sekä putkityömiehiä. Muina vuoden aikoina ei työnpuutetta ollut.

Kivi- ja saviteollisuudessa ei ollut työnpuutetta muilla kuin asfaltti- ja laastitehtaan työläisillä talvella. Porareista oli talvella ajottain puute.

Nahka- ja karvateollisuudessa olivat työsuhteet säännölliset muissa paitsi jalkinetehtaissa, joissa ne ajottain olivat epävakaiset, syystä että varastotöitä ei kuosivaihtelujen vuoksi voitu tehdä. Muutamissa tehtaissa työskenneltiin ajottain lyhennetyllä työajalla.

Pukutavara- ja puhdistusteollisuudessa olivat työsuhteet verrattain hyvät; talvella ja kesällä oli osittaista työn puutetta. Maaliskuun 15 p:nä alkanut tilaustyöntekijäin lakko räättälin ammatissa häiritsi töiden säännöllistä käyntiä, osittain aina syyskuun loppuun asti.

Paperiteollisuuden alaan kuuluvissa työpaikoissa vallitsivat hyvät työsuhteet muulloin paitsi talvella, jolloin eräissä työpaikoissa työskenneltiin lyhennetyllä työajalla.

Puuteollisuudessa olivat työsuhteet paremmat kuin edellisenä vuonna, varsinkin rakennustarvikkeita valmistavissa liikkeissä. Ainoastaan eräissä lautatarhoissa ja puusepäneliikkeissä työskenneltiin talvella vähän pienemmällä työvoimalla. Puusepäneliikkeissä palkkariidan vuoksi syntynyt työlakko kesti toukokuun 17:nnestä—28:nteen p:n ja otti siihen osaa noin 250 työntekijää.

Rakennusteollisuudessa vilkastui toiminta yhä edelleen vuoden kuluessa, nousten uusien huonerakennusten luku kesällä suuremmaksi kuin koskaan aikaisemmin. Jo edellisenä kesänä vilkastunut toiminta oli tänne vetänyt rakennustyöväkeä toisilta paikkakunnilta. Talvella täytyi luonnollisesti töitä supistaa, joten rakennustyöväkeä joutui tällöin verrattain paljon joutilaaksi, vaikkakin suurin osa sai työtä rakennusten sisustamistöissä ja uusien yritysten perustamistöissä. Talvella oli työttömänä etupäässä rakennusapureita (miehiä sekä naisia), kirvesmiehiä, murareita, maalareita ja kattopeltiseppiä. Näistä osa, etupäässä apurityömiehet, kivityömiehet ja kirvesmiehet saivat töitä kaupungin hätäaputöissä ja satamarakennustoissa. Maalis- ja huhtikuussa pääsivät työt varsin vilkkaaseen käyntiin ja toukokuusta aina marraskuun loppuun oli toiminta erikoisen vilkas. Ammattityöväestä oli sangen suuri puute, etenkin rappareista, murareista, uunintekijöistä, putkityömiehistä sekä ajottain maalareista, peltisepeistä, asfalttityöntekijöistä ja kirvesmiehistä. Tänne tuli kyllä rakennustyöväkeä toisiltakin paikkakunnilta, mutta ei tarpeeksi. Eräiden työnantajain yritykset saada tänne ammattityömiehiä ulkomailta eivät johtaneet mihinkään tulokseen.

Toimiston välitystilasto kuvaa työntekijäin puutetta ainoastaan osittain, sillä koska työnantajille oli tunnettua, ettei työväkeä ollut saatavissa, eivät he yleisemmin kääntyneet toimiston puoleen. Työpalkat kohosivat huomattavasti, etenkin eräiden ammattien urakkatöissä. Valaistuslaitosten työntekijöistä oli pienemmällä määrällä sähkötyömiehiä työn puutetta talvella, mutta kevästä lähtien oli runsaasti töitä.

Ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa olivat työsuhteet säännölliset muilla aloilla paitsi karamelli- ja suklaatehtaissa, joissa makeisveron korotuksen johdosta supistettiin tuotantoa. Jo edellisen vuoden lopussa ja tämän vuoden alussa vähennettiin noin 400 työntekijää, etupäässä naisia, joista vain pieni osa pääsi kertomusvuonna takaisin entiseen ammattiinsa; toisten oli siirryttävä muille työaloille.

Graafillisessa teollisuudessa oli toiminta vähän vilkkaampi kuin edellisenä vuonna. Työttömänä oli muutamia kymmeniä työntekijöitä talvella.

Kauppa-ala. Edellisinä vuosina vallinnut ahdas rahamarkkinain tila ja korkea korkokanta oli painostanut liike-elämää, joka kuluneena vuonna, rahamarkkinan parannuttua, pääsi huomattavasti vilkastumaan. Kykenevämpää, alaan perehtynyttä väkeä ei enää ollut työnpuutteessa muulloin kuin talvella, mutta tälle alalle pyrkijöitä, etenkin naisia, oli runsaasti ympäri vuoden.

Meri- ja satamaliikenne vilkastui myöskin edelleen. Satamatöissä työskenteli väkeä enemmän kuin edellisenä vuonna. Meriliikenteen ollessa jo tammikuun puolivälistä huhtikuun puoliväliin pysähdyksissä oli myöskin suuri osa satamatyömiehistä työttömänä. Osa näistä siirtyi satamatoihin Hankoon, osa pääsi kaupungin hätäaputöihin; hiljan maseuduilta tulleet palasivat kotiseuduilleen. Laivaliikenteen alettua alkoivat satamatyöt jälleen.

Taloustoimien alalta on mainittava, että palvelijattarien puute ei puheena-olevana vuonna ollut niin suuri kuin useina edellisinä vuosina. Todennäköisesti useissa perheissä tullaan toimeen ilman tai vähemmällä vakinaisella palvelusväellä kuin ennen, mutta sen sijaan käytetään siivous- y. m. töihin enemmän tilapäisiä apulaisia, joiden kysyntä toimistosta on melkoisesti lisääntynyt. Tammikuussa sekä marras- ja joulukuussa oli etenkin vanhempia palvelijattaria työttömänä, mutta keväällä sekä elo- ja syyskuussa oli niistä huomattava puute. Siivoojilla ja pesijättäriillä oli riittävästi töitä ainoastaan kevät-, syys- ja joulusiivousten aikana. Talvella työskenteli näitä sekä sekatyöläisiä hätäaputöissä.

Käskyläisistä ja oppilaista saivat helpoimmin paikkoja 14—15 vuotiaat pojat ja tytöt, etupäässä käskyläisen toimiin. Näistä oli kevättalvella puutettakin, ja tytöille oli palvelupaikkoja aina tarjolla. Mutta 16—17 vuotiaita nuorukaisia oli useita kymmeniä työttöminä kaikkina vuoden kuukausina. Näiden asema, he kun eivät sovellu käskyläisten toimiin, eikä heitä nykyisin, työväen suojelulainsäännösten vuoksi, yleensä oteta tavallisiin rakennus- ja tehdastöihin, on viime vuosina käynyt sangen vaikeaksi. Osa heistä kyllä omastakin syystä jättäytyy vetelehtimään työttömänä, mutta osa joutuu tähän tilaan pakostakin hyvinäkin työaikoina, seikka, johon olisi kiinnitettävä erityistä huomiota.

XVIII. Naisten työtuvat.

Naisten työtupien johtokunnan toiminnastaan vuonna 1926 antama selonteko oli seuraava:

Naisten työtupain johtokuntaan kuuluivat vuonna 1926 filosofianmaisteri A. J. Hällfors puheenjohtajana, sähkötekniikko V. V. Salovaara varapuheenjohtajana, sekä neiti A. K. Bruun, työnjohtaja P. H. Kalervo ja filosofianmaisteri K. A. Widenius jäsenenä. Johtokunnan sihteerinä toimi työtupien toimitusjohtaja P. T. Stenius.

Kertomusvuonna johtokunta kokoontui 18 kertaa käsitellen yhteensä 108 asiaa. Johtokunnan pöytäkirjan pykäläluku oli 127.

Käsitellyt tärkeimmät asiat. Tammikuun 19 p:nä pitämässään kokouksessa päätti johtokunta työtupaan n:o 1 hankkia entisten koneiden lisäksi 12 sarjaompelukonetta, mitkä sitten ostettiin eräästä vararikkopesästä 22,000 markalla. Helmikuun 2 p:nä päätettiin panna toimeen ammattikurssit 80 henkilölle. Kurssit, joita varten rahatoimikamari ja sosialiministeriö olivat myöntäneet käyttövaroja yhteensä 181,600 markkaa, aloitettiin helmikuun 4 p:nä ja tulisivat kestävänsä 4 kuukautta. Helmikuun 10 p:nä päätti johtokunta, että kaikki sen antamat työt, sekä työtuvissa että kodeissa suoritettaisiin urakkatyönä, kuitenkin siten, että työtupaan vasta tulleelle työntekijälle maksetaan kahdelta ensimmäiseltä harjoitusajaksi laskettavalta viikolta tuntipalkka, ellei työläinen heti itse halua urakatöitä. Samassa kokouksessa päätti johtokunta järjestää luutien valmistusta kuukauden ajaksi 22 työttömälle naiselle. Helmikuun 9 p:nä pidetyssä kokouksessa esitettiin rahatoimikamarin ilmoitus, että johtokunnan jäsenen neiti A. Bruunin johdolla toimineen ammattikurssikomitean valvonta asetetaan johtokunnan alaiseksi. Kyseessä-olevan komitean huolena oli 29 p:stä maaliskuuta 30 p:ään huhtikuuta kestävien talouskurssien järjestäminen n. 60 työttömälle naiselle. Toukokuun 10 p:nä esitettiin rahatoimikamarin ilmoitus, että työtupa n:o 2:n käytettäväksi oli vuokrattu talo n:o 11 Kaarlenkadun varrella, joten työtupa siirrettiin 1 p:stä kesäkuuta sinne Kasarminkadun n:o 6:sta ja kansliaa varten järjestettiin huoneisto työtupa n:o 1:n yhteyteen. Elokuun 30 p:nä jätti johtokunta rahatoimikamarille vuoden 1927 talousarvion, joka päättyi 600,000 markan suuruiseen tappioon. Marraskuun 22 p:nä pitämässään kokouksessa päätti johtokunta, että työtuvissa tuntipalkalla työskentelevien työläisten tuntipalkka on edelleenkin oleva 2: 25 markkaa tunnilta.

Työläisten lukumäärä kertomusvuoden jokaisen kuukauden 1 p:nä oli seuraava:

	Työtuvassa		Yh- teensä.		Työtuvassa		Yh- teensä.
	n:o 1.	n:o 2.			n:o 1.	n:o 2.	
Tammikuu	79	74	153	Heinäkuu	57	—	57
Helmikuu	89	83	172	Elokuu	—	29	29
Maaliskuu	68	70	138	Syyskuu	34	31	65
Huhtikuu	70	75	145	Lokakuu	39	33	72
Toukokuu	67	58	125	Marraskuu	40	33	73
Kesäkuu	67	52	119	Joulukuu	47	48	95

Työtuntien lukumäärä työtuvissa oli seuraava:

	Työtuvassa		Yh- teensä.		Työtuvassa		Yh- teensä.
	n:o 1.	n:o 2.			n:o 1.	n:o 2.	
Tammikuu	11,278	11,534	22,812	Heinäkuu	2,928	—	2,928
Helmikuu	10,422.5	10,123	20,545.5	Elokuu	409.5	1,771.5	2,181
Maaliskuu	9,609.5	9,179	18,788.5	Syyskuu	5,688.5	4,722.5	10,411
Huhtikuu	7,982	8,141	16,123	Lokakuu	8,251	5,831.5	14,082.5
Toukokuu	10,762	9,580	20,342	Marraskuu	7,132	5,479.5	12,611.5
Kesäkuu	9,248.5	10,738	19,986.5	Joulukuu	9,317.5	8,376	17,693.5
				Yhteensä	93,029	85,476	178,505

Työpalkkoina maksettiin työtuvassa n:o 1 313,713: 80 markkaa ja työtuvassa n:o 2 247,518 markkaa eli yhteensä 561,231: 80 markkaa, joten keskimääräinen tuntipalkka työtuvassa n:o 1 oli 3: 37 markkaa, työtuvassa n:o 2 2: 90 markkaa eli molemmissa työtuvissa 3: 14 markkaa. Sitäpaitsi maksettiin palkkoina kotona työskenteleville työläisille 56,518: 60 markkaa, josta työtuvassa n:o 1 8,927: 35 markkaa ja työtuvassa n:o 2 47,591: 25 markkaa.

Suoritetut työt. Kertomusvuonna suoritettiin työtuvissa seuraavat työt:

Työtupa n:o 1.

<i>Puolustusministeriölle:</i>		Naisten röijyjä, kpl.	125
Peitteenpäällisiä, kpl.	5,353	» housuja, paria	125
Paitoja, kpl.	8,941	» yöpaitoja, kpl.	77
Panostäydennysvöitä, kpl.	251	Poikain mekkoja, kpl.	71
Arinalaukkuja, kpl.	25	» paitoja, kpl.	120
Lumipukuja, kpl.	511	» takkeja, kpl.	23
Tuulipukuja, kpl.	451	» pukuja, kpl.	52
Lapasia, paria	264	» housuja, paria	51
Lakanoita, kpl.	1,500	Tyttöjen paitoja, kpl.	106
Pyyheliinoja, kpl.	3,687	» koittuja, kpl.	64
Nenäliinoja, kpl.	13,504	» liivihousuja, paria	126
		Esiliinoja, kpl.	444
<i>Saniteettiosastolle:</i>		Lakanoita, kpl.	1,197
Sairastakkeja, kpl.	450	Tyynynpäällisiä, kpl.	1,214
Paitoja, kpl.	1,495	Pyheliinoja, kpl.	1,260
Tyynynpäällisiä, kpl.	2,500	Potilaiden lakkeja, kpl.	152
		» liivejä, kpl.	10
<i>Sairaaloille:</i>		Hoitajain takkeja, kpl.	19
Miehen paitoja, kpl.	1,079	» housuja, paria	18
» alushousuja, paria	737	» liivejä, kpl.	9
» pukuja, kpl.	154	Patjapusseja, kpl.	157
» puseroita, kpl.	8	Seinäverhoja, kpl.	11
» takkeja, kpl.	117	Pesupusseja, kpl.	192
» housuja, paria	195	Hevosloimia, kpl.	4
» mantteleita, kpl.	57	Lääkärintakkeja, kpl.	13
Naisten pukuja, kpl.	259		
» paitoja, kpl.	576	<i>Kansakouluille:</i>	
» esiliinoja, kpl.	64	Poikain pukuja, kpl.	100
» alushameita, kpl.	108	Tyttöjen koittuja, kpl.	50

<i>Suojeluskunnille:</i>	
Kesähousuja, paria	4,013
Kesäpukuja, kpl.	826

<i>Muille laitoksille:</i>	
Lasten leninkejä, kpl.	31
» alushameita, kpl.	11
Poikain paitoja, kpl.	29
» villapaitoja, kpl.	29
» päällystakkeja, kpl.	9
Partiopuseroita, kpl.	178
Partiohousuja, paria	8
Partiotakkeja, kpl.	102
Virkapukuja, kpl.	5
Torikasseja, kpl.	732
Poikain pukuja, kpl.	3
Lotta-Svärd-mantteleita, kpl.	38
Saniteettilaukkuja, kpl.	7
Poikain suojeluskuntapukuja, kpl.	20

<i>Hallissa myytäväksi:</i>	
Miehen paitoja, kpl.	107
» alushousuja, paria	178
» housuja, paria	204
» pukuja, kpl.	1
Poikain paitoja, kpl.	67
» alushousuja, paria	5
» housuja, paria	388
» pukuja, kpl.	187
» esiliinoja, kpl.	48
» takkeja, kpl.	27
» puseroita, kpl.	17
Naisten housuja, paria	4
» paitoja, kpl.	24
» pukuja, kpl.	19
» esiliinoja, kpl.	6
» päällystakkeja, kpl.	3
» villatakkeja, kpl.	2
Lasten liivejä, kpl.	9
» kudottuja housuja, paria ..	63
Suojustakkeja, kpl.	243
Yöpaitoja, kpl.	106
Sukkia, paria	235
Käsineitä, paria	17
Tohveleita, paria	33
Kauluksia, kpl.	67
Peitteitä, kpl.	4

<i>Yksityisille henkilöille:</i>	
Miehen pukuja, kpl.	87
» päällystakkeja, kpl.	31
» housuja, paria	51
» alushousuja, paria	91
» paitoja, kpl.	502
» frakkipaitoja, kpl.	48
» takkeja, kpl.	15
Poikain pukuja, kpl.	177
» housuja, paria	70
» alushousuja, paria	6
» paitoja, kpl.	115
» takkeja, kpl.	11
» päällystakkeja, kpl.	75

Poikain liivejä, kpl.	6
Tyttöjen takkeja, kpl.	5
» housuja, paria	24
Naisten housuja, paria	178
» paitoja, kpl.	227
» kappoja, kpl.	6
» liivejä, kpl.	5
» paitahousuja, kpl.	27
» esiliinoja, kpl.	114
» liivinsuojustimia, kpl.	14
Lasten paitoja, kpl.	15
» yöpaitoja, kpl.	18
Työtakkeja, kpl.	96
Suojuspukuja, kpl.	11
Työesiliinoja, kpl.	2
Lotta-Svärd-mantteleita, kpl.	15
» pukuja, kpl.	19
» leninkejä, kpl.	40
» lakkeja, kpl.	1
» esiliinoja, kpl.	3
Partiolakkeja, kpl.	40
» puseroja, kpl.	41
» housuja, paria	3
» huiveja, kpl.	52
» pukuja, kpl.	2
Myymälätakkeja, kpl.	24
Koulutakkeja, kpl.	32
Lääkäritakkeja, kpl.	6
Parturitakkeja, kpl.	8
Lakanoita, kpl.	150
Tyynynpäällisiä, kpl.	203
Pyyheliinoja, kpl.	122
Nenäliinoja, tus.	4.5
Tyynyjä, kpl.	6
Urheiluhousuja, paria	4
Yöpukuja, kpl.	20
Yöpaitoja, kpl.	297
Peitteitä, kpl.	29
Kylpyvaippoja, kpl.	3
Sukkia, paria	133
Lapasia, paria	4
Villahousuja, paria	2
Yöröijyjä, kpl.	3

Kenttätukikistöröykmentille korjattu:

Lakkeja, kpl.	103
Telttakankaita, kpl.	20
Kesäpuseroita, kpl.	100
Paitoja, kpl.	38
Alushousuja, paria	275
Housuja, paria	41
Lakanoita, kpl.	11
Tyynynpäällisiä, kpl.	21

Muita korjauksia:

Käännetty pukuja, kpl.	37
Korjattu pukuja, kpl.	45
» päällystakkeja, kpl.	89
» housuja, paria	32
» paitoja, kpl.	52
Jatkettu sukkia, paria	33
Korjattu peitteitä, kpl.	3
Prässätty pukuja, kpl.	13

Työtupa n:o 2.

<i>Puolustusministeriölle:</i>		Miehen housuja, paria	1
Peitteenpäällisiä, kpl.	1,050	Poikain paitoja, kpl.	34
Paitoja, kpl.	800	» alushousuja, paria	4
Alushousuja, paria	4,309	» takkeja, kpl.	7
Panostäydennysvöitä, kpl.	500	Naisten housuja, paria	44
Sukkia, paria	450	» paitoja, kpl.	12
Pyyheliinoja, kpl.	8,252	» esiliinoja, kpl.	24
Nenäliinoja, kpl.	15,898	Lasten liivejä, kpl.	14
		Suojustakkeja, kpl.	10
		Sukkia, paria	26
		Käsineitä, paria	34
		Kauluksia, kpl.	8
		Tyynynpäällisiä, kpl.	12
		Mattoa, m.	30
		Puukasseja, kpl.	3
<i>Sairaaloille:</i>			
Miehen paitoja, kpl.	130		
» pukuja, kpl.	10		
» alushousuja, paria	65		
» takkeja, kpl.	100		
» housuja, paria	100		
» mantteleita, kpl.	9		
Poikain paitoja, kpl.	80		
» pukuja, kpl.	67		
» takkeja, kpl.	24		
Naisten housuja, paria	12		
» pukuja, kpl.	60		
» paitoja, kpl.	140		
» röijyjä, kpl.	90		
Tyttöjen housuja, paria	23		
» paitoja, kpl.	41		
» kolttuja, kpl.	6		
» liivihousuja, kpl.	12		
» röijyjä, kpl.	21		
Esiliinoja, kpl.	11		
Lakanoita, kpl.	69		
Tyynynpäällisiä, kpl.	51		
Poikkilakanoita, kpl.	142		
Pyyheliinoja, kpl.	55		
Pöytäliinoja, kpl.	48		
Potilaiden lakkeja, kpl.	6		
Patjapusseja, kpl.	30		
Patjoja, kpl.	44		
Remmejä	8		
Lääkäritakkeja, kpl.	8		
		<i>Yksityisille henkilöille:</i>	
		Miehen takkeja, kpl.	6
		» housuja, paria	40
		» alushousuja, paria	71
		» paitoja, kpl.	149
		Poikain takkeja, kpl.	6
		» alushousuja, paria	36
		» paitoja, kpl.	72
		» esiliinoja, kpl.	82
		Naisten housuja, paria	69
		» paitoja, kpl.	123
		» esiliinoja, kpl.	538
		» liivinsuojustimia, kpl.	1
		Tyttöjen kolttuja, kpl.	20
		» esiliinoja, kpl.	264
		Poikain pukuja, kpl.	11
		» liivejä, kpl.	3
		» paittoita, kpl.	4
		Lasten paitoja, kpl.	24
		» housuja, paria	41
		» kolttuja, kpl.	34
		» liivejä, kpl.	68
		Suojustakkeja, kpl.	68
		Lotta-Svärd-pukuja, kpl.	3
		Lasten esiliinoja, kpl.	66
		Lakanoita, kpl.	34
		Tyynynpäällisiä, kpl.	88
		Pyyheliinoja, kpl.	81
		Tyynyjä, kpl.	6
		Yöpaitoja, kpl.	88
		Peitteitä, kpl.	62
		Yöröijyjä, kpl.	43
		Sarkaviittoja, kpl.	10
		Patjoja, kpl.	33
		Patjapusseja, kpl.	60
		Tyynypusseja, kpl.	24
		Mattoa, m.	333.7
		Matonkuteita, leikattu, kg.	29
		<i>Kansakouluille:</i>	
Poikain pukuja, kpl.	118		
» takkeja, kpl.	309		
» housuja, paria	185		
» alushousuja, paria	392		
» paitoja, kpl.	771		
Tyttöjen housuja, paria	396		
» kolttuja, kpl.	873		
» päällystakkeja, kpl.	166		
» paitoja, kpl.	476		
		<i>Muille laitoksille:</i>	
Kesäpuseroita suojeluskunnille, kpl.	4,000		
Poikain päällystakkeja, kpl.	6		
Päällyshousuja, paria	5		
		<i>Hallissa myytäväksi:</i>	
Miehen paitoja, kpl.	230		
» alushousuja, paria	60		
		<i>Korjauksia:</i>	
		Korjattu päällystakkeja, kpl.	8
		Korjattu patjoja, kpl.	79

vuonna 1926 jossain määrin vähentyneistä valmistustappioista. Työtupien palkat nousivat nimittäin vuonna 1926 57,8 %:iin ja menot työtarpeista 53,2 %:iin tuotannon arvosta, joten tappio niin ollen oli 11,0 %. Vastaavat luvut vuonna 1925 olivat 75,8 %, 47,9 % ja 23,7 %. Työpalkkojen ja työtarvikkeiden suhteen muuttuminen mainittuun suuntaan on tosiaan ilahduttava, koska siitä käy ilmi, että työtuvissa yhä enemmän on alettu valmistaa töitä yksityisten tilauksesta ja että työtuvat itse ovat hankkineet aineet ja siten voineet käyttää hyväkseen hankinnasta saamansa voiton. Koko toimintansa aikana on työtupien johtokunta pyrkinyt antamaan toiminnalleen tämän suunnan.

Vaikkakin työtupien toiminta on osoittanut ilahduttavaa edistystä, tuotti se kaupungille kuitenkin edelleenkin sängen tuntuvaa tappiota ja tämä asia-tila oli sitäkin ikävämpi kun tappio ei johtunut ainoastaan hallintokustannuksista vaan, kuten jo mainittiin sitäpaitsi puhtaasta valmistustappiosta. Johtokunta tiesi varsin hyvin että oli välttämätöntä pyrkiä poistamaan mainitut tappiot, jotka kuitenkin riippuivat seikoista, jotka eivät olleet sen poistettavissa.

Ylläolevista seikoista ilmenee, että tappio olisi osittain vältettävissä kohottamalla valmistusta tuntuvasti, mikä toimenpide kuitenkin kohtaa voittamattomia esteitä. Työtupien tuotanto on nimittäin kokonaan riippuvainen kaupungin työoloista ja työttömien henkilöiden lukumäärästä, joille voidaan varata työansiota tuvissa. Mainittu lukumäärä taas vaihtelee ja on tarpeeksi suuri ainoastaan muutamana kuukautena vuodessa; tällöin saavutetut hyvät tulokset saatetaan vaaraan liian pienen valmistuksen kautta muina kuukausina. Epäkohta ei ole poistettavissa niinkauan kuin työtuvat palvelevat tarkoituseräänsä. Työtuvissa sovelletaan myöskin korkeampia palkkatariffeja kuin yksityisissä työpaikoissa, niissä työskentelevä työvoima kun on verrattain heikkoa, eikä ole tahdottu alentaa palkkatasoa niin että keskinkertainen työntekijätär ei voisi tulla palkallaan toimeen. Alentamalla työtupien urakkapalkkoja samalle tasolle kuin yksityisten työnantajain luona, voitaisiin välttää huomattava osa työtupien kaupungille tuottamasta tappiosta. Tästä seuraisi kuitenkin että suurimmalle osalle työtupien työntekijättäriä olisi maksettava köyhäinhoitoavustusta, jonka tähden ei johtokunta toistaiseksi ole katsonut olevan syytä ryhtyä tämänkaltaisiin toimenpiteisiin.

Pian viisivuotisena toimintakautenaan oli johtokunta vähitellen tullut siihen vakaumukseen että naisten työtuvat olisi järjestettävä kokonaan uudelleen. Tämänsuuntainen ehdotus laadittiinkin ja lähetettiin komitealle, jonka rahatoimikamari oli asettanut valmistamaan kysymystä pakkotyölaitoksen perustamisesta kunnalliskodin yhteyteen. Komitea ei ottanut ehdotusta käsitelläkseen kertomusvuonna.

XIX. Verotusvalmistelukunta.

Verotusvalmistelukunnan vuodelta 1926 antama kertomus oli seuraava:

Toukokuun 30 p:nä 1911 annetun, verotusvalmistelukuntaa koskevan ohjesäännön mukaan on verotusvalmistelukunnan vuosittain kaupunginvaltuustolle annettava kertomus valmistelukunnan edellisen vuoden toiminnasta. Esilläoleva kertomus vuodelta 1926 käsittää sitäpaitsi sanottuna vuonna vuoden 1925 tulojen perusteella toimitetun taksoituksen.

Verotusvalmistelukuntaan kuului kyseellisenä vuonna kamarineuvos E. E. Eneberg puheenjohtajana sekä jäseninä filosofianmaisteri A. A. Ekström ja johtaja J. E. Jalava. Ensimmäisen sihteerin virkaa hoiti varatuomari K. B. v. Fieandt ja toisen sihteerin virkaa varatuomari J. E. Blomkvist. Apulais-sihteeereinä toimivat herra P. G. H. Svinhufvud ja varatuomari K.-E. Östenson.

Valmistelukunta antoi vuoden 1926 aikana lausuntonsa rahatoimikamarille 898 verotusasiassa ja maistraatille 1 asiassa ja teki esityksiä rahatoimikamarille ja muille virastoille 15 eri asiassa sekä lähetti 73 kirjelmää virastoille, toiminimille y. m. Tämän työn suorittamista varten valmistelukunta kokoon-tui vuoden kuluessa 58 kertaa, pidettyään 63 istuntoa edellisenä vuonna.

Taksoituslautakunnan kokoukset alkoivat tammikuun 21 p:nä 1926 ja päättyivät seuraavan toukokuun 20 p:nä. Lautakunta työskenteli seitsemällä osastolla ja käsitteli 19 kokouksessa eri osastojen puheenjohtajien tarkoitusta varten palkattujen apuvoimien avulla sitä ennen tarkastamat ja tarpeen vaatiessa uusilla selvityksillä täydentämät verovelvollisten lautakunnalle jättämät tuloilmoitukset, joiden luku nousi 77,367: ään, oltuaan vuonna 1925 71,505. Kehoituksia tuloilmoitusten antamiseen lähetettiin kyseellisen vuoden aikana 15,187 kappaletta, ja sitäpaitsi suuri joukko kehoituksia annettujen tuloilmoitusten täydentämiseen. Kehoituksia palkkakontrolli-ilmoitusten antamiseen taas toimitettiin noin 1,000 yhtiölle, virastolle ja yksityiselle työnantajalle. Viimeksimainittujen kehoitusten johdosta saapui valmistelukunnalle tasaluvuin 65,000 kontrolli-ilmoitusta vuoden 1925 aikana palkka-, palkkio-, tantiemi- tai luontoisetuina tai muussa muodossa nautituista tuloista. Näistä kontrolli-ilmoituksista lähetettiin noin 3,000, jotka koskivat Helsingin kaupungin läheisyydessä asuvia henkilöitä, asianomaisille taksoituslautakunnille ja 8,291 kappaletta pantiin sellaisenaan taksoituksen perusteeksi, kun eivät asianomaiset verovelvolliset olleet antaneet tuloilmoituksia.¹⁾ Sitäpaitsi on taksoituslautakunta niille verovelvollisille, jotka, etupäässä henkikirjaa tarkastamalla, on havaittu laiminlyöneen ilmoitusvelvollisuutensa, harjinnan mukaan määrännyt veroäyreyjä lainsäätämine veronkorotuksineen. Verotettujen lukumäärä¹⁾ nousi 83,842:een, oltuaan edellisenä vuonna 80,063.

¹⁾ Verotettujen kokonaismäärä on saatu yhdistämällä eri kaupunginosissa verotettujen loppusummat. Useampaan kertaan laskemista esiintyy, mikäli jollain henkilöllä on ollut tuloja useammassa kaupunginosassa.

Taksoituslautakunnan toimittaman verotuksen tulos oli, että veroäyrien luku, joka vuodelta 1924 toimitetussa taksoituksessa oli 18,693,695, vuodelta 1925 nousi 21,058,861:een.

Vuoden 1925 tulojen perusteella toimitetusta taksoituksesta tehtiin tutkijalautakunnalle 2,864 valitusta, nousten valitusten luku edellisenä vuonna 2,963:een.

Nämä valitukset tutkijalautakunta käsitteli heinäkuun 1, 2, 5 ja 6 p:nä pitämissään kokouksissa, minkä jälkeen veroluettelot heinäkuun 8 p:nä jätettiin kaupungin rahatoimikonttoriin. Edellämainituista valituksista 1,448 aiheutti joko taksoituksen kumoamisen tai alentamisen, jotavastoin 1,416 ei aiheuttanut mitään muutosta taksoitukseen. Tutkijalautakunnan tekemäin muutosten johdosta veroäyriä luku aleni 208,034:llä, joten taksoituksen perusteeksi jäi 20,850,827 äyriä. Veroäyrien lisäys oli siis, kun vastaava luku edellisenä vuonna oli 18,519,773, 2,331,054 eli 12.6 %. Veroäyrien kokonaismäärä jakautui seuraavasti: 13.3 % kiinteistötulosta, 23.0 % elinkeino- ja liike-tulosta sekä 63.7 % palkka- ynnä muusta senkaltaisesta tulosta.

Veroäyri määrättiin vuodelle 1925 7 markaksi laskettuna, kuten edellisenäkin vuonna, 100 markan tuloa kohti.

XX. Kaupunginmuseo.

Helsingin kaupunginmuseon johtokunnan kertomus vuodelta 1926 oli seuraavan sisältöinen:

Kaupunginmuseon johtokunta, johon kuuluivat tohtori J. E. Ailio puheenjohtajana, yliarkkitehti S. M. Scherfbeck varapuheenjohtajana sekä tohtori A. Hämäläinen, kokoontui vuoden varrella 7 kertaa päättämään museon hallintoa ja hoitoa koskevista asioista. Sihteerinä toimi museonjohtaja, arkkitehti A. W. Rancken.

Johtokunnan päätöksen mukaan valokuvattiin museon kokoelmissa olleita vanhoja kuvia ja esineitä, koska näitä valokuvia usein voidaan alkuperäisten sijasta käyttää tutkimus- ja kuvaamisaineistona.

Maisteri K. N. Rauhalalta lunastettiin Helsingin kaupungin historiaa vuosina 1550—1812 käsittelevä käsikirjoitus ja johtokunta päätti käyttää eräitä tämän laatuisiin tarkoituksiin myönnettyjä määrärahoja julkaistakseen tämän käsikirjoituksen Piirteitä Helsingin historiasta 1550—1812 nimisenä kirjana. Painaminen annettiin Kulutusosuuskuntien keskusliiton kirjapainon tehtäväksi ja Suomalainen kirjakauppa otti jakaakseen sitä 1,000 kpl., ja jäljellä oleva osa painosta, 500 kpl., jaettiin osin viranomaisille, sanomalehdille ja maaseutumuseoille, osin pidettiin myytävänä museossa. Kirja ilmestyi jouluksi.

Sittenkun rahatoimikamari, johtokunnan esityksestä, oli kaupunginvaltuustolle tehnyt ehdotuksen museon laajentamiseksi, päätti valtuusto, että taideteollisuusmuseo, joka on sijoitettu Hakasalmen huvilan yläkertaan, on muutettava pois kesäkuun 1 p:nä 1927, jonka jälkeen kaupunginmuseolla on tilaisuus ottaa myös yläkerros haltuunsa. Välttämättömiin korjaustöihin myönnettiin 42,000 markkaa ja muutto- ja sisustuskustannuksiin 30,000 markkaa.

Koska kaupungin museota piakkoin täten laajennetaan ja järjestetään kokonaan uudestaan, hankki johtokunta kalustoa ja esineitä, jotka erikoisesti soveltuvat uusien huoneiden sisustamiseen. Niinpä ostettiin Kansallismuseosta vanhoja kaappeja ja vitriinejä, joita siellä ei tarvita. Myöskin uusia vitriinejä hankittiin.

Esineitä myivät tai lahjoittivat museolle seuraavat henkilöt: Herrat O. Broström, A. Rönning, maisteri Hj. Lenning, tri K. K. Meinander, vahtimestarit E. Holmberg ja E. Laakso sekä arkkitehti J. Wikstedt valokuvia Helsingistä; apteekkari A. Sternberg apteekkiin kuuluvia esineitä; palomestari L. Gustafsson ja herra F. Herzberg paloruiskuja; herra A. Suhonen ja rakennusmestari E. Fagerström rakennusten perustuksia kaivettaessa löydettyjä tykinkuulia; neiti A. Stålhane Suomenlinnan pommitusta kuvaavan kivipainoksen,

taiteilija T. Wikstedt reklaameja, rouva S. Bonnevie huonekaluja, jotka senaattori L. Mechelin on omistanut; rouva A. Lindberg, pastorinrouva S. Eklund ja arkkitehti P. E. af Enehjelm aseita y. m; rouva S. Heikel käsilyhdyn; poliisi A. Tilus taikakaluja; neiti A. Stjernvallin, neiti J. Florinin ja arkkitehti M. Gripenbergin kuolinpesät sekalaista irtaimistoa, univormuja y. m. Suomen pankki talletti museoon kokoelman suomalaisia setelirahoja ja kaupunginvaltuusto kaksi mitalia. Museokokoelmat karttuivat 482 museoesineellä, niistä oli 245 valokuvaa, 2 mitalia, 9 aseita ja 6 karttaa. Tämän lisäksi on saatu joukko kirjallisuutta ja arkistotavaraa.

Museo oli avoinna yleisölle koko vuoden, heinäkuuta lukuunottamatta, joka päivä klo 12—3 ip., paitsi lauantaisin. Pääsymaksu oli 1 markka henkilöä kohti.

Kävijöiden luku oli 2,158, näistä 1,854 maksavia ja 304 koulujen oppilaita y. m. ilmaiseksi kävijöitä.

XXI. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan vuodelta 1926 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Musiikkilautakunnan kokoonpano y. m. Vuonna 1926 kuului musiikkilautakuntaan yliarkkitehti H. Lindberg puheenjohtajana, kauppaneuvos A. Niklander varapuheenjohtajana, kirjaltaja V. Mikkola, filosofiantohtori H. Ramsay ja puuseppä G. Vuorinen. Sihteerin tehtäviä hoiti oikeusneuvosmies K. Furuohjelm.

Vuoden varrella kokoontui musiikkilautakunta 10 kertaa, ja oli käsiteltyjen asioiden lukumäärä kaikkiaan 84, joiden lisäksi tulevat ne toimenpiteet, joihin lautakunnan puheenjohtaja lautakunnan valtuuttamana oli ryhtynyt.

Kaupunginorkesterin toiminta oli pääasiassa entisen ohjelman mukainen. Orkesterin jäsenmäärä oli 69 ja johtajana toimi professori R. Kajanus.

Vuoden varrella järjestettiin 16 varsinaista sinfoniakonserttia, 2 ylimääräistä sinfoniakonserttia, 32 kansansinfonia- ja kansankonserttia, jota paitsi orkesteri avusti 116 oopperanäytännössä, 85 teatterinäytännössä sekä 16 muussa konsertissa.

Vuoden varrella järjestetyistä 16 varsinaisesta ja 2 ylimääräisestä sinfoniakonsertista johti professori Kajanus 12; tohtori T. Haapanen 1, säveltäjä L. Madetoja 2, herra O. Fohström 1 sekä herrat A. Wiklund Tukholmasta ja P. Gram Köpenhaminasta kumpikin 1 konsertin.

Edellämainituissa sinfoniakonserteissa esiintyivät seuraavat solistit: herrat M. Orlando (huilu), Y. Selin ja A. Földesy (sello), G. Björck, J. Hubay, L. Szerdahelyi (viulu), T. Louko (laulu), M. Paavola, S. Palmgren ja A. Borovsky (piano); sekä allamainitut naiset: L. Kajanus-Blenner (harppu), M. Sjögren, H. Yuasa (laulu), M. Wit, K. Bernhard ja I. Hurstinen (piano).

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: Sibelius: Öinen ratsastus ja auringonnousu; Sinfonia IV; Sinfonia V; Sinfonia VI; Sinfonia II; Pingoud: Pianokonsertti II; Madetoja: Huvinäytelmä-alkusoitto; Aslak Smaukka: sävelruno mieskuorolle ja orkesterille; Sinfonia III (kaksi kertaa); Ikonen: Synfonia inornata; Palmgren: Metamorfooseja; Kajanus: Overtura Sinfonica; Impromptu; Beethoven: Sinfonia VIII; Alkusoitto oopp. Leonore III; Alkusoitto oopp. Fidelio; Sinfonia V; Weber: Alkusoitto oopp. Euryanthe; Rachmaninoff: Pianokonsertti III; Mozart: Konsertti harpulle ja huilulle; Il re pastore; Die heilige Quelle; Viulukonsertti n:o 5; Alkusoitto oopp. Taikahuilu; Viulukonsertti d-dur; Sinfonia g-molli; Aaria oopp. Figaro; Glasunoff: Sinfonia V; Tschaiakoffsky: Francesca da Rimini, sinf. runo; Sinfonia V e-moll; Viulukonsertti d-dur; Sinfonia IV; Roger-Ducasse: Sarabande; Haydn: Konsertti sellolle ja orkesterille, d-dur; Händel: Resitatiivi ja aaria oopp. Rinaldo; Ravel: Rhapsodie espagnole; Dvorak: Konsertti sellolle ja orkesterille; Honegger; Pacific 231, sinfoninen

liikunnan kuvaus; A. Wiklund: Sinfonia op. 20; Aulin: Viulukonsertti n:o 3; Atterberg: Sinfonia piccola; Sinfonia III (Merisinfonia); Liszt: Konsertti pianolle *ess-dur*; Florent Schmitt: Unelmia; Hubay: Csardaskohtaus n:o 14; Schubert: Sinfonia *h-moll*; Rameau: Konsertti; Bach: Konsertti kahdelle pianolle; Pianokonsertti *d-moll*; Mahler: Sinfonia 1, *d-dur*; Puccini: Aaria oopp. Butterfly; Schumann: Pianokonsertti *a-moll*; Strauss: Don Juan, sinfoninen runo; Tod und Verklärung; Nielsen: Alkusoitto Helios; Kolme osaa Aladdin-sarjasta; Gram: Sinfonia II; Lange-Müller: Alkusoitto (Sinfoniasta IV); Glass: Scherzo (Sinfoniasta IV).

Konserttiyleisön lukuisuudesta mainittakoon, että sen lukumäärä sinfoniakonserteissa nousi keskimäärin 479 henkilöön konserttia kohti (kaikkiaan 7,654 henkilöä), kansan- ja kansansinfoniakonserteissa keskimäärin 405 henkilöön (kaikkiaan 12,997 henkilöä) sekä ylimääräisissä konserteissa kaikkiaan 1,170 henkilöön. Konserteissa kävi siis huomattavan paljon vähemmän väkeä kuin edellisenä vuonna, jolloin sinfoniakonserteissa kävi kaikkiaan 9,073 henkilöä sekä kansan- ja kansansinfoniakonserteissa kaikkiaan 20,586 henkilöä.

Taloudellinen tulos. Kaupunginorkesterin tulot olivat kalenterivuonna 1926 695,244: 55 markkaa, siitä tuloina omista konserteista 205,894: 55 markkaa sekä 489,350 markkaa avustuksesta muissa tilaisuuksissa. Tulot omista konserteista olivat siis vuonna 1926 hieman alentuneet, jota vastoin tulot muiden näytäntöjen ja konserttien avustamisesta olivat tuntuvasti suuremmat, mikä riippui siitä, että Suomalainen ooppera jälleen, oltuaan suljettu 1925 vuoden syyskauden, toimi koko kertomusvuoden. Valtionapua sai orkesteri 500,000 markkaa. Menot olivat kalenterivuonna 2,373,151: 64 markkaa, joista palkkoja ja ikäkorotuksia 2,247,013: 89 markkaa, konserttikuluja 109,911: 70 markkaa, nuotteja ja soittovälineitä 9,594: 90 markkaa sekä muita menoja 6,631: 15 markkaa.

Kuukausitilien tarkastus. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on orkesterin taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 p:nä, musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen, tuloja ja menoja osoittavan taulukon. Kohta näiden asiakirjain saavuttua toimittivat lautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri kunkin kuukauden alussa tilintarkastuksen, ja havaittiin näissä kuukausitarkastuksissa tilien aina olevan kunnossa ja kassan tila kirjain mukaiseksi. Kuukausitili todisteinen toimitettiin heti rahatoimikonttoriin.

1927 vuoden budjettilaskelma. Elokuun 25:ntenä päivätyllä kirjelmällä lähetti musiikkilautakunta säädetyssä järjestyksessä rahatoimikamariin vuotta 1927 varten laatimansa budjettilaskelman, jonka kaupunginvaltuusto vahvisti muuttamatta.

Avustettujen sivistysyritysten valvonnan, joka osittain on lautakunnan toimenä, järjesti ja tehtävät tässä suhteessa jakoi lautakunta jäsenten kesken kuten aikaisemminkin.

Ulkoilmakonsertit. Vuonna 1926 asetti kaupunginvaltuusto 19,200 markan suuruisen määrärahan lautakunnan käytettäväksi ulkoilmakonserttien toimeenpanemiseksi. Tämän määrärahan jakoi musiikkilautakunta sittemmin siten, että musiikkimajuri A. Apostolille annettiin 9,600 markkaa ja Helsingin työväenyhdistyksen torvisoittokunnalle samansuuruinen määrä, ehdolla että kumpikin soittokunta antaisi konsertteja kesän kuluessa kerran viikossa Kalliossa, Hermannissa ja Vallilassa.

Kaupunginorkesterin miesluvon vähentäminen. Käsitellessään 1926 vuoden talousarviota myönsi kaupunginvaltuusto sille määrärahan edellyttäen, että orkesteriin kuuluisi 69 miestä syyskuun 1 p:ään ja tästä ajasta vuoden loppuun ainoastaan 52 miestä. Tehdäkseen mahdolliseksi orkesterin pysyttämisen 69 miehisenä myöskin syyskuun 1 p:n jälkeen, myönnettiin kuitenkin kaupunginvaltuuston käytettäväksi 140,000 markkaa. Tämän lisäksi kaupunginvaltuustoa kehoitettiin antamaan valtuustolle esitys kaupunginorkesterin voimassapitokustannusten vähentämisestä. Tämä päätös aiheutui siitä, että se n. 1,500,000 markan tappio, jonka kaupunginorkesterin toiminta vahvistetun talousarvion mukaan oli vuonna 1926 aiheuttava, katsottiin liian suureksi.

Mainitun valtuuston musiikkilautakunnalle antaman määräyksen johdosta lautakunta maaliskuun 12 p:nä antoi valtuustolle laajan lausunnon¹⁾, joka päättyi ehdotukseen, että orkesteri pysytettäisiin 69 miehisenä 1926 vuoden syyskuun 1 p:stä eteenkinpäin ja että valtuusto käyttövaroistaan osottaisi ylläsanotun määrärahan, 140,000 markkaa. Huhtikuun 21 p:nä kaupunginvaltuusto hyväksyi lautakunnan ehdotuksen. Rahatoimikamari oli esittänyt, että orkesterin miesluku syyskuun 1 p:stä supistettaisiin 52 mieheksi.

Konserttitalon rakentaminen. Harkitessaan mitä mahdollisuuksia olisi supistaa kaupungin suoranaisia nettokustannuksia orkesterin voimassapitamisesta, selvitti musiikkilautakunta perusteellisesti äskenmainitussa lausunnossaan kysymystä siitäkin, miten konserttitalon rakentaminen vaikuttaisi orkesterin toimintaan, ja ehdotti lautakunta, että kaupunginvaltuusto antaisi rahatoimikamarin tehtäväksi selvittää konserttitalon rakentamismahdollisuuksia. Kaupunginvaltuusto kuitenkin huhtikuun 21 p:nä pitämässään kokouksessa päätti että lautakunnan ehdotus sillä kertaa oli raukeava.

Kaupunginorkesterin konserttien radioiminen. Suomen yleisradio osakeyhtiön tekemästä esityksestä päätti musiikkilautakunta myöntää hakijalle oikeuden koetteeksi syyskautena radioida kaupunginorkesterin konserttien ohjelmat 400 markan maksua vastaan sinfonia- ja 200 markan maksusta kansankonserteista kerralta ja ehdolla ettei solistien esityksiä radioida ilman heidän suostumustaan.

Professori R. Kajanuksen 70-vuotispäivä. Joulukuun 2 p:nä täytti professori R. Kajanus, joka johdettuaan vuosikymmeniä Filharmonisen seuran orkesteria on yhtäjaksoisesti ollut kaupunginorkesterinkin taiteellisena johtajana, 70 vuotta. Tätä merkkipäivää maamme musiikkielämässä vietti kaupunginorkesteri antamalla sanottuna päivänä sinfoniakonsertin, jonka ohjelmassa muun muassa oli kaksi professori Kajanuksen ensi kertaa esitettyä orkesteriluonnosta, Overtura sinfonia ja Impromtu. Sitä paitsi kävi musiikkilautakunta professorin luona lausumassa onnittelevan merkkipäivän johdosta ja kiitoksensa professori Kajanuksen uhrautuvasta ja menestyksellisestä työstä kaupunginorkesterin hyväksi.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14.

XXII. Raittiuslautakunta.

Raittiuslautakunnan vuodelta 1926 laatima kertomus oli seuraavansäältäinen:

Lautakunnan kokoonpano ja toimihenkilöt. Lautakuntaan kuuluivat koko vuoden rouva F. A. Borgman, ylioppilas K. F. Kreander, muurari O. W. Paananen ja lehtori K. U. Suomela, sekä pastori K. K. Aro tammikuun 27 p:ään, jolloin hänet omasta pyynnöstään vapautettiin tehtävästä ja hänen sijaansa tuli teollisuusneuvos F. A. Paloheimo. Herra Paloheimo kuoli tapaturmaisesti elokuun 6 p:nä ja valittiin hänen sijaansa jäseneksi lautakuntaan loka-kuun 20 p:nä filosofiantohtori C. A. G. Charpentier. Varajäseniä olivat toimittaja A. E. Leino ja opettajatar O. Oinola.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi teollisuusneuvos Paloheimo tammikuun 30 p:stä elokuun 6 p:ään sekä lehtori Suomela syyskuun 3 p:stä vuoden loppuun. Varapuheenjohtajana toimi muurari Paananen. Lautakunnalle osoitetut laskut hyväksyi puheenjohtaja sekä hänen ollessaan estyneenä varapuheenjohtaja. Lautakunnan kaupunginvaltuuston valitsema sihteeri oli toimittaja K. A. Loikkanen. Hän nautti virkavapautta opintomatkan takia elokuun 15—joulukuun 15 p:n välisenä aikana, jolloin lautakunnan varapuheenjohtaja Paananen hoiti hänen tehtäviään. Raittiusvalvojina toimivat J. E. Leivo, F. F. Nyström ja R. R. Nyholm.

Kokoukset y. m. Lautakunta kokoontui vuoden varrella 25 kertaa ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 197. Lautakunnan tehtävänä oli, johtosääntönsä mukaan, etupäässä valistuksen kautta työskennellä raittiuuden edistämiseksi, ja siinä tarkoituksessa järjesti lautakunta esitelmätoimintaa ja raittiusopetusta sekä opintokerhoja, jonka ohella lautakunta jakoi raittiusjulkaisuja ja -aikakauslehtiä.

Esitelmätoiminta. Ollen kunnallinen elin pyrki raittiuslautakunta ulottamaan valistustoimintaansa kaikkiin kansankerroksiin. Kun lautakunnan omat esitelmä- ja valistustilaisuudet eivät riittäneet tyydyttävien tulosten saavuttamiseksi, yritti lautakunta, mikäli mahdollista, myöskin kannattaa eri kansalaispiireissä toimivien raittiusyhdistysten työtä. Vuoden varrella pidettiin siten lautakunnan aloitteesta tai sen myötävaikutuksella kaikkiaan 58 suomalaista ja 6 ruotsalaista esitelmää. Esitelmänpitäjistä oli usea tunnettu kotimainen raittiuuden esitaistelija, ja lautakunnan maaliskuun 5 p:nä järjestämässä esitelmätilaisuudessa puhui Lausannen kansainvälisen raittiusliiton johtaja tohtori Robert Hercod, joka silloin vieraili maassamme.

Kun oli kysymyksessä esitelmätoiminnan järjestäminen omisti lautakunta erikoista huolta raittiuustyölle kunnallisissa työväenrakennuksissa. Lautakunnan avustuksella perustettiin muutama vuosi sitten erikoinen raittiusjärjestö

mainittuihin asuntoihin Vallilassa. Tätä järjestöä tuki lautakunta kertomusvuonna ottamalla osaa sen valistustyöhön raittiuden hyväksi. Järjestö työskenteli verraten tarmokkaasti ja oli sillä sekä henkisesti että siveellisesti hyvä vaikutus toiminta-alueellaan asuvaan väestöön. Lautakunnalla oli varjokuvakone, jota lainattiin esitelmöitsijöille, jotta he voisivat varjokuvin valaista esitelmänsä.

Raittiusopetus. Vuonna 1925 oli lautakunnan raittiusopetukseen ja -opintoihin kohdistuva toiminta keskitetty etupäässä oppikouluihin. Kertomusvuonna rajoittui lautakunnan huolehtiminen niistä raittiuskirjasten tilaamiseen niiden laskuun — suomenkielisiin kouluihin tilattiin suomalaista, ruotsinkielisiin ruotsalaista kirjallisuutta — sekä Opiskelevan nuorison raittiusliiton julkaisemaa kuukausijulkaisua ylioppilaskokelaille. Päähuomio kiinnitettiin kansakouluihin. Opettajain raittiusliiton sihteeri A. Rautiainen piti lautakunnan toimesta raittiusesitelmää seitsemässä koulussa. Edistääkseen koululaisten osanottoa vuosittain uudistuviin lasten raittiutta käsitteleviin ainekirjoituskilpailuihin, kustansi lautakunta 602:lle alemman ja 1,162:lle ylemmän koulun varattomalle oppilaalle kirjasia, joiden avulla kilpailuaineet kirjoitettiin. Tämän lautakunnan toimenpiteen avulla lisääntyi kilpailevien luku pääkaupungissa suuresti, jonka vuoksi lautakunta, jotta Suomen opettajain raittiusliittoa, joka oli järjestänyt kilpailun, ei rasitettaisi tavanmukaisten palkintokirjojen ostosta koituvilla ylenpalttisen suurilla menoilla, sitoutui suorittamaan osan mainittujen kirjojen kustannuksista. Kirjat jaettiin paraiden kilpa-aineiden kirjoittajille. Kansakoulujen vanhimmat oppilaat saivat lautakunnan toimesta lahjana erikoisesti heitä varten tarkoitettua raittiusjulkaisun. Valmistaakseen kansakoulunopettajille tilaisuuden seurata raittiuskysymyksen kehitystä maassa, jakoi lautakunta kaikille kansakouluille raittiusjulkaisuja, jotka olivat opettajien käytettävissä.

Ylioppilaksiin raittiusharrastuksia edisti lautakunta kustantamalla ruotsinkielisille ylioppilaille tarkoitettua raittiuskysymystä käsittelevän lentokirjusen. Ruotsalainen raittiusjärjestö Balder huolehti sekä tämän lentokirjusen toimittamisesta että sen jakamisesta. Sitäpaitsi huolehti lautakunta siitä että raittiuskirjallisuutta oli esillä ylioppilasosakuntien huoneistoissa.

Myöskin poliisiasemat, yömajat, turvakodit y. m. varusti lautakunta sopivalla raittiuskirjallisuudella.

Valistustoimintaansa täydensi lautakunta vielä varustamalla matkustajakodit raittiuskysymystä valaisevilla julistuksilla, julkaisemalla sanomalehdissä samaa aihetta koskevia kirjoituksia y. m.

Kieltolain noudattamisen valvonta. Paikkakunnan raittiustilanteesta hankki lautakunta tietoja osin omien huomioittensa, osin poliisiviranomaisten säännöllisesti antamain raporttien kautta. Valvonnasta huolehtivat ensi sijassa, kuten ennenkin, jo mainitut lautakunnan alaiset raittiusvalvojat. Heidän toimintaansa valaisee pääpiirtein seuraavat tiedot:

Valvojen aloitteesta asetettiin syytteeseen 286 henkilöä, etupäässä väkijuomien luvattomasta mynnistä sekä takavarikoitiin kaikkiaan 14,010 litraa ja 446 pulloa väkijuomia. Sitäpaitsi takavarikoitiin 12 autoa, 2 moottoripyörää, 1 soutuvene ja 1 hevonen ajoneuvoineen, mitkä rikolliset kuitenkin, voimassaolevan lain puutteellisuuden takia, useimmissa tapauksissa saivat takaisin.

Raittiusvalvojen alkoholin salakauppaa vastaan tähdättyä toimintaa haittasi kuitenkin suuresti se, että valvojilla ei ollut raittiuspoliisien valtakirjaa.

Valvojat antoivat päivittäin lautakunnalle yksityiskohtaisen selostuksen toiminnastaan, pitivät tarkkaa tilastoa ilmisaamistaan, rikoksista ja takavari-koimistaan väkijuomista sekä tekivät sitäpaitsi muita töitä lautakunnan laskuun, lähinnä lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin silmälläpidon alaisina.

Helsingin talojen raittiin elämän edistämislitto. Saadakseen talojen omistajat ja asukkaat yhteistoimintaan väkijuomien salakaupan lopettamiseksi asuintaloissa, järjesti lautakunta sisäasiainministeriön suosiollisella kannatuksella maaliskuun 25 p:nä neuvottelukokouksen, johon kutsuttiin kaikki asiaaharrastavat henkilöt päättämään niistä toimenpiteistä, joihin edellämainitun tarkoituksen saavuttamiseksi olisi ryhdyttävä. Kokoukseen saapui noin 400 osanottajaa, jotka yksimielisesti kannattivat erikoisen talonomistajain ja asukkaiden yhteisen järjestön perustamista huolehtimaan raittiin elämän edistämisestä kaupungin alueella sijaitsevilla asuintaloissa. Järjestö perustettiin ja sai se nimekseen Helsingin talojen raittiin elämän edistämislitto r. y. — Förbundet för främjande av ett nyktert liv i gårdarna i Helsingfors r. f. Liiton puheenjohtajaksi valittiin fil. tri, agronomi C. A. G. Charpentier, sihteeriksi hovioikeudenauskultantti H. Lövgren sekä johtokunnan jäseniksi pastori K. K. Aro, talonomistaja W. J. Elki, isännöitsijä B. Haarala, pankinjohtaja L. af Heurlin, varatuomari K. Kauppi, kirjaltaja W. Lahtinen, teollisuusneuvos P. Pero, talonomistaja E. Poutanen, tohtori H. Ryömä, professori U. Saalas, isännöitsijä O. Saarinen, pastori S. Sirenus, rakennusmestari O. Suvanto, kauppias J. Tuominen, professori J. Valmari, varatuomari A. Venäläinen ja professori V. Voionmaa. Liiton perustaminen on suuresti helpottanut vaikeata tilannetta, mikä on vallinnut useissa asuintaloissa, joissa on harjoitettu väkijuomien salakauppaa. On täysi syy uskoa, että liitto tulee vastaisuudessa olemaan huomattava elin taistelussa laitonta väkijuomaliikettä vastaan kaupungissamme. Raittiuslautakunta, ymmärtäen liiton merkityksen tässä taistelussa, on kaikella mahdollisella tavalla tukenut sen toimintaa kertomusvuoden kuluessa.

Mainittakoon vielä, että Helsingin talojen raittiin elämän edistämisliton perustaminen on ollut esimerkkinä samantapaisten järjestöjen perustamiseen useissa muissa maamme kaupungeissa.

Yhteistoiminta poliisiviranomaisten kanssa. Raittiuslautakunnan palveluksessa olevat raittiudenvalvojat ovat jo useiden vuosien kuluessa olleet säännöllisessä yhteistoiminnassa poliisilaitoksen kieltolakikomennuskunnan kanssa, saaden arvokasta avustusta komennuskunnalta ja toisaalta itse avustaen komennuskunnan toimintaa. Päästäkseen vielä läheisempään ja suunnitelmalliseen yhteistoimintaan, järjesti lautakunta marraskuun 26 p:nä neuvottelukokouksen, jossa kaupungin poliisilaitosta edustivat poliisimestarin apulainen, vänrikki K. Soinio ja etsivän osaston päällikkö, varatuomari V. Virtanen, lautakunnan ollessa kokonaisuudessaan saapuvilla. Kokouksessa neuvoteltiin yhteistoiminnan suuntaviivoista, mutta päätösten soveltaminen käytännössä sai kuitenkin jäädä seuraavaan vuoteen.

Muut asiat. Kertomusvuoden kuluessa antoi raittiuslautakunta maistraatille lausuntonsa 200 kahvila-, ruokala- tai matkailijakotiliikettä koskevasta anomuksesta.

Kertomusvuoden helmikuussa lähetti lautakunta kaupunginvaltuustolle selonteon siitä, millä tavalla Helsingin Raittiusseura ja alkoholistiparantola Turva olivat käyttäneet yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusrahaa vuodeksi 1925 saamansa avustuksen. Samoin esitti lautakunta yllämainittua määrärahaa kertomusvuonna jakamaan asetetulle valiokunnalle

lausuntonsa määrärahasta avustusta hakeneiden raittiuserjestöjen anomusten johdosta. Kun määräraha sittemmin jaettiin, on lautakunta kaupunginvaltuuston määräyksestä valvonut avustuksesta osalliseksi tulleiden raittiuserjestöjen toimintaa.

Vuoden kuluessa on lautakunta esittänyt useita lausuntoja kaupungin rahatoimikamarille, sosialiministeriön raittiusosastolle, jolle myös on lähetetty erikoiset puolivuositiedotukset lautakunnan toiminnasta y. m. virastoille ja laitoksille. Sitäpaitsi on lautakunta joutunut antamaan tietoja toiminnastaan ja raittiustilanteesta pääkaupungissa niitä haluaville järjestöille ja yksityisille henkilöille. Varsinkin maaseudun raittiustautakuntain toimihenkilöt ovat usein saaneet haluamiaan tietoja lautakunnan toimintatavoista.

Lautakunnan toimisto sijaitsi edelleen talossa n:o 4 Helenankadun varrella ja oli avoinna asiakkaille joka arkipäivä 10—12 ap. ja 6—8 ip. Toimisto lähetti vuoden kuluessa yhteensä 253 kirjelmää, toimitti raittiuskirjallisuuden ja lehtisten jakelun sekä hoiti lautakunnan juoksevat asiat.

Määrärahan käyttö. Lautakunta käytti sille myönnetyn 139, 510 markan suuruisen määrärahan seuraavalla tavalla:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot	8,250: —	6,025: —
Sihteerin tehtävät	12,000: —	12,000: —
Raittiusvalvojat	63,360: —	1) 66,992: —
Valistustoiminta ja toimisto	30,000: —	30,321: 35
Vuokra, lämpö ja siivous	12,900: —	12,430: —
Moottoriveneen ja -pyörän käyttökulut	10,000: —	9,979: 70
Tarverahat	3,000: —	2,782: 72
	<hr/>	<hr/>
Yhteensä Smk.	139,510: —	140,530: 77

Yleiskatsaus. Kertomusvuosi voidaan merkitä menestykselliseksi vuodeksi pääkaupungin raittiusrienteiden alalla. Kaupungin monet raittiusjärjestöt ovat toimineet ripeästi ja niiden jäsenmäärä on joko pysynyt entisenä tai kohonnut. Varsin ilahduttavaa on ollut ruotsinkielisen raittiuserjestyksen edistys kertomusvuoden kuluessa. Vuonna 1925 perustettiin kaupungin alueelle kaksi uutta suomenkielistä raittiuserjestyksiä. Kertomusvuoden aikana nousi niiden jäsenluku huomattavasti ja toiminta saavutti kunnioitettavat mittasuhteet.

Vuoden huomattavin tapahtuma pääkaupungin raittiuserjestyksen alalla oli kuitenkin Helsingin talojen raittiin elämän edistämislaitoksen perustaminen, jonka tarkoitusta on jo aikaisemmin selostettu. Liitto sai osakseen suurta myötätuntoa, mikä selvemmin kuin mikään muu osoittaa valvutuneen raittiuspyrkimyksen olemassaoloa kaupungissamme.

Pääkaupungissa toimi kertomusvuoden lopulla, paitsi raittiustautakuntaa, 9 erinimistä ja eri kansalaispiireissä työskentelevää raittiuserjestyksiä. Sitäpaitsi oli kaupungissa useampia suuria raittiuskeskusjärjestöjä, joiden toiminta myöskin jossain määrin kohdistui kaupungin alueelle. Erikoisesti ilahduttavana seikkana on mainittava myöskin se, että kaupungissa sijaitsevat lukuisat uskonnolliset, valistus-, työväen- y. m. järjestöt ovat kertomusvuonna tehneet arvokasta työtä paikkakunnan raittiuserjestyksen kohottamiseksi.

1) Ylittämisen on aiheuttanut se, että kahdelle valvojalle kertomusvuoden aikana myönnettiin ikälisät, joita ei tiedetty ottaa huomioon menoarviota laadittaessa.

Raittiustilannetta pääkaupungissa valaisee paraiten poliisilaitoksen tilasto poliisin huostaan joutuneista juopuneista, mikä tilasto vuosina 1920—26, eli vuosina, jolloin kieltolaki on ollut voimassa, esittää seuraavat luvut:

1920	12,307	1924	18,863
1921	13,769	1925	18,630
1922	13,082	1926	18,602
1923	18,462		

Kuten näkyy, ei kaupungin raittiustilanteessa neljänä viimeisenä vuonna ole tapahtunut huomattavampia muutoksia, mutta aikaisempiin vuosiin verrattuna olivat otot näinä vuosina huomattavasti huonommat, mikä johtunee lähinnä näinä vuosina kehittymään päässeestä väkijuomien salakautasta. Jossain määrin voinee pidätysten luvun lisääntymiseen vaikuttaa myöskin vuoden 1921 alussa tapahtunut rikoslain 43 luvun 6 §:n ankarammaksi muuttaminen.

Verrattaessa kertomusvuonna juopumuksesta pidätettyjen lukua vastaaviin lukuihin aikaisemmin maassamme voimassaolleen väkijuomalainsäädännön viimeisinä vuosina, voidaan todeta, että kertomusvuonna pidätettiin juopuneita huomattavasti vähemmän. Niinpä vuonna 1912 pidätti poliisi 22,727 ja vuonna 1913, 23,266 juopunutta, vuonna 1926 taas ainoastaan 18,602. Huolimatta siitä, että kaupungin henkikirjoihin merkittyjen luku vuodesta 1913 vuoteen 1926 nousi 16.0 %:lla oli juopumuksesta pidätettyjen luku viimeainittuna vuonna 4,664 eli 20.0 % pienempi kuin vuonna 1913. Kun näin on tapahtunut vaikka juopumuksesta pidättämistä koskeva lain kohta, kuten ylempänä on mainittu, on muutettu huomattavasti ankarammaksi, osoittaa se epäilemättä ainakin julkisen raittiustilanteen huomattavasti parantuneen.

Tätä olettamusta tukevat voimakkaasti myöskin muut seikat. Useiden väkijuomien käyttöä seuraavien rikosten lukumäärä aleni huomattavasti. Niinpä tuomittiin esim. kiroilemisesta, meluamisesta, ilkeillä julkisella paikalla y. m. vuonna 1912 1,245 ja vuonna 1913 1,131 henkilöä; vastaten 130, 120 ja 167 henkilöä vuosina 1923—25. Irtolaisuus oli myöskin paljon alempi kuin ennen. Samaan aikaan kohosi varallisuus huomattavasti niissä piireissä, jotka ennen eniten kärsivät väkijuomien käytöstä. Kertomusvuoden kuluessa valmistui kaupungissa n. 9,000 uutta huonetta ja työläisperheet ostivat suurimman osan näistä pienistä asunnoista. Myöskin säästöönpanot ovat viime vuosina osoittaneet jatkuvaa nousua. Mikäli lautakunta tietää, ovat lukuisat yhteiskunnalliset laitokset ja yksityiset toimihenkilöt, jotka työskentelevät vähävaraisen väestön keskuudessa, myöskin sitä mieltä, että yllämainitut ilmiöt johtuvat huomattavalta osalta voimassaolevan kieltolain aikana tapahtuneesta raitistumisesta.

Nykyinen juopumusrikollisuus, joka lautakunnan käsityksen mukaan on aivan liian suuri, edellämainitusta vähenemisestä huolimatta, johtunee pääasiassa runsaasti tarjolla olevista väkijuomista, jotka ovat joko ulkomailta salakuljetettuja tai alkoholi-septejä väärinkäyttäen hankittuja. Edelliset väkijuomat tuodaan joko kaupungin edustalla aluevesirajan ulkopuolella seisovista aluksista tai samaisista aluksista jo aikaisemmin kaupungin läheisyyteen maaseudulle hankituista varastoista. Myöskin ulkomaille kulkevien alusten miehistöjen on todettu harjoittavan etupäässä hienompien väkijuomien salakuljetusta, m. m. ravintoloiden tarpeisiin. Väkijuomien levittäjinä kaupungissa toimivat n. s. trokarit yksityisasunnoissa, useat ravintolat ja

hotellit tai niiden henkilökunnat sekä harvemmissä tapauksissa muut liikkeet. Alkoholiresepteillä apteekkeista saadut väkijuomat, mahdollisia poikkeustapauksia lukuunottamatta, tuskin joutunevat jälleenmyyjien käsiin.

Taistelu laitonta väkijuomaliikettä vastaan pääkaupungissa oli pääasiassa poliisilaitoksen, erikoisesti sen kieltolakikomennuskunnan- ja raittiuslautakunnan sekä, mikäli se koskee salakuljetusta, tullilaitoksen tehtävänä. Poliisin toimesta saatettiin kertomusvuonna syytteeseen kieltolakirikoksista yhteensä 2,932 henkilöä, joista kuitenkin vain pieni osa lienee ollut varsinaisia laittoman väkijuomaliikkeen harjoittajia. Raittiuslautakunnan toimintaa on jo aikaisemmin selostettu. Kieltolakirikosten tapahtuessa ravintoloissa, hotelleissa ja matkailijakodeissa tai yhdistyksissä ja klubeissa, on maaherra asianomaisiin asetuksiin nojautuen, rangaissut niitä sulkemalla ne joko määräajaksi tai kokonaan. Tällätavoin rangaistiin kertomusvuoden kuluessa maaherran toimesta yhteensä 44 kahvilaa, ravintolaa, hotellia tai matkustajakotia, yhdistystä tai klubia. Lääkärien harjoittaman alkoholireseptien väärinkäytön valvonta oli lähinnä lääkintähallituksen ja sosialiministeriön raittiusosaston toimena. Edellämäinittu rankaisi kertomusvuoden kuluessa 1 lääkäriä ottamalla häneltä määräajaksi oikeuden harjoittaa lääkärintoimintaa.

Raittiuslautakunnan käsityksen mukaan oli taistelu laitonta väkijuomaliikettä vastaan pääkaupungissa kertomusvuoden kuluessa tuntuvasti virkeämpää kuin aikaisemmin, mikä seikka epäilemättä on yhteydessä kautta maan tapahtuneen kieltolain toimeenpanon tehostumisen kanssa. Tästä huolimatta ei se lautakunnan mielestä vielä ole sitä, mitä sen tulisi olla. Tämä ei kuitenkaan johdu siinä määrin paikallisten kieltolain valvonnasta huolehtivien elinten välinpitämättömyydestä tai laiminlyönneistä, kuin koko kieltolain toimeenpanojärjestelmämme kehittymättömyydestä. Eräät kertomusvuoden kuluessa voimaanastuneet uudistukset samoin kuin muut valtion toimenpiteet kieltolain toimeenpanon tehostamiseksi antavat kuitenkin aihetta uskoa, että nykyään huomattavat epäkohdat saataneen lähtitulevaisuudessa korjatuiksi ja sen kautta taistelu laitonta väkijuomaliikettä vastaan nykyistään paljon tehokkaammaksi.

XXIII. Urheilulautakunta.

Urheilulautakunnan kertomus vuodelta 1926 oli seuraava:

Urheilulautakuntaan kuului vuonna 1926 hammaslääkäri R. Stenberg puheenjohtajana ja verhoilijamestari V. K. Lähteinen varapuheenjohtajana sekä kansakoulunopettaja J. U. Autonen, toimittaja Y. Enne ja insinööri E. von Frenckell. Toimittaja Enne erosi paikkakunnalta muuton takia elokuussa ja hänen tilalleen tuli faktori A. Grönroos. Sihteerinä toimi voimistelunopettaja K. Soinio. Lautakunta kokoontui toimintakautenaan kaikkiaan 16 kertaa. Sen käsittelemistä tärkeimmistä kysymyksistä mainittakoon seuraavat:

Lautakunta laati ehdotuksen voimisteluseurojen työn tukemiseksi myönnetyn 40,000 markan, sekä lasten leikkityön tukemiseksi myönnetyn 20,000 markan suuruisen määrärahan jakamiseksi. Koulujen talviurheiluvälineiden ostoon myönnetty 20,000 markan suuruinen apuraha käytettiin siten, että 10,000 markkaa varattiin uusien suksien ostoon, 5,000 markkaa hiihtovälineiden korjaamiseen ja 4,000 markkaa kelkkojen ostamiseen. Kelkat maksoivat 50 markkaa kappale ja jaettiin täten saadut 80 kelkkaa yhdeksän eri koulun kesken.

Ursinin uimalaitos oli luovutettu Helsingfors simsällskap nimiselle seuralle, Humallahti Helsingin uimareille ja Mustikkamaa Helsingin Jyrylle. Kyläsaaren uimalaitosta tarjottiin Työväen uimareille, mutta kun seura hylkäsi tarjouksen, vuokrattiin se 5,000 markan vuokrasta yksityiselle henkilölle.

Keväällä tarkasti lautakunta tavanmukaisesti kaikki kaupungin urheilukentät ja teki ehdotuksen Eläintarhan urheilukentän vuokraamisesta eri yhdistysten järjestämiä kilpailuja varten. Rahatoimikamari kantoi vuokraa tästä urheilukentästä 50, 100 tai 150 markkaa riippuen kilpailun laadusta ¹⁾.

Städiosäätiössä ovat lautakuntaa edustaneet herrat R. Stenberg ja V. Lähteinen. Alppilan uutta hiihtomäkeä varten laadittiin lautakunnan toimesta profiilipiirustus, josta pyydettiin lausuntoa m. m. Norjan hiihtoliitolta.

Jotta kaupungin urheiluseurojen käytettäväksi saataisiin tarpeellisia voimistelusaleja, esitti lautakunta kaupungin viranomaisille, että ainakin pari kansakoulujen voimistelusalua määrättyinä iltoina viikossa luovutettaisiin yhdistysten käytettäväksi.

Käpylän uutta urheilukenttää koskevassa kysymyksessä puolsi lautakunta pontevasti sitä kantaa, että tätä kenttää ei suunniteltaisi ainoastaan leikkikentäksi vaan täydelliseksi harjoituskentäksi, mitä ehdotusta kaupunginvaltuustokin kannatti.

¹⁾ Ks. 1925 v:n kert. s. 176.

Kaikilta kunnan avustamilta urheilu- ja voimisteluseuroilta vaati lautakunta toimintakertomuksen ja tilioitteen.

Kaupunginvaltuusto oli vuodeksi 1926 myöntänyt kaupungin koululaisten luistelun edistämiseksi 40,000 markkaa. Tästä summasta käytettiin 15,735 markkaa alennuskorttien ostamiseksi koulujen köyhemmille oppilaille. Tällaisen kortin omistaja sai haluamaltaan radalta lunastaa itselleen vuosikortin 15 markan alennuksella. Alennuskortteja jaettiin kansakouluihin $\frac{2}{3}$ ja oppikouluihin $\frac{1}{3}$. Luokkaluistelun edistämiseksi jaettiin 10,000 markkaa luistinatorojen kesken, joiden siitä hyvästä tuli maksutta luovuttaa ratansa koulu- luokille, jotka käyttivät voimistelutuntinsa luistelemiseen opettajansa johdolla, ja voi opettaja tällöin vapaasti valita haluamansa radan. Pohja-avustuksena maksettiin 14,265 markkaa. Allaoleva taulukko osoittaa missä määrin koulu- laiset käyttivät hyväkseen mainittuja etuja:

	Alennus- merkkejä.	Luokkien luku.	Oppilas- luku.
Suomalainen luistinerata	310	1,010	28,621
Helsingfors skridskoklubb	195	284	8,290
Idrottsföreningen Sparta	90	169	3,660
Työvään luistinerata	378	41	1,307
Aktiebolaget Bollplan	76	32	767
Yhteensä	1,049	1,536	42,645

Ottamalla huomioon edellämainitun jakoperusteen ja taulukon osoittaman eri ratojen käytön, jaettiin avustussumma eri ratojen välillä seuraavasti:

	Pohja- avustus.	Alennus- merkkejä.	Luokka- luistelu.	Yhteensä.
Suomalainen luistinerata	2,853: —	4,650: —	6,576: —	14,079: —
Helsingfors skridskoklubb ..	2,853: —	2,925: —	1,849: —	7,627: —
Idrottsföreningen Sparta	2,853: —	1,140: —	208: —	4,201: —
Työvään luistinerata	2,853: —	5,670: —	267: —	8,790: —
Aktiebolaget Bollplan	2,853: —	1,350: —	1,100: —	5,303: —
Yhteensä	14,265: —	15,735: —	10,000: —	40,000: —

XXIV. Maatalouslautakunta.

Maatalouslautakunnan vuodelta 1926 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano y. m. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna ylim. professori E. H. Ehrnrooth puheenjohtajana, johtaja V. A. Tanner varapuheenjohtajana sekä maatalousneuvos K. J. Ellilä, kaupungingeodeetti W. O. Lille ja luottamusmies V. Wiherkoski. Rahatoimikamarin edustajana lautakunnan kokouksissa oli filosofianmaisteri C. G. Estlander. Sihteerinä toimi kaupunginagronoomi A. J. Tamminen.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 7 kertaa ja sen pöytäkirjain pykäläluku oli 83. Palkkiona puheenjohtajalle ja jäsenille maksettiin 5,650 markkaa, josta puheenjohtajalle 4,500 markkaa. Sihteerille ei suoritettu erikoista korvausta, koska tehtävä kuuluu kaupunginagronoomin varsinaisiin virkatehtäviin.

Kertomusvuonna antoi lautakunta rahatoimikamarille 21 lausuntoa ja ehdotusta.

Erinäisiä toimenpiteitä. Kertomusvuoden aikana toimitettiin loppuun kaupungin metsien laskeminen ja arviointi, mutta metsäin hoitosuunnitelmien laatiminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Vuoden 1927 menoarviossa otettiin eri menoerät niin suuriksi kuin saatujen kokemusten perusteella katsottiin tarpeelliseksi, joten ei tarvittane anoa lisämäärärahoja kuten tähän saakka joka vuosi. Lautakunnan esitys hyväksyttiinkin melkein muuttamatta.

Lautakunnan toimesta ruvettiin vuoden kuluessa rahatoimikamarin suostumuksella myymään kaupunginkassan hyväksi rautakiskoja y. m., joita venäläiset aikoinaan käyttivät rakennusaineiksi linnoituslaitteisiinsa kaupungin maatilojen alueilla. Myynti jatkui vielä vuoden vaihteessa, mutta tulleet kaikki varustukset hävitetyiksi vuoden 1927 aikana.

Kaupungin tilojen hoito oli järjestetty entiseen tapaan maatalouskonttorin lähimmän valvonnan alaiseksi. Taloudellinen tulos ja hoidon teknillinen puoli käy selville maatalouskonttorin laatimasta kertomuksesta.

Maatalouskonttorin vuodelta 1926 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Toiminta. Konttorin toiminta jatkui samaan tapaan kuin edellisenä vuonna. Maatalouslautakunnan silmälläpidon alaisena hoiti konttori kaupungin Helsingin pitäjässä ja Oulunkylässä olevat varsinaiset maanviljelys-

tilat sekä valtiolta vuokratun Vikin sotilasvirkatalon ja piti huolta näiden tilojen alueella tai läheisyydessä olevista vuokratiloista ja -palstoista.

Maatalouskonttorin johtajana toimi agronomi A. J. Tamminen ja kirjanpitäjänä Å. F. B. Ullner. Kertomusvuonna ei konttorin palveluksessa ollut vakinaista toimistoapulaista, mutta tilapäisesti pidettiin konttorissa apulaista jonkun aikaa vuoden lopussa ja sitäpaitsi oli kirjanpitäjällä sijainen kesäloman aikana. Kaupunginagronomin toimi kuuluu 16 ja kirjanpitäjän toimi 8 palkkausluokkaan.

Maanviljelyskonttorin huoneisto sijaitsi Boxbackassa, ja oli avoinna klo 9—12 ap. ja klo 1—4 ip., lauantaisin klo 9 ap. — klo 2 ip.

Maatilat. Hertonäsin maatilain pinta-ala oli jonkin verran suurentunut, kaupungin ostettua¹⁾ eräitä päätilasta aikaisemmin lohkaistuja palstoja ja Tuomarinkylään oli niinkään liitetty muutamia vastaostettuja²⁾ pienehköjä alueita. Muita mainittavia muutoksia maataloihin nähden ei vuoden varrella tapahtunut. Kaupungin viljeltävinä olivat Tuomarinkylän, Oulunkylän, Boxbackan ja Vikin tilat. Hertonäsin ja Kårbölen tilat kokonaisuudessaan ja pienehköjä alueita oli annettu vuokralle pitkäksi aikaa.

Pellot. Kokonaispeltoala, 1,358,367 ha, oli käytetty seuraavasti:

	Pitkäaikaisella vuokralla, ha.	Lyhytaikaisella vuokralla ³⁾ , ha.	Oamalla väellä, ha.	Itsenautittu peltoala, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	19.924	17.190	4.010	320.570	361.694
Oulunkylä	50.140	0.680	0.350	67.250	118.420
Boxbacka	146.936	36.461	4.150	190.770	378.317
Vik	—	5.108	0.820	4) 185.230	191.158
Hertonäs	196.300	13.978	—	—	210.278
Kårböle	98.500	—	—	—	98.500
Yhteensä	511.800	73.417	9.330	763.820	1,358.367

Itsenautittu peltoala jakautui käytön mukaan seuraavasti:

	Kesäntona, ha.	Syysviljalla, ha.	Kevätviljalla, ha.	Vihantarehulla, ha.	Nurmena, ha.	Perunapelloja, ha.	Juuri- ja keittiökasveja, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	37.37	29.53	114.10	1.97	144.17	10.62	—	337.76
Oulunkylä ..	7.80	7.40	22.44	0.75	24.41	4.45	—	67.25
Boxbacka ..	18.18	15.80	43.89	4.05	105.12	7.38	11.23	205.65
Vik	10.18	11.095	70.78	1.86	70.845	18.895	1.575	185.230
Yhteensä	73.53	63.825	251.21	8.63	344.545	41.345	12.805 ⁵⁾	795.89

Eri viljelykseen käytetty pinta-ala prosenttina koko itsenautitusta peltoalasta oli seuraava:

¹⁾ Ks. 1924 v:n kert. s. 11 ja 172. — ²⁾ Ks. 1925 v:n kert. s. 14. — ³⁾ Suurin osa lyhyeksi ajaksi vuokratuista pelloista oli nurmena, jonka niitty- tai laiduntamisoikeus vuokrattiin kesäksi. — ⁴⁾ Lukuihin on otettu 14.05 ha Boxbackan pelloja, jotka jo pitemmän aikaa on viljelty Vikistä käsin. — ⁵⁾ Tähän sisältyy kesäksi vuokratut nurmet.

	Kesanta, ha.	Syysviljalla, ha.	Kevätviljalla, ha.	Vihantarehulla, ha.	Nurmena, ha.	Perunapelloja, ha.	Juuri- ja keittiökasveja, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	11.1	8.7	33.8	0.6	42.7	3.1	—	100.0
Oulunkylä ..	11.6	11.0	33.4	1.1	36.3	6.6	—	100.0
Boxbacka ..	8.8	7.7	21.3	2.0	51.1	3.6	5.5	100.0
Vik	5.5	6.0	38.2	1.0	38.2	10.2	0.9	100.0
Yhteensä	9.2	8.0	31.6	1.1	43.3	5.2	1.6	100.0

Viljelyjärjestelmään ei vuoden kuluessa tehty mitään muutoksia. Puutarhanhoitoa harjoitettiin, kuten ennenkin, ainoastaan Boxbackassa, jonne myöskin sokerijuurikkaan viljely keskitettiin. Perunanviljely oli suurin Vikissä. Oulunkylän vanhoja nurmia kynnettiin edelleen, joten niitä on enään vain vähäinen määrä kyntämättä. Boxbackan vuonna 1925 kynettyä vallia voidaan vuonna 1927 käyttää laidunmaana.

Ojitus- ja maanparannustyöt sekä lannoitus. Alapää Vikin Lösvallasta mereen menevää viemäriä perattiin. Lantatunkioihin käytettiin vuoden kuluessa useita tuhansia kuormia ojaturpeita ja jonkin verran mutaa. Kalkkikivijauhoa vedettiin Boxbackan pelloille 6 vaununlastia, eli noin 51 tonnia. Tiloilla käytettiin lantaa yhteensä 10,988 kuormaa, nimittäin Tuomarinkylässä 6,092, Oulunkylässä 625, Boxbackassa 2,250 ja Vikissä 2,021 kuormaa. Paitsi karjanhoidosta saatua lantaa ostettiin 6,672 kuormaa lantaa puhtaanapitolaitokselta, minkä lisäksi Oulunkylään saatiin tarpeellinen lantamäärä pitämällä talot Käpylässä puhtaina. Apulantoja käytettiin 32,100 kg norjansalpietaria, 68,100 kg superfosfaattia ja 41,100 kg 40 % kalisuolaa.

Kylvöt. Tärkeimpien viljelyskasvien kylvömäärät olivat seuraavat:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heinänsiementä, kg.
Tuomarinkylä	5,250	25,160	15,960	1,535
Oulunkylä	1,075	4,929	10,025	230
Boxbacka	2,870	10,283	14,700	707
Vik	1,938	10,644	38,920	393
Yhteensä	11,133	51,016	79,605	2,865

Lisäksi kylvettiin n. 135 kg sokerijuurikkaansiementä ja puutarhasiementä noin 2,000 markalla.

Hehtaaria kohti olivat kylvömäärät seuraavat: syysvehnää 190—220 kg, rukiita 140—190 kg, kaurjoja 160—230 kg, perunoita 2,070—2,270 kg ja heinänsiementä 35—40 kg, josta vaihtelevia määriä apilansiementä.

Sato. Vuoden sato arvioitiin seuraavaksi:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.	Sokerijuurikkaita, kg.
Tuomarinkylä	35,435	211,790	134,750	430,000	—
Oulunkylä	12,460	29,200	55,200	87,500	—
Boxbacka	12,850	78,468	105,450	272,800	100,000
Vik	6,330	87,490	213,175	201,000	—
Yhteensä	67,075	406,948	508,575	991,300	100,000

Hehtaaria kohti oli sato seuraava:

	Syysveh- nää, kg.	Rukiita, kg.	Kauroja, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.	Sokerijuu- rikkaita, kg.
Tuomarinkylä	1,630	1,025	1,900	12,700	3,800	—
Oulunkylä	2,020	950	1,300	12,400	3,610	—
Boxbacka	—	800	1,290	14,150	3,350	20,400
Vik	450	700	1,250	11,000	4,000	—
Yhteensä	1,370	900	1,620	12,300	3,300	20,400

Sitäpaitsi korjattiin vähän timoteinsiementä, n. 150,000 kg vihantarehua ja n. 500,000 kg olkia.

Ruis antoi kertomusvuonna huonon sadon. Syynä oli se, että oras harveni talven aikana kovin paljon. Kaurasato oli jyvämäärältään tyydyttävä, mutta olkimäärältään huono. Samat ilmastolliset seikat, jotka vaikuttivat kauran olkisadon pienuuteen, aiheuttivat myöskin sen, että vanhemmat nurmet eivät kasvaneet hyvin, joten heinäsaato jäi pienemmäksi kuin lähinnä edellisinä hyvinä heinävuosina. Sokerijuurikas kärsi myöskin kovasti kuivuudesta, mutta antoi silti meidän oloihimme nähden tyydyttävän sadon. Aikaiset perunat kärsivät myöskin kovasti kuivuudesta, mutta myöhäiset laadut saivat aivan kasvukautensa lopussa niin paljon vettä, että antoivat tyydyttävän sadon. Laitumien tuotto oli kovin huono ja heinänurmien jälkikasvu mitätön. Sadon laatu oli joka kasvilajiin nähden hyvä.

Työväki. Tiloilla oli palveluksessa tammikuun 1 p:nä 8 työnjohtajaa ja 76 työläistä, niistä 6 naista. Vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 8, 74 ja 6. Työväen puutetta ei sanottavasti ollut kiireisimpänäkään aikana. Kun kevät tuli myöhään ja kesä oli työnvaihdon kannalta katsoen hyvin suotuista, voitiin työmenoja jonkin verran vähentää. Palkat nousivat vuoden kuluessa tavallisuuden mukaan hiukan.

Työpäivän pituus eri kuukausina näkyy seuraavista numeroista: tammikuu—helmikuu 8 tuntia, maaliskuu 8½ tuntia, huhtikuu 9 tuntia, toukokuu—syyskuu 10 tuntia, lokakuu 9 tuntia sekä marraskuu—joulukuu 8 tuntia tai keskimäärin 9 tuntia. Työ aloitettiin klo 7 ap., päivällistunti oli klo 12—1 ip. tai klo 12—½ ip.

Karja ja sikala. Karjaa oli edelleenkin vain Boxbackassa ja oli karjamäärä jotenkin entisen suuruinen.

Karjanhoidon tulokset olivat seuraavat:

	Lehmiä keskimäärin.	Rehuyksikköä vuotta ja lehmää kohti.	Maitoa, kg vuotta ja lehmää kohti.	Maidon rasva- pitoisuus, %.
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä	28	2,432	3,257	3.62
Kaikki lehmät	52.5	2,335	3,048	3.72

Maitomäärä laski kuluneena vuotena keskimäärin 167 kg, koska, kuten edellä sanottiin, laitumet olivat varsin huonot, ja sitäpaitsi on karja uusimisen alaisena, sillä suuri osa lehmiä on tullut tai on tulossa yli-ikäiseksi. Kun maidon hinta lisäksi oli alhainen, ei lypsykarjan pito ollut kovinkaan kannattavaa.

Vikin sikalassa oli sikoja vuoden alussa 86 ja vuoden lopussa 80, joista 2 karjua ja 26 emakkoa. Kun porsaiden kysyntä oli suuri, myytiin suurin osa

porsaista 3—5 viikon ikäisinä. Pääruokana olivat edelleen keittiöjätteet, pikku-perunat ja lantut. Kannattavuus oli sangen hyvä.

Irtaimisto. Maatalouskoneiden ja -kaluston ostoon käytettiin vuoden kuluessa 87,473: 81 markkaa. Kaluston korjaukset maksoivat 62,160: 06 markkaa. Vuoden kuluessa kuoletettiin irtaimistoa 219,839: 45 markalla ja koska lähinnä edellisinäkin vuosina on tehty huomattavia poistoja on luultavaa, että irtaimiston arvo saadaan lähi aikoina esiintymään kirjoissa kirjanpidollisesti sopivin määrin. Irtaimiston todellinen arvo on nykyäänkin jo suurempi kuin kirjanpitoarvo.

Tilit. Vuoden 1926 kameraalisen kirjanpidon mukaan oli määrärahoja 2,976,375: 50 markkaa, menoja 3,067,889: 28 markkaa, arvioituja tuloja 3,210,000 markkaa sekä todellisia tuloja 3,537,349: 80 markkaa.

Kuten edelläolevasta käy selville, eivät talousarvion eri erien loppusummat taaskaan osoittautuneet paikkansa pitäviksi. Syynä ylityksiin oli pääasiassa mahdollisuus arvioida edellisenä vuotena seuraavan vuoden liikeoloja.

Kameraalisen kirjanpidon mukaan olivat tulot 469,460: 52 markkaa suuremmat kuin menot, joihin jo tällöin on luettu kaikki verot ja kaupunginkassaan suoritettut korot sekä Vikin vuokra. Jos korot lasketaan pois, nousi voitto 600,191: 21 markkaan, minkä määrän maatalouskonttorin liiketoiminta siis kertomusvuonna tuotti kaupungille.

Liikekirjanpidon tulokset eivät tietysti käy yksin edellä selostetun kirjanpidon kanssa. Yhteenveto liiketilin päätöksestä per joulukuun 31 p:nä 1926 ilmenee seuraavasta:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Maanviljelystili	903,738: 78	Maanviljelystili	147,367: 95
Kalustotili	154,017: 91	Satotili	1,578,129: 40
Kaluston kunnossapito	96,575: 27	Navettatili	44,911: 17
Kulunkitili	21,595: 34	Sikalatili	82,348: 98
Rakennusten kunnossapito	114,659: 79	Rakennusten tili	51,876: 75
Rasitetili	69,585: 84	Puutarhatili	5,761: 90
Korkotili	130,353: 19	Metsätili	9,080: —
Metsätili	6,293: 50	Bilanssi ja nettotappio	11,534: 93
Vuokratili	75,250: 50		
Traktoritili	28,676: 51		
Nettovoitto	330,264: 45		
Yhteensä	1,931,011: 08	Yhteensä	1,931,011: 08

Loppusumma, 1,931,011: 08 markkaa, sekä voitto, 330,264: 45 markkaa, jakautuivat eri tiloille seuraavasti:

Tuomarinkylä	Smk.	822,325: 84	Smk.	102,338: 63
Oulunkylä	»	257,411: 92	»	27,972: 85
Boxbacka	»	436,309: 31	»	—
Vik	»	268,378: 76	»	107,851: 76
Hertonäs	»	88,659: 75	»	59,478: 93
Kårböle	»	57,925: 50	»	32,622: 28
Yhteensä	Smk.	1,931,011: 08	Smk.	330,264: 45

Nettotappio, 11,534: 93 markkaa, lankei kokonaan Boxbackan tilanosalle.
Siirtotili päättyi 16,410,018: 42 markkaan, jaettuna eri tilille kuten alla-
olevasta yhdistelmästä lähemmin näkyy:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Kassatili	85,211: 78	Pääkonttori	4,401,270: 75
Pääkonttori	479,124: 64	Tilat	503,015: 63
Tilat	503,015: 63	Erinäiset velkojat ..	26,202: 05
Varasto	131,776: 75	Rahatoimikonttorin	
Maanviljelys	286,906: —	tili	1,877,590: 90
Sato	990,324: 90	Kaupunginkassan tili	2,234,165: 81
Tallit	195,180: —	Pääomavelka	6,558,309: 19
Navetta	121,080: —	Tuomarinkylän tila..	479,124: 64
Sikala	68,740: —	Vuoden tilierotus....	75: —
Kalusto	585,800: —	Voitto ja tappio	330,264: 45
Erinäiset velalliset ..	363,192: 70		
Rakennukset	2,660,245: 89		
Puutarha	7,860: —		
Ennakko	1,622: 24		
Pääomavelka	780,826: 08		
Kiinteistöt	4,692,547: 55		
Palstat	4,976: 98		
R. Lindholmin tili ..	38,781: 60		
Boxbackan tili	1,917,295: 54		
Hertonäsin »	762,998: 22		
Kårbölen »	413,673: 76		
Vikin »	1,062,959: 81		
Oulunkylän »	244,343: 42		
Voitto- ja tappiotili	11,534: 93		
Yhteensä	16,410,018: 42	Yhteensä	16,410,018: 42

Eri tilojen siirtotilissä ilmeni seuraavat loppusummat:

Pääkonttori	Smk.	4,590,956: 35	Vik	Smk.	1,675,169: 20
Tuomarinkylä ..	»	2,041,668: 75	Hertonäs.....	»	2,649,362: 68
Oulunkylä	»	330,267: 84	Kårböle	»	446,296: 04
Boxbacka	»	4,676,297: 56	Yhteensä	Smk.	16,410,018: 42

Liiketilin päätös osoitti siten puhdasta voittoa 318,729: 52 markkaa, jota voi pitää jokseenkin tyydyttävänä tuloksena.

XXV. Kansanpuistot.

Kansanpuistojen valvojan vuodelta 1926 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Allaolevasta taulukosta ilmenee kansanpuistoissa kertomusvuonna käyneiden henkilöiden lukumäärä, mikäli se käy selville liikennettä kaupungin ja kansanpuistojen kesken välittävillä höyrylautoilla ja -laivoilla myydyistä meno- ja paluulipuista:

	Myydyt liput.		Yhteensä.	Lisäännys (+) tai vähennys (-) vuonna 1926 verrattuna vuoteen 1925.
	Täysikasvuisille.	Lapsille.		
Seurasaaari ja Mustasaari	57,941	6,560	64,501	+ 7,050
Korkeasaari	296,141	57,911	354,052	-15,878
Mustikkamaa	315,949	37,699	353,648	+57,631
Yhteensä	670,031	102,170	772,201	+48,803

Seurasaaaren linjalla myytyjen lippujen luku lisääntyi etupäässä sen tähden että Mustasaaren uusi kansanpuisto oli vuoden varrella avattu yleisölle ja liikennettä sinne välittivät Seurasaaaren laivat. Muutoin on pantava merkille, että Seurasaaaren linjalla on paluulippujen lukumäärä huomattavasti suurempi menolippujen määrää, johtuen siitä, että useimmat Seurasaaarella kävijöistä menevät sinne maitse, palaten laivalla. Korkeasaaren linjalla myytiin tosin vähemmän lippuja kuin vuonna 1925, mutta vähennys oli vain 4.3 % ja voi riippua sattumista, kuten esim. pyhäpäivinä vallinneista rumista ilmoista. Liikenne Mustikkamaan linjalla osoitti silmiinpistävää nousua. Tämän lisäksi huomattakoon, että varsinaisen höyrylaivaliikenteen ohella välittää monta pienempää moottori- ja soutuvenettä liikennettä Sörnäsistä saarelle. Kyseellisillä kulkuneuvoilla kuljetettujen henkilöiden lukumäärää ei voida tarkalleen määrätä, mutta lienee se, alhaisestikin arvioituna noussut n. 25,000:een. Mustikkamaan linjalla myydään huomattavasti enemmän meno- kuin paluulippuja. Tämä johtuu siitä, että yleisö palatessaan illalla kaupunkiin sen jälkeen kun tanssilava on suljettu, suuressa määrin käyttää edellämäinittuja pienempiä aluksia. Mustikkamaalla kävijöiden lukumäärän huomattava nousu, mikä kaikesta päättäen tulee vuosi vuodelta yhä jatkumaan, johtuu etusijassa siitä, että työläiset ovat valinneet saaren suurten juhliensa pitämiseen. Ylläolevasta taulukosta käy ilmi myöskin, että lapset suuntaavat matkansa etupäässä Korkeasaarelle, jonka eläinkokoelmat heitä sinne alituisen houkuttelevat. Entiseen tapaan maksoivat koululapset ja muut oppilaat, jotka opettajiensa johdolla kävivät saarella, vain puolet tavallisen lipun hinnasta; joten paluumatka oli ilmainen. Lautankuljettajan tekemien merkintöjen mukaan kävi Korkeasaarella 74 koulua ja luokkaa, joissa oli yhteensä 2,136 koululaista.

Useimmat näistä olivat Helsingistä, mutta maan kaukaisistakin osista kävi siellä oppilaita retkeilyllä.

Kansanpuistoissa ja Korkeasaaren eläintarhassa tehtiin tavanmukaiset vuosittaiset korjaustyöt, sekä sen ohella rakennettiin lisää sekä tehtiin suurempia korjauksia. Seurasaaressa aloitettiin uimalaitoksen laajentamistyöt, jotka tulevat valmistumaan vuonna 1927, jonka jälkeen uimalaitos moneksi vuodeksi eteenpäin tulee täyttämään tarpeen. Korkeasaarelle Hylkysaaren vastapäätä olevaan salmeen rakennettiin suljettu uimalaitos ja suuri avonainen aurinkokylpylä. Mustikkamaalla on suuri uimalaitos, jossa pidetään uimakoulua, mutta tämä laitos ei nähtävästikään ole tarpeeksi suuri, sillä kuumana aikana olivat saaren rannat täynnä uivia ihmisiä. Mustikkamaalle tarvitaan välttämättä kaksi avonaista aurinkokylpylää. Kauppaneuvos Borgströmin puistoon (Turholmaan) olisi myös rakennettava avonainen aurinkokylpylä sekä sitäpaitsi yksinkertainen kahvila, joka olisi omiaan lisäämään tämän luonnonihanan puiston viihtyisyyttä ja joka varmasti vuosittaisilla vuokrilla maksaisi hintansa. Samalla olisi vielä saatava järjestetyksi, ainakin pyhäpäiviksi, säännöllinen kulkuyhteys kaupungin ja puiston välille. Pienempien alusten Sörnäsistä Mustikkamaalle välittämä liikenne olisi säännösteltävä; valituksia on kuulunut etupäässä linjan kaupungin-, mutta myös saarenpuoleisen, mairinnoisupaikan suhteen. Mustasaaren uusi kansanpuisto oli valvojan mielestä säilytettävä rauhallisena huvimatka-alueena, jossa yleisö saisi vapaasti liikkua yksinomaan teillä ja ravintolan lähistöllä ja jossa leiriytyminen ja siitä johtuva yleinen uiminen olisi kielletty.

Korkeasaaren eläintarhassa laitettiin kuntoon bison- ja poroaitaukset sekä pantiin alulle susi- ja kettuhäkkien rakennustyöt, joita ei kuitenkaan saatu vuoden kuluessa loppuunsaatuiksi. Vuoden vaihteessa luettiin eläimet ja havaittiin silloin niitten lukumäärä ja arvo seuraavaksi:

	Laatujen lukumäärä.	Yksilö- lukumäärä.	Arvo, Smk.
Nisäkkäitä	38	118	114,830: —
Lintuja	37	157	27,280: —
Akvarium & Terrarium	3	10	1,350: —
Yhteensä	78	285	143,460: —

Arvokkaammista vuoden kuluessa poisjoutuneista eläimistä mainittakoon vanha kivulloinen jääkarhu, joka näytti sairastavan trikiinitartuntaa ja sentähden lopetettiin. Vanhan tavan mukaan luovutettiin kuollut eläin yliopiston eläinkokoelmiin. Vuoden varrella saatiin eräitä kalliita ja haluttuja eläimiä kuten 1 ilvespari, 1 susipari, 1 ahmanpoikanen ja 1 poropari. Lintuja tuli lisää etupäässä metsälintuja ja petolintulajeja, jotka sijoitettiin uuteen tilavaan häkkiin.

Eläimet, joille ensi kädessä on saatava uusi tarkoituksenmukainen asunto, ovat apinat, sillä niiden asunto-olot eivät suinkaan ole kadehdittavat.

Yleensä on vallalla käsitys, että kaupunki on jo uhrannut tarpeeksi varoja kansanpuistoihin ja että niitä nykyään on riittävästi. Se, joka kuumana päivänä keskikesällä on ottanut vaivakseen käydä puistoissa tai kulkenut kaupungin ympäristössä olevassa saaristossa on tullut vakuutetuksi siitä, että uusien alueiden järjestäminen kansanpuistoiksi on tarpeen vaatima. Jonkun suuremman saaren hankkiminen kansanpuistoksi sekä länsi- että itäpuolella kaupunkia on päämäärä, johon on pyrittävä.

XXVI. Kaupungin yleisten töiden hallitus.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen vuodelta 1926 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Kaupungin yleisten töiden hallitukseen kuuluivat vuonna 1926: puheenjohtajana insinööri M. M. Muoniovaara, varapuheenjohtajana insinööri E. Moring sekä jäseninä kirvesmies A. Mäkinen, sähkötyöntekijä O. W. Oksanen, arkkitehti A. Toivonen, rakennusmestari I. W. Udd ja arkkitehti V. Vähäkallio. Rahatoimikamarin edustajana hallituksessa oli rahatoimenjohtaja V. Hupli. Hallitus kokoontui 45 kertaa ja käsitteli silloin 1,113 asiaa sekä lähetti 414 kirjettä. Hallituksen sihteerinä toimi valtioneuvos G. A. Gröndahl.

Vuoden varrella teetetyistä suuremmista uudis- ja korjaustöistä tehdään selkoa rakennuskonttorin eri osastojen toimintaa koskevan selostuksen yhteydessä.

Hallituksen alaisena oli rakennuskonttori ja sen tilivirasto.

Rakennuskonttori toimi kaupungininsinöörin johdolla 7-osastoisena. Nämä olivat: satama- ja rautatieosasto, katu- ja lokaviemäriosasto, geodeettinen osasto, huonerakennusosasto, kaupunginasemakaavaosasto, puisto-osasto ja varasto-osasto. Konttorin tilejä hoiti sen tilivirasto.

Työväki ja työpalkat. Allaoleva taulukko osoittaa työväen lukumäärän konttorin eri osastoilla kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi.	Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja lokaviemäriosasto.	Geodeettinen osasto.	Huonerakennusosasto.	Puisto-osasto.	Varasto-osasto.	Yhteensä.	Siitä hätäaputöissä.		
								Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja lokaviemäriosasto.	Yhteensä.
Tammikuu	676	681	—	272	27	58	1,714	151	92	243
Helmikuu	596	828	—	250	26	57	1,757	228	286	514
Maaliskuu	615	757	—	235	27	57	1,691	306	304	610
Huhtikuu	521	715	2	293	103	60	1,694	198	177	375
Toukokuu	471	624	5	301	233	65	1,699	—	—	—
Kesäkuu	425	714	5	303	189	55	1,691	—	—	—
Heinäkuu	428	693	5	272	142	51	1,591	—	—	—
Elokuu	438	677	5	281	116	59	1,576	—	—	—
Syyskuu	419	682	6	288	84	57	1,536	—	—	—
Lokakuu	405	655	5	255	61	56	1,437	—	—	—
Marraskuu	411	628	—	225	40	56	1,360	—	—	—
Joulukuu	380	612	—	135	20	56	1,203	—	—	—

Kertomusvuonna sovellettiin seuraavat palkka-asteikot allamainittuina ajanjaksoina, riippuen elinkustannusindeksilukujen vaihteluista: IX asteikko tammikuun 1—9 p:ään, VIII asteikko tammikuun 10 p:stä helmikuun 13 p:ään, maaliskuun 14 p:stä toukokuun 8 p:ään ja heinäkuun 11 p:stä elokuun 31 p:ään sekä VII asteikko helmikuun 14 p:stä maaliskuun 13 p:ään ja toukokuun 9 p:stä heinäkuun 10 p:ään. Syyskuun 1 p:stä vuoden loppuun sovellettiin olosuhteispalkkoja rahatoimikamarin elokuun 10 p:nä tekemän päätöksen mukaan.

Erilaisten ammattityömiesten tuntipalkat olivat yllämainittujen palkka-asteikkojen mukaan seuraavat:

A m m a t t i.	Asteikko VII.	Asteikko VIII.	Asteikko IX.	Olosuhteispalkat.
Vakinaisessa työssä, Smk.				
Sukeltajat	14: 90	15: 60	16: 30	15: 60
Koneenkäyttäjät	7: 40—8: 10	7: 80—8: 50	8: 20—8: 90	8: 20—8: 90
Viilarit	7: 50—8: 10	7: 90—8: 50	8: 30—8: 90	8: 30—8: 90
Sepät	7: 30—8: —	7: 70—8: 40	8: 10—8: 70	8: 10—8: 70
Peltisepät	7: 30—7: 70	7: 70—8: 10	8: 10—8: 50	8: 10—8: 50
Kirvesmiehet ja puusepät	7: 40—8: 10	7: 80—8: 50	8: 20—8: 90	8: 60—9: 40
Laturit	7: 40—8: 10	7: 80—8: 50	8: 20—8: 90	8: 60—9: 40
Kiviporarit	7: 30—8: —	7: 70—8: 40	8: 10—8: 70	8: 50—9: 30
Muurarit (harmaakiven) ja kadunlaskijat	7: 30—8: 10	7: 70—8: 50	8: 10—8: 90	8: 50—9: 40
Torvenlaskijat	6: 80—7: 60	7: 20—8: —	7: 50—8: 40	7: 90—8: 80
Sementtityömiehet	6: 90—7: 60	7: 30—8: —	7: 60—8: 40	8: —8: 80
Rusnaajat	6: 30—6: 60	6: 60—6: 90	6: 90—7: 20	6: 90—7: 20
Aputyömiehet	5: 90—6: 40	6: 20—6: 70	6: 40—7: —	6: 40—7: —
Puistotyöläiset:				
miehet	5: 60—6: 30	5: 90—6: 60	6: 20—6: 90	6: 20—6: 90
naiset	4: 60—4: 85	4: 80—5: 10	5: 10—5: 30	5: 10—5: 30
Yövahdit	4: 85—5: 50	5: 10—5: 80	5: 30—6: 10	5: 30—6: 10
Ajurit	12: 60	13: 20	13: 80	13: 80
Hätäaputöissä, Smk.				
Sukeltajat	12: 60	13: 25	13: 85	—
Koneenkäyttäjät	6: 30—6: 85	6: 60—7: 20	6: 95—7: 55	—
Viilarit	6: 40—6: 85	6: 70—7: 20	7: 05—7: 55	—
Sepät	6: 20—6: 75	6: 50—7: 10	6: 90—7: 40	—
Peltisepät	6: 20—6: 60	6: 50—6: 90	6: 90—7: 20	—
Kirvesmiehet ja puusepät	6: 30—6: 85	6: 60—7: 20	6: 95—7: 55	—
Laturit	6: 30—6: 85	6: 60—7: 20	6: 95—7: 55	—
Kiviporarit	6: 20—6: 75	6: 50—7: 10	6: 90—7: 40	—
Muurarit (harmaakiven) ja kadunlaskijat	6: 20—6: 85	6: 50—7: 20	6: 90—7: 55	—
Torvenlaskijat	5: 80—6: 50	6: 10—6: 80	6: 40—7: 15	—
Sementtityömiehet	5: 90—6: 50	6: 20—6: 80	6: 45—7: 15	—
Rusnaajat	5: 30—5: 60	5: 60—5: 90	5: 85—6: 10	—
Aputyömiehet	5: —5: 40	5: 30—5: 70	5: 45—5: 95	—
Puistotyöläiset:				
miehet	4: 75—5: 30	5: —5: 60	5: 25—5: 85	—
naiset	3: 90—4: 15	4: 10—4: 35	4: 35—4: 50	—
Yövahdit	4: 15—4: 70	4: 35—4: 90	4: 50—5: 20	—
Ajurit	10: 60	11: 20	11: 70	—

Kesälomaa myönnettiin kertomusvuonna 1,386 työläiselle yhteensä 11,895 päivää, kuten seuraavasta yhdistelmästä näkyy:

O s a s t o.	Työläisiä, jotka ovat nauttineet kesälomaa:				Kesälomaa nauttineita työläisiä yhteensä.	Kesälomapäiviä yhteensä.
	4 päivää.	7 päivää.	2 viik.	3 viik.		
Satama- ja rautatieosasto	204	129	171	41	545	4,974
Katu- ja lokaviemäriosasto	182	212	117	23	534	4,333
Geodeettinen osasto	2	1	—	—	3	15
Huonerakennusosasto	84	36	38	9	167	1,309
Puisto-osasto	49	20	5	4	78	490
Varasto-osasto	8	11	25	15	59	774
Yhteensä	529	409	356	92	1,386	11,895

Tapaturman kautta vahingoittui 87 työläistä, joille sentähden maksettiin avustusta, ja 49 aikaisempaa avustusta järjestettiin. Avustuksina ja korvauksina sairaanhoidosta maksettiin yhteensä 98,622: 83 markkaa. 16 invaliidiksi tulleelle työläiselle suoritettiin heidän puolestaan elinkorkorahastoon yhteensä 324,031: 77 markkaa. Sen johdosta että 21 invaliidin elinkorkoja on alennettu, voitiin elinkorkorahastoa vähentää 124,202: 08 markalla. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset nousivat vuoden varrella yhteensä 298,452: 52 markkaan. Työläiset olivat vakuutetut tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervossa.

Satama- ja rautatieosasto. Satamarakennusosastolla toimi vuoden varrella osastopäällikkö ja apulaisosastopäällikkö sekä 4 ylimääräistä insinööriä ja 1 piirustaja. Osastopäällikkö toimi tammikuussa v. t. kaupunginsinöörinä. 1 insinööri erosi maaliskuussa. 3 konttoriapulaista huolehti yksityiskohtaisesta kirjanpidosta ja rekisteröimistyöstä. Sitäpaitsi oli osaston palveluksessa vuoden kuluessa yksi vahtimestarinapulainen.

Suoranaisesta työnjohdosta osaston työpaikoilla huolehti vuoden alussa 2 insinööriä, 16 rakennusmestaria, 8 työnjohtajaa, 1 nosturin esimies ja 1 varastokirjuri. Vuoden kuluessa erosi 4 rakennusmestaria ja 2 työnjohtajaa.

Työvoima laskettuna joka kuukauden lopulla, vaihteli¹⁾ 380—676 mieheen. Hätäaputoita teetettiin tammikuun 1 p:stä toukokuun 15 p:ään.

Hallitukselle esiteltiin 188 asiaa, joista 51 koski uudistomispäteitä tai rakennustöitä ja 137 järjestely- tai henkilö- ja palkkakysymyksiä. Suuremmista asioista, jotka osasto käsitteli, mainittakoon kysymykset Antin- ja Vladimiriinkatujen pidennyksestä satamaradanraiteiden yli kulkevalla sillalla Länsisatamaan, Lapinniemen käyttämisestä, korttelissa n:o 178 olevien rautatie- raiteiden järjestelystä sekä kysymys 17 jalan syvyisen väylän ruoppaamisesta Arabiaan. Sitäpaitsi annettiin useampia lausuntoja rahatoimikamarille sekä satamahallitukselle, jotapaitsi osastopäällikkö oli jäsenenä komiteoissa, jotka käsittelivät kysymyksiä työläisten kesälomasta, kappaletavara- asemasta Katajanokalla, lentoliikenteen edistämisestä sekä Hertonäsin kartanon käyttämisestä, joista kaksi ensinmainittua komiteaa vuoden kuluessa antoi lausunnon. Seuraavat työt suoritettiin:

Laiturikorjaukset käsittivät, paitsi tavanmukaista ylläpitoa, Makasiinilaiturin talviliikenteen vahingoittaman paaluperustuksen palauttamisen entiselleen sekä Eteläisen laiturinhaaran kiinnityspollarien varustamisen suojeluslevyllä.

¹⁾ Ks. myös tätä kert. siv. 129*.

Katuja korjattiin pääasiallisesti Ruoholahdessa, Merisatamassa sekä Katajanokalla, jotapaitsi Munkkisaaren luona olevaa viemärijohtoverkkoa laajennettiin. Yksi varppauspoiju laskettiin Hernesaaren salmeen korttelin n:o 178 sillan edustalle.

25 tonnin nosturin kunnossapito Eteläsatamassa maksoi 3,140: 12 markkaa ja 6 porttaalinosturin kunnossapito Rahapajanlaiturilla 28,544: 83 markkaa. Varaosia viimeksi mainittuja varten hankittiin 8,315: 05 markalla.

56 purkaus- ja höyryvenesiltaa ylläpidettiin osaston toimesta. Soutu- ja moottoriveneiden kiinnityspaikkojen lukumäärä lisääntyi vuoden kuluessa 83:lla Toukolassa ja 110:llä Kyläsaaren luona ja oli vuoden lopussa 1,685 jaettuina 23 siltaan ja laituriin.

Täytettä vastaanotettiin satamarakennuksilla Länsisatamassa, Katajanokalla ja Lapinniemiellä, korttelissa n:o 178, Siltavuoren rannalla, Kaisaniemen ravintolan kohdalla, Näkinkujan luona, Vilhovuoren- ja Verkkosaarenkaduilla.

Kivityksen, vaihdesiltojen y. m. kunnossapito satamaradalla sivuraiteineen sekä Sörnäsän rantatien raiteella, yhteensä 21,780 m, maksoi 79,000 markkaa, kun taas 121,000 markkaa käytettiin Hieta- ja Jätkäsaaren, Ruoholahden, Pasilan ja Sörnäsän niemekkeen raiteiden korjausta varten, yhteensä 17,225 m, jotka kaupunki kokonaan ylläpiti. Korttelissa n:o 178 olevien sekä sinne johtavien raiteiden uusimista varten myönnettiin erikoinen määräraha.

Vuonna 1925 Mustikkamaalta Ruoholahden proomuveistämöön vietyjen puuproomujen hylyt purettiin.

Alasmenosiltoja jäälle rakennettiin yhdeksään paikkaan. Kustannukset tästä sekä kunnossapidosta nousivat 24,000 markkaan, kun taas jäärailojen yli johtavat sillat maksoivat 6,000 markkaa ja rantojen ja jäärailojen viereiset aitaukset 20,000 markkaa.

Ruoppausta suoritettiin ainoastaan kaupungin suuremmalla ruoppauskoneella sekä toisella höyrynostokauhakoneella. Tällöin ruopattiin Ruoholahden- ja Hietaniemenrannan, Tokankadun, Merisataman, Länsirannan, Linnan-, Siltavuoren- ja Hakaniemenlaiturien sekä Sörnäsän rantatien ja Liisankadun varrella olevien likaviemärien suut, sekä pohja Rahapajanlaiturin länsiosan edustalla. Siltavuorenrannan täyttämässä syntyneet mutapengermit ruopattiin. Uudisrakennuksia varten ruopattiin Saukonrannan luona ja kustannukset suoritettiin Länsisatamaa varten myönnetystä määrärahasta. Yhteensä ruopattiin 32,000 m³ 113 työpäivänä ja siis n. 300 m³ keskimäärin päivää kohti. Kustannus ruoppaustyöstä polttoaineineen, öljyineen ja työnjohtoineen nousi 4 markkaan m³:ltä tahi ruoppauskoneen varustus ja kunnossapito mukaanluettuna n. 10 markkaan m³:ltä. Kuljetuskustannukset nousivat 2: 30 markkaan m³:iä kohti, johon tulee lisäksi 2 markkaa m³:ltä hinaajalaivojen kunnossapidosta ja 3 markkaa proomujen kunnossapidosta. Ruopattusta määrästä tyhjennettiin 11,000 m³ Suomenlinnan edustalle. Loput, 21,000 m³, nostettiin elevaattorilla kortteliin n:o 752 Saukonsalmessa 3: 70 markan kustannuksin m³:ltä, johon tulee lisäksi kustannus elevaattorin kunnossapidosta y. m., 3 markkaa m³:iä kohti. Kustannukset korttelin täyttämisestä suoritettiin Länsisatamaa varten myönnetystä määrärahasta.

Syvyysmittausta ja pohjantarkastusta suoritettiin Makasiinirannan jatkon luona ja Eteläisen Blekholman ja Kaivopuiston välisessä salmessa sekä muutamia uudisrakennuksia varten.

Pohjoissataman halkolaiturin sisäinen osa laiturin eteläisellä puolella rakennettiin uudestaan.

Taivallahden ruutikellarialueen eteläpuolella oleva purkaussilta, Hieta-niemen purkaussillan eteläinen osa, höyrypursisillat Kanavatorin luona ja Pohjoissataman soutu- ja moottorivenesillan itäinen osa rakennettiin uudestaan. Haapaniemen purkaussilta rakennettiin uudestaan ja vahvistettiin autoliikennettä varten.

Salmisaaren liikenneväylä, n. s. Itämerenkatu, rakennettiin valmiiksi, jolloin pääasiallisesti suoritettiin sepelöimis- ja johtotöitä.

Uudisrakennustyöt Länsisatamassa käsittivät etupäässä rautatieraiteiden järjestelyn, jotka valmistettiin kaksiraiteista ratayhteyttä varten Töölön ratapihaan. M. m. muutettiin Hietasaaren- Vaihde- ja Saukonkatujen raiteet. Yksi valtionrautateiden käytettäväksi antama vesiviskuri sijoitettiin Lastautajankadun varrelle. Laivalaiturin eteläpään ja Hietasaarenkatujen pohjoisosan kiveäminen suoritettiin pienillä katukivillä, kuten myös Hietasaaren- ja Saukonkatujen välinen ylikäytävä. Ruoholahdenrannan kenttäkivitys tehtiin valmiiksi. Saukonkatu sepelöitiin uudestaan kun taas Jungmaninkadun sepelipäällys korjattiin. Tullikatu sepelöitiin Murtajankadun pohjoispuolella. Täytämistöitä suoritettiin Laivalaiturin eteläosan kohdalla, Meklarinkadun ja Saukonkadun luona, Saukon länsipuolella, Mittaajankadun kohdalla, Neptuuninkadun ja poikkikatujen 1 ja 3 länsipuolella. Tulli- ja Vaihdekatujen välinen osa Tarmonkatua tasoitettiin. Viemärijohtoja laskettiin Meklarin-, Murtajan- ja Vaihdekatuihin. Kortteli n:o 266 täytettiin ja tasoitettiin kaupungilta tuodulla maalla, samaten osia kortteleista n:ot 751 ja 752. Kortteli n:o 752 täytettiin ruoppausmudalla. Saukonlaiturin itäinen osa korotettiin täyteen korkeuteen, jotapaitsi ruoppausta suoritettiin tämän laiturinosan edustalla. Saukonlaiturille sekä Saukon-, Jungmanin- ja Tullikaduille järjestettiin valaistus. Mittaajankatu korttelin n:o 263 kohdalla ja osa tätä korttelia louhittiin hätäaputyönä. Makasiiniosakeyhtiön laskuun pidennettiin Saukonlaiturilla olevaa nosturikiskoa 40 m:llä itään päin. Yksi autovaaka, pääasiallisesti tarkoitettu hiililiikennettä varten, rakennettiin saman yhtiön laskuun korttelin n:o 256 itäpuolelle. Vesijohtoja laskettiin Meklarin- ja Saukonkatuihin. Kortteliin n:o 262 rakennettiin Mercantile osakeyhtiön laskuun rautatieraide.

Uudisrakennustöitä Katajanokalla jatkettiin ja laiturin alla oleva kivipenger ja löysä maa nostettiin höyrykauhakoneella. Kovalle pohjalle täytettiin kivipenger, johon kaksi 15 m. pitkää puuarkkua upotettiin ja täytettiin betonilla ja kivikiiloilla. Rannan ja näiden arkkujen välinen vesialue täytettiin. Lisäksi rakennettiin yksi 30 m. arkku, joka upotettiin, mutta ei tullut täytetyksi. Kivipenkereen täyttämistöitä ulosvetoraidetta varten valtion alueen eteläpuolella jatkettiin. Makasiinien n:ot 8 ja 9 takaista katua korotettiin ja laskettiin uudestaan kenttäkivillä.

Kahden porttaalinosturin siirtämistä varten Rahapajanrannan keskimäisestä osasta luoteisosaan suoritettiin kaikki alustavat työt kuten nosturiraiteet, sähköjohdot y. m., mutta itse siirtäminen oli lykättävä.

Rahapajanrannan makasiinin n:o 7 takainen rautatieraide pidennettiin Katajanokankanavalle asti.

Rautatieraide Merisatamasta kortteliin n:o 178 (Laivatelakan ent. raide) rakennettiin uudestaan 30 kg. kiskoista, jotapaitsi yksi pistoraide naulattiin.

Soutu- ja moottoriveneiden kytkysiltoja rakennettiin Toukolaan 83 ja Kyläsaaren 110 venettä varten.

Määrärahaa uusien työkonoiden ostoa varten ei käytetty, mutta siirrettiin se vuoteen 1927.

Virutushuoneet ja pyykkisillat pidettiin kunnossa kuten aikaisemminkin.

Hätäaputöitä suoritti satamaosasto ainoastaan tammi—toukokuulla. Länsisatamassa louhittiin kallio Mittaajankadulla Neptuninkadun länsipuolella, jotapaitsi osa korttelissa n:o 263 olevaa kalliota louhittiin. Louhituilla kivillä täytettiin Mittaajankadun penger Jätkäsaaren ja Saukon väliltä. Lapinniemellä aloitettiin varastopaikkojen tasoittaminen Itämerenkadun pohjois- ja itäpuolella. Niinikään aloitettiin Lauttasaarenkadun tasoittaminen sekä Salmisaarella että Lapinniemellä.

Katajanokan kanavan yli rakennettiin jalkasilta ja Linnanlaituria levennettiin rakentamalla jalkakäytävä rautaisille konsoleille venesatamaa pitkin. Tämä tekee jalkaliikenteen mahdolliseksi myös sinä aikana, jolloin kääntösilta on avoinna tahi junia vaihdetaan. Tapaturmien vaara on täten kokonaan poistettu.

Mustikkamaan soutuvene-liikennettä varten rakennettiin Vilhovuorenkadun luo maihinlaskusilta.

Lauttasaarenkadun tasoittamista jatkettiin syksyllä, jotta osaston vakinaisille työläisille järjestyisi työtä. Vuoden 1927 menoarvioon otettiin määräraha tätä työtä varten.

Niinikään rakennettiin syksyllä uudestaan muutamia rautatieraitteita ja kääntöpöytiä korttelissa n:o 178, jotta rautatieliikenne kävisi mahdolliseksi sinne vuokratuille alueille. Näitä raiteenjärjestelyjä ja muutamia uusia rautatieraitteita varten otettiin määräraha vuoden 1927 menoarvioon.

Sörnäsän rantatien luona vastaanotettiin täytettä ja rakennettiin tukimuuri pitkin osaa rannasta.

Malmin—Hertonäsän rautatierakennuksella ei suoritettu mitään töitä. Teollisuuskadun rautatieraide sorastettiin ja tarkistettiin. Satamaradalla Töölön tavara-aseman ja Länsisataman välillä ei suoritettu mitään töitä vuoden varrella.

Kappaletavaramakasiinia korttelissa n:o 150 Katajanokalla ei rakennettu, vaan päätti kaupunginvaltuusto Helsingin makasiiniosakeyhtiöltä vuokrata tarkoitukseen korttelissa n:o 189 olevan makasiinin. Jäljellä olevat työt Katajanokan järjestelyratapihalla suoritettiin loppuun.

Kasvitieteellisen puutarhan rannan tasoitus oli siirrettävä tuonnemmaksi, koska ei ollut olemassa asemakaavaa aluetta varten. Tarkoitusta varten menosääntöön otettu määräraha palautettiin kaupunginkassaan.

Toisen viraston tahi yksityisen laskuun suoritettiin, paitsi vahinkojen korjausta laitureilla ja silloilla, eräitä suurempia töitä kuten louhimis- ja kaivuutyöt vesijohtoja varten Saukon-, Mittaajan- ja Itämerenkaduilla sekä nosturikiskon pidentäminen Saukonlaiturilla ja autovaa'an alus, Helsingin makasiiniosakeyhtiön laskuun. Valtion jäänmurtajain kiinnittämistä varten kesäaikana kiinnitettiin neljä vahvaa rengaspulttia kallioon Salmisaaren luoteisniemellä. Eteläsatamassa sijaitsevien satamanostureiden hoito ja käyttö suoritettiin satamaliikennekonttorin laskuun.

Katu- ja lokaviemäriosastoon kuului työpäällikkö, apul. työpäällikkö, 3 ylimääräistä insinööriä, 2 vaakitsijaa, 1 piirustaja ja 3 konttoriapulaista.

Osaston alaisten työpaikkojen suoranainen työnjohto oli uskottu 30 rakennusmestarille.

Työvoima¹⁾ vakinaisissa töissä oli suurin helmi- ja maaliskuussa, jolloin se nousi 828 ja 757 mieheen ja pienin touko- ja joulukuussa eli 624 ja 612 miestä. Hätäaputöitä suorittavien työmiesten lukumäärä oli suurin maaliskuussa, jolloin osaston töissä oli 304 miestä.

¹⁾ Ks. myös tätä kert. siv. 129*.

Kaupungin katuosuuksia ja yleisiä paikkoja korjattiin 798,760: 94 markalla, jakautuen seuraavasti: kiveämiset 222,993: 57 markkaa, sepelöimiset 376,782: 72 markkaa, asfaltoimiset 51,940 markkaa, vajonneiden katujen tasoitukset ja täyttämiset 89,616: 50 markkaa, katukilpien kunnossapito 5,629 markkaa sekä työnjohto ja sekalaiset menot 51,799: 15 markkaa.

Myöskin muut menoarvion katujen kunnossapitoa varten otetut määrärahat käytettiin vuoden varrella määrättyihin tarkoituksiinsa.

Menosääntöön otetut katujen ja yleisten paikkojen uudistykset suoritettiin kaikki loppuun vuoden kuluessa paitsi allamainittuja, jotka tehtiin vain osittain, riippuen seuraavista syistä: Osa kallionlouhinnasta Alppikadun tasoittamista varten korttelin n:o 325 kohdalla jätettiin talvityönä suoritettavaksi. Kalervonkadun tasoittamista Pohjolan- ja Väinöläntien välillä Käpylässä ei ehditty vuoden aikana loppuunsa suorittaa, vaan jatkettiin vuoden 1927 alussa. Louhimis- ja täyttämistyöt tietasoitusten jatkamista varten Taivaskalliolla Käpylässä suoritettiin, mutta pakkasen tullessa oli sepelikiveystyö suoritettamatta, ja oli se jätettävä kesään 1927.

Suurempien uudistosten joukossa, jotka vuoden kuluessa suoritettiin, voidaan mainita Laivurinteiden kiveäminen Johanneksentien ja Ratakadun välillä, kaupungin katuosuuksien kiveäminen Puistokadulla, kallionlouhiminen Mechelininkadun itäisellä sivulla Arkadian- ja Etelä Hesperiankatujen välillä, Caloniuksenkadun lopputasoitus, Lautatarhankadun lopputasoitus 10 m levyiseksi, Hollolantien tasoitus Pakaankadun ja Rautalammentien välillä, Rautalammentien tasoitus Hollolan- ja Karstulanteitten välillä, Kirkkomaankadun levitys sekä Vähänkyröntien tasoitus 4 m levyiseksi Pakaankadun ja siirtola-putarhan välillä.

Uudistuksista, jotka kuuluivat vuoden 1925 menosääntöön, suoritettiin seuraavat loppuun vuoden 1926 kuluessa: tie Länt. Viertotieltä tuberkuloosisairaalan alueelle; silta Vantaanjoen yli Vanhassa kaupungissa, joka silta on rakennettu kivistä ja oli annettu urakalle Yleiselle rakennusosakeyhtiölle; Somerontien varrella olevan asuntoryhmän pihamaan tasoitus; sekä Runeberginkadulla olevien kaupungin katuosuuksien kiveäminen.

Viemärien ja laskusuojiin kunnossapitokustannukset nousivat 499,027: 47 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin: johdot 176,127: 20 markkaa, syöksykaivot 229,096: 37 markkaa, ojat 37,090: 35 markkaa sekä työnjohto ja sekalaiset menot 56,713: 55 markkaa.

Kustannukset Savilan puhdistusaseman käytöstä ja hoidosta nousivat 99,883: 70 markkaan. Voimankulutus nousi 27,298 kilovattituntiin ja oli puhdistusteho, kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorion konttorille jättämien tutkimusraporttien mukaan, yleensä tyydyttävä. Alppilan puhdistusasema on vuoden aikana ollut jatkuvasti toimimatta, mutta aloitettiin uuden puhdistusaseman rakentamistyöt heinäkuussa.

Menosääntöön otetut uudistykset suoritettiin vuoden aikana, paitsi allaolevia, jotka suoritettiin vain osittain: Helsinginkadun ja Savilan puhdistusaseman välillä Eläintarhassa olevan viemärijohdon uudestaan rakentaminen; Alppilan luona olevan puhdistusaseman uudestaan rakentaminen sekä erinäiset viemärijohdot Käpylän omakotialueella ja Taivaskalliolla. Nämä työt tullaan suorittamaan loppuun vasta vuonna 1927.

Suuremmista viemärijohdoista, jotka vuoden kuluessa suoritettiin, mainittakoon johdot Länt. Heikinkadulla, Mechelininkadulla Arkadian- ja Etel. Hesperiankatujen välillä, Caloniuksenkadulla sekä Etel. Hesperiankadulla Mechelininkadulta Taivallahteen. Uusia viemärijohdot teetettiin sitä-

paitsi Toukolassa, Kumtähdessä ja Käpylässä yhteensä 3,290 m, kustannusten noustessa 1,611,704: 68 markkaan.

Viertoteiden uudelleensepelöimistä suoritettiin yhteispinta-alaltaan 36,400 m², kustannusten ollessa 599,186: 14 markkaa ja teiden 32,700 m², joista oli kustannuksia 498,831: 02 markkaa.

Viertoteiden ja teiden pintatervausta suoritettiin vuoden varrella etupäässä Länt. Viertotiellä, jolloin kävi selville, että pintatervattu tie melkoista paremmin kuin makadamisoitu voi estää auto- ja linja-autoliikenteen aikaansaamaa kulumista, joten pintatervausta tullaan jatkamaan suuremmassa määrässä siksi, kunnes kaikki tärkeimmät kulkuväylät saadaan kiveytyiksi.

Menosääntöön otetut uudistykset viertoteillä suoritettiin vuoden kuluessa paitsi täyttämisen- ja kiveämistöitä Sörnäsradan yli menevän uuden sillan kohdalla, minkä sillan valtionrautatiet rakentaa, mutta joka ei tullut valmiiksi vuoden kuluessa. Suurempien töitten joukossa voidaan mainita Länt. Viertotien länsipuolen kiveäminen Hesperian- ja Runeberginkatujen välillä, It. Viertotien itäpuolen kiveäminen Helsinginkadun ja rautatiesillan välillä, Länt. Viertotien levitys Eläintarhantien ja Sallikadun välillä sekä It. Viertotien levitys Hermannin ja Arabian välillä.

Urheilu- ja leikkikenttien korjausta ja ylläpitoa suoritettiin menosäännössä merkityillä määrärahoilla. Myöskin menosäännössä merkityt uudistykset tulivat vuoden kuluessa suoritetuiksi. Siten jatkettiin Raahenkadun varrella olevalla urheilukentällä täyttämisen- ja tasoittamistöitä 97,539: 94 markalla, Vallilan leikkikentän tasoitus suoritettiin loppuun 98,771: 85 markalla, Käpylän urheilukentän alue salaojitettiin 13,800: 35 markalla ja Mustikkamaalla suoritettiin tasoitustöitä tulevaa juhlaakenttää varten 227,368: 15 markalla.

Työnpuutteen lieventämiseksi tehtiin vuoden kuluessa seuraavia ylimääräisiä töitä: Ilmarinsenkadun tasoitusta, louhimistöitä korttelissa n:o 357 Sturekadun varrella, Museokadun tasoitusta, louhimistöitä Munkkiniemenkadulla, Pakaankadulla ja Mechelininkadulla. Kustannukset näistä hätäaputöistä nousivat 1,523,183: 19 markkaan.

Paitsi menosääntöön otettuja tai aikaisemmin mainittuja töitä on niitä myös tehty sekä kaupungin muitten laitosten että yksityisten henkilöiden laskuun ja nousivat kustannukset niistä 3,512,003: 55 markkaan.

Geodeettisen osaston henkilökuntaan kuului kaupungingeodeetti, apulaisgeodeetti, 3 mittaus- ja kartoittaja-apulaista sekä 2 karttapiirtäjä-tähtä.

Vuoden 1926 kuluessa suoritettiin rakennuskonttorin geodeettisen osaston toimesta 129 tonttimittausta ja laadittiin yhtä monta tonttikarttaa mittakirjoineen, niistä 1 kaupungin omia laitoksia varten; 68 kivijalan tarkastusta; 9 rajankäyntitoimitusta osaksi asuntotonteilla, osaksi muilla vuokra-alueilla; 281 maa-alue- ja 3-vuotiskatselmusta sekä 114 n. s. tarkastuskatselmusta; sitäpaitsi valmistettiin osastolla 38 kopiaa vanhemmista tonttikartoista mittakirjoineen, 39 karttapiirrosta asuntotonteista, 75 muuta karttakopioita yksityisille ja kaupungin virastoille, ja 9 ehdotusta tonttien yhdistämiseksi ja jakamiseksi, sekä annettiin 200 kirjallista lausuntoa erinäisistä asioista, joista 1 maistraatille, 36 rahatoimikamarille, 68 yleisten töiden hallitukselle ja 95 rakennuskonttorille.

Muuten on osa osaston henkilökunnasta kesän kuluessa suorittanut, paitsi vasta ostetun Mustasaaren kartoitusta, mittauksia kaupungin karttavaraston täydennystä varten. 5 p:nä toukokuuta aloitettiin kolmioverkkoon kuuluvat monikulmiomittaukset Hermannin alueella, jolloin jatkettiin vuonna 1925 syksyllä aloitettua varsinaisten ketjujen vientiä kaupunkiin. Hermannin

ketjupisteet (28 kpl.) luettiin ja ketjut mitattiin kahteen kertaan. Ketjujen yhteinen pituus oli 3,977.50 m. Sieltä siirryttiin Vallilaan, jossa luettiin kulmat 56 ketjupisteessä ja mitattiin 9,205.60 m. monikulmiosivua, sekä sieltä X ja XII kaupunginosiin, missä vietiin 24,443.90 m. ketjua ja luettiin 146 ketjupisteessä kulmat. Yhteensä määrättiin siten yllämainituissa kaupunginosissa 230 ketjupistettä sekä mitattiin kahteen kertaan 37,627 m. ketjua. Uusia ja vanhoja kolmiopisteitä luettiin 17 kpl.

Loka-, marras- ja joulukuussa suoritettiin sitten valmistavia laskuja ketjuja varten sekä paranneltiin tarkistuslaskuja koko kolmioverkosta, jolloin kaikki I ja II luokan kolmiopisteet tulivat varmistetuiksi.

Huonerakennusosaston henkilökuntaan kuului kaupunginarkkitehti, apulaiskaupunginarkkitehti, 5 ylimääräistä arkkitehtia, 2 piirustajaa, 1 kirjainpitäjä ja 3 konttoriapulaista. Osaston työpaikkojen suoranainen työnjohto oli 12 rakennusmestarin valvonnan alaisena.

Työvoiman¹⁾ keskimäärä oli 261 työmiestä ja oli se suurin touko- ja kesäkuulla eli 301 ja 303 sekä pienin joulukuulla eli 135.

Lumenkuljetuksesta kaupungin taloista oli kustannuksia 122,790: 64 markkaa arvioidun 60,000 markan asemesta.

Kaupungin omistamien rakennusten ja tilusten korjausta ja ylläpitoa varten oli talousarviossa varattu yhteensä 4,283,335 markkaa. Kasarmin- torilla olevan kauppahallin kattoterassin korjausta varten myönnetty määräraha, 130,000 markkaa, siirrettiin vuoteen 1927. Kustannukset korjausta ja ylläpitoa varten nousivat 4,026,847: 23 markkaan. Jos viimeainittu summa ynnä vuoteen 1927 siirretty määräraha, 130,000 markkaa, vähennetään käytettävänä olevasta määrärahasummasta on jäännös 126,487: 77 markkaa, mikä summa siis on säästöä.

Uudisrakennuksia ja muutosrakennustöitä varten oli talousarviossa määrärahaa yhteensä 13,360,700 markkaa, johon lisätään 1,000,000 markkaa siirrettynä vuodelta 1925 sekä sosialiministeriön myöntämä kuoletuslaina 210,000 markkaa ja nousee se siis 14,570,700 markkaan. Kustannukset nousivat 10,436,818: 66 markkaan. Säästöstä, 4,133,881: 34 markkaa, palautettiin kaupunginkassaan uintipaikkojen järjestämistä varten myönnetty 55,000 markan suuruinen määräraha ja 4,030,060: 24 markkaa siirrettiin vuoteen 1927 suoritamatta olevia töitä varten, joten todellinen säästö kaikista otsakkeella Uudisrakennukset ja muutosrakennustyöt suoritetuista töistä siis on 48,821: 10 markkaa.

Vuodelta 1925 siirrettiin sitäpaitsi 247,185: 72 markkaa kortteliin n:o 553 Vallilassa rakennettavan 3 asuntorakennuksen töitten loppuunsaattamiseksi, 890,038: 41 markkaa Nikkilän mielisairaalan uuden paviljongin töitten loppuunsaattamiseksi, 82,703: 12 markkaa tontilla n:o 43 Vaasankadun varrella olevan kansakoulun palovahingon korjaamiseksi, 1,932,399: 55 markkaa uudeksi koulu- ja asuntolarakennukseksi Ryttylän koulukotiin sekä 20,960: 55 markkaa keskussairaala-alueen tasoittamiseksi tai yhteensä 3,173,287: 35 markkaa. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 2,671,515: 46 markkaan. Säästöstä, 501,771: 89 markkaa, siirrettiin 286,094: 26 markkaa vuoteen 1927 ja jäännös, 215,677: 63 markkaa, palautettiin kaupunginkassaan.

Vuoden kuluessa suoritettiin sitäpaitsi töitä osaksi määrärahoilla, jotka oli myönnetty etukäteen 1927 vuoden talousarviosta sekä osaksi kaupunginvaltuuston tai rahatoimikamarin käyttövaroilla yhteensä 279,746: 93 markkaa.

¹⁾ Ks. myös tätä kert. siv. 129*.

Paitsi yllämainituilla määrärahoilla suoritettuja töitä, suoritettiin erinäisiä töitä kunnan eri laitosten ja viranomaisten laskuun 227,008: 34 markalla 237,489: 07 markaksi arvioitujen kustannusten sijasta.

Huonerakennusosaston töitten kokonaiskustannukset vuonna 1926 nousivat 17,641,936: 62 markkaan. Säästö kaikista töistä oli 408,902: 32 markkaa.

Vuoden kuluessa loppuunsuoritettiin seuraavat suuremmat työt: Sairaspaviljonki Nikkilän mielisairaala-alueella. Määräraha oli 4,200,000 markkaa ja kustannukset nousivat 4,197,342: 63 markkaan eli m³:iä kohti 321: 27 markkaa. 3 puista työväenasuntorakennusta kortteliin n:o 553 Vallilaan, määräraha oli 1,800,000 markkaa ja kustannukset nousivat, 1,591,475: 19 markkaan, koska rakennuksessa oli huoneita 72, nousivat kustannukset huonetta kohti 22,103: 82 markkaan. Rakennus poliisivartiokonttoria varten Käpylään, määräraha oli 271,300 markkaa ja kustannukset nousivat 271,116: 40 markkaan. Pakaankadun varrella olevan asuinrakennuksen työt suoritettiin loppuun ja kustannukset siitä alittivat 112,745: 52 markalla tarkoitukseen myönnetyn määrärahan. Tämä jäännös siirrettiin vuoteen 1927, jolloin oli tehtävä erinäisiä välttämättömiä tasoitustöitä rakennuksen luona. Ryttylän koulukodin koulu- ja asuntolarakennus valmistui myöskin ja sitä varten myönnettystä määrarahasta jäi säästöä 286,094: 26 markkaa, jolla määrällä oli suoritettava erinäisiä valtion katselmusmiesten loppukatselmuksessa joulukuussa vaatimia täydennystöitä.

Työväenopiston uudisrakennus ja tuberkulootisten perheiden asuinrakennus muurattiin syksyn kuluessa ja sisustamistöitä tehtiin vuoden vaihteessa.

Huonerakennusosastolla on vuoden kuluessa käsitelty 210 diarioon vietyä asiaa, joista lausuntoja on annettu osaksi Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitukselle, osaksi rahatoimikamarille tai muille laitoksille. Sitäpaitsi on laadittu piirustuksia ja ehdotuksia uudis- ja muutosrakennuksiksi. Näistä mainittakoon seuraavat: pää- ja työpiirustukset työväenopiston uudisrakennukseksi, tuberkulootisten asuinrakennukseksi tontille n:o 7 Tammiisaarenskadun varrella, poliisikamaritalon Aleksanterinkadun n:ot 22--24 koroittamiseksi sekä palolaitoksen talon tontilla n:o 26 Korkeavuorenkadun varrella muutos- ja lisärakennukseksi, pääpiirustukset Kivelän sairaalan keittiörakennukseksi, Tehtaankadun kansakoulun koulukeittiöksi, Vanhankaupungin vesijohtolaitoksen laajentamiseksi sekä piharakennukseksi tontilla n:o 7 Korkeavuorenkadun varrella, työpiirustukset asuinrakennukseksi Pakaankadun varrella, sairaspaviljongiksi Nikkilän mielisairaalaan sekä Ryttylän koulu- ja asuntolarakennukseksi, ehdotuspiirustukset uudisrakennukseksi kolmatta poliisipiiriä varten, kansakoulutaloksi Käpylään, makuuhalliksi Kivelän sairaalaan, poliisivartiotuvaksi Mustikkamaalle, satamavahtikojuksi Katajanokalle y. m.

Lämpötekniikka. Paitsi kaupungin lämmityslaitosten kunnossapitoa, jota varten menosääntöön oli otettu 310,000 markkaa, huolehti lämpötekniikko seuraavista uudislaitteista: höyrylämmityslaitos Makasiinirannalla olevaan tavaravajaan vastasisustettuun tullihaaraosastoon sekä uusi kattila aikaisempaan osastoon: höyrylämmityslaitos sekä vesi- ja viemärijohtodot Ryttylän koulukodin uudisrakennukseen; sekä höyrylämmityslaitos paloasemaan Korkeavuorenkadun varrella. Ehdotuksia laadittiin seuraavien rakennusten lämmittämiseksi: Ryttylän koulukodin keittiörakennuksen; Helsinginkadun varrella olevan työväenopiston; sekä Kivelän sairaalan keittiörakennuksen.

Muista töistä mainittakoon: uunien tarkastaminen kaupungin kansakoulurakennuksissa; uuden tuberkuloosisairaalan lämmitystä koskevan lausun-

non antaminen; uuden pesukoneen hankkiminen kunnalliskotiin; kulkutautisairaalan kojuhuoneen putkijohtojen uudestaan eristäminen; Kaivopuiston kylpylaitoksessa olevan höyrykattilan korjaus; uuden kattilan asettaminen lämminveden valmistusta varten työväenasunnoissa Hietaniemenkadun varrella; uunien konstruointi Pakaankadun varrella olevaa tuberkulootisten työläisten asuinrakennusta varten; sähkömoottorin asettaminen Marian sairaalan pesulaitosta varten; uuden savupiipun asettaminen ent. seurahuoneeseen aikaisemmin hankittua kattilaa varten; Munkkisaarella olevan lämmityslaitoksen erinäiset korjaukset; erinäiset lämpöjohtomuutokset rahatoimikonttorin huoneistossa kirjanpito-osaston muuton yhteydessä; erinäiset lämpöjohtomuutokset kansakoulussa Tehtaankadun varrella; selvitys jäähdytyslaitoksen rakentamisesta kulkutautisairaalaan, Kivelän sairaalaan, Hakaniementorin kauppahalliin ja Hietaniementorin kauppahalliin; sekä selvitys tulli- ja pakkaahuoneen toimistosalin lämmityssuhteista sekä ehdotus niitten parantamiseksi.

Sitäpaitsi oli lämpötekniikko asianomaisten apuna esiintyviä terveysteknillisiä kysymyksiä selvitettyä.

Asemakaavaosaston henkilökunta oli sama kuin edellisenä vuonna. Syyskuussa kävi asemakaava-arkkitehti rahatoimikamarin myöntämällä matkapurahalla opintomatalla Kööpenhaminassa, Dresdenissä, Münchenissä, Pragissa ja Wienissä ja otti osaa viimeksimainitussa kaupungissa pidettyyn kansainväliseen asemakaava- ja asutokongressiin.

Vuonna 1926 sai asemakaavaosasto selvitettäväkseen pääasiallisesti joukon katu- ja tonttijärjestelykysymyksiä sekä tontinluovutusasioita, joista mainittakoon kysymykset Antinkadun pidentämisestä Länsisatamaan, Hakaniemen- ja Kaisaniemenkatujen levittämisestä, Böleen johtavan liikenneväylän suunnittelusta samoin kuin eduskuntatalon tonttikysymys. Rahatoimikamarin asettaman etukaupunkiratakomitean toimesta laadittiin vastaisten pikaraitiotielinjojen järjestelyä valaisevia asema- ja leikkauspiirustuksia, ja aloitettiin kysymykseen kuuluvan laajan kartta-ainehiston puhtaaksi piirtäminen. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan toimesta laadittiin useita julkisivukaavioita, pääasiassa Töölössä ja Kalliossa sijaitsevia kortteleita varten, jotka toimikunta sittemmin vahvisti noudatettaviksi kortteleita rakennettaessa.

Vuoden kuluessa jatkettiin kaupungin syrjäisempien alueiden jakosuunnittelua, ja aloitettiin Töölön pohjois- ja länsiosien järjestelyä koskevan ehdotuksen laatiminen. Kaisaniemenlahtea ja Pohjois rantakatua pitkin suunniteltua puistokatua varten laadittiin kaksi vaihtoehtotusta, joista valtuusto maaliskuun 9 p:nä 1927 hyväksyi yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin puoltaman suunnitelman.

Osasto ei valmistanut mitään lopullisia uusia asemakaavapiirustuksia tai jakosuunnitelmia, mutta sen sijaan laadittiin seuraavat asemakaavapiirustukset, nimittäin: asemakaavamutokset korttelien n:ot 140, 341, 344, 346, 401, 402, 403 a, 403 b, 411, 418, 463, 468, 470 ja 479 b sekä tedaskorttelin n:o 288 tontin- tai rakennusrajoja koskevat; tonttien n:ot 34 ja 36 Ison Robertinkadun varrella korttelissa n:o 90, tonttien n:ot 29, 30 ja 31 Ison Robertinkadun varrella korttelissa n:o 92, tonttien n:ot 22 a ja 22 b Aleksanterinkadun varrella korttelissa n:o 97, tonttien n:ot 7 ja 9 Vilhovuorenkadun varrella korttelissa n:o 251, tonttien n:ot 4 ja 21 tehdaskorttelissa n:o 288, tonttien n:ot 7 ja 9 Pitkänsillanrannan varrella korttelissa n:o 297, tonttien n:ot 7 ja 10 korttelissa n:o 303, tonttien n:ot 3, 4, 5 ja 6 korttelissa n:o 318, tonttien n:ot 20 ja 22 Museokadun varrella yhdistäminen korttelissa n:o 424 sekä tonttien

n:ot 10 ja 12 Florantien varrella korttelissa n:o 525 yhdistämistä koskeva; tontin n:o 5 Mariankadun varrella korttelissa n:o 7, tontin n:o 7 Rauhankadun varrella korttelissa n:o 9, tontin n:o 8 Vuorimiehenkadun varrella korttelissa n:o 100 b, tontin n:o 1 Rahapajankadun varrella korttelissa n:o 139, tontin n:o 4 Köydenpunojankadun varrella tehdaskorttelissa n:o 175, tontin n:o 23 Huvilatien varrella korttelissa n:o 199, tonttien n:ot 7, 11, 13 ja 15 Temppelekkadun varrella korttelissa n:o 425, tontin n:o 5 Caloniuskadun varrella korttelissa n:o 438, tontin n:o 49 Runeberginkadun varrella korttelissa n:o 464 sekä tontin n:o 17 Topeliuskadun varrella korttelissa n:o 487 jakamista koskevat, ynnä lisäksi asemakaavamuutos koskeva Yrjönkadun ylitse rakennettavaa holvikäytävää korttelien n:ot 63 ja 66 välillä.

Paitsi yllämainittuja asemakaavamuutoksia koskevia lausuntoja on osasto antanut 83 muuta kirjallista lausuntoa, useimmat niistä valaistuna ohjeenliitetyillä karttaluonnoksilla.

Puisto-osasto. Henkilökunnan kokoonpanossa ei tapahtunut mitään muutosta.

Puisto-osaston toiminta on jatkunut samaan tapaan kuin vuonna 1925. Runsasluminen talvi aiheutti välillisesti jonkin verran vahinkoa puistoissa. Katukäytävien puhdistajat heittävät lumen puistojen puolelle pensaitten päälle, eikä tällainen pöyhytelty lumi, joka on pahaa kovettumaan ja jääty-mään, suinkaan ole tekemättä melkoista vahinkoa. Pitkien poutien takia kesällä nurmikot ja istutukset vaativat kastelua tavallista runsaammin, eikä kasteluun myönnetty määräraha riittänytään, vaan tarvittiin vielä lisämäärärahaa 15,070: 24 markkaa.

Kukkia istutettiin kesän kuluessa seuraaviin paikkoihin: Kappellesplana-diin, Aleksanteri II:n ja J. W. Snellmanin patsaalle, Ritarihuoneen-, Katajanokan- ja Eiranpuistikkoon, Engelauealle, Hankkijan liiketalon edustalle, Heikin- ja Arkadiankadun risteykseen, Marian- ja kulkutautisairaalan luo, Sirkuskadun puistikkoon, Vanhan kirkon puistoon, Tähtitorninmäelle, Koulutorille, muutamille haudoille hautausmaalla, kaupunginpuutarhaan sekä talvi-puutarhan edustalla oleville pengermille. Istutettujen kasvien lukumäärä oli 35,875 arvoltaan 124,514: 50 markkaa. Verrattuna edellisen vuoden istutettu-jen kasvien lukumäärään oli lisäys 5,337.

Menosääntöön istutusten ja puutaimistojen kunnossapitoa varten otettu määräraha oli 1,075,000 markkaa. Kustannukset nousivat kirjanpidon mukaan 1,071,112: 54 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

	Smk.		Smk.
Kasvihuoneet.....	153,530: 29	Eiranpuistikko	16,206: 10
Esplanadit	85,042: 70	Eläintarha	15,671: 40
Kaivopuisto	78,059: 70	Istutukset Kirurgisen-	
Tähtitorninmäki	68,946: 85	sairaalan luona	15,622: 35
Kaisaniemi	51,289: 10	Runebergin ja Lönnro-	
Kaupunginpuutarha	32,436: 85	rotin patsaat	14,438: 45
Katajanokan puistikko	30,545: —	Lapinlahden puistikko	14,379: 80
Vanhan kirkon puisto	30,140: —	Haapaniemen urheilu-	
Punanotko	23,347: —	kenttä	13,876: 20
Engelaueka	20,700: —	Haudat	13,468: 20
Hakasalmen- ja Hes-		Ainepiha	12,398: 80
perian puisto	18,913: —	Kallion kirkko	10,425: 40
Pengermät talvipuu-		Unioninkadun puistik-	
tarhan edustalla....	17,677: 40	ko.....	9,806: 95

	Smk.		Smk.
Tokantori	9,609: 10	Puistikko Konstanti-	
Säätytalon puistikko..	8,947: 20	ninkadun luona ..	5,253: 25
Puistikko Kapteenin-		Fredrikintori	5,088: 76
kadun luona	8,370: 40	Istutukset Perämie-	
Liisanpuistikko	8,206: 40	henkadun luona ..	4,977: 30
Temppelikadun puis-		Arkadia- ja Salomo-	
tikko	8,082: 10	ninkatujen väliset	
Koulutori	7,868: 60	istutukset	4,722: 10
Simon lehtokuja	7,503: 45	Istutukset V linjan luo-	
Erottaja	7,461: 45	na	2,911: —
Suomen pankki	7,415: 70	Pohjolankadun kujan-	
Istutukset korttelissa		ne	2,870: 10
n:o 127	7,139: 60	Porvoonkadun puis-	
Heikinkadun lehtokujat	6,667: 30	tikko	2,391: 80
Ritarihuoneen puistik-		Fredrikinkadun poh-	
ko	6,558: 20	joispään puistikot ..	2,334: 40
Lönnotin puistikko ..	6,483: 60	Brahenkadun urheilu-	
Puistikko Teknillisen		kenttä	2,287: 30
korkeakoulun luona ..	6,458: 80	Kallion kaup. kirjasto	2,269: 10
Pääskylänkadun puis-		Aleksanteri II:n patsas	1,734: 20
tikko	6,039: 90	Sekalaiset	163,051: 09
Ateneumi	5,822: 20		
Hakaniemen puistikko	5,666: 60	Yhteensä	1,071,112: 54

Korjaukset ja kunnossapito nimisen luvun muut menoerät oli laskettu 563,000 markaksi. Todelliset menot nousivat 561,944: 64 markkaan. Uudistoihin käytettiin 770,927: 31 markkaa tarkoitusta varten menosääntöön otetuista määrärahoista.

Suurien hortensia-, ruusu- ja fuchsiamäärien talvisäilytys tuottaa vaikeuksia syystä, että kaupungin puutarhassa ei ole kuin yksi kellari lintuhuoneen alla ja sekin on aivan liian pieni ja kasvihuoneista etäällä. Tilava, kasveille sopiva kellari olisi erittäin tarpeellinen. Lavaikkunain säilytystä varten talvisaikaan olisi rakennettava tilava säilytysvaja sekä sen yhteyteen järjestettävä riittävän suuri työhuone, jossa särkyneet ikkunat voitaisiin korjata ja maalata. Mainitun vajan puutteessa on ikkunat säilytettävä useassa eri paikassa, mikä vie sangen paljon aikaa.

Kaupunginpuutarhassa ei harjoiteta enää varsinaista kasvien kauppaa, ainoastaan ylijääneet kappaleet myytiin ja saatiin niistä 148,867: 25 markkaa.

Varasto-osaston henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuonna varastopäällikkö, kirjanpitäjä ja 2 konttoriapulaista. Päävarastolla oli toimessa varastonhoitaja ja konttoristi sekä korjauskonepajassa insinööri ja tuntikirjuri.

Varasto-osaston toimena on ollut hoitaa kaupungin päävarasto sekä varastot Ruoholahdessa ja Hakaniemessä kuin myöskin konepajat Malminkadun varrella sekä rakennuskonttorissa tarvittavan kaluston ja tarveaineitten osto.

Vuoden 1926 kuluessa ovat konepajoja käyttäneet rakennuskonttorin eri osastot ja yksityiset, joiden laskuun tehtiin töitä yhteensä 1,564,716: 93 markalla, kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin ilmenee:

	Työainekustannukset, Smk.	Työkustannukset, Smk.	Yhteensä, Smk.
Satama- ja rautatieosasto	97,582: 25	276,008: 25	373,590: 50
Katu- ja lokaviemäriosasto	104,017: 80	203,393: 95	307,411: 75
Geodeettinen osasto	4,414: 25	10,949: 15	15,363: 40
Huonerakennusosasto	128,829: 65	313,489: 65	442,319: 30
Kaupungin asemakaavaosasto	943: 30	1,433: 80	2,377: 10
Puisto-osasto	40,602: 85	67,322: 20	107,925: 05
Varasto-osasto	113,557: 10	137,972: 63	251,529: 73
Tilivirasto	34: 80	—	34: 80
Muut kunnan virastot sekä yksityiset henkilöt	26,956: 20	37,209: 10	64,165: 30
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	516,938: 20	1,047,778: 73	1,564,716: 93

Varastossa olevien rakennustarpeiden arvo oli tammikuun 1 p:nä 1926 2,629,620: 15 markkaa, vuoden kuluessa ostettiin tarpeita 4,023,257: 90 markalla ja käytettiin 3,370,682: 17 markan arvosta, joten säästö vuoteen 1927 oli 3,282,195: 88 markkaa.

Tarveaineiden kulutus jakaantui eri kuluttajien kesken seuraavasti: satama- ja rautatieosasto 1,209,132: 85 markkaa, katu- ja lokaviemäriosasto 1,500,132: 02 markkaa, geodeettinen osasto 2,926: 60 markkaa, huonerakennusosasto 218,954: 95 markkaa, puisto-osasto 43,891: 05 markkaa, varasto-osaston työpajat 293,385: 70 markkaa sekä muut laitokset ja yksityiset henkilöt 102,259 markkaa.

Tilivirasto. Rakennuskonttorin tilivirastossa työskenteli vuonna 1926 sama henkilökunta kuin aikaisempina vuosina.

Tilitodistuksia oli vuoden varrella 10,122, meneviä kirjelmiä 897 ja kirjantitoerien yhteinen lukumäärä oli 23,892. Tiliviraston määrärahasta säästyä 4,300 markkaa.

Kaupungin metsäin hoito. Teiden sekä Meilahden ja Vallilan katujen varsilla, Korppaksen ja Greijuksen metsissä sekä Hietaniemellä on kuivuneet ja vikaantuneet puut kaadettu ja korjattu. Haloiksi sopivat puuaineet on rankapuina viety läheisiin varastopaikkoihin, jossa ne sittemmin on hakattu haloiksi.

Harvennushakkausta on toimitettu pitkin tietä Koskelassa.

Kesällä 1926 tapahtui 5 pienempää metsänpaloa kaupungin metsissä. Muuta vahinkoa tulipalo ei tuottanut kaupungille kuin että sammutuskustannuksiin käytettiin 274: 20 markkaa.

Ylimääräistä vartioimista ennen joulua ei ollut.

XXVII. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen vuosikertomus toimintavuodelta 1926 oli seuraavan sisältöinen:

Puhtaanapitohallitukseen kuului vuonna 1926 rehtori M. Sergelius puheenjohtajana, toimittaja A. Aalto varapuheenjohtajana, professori H. Kyrklund ja rakennusmestari A. Malmi sekä itseoikeutettuna jäsenenä puhtaanapitolaitoksen johtaja J. Sjöholm, sekä viiden kuukauden aikana, jolloin herra Sjöholm nautti virkavapautta sairauden takia, laitoksen tarkastaja E. Rosenbröijer. Sihteerinä toimi vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuhjelm.

Kaupunginvaltuusto päätti marraskuun 17 p:nä irtisanoa johtaja Sjöholmin toimestaan, huhtikuun 1 p:stä 1927 lukien, sekä myöntää hänelle virkavapautta täydellä palkalla marraskuun 1 p:stä mainittuun päivään. Samalla herra Sjöholmille myönnettiin nykyisen eläkesäännön mukaisen eläkkeen lisäksi sellainen ylimääräinen eläke, että hänen vuotuinen eläkkeensä nousi 30,000 markkaan. Tarkastaja Rosenbröijer määrättiin marraskuun 1 p:stä toistaiseksi, kunnes laitoksen johtajan virka vakinaisesti täytettäisiin, hoitamaan mainittua tointa johtajan pohjapalkkaa vastaavaa palkkiota vastaan.

Puhtaanapitohallitus kokoontui vuoden varrella 22 kertaa sekä tarkasti tuon tuostakin eri työmaat. Kokouksissa käsiteltiin 231 kysymystä ja 51 kirjelmää lähetettiin.

Hallituksen, eritoten puheenjohtajan, työtaakka oli toimintavuonna melko suuri, riippuen siitä, että tärkeitä uudistuksia ja parannuksia kaupungin puhtaanapitotoiminnassa valmisteltiin ja osittain toimeenpantiinkin. Vuoden varrella käsitellyistä kysymyksistä ja tehdyistä toimenpiteistä mainittakoon seuraavat:

Vuoden 1926 alusta on puhtaanapitolaitoksella, kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti, oma tilivirasto; hallituksen jo vuonna 1923 tekemä ehdotus asiassa on siten saatu toteutetuksi. Hallituksen laatima ehdotus puhtaanapitolaitoksen tiliviraston johtosäännöksi ei kuitenkaan vuoden varrella saanut asianomaista vahvistusta. Merkityksellinen oli myös rahatoimikamarin, hallituksen esityksestä hyväksymä toimenpide puhtaanapitolaitoksen oikeuttamisesta kantaa käteismaksua.

Jätteiden käyttämisen valmistelu annettiin aluksi jäsenien Malmin ja Sjöholmin toimeksi. Huomiota ansaitseva oli herra Malmin hallitukselle jättämä lausunto jätteiden kuljetuskustannusten vähentämisestä. Herra Sjöholm taas esitti asiaa tutkittavaksi ulkomailla. Sen johdosta, että Svenska lantbrukssällskapet i Finland förbund nimisen yhdistyksen johtokunta herra Sjöholmin ehdotuksesta oli rahatoimikamarille tehnyt esityksen määrärahan myöntämisestä asiantuntevan henkilön lähettämistä varten ulkomaille tutkimaan kaupungeissa kertyneiden jätteiden hyväksikäyttämistapoja, päätti hallitus kysymyksen tärkeyden takia esittää, että rahatoimikamari valitsisi komitean, jonka tehtäväksi jätettäisiin perusteellisesti tutkia asiaa. Kamari puolsi hallituksen esitystä ja valitsi sanotun komitean jäseniksi ensimmäisen kaupunginlääkäri F. Hisingerin, Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön johtajan G. Idströmin, terveydellisten tutkimusten laboratorioin johtajan K. Järvisen, kaupunginagro-

noomi A. J. Tammisen sekä johtaja J. Sjöholmin, jotapaitsi komitea oikeutettiin käyttämään asiantuntijana professori J. Valmaria. Herra Sjöholmin erottua toimestaan puhtaanapitolaitoksella, valittiin hänen tilalleen komiteaan insinööri E. Rosenbröijer. Vuoden varrella ei komitea kuitenkaan antanut lausuntoaan.

Puhtaanapitolaitoksen ja rakennuskonttorin katu- ja lokaviemäriosaston läheisemmän yhteistyön mahdollisuuksista vireille pantu kysymys johti komitean asettamiseen. Jäseniksi komiteaan valitsi puhtaanapitohallitus johtaja Sjöholmin ja tarkastaja Rosenbröijerin sekä yleisten töiden hallitus rakennuskonttorin katu- ja lokaviemäriosaston työpäällikön K. J. Willandtin ja saman osaston apulaistyöpäällikön R. Granqvistin. Sittemmin antamassaan mietinnössä lausui komitea mielipiteenään, että kysymyksessä olevien laitosten työt osittain ovat toisistaan riippuvaisia ja osittain ovat niin läheisiä toisilleen että läheinen yhteistyö laitosten välillä olisi sangen toivottavaa ja helpottaisi kummankin työtä. Komitean ehdotus, että rakennuskonttorin katu- ja lokaviemäriosasto sekä puisto-osasto yhdistettäisiin puhtaanapitolaitokseen yhteisen hallituksen alaiseksi, jätettiin riippuvaksi valmistelun alaisena olevasta rakennuskonttorin muitten osastojen hallinnon uudestijärjestelystä.

Työläisten palkkakysymys oli vuoden varrella useita kertoja käsittelyn alaisena. Työläisten palkat korotettiin syyskuun 1 p:stä 5 %:lla.

Kaavakkeet puhtaanapitolaitoksen työläisistä annettavia lääkärintodistuksia varten hyväksyttiin. Samoin vahvistettiin ehdotus työläisten luontois-
etujen jakamisesta.

Vielä mainittakoon, että hallituksen jäsen Aalto oli kesän aikana rahatoimikamarin myöntämällä matka-apurahalla tehnyt opintomatkan Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan. Matkalta palattuaan selosti hän hallitukselle mainittujen maiden puhtaanapitolaitoksissa tekemiään huomioita sekä teki selkoa hänelle näytetyistä puhtaanapitovälineistä ja -koneista.

Kaupungin puhtaanapito oli, kuten aikaisemminkin, jakautuneena katujen puhtaanapitoon sekä talojen ja makkien puhtaanapitoon. Puhtaanapitolaitoksen työn järjestely oli jaettuna seuraavalle kahdeksalle osastolle: hallinto-osasto, joka käsitti konttorin ja tiliviraston; katujen puhtaanapito; talojen ja makkien puhtaanapito; Malmin kaatopaikka; hajoituskaivojen tyhjentäminen; varasto ja korjauspaja; autotalli ja hevostalli.

Hallinto. Puhtaanapitolaitoksen johto oli uskottu 1 johtajalle 1 työpäällikön tai tarkastajan avustamana. Puhtaanapidettävien talojen lukumäärän kasvaminen ja se, että yleisön vaatimukset ovat huomattavasti nousseet katujen puhtaanapitoon nähden sekä näitten töiden yhteydessä suunniteltu automobilisointi oli omiaan suuressa määrin lisäämään laitoksen työtä. Sitävar-
ten oli henkilökuntaa 1 p:stä syyskuuta lisättävä 1 työpäälliköllä, jonka palkkaus oli maksettava työmäärärahoista. Virkaa hoiti insinööri G. Andersson, marraskuun 1 p:ään jolloin hänet määrättiin v. t. tarkastajaksi.

Puhtaanapitolaitoksen, samoinkuin puhtaanapitohallituksenkin, tilejä hoiti puhtaanapitolaitoksen tilivirasto. Pääkassavirastona oli rahatoimikonttori. Konttorihenkilökuntaan kuului 1 kamreeri, joka samalla toimi konttorin ja tiliviraston johtajana, 1 kirjanpitäjä, 1 kassanhoitajatar, 2 kirjuria, 1 konekirjoittajatar ja 1 ylimääräinen konttoriapulainen, sekä 1 vahtimestari. Lաս-
tauspaikoilla tarkasti sitäpaitsi 3 kirjanpitäjää ilmoitukset talojen puhtaanapitosta ja Malmin kaatopaikalla hoiti 1 virkailija lannan myyntiä.

Konttori lähetti vuoden aikana 697 kirjettä ja antoi 8,720 laskua suorite-
tuista töistä sekä piti asetustenmukaista rekisteriä laitoksen työntekijöistä korttijärjestelmää noudattaen.

Katujen puhtaanapito. Kertomusvuosi oli sääoloihin nähden puhtaanapitolaitokselle erittäin epäsuotuisa. Katujen puhtaanapidosta oli paljon työtä, johtuen tämä pääasiallisesti runsaslumisesta talvesta, mikä myös aiheutti huomattavia kustannuksia. Lumen poistamiseen käytettiin hevosajoneuvoja, autoja ja sulatuskoneita. Lumenkuljetus suoritettiin suurimmaksi osaksi vuokrahevosilla urakkatyönä.

Talvea seurasi kuiva kesä, mikä vaati katujen tehokkaampaa lakaisua ja kastelua tomuamisen estämiseksi. Katujen puhdistustöissä käytettiin samaa menettelytapaa kuin aikaisemmin, nim. ryhmälakaisujärjestelmää. Lakaisua purgatorrattailla toimitettiin paikottain varsinaisen työajan jälkeen. Vähentääkseen kastelukustannuksia laitos kokeili kastelemalla katuja ja teitä sulfiittilipeä- ja kalsiumkloriidiliuoksella. Menosääntöön merkityt kustannukset lakaisu- ja lumitöitä varten eivät riittäneet, vaan oli laitos pakoitettu anomaan 900,000 markan suuruisen lisämäärärahan kummallekin työtilille erikseen.

Katujen puhtaanapitotyöt olivat jaettuina kuuteen piiriin ja jokaisessa piirissä toimi vastuunalainen työnjohtaja. Tämän valvonnan alla työskenteli useampia työkuntia etumiehineen. Henkilökunnan lukumäärä oli vuoden varrella, paitsi mainittua 6 työnjohtajaa, 4, kesällä 3 apulaistyönjohtajaa, 4 autonkuljettajaa, 36, kesällä 30, etumiestä sekä työläisiä talvella 472 miestä ja 45 naista sekä kesällä 173 miestä ja 57 naista. Talvikuuksina osasto käytti 211 ja kesällä 53 hevosta. Koneelliset laitteet käsittivät 26 kuljetusajoneuvoa, 31 purgatorrattaat, 24 kasteluvaunua, 2 kasteluautoa ja 14 lumensulatuskonetta. Kertomusvuonna kulutettiin 55,638 luutaa, 4,920 m³ hiekkaa, 71,452 m³ vettä ja 198,3 syltä halkoja.

Työtuntien lukumäärä katujen puhtaanapidossa näkyy allaolevasta taulukosta:

Työn laatu.	Henkilöpäivätöitä.		Hevospäivätöitä.		Autopäivätöitä.	
	T y ö t u n t e j a .					
	Norm. tuntia.	Yli-tuntia.	Norm. tuntia.	Yli-tuntia.	Norm. tuntia.	Yli-tuntia.
Lakaisu	321,566	622	65,807	275	139	—
Ruohonkirkeminen	3,528	—	—	—	—	—
Luutien sidonta	7,632	—	—	—	—	—
Lumenluonti y. m.	160,152	7,291	—	—	—	—
Lumenaeraus	—	—	5,524	394	—	—
Lumenkuljetus	—	—	15,857	564	575	63
Lumensulatus	8,540	—	67	—	—	—
Lumenkaatopaikkojen hoito	12,255	124	—	—	—	—
Jäänhakkaus	8,296	354	—	—	—	—
Hiekoitus	—	—	18,432	521	—	—
Kastelu	211	55	14,918	140	3,159	147
Ristikkoalusimien tapu- lointi	2,739	—	—	—	—	—
Työkojeiden ja ajoneuvojen kunnossapito	12,726	52	—	—	—	—
Työkojujen, hiekkavajain ja laatikkojen kunnossa- pito sekä uusien valmis- taminen	8,120	—	—	—	—	—
Työkalujen korjaus	1,125	6	—	—	—	—
Sekalaiset työt	2,122	—	—	—	—	—
Yhteensä	549,012	8,544	120,605	1,894	3,873	210

Sitäpaitsi 28,516 kuormaa rikkoja ja 148,810 kuormaa lunta kuljetettiin pois urakalla.

Kesän kuluessa sulfiittilipeällä suoritettujen koekastelujen tulokset olivat varsin edulliset, sillä ajon aiheuttama teiden pölyäminen saatiin käytännöllisesti estetyksi. Päivittäisen vesikastelun jäädessä kokonaan pois teiden kastelukustannukset vähenivät. Teitä ei tarvitse lipeällä kastella kuin parin kolmen viikon väliajoin.

Kastelu sulfiittilipeällä toimitettiin tavallisella hevosen vetämällä kasteluvaunulla, siten että 2 kg lipeäliuosta ruiskutettiin m²:iä tietä kohti, vastaten 0.5—1.0 kg haihdutettua lipeätä m²:lle tiepintaa. Kaikkiaan kasteltiin kesällä 1926 8,550 j. m. eli 42,750 m² tietä, johon käytettiin 17,849 kg haihdutettua lipeätä. Sulfiittilipeätä ostettiin Mäntän tehtailta ja maksoi rautatie-rahteinen 1:20 markkaa kg:lta. Seuraavat tiet kasteltiin:

	Kastelujen lukumäärä.	Tien leveys, m.	Tien pituus, m.	Tien pinta, m ² .
Eläintarhantie	5	5	3,550	17,750
Seurasaaarentie	6	5	4,500	22,500
Runeberginkatu	1	5	200	1,000
Teurastamontie	1	5	300	1,500
Yhteensä	13	20	8,550	42,750

Kalsiumkloriidilla käsiteltiin neljä eri kertaa kesän kuluessa Kaivopuiston ympäri johtava tie, Hautausmaankatu ja Hietalahden ranta. Kastelu tällä aineella antoi edullisemman tuloksen kuin vesikastelu, vaikkakaan ei yhtä hyvää tulosta kuin sulfiittilipeä. Edellä mainittuja alueita kasteltiin vedellä kloriidikastelun jälkeen ainoastaan kerran tahi pari päivässä lakaisun edellä; n. s. ylimääräinen kastelu varsinaisen työajan jälkeen jäi näin ollen kokonaan pois. Voitiin samalla todeta, että mainitut alueet kuivan kesän aikana pysyivät pölystä vapaina, joka tulos useampiakin kertoja päivässä tapahtuvaa tavallista vesikastelua käyttämällä ei olisi ollut mahdollinen. Kalsiumkloriidilla kasteltiin 55,785 m² ja siihen käytettiin 15,415 kg, joka ostettiin ulkomailta 85 pennin hintaan kilolta.

Osasto piti puhtaana 2,066,500 m²:n suuruisen pinta-alan. Korvauksena tästä työstä otettiin laitoksen liikekirjanpitoon kaupungin katujen y. m. puhtaanapidosta koituneita kustannuksia yhteensä 6,261,252:40 markkaa, sekä yksityisten henkilöiden ja liikkeiden heidän omistamainsa talojen katuosuuksien puhtaanapidosta suorittamat maksut kaikkiaan 2,016,145:39 markkaa. Alempana annetaan tietoja töiden jakautumisesta eri paikkoihin sekä puhtaanapitolaitoksen tuloista puhtaanapidettyä neliometriä kohden yllämainittuihin liikekirjoihin vietyjen määrien perusteella laskettuna.

	Puhdistettu pinta-ala m ² .	Tuloja m ² :ltä, penniä.		
		lakaisusta, kastelusta y. m.	lumitöistä, kuljetuksista y. m.	Kaikkiaan.
Kaupungille kuuluva puhtaanapito:				
katujen, torien ja aukeiden paikkain	1,151,000	220	110	330
rantojen ja laitureiden	195,000	336	71	407
Kaivopuiston lehtokäytävain	8,500	257	194	451
VI kaupungin osan	25,000	254	209	463
It. ja Länt. Viertoteiden	161,000	395	200	595
teiden	280,000	141	56	198
Yhteensä	1,820,500	237	106	344

	Puhdis- tettu pinta-ala m ² .	Tuloja m ² :ltä, penniä.		
		lakaisusta, kastelusta, y. m.	lumitöistä, kuljetuksista y. m.	Kaikkiaan.
Siirto	1,820,500	237	107	344
Yksityisiin taloihin kuuluvain katu- osuuksien puhtaanapito	246,000	431	388	819
Kaiken kaikkiaan	2,066,500	260	141	401

Makkien ja talojen puhtaanapitotyöt olivat järjestetyt pääasiallisesti aikaisemmin käytettyjen menettelytapojen mukaan. Myönnettänee ettei työteho vuoden varrella ollut täysin tyydyttävä, johtuen tämä kuitenkin vanhentuneesta työjärjestelmästä, eikä, kuten moni sivullinen väitti, työntekijäin keltvottomuudesta. Laitoksen johto oli kylläkin tietoinen mihin suuntaan uudestijärjestely oli tapahtuva ja tekikin vuoden aikana huomattavia aloitteita.

Syksyllä ruvettiin laitoksen käytettävänä olevilla kuorma-autoilla kuljettamaan jätteet urakkapalkalla. Toimenpide herätti aluksi vastustusta sekä hallituksen että työntekijäin taholta, mutta pian huomattiin kuitenkin, että autolla ennätettiin päivittäin kuljettaa 8 à 10 kuormaa, samassa ajassa kuin hevosella ainoastaan 4 à 5. Myöskin keittiöjäteastioiden kuljettaminen osoittautui edullisemmaksi autolla kuin hevosella. Kokemus on nimittäin osoittanut että hevosella toimitettu kuljetus maksaa astiaa kohden 2: 93 markkaa, vastaten 1: 72 markkaa autolla kuljettaen. Luonnollisesti on kuitenkin välttämätöntä vastaisuudessaakin käyttää hevosajoja, varsinkin lyhyillä matkoilla. Aikomuksena oli muuttaa aikaisempi tuntipalkalla suoritettu jätteiden kuljetus mikäli mahdollista urakkatyöksi. Sekä laitokselle että sen toimenantajille ja työntekijöille osoittautui tämänlaatuinen urakkajärjestelmä taloudellisessa suhteessa edullisimmaksi.

Käytännössä olevat epäajanmukaiset rikkalaatikat ja niiden puhtaanapitoon nähden usein epäedullinen sijoitus kallistuttavat ja vaikeuttavat suuressa määrin niiden tyhjentämistä. Vuoden varrella suunniteltujen joko paikallaan olevien, helposti tyhjennettävien tai kuljetettävien rikka-astioiden käytäntöön ottaminen vähentäisi mainittuja kustannuksia. Toivottavaa on että lähimmässä tulevaisuudessa päästäisiin parempaan järjestelmään. Tämän yhteydessä saisi autojen kuormauskin pihossa ratkaisunsa.

Kun laitoksen käytettävissä olevat kuormauspaikat olivat väliaikaisia, ei rautatievaunuihin toimitettavia purkaus- ja kuormaus töitä voitu järjestää järkiperaisemmälle kannalle kuin aikaisemmin. Mutta niin pian kuin asema-kaavassa osoitetaan pysyvät kuormauspaikat, voidaan käyttämällä erikois-purkaussilloja y. m. laitteita toimittaa lastaus edullisemmin kuin nyt.

Vuoden varrella otettiin käytäntöön uusi raporttijärjestelmä, josta oli se etu, että tarkat tiedot talojen ja makkien puhtaanapitotöistä aina oli saatavissa. Kuormien tarkastus toimitettiin kuormauspaikoilla. Ajomiesten töistä laadittiin päivittäin kirjalliset ilmoitukset, joista käy selville, kuinka pitkän ajan kukin oli käyttänyt kuormaa kohti ja mistä taloista jätteitä oli kuljetettu. Näin tehden on laitos aina selvillä jokaisen ajomiehensä suorittamista töistä. Ilmoitusten perusteella voitiin tehdä tarkkoja laskelmia eri talojen puhtaanapitokustannuksista. Puolen vuoden kuluttua huomattiin, että laitoksen veloitus talojen puhtaanapidosta oli korjausten tarpeessa, varsinkin liiketaloihin nähden. Viimeksi mainittujen talojen puhtaanapidon oli laitos suorittanut aivan liian

halvalla, mistä johtui, että talojen puhtaanapidon rahallinen kokonaistulos osoitti tappiota.

Kaupunki oli talojen ja makkien puhtaanapitoon nähden jaettuna kolmeen piiriin. Jokaisessa piirissä toimi vastuunalainen työnjohtaja, jonka valvonnan alla jätteiden kuljetus, kuorma- ja purkaus toimitettiin. Jokaiseen piiriin oli sijoitettu kuormaustaikka, jossa useat n. s. vaunumiehet avustivat ajomiestä jätteiden kuormaamisessa rautatievaunuihin, kuormaustaikat sijaitsivat Katajanokalla, Ruoholahdessa ja Sörnäsän rantatiellä. Kuormien tarkkailua varten toimi lastauspaikalla kirjurina apulaistyönjohtaja.

Jätteiden kuljetukseen käytettiin 33 vuokra- ja 32 laitoksen hevosta sekä 6 kuorma-autoa ja 67 hevosajoneuvoa. Henkilökuntaan kuului 3 työnjohtajaa, 5 apulaistyönjohtajaa, 5 autonajajaa, 2 autonapumiestä, 13 vaunumiestä ja 65 ajomiestä. Puhtaanapidettävien talojen lukumäärä oli vuoden lopussa 1,530.

Kuten edellisinäkin vuosina laadittiin eri kuormaustaikoilla viikottain kirjalliset ilmoitukset tuotujen ja edelleen Malmille tai muualle lähetettyjen erilaatuisten jätekuormien lukumäärästä. Tarkastaja tarkasti ilmoitukset, joista yhteenvedo annetaan alempana:

Jätteet.	Kuormaustaikalta lähetetyt kuormat.			Yhteensä.	Siitä lähetettiin Malmin kaato- paikalle.
	Ruoholahti.	Katajanokka.	Sörnäinen.		
Rikkoja	—	951	64	1,015	921
Latriinia	4,231	2,847	6,148	13,226	12,388
Sekalantaa	17,750	17,857	10,773	46,380	40,196
Hevoslantaa	5,150	1,748	1,397	8,295	1,812
Hajoituskaivo-jätteitä..	5,138	3,870	1,867	10,875	10,666
Keittiöjätteitä	3,192	3,357	2,090	8,639	8,604
Tuhkaa	772	889	1,079	2,740	—
Rakennuspaikkajätteitä	1,716	791	2,188	4,695	—
Yhteensä	37,949	32,310	25,606	95,865	74,587

Yhdistelmästä selviää, että laitos vuoden varrella onnistui myymään suurehkon määrän jätteitä suoraan kaupungista käyttämättä Malmin kaato-
paikkaa, ja on toivottavaa, että kehitys jatkuu mainittuun suuntaan. Lantala-
lasteja on pyrittävä lähettämään suoraan lannan käyttäjille, missä tapauksessa
rahti- ja muiden kustannusten vähentyminen auttaisi alentamaan lannan hintaa.

Kaupungista lähetettiin seuraava määrä vaunulasteja lantaa suoraan
allamainituille asemille:

	Latrii- nia.	Hevos- lantaa.	Rikkoja ja seka- lantaa.	Yh- teen- sä.		Latrii- nia.	Hevos- lantaa.	Rikkoja ja seka- lantaa.	Yh- teen- sä.
Espoo	—	19	34	53	Leppävaara	—	12	6	18
Getberg ..	—	1	—	1	Malmi	—	63	7	70
Grankulla ..	5	46	17	68	Masaby	—	49	2	51
Huopalahti	—	1	1	2	Mommila	—	1	—	1
Jokela	5	—	—	5	Nikkilä ..	—	1	—	1
Jorvas	—	54	—	54	Oulunkylä	4	13	11	28
Kauklahti	—	23	76	99	Pitäjänmäki	—	32	47	79
Kerava	—	2	—	2	Pukinmäki	—	8	12	20
Kilo	3	15	—	18	Siuntio	—	2	—	2
Kirkkonummi	—	6	—	6	Tikkurila ..	—	5	12	17
Korpi	—	1	—	1	Yhteensä	17	399	227	643
Korso	—	45	2	47					

Hajoituskaivojen tyhjentäminen oli vuoden varrella luovutettu urakkasopimuksella yksityiselle autonomistajalle, jolle tästä työstä maksettiin 459,730 markkaa. Urakoitsija suoritti kaivojen tyhjentämisen 875 talossa, joista kaivoista 70 oli tarpeellisten korjausten vuoksi perinpohjaisesti tyhjennettävä. Työn suoritti poliisijärjestyksen mukaan öisin, tavallisesti klo 9 ip. — klo 5 ap. 10—12 työntekijää ja kuljetukseen käytettiin 3 kuorma-autoa. Työtuntien lukumäärä selviää allaolevista luvuista:

Työn laatu.	Henkilöpäivätoita.		Hevospäivätoita.		Autopäivätoita.
	T y ö , t u n t e j a .				
	Norm. tuntia.	Ylituntia.	Norm. tuntia.	Ylituntia.	Urakkatyö.
Talojen ja makkien puh- taanapito	30,634	330	108,434	1,986	8,953
Yleisten käymäläin puh- taanapito	8,122	—	16,347	—	—
Hajoituskaivojen tyhjen- nys	24,300	—	—	—	7,050
Sekalaiset työt	325	—	742	—	563
Yhteensä	63,381	330	125,523	1,986	16,566

Malmin kaatopaikalla työskenteli 31 miestä ja 4 naista 1 työnjohtajan valvonnan alla. Työtuntien lukumäärä oli yhteensä 54,805; siitä 47,389 henkilöpäivätoita, 92 hevospäivätoita ja 7,324 urakkatöitä, 4,364 utta levyastiaa valmisteltiin.

Varasto oli tammikuun 1 p:nä arvioitu 200,737: 78 markaksi, vuoden varrella tehtiin ostoksia 430,717: 23 markalla ja käytettiin eri tavaroita 334,259: 99 markalla, joten varasto joulukuun 31 p:nä arvioitiin 297,195: 02 markaksi. Henkilökuntaan kuului 1 varastonhoitaja ja 1 varastomies.

Korjauspajaa laajennettiin vuoden varrella tarpeen mukaan ja korjaus-
toita suoritettiin siellä enemmän kuin edellisinä vuosina. Töitä johti korjaus-
pajan insinööri 1 työnjohtajan avustamana. Työntekijäin lukumäärä oli keski-
määrin 31 viikossa ja työtuntien yhteenlaskettu lukumäärä 65,278; siitä oli
normaalituntia 50,317, ylituntia 263 ja urakalla 14,698 tuntia.

Autotallin hoito oli uskottu lähinnä korjauspajan insinöörille. Henkilö-
kuntaan kuului 9 vakinaista ja 2 tilapäistä autonkuljettajaa. Laitoksen käy-
tettävänä oli 6 Ford kuorma-autoa ja 2 Berliot kasteluautoa. Kolmas kastelu-
auto, De Dion Bouton, tilattiin Ranskasta, mutta saapui siksi myöhään syk-
syllä, että sitä ei silloin enään tarvittu kastelutarkoituksiin. Autoja käytettiin
seuraavat tuntimäärät allamainittuihin tarkoituksiin:

Työn laatu.	Kuorma-autot, tuntia.	Kasteluautot, tuntia.	Yhteensä tuntia.
Kuljetettu:			
Keittiöjätteitä	4,612	—	4,612
Muita jätteitä	2,922	77	2,999
Lunta	—	638	638
Luutia	128	11	139
Heiniä	78	—	78
Sulfiittilipeää	19	—	19
Kastelu	—	3,287	3,287
Korjattiin	340	990	1,330
Yhteensä	8,099	5,003	13,102

Hevostalli. Tallihenkilökuntaan kuului 5 miestä 1 työnjohtajan valvonnan alaisina ja sitäpaitsi 1 yövahti. Heidän yhteenlasketut työtuntinsa nousivat 14,416:een. Vuoden alussa oli hevosten lukumäärä 44, vuoden varrella lopetettiin 6 hevosta vanhuutensa tai pitkällisen sairauden takia, niin että vuoden lopussa oli jäljellä 38 hevosta. Hevosten ruokkimiseen käytettiin 157,855 kg heiniä ja 62,545 kg kauraa. Kuivikkeena käytettiin 320 m³ höylänlastuja, 22 paalia turvepehkuja ja 350 kg pahoja. Hevosten sairaspäivien lukumäärä oli 424; 27 eri kertaa käytettiin eläinlääkäreitä. Lääkkeitä ja sairastarpeita ostettiin 634:60 markalla. Hevosia käytettiin ajoon yhteensä 91,716 työtuntia kuten seuraavista luvuista lähemmin ilmenee:

Työn laatu.	Normaali-tuntia.	Työtuntia.	
		Yli-tuntia.	Yhteensä.
Katujen puhtaanapito	23,791	2,532	26,323
Talojen ja makkien puhtaanapito	62,399	1,377	63,776
Kuljetuksia:			
Varastoa varten	8	—	8
Korjauspajaa varten	330	—	330
Käymälöitä varten	91	—	91
Hevostallia varten	635	—	635
Raatojen kuljetus	450	43	493
Sekalaisia	60	—	60
Yhteensä	87,764	3,952	91,716

Vuoden varrella kuljetettiin ja kaivettiin maahan 340 eläimenraatoa ja 12 kuormaa pilaantunutta lihaa.

Työntekijäin palkat maksettiin allamainituin määrin tunnilta:

Ammatti.	Tuntipalkka.		Ammatti.	Tuntipalkka.	
	Alin, Smk.	Ylin, Smk.		Alin, Smk.	Ylin, Smk.
Maalarit	8: 10	8: 90	Vaunumiehet kuor-		
Kengittäjät	8: 50	9: 35	mauspaikoilla ..	6: 30	6: 95
Satulasepät	8: 10	8: 90	Ajomiehet	11: 70	13: 80
Kirvesmiehet	8: 10	9: 35	Kadunlakaisijat ..	6: 30	6: 95
Viilaajat ja sepät ..	7: 50	8: 90	Aputyömiehet	6: —	6: 60
Lakaisuryhmän etu-			Naiset	5: 60	6: 20
miehet	7: 10	7: 85	Naiset kevyessä		
			työssä	4: 90	5: 40

Työntekijäin edut. Vuoden varrella myönnettiin 66 työntekijälle palkkaa 7,616 tunnista, joina he sairauden takia olivat poissa työstä, sekä hautausavustusta 6 puhtaanapitotyöläisen kuolinpesälle.

Kesälomaa nautti yhteensä 367 työläistä, niistä 113 18 päivää, 140 12 päivää, 78 7 päivää ja 36 4 päivää, vastaten yhteensä 33,838 työtuntia.

Vuoden kuluessa sattui 8 tapaturmatapausta, joista maksettiin asianmukaista korvausta.

Hallituksen määräysten mukaisesti annettiin työntekijäin käytettäväksi työpuseroita, nahkakäsineitä, esiliinoja ja sadetakkeja.

Menot ja tulot. Puhtaanapitolaitoksen liikekilin päätös per joulukuun 31 p:nä 1926 osoitti seuraavat loppusummat:

Menoja.

Katuja puhtaanapito.

	Smk.
Työnjohto	295,367: —
Lakaisu	3,962,454: 60
Lumityöt	1,850,435: 85
Hiekoitus	234,696: 15
Kastelu	416,533: 98
Kastelu sulfittilipeällä.....	47,034: 20
Tavaralavojen pysyttäminen	32,656: 20
Työkoneiden ja ajoneuvojen	
kunnossapito	178,230: 89
Työkojujen, hiekkavajojen	
ja laatikoiden kunnossapito	104,995: 17
Vahtien palkkaamiseen	63,578: 10
Työkalut ja korjaukset	29,992: 25
Sähkövalaistus	1,793: 35
Sekalaiset menot	30,003: 60
Maanvuokrat	87,850: —
Vuokrat	10,000: —
Kuluja	220,692: 19
Talli	142,014: —
Vaja	131,980: —
Malmin kaatopaikka.....	78,967: 32
Työntekijäin erinäiset edut	316,347: 02
Poisto	92,469: 02
Yhteensä	8,328,090: 89

Makkien puhtaanapito.

Työnjohto	219,024: 25
Yleisiä työmenoja	2,303,230: 05
Puhdistus- ja desinfiointi-	
aineita.....	32,536: 13
Uusien peltiastioiden val-	
mistus	249,997: 75
Peltiastioiden kunnossapito..	162,999: 25
Yleisten makkien ja pisuaa-	
rien kunnossapito	99,806: 94
Lannankuljetusajoneuvojen	
kunnossapito	204,999: 83
Työväjain kunnossapito	19,961: 75
Vahtien palkkaus	12,679: 30
Työvälineet ja korjaukset ..	29,990: 75
Sähkövalo	3,093: 75
Sekalaiset menot	24,809: 56
Maanvuokrat	25,150: —
Vuokrat	10,000: —
Kuluja	220,692: 19
Talli	321,671: 18
Vaja	155,254: 44
Malmin kaatopaikka	434,320: 37
Työntekijäin erinäiset edut	129,414: 71
Poisto	113,453: 92
Yhteensä	4,773,086: 12

Kaiken kaikkiaan 13,101,177; 01

Tuloja.

Katuja puhtaanapito.

	Smk.
Korvausta välikirjan muk.	
yksityisten katusuoksien	
puhtaanapidosta	2,066,135: 85
Kaupunkia veloitettu:	
Katuja, torien ja avonais-	
ten paikkain puhtaa-	
napidosta	3,799,735: 94
Satamain ja laiturien puhtaa-	
napidosta	794,714: 95
Kaivopuiston lehtokujan	
puhtaanapidosta	38,341: 20
VI:n kaup. os. teiden puhtaa-	
napidosta	115,795: 09
Viertoteiden puhtaanapi-	
dosta	958,291: 40
Teiden puhtaanapidosta	554,373: 82
Satamakojut	4,684: 30
Toripöytien ja kanantap-	
polaitoksen kuljetuksesta	13,352: 60
Tavaralavojen pysyttämi-	
sestä	32,656: 20
Yhteensä	8,378,081: 35

Makkien puhtaanapito.

Korvausta välikirjan mukaan	
yksityisten omistamien ta-	
lojen puhtaanapidosta	3,545,437: 50
Tuloja kloseteista	28,181: 60
Ylimääräiset tulot.....	43,936: 15
Myydyistä peltiastioista	111,260: —
Kaupunkia veloitettu:	
Yleisten käymäläin puhtaa-	
napidosta	745,840: 20

Yhteensä 4,474,682: 45

Kaiken kaikkiaan 12,852,763: 80

Varat. Joulukuun 31 p:nä 1925 puhtaanapitolaitoksen kalusto oli viety kirjoihin 950,540: 32 markan arvoisena ja sen kiinteistöt 2,098,497: 60 markan arvoisina. Vuoden varrella ostettiin kalustoa 269,290: 25 markalla. Sittenkuin 10 % kalustojen arvosta ja 4 % kiinteistöjen arvosta oli poistettu, siirrettiin 3,112,405: 23 markkaa säästönä vuoteen 1927.

HAKEMISTO.

	Siv.
Aero-osakeyhtiön avustaminen	69
Ahlströmin, R., rahastojen korkovarojen jako	205, 225
Aikataulut, kansanpuistojen liikenteen	218
Aitaaminen, erään varastopaikan, määräraha sitä varten	173
Ajan tiedoittaminen, määräraha sitä varten	210
Ajuriaseman siirtäminen	171
Alander, H., rouva, hänen ja kaupungin välinen oikeusjuttu	183
Alkoholipitoisia aineita, oikeus myydä	123
Alkoholistiparantola Turva, määräraha sitä varten	66
Alppilan hiihtomäen kunnossapito	167
Ammattineuvonta, kunnallinen, sen järjestäminen.....	86*
Ammattinedistämislaitoksen johtokunnan jäsenten vaali.....	129
Ammattientarkastus, kunnallinen, sitä koskevan asetuksen muuttaminen	107
Ammattihoilous, lastensuojelulautakunnan	41*
Ammattikoulut, niiden valtionapu	89
» ks. myös Valmistava poikain ammattikoulu, Valmistava tyttöjen ammattikoulu ja Yleinen ammattilaiskoulu.	
Ammattikurssien järjestäminen työttömille naisille	60, 197, 100*
Ammattiopetuslaitokset, talon rakentaminen niitä varten	227
Ammattiopetuslaitosten johtokunnan jäsenten vaali	128
Ammattioppilaslautakunnan antama kertomus	92*
» jäsenten vaali	126, 127
Ampuma-aseiden y.m. kauppaa, lupa harjoittaa.....	123
Apteekin, uuden, perustaminen	120
Apulaislääkärien, sairaalain, toimikausi	101
Apurahat, lahjoitusvaroista myönnetyt	73
» opintomatkoja varten myönnetyt.....	206
Arabian raitiotielinja.....	170, 224
Arkaadin rakentaminen Yrjönkadun poikki	4, 18
Arvioiminen, kaupungin metsäin.....	210
» kiinteistöjen	225, 226
Asevelvollisuuskutsuntaa varten luovutettu huoneisto	158
Asuinrakennuksen teettäminen kunnallisille viranpitäjille	70, 83*
» » tuberkuloosisille henkilöille	20, 193
Asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain johtokunnan jäsenten vaali	227
Asunto-osakeyhtiöille myönnettyjä lainoja	70, 83*
» myönnetty lykkäystä korjaus- y.m. töiden suorittamisessa	173
Asuntopalstain, Reimarsin, muutettu vuokrasopimus	87*
Asuntotarkastuskonttorin huoneisto	162

Asuntotarkastuskonttorin kaluston osto	212
» määräraha valaistusta varten	208
» sähköjohtotöiden suorittaminen	170
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	191
Asuntotonttien ja -alueiden vuokraaminen	135
Asuntotuotanto, kunnallinen	20, 82*
Autobussiliikenne, oikeus harjoittaa	152
» Rautatienorilla, sen järjestäminen	210
» sitä koskeva tilasto	4*
Autojen, kaupungin, vakuuttaminen	215
Autoliikenteen kieltäminen	152
Autolle aiheutuneen vahingon korvaaminen	178
Auton osto rahatoimikamarille	87
Autovuokraa koskevia hyväksytyjä laskuja	213
Avustaminen, Aero-osakeyhtiön	69
» erään rautatiekomitean	69
» kongressien	69
» Kristliga föreningen av unga män nimisen yhdistyksen	203
» lastenpoliklinikan	203
» lepokodin	203
» luistinratain	204
» ortopedisen poliklinikan	67
» raittiusyhdistysten, evätty	69
» teatterien	69, 203
» tilastollisen julkaisun	204
» Valkonauha-yhdistyksen	68
» yleishyödyllisen rakennustoiminnan	46, 70, 181, 83*
» yleishyödyllisten laitosten ja yritysten	64—67, 84*
Avustuksensaajat, köyhäinhoidon	24*
Avustukset, kunnallisen palvelusväen palkitsemisrahastosta jaetut	205
» lahjoitusrahastojen korkovaroista	35*
» niitä varten myönnettyjen määrärahan ylittäminen	60
» rahatoimikamarin myöntämät	199
» suoranaiset, köyhäinhoidon jakamat	31*
» lisämääräraha niitä varten	57
» työttömille henkilöille, myönnettyt	57, 197
Avustuksia varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrarahat	87
Avustusmäärärahan käyttö, avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten	178
Avustusrahastot, palokunnan	16*
Bengtsärin kylän vuokra-alueiden järjestely	225
Bentsiininjakeluasemia koskevat kysymykset	154
Betonitöitä koskevia määräyksiä	74*
Botby gods aktiebolag yhtiön osakkeiden lunastaminen	183
Brage-yhdistyksen avustaminen	66
Caritas-kesäsiirtolan avustaminen	65
Chydenius, W., professori, seppeleen laskeminen hänen haudalleen	215
Cygnaeuksen kokoelmat, sen alueen korotettu vuokra, jolla mainittu rakennus sijaitsee	140
Degerön alueen evätty myyntitarjous	131

E beneserkodin lapsille järjestettävä leikkikenttä	15
Eduskuntatalo, tontin luovuttaminen sille	11
Edustusmäärärahoja, myönnettyjä	213
Ehrström, W., eläinlääkieteentohtori, valittu kaupungin eläinlääkäriksi	119
Eknäsin tilalla toimitettu katselmus	144
» tilan verojen maksaminen	177
» » vuokraaminen	134
Elatusvelvollisten takaisin maksuvelvollisuus	22*
Elinkautiseläkkeitä, myönnettyjä	71, 199
Elinkeino-oikeusanomukset	123
Elinkustannusindeksiluvun laskeminen	3*
Elintarpeiden kauppa kaupungin toreilla	30
» tarkastusta varten perustetun kaitsijan toimen siirtäminen vakinaiseen palkkasääntöön	115
Eläinlääkintäbakteriologinviran hoidattaminen	115
Eläintarha Korkeasaarella	60, 128*
» siellä olevan kaupunginpuutarhan aitaaminen	168
Eläintarhan septitankkilaitoksen uudestaanrakentaminen	32
» urheilukenttä, maksut sen käyttämisestä	151
Eläke muutettu	199
Eläkemääräin laskeminen	199
» takaisinsuorittaminen	199
Eläkemäärärahan ylittäminen	60
Eläkkeen korottaminen, evätty anomus	71
» saamiseksi oikeus lukea hyväkseen virkavuosia	72
Eläkkeet, kaupungin viranpitäjille ja työntekijöille tulevat, niitä koskevia määräyksiä	71
» myönnettyt	71, 72, 199
» niiden ulosmittaaminen	199
Eläkkeitä, evättyjä anomuksia saada	72
» varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	87
Elätteelle antamat henkilöt, köyhäinhoidon	30*
» » lapset, lastensuojelulautakunnan	54*
Ensimmäisen kaupunginvoudinkonttorin kaluston osto	211
» » viranpitäjät	219
Erhelaskurahojen määrärahan jako	215
Eroamisvelvollisuus, kaupungin viranpitäjään	119
Erottajantorille rakennettava raidesilmukka	18, 170
Eureka, Asunto-osakeyhtiö, sen huoneistojen vuokraamisoikeus	181
F iladelfia seurakunnan anomus saada tontti rukoushuonetta varten	14
Finlands allmänna svenska folkskolläro- och -läraarinneförening nimisen yhdistyksen Helsingin piirin avustaminen	65
Florantien viereisten istutusten kuntoonpaneminen	168
Fredriksbergin tilalta valtion rautateille luovutettavat alueet	224
Fredriksperin lastenseimen avustaminen	65
Fylgia nuorisoseuran avustaminen	66
G raön-nimisen saaren arvioiminen	225
Grönberg, I., ammattientarkastaja, hänelle myönnetty ero	118
H aagan raitiotien päätekohta	18
Haapajarvi—Jyväskylä—Riihimäen rautatiekomitean avustaminen	69

Hagelstam, J., Marian sairaalan sisätautiosaston ylilääkäri, hänelle myönnetty oikeus pysyä virassaan	119
Hakasalmenkadun leventäminen	38
Halkokaupan, Hakaniemen torin, valvonta	145
Halkokonttorin erään kaapin lunastaminen	212
» liikeasiat, niiden selvittäminen	195
» liiketoimet	182
Hallintojaosto, kunnallisten työväenasuntojen	82*, 86*
» yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston ..	82*, 88*
Hallitukset ja lautakunnat, kaupungin, niiden jäsenten vaali	124—125
» » » » » puheenjohtajain palkkiot	53
» » » » » vapautus niiden jäsenyydestä	125
Hammaspoliklinikka, kunnallinen, ks. Kunnallinen hammaspoliklinikka.	
Hankinta, sähkövoiman, raititeitä varten, sen maksujen korottaminen	54
Haraholma, evätty myyntitarjous	131
Harakan hätäasuntojen lähtökatselmus	224
» » » tyhjentäminen	159
Haudalle, kuvanveistäjä W. Runebergin, pystytettävä muistopatsas	61
Haudan, Kaisaniemen puistossa olevan, aitaaminen	173
Hautausavustukset, niiden määrärahan ylittäminen	58
Hautausavustus, kuolinpesälle myönnetty	202
Hellstén, A., ammattienylitarkastaja, evätty oikeus pysyä virassaan	119
Helsingin kansanasunnot osakeyhtiölle myönnetty luotto	175
» » osakeyhtiön huoneistojen vuokrain korottaminen	181
» kansankonservatorion avustaminen	66
» kasvatustalouden talouskoulun avustaminen	66
» kaupunkilähetyksen avustaminen	65
» kuuromykkäyhdistyksen avustaminen	65
» käsityökoulun ja -seminaarin huoneisto	227
» makasiiniosakeyhtiölle myönnetty laina	45, 175
» Mariayhdistyksen avustaminen	66
» nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle vuokrattu tontti	16
» » » kristillisen yhdistyksen avustaminen	65
» » » naisten » » »	65
» opettajaliiton puutarhatoimikunnan avustaminen	65
» poikakotisäätiön avustaminen	65
» puhelinyhdistyksen anomus saada kaupungin takaus lainan ottamiseksi	175
» raittiusseuran avustaminen	66
» rouvasväenyhdistyksen avustaminen	65
» —Satakunnan rautateitä koskeva selvitys	124
» sokeainyhdistyksen avustaminen	66
» sosialidemokraattisen yhdistyksen avustaminen	66
» talojen raittiin elämän edistämislitto	115*
» taloustyöntekijäin yhdistyksen avustaminen	66
» työväenyhdistyksen avustaminen	66
Henkikirjoittajan konttorin huoneiston vuokran vahvistaminen	159
» » siivoojattaren viransijaisuuspalkkiot	189
Henkikirjoitus, Helsingin, sen uudestaanjärjestäminen	93—97
» sitä koskeva mietintö	226
» valtion osuus sen kustannuksiin	96
Henkilökohtainen palkanlisäys, evätty	48
» » » myönnetty	187

Henkilövaakoja, oikeus pitää	148
Hermannin haarakirjaston huoneiston osto	19
» poliisivartiokonttorin vuokra	207
Hertonäsin huvilain valvonta	194
» » vuokraaminen	158
» tilan alueelle johdettu sähkövirta	170
Hevossaaren siltain korjaukset	172
Hevosten osto poliisilaitokselle, määräraha sitä varten	56
Hietalahden laivatelakka ja konepaja osakeyhtiön ja kaupungin välinen vuokra- sopimus	139
Hietaniemelle perustettava öljysatama	227
Hiihtomäen, Alppilan, kunnossapito	167
Hiihivarastopaikan luovuttaminen valtion jäänmurtajille	15
Historiikki rahatoimilaitoksen toiminnasta	214
Holhouslautakunnan antama kertomus	77*
» jäsenten vaali	127
Humaliston sairaalan huoneisto	162
Humallahti, alueen vuokraaminen sen rannalta	140
Huoltokonttori, sähkölaitoksen, sille myönnetty etu	177
Huoltolan perustaminen mielisairaita henkilöitä varten	108
Huoneistojen hankkiminen eräille ammattiopetuslaitoksille	227
» » kaupungin virastoille ja laitoksille	161—163
Huoneiston hankkiminen Katajanokalla kappaletavara-asemaa varten	27, 224
» kaupunginmuseon, laajentaminen	19
» luovuttaminen asevelvollisuuskutsuntaa varten	158
» osto Hermannin haarakirjastoa varten	19
Huoneistot, kaupungin vuokraamat	19, 27, 161
Huutokauppa, katukauppaoikeuksien	146, 147
» kauppahallien myyntikojujen vuokraoikeuden	145
» Vallilassa, kaupungin tavarasuojassa olevan irtaimiston	213
Hyvitys Suomen kaupunkiliiton antamasta avustuksesta obligatiolainan ottami- sessa	44
Hyvösen lastenkodin johtokunnan antama kertomus	64*
» » talousarvio, rahatoimikamarin vahvistama	182
Hätäaputöiden järjestäminen	60, 61, 62, 166, 197—199,
» järjestämisen valtionapu	180
Hätäasuntojen isännöitsijän palkkio	194
Höyryturbiinin myynti, sähkölaitoksen	213
Ikäkorotukset, oikeus virkavuosien laskemiseen niitä varten	51—53, 185
Ilmoitukset, kunnalliset, niiden julkaiseminen	216
Ilmoituspylväitä, oikeus asettaa	148
Ilmoitustaulujen hankkiminen tullikamarin huoneistoon	207
Imatran voimalaitoksen tarpeisiin pakkolunastettavat alueet	224
Inventtaajain, kaupungin irtaimen omaisuuden, vaali	126
» » kassan, vaali	126
Irtaimisto ja kalusto, palokunnan	17*
Istuttaminen, puiden	167
Istutusten hoito	167
» kunnossapidon kustannukset	140*
» kuntoonpaneminen	168

Jakaminen, tonttien	5,	145
Jakelu, sähkövirran, sopimus siitä		170
Jakolaitos, kaupungin, lausunto sitä koskevasta lakiehdotuksesta		123
Jaoituskaava, Vallilan korttelin, muutettu		4
» ks. myös Kaupungin asemakaava.		
Johtoja ja raiteita, oikeus vetää		148
Johtosäännön, rahatoimikamarin, muuttaminen		98
Johtosääntö koskeva mielisairaiden henkilöiden perhehoitoa		107
» sosialilautakunnan siirtolapuutarhajaoston		106
Johtosääntöjä satamahallituksen alaisille konttoreille		7*
Julkaisut, ilmestyneet tilastolliset		1*
» tilastolliset, niiden aiheuttamien kustannusten supistaminen		110
Julkisivukaavio, vahvistettu, poikkeaminen siitä		165
Julkisivukaavioita, vahvistettuja	91,	75*
Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan antama kertomus		75*
» » jäsenten vaali		127
Juopuneet henkilöt, tilasto pidätetyistä		117*
Jälkisäädös, O. V. Nummelinin, sitä koskeva oikeusjuttu		205
Järjestelmä lannan myyntiä varten puhtaanapitolaitoksella		178
Järjestely, kaupungin viemäriolojen		32
» tonttialueiden		5
Järjestelyehdotus, Senaatintorin		37
Jäsenyys kaupungin lautakunnissa, hyvityksen suorittamisen perusteet		183
» » Suomen satamaliitossa		215
Jätkäsaari, proomujen poistaminen sen rannalta		171
» sen uimahuoneen hoito	194,	220
Jätteiden talteenottaminen	194,	143*
Jäänmurtajille, valtion, myönnetyt oikeudet		15
Jään ottoon myönnetty lupa		152
Jäänottopaikkain osoittaminen		194
Kaasujohtoverkon laajentaminen		35
Kaasulaitokselle myönnetty määräraha koneiden hankkimista varten		170
Kaasulaitoksen määrärahaan ylittäminen		58
» tulot vuoden 1927 tulosäännön mukaan		90
Kaasulaitosta varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat		82
Kaatopaikan, Malmin, rautatieraitteen korjaus		30
Kahdeksan tunnin työpäivä sairaaloissa		101
Kahvilaa, Humallahden rannalla sijaitsevaa, varten vuokrattu alue		140
Kaisaniemen puiston uudestaanjärjestäminen		167
» puistossa olevan vapaamuurarin haudan aitaaminen		173
Kaisaniemenkadun leventäminen		37
Kaivon teettäminen Ruskeasuolle		169
Kaivopuisto, Länt., siellä olevan hiekkakentän käyttö		151
Kaivopuiston erään kentän kuntoonpaneminen		167
» rannan täyttäminen		166
Kaivopuistoon rakennettavan tähtitornin paikka	15,	140
Kallionlouhintatöiden valvonta		115
Kaluston osto kaupungin virastoille ja lautakunnille		211
Kannanta, kunnallisverojen	47,	177
» » ulosottolaitoksen toimesta		177

Kannanta, puhtaanapitomaksujen	180
» meriliikenteelle pantujen maksujen.....	180, 10*
Kansakouluasetuksen, vuoden 1866, muuttaminen.....	105
Kansakoulujen, kustannusten vähentäminen	106
» ohjesääntö	105
» ruotsinkielisten, eräiden opettajain palkkaaminen	184
» » johtokunnan jäsenten vaali	128
» » lääkärin virkaero	119
» suomenkielisten, johtokunnan jäsenten vaali	128
» tarkastajaneuvoston johtosääntö	105
» terveydenhoidon ohjesääntö	105
» terveydenhoito	104
» valtionapu	89, 181
Kansakoulunjohtajain palkkionkorotus	47
Kansakoulunopettajain, kaupungin, minimipalkkain vahvistaminen	47
» virkalamat, niiden myöntäminen	105
Kansakoulunopettajatar vapautettu velvollisuudesta palauttaa liikaa maksettu palkkamäärä.....	48
Kansakouluoppilaan koulunkäynnistä vieraassa kunnassa, korvaus	47
Kansakouluoppilaiden ruokinnasta tehty ehdotus	68
Kansakoulut, lisämääräraha niitä varten	58, 208
» opetuksen harjoittelu niissä	106
» ruotsinkieliset, huoneistojen vuokraaminen niille	163
» » ilmoitukset virkavapauksista niissä	217
» » lääkärinviran hoidattaminen niissä	221
» » niiden kansliain aukioloaika	217
» » oikeus palkkion saamiseen jäsenyydestä niiden johtokunnassa.....	193
» suomenkieliset, huoneistojen vuokraaminen niille	162
» » niille hankittavat itseloistavat osoitenumerot	209
» » pidennetty toimikausi niiden johtokunnan jäsenille..	124
Kansakouluun sisustettava koulukeittiö	28
Kansalaisoikeudet, Suomen, anotut	123
Kansan näyttämön avustaminen	69
Kansanlastentarhan kaluston osto	212
Kansanlastentarhain huoneistojen katselmus	224
» hallinnon uudistaminen	106, 126, 226
» johtokunnan jäsenten vaali	128
» kansliaa varten vuokrattu huoneisto	163
» määrärahan käyttö	178
» valtionapu	89, 181
Kansanlastentarhoja varten vuokrattuja huoneistoja	163
Kansanpuisto, Mustasaaren luovuttaminen sellaiseksi	16, 150
Kansanpuistojen hoito	218
» hoitokustannukset	178
» liikenne	127*
» liikenteen aikataulut	218
» määrärahan ylittäminen	59
» ravintolain vuokraamisen ehdot	160
» valvojan antama kertomus	127*
» viranpitäjät	220

Kantokustannukset, tulo- ja omaisuusveron, valtion korvaamat	177
Kappaletavara-aseman huoneisto Katajanokalla	27, 224
Kartoittaminen, kaupungin alueen	165
Kasvatuslaitokset, niiden nimittäminen koulukodeiksi	103
» » uudestaanjärjestely	102—104
» » ks. myös Koulukodit.	
Katajanokan, erään alueen siistiminen	167
» kanavan yli rakennettava silta	20, 171
» kappaletavara-aseman huoneisto	27, 224
» tullipostiosaston huoneiston laajentaminen	27
Katselmus, Eknäsin tilan	144
» Harakan asuinrakennusten	224
» Hertonäsin säterin	225
» huoneistojen	224
» raitioteiden	224
» ks. myös Kolmivuotiskatselmuksset.	
Katselmuksmiehet, kaupungin kiinteän omaisuuden, niiden vaali	126
» kaupungin kiinteän omaisuuden, lisämääräraha heidän palkkiotaan varten	195
Katu, sen aitaamisesta suoritettavain maksujen taksa	180
Katu- ja laituri-alaistusta varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	86
Katuammatinharjoittajain, alaikäisten, valvonta	56*
Katujen korjaaminen	166
» leventäminen	37, 38
» nimien muutokset	120
» » tarkastaminen	195
» nimistöehdotus	126
» puhtaanapito	145*
Katukauppa	146
Katuliikenneloistojen asettaminen	147, 165
Katutöitä, hätäaputöinä suoritettuja	61
Katuvalaistus	169
Kauppa, katu- ja koju-	121, 146
Kauppahalli, Kasarmintorin, sähköjohtojen asettaminen sinne	170
Kauppahallien puhtaanapitoa varten myönnetty lisämääräraha	59
» viranpitäjät	220
» ylitetyt määrärahat	210
Kauppahallit ja kauppatorit, niitä varten 1927 menosääntöön otetut määrärahat	87
» » » tulot niistä vuoden 1927 tulosäännön mukaan	90
» niiden myyntikojujen vuokraoikeuden huutokauppa	145
Kauppasopimuksen hyväksyminen, Boxbacka aktiebolag-yhtiön ja johtaja F. Kommosen välisen	131
Kaupungin talot, lisämääräraha niitä varten	59
Kaupunginarkkitehdinviran hoidattaminen	48
Kaupungin-asemakaava, Lapinniemen erään osan	3
» Pikku-Pässin	3
» ratapihaan rajoittuvan alueen, sen laatiminen	3
» Salmisaaren	3
» ks. myös Jaoituskaava	
Kaupungin-asemakaavalainsäädäntöehdotusta koskeva lausunto	122
Kaupungin-asemakaavan muutokset	4—7, 164
Kaupungineläinlääkärin vaali	119

Kaupungininsinööriin vaali	119
Kaupungininsinööriin viran hoidattaminen	117
Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko.....	43
Kaupunginkirjaston hallituksen antama vuosikertomus	66*
» Hermannin haaraosaston huoneiston osto	19
» johtokunnan jäsenten vaali	128
» kirjavarasto	70*
» Käpylän haaraosastoa varten vuokrattu huoneisto	163
» lainausliike	67*
» lukusalit	70*
» menot ja tulot	71*
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot.....	192
» viranpitäjät	66*
» virkain luokitus	48
» vuokramäärärahan lisäys	207
Kaupunkiliiton kongressi Kuopiossa, kaupungin edustus siinä	129
Kaupunkiläbetyksen työtuvan avustaminen	199
Kaupunginmuseo, määräraha kaluston hankkimiseksi sinne	58
Kaupunginmuseon huoneiston laajentaminen	19
» johtokunnan antama kertomus	108*
» » jäsenten vaali	128
» lisämääräraha	209
Kaupunginorkesterin konserttien radioiminen	112*
» menojen vähentäminen	26
» miesluvun vähentäminen	112*
» taloudellinen tulos	111*
» toiminta	110*
» valtionapu	89
» ylläpitäminen	111
Kaupunginpuutarhan, Eläintarhan, aitaaminen	168
Kaupunginvaltuuston kanslian virkailijat	2
» » ylitetyt määrärahat	55
» kokoonpano	1
» kokoukset	3
» kulkulaitoskomitean vapautus tehtävästään	124
» puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot	53
» vaalilautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaali	126
» valmisteluvaliokunta	2
Kaupunginvoudinkonttori, palkkio siellä suoritetusta ylityöstä	193
Kaupunginvoudinkonttorin henkilökunnan lisääminen	96, 113, 185, 219
» kaluston osto	211
» toiminta	11*
» työtapain uudistus	97
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	190
Kaupunginvoutien perimien varain säilyttäminen ja tilittäminen	226
Kaupunkipäivät Kuopiossa, kaupungin edustus niillä	225
Keittiörakennuksen teettäminen Kivelän sairaalalle	24
» » Ryttylän koulukodille.....	25
Kelkkamäet, lisämääräraha niiden rakentamista ja kunnossapitoa varten	58
Kemistikokous Helsingissä, sen kustannusten peittämiseksi myönnetty avustus ...	69
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton avustaminen	65

Keskuskeittola, ruuan jakaminen sieltä köyhäinhoidon avustuksensaajille	21*
» sitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	87
Keskuskeittolan johtokunnan kokoonpano	222
» toiminta	218
» tulot vuoden 1927 tulosäännön mukaan	90
» vuokran alentaminen	159
Keskusvankilan, Sörnäsän, aluetta koskeva tilusvaihto	9
Kesälomat, kaupungin työntekijäin	62—64, 196, 209, 130*
» » » niiden järjestelyä varten osoitettujen määräraha- rahain ylittäminen	58
» niiden järjestäminen viranpitäjille	223
» työlaitoksen virkailijain	20*
Kesäsiirtolat, oleskelu niissä köyhäinhoidon kustannuksella	31*
Kieltolain noudattamisen valvonta	114*
Kiinnitysten myöhemmäksi siirtäminen	45, 176
Kiinteistöjä, ulkomaalaisen oikeus omistaa	123
Kiinteistörekisteri, maistraatin velvollisuus pitää	123
Kiinteä omaisuus, kaupungin, sen katselmusmiesten vaali	126, 226
» » » sitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	87
» » » tulot siitä vuoden 1927 tulosäännön mukaan	90
Kinnekulle huvila-alueelle vievän ajotien kunnossapito	139
Kioskikauppa	121, 146
Kirjapainokoulun ammattiopettajain palkkaaminen	185
» huoneisto	227
» opettajanvirkain sijoittaminen vakinaiseen palkkasääntöön	117
Kirjapainon, kunnallisen, perustaminen	109
Kirjasto, ks. Kaupunginkirjasto.	
Kissojen ja koirain hengiltä ottaminen	215
Kivelän sairaalaa koskevat rakennuskysymykset	221
» sairaalan henkilökunnan lisääminen	116
» » keittiörakennuksen teettäminen	24
» » korjaukset	29
Kiveämisen korvaaminen	182
Kivi, Aleksis, paikan luovuttaminen hänelle pystytettävää muistopatsasta varten ..	18
Koirain ja kissojen hengiltä ottaminen	215
Koiravero, vapautus sen suorittamisesta	178
Koiton näyttämön avustaminen	69
Kolmivuotiskatselmukset, toimitetut	145
Komitea, ehdotuksia köyhäinhoidon sekä kunnalliskodin ja työlaitosten uusiksi ohje- säännöiksi tarkastava	226
» ehdotusta pientenlastenkodin rakentamiseksi valmisteleva	225
» » Käpylän Taivaskalliolle rakennettavaksi huvila-alueeksi val- misteleva	87*
» » tarvikkeiden hankkimiseksi kaupungin laitoksiin ja virastoihin laativa	227
» harkitsemaan kysymystä tilastokonttorin kustannusten vähentämisestä ..	126
» kaupunginvaltuuston kulkulaitos-, sen vapautus tehtävästään	124
» kysymystä eräiden katujen nimien muuttamisesta käsittelevä	120, 126
» » jätteiden käyttämisestä käsittelevä	143*
» » kaupungin köyhäinhoitomenojen supistamisesta valmisteleva ..	227

Komitea kysymystä kunnallisista äitiyseläkkeistä valmisteleva	20*
» » kunnallisverotuksen uudistamisesta valmisteleva	226
» » lastentarhain hallinnon uudistamisesta valmisteleva ..106, 126,	226
» » naisten työlaitoksen rakentamisesta valmisteleva	226
» » rahatoimilaitoksen toimintaa vuosina 1877—1927 valaisevan selonteon julkaisemisesta valmisteleva	226
» » sillan rakentamisesta Sörnäsän satamaradan yli käsittelevä ..	223
» » sopivan lentosataman aikaansaamisesta pohtiva	227
» » talon rakentamisesta eri ammattiopetuslaitoksille valmisteleva	227
» » voimassaolevan palkkausjärjestelmän jatkamisesta tai muutta- misesta käsittelevä	225
» » yhteistyöstä rakennuskonttorin katu- ja lokaviemäriosaston ja puhtaanapitolaitoksen välillä käsittelevä	144*
» » öljysataman perustamisesta Hietaniemelle valmisteleva	227
» selvittämään kysymystä ulosottotoimin perittyjen varain säilyttämi- sestä	126, 226
» tarkastamaan kunnan virkain luokittelua	225
» vapautus sen jäsenyydestä	125, 225
Komiteain jäsenten palkkiot	194, 195
Komiteamenot, määräraha niitä varten	69
Komiteat, jäsenten vaali niihin	125, 225
» ks. myös Toimikunta ja Valiokunta.	
Kommonen, F., johtaja, hänen omistamansa Sonabyn tilaan kuuluvan alueen hyväk- sytty kauppasopimus	131
Kongressien avustaminen	69
Kongressit, kaupungin edustus niissä	129
Konserttien radioiminen	112*
Konserttitalon rakentaminen	26, 112*
Konttoritarvikkeiden osto kaupungin virastoille ja laitoksille	209, 210
Korjaaminen, katujen	166
Korjaukset kaupungin rakennusten	29, 83, 172
» Korkeasaarella	168
» Mustasaarella	29
Korkeajännityskaapelin johtaminen vesijohtolaitoksen konehuoneeseen, määräraha sitä varten	170
Korkeasaaren eläintarha	128*
» liikenne	209, 127*
» määrärahain ylittäminen	59
Korkeasaari, eläintenhoitajanviran perustaminen sen eläintarhaan	220
» lämpökattilan osto sinne	209
» petroolin osto sinne	209
» sen ravintolan tarjoiluhinnasto	218
» vesijohtojen korjaaminen siellä	168
Korkeusmääräykset, tontinrajain	91
Korkolippujen lunastaminen	174
Korkovarojen, lahjoitusrahastojen, käyttö	73
Korot, vuoden 1927 tulosääntöön otetut	88
Korttelin n:o 178 raidelaitteiden kuntoonpanettaminen	29
» » » rakennuksen ja varastopaikkain vuokraaminen	139, 157
Korttelin n:o 553 tasoittaminen	167

Korokkeiden rakentaminen	148,	165
Korvaaminen, varastetun päällystakin		214
Korvaus, autolle aiheutuneen vahingon		178
» kansakouluoppilaan koulunkäynnistä vieraassa kunnassa		47
Koskelan työväenasuntojen hoito		194
Koteja kodittomille lapsille yhdistyksen avustaminen		65
Kotieläinnäyttelyn toimeenpaneminen Helsingissä		16
Kotipaikkaoikeus, sen merkitys työn saantiin kaupungin yleisissä töissä		196
Koulukeittion sisustaminen Tehtaankadun kansakouluun		28
Koulukodit, lastensuojelulautakunnan antama vuosikertomus niistä.....	45*,	59*
» ks. myös Kasvatuslaitokset.		
Koulukotien kaluston myynti		213
» opettajain palkkaaminen		184
» vahvistetut huoneistovuokrat		159
» valtionapu		180
» viranpitäjain viransijaisuuspalkkiot.....		192
Koulumatkailutoimistolle myönnetty määräraha		203
Krematorioyhdistys, kaupungin siltä olevan saamisen vakuudeksi otetun kiinnityksen myöhemmäksi siirtäminen		45
Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors yhdistyksen avustaminen	65,	203
Kullatorpan lastenkodin toiminta	53*,	63*
» » virkain luokitus		186
Kumtähden sairaalaan hankittava palokalusto		209
» siirtolapuutarhaan perustettu puutarhurin toimi		118
» siirtolapuutarhaehdotus		164
» omakotialueen hyväksytyt rakennuspiirustukset		156
» » tonttien vahvistetut vuokramaksut		144
Kuninkaan, Ruotsin, vierailun aiheuttamat toimenpiteet		69
Kunnallinen ammatinneuvonta, sen aikaansaaminen		86*
» ammattientarkastus, sitä koskevan asetuksen muuttaminen		107
» asuntotuotanto		20
Kunnalliselle ammattientarkastajalle myönnetty ero		118
Kunnallisen ammattientarkastajan vaali		119
» ammattienylitarkastajan vaali		119
» hammaspoliklinikan viranpitäjain viransijaisuuspalkkiot		191
Kunnalliset kuulutukset ja ilmoitukset, niiden julkaiseminen		216
» työväenasunnot		86*
» viranpitäjät, ks. Viranpitäjät.		
Kunnallishallinto, sitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat.....		77
Kunnallishallintoa koskevan asetuksen muuttaminen		97
Kunnalliskodin hoitomaksut		20*
» maanviljelyksen kannattavuus		19*
» ohjesääntö		226
» sairaanhoito		29*
» toiminta		26*
Kunnalliskoti, sitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat		79
Kunnallista vaalia koskeva valitus		124
Kunnallisten pesutupain perustaminen		85*
» työväenasuntojen hallintojaosto	82*,	86*
» » korotetut palovakuutusmaksut		59
Kunnallisvaalit, äänestysalueiden määrääminen niissä		123

Kunnallisverojen kannanta-ajat	47,	177
Kunnallisverotuksen uudistamista koskeva kysymys		226
Kunnallisverotus	47, 177,	106*
» pelastusarmeijan upseerien		47
Kuoletuksel, kaupungin obligatiolainain, lisätyt		44
Kuolinpesän oikeus palkan nostamiseen		202
Kuopion kaupunkipäivät, kaupungin edustus niillä		225
Kuulutukset, kunnalliset, niiden julkaiseminen		215
Kuvapatsaiden hankkiminen, evätty tarjous		61
Käpylä, ehdotus paloaseman rakentamisesta sinne		28
» raitiotiemaksut sinne		54
» sinne järjestettävä urheilu- ja leikkikenttä	17,	119*
» ulkoilmasoitannon järjestäminen sinne		82
Käpylän kaupunginkirjaston haaraosastoa varten vuokrattu huoneisto		163
» omakotialueen tonttien rakennusraajat		7
» suomenkielistä kansakoulua varten vuokrattuja huoneistoja		162
» Taivaskallion huvila-alueen tonttien vahvistetut vuokramaksut		144
Käsityökoulu, Helsingin, huoneisto		227
Käyttöoikeus, myönnetty vapaampi		145
Köyhäinhoidon avustuksensaajat,		24*
» » ruokavarain jakaminen heille		21*
» » jakamat suoranaiset avustukset		31*
» kassa- ja tilivirasto, ohjeita laskujen maksamiseksi sieltä		20*
» kassasta anastettu rahamäärä	182,	20*
» korvausvaalimusten poistaminen		21*
» kustannusten vähentäminen	227,	20*
» lastenhoito		23*
» lisämääräraha		57
» ohjesääntö, ehdotus uudeksi	194,	226
» päiväkodit		31*
» rekisteritoimisto		23*
» tarkastuspiirit		18*
» toimesta elätteelle annetut henkilöt		30*
» tulot ja menot		36*
» työmenetelmän tutkiminen		217
» virkailijat		21*
» ylitetyt määrarahat		57
Köyhäinhoidosta kertyvät tulot vuoden 1927 tulosäännön mukaan		89
Köyhäinhoitoa varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrarahat		79
Köyhäinhuoltolautakunnan jäsenen ja puheenjohtajan vaalia koskeva valitus		124
» kaluston osto		212
» kanslia, Siltasaaren, sitä varten vuokrattu huoneisto		162
» kansliain työ	22*, 38*,	39*
» kanslian, Erottajankadun, muutto, määräraha sitä varten		208
» kansliat, asiapoikain palkkaaminen niihin		116
» l. kokoonpano		18*
» kokoukset y.m.		19*
» laatima kertomus		18*
» puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali		127
» viranpitäjäin viransijaisuuspalkkiot		191
» ylimääräiset apulaiset		221

Laboratoorin, terveydellisten tutkimusten, uudestaanjärjestäminen	194
Lahjoitettujen varojen koroilla avustetut	35*
Lahjoitusrahastoista myönnettyjen lainain korkomäärä	204
» myönnettyt lainat	175
Lahjoitusrahastojen korkovarain käyttö	73, 205
» korkovarot, ks. myös Rahastot.	
» pääomavarain sijoittaminen	205
Lahjoitusrahastot lastensuojelutarkoituksiin	48*
Laidunoikeus, myönnetty	153
Laina-asiakirjain, kaupungin, tarkastaminen	194
Laina, Helsingin makasiinosaakeyhtiölle myönnetty, sen ehtojen muuttaminen	175
» rahatoimikamarin irtisanoma	176
Lainain myöntäminen	45, 175
» ottaminen	44, 173
Lainarahasto, yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämis-	83*, 88*
» yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämis-, sen lisämääräraha	69
» yleishyödyllisen raekennustoiminnan edistämis-, sen sääntöjen muuttaminen	45
Lainat, vuoden 1927 tulosääntöön otetut	88
Laitoksissa, kunnalliskodin ja työlaitoksen ulkopuolella olevissa, hoidetut henkilöt ..	34*
Laitosten ja yritysten, yleishyödyllisten, avustaminen	64—67
Laiturivalaistusta varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	86
Lallukan, Juho ja M., taiteilijakodille anottu tonttipaikka	13
Lammassaaren vuokraus	140
Lannan myynti puhtaanapitolaitokselta, järjestelmä sitä varten	178
Lapinniemen erään osan asemakaava	3
» työt	166
» varastopaikkain kuntoonpaneminen	15
Lapset, turvattomat, lastensuojelulautakunnan osasto heitä varten	49*
» varattomat, kesäkodin hankkiminen heille	56*
» » rautatielippujen hankkiminen heille	55*
Lasten, köyhäinhuoltoavustukseen oikeutettujen, hoito	52*
» työkotiyhdistyksen avustaminen	65
Lastenhoito, köyhäinhoidon	23*
Lastenhoito-opiston, Grankullan, avustaminen	65
Lastenhoitoyhdistyksen, Suomen, avustaminen	65
Lastenkodit, lastensuojelulautakunnan alaiset, niiden toiminnan selostus	52*
» » » » viranpitäjän viransijaisuus-	
» » » » palkkiot	192
» » » » virkain luokitus	103, 185
» » » » ratiinin panettaminen niihin	212
» » » » terveydenhoito niissä	64*
» » » » ylimääräisen henkilökunnan ottaminen niihin	221
Lastenkoti, Hyvösen, ks. Hyvösen lastenkoti.	
Lastenkotien voimassapittoa varten myönnetty avustus	66, 67
Lastensuojelulautakunnan alaisten kiinteistöjen ja irtaimiston palovakuutus	215
» » laitosten terveydenhoito	59*—64*
» ammattihoito	41*
» antama kertomus	40*
» clätteleantotoiminta	54*

Lastensuojelulautakunnan eräiden virkain uudestaanjärjestely	116
» jäsenten vaali	127
» kaluston ostlo	212
» kokoonpano	40*
» kokoukset y.m.	41*
» lahjoitusrahastot	48*
» laitosten toiminnan selostus	45*, 53*
» lastenkotien terveydenhoito	59*—64*
» menot ja tulot	57*
» nuorisonhuolto-osasto	55*
» ohjesääntö, vahvistettu	102
» toimihenkilöt	40*
» toiminta kansakoulujohtokuntana	40*
» turvattomain lasten osasto	49*
» paikallisasiamiehet	54*
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	192
» » tekemistä virkamatkoista suoritettava kor- vaus	183
Lastensuojelulautakuntaan perustettava taloudenhoitajan toimi	40, 102
Lastensuojelutoimikunnan avustaminen	65
Lastensuojelutoiminnasta kertyvät tulot vuoden 1927 tulosäännön mukaan	89
Lastensuojelutoiminta, määrärahat sitä varten	57
» sitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat..	80
Lastentarhain kesäsiirtolayhdistyksen avustaminen	66
Lastentarhan perustaminen henkisesti vajakykyisille lapsille	108
Latvian presidentin vierailun aiheuttamat toimenpiteet	60
Lausunnot eräistä lakiehdotuksista	122
» satamahallituksen antamat	7*
Lautakunnat, ks. Vaali.	
Lautauksen, puutavaran, valvonta kaupungin satamissa	194
Leikin ja urheilun edistämismäärärahojen jako	203
» järjestäminen lapsille	57*
Leikki- ja urheilukentän järjestäminen Käpylään	17, 119*
Leikkikenttän, lasten, osoittaminen	15, 151
Leimavero, osakkeiden, määräraha sen suorittamiseksi	178
Lentoliikenne, toimenpiteet sen lisääntymisen johdosta	69
Lentosataman perustaminen	227
Leontjeff, V., aluelääkäri, hänelle myönnetty oikeus pysyä virassaan	119
Lepokodin avustaminen	203
Lihantarkastamo varten vuokrattu huoneisto	161
Lihantarkastamon määräraha koneiden ostoa varten	56
» tarkastuseläinlääkärin palkkaaminen	184
» virkain täyttäminen	115
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	191
Liikenne kaupungin satamissa	4*, 7*
» Korkeasaarelle	209
Liikennejärjestely	18, 20, 165
Liikenneloistojen asettaminen kaduille	165
Liikenneloiston lunastaminen	210
Liikennemaksujen kannanta Länsisatamassa	46
» maksuunpano	9*

Liikennemaksujen suorittaminen, vapautus siitä	46
Liikenneväylä Salmisaareen	166
» Länsisatamaan	35
Liitto raittiin elämän edistämiseksi Helsingin taloissa	115*
Linja-auto liikenne, ks. Autobussiliikenne.	
Liputus, määräraha sitä varten	210
Lisämäärärahan anomuksen muoto	42
Lisävero Ranskassa liikkeellä olevista obligatiolainoista	174
Lomakekirjapainon, kunnallisen, perustaminen	109
Lomakkeet, määräraha niiden painattamista varten	206
Lomasiirtolain, kansakoulujen, valtionapu	181
Luistinatorojen avustaminen	204, 120*
» järjestäminen	151
Lunastaminen, erään Vallilan vuokratontin	130
» obligatioiden ja korkolippujen	174
» tehdaskorttelin n:o 296	224
Luokitus, virkain	48, 105, 225
Luonnonpuistot, ks. Kansanpuistot.	
Luontoisetujen korvaukseksi vahvistettu vähennys	188
Luotto, kaupungille myönnetty tilapäinen	173
Luovutus, tonttien	132, 133
Lupa, ks. Oikeus.	
Lämminvestilaitte, määräraha sen hankkimiseksi	208
Lämpökattilan osto Korkeasaareen	209
Lämpökeskus, tuberkuloosisairaalan, sitä koskeva päätös	22, 23
Lämpötekniikan antama vuosikertomus	138*
» työjärjestys	41
Länsisataman liikenneväylä	35
» satamakannanta	46, 180
» korjaustöitä varten myönnetty määräraha	31, 166
Lääkärihoito, maksuton, kaupungin teknillisten laitosten työntekijöille, eväty anomus	64
Lääkäri virka, kansakoulujen	105
Lyypekin juhlallisuudet, kaupungin edustus niissä	129
Lönnfors, A., diplomi-insinööri, valittu kunnalliseksi ammattienylitarkastajaksi	119
Maa-alueiden, kaupungin, hallinto	121*
» vuokraaminen perunanviljelystä varten	140
Maatalouskonttorin antama kertomus	120*
Maatalouslautakunnan antama kertomus	121*
» jäsenten vaali	128, 223
Maatilain, kaupungin, määrärahan ylittäminen	60
» » vuokraaminen	134
Maatilat, ks. myös Tilukset.	
Mainoskilpiä, oikeus asettaa	147
Maistraatin huoneiston laajentaminen	161
» lisämäärärahat	55
» viran luokitus	186
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	188, 189
» viranpitäjät	219
» virkain uudelleenjärjestely	112
Maistraatti, sitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	73
» uusien virkain perustaminen sinne	112

Maitolaboratooriota varten vuokrattu huoneisto	162
Maitopisara-yhdistyksen avustaminen	66
Majoitus, sitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	78
Majoituslautakunnan antama kertomus	76*
» virkailijain palkkiot	54
Makeisautomaatit, oikeus asettaa niitä	147
Makkarakauppa kaupungin kaduilla	146
Makkien puhtaanapito	147*
Maksujen, kadun aitaamisesta suoritettavien, taksa	180
» kaupungille tulevain, kanto Länsisatamassa	180
» palauttaminen	180
» puhtaanapito-, kanto	178
» rakennusyrityksistä suoritettavien, taksain korottaminen	54
Malmin asemarakennuksen uudestaanrakentaminen	121
» kaatopaikan rautatieraitteen korjaus	30
Mankalan koskien osakeyhtiö, sen metsän myynti	183, 213
» » » sille myönnetty määräraha	60
Marian sairaala, kiertävän sairaanhoitajattaren asettaminen sinne	116
» » läkkeiden osto sinne	56
» sairaalan erään sairaanhoitajattarentoimen uudestaanjärjestäminen	115
» » korjaukset	29
» » määrärahan siirto	60
» » silmäpoliklinikalle myönnetty määräraha kojeiden y.m. ostoon ..	56
Martha-yhdistyksen avustaminen	66
Matka-apurahat, myönnetyt	205
Matkakertomuksen painattaminen	120
Matkakertomukset, rahatoimikamariin jätetyt	218
Medica osakeyhtiön tonttien rakennusrajain uudestaanjärjestely	7
Menosääntö, vuoden 1927	73
Merenkulku, Helsingin	7*
Merimiesten työväilytys	112, 93*
Merkinantotaulut liikennettä varten, niiden asettaminen	165
Metsän, kaupungin, arviointi	210, 121*
» » hoito	142*
Metsän myynti, Mankalan koskien osakeyhtiölle kuuluvan	183
Metsästystä, oikeus kaupungin alueella harjoittaa	153
Mielisairaala, Nikkilän, ks. Nikkilän sairaala.	
Mielisairaiden henkilöiden hoito, sen valtionapu	180
» » perhehoidon johtosääntö	107
Mielisairaita henkilöitä varten perustettava huoltola ja poliklinikka	108
Minimipalkkain, kaupungin kansakouluopettajain, vahvistaminen	47
Miramar huvila-alueelle vievän tien kunnossapito	139
Molander, E., insinööri, valittu kaupungininsinööriksi	119
Muistolahjoja, määräraha niiden ostamista varten	214
Muistomitalin vastaanottaminen	91
Muistopatsaan, Aleksis Kiven, paikka	18
» pystyttäminen kuvanveistäjä W. Runebergin haudalle, määräraha sitä varten	61
Munkkiniemen raitiotien päätekohta	18
Munkkisaarensalmen luona olevain alueiden vuokraaminen	139
Muotokuvan, lääkintöneuvos A. Tolletin, maalauttaminen	60

Muotokuvan, palopäällikkö G. Waseniuksen, maalauttaminen	215
Museo, ks. Kaupunginmuseo.	
Musiikkilautakunnan jäsenten vaali	128
» kaluston muutto, määräraha sitä varten	208
» kertomus	110*
Musiikkilautakuntaa varten vuokrattu huoneisto	163
Mustasaaren hoitokustannukset	178
» kaluston lunastaminen	212
» korjaustyöt	29, 172
» käyttö	16, 150
» liikenne	127*
» osto	11
Mustikkamaan liikenne	127*
Muuntaja-aseman rakentaminen Nikkilän sairaalalle	28
Muutto, määräraha sitä varten	208
Myrskyvaroitusaseman, ehdotetun, sijoittaminen	6*, 7*
Myynti, Mankalan koskien osakeyhtiölle kuuluvan metsän	183
Myyntitarjousten, kiinteistöjen, epäminen	131
Myytyjä tontteja	131
Myöhemmäksi siirtäminen, kiinnitysten	45, 176
Märäholma, ks. Salmisaari.	
Naisten työlaitoksen rakentaminen	226
» työtupain johtokunnan antama kertomus	100*
» » » kokoonpano	222
» » määrärahaain ylittäminen	60
» » palkkausolot	198, 100*
» » tulojen käyttö	177
» » uudelleenjärjestäminen	104*
» työtupia varten vuokrattu huoneisto	163
» työtuvat, siellä valmistetut työt.....	101*
» » urakkajärjestelmä siellä	62
Neuvosmiehenvirka, määräraha sen ylläpitämiseksi	185
Nikkilän sairaalaa koskevat rakennuskysymykset	221
» » varten hankittava sähkövoima	28
» sairaalan henkilökunnan lisääminen	108, 116
» » määrärahaain siirto	60
» » septiktankkilaitoksen tutkiminen	224
» » vedenottoaikka	168
Nimikilvet, määräraha niiden muuttamiseksi	207
Norrlin, A., neiti, hänelle myönnetty lupa asuinrakennuksen teettämiseen vuokra- tontille	145
Nuohousjärjestelmän, kaupungissa sovelletun, selvittäminen	122
Nuorisohuolto, lastensuojelulautakunnan osasto sitä varten	55*
Nuorten miesten kristillinen yhdistys, tontin vuokraaminen sille	16
» » kristillisen yhdistyksen avustaminen	65
» » kristillisten yhdistysten maailmankongressi Helsingissä, sen avusta- minen	69
Obligatioiden, arvonta	174
» arvottujen, luetteloiden julkaiseminen.....	216

Obligatioiden ja korkolippujen lunastaminen	174
Obligatiolainain, kaupungin, lisätyt kuoletukset	44
Obligatiolainan ottaminen, hyvitys Suomen kaupunkiliitolle avustuksesta siinä	44
Odotuspaviljonki Suomenlinnaan matkustaville henkilöille	20, 161
Ohjesääntö, kansakoulujen terveydenhoidon	104
» » vahvistettu	105
» kaupungin sairaalain, vahvistettu	101
» kunnalliskodin, ehdotus uudeksi	226
» köyhäinhoidon, ehdotus uudeksi	194, 226
» lastensuojelulautakunnan, vahvistettu	102
» rahatoimikamarin, sen muuttaminen	98
» satamajäänsärkijän, sen laatiminen	6*
» työlaitosten, ehdotus uudeksi	226
» työnvälitystoimiston, sen muuttaminen	93*
» valmistavan tyttöjen ammattikoulun, sen muuttaminen	105
Oikeus asettaa katuloistoja	147
» » mainoskilpiä y.m.	147
» » makeisautomaatteja	147
» » puhelimia autoasemille	148
» bensiniinjakeluaseman sijoittamiseen	154
» harjoittaa linja-autoliikettä	152
» jään ottamiseen	152
» käyttää kaupungin puistoja y. m.	150
» » rakennuksia määrättyihin tarkoituksiin	154
» metsästys-	153
» pitää hekilövaakoja	148
» » paikallaan rakennuksia	154
» puiden kaatamisen y.m.	153
» rakentaa johtoja ja raiteita y.m.	148
» » koroke	148
» teettää rakennuksia	154
Oikeusaputoimiston johtokunnan jäsenten vaali	127
» toiminta	79*
Oikeusneuvosmieheviran, kahden vanhemman, hoidattaminen	50
Ojan, Oulunkylässä olevan, puhdistaminen, määräraha sitä varten	169
Omaisuus, ks. Kiinteä omaisuus.	
Omakotialueen, Kumtähden, hyväksytyt rakennuspiirustukset	156
» » tonttien vahvistetut vuokramaksut	144
» Käpylän, tonttien rakennusrajat	7
Opetuksen harjoittelu kansakouluissa	106
Opetus- ja sivistyslaitokset, niitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	80
» » » tulot niistä vuoden 1927 tulosäännön mukaan	89
Oppisopimukset, ammattioppilaslautakunnan luetteloimat	92*
Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnot, sen huoneistojen vuokrien korottaminen	181
» » » sille myönnetty luotto	175
Osakkeiden leimaveron suorittaminen	178
» lunastaminen, Botby gods aktiebolag yhtiön	183
» myynti	175
Osoitenumeroiden, eräiden tonttien, muuttaminen	165
» itseloistavien, hankkiminen kansakouluille	209

Osoitetoimiston, poliisilaitoksen, henkikirjoittajan ja kaupunginvoudinkonttorin välinen yhteistyö.....	96
Osoitteenmuutoksia varten tarvittavien lomakkeiden painatus	55
Osto, hevosten, poliisilaitokselle, määräraha sitä varten	56
» huoneiston, Hermannin haarakirjastoa varten	19
» kojeiden lihantarkastusasemalle	56
» » y.m. Marian sairaalan silmäpoliklinikalle	56
» koneiden, valmistavalle poikain ammattikoululle	209
» lehtipuutaimien	209
» liikenneloiston	210
» lämpökattilan, Korkeasaaren	209
» Mustasaaren	11
» palokaluston	209, 210
» tarvikkeiden, kaupungin virastoille ja laitoksille	210
» teknillisen kirjällisuuden, rakennustarkastuskonttoriin	207
» työkoneiden, rakennuskonttoriin	209
» varastosuojan, Ruoholahdessa olevan	28, 130
» veistoksien, evätty tarjous	61
» vesikioskien	131
Oulunkylän erään huvilan myyntitarjouksen epääminen	131
» lastenkodin toiminta	52*, 63*
Paikallisasiamiehet, lastensuojelulautakunnan	54*
Painatustöiden, kaupungin, valvonta	109
Pakkolunastus, eräiden alueiden, Imatran voimalaitoksen tarpeisiin	224
» » » valtionrautateiden tarpeisiin	224
» Ruskeasuon ja Uudenpellon	133, 195
Pakkolunastusasiassa annettu tuomio	133
Palauttaminen, tuulaakimaksujen	180
Palkankorotusanomukset, kunnan viranpitäjän, evätyt	48
Palkanlisäys, evätty henkilökohtainen	48
» myönnetty henkilökohtainen	187
Palkat, kunnan työntekijän	196, 197, 129*, 144*, 150*
» vahvistetut	48, 186
Palkka-asteikkojen soveltaminen	47
Palkkain maksaminen kunnan viranpitäjille	183
» naisten työtupain, vahvistaminen	198
Palkkajärjestely, kaupungin viranpitäjän	225, 85*
Palkkakysymyksiä	183, 184, 196, 197
Palkkamäärän, liikaa maksetun, palauttamisesta myönnetty vapautus.....	48
Palkkausjärjestelmä, voimassa oleva, kysymys sen jatkamisesta tai muuttamisesta ..	225
Palkkausjärjestelmän soveltamista koskeva päätös	47
Palkkauskäytännön ylittäminen	60
Palkkiot jäsenyydestä lautakunnissa, niiden myöntäminen	183
» korotetut	47, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 86
» myönnetty	53, 54, 193
Paloasema Käpylään, ehdotus sen rakentamiseksi	28
Palohälytyskilpiä varten myönnetty määräraha	207
Palojärjestys, anomus eräiden pykälän muuttamisesta siinä	122
Palokaluston osto	209
» vanhemman, myynti	213

Palokunnan avustusrahasol	16*
» irtaimisto ja kalusto	17*
Palolaitoksen laajentaminen	28, 17*
» lisämäärärahat	207
» sairaankuljetusvaunujen käyttö	16*
Palolaitosta varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	77
Palolennätin, uusi, sen määrärahan siirto	55
Palomiestien terveydentila	16*
Palotoimikunnan antama kertomus	14*
» jäsenten vaali	127
Palovahingot	16*
Palovakuutus, lastensuojelulautakunnan alaisten kiinteistöjen ja irtaimiston	215
Palovakuutusten, työväenasuntojen, määrärahan ylittäminen	59
Palvelusehtosäännön, kaupungin viranpitäjään, muuttaminen	92, 183
Palvelusvuosien laskeminen, kunnan työntekijään	197
Pelastusarmeijan avustaminen	66
» upseerien kunnallisverotus	47
Perhehoidon johtosääntö, mielisairaiden henkilöiden	107
Perunanviljelystä varten vuokratut maa-alueet	140
Pesutupain, kunnallisten, perustaminen	85*
Pidennys, vuokraoikeuden	16, 141
Pientenlastenkodin rakentaminen	225
Pientenlastenkoulun tonttipaikka	11
Piirustukset, kaupunginvaltuuston hyväksymät	20—23 26
» keskussairaalan, määräraha niiden laatimista varten	195
» rahatoimikamarin hyväksymät	155, 156
Pikku Pässin kaupunginasemakaava	3
Pitkäsilta, veistosteosten hankkiminen sinne	61
Pohjoismainen kemistikokous Helsingissä, sen avustaminen	69
Poliisilaitoksen huoneistot	162
» lisämääräraha	55, 56
» osoitetoimiston määräraha	96
Poliisilaitosta, varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	78
Poliisitalon rakentaminen	21
Poliisivartiokonttorin, Hermannin, vuokra	207
» Ruskeasuon, huoneisto	161
» » ylläpitämiseksi myönnetty lisämääräraha	55
Poliklinikan, lasten, avustaminen	203
» ortopedisen, avustaminen	67
Proomujen poistaminen satama-alueelta	171
Puhelimet, niiden asettaminen autoasemille	148
» hankkiminen	213
» poliisilaitoksen, määräraha niiden kunnossapitoa varten	56
Puhtaanapito, sen lisä- sekä ylitetyt määrärahat	59
» sitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	86
Puhtaanapitohallituksen jäsenten vaali	128
Puhtaanapitolaitokselle perustettava tililaitos	41, 42
Puhtaanapitolaitoksen ajomiesten palkat	64
» antama kertomus	143*
» johtajan virkaero	119
» laskukoneen ostot	212

Puhtaanapitolaitoksen menot ja tulot	150*
» oikeus kantaa käteismaksuja	178
» tulot vuoden 1927 tulosäännön mukaan	90
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	193
Puhtaanapitomaksujen suorittaminen yksityispankkeihin	180
Puiden istuttaminen	167
» kaatamiseen ja istuttamiseen myönnetty lupa	153
» Länt. Viertotiellä kasvavien, jättäminen paikoilleen	167
Puistoja y. m., oikeus käyttää	150
Purkauskentän, Vallilan rautatievaihteen viereisen, kuntoonpanettaminen	30
Puutaimisto, lehtipuutaimien osto sinne	209
Puutavaran lauttauksen valvonta kaupungin satamissa	194
Päiväkodit, köyhäinhoidon	31*
Raastuvanoikeuden huoneistojen laajentaminen	161
» lisämääräraha	55
» osastojen puheenjohtajain palkkiot	53
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	188, 189
Raastuvanoikeus, sitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	76
Raatihuoneen kaluston täydentäminen	211
Radioantennit, oikeus vetää katujen yli	170
Radioiminen, kaupunginorkesterin konserttien	112*
Radiosähkösanomain toimittaminen	121
Rahaston, Alma Uhlénin avustus-, korkovarojen käyttö	205
» C. F. Ekholmin stipendi-, korkovarojen käyttö	73, 205
» F. J. von Beckerin, korkovarojen käyttö	73
» K. H. Renlundin stipendi-, korkovarojen jako	205
» kunnollisen palvelusväen palkitsemis-, korkovaroista jaetut avustukset ..	205
» R. Heimbergerin stipendi-, korkovarojen jako	205
Rahastot, palokunnan avustamis-, niiden hallinto	16*
» R. Ahlströmin, korkovarojen jako	205, 225
Rahatoimikamari, auton ostaminen sille	87
Rahatoimikamariin perustettava vero-osasto	193
Rahatoimikamarin edustajain vaali hallitukseen, lautakuntiin, y.m.	223
» jäsenten vaali	126
» kanslia, avustavan notaarinviran perustaminen sinne	114
» kanslian kaluston osto	211
» kokoonpano y.m.	130
» kokoukset y.m.	216
» määrärahan ylittäminen	207
» ohje- ja johtosäännön muuttaminen	98, 100
» oikeus perustaa uusia virkoja	114
» viranpitäjän kesälomain järjestäminen	223
» » palkkain vahvistaminen	186
» » viransijaisuuspalkkiot	190
» viranpitäjät	219
Rahatoimikonttorin aukioloaika	217
» kaluston osto	211
» konttorikirjurintoimen täyttäminen	118
» määrärahan ylittäminen	207
» työjärjestyksen muuttaminen	217

Rahatoimikonttorin uudestaanjärjestely	98—101, 192,	217
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot		190
» viranpitäjät		220
Rahatoimilaitoksen toimintaa valaiseva historiikki	194, 214,	226
Rahatoimilaitosta varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat		77
Raidejärjestely Erottajan torilla	18,	170
» Senaatintorilla		17
Raidelaitteiden kuntoonpaneminen korttelissa n:o 178		29
Raiteita ja johtoja, oikeus vetää		148
Raitioteiden, Munkkiniemen ja Haagan, kaupungissa oleva päätekohta		18
Raitiotielinja Arabiaan	170,	224
» Vanhaankaupunkiin		17
Raitiotielippuja, määräraha niiden ostamista varten ulosottoapulaisille		187
Raitiotiemaksujen korottaminen		54
Raitiotieraitteiden siirtäminen		171
Raitiotievuosikortti, oikeus lunastaa		188
Raittiuslautakunnan antama kertomus		111*
» jäsenten ja varajäsenten vaali		127
Raittiusolot kaupungissa, niiden parantamista tarkoittavat toimenpiteet	125,	114*
Raittiusyhdistysten avustaminen, evättyjä anomuksia		68
Rajankäynti, toimitettu	134,	224
Rakennuksen teettäminen eräitä ammattiopetuslaitoksia varten		227
Rakennukset, rahatoimikamarin myymät		172
Rakennuksia, oikeus pitää paikallaan		154
» » teettää		154
Rakennusajan pidentäminen	92,	156
Rakennushallituksen, tuberkuloosisairaalan, jäsenen vaali		225
Rakennusjärjestyksen tarkastaminen		73*
Rakennuskonttori, työkoneiden ja -tarvikkeiden osto sinne	209,	212
Rakennuskonttoriin perustettavat uudet virat	117,	221
Rakennuskonttorin geodeettisen osaston toiminta		136*
» huonerakennusosaston toiminta		137*
» katu- ja lokaviemäriosaston toiminta		134*
» » » ja puhtaanapitolaitoksen välinen yhteistyö		144*
» kaupunginasemakaavaosaston toiminta		139*
» puisto-osaston toiminta		140*
» satama- ja rautatieosaston toiminta		131*
» tiliviraston toiminta		142*
» työpajat		141*
» uudestaanjärjestely		106
» varasto-osaston toiminta		141*
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot		191
» vuosikertomus		129*
Rakennusoikeus, lisätty		156
Rakennuspiirustukset ks. Piirustukset.		
Rakennusrajan muuttaminen	8,	164
Rakennusrajat, vahvistetut, rahatoimikamarin oikeus myöntää poikkeuksia niistä		8
Rakennussääntö, yleinen, lausunto sitä koskevasta ehdotuksesta		122
Rakennustarkastajan, apulais-, vaali		119
Rakennustarkastajanviran täyttäminen		118

Rakennustarkastukselle kuuluvain toimitusten maksut	54
Rakennustarkastuskonttori, sinne ostettava teknillinen kirjallisuus	207
Rakennustarkastuskonttorin antama kertomus	73*
» henkilökunnan lisääminen	114, 185
» kaluston osto	212
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	188, 191
» viranpitäjät	221
Rakennusten, kaupungin, korjaukset	172
» » käyttäminen	157
» käyttäminen määrättyihin tarkoituksiin, lupa siihen	154
» poistaminen	154
Rakennustoiminnan, yleishyödyllisen, avustaminen	45, 70, 181, 83*
» » edistämislainarahasto	69, 83*, 88*
Rakennustoiminta Helsingissä	73*, 82*
» » tilaston laatiminen siitä	4*
Rakennusvelvollisuuden laiminlyöminen, sakko siitä	156
Rakennusyrityksistä suoritettavien maksujen taksain korottaminen	54
Ratiini, määräraha sen panettamiseksi	212
Ratkaisemattomat asiat, kaupunginvaltuuston diariin merkityt	91
Rautakiskojen y. m. myynti	213
Rautatiekomitean avustaminen	69
Rautatieraitteen korjaus	30
» puhtaanapitoa koskeva neuvottelu	218
Rautatiesuunnitelma, Helsinki—Satakunta	124
Rautatievaihteen, Vallilan, viereisen purkaukentän kuntoonpanettaminen	30
Ravintolain vuokraaminen	160
Ravintolat kaupungin kansanpuistoissa, niiden vahvistetut vuokraehdot	159
Reimarsin asuntopalstain muutettu vuokrasopimus	87*
» verotilan vuokramaksun lykkääminen	144
Rekisteritoimisto, köyhäinhoidon	23*
Retkellijät, määräraha heidän vastaanottamistaan varten	203
Revisionikonttorin tekemät muistutukset	216
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkio	191
Riihimäki—Jyväskylä—Haapajärven rautatiekomitean avustaminen	69
Riita, kaupungin ja rouva H. Alanderin välinen	183
» koskeva O. V. Nummelinin jälkisäädöstä	205
Rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin henkilökunnan lisääminen	113
» » » huoneiston laajentaminen	161
» » » kaluston osto	211
Romun myynti	213
Rukoushuoneelle tonttipaikka, evätty anomus saada	14
Runeberg, W., kuvanveistäjä, muistopatsaan pystyttäminen hänen haudalleen ..	61
Ruoholahdessa sijaitsevan varastosuojan osto	28, 130
Ruokailu- ja odotushuoneen sisustaminen Sörnäsän satamaan	212
Ruokinta, kansakoululasten, siitä tehty ehdotus	68
Ruotsalaisen teatterin avustaminen	69
Ruotsin kuninkaan vierailun aiheuttamat toimenpiteet	69
Ruskeasuon, lisämääräraha poliisiaseman ylläpitämiseksi siellä	56
Ruskeasuon pakkolunastus	133, 195
» poliisivartiokonttoria varten vuokrattu huoneisto	161
» viljelyspalstain vuokraaminen	134

Ruskeasuon yhdistäminen kaupunkiin	10,	217
» » » käytännölliset toimenpiteet sen johdosta ..		169
Ryttylän koulukodin keittiörakennuksen teettäminen		25
» » uudisrakennukset		49*
» tilan verot		178
Råbacka nimisen torpan erottaminen		133
Sairaalaa varten anottu tonttipaikka		13
Sairaalan, kaupungin, jäsenten, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali sen hallitukseen	124,	127
» » korjaukset		29
» » työaika		101
» » uusien sääntöjen soveltaminen		101
» » vahvistettu ohjesääntö.....		101
» » ylitetyt määrärahat		208
Sairaalat, kaupungin, ks. myös Humaliston sairaala, Kivelän sairaala, Marian sairaala, Nikkilän sairaala ja Tuberkuloosisairaala.		
Sairaanhoidosta kertyvät tulot vuoden 1927 tulosäännön mukaan.....		89
Sairaanhoitajatarkoulun henkilökunnan lisääminen.....		116
» laajentaminen		108
» lisämääräraha		57
Sairaanhoitoa varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat		78
Sairaankuljetusvaunujen, palolaitoksen, käyttö		16*
Sairasapu työntekijöille, sen määrärahaan ylittäminen		58
Sairausavustukset, myönnetyt		203
Saksan Helsingin lähetystön oikeus poiketa vahvistetuista rakennusrajoista		164
Salmisaaren rakennettava vesiposti		168
Salmisaaren erottaminen kantatilasta		135
» erään huvilarakennuksen myynti		173
» kaupunginasemakaava		3
» liikenneväylä	31,	166
» liikenneväylän luona olevat varastopaikat		15
» töitä varten myönnetty määräraha		166
» yhdistäminen kaupunkiin		10
Satama-alue, proomujen poistaminen sieltä		171
Satamahallintoa varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat		77
Satamahallituksen antama vuosikertomus.....		6*
» jäsenten vaali		126
» lisämääräraha.....		207
Satamain tarkastus.....		7*
Satamajärjestys, vahvistettu uusi		101
Satamajäänsärkijän ohjesäännön laatiminen		6*
Satamakamreerien kokous Turussa, kaupungin satamakamreerin osanotto siihen.....		6*
Satamakannantakonttorin antama vuosikertomus		8*
» kaluston osto	211,	212
» lisämäärärahat		55
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot		189
» viranpitäjät	220,	8*
Satamakongressi Bremenissä, satamahallituksen edustus siinä.....		6*
Satamaliikennekonttorin antama vuosikertomus		7*
» kirjakaapin osto		211

Satamaliikenteelle pannut maksut, niiden lyhentäminen ja palauttaminen	98
Satamaliiton kongressi Turussa, kaupungin edustajain valitseminen siihen	129
Satamaliitto, Suomen, kaupungin jäsenyys siinä	215
Satamamaksujen kanto Länsisatamassa	46, 180
Satamarata, Sörnäsin, sen yli rakennettava silta	223
» » viemärijohdon laskeminen sen alle	168
Satamat, liikenne niissä	4*, 7*, 8*
» puutavaran lauttauksen valvominen niissä	194
Satamatilaston laatiminen	112
Satamatyöntekijäin ruokailu- ja odotushuoneen sisustaminen	212
Satamatöitä, hätäaputöinä suoritettuja	61
Sato, sen myyminen	153
Sedmigradskyn pientenlastenkoululle, uudelle, anottu tonttipaikka	14
» pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle myönnetty vastuunvapaus	43
» pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan jäsenten vaali	128
» » » » » tilintarkastajain vaali	124
Sekalaisia menoja varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	87
» määrärahoja, myönnettyjä	214
» tuloja vuoden 1927 tulosäännön mukaan	91
Senaatintorille anottu sivuutusraiten rakentamisen epääminen	17
Senaatintorin järjestelyehdotus	37
Seppänen, V. J., lääketieteellisensiaatti, valittu tuberkuloosisairaalan ylilääkäriksi ..	119
Septiktankkilaitoksen, Eläintarhan, uudestaan rakentaminen	32
» Nikkilän sairaalan, tutkiminen	224
Seurakuntatalolle, Töölön, anottu tonttipaikka	13
Seurasaaressa liikenne	126*
» määrärahojen ylittäminen	60
» ravintolan tarjoiluhinnasto	218
Sievers, R., ruotsinkielisten kansakoulujen lääkäri, hänelle myönnetty virkaero	119
Siirto, määrärahojen	55, 60, 208, 210
» vuokraoikeuden	142
Siirtolapuutarha, Kuntähden, ehdotus siksi	164
» » sinne perustettu puutarhurin toimi	118
Siirtolapuutarhat, sosialilautakunnan jaosto niitä varten	82*, 90*
» » niitä varten asettaman jaoston johtosääntö ..	106
Siirtolapuutarhayhdistyksen, Tampereen, Tukholmaan tehtävä opintoretki	129
Sillan rakentaminen Katajanokan kanavan yli	20, 171
» » Sörnäsin satamaradan yli	36, 84, 223
Siltain korjaukset	171
Siltavuorenrannan täyttäminen	167
Sivistyslaitoksia, niitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	80
Sivuvirkoja, oikeus pitää	222
Sjöholm, J., puhtaanapitolaitoksen johtaja, hänelle myönnetty virkaero	119
Sjötorpin koulukodin kaluston myynti	213
Soittolavan siirtäminen	154
Sokeiden hyväksi tehtävää työtä varten myönnetty määräraha	66
Sokeille perustettava opetuslaitos	73, 84*
Sopimuspalkat, vahvistetut	48
Sosiaalilautakunnan antama kertomus	82*
» jäsenten vaali	126

Sosiaalilautakunnan kaluston osto.....	212
» lisämäärärahat	207
» siirtolapuutarhajaosto	82*, 90*
» siirtolapuutarhajaoston johtosääntö	106
» tontinvuokrajaosto	82*, 87*
Sotaväen majoituksesta johtuneiden menojen korvaaminen	76*
» ravinto ja rehuannokset rauhan aikana	120
Suomalainen ooppera, kaupungin saatavain periminen siltä	182
Suomen kaupunkiliitolle hyvitys avustuksesta obligatiolainan ottamisessa	44
» kaupunkiliiton kongressi Kuopiossa, kaupungin edustus siinä	129
» merimieslähetykseuran avustaminen	66
» punainen risti, tonttipaikka sen sairaalaa varten	13
» satamaliitto, kaupungin jäsenyys siinä	215
» vankeusyhdistyksen avustaminen	66
Suomenlinna, laskupaikka sitä liikennöiville laivoille	20
» sinne matkustaville henkilöille järjestettävä odotushuone ..	20, 161, 172
Suoranaiset avustukset, köyhäinhoidon jakamat	31*
» » » » niiden kustannusten vähentäminen	20*
» » lisämääräraha niitä varten	57
Sähköjohtojen asettaminen	170
» korjaukset	170
Sähkölaitoksen huoltokonttorille myönnetty etu	177
» höyryturbiinin myynti	213
» jakokaappien hankkiminen	170
» määrärahan ylittäminen	58
» tulot vuoden 1927 tulosäännön mukaan	90
» uudet virat	222
Sähkölaitosta varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat.....	83
Sähkövirran jakelu, sopimus siitä	170
Sähkövoima raitioteitä varten, korotetut hankintamaksut	54
Sähkövoiman hankkiminen Nikkilän sairaalalle	28
Säännöt, kaupungin töissä olevain työntekijäin kesäloma-.....	62, 63
Sörnäsän keskusvankilan alueen järjestely.....	9
» satama, työntekijäin ruokailu- ja odotushuoneen sisustaminen sinne ...	212
» satamaradan alainen viemärijohto	168
» sivuradan yli rakennettava silta	36, 84
Taidehallille anottu tonttipaikka	13
Taideteollisuuskeskuskoulun koululautakunnan jäsenten vaali	129
Taideteollisuusyhdistyksen vuokrasopimuksen irtisanominen	19
Taitelijakodille, J. ja M. Lallukan, anottu tonttipaikka	13
Taivaskallio Käpylässä, sen huvila-alueen rakennuttaminen.....	87*
» » » tonttien vahvistetut vuokrasopimukset	144
Taksa maan aitaamisesta rakennusyrityksiin	54, 180
» rakennustarkastukseen kuuluvista toimituksista.....	54
Takuujärjestelmä vuokramaksujen suorittamisessa	175
Talojen, kaupungin, hoito.....	220
» » tulenvaaran torjumisen toimenpiteet	172
» » viranpitäjäin viransijaisuuspalkkiot	193
» puhtaanapito	147*
Talousarvio, Hyvösen lastenkodin, rahatoimikamarin vahvistama	182

Talousarvioehdotus, sen laatiminen	176,	219
» vuoden 1927		73
Tapaturman kautta vahingoittuneita kunnan työntekijöitä		131*
Tapaturmavakuutukset, kaupungin työntekijäin	209,	215
Tarkastajan, kaupunginvoudinkonttorin, velvollisuus antaa verotusviranomaisille tarpeellisia tietoja		96
Tarkastus, kaupungin tilien ja hallinnon, vuoden 1924.....		40
» » » » » » 1925.....		42
Tarkastuseläinlääkäriin virkain täyttäminen		115
Tarkastusmatkat, määrärahat niitä varten		59
Taulukko valaiseva kaupunginkassan tilaa		43
Tavara-asema Katajanokalla, sen huoneisto	27,	224
Teatteri, ulkoilma-, alueen luovuttaminen eräälle		140
Teatterien avustaminen	69,	203
Tehdaskorttelin n:o 296 lunastaminen		224
Tehoisuusneuvojan viran perustaminen		92
Teknillisen kirjallisuuden osto, määräraha sitä varten		207
Teknilliset laitokset, kaupungin, niiden hallituksen jäsenten vaali	128,	222
» » » niiden työntekijäin eväty anomus maksuttomasta lääkärihoidosta		64
» » » niitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat		82
» » » tulot niistä vuoden 1927 tulosäännön mukaan ..		90
» » » ks. myös Kaasulaitos, Sähkölaitos ja Vesijohtolaitos.		
Teollisuustonttien vuokraaminen		139
Terveydenhoidontarkastajan viran uudestaanjärjestäminen		194
Terveydenhoito, kansakoulujen		104
» lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa	59*,	65*
» lisämääräraha sitä varten		56
» siitä kertyvät tulot vuoden 1927 tulosäännön mukaan		89
» sitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat		78
Terveydenhoitojärjestyksen eräiden pykäläin soveltaminen		30
Terveydenhoitolautakunnalle myönnetty lupa määrärahan ylittämiseen		56
Terveydenhoitolautakunnan eräiden viranpitäjän palkkaaminen		184
» jäsenten ja varajäsenten vaali		127
» kirjoituskoneen osto		212
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot	187,	191
Terveydentila, palomiestien		16*
Terveytoimiston viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot		191
Tie rautatien alueelta Suomen metsästysyhdistyksen ampumaradalle, sen kuntoonpanettaminen		166
Tiedonantotoimisto ja poliklinikka, tuberkuloosisten henkilöiden, sen lisämääräraha ..		56
» » » » » » sitä varten vuokrattu huoneisto ..		162
Tilasto, kunnallinen, toimenpiteet sen parantamiseksi		4*
Tilastojulkaisut, niiden aiheuttamien kustannusten supistaminen		110
Tilastollinen julkaisu, avustus sen kustantamista varten		204
Tilastokonttorin julkaisujen supistaminen	110,	218
» julkaisutoiminta	1*,	2*
» kaluston osto		212
» kustannusten supistaminen	110,	126

Tilastokonttorin lisämäärärahat	207
» menot	5*
» viranpitäjain viransijaisuuspalkkiot	188, 190
» viranpitäjät	220
» virkain uudestijärjestely	3*
» vuosikertomus	1*
Tilaston laatiminen laivaliikenteestä ja satamakannannasta	112
Tilien, kaupungin, vuoden 1924, tarkastus	40
» » » 1925, kertomus	41
» » » 1925, tarkastus	42
Tiililaitoksen perustaminen puhtaanapitolaitokselle	41, 42
Tilinpäätöksen valmistuminen määräaikana	40
Tilinpäätös, kaupungin, vuoden 1925	42
Tilintarkastajain vaali	124
Tiluksen lohkominen, vahvistettu	134
Tiluksien myyntitarjouksen epääminen	131
Tilusvaihto kaupungin ja valtion välillä	8, 9
Toimet, ks. Virat.	
Toimikauden pidennys, eräiden hallitusten ja lautakuntain jäsenten	124
Toimikunta arvioimaan Siltasaarenkadun tonttia n:o 1	225
» julkisivupiirustusten tarkastus-, ks. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta.	
» laativa luettelo myytäväksi tarjotuista tonteista	226
Toivonen, A., arkkitehti, valittu apulaisrakennustarkastajaksi	119
Toivoniemen koulukodin korjaustyöt	208
» » uudisrakennukset	49*
» tilan korjaukset	29
Toisen kaupunginvoudinkonttorin kaluston osto	211
Tollet, A., lääkintöneuvos, määräraha hänen muotokuvaansa varten	60
Tontin n:o 17, Hietalahden pohjoisrannan erään osan osto	35
» » 17, » » muuttaminen asuntotontiksi	35
» » 38, It. Viertotien sisäänkäytävä	164
» » 4, Kaisaniemenkadun, kyseenalainen osto	38
» » 43, korttelissa n:o 531 Vallilassa, lunastaminen	130
» » 4 a, Köydenpunojankadun erään osan osto	36
» » 4 a, » muuttaminen asuntotontiksi	36
» » 5, Laivanvarustajankadun, pinta-alan supistaminen	5
» » 10, Lapinlahdenkadun, rakennuttaminen	224
» » 14, Lutherinkadun, julkisivukaaviosta poikkeaminen	165
» » 12, Pietarinkadun pinta-alan laajentaminen	5
» » 3 a, Ruoholahdenrannan, osto	36
» » 1, Siltasaarenkadun, lunastaminen	224
» » 21 a, Sörnäsän rantatien, muutettu rajalinja	5
» » 7, Tempelikadun, jakaminen	164
» » 4, Unioninkadun, muutetut rajat	164
Tontinluovutus, peruutettu	133
Tontinmittaukset, valitusajan määrääminen	123
Tontit, kaupungin, niiden luovutustapa	195
» kouluille, niiden luovuttaminen valtiolle	195
» luettelo myytäväksi tarjotuista	133, 226
» luovutetut	132

Tontit, n:ot 1 ja 2 Puistokadun, niiden rakennuttaminen	224
» n:ot 1, 2 ja 3, Siltavuorenpenkereen, yhteinen pihamaa niille	165
» rahatoimikamarin myymät	131
Tonttialueiden uudelleenjärjestely	5
Tonttien jakaminen	5, 145, 164
» korkeusasemain muuttaminen	164
» osoitenumeroiden muuttaminen	165
» yhdistäminen	4
Tonttihuutokaupan kustannukset	131
Tonttipaikan osoittaminen eduskuntatalolle	11
» » pientenlastenkoululle	14
» » rukoushuoneelle	14
» » sairaalalle	13
» » seurakuntatalolle Töölöön	13
» » taidehallille	13
» » taitelijakodille	13
Tonttirajain korkeusasemat	91
Tonttirekisterin laatiminen	195
Torikauppa	30, 146
Torpan erottaminen	133
Toukolan palstalle n:o 6, oikeus rakennuttaa asuinrakennus	145
Tuberkuloosisairaala, opetuksen järjestäminen siellä	218
Tuberkuloosisairaalan rakennushallituksen puheenjohtajan ja jäsenten vaali ..	126, 225
» rakennustyöt	21—24
» ylilääkärin vaali	119
» ylilääkärinviran täyttäminen	118
Tuberkulootisten henkilöiden asuinrakennuksen teettäminen	20, 173
Tuberkuloosihuoltola, ks. Tiedonantotoimisto ja poliklinikka tuberkulootisia henkilöitä varten.	
Tulenvaaran torjuminen kaupungin taloissa	172
Tullipostiosaston, Katajanokalla sijaitsevan, huoneiston laajentaminen	27
Tullikamarin huoneiston kaluston osto	212
» huoneistoon hankittavat uudet ilmoitustaulut	207
Tulipalot	14*, 15*
Tulo- ja omaisuusverolautakunnan huoneiston vuokran vahvistaminen	159
» » omaisuusveron kanto, korvaus valtiolta siitä	177
Tulosääntö, vuoden 1927	73
Tunnelin rakentaminen Yrjönkadun alle	18
Tutkijalautakunnan jäsenten vaali	127
Tuulaakimaksujen kannanta Länsisatamassa	46
» maksuunpano	9*
» palauttaminen ..	180
» suuruuden määrääminen	180
Tuulaakiverotus	46
Työaika kaupungin sairaaloissa	101
Työajan vahvistaminen, eräiden kaupungin virastojen	217
Työkerhon järjestäminen työttömille nuorukaisille, evätty anomus	62
Työlaitoksen, miesten, kiertäytyminen vastaanottamasta muupaikkakuntalaisia	19*
» » sairaanhoito	29*
» » toiminta	26*, 39*
» » virkailijain kesälomat	20*

Työlaitoksen rakentaminen naisille	226, 20*,	21*
Työmenetelmän tutkiminen, köyhäinhoidon		217
Työlaitosten ohjesääntö		226
Työnhakemukset työnvälitystoimistossa		94*
Työntekijäin, kaupungin teknillisten laitosten, evätty anomus maksuttomasta lääke- rinhoidosta		64
» » töissä olevain, eläkkeitä koskevat määräykset		71
» » » » erinäisiä etuja varten myönnettyjen määrä- rahain ylittäminen		58
» » » » kesälomat	62—64, 196,	209
» » » » kotipaikkaoikeus		196
» » » » palkat	196, 129*, 144*,	150*
» » » » palkkain suorittaminen		197
» » » » palvelusvuosien laskeminen		197
» » » » tapaturmavakuutus	209,	215
Työnvälitykseen myönnetty valtionapu		180
Työnvälitys, merimiesten		112, 93*
Työnvälitystoimiston johtokunnan antama kertomus		93*
» » jäsenille pidennetty toimikausi		124
» kaluston osto		212
» laajentaminen	114,	93*
» ohjesäännön muuttaminen		93*
» viranpitäjän viransijaisuuspalkkiot		190
» viranpitäjät		221
Työpalkat	196, 197, 198, 101*, 129*, 144*,	150*
» toimenpiteet niitä koskevan tilaston parantamiseksi		4*
Työsuhteet Helsingissä vuonna 1926		94*, 97*
Työt, ks. Yleiset työt.		
Työtapaän uudistus kaupunginvoudin konttorissa		97
Työteho kaupungin virastoissa ja laitoksissa		92
Työtuvan, kaupunkilähetyksen, avustaminen		199
Työttömien henkilöiden lukumäärä		96*
Työttömät henkilöt, heille myönnetty avustukset	57,	199
» naiset, ammattikurssien järjestäminen heille	197,	100*
» nuorukaiset, evätty anomus työkerhojen järjestämiseksi heille		62
» ks. myös Hätäaputyöt.		
Työttömyyden aiheuttamat toimenpiteet	61, 62, 166, 197—198,	100*
Työväenasunnot, Koskelan, niiden hoito		194
» ks. myös Kunnalliset työväenasunnot.		
Työväenopiston johtokuntain jäsenten vaali		128
» ruotsinkielisen osaston huoneisto		227
» suomenkielisen osaston rakennus		25
» valtionapu	89,	181
Tähtitornin rakentaminen Kaivopuistoon	15,	140
Töölön seurakuntatalolle anottu tonttipaikka		13
Uimahuone, Jätkäsaaren, sen hoito		194
» » vartijan asettaminen sinne		220
Uimalaitosten, kaupungin käyttö	119*,	159
» » sijoittaminen		34, 35
Ulkoilmakonsertteja varten myönnetty määräraha	82,	111*

Ulosottolaitoksen kautta kanneet verot	11*
» tarkastajan antama kertomus	11*
Ulosottolaitosta, varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	76
Ulosottotoimin perittyjen varain säilyttäminen	97, 126
Urheilu- ja leikkikentän järjestäminen Käpylään	17, 119*
Urheilukentän, Eläintarhan, käyttömaksut	151
Urheilulautakunnan antama kertomus	119*
» jäsenten vaali	127
» määrärahaiin ylittäminen	207
Urheilun ja leikin määrärahaiin jako	203
Uudenpellon pakkolunastus	133
» » käytännölliset toimenpiteet sen johdosta	195
» yhdistäminen kaupunkiin	10, 217
» » » käytännölliset toimenpiteet sen johdosta ..	169
Uudisrakennustoiminta, kunnallinen	82*
» vuonna 1926	73*
Uusikoti nimisen torpan erottaminen kantatilasta	133
Vaali, apulaisrakennustarkastajan	119
» asunto-osaakeyhtiöiden ja -osuuskuntain hallitusten jäsenten	227
» eräiden koulujen vanhempainneuvoston	128
» hallitusten ja lautakuntain jäsenten	125—126
» kaupungineläinlääkärin	119
» kaupungininsinöörin	119
» kunnallisen ammattientarkastajan	119
» » ammattienylitarkastajan	119
» lakimääräisten lautakuntain jäsenten	129
» rahatoimikamarin edustajain, hallitukseen ja lautakuntiin	223
» tilintarkastajain	124
» tuberkuloosisairaalan ylilääkärin	119
» valiokuntain ja komiteain jäsenten	125, 223, 224
» vuositilintarkastajain	124
» yksityisten laitosten hallitusten jäsenten	128
Vajaakykyiset lapset, hoitolaitoksen perustaminen heitä varten	103
» » lastentarhan perustaminen heitä varten	108
Vakuusasiakirjain, kaupungin, täydentäminen	175
Vakuutukset, määräraha niitä varten	215
Valiokunta kysymystä verotusvalmistelukunnan uudestaanjärjestämiseksi valmis-	
televa	226
» lausunnon antamiseksi henkikirjoituksesta ja veronkantolaitoksesta	226
» valmisteleva yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustuspäärärahan	
jakokysymystä	125
Valiokuntain, jäsenten vaali	125
Valitus kaupunginvaltuuston liikenneväylän avaamista Länsisatamaan koskevasta	
päätöksestä	35
» kaupunginvaltuuston rahatoimikonttorin uudestaanjärjestelyä koskevasta	
päätöksestä	100
» kunnallista vaalia koskeva	124
Valkonauha-yhdistyksen avustaminen	65, 68
Vallilan erään varastosuojan myynti	172
» » vuokraontin lunastaminen	130

Vallilan korttelin muutettu jaoituskaava	4
» » n:o 553 tasottaminen	167
» rautatievaihteen viereisen purkauksen kuntoonpanettaminen.....	30
Valmistava poikain ammattikoulu, koneiden osto sinne	209
» » » sen lisämääräraha	58
» tyttöjen ammattikoulu sen huoneisto	227
» » » » johtajattarelle myönnetty vapautus opetus- veivollisuudesta	117
» » » » johtajattaren palkkaaminen	184
» » » » maksamattomat työaineet	81
» » » » ohjesääntö	105
» » » » vuokramäärärahan lisäys	206
Valtion veronkanto, kaupungin avustus siinä	96
Valtionapu hätäaputoiden järjestämiseksi	180
» kansakoulujen	180
» kansakoululasten lomasiirtolain	181
» kansanlastentarhain	181
» koulukotien	180
» mielisäiraiden hoidosta	180
» työnvälityksistä	180
» työväenopiston	181
» valmistavain ammattikoulujen	181
» yleisen ammattilaiskoulun	181
Valtionavustukset, vuoden 1927 tulosäännössä huomioonotetut	89
Valtionrautateiden tarpeisiin pakkolunastettavat alueet	8, 224
Valvonta, kallonlouhintatöiden	115
Vanhankaupungin raitiotie	17
» raitiotiemaksut	54
Vanhempainneuvoston, eräiden koulujen, vaali	128
Vapaamuurarin hauta Kaisaniemenpuistossa, sen aitaaminen	173
Vapautus komiteain, hallitusten ja lautakuntain jäsenyydestä	125, 126
Varasto- y.m. alueiden vuokrausta koskevien luetteloiden poistaminen kunnalliskerto- muksesta	218
Varastopaikan aitaaminen, määräraha sitä varten	173
Varastopaikkain, kaupungin, valvonta	194
» Salmisaaren liikenneväylän luona olevain, kuntoonpaneminen	15
» vahvistetut vuokramaksut	144
» vuokraus	140, 144
Varastosuojan, Ruoholahdessa sijaitsevan, osto	28, 130
» Vallilassa sijaitsevan, myynti	172
Varisten ja rastaisten metsästystä, oikeus harjoittaa	153
Wasenius, G., palopäällikkö, hänen muotokuvansa maalauttaminen.....	215
Vastuunvapauden myöntäminen kaupungin hallituksille ja lautakunnille	41, 43
» » Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle	43
Veden hankkiminen vallion jäänmurtajien tarpeisiin	15
Vedenkulutus, lisämääräraha sitä varten	208
Vedenottoaikka, Nikkilän sairaalan	168
Velat, kaupungin	76
Venelaiturien rakentaminen	85, 171
Yerojen, kunnallis-, kanto	47

Verojen periminen ulosottotietä, sen tulokset	12*
Veromääräin, kaupunginvoutien perimien, säilyttäminen ja tilittäminen	226
Veronkantolaitoksen, kaupungin, uudestaanjärjestäminen	93—97, 226
Vero-osaston perustaminen rahatoimikamariin	193, 194
Verotuksessa tehtävä vähennys verovelvollisen henkilön tuloista	47
Verotuksesta kertyvät tulot vuoden 1927 tulosäännön mukaan	91
Verotus	47, 177, 106*
Verotuslautakunnan jäsenten vaali	127
» tulo- ja omaisuusverotuksen, jäsenten vaali	129
Verotusvalmistelukunnan antama kertomus	106*
» jäsenten toimikausi	123
» lakkauttaminen	96—97
» toiminta	114, 221
» uudestaanjärjestäminen	226
» uudet virat	93
» uusi johtosääntö	91
Verovapaus, varattomien henkilöiden	97
Verovelvollisen henkilön tuloista verotuksessa tehtävä vähennys	47
Veroäyriin suuruuden määrääminen	43, 177
Veroäyrit, verotusvalmistelukunnan panemat	106*
Vesijohtoon rakentamiseen myönnetty lupa	149
Vesijohtojen korjaaminen	168
» laskeminen	168
Vesijohtolaitoksen konehuoneeseen johdettava korkeajännityskaapeli	170
» määrärahaan ylittäminen	58
» tulot vuoden 1927 tulosäännön mukaan	90
» uudisrakennukset	26
Vesijohtolaitosta varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	82
Vesikioskien osto	131
» rakentaminen	154
Vesiposti, Salmisaareen rakennettava	168
Viemärijohtojen laskeminen	84, 168, 134*
Viemäriolojen, kaupungin, järjestäminen	32
Vihervaara, A. L., teknikko-insinööri, valittu kunnalliseksi ammattientarkastajaksi ..	119
Viljelyspalstain, Ruskeasuon, vuokraaminen	134
Viranpitäjän, kunnallisten, asuinrakennusten teettäminen	70, 83*
» » eläkkeitä koskevat määräykset	71
» » eroamisvelvollisuus	119
» » evätyt palkankorotukset	48, 187
» » myönnetyt palkankorotukset	186
» » oikeus asua kaupungin ulkopuolella	223
» » » pitää sivuvirkoja	222
» » palkanmaksut	183
» » palkkajärjestely	85*
» » palvelusehtosäännön muuttaminen	92, 183
» » virkamatoista suoritettut korvaukset	187
Viransijaisuuspalkkiot, myönnetyt	186
Virastot, kaupungin, niitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat	74
Virat, kunnan, niiden luokitus	48, 186, 225
» » oikeus päättää niiden perustamisesta	42, 112

Virkain, kunnan yhteismäärärahoista palkattujen, poistaminen	43
Virkamatkat, korvaus niistä	59, 183, 187—188
Virkavapauksia, myönnettyjä	119
Virkavapaus, sairauden takia myönnetty, oikeus palkan kantamiseen sen aikana ..	48, 92
Virkavuosien laskeminen, evättyjä anomuksia	53
» » oikeus siihen	51—53, 72
Virutshuoneiden varustaminen vesijohtovedellä	34, 35
» » viranpitäjät	220
Voimisteluseurain avustaminen	203
Vuokraaminen, tontin, Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle	16
Vuokramaksujen korottaminen	140
Vuokramaksun lykkääminen, Reimarsin tilan	144
Vuokramaksut, maksamattomat	144
» niiden periminen	144
» takaus niiden suorittamisen vakuudeksi	175
» vahvistetut	144
Vuokraoikeuden pidennys	16, 141
» siirto	142
Vuokrapalsta n:o 6, Toukolan, oikeus asuinrakennuksen teettämiseen sille	145
Vuokrasopimukset, peruutetut	144
Vuokrasopimus, Reimarsin asuntopalstain, muutettu	87*
Vuokrat, korotetut	162
» määräraha niitä varten	207
» rahatoimikamarin vahvistamat	159, 181
Vuokratiedustelun järjestäminen	218, 3*
Vuokratonttien lunastaminen	88*
Vuokraus, alueen, tähtitornin rakennuttamista varten	140
» » ulkoilmakahvilaa varten	140
» » ulkoilmateatteria varten	140
» asuntotonttien ja alueiden	135
» Eknäsin tilan	134
» Lammassaaren	140
» maapalstain, perunanviljelykseen	140
» maatilain	134
» Munkkisaarensalmen luona olevain alueiden	139
» ravintolain	160
» Ruskeasuon viljelyspalstain	134
» teollisuustonttien y.m.	139
» varastopaikkain	140, 144
Vuositilintarkastajain vaali	124
Väestöluettelon laatiminen	96
Vähennys verovelvollisen henkilön tuloista, verotuksessa tehtävä	47
Yhdistys, lastenhoidon edistämisen-, tontin vuokraaminen sille	16
Yhdistysten avustaminen	64—67
Yhdistäminen kaupunkiin, Ruskeasuon ja Uudenpellon	10, 169
» » Salmisaari nimisen tiluksen	10
» » tonttien	4
Yhteismäärärahoista palkattujen virkain siirtäminen vakinaiselle kannalle	43
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen	45, 70, 181, 83*
» » edistämislainarahasto	69, 82*, 88*

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen	64—67,	84*
Yleisen ammattilaiskoulun huoneisto		227
» » valtionapu	89,	181
Yleiset rasitukset, niitä varten vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat		78
» työt, kaupungin, niitä varten myönnettyjä lisämäärärahoja	39,	209
» » » » » vuoden 1927 menosääntöön otetut määrärahat		83
» » » » » sen hallituksen antama kertomus		129*
» » » » » jäsenien vaali	128,	222
» » » » » sihteerinviran hoitaminen		222
» » » tulot niistä vuoden 1927 tulosäännön mukaan		90
» » » työntekijäin lukumäärä niissä		129*
Yleisten töiden pääluokan siirtomäärärahan käyttö		86
Ylitetyt määrärahat	55, 57, 58, 59, 60, 207, 208,	210
Ylityöstä suoritettava korvaus		184
Yritysten ja laitosten, yleishyödyllisten, avustaminen	64—67	87
Yrjönkadun poikki rakennettava arkaadi	4,	18
Ä itiyseläkkeistä tehty ehdotus	68,	20*
Äänestysalueet kunnallisvaaleissa		123
Ö ljysataman perustaminen Hietaniemelle		227

Julkaisuluettelo.

A. Helsingin kaupungin tilasto.

- I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—12. 1910—23.
- II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—11. 1916—26.
- III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—3. 1915—26.
- II—III. **Ulkomaan kauppa ja merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1. 1927.
- IV. **Helsingin kaupungin teknilliset laitokset.** Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen julkaisema.
1—12. 1916—27.
- V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimikonttorin julkaisema.
1—12. 1916—27.
- VI. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—6. 1916—27.

- B. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
5—11. 1909—15.
12—21. 1919—28.

- C. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
21—39. 1908—26.

- D. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1. 1911.
 2. 1914.
 3. 1919.
 4. 1922.
 5. 1924.
 6. 1926.
 7. 1928.

- E. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—5. 1923—27.

- F. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset.** Kunnallinen käsikirja. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—4 vihko.
-